

NORDHORDLAND TINGBOK

nr. 33

1712 - 1715

1712: 1

O Jesu! Velsigne baade Begyndelsen og Enden!

Anno 1712 d/en 25 Maj comparerede jeg, tillige med Sex af fogeden opnæfnte Mænd, Arne Sandal, Lars Aase, Nils Dyngeland, Mikkel Mittue, Povel Bynæs, Mons Fylling, efter S/igneu/r Jonas Ruis begiæring til at holde een Loulig Huusebesigtelse paa Øvre-Natland i Schiolds Skibbrede, med underliggende Slettebakken, hvor da comparerede for os S/igneu/r Jonas Rus selv, som tilkiendegav, at hand samme gaard Øvre Natland med underliggende Slettebakken, sig hafde tilkiøbt, efter sin Salig Moder, af de rette Odelsbaarnes \formyndere/, udi, Magistratens Ædle H/er/r Raadmand Carsten Bagges Hoesværelse og H/er/r Raadmand Peter Rumohrs, paa den Maade at Odelsløsningsretten for de rette Odelsbaarne, skulle være dem forbeholden:

Da som hand agter at reparere og bebygge samme Gaard, haver hand af os Været begierende, at vi Huusen Tilstand vilde besigtige og taxere hvorledis de nu ere conditionerede og hvad de kunde Være Værd: hvilken, blev af os tilspurt, hvem de rette odelsbaarne var og om hand dem ikke hafde ladet Indkalde besigtelsen at bivære? Hvortil hand svarede: at S/igneu/r Johannes Brøger tillige med S/a/l/ig/ Echofs Børn og H/er/r Jan Jacobsens Børn, Vare de rette Odelsbaarne: hvis, nemblig de Umyndigis formyndere S/igneu/r Brøger og H/er/r Jan Jacobs/en var, hvilke hand ikke hafde faaet tid til loulig at indkalde: men de hafde lovet ham frivillig at comparere:

Og kom da omsider S/igneu/r Johannes Brøger, H/er/r Jaen Jacobs/en og Ædle H/er/r Byefoget Hans Ruus tillige med H/er/r Raadmand Bagge paa Magistratens eller Skifteforvalternis Veigne, hvilke bleve tilspurte, om de, i denne forretning, vilde tage til gienmæle? Hvortil H/er/r *Radmand Bagge svarede: sig ej dermed at have at besko..e: Ædle Byefoget Hans Ruus tillige med H/er/r Jan Jacobs/en og Johannes Brøger sagde sig at ville frivillig tage til gienmæle:

Hvorpaa vi begav os til Øvre Natland og der først besaaeg en Borgerstue, som indvendig fattedis golv, grue og Benker, Veggene meget brøstfeldige og *mørkne indvortis, hellers fantes i Stuen et Bord til 2 marches Værdi: Ved Stuen var en klæve af gammelt og Morknet Timmer, ligesom Borgestuen: ved dend syndre side af Borgestuen var en svale som fattedis Bordtag: paa dend Vestre side af Borgestuen ved Klæven, var nogenledis tienlig gavel, men paa Stuen og Klæven var brøstfældig Tag; hvilken Stue med Klæve af os blev Vurderit for 5 Rdrl.

1712: 1b

Dernest begav vi os til Ildhuuset og efter nøje Besigtelse befant at dens Vegger nogenledis Vare gode, naar det med to nye omfar Timmer neden fra blev forsynet; paa dend syndre side af det Var Bortaget nogenledis Tienlig, men paa samme Huus var et ganske utienligt Tag, hvilket huus nu kunde være værd 4 Rdrl

3 Een floer med Klæve 15 alen lang og 9 Alen bred, som fattedis 4re stokker Timmer, Spær, Trov (tro) og Næver: Bordtaget var mestendeels Loufør: af Værdi kunde floren nu Være værd 8 Rdrl

4de Een flor som Var 14 Alen lang 10 alen Bred, som fattedis et Omfar Timmer, \item/ Spær, trov og Næver, og kunde nu Være af Værdi 7 Rdrl.

5te Laden, som befantes at feile een stoer deel Spær, Trov og Næver og Bortag paa dend eene side, item underslag og Standere, og derfor blev anseet af Værdi 20 Rdrl

6te Begav vi os til Slettebakken, som ligger under Øvre-Natland og besigtede de der befundene huuser, som er først *j (en) liden Borgerstue, een Melkebue og et Ildhuus, alt under et Tag: dend syndre ende af Ildhuuset og Østre side af de 3de Værelser, var meget fordervet, tillige med Taget: dend Nordre side af dend lille Borgestue, hafde skiøt sig ud, Noverne (nåvene) fordervede og behøvedis to nye Omfar Timmer: hellers Var dend Vestre side af de Værelser temmelig med Bortag forsynede: hvilke 3 Værelser nu kunde Være af Værdi - 12 Rdrl.

7de Eet Smalhuus med een liden Stald hoes, som fattedis Svill og Bortag paa dend Vestre

Side, item Bordtag paa dend Syndre side: Taget befantes og Brøstfeldigt og behøvedis nødvendig reparation, hvilket Huus nu kunde Være af Værdi 8 Rdlr

8de En Lade og Koefloer, som mestendeel stod under et Tag; Løen fattedis Næver paa begge siderne, og Sole paa Nordre siden og Lo.: floren fattedis Svilder paa Østre siden: Sperrerne paa florstaget ganske uduelige; Paa Østre - Syndre og Vestre side fattedis dend Bortag: og derfor blev anseet for dend Værdi tilsammen 9 Rdlr

9de Blev i øjesiun taget de andre Værelser, som Var en stor Stue med een Jærnkakelovn og Glasvinduer udi, med Kielder under, hvis Bielker gandske vare forraadnede: hoes Stuen Var et Kiøken med Skorsteen udi, som Var meget farlig, item gandske fordervet Tag paa Huuset: Gulvet i Stuen Var og fordervet, men Bordtaget uden om Huuset, nogenledis forsvarlig: Kieldermuuren var meget brøstfeldig, item Lugerne for Vinduerne: hvilken bygning, som dend nu staar, Kand være Værd 38 Rdlr Endelig stod i samme Lengde een firæ..igt Stue med Sex Glas Vinduer: hvis Vegge Var Temmelig brøstfeldig, med intet golv udi: hoes dend Stue var en Sval, som gandske var til nerfalds, Taget meget uduelig, men Bordtaget nogenlunde Tienlig: hvilket Huus Kunde Være 12 Rdlr Værd:

Herpaa begierede S/igneu/r Jonas Rus at denne forretning strax maatte ham under vedbørlig forseigling givis beskreven, som blev Consenterit.

Anno 1712 d/en 15 Junij blev holdet besigtelsis ... paa dend Gaard Mæland i Herløe Skibbrede, med 6 af deris Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Raunfberg opnefnte Mænd, Tollef Mundal, Børge Nefstad

1712: 2

Joen Aase, Lars Sandal, Ole Sandal og Lars Blekeli, til at holde en Loulig Huse \og gierdisgaardz/ besigtelse paa Gaarden Mæland, hvor Anders Basteson Mæland tilforne Boet haver;

Til hvilken Tid og Sted, deris Velærværdighed H/er/r Mag/ister Erik á Møinichen, som Retten haver Været begierende, hafde Ladet indkalde Anders Basteson Mæland, nu boende paa Røisetter, og for Gierdsgaardens skyld Knud Basteson Mæland og Naboerne Ole, Tørres, Mathis og Johannes paa Gaarden Biørnstad, item gamle Ole, unge Ole og Nils paa Gaarden Erstad til Vedermæle og biværelse:

Hvorda fremstillede sig for os deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møiniken, som producerede een til fogeden, Daniel Ranfsberg, om 6 Uvillige Mændz opnefnelse, begiering dat/erit d/en 30 Maj 1712, item et skriftlig Stefnemaal, daterit Berg/en d/en 30 Maj 1712 som blev læst saa formeldende:

Anders Mæland, Knud Basteson Mæland, Ole, Tørres Mathis og Johannes paa Gaarden Biønnestad møtte Persohnlige, og tilstoed at Være louligen stefnte til dette sted og for denne forom/m/elte Sag:

Unge Ole og Nils Erstad møtte og forklarede at de vare louligen stevnte tillige med deris Naboe Gamle Ole som de forklarede, straxen at komme:

Dernest blev de indstevnte tilspurte om de hafde noget, paa de af fogeden opnefnte Mænd, at Klage, enten for partiske eller passionerede *? (av eng.: passion = vrede, sinne) hvortil de svarede alle, at de paa dem slet intet hafde at Klage: men i dend fald Var med dem fornøjede:

Derpaa begav vi os til at besigtige Huusene: og først besaaeg en borgestue: hvoraf tilkommer Anders Mæland at forsee dend syndre side, og dend Nordre side tilkommer dend Øde part, saasom der haver været tvende Mænde i Stuen; hoes Stuen paa dend syndre side, er et lidet

Kammers, af ham til Stuen opbyggt, som gjør Stuen forsvarlig i stæden for Bortag og derved gjør Louføre Vegger. Gulvet i stuen kunde repareris med een halv tylt bord, som blev taxerit for kiørselens skyld for 1 march. Ovnene i Stuen var gandske Uduelig, som tilhørte dend syndre part og blev vurderit deris aaboed til 4 march. Taget paa Borgestuen paa dend syndre side blev holdet Loufør.

Dernest besaaeg vi Ildhuuset hvoraf dend syndre side tilkom Anders Mæland /: som der paa Gaarden har boet i 20 Aar :/ hvis Vegge paa dend syndre side Vare gandske raadne, med fordervede Nover og ingen Bordtag; hvilken, behøvede til reparation Sex stokker á 9 Alen, hver stok til 12 s/killling, er 4 march 8 s/killling; til dem at opkiøre 1 march 8 s/killling, er tilsammen 1 Rdlr, og til ardbeidløn til det at forfærdige 1 Rdlr

1712: 2b

Taget blev holdet Loufør, naar een Kippe Næver dertil hielp kommer, som vil Kaaste 1 march 8 s/killling.

Dernest besaaeg vi en Sengebue med Vinduer udi, som blev holdet Loufør.

Siden een Melkebue, hvorudi Var gamle Vegge og paa dend Nordre side uden bordtag; som behøvede 2de Oplenninger og een tylt Bord, som Vil Kaaste med Kiøb, kiørsel og Ardbeidsløn 3 march 8 s/killling. Ved dend syndre ende af Buen var een skykke; som blev holdet Loufør.

Dernest blev floren besigtiget, som indvendig fattedis *sædztræd som vil Kaaste med Kiørsel 12 s/killling, uden til paa dend Nordre side behøvedis et stykke til hielp paa Svildestokken, som vil Kaaste 6 s/killling. Torveller (torrvoler) paa Nordre, Vestre og syndre side fattedis, som vil Kaaste med Kiøb, kiørsel og ardbeidsløn 2 march 8 s/killling foruden det vil et Kippe Næver til, som vil Kaaste 1 march 8 s/killling. Til Bordtag om samme floer behøvis 2 tylder Bord og 5 (8?) Oplenninger, som vil kaaste med Kiøb, Kiørsel og Ardbeidsløn 4 march 12 s/killling.

Dernest blev Laden besigtiget, som holtis forsvarlig med Tag, men paa dend syndre side fattedis dend 1 Sole og 2 standere, som vil Kaaste tilsammen 12 s/killling og to tylder Bord til Bordtag som Vil Kaaste 2 march, og Ardbeidslønnen til Laen 2 march. Løedørren Vil repareris med 2 bord, som Vil Kaaste 4 s/killling, og til ardbeidsløn 8 s/killling er 12 s/killling. Loven fattedis som Anders Mæland Lovede at forskaffe:

Bliver da heele Aabodet foruden Loven 6 Rdlr 2 march 6 s/killling.

Dernest blev beseet det gamle haagierde imellem Mæland og Bønnestad; og Opsidderne tilspuurt, om de Viste, om nogensinde dette haagierde imellem Naboerne var deelt? Hvortil de svarede, at det aldrig har Været deelt, da blev deelt efter Jordenis storelighed, imellem dem Gierder; thi som Mæland skylder 2 løber og 1/2 p/un/d og Bønnestad 1 1/2 løb og 6 march; blev efter snore tillagt de af Mæland at holde 45 fafner, og de af Bønnestad 20 (40?) favner, imellem hvilke blev sat Markesteen, hvad een hver af dem tilkommer ved lige at holde, og begynder de af Mæland fra dend syndre ende af Gierdisgaarden og ender til Markesteenene, og de af Bønnestad fra Markesteenene og op i gierdet.

Dernest blev gierdisgaarden besigtiget, som befantis at Være af Steen 2 alen og sommesteds 1 1/2 Alen høit; som os \siuntis/ kunde være nogenledis forsvarligt; saasom dend var god for at holde stort qvæg ude.

Dernest blev beseet skilderummet imellem Erstad og Mæland til efterkommernis efterretning, i samptligis Nærværelse; hvilket markeskiel og af Begge gaarders Opsiddere indengierdz blev anvist og ej Videre ./.

1712: 3

Anno 1712 d/en 28 Junij er holdet et almindeligt Sommer Skatte og Sauge ting paa gaarden Reistad med Mielde Skibbredis Almue, nærværende deris Kongl/ig Majestets constituerit foget S/igneu/r Daniel Raufnsberg, Bondelænsmanden Johannes Øfste-Mielde og Edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Jens Hunhammer, Nils Mit-Mielde, Anders Burkeland, Jon Greve, Anders Borgo, Magne Borgo, Nils Aasem *j (,) Einer Rivenæs, med meere Ting søgende Almue.

Og efterat Almuen til skikkelighed og ædruelighed var advaret Blev da først publicerit Deris Kongl/ig Majestets allernaadigste skatteforordning for 1712: dat/erit Jægersborg d/en 29 Decembr/is 1711 ./.

Nok deris Majestets Extraordinarie Skatteforordning om den paabudne dagskat, baade i Bye og Bygt, dend geemeene Almue ej forskaanet: dat/erit Koldinghuus Slot d/en 13 Apr/ilis 1712.

Item Slotz Lovens tilkiendegivelse om hvad af Bergen Stift hver dag skal i dagskat, af Landet udredis dat/erit KoldingHuus Slot d/en 13 Apr/ilis 1712.

Og deris Welbaarendheds H/er/r StiftbefalingsMandens Undals ordre til fogeden og mig, om at tilkiendegive Almuens tilstand: dat/erit Bergen d/en 11 Maj 1712 ./.

Item Stiftbefalingsmandens ordre, i anledning af Slotz Lovens Befaling, til fogeden, om at tilkiendegive, i hvad tilstand de udvalde Bønder eller Bøsseskiøttere nu findis, dat/erit Berg/en d/en 20 Apr/lis 1712.

Item Stiftbefalingsmandens Undals ordre, efter samme anledning til fogeden, at lade publicere, til alles efterretning, at en Post af d/en 26 Martj 1712, er af de Svendske opbragt, paa det enhver, som noget med samme Post Kunde have skrevet, Kunde indsende vidimerede copier af deris Brever og andragende, dat/erit Bergen d/en 17 Maj 1712.

Dend Kongl/ig Slotz Louvs allernaadigste forordning om fri skydz for fogderne med Kongl/ig intrader (inntekter), norden fra, dat/erit AggersHuus-Slot, d/en 6 Apr/ilis 1712 med deris Velbaarendheds H/er/r Stiftbefalingsmanden Undals derpaa udgifne skriftlige ordre til fogeden, dat/erit Berg/en d/en 20 Apr/ilis 1712.

Deris Høierværdighed Biscop Nils Smitz memorial, med dend derpaa fulte gunstige Resolution af deris Velbaarendhed H/er/r Stiftbefalingsmand Undal, at Biscoppen nyder herefter tilbørlig skydz i sine visitationer dat/erit Berg/en d/en 20 Apr/ilis 1712.

H/er/r StiftAmptskriver S/igneu/r Severin Seehusens skriftlige Missive til deris Kongl/ig Maj/e/s/te/ts foget Daniel Ranfsberg, at paadrive skatternis oppebørseller, dat/erit Berg/en d/en 27 Apr/ilis 1712 ./.

Deris Velbaarendheds H/er/r Stiftbefalingsmand Undals ordre til fogeden, til at foranstalte strandvagten, imod H.s.. Skibers indfald: dat/erit Berg/en d/en 20 Maj 1712

Item deris Velbaarendheds ordre til fogeden at tilkiendegive almuen, at hvem, som for maanetz Penger, haver løst til at tienne deris Kongl/ig Majestet til Søes, skal indfinde sig i Bergen hoes Stiftbefalingsmanden og Oberste Leutenant Tuxen, dat/erit Berg/en d/en 22 Martij 1712 ./.

Mad/a/me Maria Macodis udgifne Bøxelseddel til Aad Monsen paa 18 march Smør og 12 Kander Malts leje udi gaarden Søre-Wea: dat/erit Berg/en d/en 2 Apr/ilis 1712.

Deris Ærværdigheds H/er/r Claus Schavenii udgivne Bøxelbrev til Knud Tostensøn Hatland paa 1/2 løb Smør og 1 1/2 Mæle Malt udi Skor, daterit Hougs Præstegaard d/en 10 Mart/ij 1712.

D/en 29 dito blev Retten igien administreret, nærværende forhen specificerede, med flere Ting søgende Almue; hvorda blev paaraabt

1712: 3b

d/en 29 Junij 1712 Mielde Skibbredis Tingsted.

Om her var nogen Sager Kongl/ig intresser angaaende indstefnte hvortil svaredis nej: hvorfor de andres Sager blev foretagne, og haver

Mad/a/me Bente S/a/l/ig/ Nils Giermandz haver ved muntlig Varsel ladet Indkalde Anders Gierstad for resterende Landskylder og 3die tager for hvilke hon vilde indgive special Reining: paastaaende dom til betaling med Processens Omkostning:

Anders Gierstad møtte selv for Retten og Vedstod at Være Loulig stefnt til dette ting og for denne Sag: og derhoes svarede: at hand endnu ingen afreigning med hende gjort haver, og ej heller Bog af hende bekommet haver, hvorfor hand erbød sig, naar de haver gjort rigtig afreigning, at betale hvad hand Loulig skyldig kand blive:

S/igneu/r Raunfsberg paa Mad/a/me Bentes Veigne henstillede det Til dommeren.

Afsagt.

For denne Ret, haver Mad/a/me *Raunsberg (Bente Giermand) Ladet indkalde sin Leilending Anders Gierstad for Resterende Landskylder og 3die tager: hvoraf hand eendeel disputerer, foregivende at ingen afreigning med ham er gjort, ej heller efter Lovens 3die Bogs 14 Cap/itul 20 art/icul Bog given; Erbydende sig derhoes, at ville betale, hvad hand efter rigtig afreigning kand *hende (henne) blive skyldig:

Thi paaleggis ham inden høstTinget, at drage til sin Jordrot, med hende at gjøre, i 2de dannemændz nærværelse rigtig afreigning og imodtage Bog: saafremt ej til høstTinget /: om Parterne imidlertid ikke kand foreenis :/ skal endelig Dom /: efter foregaaende af Citantinden(s) Varsel :/ afsigis, efter hvis (det som) af hende kand Vorde producerit

Elling Solberg haver, Ved tvende Vidner, Mogens Røvem og Ole Vææ (Vedo) boesiddende Dannemænd her i Skibbredet, Ladet med muntlig Varsel indstefne Knud Olsøn Røvem for resterende Landskyld 4 RdLr 1 march 8 s/killling, af samme Gaard;

Knud Olsøn Røvem møtte Persohnlig for Retten og tilkiendegav sig loulig at Være stefnt til dette Ting og for denne Sag, og tilstod først gielden, dog derhoes tilkiendegav at samme hans paaboende Gaard er for en 6 aars Tid siden Vorden afbrent, hvilken, hand, uden at faa ringeste hielp af sin da Værende Ejer, nu Citant, haver opbyggt, hvorfor hand *formeen at noget i det ringeste burde komme ham til afkortning for hans paa dend afbrente /: nu af ham brugende gaard :/

Citanten henstillede det til Dommerens Kiendelse, dog tilstaaende ej at have kommet ham til hielp.

Afsagt.

Elling Solberg, da Værende Landrot for gaarden Revem, indkalder sin, da Værende Lejlending Knud Olsøn Revem for ham pligtige 4 RdLr 1 march 8 s/killling, herrørende af Landskylder og 3dietager: hvilket Knud Olsøn ikke benægter; dog med dend demonstration, at hans nu brugende gaard, medens Citanten dend ejede, af Vaade-Ild afbrente, hvilken hand, uden at faae ringeste Hielp /: efter Lov/ens 3die Bogs 14 Cap/itul

1712: 4

d/en 29 Junij Mielde Skibbredis Almues Sager
d/en 30 Arnes Skib/brede

31 articuls Tilhold, af sin da Værende Jordejer, nu Citant Elling Solberg :/ haver nogenledis opbygget; thi forventede hand Lindring i Kravet. Da som forommelte Lovens articul forpligter Landdrotten at komme sin leilending i slige tilfælde til Hielp /: som Citanten tilstaaer ej at have gjort:

Saa kiendis for Rett, i anledning af samme Lovens articul, at Citanten bør komme Knud Olsøn Røvem til Hielp i det paa Gaardens bygning anvente ardbeide, og det efter 2de erfarne
*Bygninsmændz sigelse, som af Retten naar forlangis, skal Vorde udnefnte

Dernest blev Restantzen for de 2de terminer for aar 1712 lydeligen for Retten oplæst og af mig underskrevet sampt af Laurettet forseiglet, stor dend summa 92 Rdlr 4 march 3 s/killing.

Derpaa blev 3de gange paaraabt om nu nogen flere fantis, som Sager hafde Ladet indstefne, de da vilde frem komme, men som ingen indfant sig blev Retten brut

Anno 1712 d/en 30 Junij Holtis aldmindeligt Sommer- Skatte og Sauge ting med Arne Skibbredis Almue paa gaarden Arne, nærværende deris Kongl/ig Maj/e/s/te/ts Constitueret foget S/igneu/r Daniel Raunfsberg, Bondelænsmanden Børge Selvig, Edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Erik Aalmaas, Tørris i Arne i steden for Nils Seim, Gregorius Souraas, for Gregorius Lie Magne i Arne, Lars Stafvenæs, Knud i Berge Mons Helle, Lars Angeltvet, med mere Ting søgende Almue:

Hvorda /: efterat S/igneu/r Raunfsberg hafde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed :/ blev publicerit, alle de d/en 28 ..jus forhen specificerede *fororordninger, og Ordres som fol/io 3 ere extraherede.

H/er/r Commissarius Walqvor Riisbrechts udgifne bøxelbrev til Mogens Joensen paa et Spand Smør udi Gaarden Bruueviig daterit Grafdal d/en 21 Martj A/nn/o 1712 ./.

H/er/r Søfren de Finis udgifne bøxelseddel til Lars Andersøn Søre-Aas paa een Part udi Søre-Melkeraa, som ej er special mentionerit: dat/erit Phane d/en 29 Apr/ilis 1712 ./.

Mag/ister Ole Storms udgifne Bøxelseddel til Mons Mikkelsøn Taqvam paa 1 pund Smør og 1 Mæle Malt udi Tuenæs, hvorefter Leilendingen haver, efter Stift Proustens Bøxelseddels udviis, givet i Bøxel 5 Rdlr 3 march og 6 s/killing: dat/erit Berg/en d/en 9 Januarij 1712 ./.

Lensmanden Børge Selvig, haver, til deris Majestets interressis beobagt, ladet med tvende Vidner, Steffen Danielsøn og Ole Angeltvet, {Ladet} indkalde SynneVe Johansdatter, tienende hoes Ole Melkeraa, for forøvede Skiendzmaal og Slagord øved mod og paa Brite Johansdatter Melkeraa; og til Vidne derpaa haver hand ladet indkalde {Vidner} Lars Melkeraa, og Magdeli Larsdatter:

Synneve Johansdatter møtte ikke: ej heller Brite Johansdatter ikke heller nogen paa deris Veigne; det eene Vidne Lars møtte: det andet ikke:

StefneVidnerne afhiemlede edelig at have stefnt Synneve Johansdatter tillige med fraværende Vidne Maggeli Larsdatter Med loulig 8te dags Varsel til dette Ting

1712: 4b

d/en 30 Junij Arne-Skibbrede.

Og for denne Sag: derhoes forklarede Stefnevidnerne og at have stefnt Brite Johansd/atter som nu tiener paa Natland og er i et andet Skibbrede,

Da blev herom saaledis forafskediget:

Førend noget imod disse for Sagen indstefnte kand foretagis, Vil efter dend allernaadigste udgangne forordning de dato 18 Januarij 1711 Sagen deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden Undal foredragis, for derved at indhente Hans Velbaarendheds gunstige Resolution, hvorvit af dend foretagis skal, hvilket skee bør inden nestholdede Ting her i Skibbredet igien: hvorda Lensmanden Kand Lade indVarsle baade Vidner og *pastevnte til endelig forklaring og paakiendelse.

Oberstinde Møllerups haver ved 2de Vidner, Ladet indkalde, med muntlig Varsel, Knud Myrdal og Hans Koene Kari Olsdatter, begge at betale dend 6te part af deris Aars Løn som hon for dem til fogeden udlagt haver, baade for skoeskat og Løn, til sammen 4 march 9 s/killing, hvilket hon Lover med fogedens qvitering at gotgiøre.

Lars Angeltvet møtte paa de indstefntis Veigne og forklarede: at hand Var budet at sige for *Handen (ham), som gift er med samme Kari Olsdatter, som forermelt, at hand Var svag og kunde ikke møde til Tings.

Stefnevidnerne forklarede derpaa for Retten edelig at have stefnt dem begge til dette Ting og for denne Sag med mere end 14 dagis Varsel.

Mons/ieu/r Bork paa Madame Møllerups Veigne henstillede det til Dommeren.

Afsagt.

Knud Myrdal og Hans Koene foreleggis Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at Møde og svare til Sagen saafremt ei Dom udi Sagen skal Vorde afsagt.

S/igneu/r Knud Geldmeiden haver ladet indkalde Opsidderne paa Gaarden Hole, item Indre og Yttre Taqvam med skriftlig Kald og Varsel: som blev Læst: og Var dat/erit Berg/en d/en 14 Junij 1712.

Opsidderne Møtte og forklarede at deris qvæg er kommen der \deris/ {af} Uafvidenhed, dog kunde de ikke holde dem der fra, fordi der er aaben Mark: og at qvæget har gaaet saaledis af Alders tid: Derpaa erbød S/igneu/r Geldmeiden dem at gierde imellem hin anden; hvortil de svarede at det ikke stod i deris Magt:

S/igneu/r Geldmeiden paastod at de maatte tilfindes at fraholde deris qveg derfra:

De af Yttre-Taqvam forklarede: at det aldrig skal beviisis at deris creature nogensinde haver kommet der.

Derpaa blev S/igneu/r Geldmeiden persvaderit (overtalt) til at indgaa saadant forlig med Opsidderne paa Indre-Taqvam, Jens, Mons og Mikkell og Opsidderne paa Hole Markus og Ole, at hand vilde forsøge dem dette Aar om de Vilde fra hans slotte-Mark, frafalde deris qvæg, dog med dette forbehold at saafremt de skulle komme i hans Slotte-Mark, Vilde hand have sig reserverit sin Paastand efter Lovens 3die

1712: 5

d/en 30 Junij og 1 Julij Arne Skibbrede.

Bogs 12 Cap/itul 19 (artikel), at de maatte, naar hand dem nu skulle nødis til at indkalde, tilholdis, hver efter sin anpart, at gierde imellem hin anden.

D/en 1 Julij administrertis Retten igien nærværende forhen specificerede, paa samme Tingstæd Arne;

Hvorda blev lydeligen for Almuen oplæst skatterestantz for de 2de terminer for 1712 d/en summa 134 Rdlr 2 march af mig underskrevet og samptlige Laugrettismænd forseiglet tillige med mig.

Dernest blev, efter deris Velbaarenhedz til fogeden og mig udgifne ordre om at tilkiendegive Almuens tilstand, foretaget i dette Skibbrede, paa offentlig Ting i Laugrettetz biværelse og raadføring; for dis rettere at kunde faa de{t}n taxerit.

Siden blev 3de gange paaraabt, om nogen flere nu var tilstæde, som Sager hafde ladet indstefne, de da vilde fremkomme, men som ingen sig indfant, blev Retten brut.

Anno 1712 d/en 8de Julij holtis et almindeligt Sommer skatte og Sauge Ting paa Gaarden Hope for Skioldz skibbredis Almue nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Raunfsberg, Bondelensmanden Lars Dyngeland, og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Anders Madhopen, Jacob Nere Bratland, Mogens Houge, Nils Steensvig, Elias Riple, Tore Bratland, Nils Store-Tvet, Mogens Mogensøn Lille-Tvet, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda blev først oplæst, alle Kongl/ig og Slotz Lovens forordninger og befalinger med flere ordres, som findis specificerit fol/io 3.

Dernest Lod S/igneu/r Christen Montagne lyse sin penge Mangel og Odels ret til DamsGaard: dat/erit Berg/en d/en 6 Julij 1712 ./.

Item blev publicerit deris Høiærværdighed Biscoppens udgifne Bøxelseddel til Ole Mogensøn Houge, paa 8 s/killig 1/4 Smør, Hud og Malt udi Gaarden Haukeland, dat/erit Berg/en d/en 7 Jan/uarij 1712.

Mag/ister Joachim Kaaes udgifne Bøxelbrev til Marcus Mogensøn Borge, paa 1/2 Løb Smørs Leje udi samme Gaard, dat/erit Bergen d/en 16 Apr/ilis 1712.

Velædle H/er/r Assessor Wilhelm Hansøns udgifne Bøxelbrev til Simon Johansøn Klungervold paa 1 Spand Smør og 1/2 tønne Malt, udi Mittun, foruden bøxel at antage, dat/erit Steenegaard d/en 24de Februarij 1712 ./.

D/en 9 dito blev Retten sammestædz administrerit, nærværende forhen specificerede: og blev da først Kongens Sager foretagen.

Lensmanden Lars Dyngeland til deris Kongl/ig Majestets interessis beoagt, haver ved 2de Vidner, efter Rettens Kiendelse af 18 Mart/ij 1712 paa Vaartinget her i Skibbredet, holden paa Møllendal, ladet indkalde Lars Johansøn Noraas, tillige med hans Kone Ane *N. til deris

*egteskabz Bøders erleggelse, for fortilig Barne avling:

Lars Noraas tillige med hans Koene Ane efter 3de ganges paaraabelse møtte ikke:

StefneVidnerne Joen Grimen, og Nils Heldal, møtte for Retten og med eed og opragte fingre afhiemlede at have stevnet ham med 16 dagis Kald og Varsel tillige med hans Koene Ane, til dette Ting og for denne Sag:

Lensmanden Lars Dyngeland begiered dem maatte foreleggis Lavdag til neste Ting at møde

1712: 5b

Afsagt.

Lars Johansøn Noraas tillige med hans Koene Ane foreleggis Lavdag til nestholdende Tinglav her i Skibbredet at møde, saafremt ej endelig Dom skal Vorde afsagt.

Dito stevner Raadzmanden Anders paa Fjøsanger tillige med hans Koene Guri Iversdatter, til deris *Egteskabz Bøders erlangelse, for fortilig Barne avling, ungefær 8tte Uger efter deris Bryllup;

De indstefnte, efter 3de ganges paaraabelse møtte ikke;

Stevnevidnerne Skafferen Jens Mittuen een Boesat mand her i Skibbredet, og Lars Halvorsøn Lensmandens tieniste dreng, afhiemlede med eed og opragte fingre, at have stefnt dem for deris Boepæl med 18 dagers Varsel idag, og talt med dem selv.

Lensmanden Lars Dyngeland begierede de indstefnte maatte foreleggis Lavdag til førstholdende Ting her i Skibbredet.

Afsagt.

De indstefnte Anders Fjøsanger og Guri Iversdatter foreleggis Lavdag, til nestholdende Ting her i Skibbredet, at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal vorde afsagt.

Dito stevner Thomas i Gierringen efter senniste Afsigtis formæld af 18 Martij 1712 paa Vaartinget, holden paa Gaarden Møllendal, afsagt, til at erklære sig imod de forhen førte Vidnisbyrd, over hans Uskikkelige ord og Gierning her paa Høste-Tinget øvet, item at anhøre de nu indkaldede Vidnisbyrds Nils Tittelstads, Mikkell Mittuus eedlige forklaring om hvad de haver hørt og seet af Thomas i Giæringens adfærd her paa Tinget.

Thomas i Gieringen møtte for Retten Persohnlig og forklarede sig ej at Vide hvad hand haver gjort og \dertil/ ej heller haver noget at indsige imod de *allerrede førte Vidnisbyrd:

Lensmanden Lars Dyngeland begierede at de indkalde Vidnisbyrd Nils Tittelstad og Mikkell Mittun, som nu, efter given Varsel ere tilstæde Maatte forhøris:

Derpaa blev eden dem tydelig forelæst, og efter at de med eed og opragte fingre, hafde lovet at forklare sin Sandhed om denne Sag; fremstillede Nils Tittelstad sig først for Retten: forklarende: at hand ej Ved videre end hand efter Rettens *blefaling blev udled, af Nils Halversen Dyngeland, men ej ved hvorforre, saasom hand ingen usømmelige ord hørde \for bulder/ eller nogen ord talte af Thomas i Gierringen, ikke heller har hand seet nogen haandgierning af Thomas i Gieringen mod nogen øvet paa Tinget dend gang:

Dernest blev fremkaldet Mikkell Mittun; som efter forhen aflagde Eed forklarede: at hand ej erindrer sig andet, end at fogeden Peder Jensøn begierede at Skafferen skulle tage fat paa Thomas i Gierringen og sette ham i arrest; men hørte ej nogen ord af Thomas i Gierringen usømmelige eller sømmelige talte imod nogen \for bulder/ ikke heller har hand seet noget Uskikkeligt i haandgierning af Thomas i Gieringen imod nogen mand her paa Tinget øvet:

Thomas i Gieringen sagde derpaa sig intet at have at indsige imod de førte Vidnisbyrd, saasom hand siger sig ej at Vide noget deraf: dog begierede hand dette at ham maatte tilstædes ophold i denne Sag, efter dend udgangne forordning af 8 Januarij

1712: 6

A/nn/o 1711, og Sagen deris Velbaarenhed Stiftbefalingsmanden maatte foredragis, fordi hand da Var gandske overstadig drukken da hand dette, som hand er indkaldet for, skulle have øvet.

Lensmanden Lars Dyngeland henstillede til Rettens paakiendelse, refererende sig til de forhen førte Vidnisbyrder.

Afsagt:

Lensmanden Lars Dyngeland efter dend da Værende Constituerede foget S/igneu/r Peder Jensen Smits ordre, haver ladet til Vaartinget Loulig indkalde Thomas i Gieringen for uskikkelig forhold i Gierning og Ord paa Høst Tinget, dog uden Tingstuen paa Gaarden Hope sidst afvigte: Til det at afbeviise haver Lensmanden Ladet indkalde til Vaartinget d/en 18de Martij 1712 holden paa Møllendal, 3de Vidnisbyrd, Navnlige Salamon Birkeland, Nils *Hal og Hans Skage, ermelte Thomas Gieringen hans grove adfærd at overbeviise, hvilke: Vidnisbyrds forklaringer, af den forhen constituerede Sorenskriver, er vorden eedtagne og forhørte, som Eenstemmelig haver forklaret, at paa det da holdende høste Ting holden paa Gaarden Hope, hvorda Thomas i Gieringen var meget drukken paa Tinget, hvilken, da hand af Skafferen Jens Mittun og Nils Halvorsøn blev ført af Tingstuen efter fogedens ordre, slog ermelte Thomas i Gierringen, Nils Halvorsøn et slag med Knytte næven i ansigtet, eller panden, og holt ham fast i hans *haard; ej vidende af hvad ord der passerede: Hvorpaa Citanten begierer opsettelse til flere Vidnisbyrds førelse til nestholdende Sommerting, hvilket Retten hannem da bevilgede, med paaleg, Thomas i Gieringen skulle givis Loulig Varsel, sig med de til Vaartinget førte Vidnisbyrd at erklære, og anhøre hvad videre Vidner Citanten Kunde lade indkalde: Til Sommertinget igien d/en 9 Julij 1712 indkaldis Thomas i Gieringen igien efter forrige kiendelse, at erklære sig imod de førte Vidnisbyrd, og anhøre Nils Tittelstads og Mikkell Mittuns edlige forklaring. Imod de til Vaartinget førte Vidnisbyrd gjør Thomas i Gieringen ingen indsigelse, men excuserer (av eng. excuse = unnskyldte) sig med Uvidendhed; ogsaa de nu førte efter Rettens seeniste paaleg, Vidnisbyrd, forklarer ikke noget om Thomas Gieringens øvede ord; Da refererede Lensmanden sig til de forhen til Vaartinget over hans øvede gierning førte Vidnisbyrd. Thomas i Gieringen derimod henskydende sig til dend udgangne forordning af 8 Januarij 1711, at Sagen først maatte foredragis Stiftbefalingsmanden, saasom hand Var drukken da hand det gjorde. Men som forseelsen er sked til et offentlig og publiqve Ting, hvor almuen bliver advaret til fredelighed, skikkelighed og ædruelighed

1712: 6b

Da udfordris hertil en publiqve straf:

Thi kiendis for Ret, at Thomas i Gieringen, for hans paa det da Værende høsteTing forøvede, haargreb, *pust og Nævehug, paa Nils Halvorsøn \bør bøde/ 3de 6 lod Sølv og for Tingfred 3de 15 lod Sølv, i anledning efter Lovens 6te Bogs 7 Capit/ul 8 art/icul og 9 Capit/ul 18 art/icul, alt at udredis inden 15 dager efter Loven.

*Nil (Nils) Heldal haver ladet stefne Ved 2de Vidner Poul Bynæs for resterende 1 Rdlr, dependerende af et udleg til ham paa *aveskiftet (arveskiftet) efter Ingeborg Byenæs for 1 Rdlr, hvilket Poul Bynæs ham foreholt haver, forventende Poul Byenæs af Retten Vorden tilkient at betale Citanten hans fordrende Rdlr tillige med denne aftvungne Processis Omkostning.

Poul Bynæs møtte selv for Retten og Vedtog at Være loulig stefnt for denne Sag og til dette Ting. Og forklarede at Citanten blev udlagt 1 Rdlr udi een Not, som dend indstefnte ikke har til sig taget, men er alle Søkendis tillige med hans:

Derpaa blev Poul Byenæs tilspurdt om ikke skiftebrev er gjort efter Ingeborg Bynæs ? Hvortil hand svarede: at intet skiftebrev er gjort *eeftersom de alle Vare Myndige ? Dernest blev ham tilspurt, om Citanten ikke haver krævet dend fordrende Rdlr, da de Myndige Arvinger tillige med hand skiftede *sterboden (stervboet) efter Ingeborg Byenæs ? Hvortil hand svarede at Lensmanden Lars Dyngeland paa hans \citantens/ Veigne fordrede dend.

Dernest begierede Citanten at dend indstefnte maatte paaleggis at gjøre sin eed paa at denne fordring ej er ret, saa Vilde hand Være fornøyet: eller og at Citanten maatte tilstædis at gjøre sin bekræftelsis eed:

Derpaa blev dend indstefnte tilbudet i anledning af lovens 1 Bogs 14 Cap/itul 7 art/icul at aflegge sin eed at Kravet ikke er ham Vitterligt Rigtig: hvilket hand ej Ville gjøre:

Derpaa blev Citanten paalagt at aflegge sin eed at dette krav rigtig Var, som hand og for Retten aflagde saaledis at hans S/a/l/ig/ fader i hans endeligt (før han døydde) sagde sig at have de penger tilgode hoes Poul Bynæssis fader.

Poul Bynæs forklarede at alle Sødskende vare udi denne giæld interesserede, hvorfor hand formeente at Være fri for at betale mere end paa ham kommer.

Nils Heldal formeente at hand ej var pligtig til at Søge alle, eftersom hand sin fordring hafde angivet da de skiftede, og derfor paastod een skadisløes Dom.

Afsagt.

Nils Heldal indkalder for denne Ret Poul Byenæs, at betale ham een Rdlr, som ermelte Nils Heldals fader hafde at søge hoes Poul Byenæssis fader: Dette haver Citanten, da de myndige Arvinger Poul Byenæs, og hans Sødskende, skiftede efter Ingeborg Byenæs Pouls Moder, Ved Lensmanden Lars Dyngeland ladet fordre, og derfor ingen betaling faaet, thi Sø-

1712: 7

ger Citanten Poul Byenæs, for alle, erbydende ham, at saafremt ermelte Poul Byenæs vilde aflegge sin benegtelsis eed, at Citantens Krav var urigtigt, vilde Citanten dermed Være fornøjet: thi ellers erbød Citanten sig at gjøre sin bekræftelsis eed at Kravet var rigtigt. Da, som Poul Bynæs ikke har vildet aflegge dend ham af Retten paalagde benegtelses eed, blev Citanten tillat, sit Kravs rigtighed med Eed at bekræfte i anledning af Lovens 1ste Bogs 14 Cap/itul 7 art/icul

Thi kiendis for Ret, at ermelte Poul Byenæs efter Citantens aflagde eed, bør paa samptlige Sødskendis Veigne, betale Citanten dend fordrende Rdlr, inden 15 dager under Nam efter Loven, dog givis Poul Byenæs igien fuldkommen regres til sine Søkende og Processens hid til dato anvente Omkostning ophæves paa begge sider.

Dernest blev restantzen for de 2de forfaldne Terminer lydeligen oplæst, som beløb sig til dend summa 71 Rdlr 3 march 12 s/killing og af mig tillige med Laugrettet forseiglet.

Item blev efter ordre af *Stifbefalingsmanden Velbaarne H/er/r Andreas Undal fogeden og mig meddelt, foretaget i Lensmandens og samptlige Laugrettismændenis Nærværelse og raadføring {foretaget} dagskattens taxering over samptlige Almue i Skioldz Skibbrede.

Dernest indgav Peder Jensen Smits Karl Peder Pedersøn Een uden haand, restantse Register, som hand begierede af os maatte attesteris hvorvit derpaa er Vorden betalt, som blev efterkommet:

Og som ingen indfant sig, som mere vilde gaa i rette, efter 3de ganges paaraabelse, blev Retten denne sinde brut og her ophævet

Anno 1712 d/en 11 Julij blev holdet et almindeligt Sommer- Skatte og Sauge-Ting, nærværende deris Kongl/ig Majestetz constituerit foget S/igneu/r Daniel Raunsberg, Bondelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Nils Schoge og Arne Schouge, Aamund Fohnæs, Nils Fohnæs, Nils Arefjord, Jacob Tøssøen, Ingebrigt Nordtoft, Iver Landraa med mere Tingsøgende Almue;

Hvorda 1. blev lydeligen oplæst deris Kongl/ig Majestets, og Slotz lovens allernaadigste udgangne forordninger, med flere ordres som folio 3 ere specificerede:

Tinget blev holdet paa Bildøen hos Sartors skibbredis Almue.

Dernest Ole Olsøn Nedre-Goltens udgivne Skiøde til Sin Søn Mikkel Olsøn paa 8 march Smørs Leje udi Nere Golten og Odels-Ret paa 24 march Smør dat/erit Nere Golten d/en 5 Apr/ilis 1712.

Item Nils Hambres udgivne Bøxelseddel paa 1 1/2 Spand fisk udi Øvre Golten og 1/4 part udi Lotte-Tongens Laxeveg til Peder Halvorsøn Høiland; dat/erit Hambre d/en 30 Martij 1712 ./.

S/igneu/r Seeverin Seehusens udgifne Bøxelseddel til Rasmus Ingebrigtsøn paa et p/un/d fischis leje udi Gaarden Nordtvæt dat/erit Berg/en d/en 18 Junij 1712.

S/igneu/r Hans Jørgensens udgivne bøxelseddel til Nils Hansøn paa 1/2 Vog fiskis Leje udi Syltøen i Jeltefiorden: dat/erit Berg/en d/en 5 Apr/ilis 1712 ./.

1712: 7b

Mad/a/me Mette Ranfsbergs udgifne Bøxelbrev til Johannes Nilsen paa 1 p/un/d 3 march fisk udi gaarden *Solstad (ingen gard i Sartor sk.r.) dat/erit Bergen d/en 4 Julij Anno 1712 ./.

Guro Joensdatters udgivne Bøxelbrev til Hans Olsøn Laakøen paa 1 pund og 6 march fisk udi Gaarden Hissøen med andeel i underliggende Laxeveg, beliggende i Sunds Præstegield i Sartor Skibbrede dat/erit Bildøen d/en 11 Julij 1712.

D/en 12 dito blev Retten igien paa forermelte Sted forrettet, nærværende forhen specificerede: hvor da først blev foretaget deris Kongl/ig Majestets Sager:

Bondelensmanden Nils Bildøen stevner Mikkel Mikkelsøn og Ole Hummelsund efter forrige tiltale og Rettens kiendelse paa Vaartinget d/en 30 Martij 1712;

Mikkel Mikkelsøn comparerede for Retten;

Ole Hummelsund Var fraværende, som ved Thomas Hansen Skages beretning skal være advaret at møde, omend skjønt hand selv dend seeneste kiendelse haver hørt som paalagde ham at møde:

Mikkel Mikkelsøn 16 Aar gammel fremstod for Retten og forklarede: at hand for 2 aar siden nu høsten kommende, tiente hoes Ole Hummelsund, rodde hand med sin da Værende Husbond Vesten paa Texleskogen at udsette Linier og da de hafde udset Linerne, drog de bene fiorden ./:

Kaarsfiorden :/ ind igiennem til Hummelsund: Forklarede derhøes efter tilspørsel, at de fant forbemelte i stefnemaalet mentionerede skrin førend de udsatte Linierne ved Texleskogen sydvest paa; hvilket skrin de tog ind i Baaden, og blev opbrut af Ole Hummelsund, med een Tolekniv og *klep (klepp), hvorudi Var tvende poster med penge, og i Leddiken 6 á 7 stykker Hele penger: men hvad sort det Var Viste hand ikke, saasom hand ingen kiender af Penge er: Skrinen forklarede hand at Være funden saaledis at det *meppe (neppe) kunde sees hvorledis det flød Hvilket skrin de førte hiem til Hom/m/elsund, forklarede og at da skrinet Var funden, tog Huusbonden Huen af ham, stoppede dend i Siøen og slog ham om ørene dermed, tog og et Kabeltog med hvilket hand nemblig Ole Hummelsund skal have truet ham med at binde om drengen til at udkaste ham med: Da de nu Vare *komme til Hummelsunds Land viste Ole Hummelsund Deponenten hiem til Gaarden med en Kipe Hvede: hvilket drengen og hiem bar: mend da hand kom neder igien til Søen var skrinet: /: som *did indtil havde staaet i baaden :/ ganske, borte, hvor det Var afbleven Viste Deponenten ikke.

Deponenten blev tilspurt om der ingen tønder flere Var Ved Texleskogen tilstæde, da skrinet blev funden ? hvortil hand svarede Nej: Item blev *ham tilspurt om ingen anden saaeg det skrin uden hand og hands husbond Ole Hummelsund ? hvortil hand svarede, sig vidende ikke at vide nogen have seet det: ej heller da de kom til Hommelsunds land: thi ingen Var ved Søen: ikke heller møtte de nogen baade undervejs, da de roede frem ad som det kunde blive Var, omendskiønt, de roede beene fiorden \ud/ igiennem.

S/igneu/r Daniel Ranfsberg begierede at Ole Hummelsund maatte foreleggis til neste Ting at møde og erklære sig imod Mikkel Mikkelsøns angivende.

Afsagt:

1712: 8

Ole Hummelsund foreleggis til nestholdende Ting her i Skibbredet, at møde og erklære sig imod Mikkel Mikkelsens angivende, saafremt ej dom skal Vorde afsagt; og Mikkel Mikkelsøn til Vederermæhle.

Lensmanden Nils Bildøen haver ved tvende Vidner ladet indkalde alle Knapskous opsiddere: Lars Olson, Lars Nilson, Simon, Christen og Anders item Anfind Kobbeltved og Anders Kobbeltvet, fordi de imod Lautingsdommen afsagt d/en 20 Junij 1703 bruger toskegarn imod Dommen, hvilken Dom er Tinglyst d/en 10 Octobr/is 1710 paa et offentlig HøsteTing, som og af Lensmanden blev producerit:

Lars Olson og Christen Knapskou møtte paa samptligis Veigne som indstefnte Vare: forklarende at have brugt Toskegarn paa deris egen Grund og kunde ikke negte at de jo hafde hørt denne Lautingsdom skulle være Tinglyst, efter andris *Sagn (utsagn), men den selv paa Tinget ikke har hørt oplæst, og formener derfor at bruge efter deris Jordejers bøxelbrev, hvorudi staar at de skal bruge deris gaard til fiels og fiere; ej special indført at de skal bruge Toskegarn.

Lensmanden formeente derimod, at saalenge dend Usvekkede Lautings Dom staar ved magt, skulle hand formeene de derefter burde straffis.

Derpaa foreslog jeg Parterne, om ikke dette forlig imellem dem kunde treffis, at hvem af de indstefnte *herefter *dags (her efterdags) kunde antreffis at bruge meere Toskegarn for sit land end 30 favner Lang og mere end et garn, af hver Mand, skulle, efter dend Usvekkede Laugtingsdom, ej alleene have forbrut og fiskeredskab, mend end og bøde til deris Kongl/ig Majestet 10 Rdlr, hvilket begge parter indgik.

Imedens denne Sag *proceredis, Lod en Bonde, Ved navn, Jens Tøssøen, nogen uforskammet

ord og Trudslar falde, at hand til Spid skulle bruge Toskegarn; hvilket fogeden S/igneu/r Daniel Raunfberg begierede af os samptlige til Tingsvidnis udstødelse, maatte attesteris og forseiglis, som blev bevilget.

Deris Velærværdighed Mag/ister Nicolaus Stabel indkalder Jacob Tøssøen, Jens Tøssøen, Vincents Hambre og Nils Søre Biørøen efter forrige tiltale, item deris ærværdighed H/er/r Otte Varbjerg;

Som Jacob Tøssøen selv var stefnt, der Var Laugrettismand, sad Retten Peder Laakøen i hans sted.

De indstefnte møtte: Persohnliigen, og begierede S/igneu/r Peder Bork, som fuldmægtig for Mag/ister Stabel, at førend hand mod de indstefnte procederer i dag, almuen, maatte advaris Sagen Uvedkommende at tie, og de indstefnte alleene at tale, hvilket de bleve tilraadde:

Peder Bork tilspuurte de fire forhen indførte om de efter Stefnemaaletz indhold ikke har hindret Mag/ister Stabels folk at bortføre dend gamle Borgestues \Timmer/ paa Sunds Præstegaards ? hvortil de svarede ja: Dernest tilspuurte hand efter hvis ordre og hvorfore de hafde hans folk det forhindret ? fordi dend var bygt af Almuen Penge og oppeholden af Almuen. Bork tilspurte Videre, hvem der gav dem dend anledning, eller \om/ dette skulle reynis for et forbud eller af deris egen Myndighed gjort ? hvortil de svarede at de drog over til Lerøe mendene, og tilspuurte dem om det ikke *matte Være raadeligt at forhindre hans, nemblig Stabels

1712: 8b

folk det at bortføre; hvilket de og holt raadeligt, og der efter gjorde de indstefnte det, og til flere kunde de ikke naae. Hvem af disse mænd der gjorde forbudet, efterdi Loven siger, at det skal skee ved Rettens Middel eller 2de Mænd ? hvortil de svarede: at de samptlige det gjorde: paa dend Maade, at det skal ikke bort tagis førend de har talet med Rettens betiente

Bork henstillede til Rettens kiendelse, naar endelig Dom skal afsigis, om denne af de indstefnte gjorde arrest, skal holdis for Loulig, efterdi de *selv *samme (selvsamme) har taget det fra Magister Stabels folk, som forbudet eller arresten gjort haver. Bork tilspurte dem om de ikke har truet at sidde ild paa Timmeret, og Tage Roret fra Jægten ? hvortil de svarede, det skal dem aldrig overbevisis: dog forklarede Citanten at disse ord skulle være talt af Jens Tøssøen og Vincents Hambre, som særdelis Vare *megne drukne, hvilket de paastod maatte dem overbevisis: Og formedelst dette maatte Mag/ister Stabels folk drage med Uforrettet Sag tilbage, saasom hands folk ingen arrestis eller forbuds forkyndelse hørte, hvilket hand trøster sig til at afbevis:

Deris Ærværdighed H/er/r Otte Varberg møtte for Retten og producerede original Besigtelsen holden paa Sunds Præstegaard d/en 6 Maj 1706 foregivende, denne Sag Være sig gandske Uvedkommende og refererer sig til besigtelsen: thi de 20 Rdlr ham leverit er Almuen leverit til *Borgestuurs opbyggelse.

Afsagt.

Saasom Mons/ieu/r Bork paa Mag/ister Stabels Veigne har proponeret en haab.. beskyldninger over de indstefnte 4re Mænd Jens og Jacob Tøssøen, Vincents Hambre og Nils Søre Biørøen, saa vil saadant, efter de indstefntis paastand, dem først overbeviis, førend endelig Dom kand Vorde afsagt.

Dernest blev deris Velbyrdigheds Laugmand Nils Knags af: 20 Junij 1703 udgifne Dom om Toskegarns afskaffelse og hvorvit de afskaffis bør lydeligen for Almuen oplæst:

Og derefter foretaget Vel Almuen i Sartor Skibbrede i samptlige Laugrettismendenis

hosværelse, dagskattens taxation;

Dernest blev Restancen for de 2de Terminer lydeligen oplæst for Almuen og af mig med Lensmanden og Laugrettismændene *samptigen forseiglede, som beløb sig til dend summa 40 Rdlr 4 march.

Dernest oplæste Peder Pedersøn, S/igneu/r Peder Jensøn Smidz tiener een saa kaldet restance for 1711 som hand begierede at maatte ham af Retten under Vedbørlig forseigling, meddelis, men som Laugrettismændene excuserede (unnskyldte) sig ej derom at Vide eller kunde attestere, saa blev hans begiering ej efterkommet.

Item begierede ermelte Peder Pedersøn et attestatum eller Tings Vidne paa at efterskrefne Gaarder i Sartor Skibbrede, nemblig udi Obsøen at skulle Være Øde 9 march Smør hvoraf Tiendis 1 Kande korn, Trellevig 1 p/un/d 3 march Smør, Tiender 4re Kander korn

1712: 9

Herløe Skibbrede d/en 14 Julij 1712

Søre Toft 10 march Smør, Tiender 3 kander korn, Spielde 15 march Smør tiender 2 2/3 kande korn, Brattenborg 12 march Smør Tiender 1 Kand(e) K/orn Vare aar 1711 Øde og Usaadde:

Hvortil de Svarede at de Viste af Obsøen, Brattenborg og Spilde ikke at Være saat aar 1711 men Sørtoft og Trellevig at være saadet af S/igneu/r Abraham Vessel og Jonas Helt, Nemblig Sørtoften af Helt og Trellevigen af Wessel, hvilket de ham, nu, om hand det forlangede, vilde som de med een god samvittighed afviste, meddele.

Og som 3de gange blev paaraabt om nogen flere Vare nu tilstæde, som Sager havde ladet indstefne, og ingen indfant sig blev Retten her paa Tinglæget brut.

Anno 1712 d/en 14 Julij er Retten administreret til et almindeligt Sommer skatte og Sauge Ting, holden paa Gaarden Frechau for Herløe skibbredis Almue, nærværende deris Kongl/ig Majestets: foget S/igneu/r Daniel Raunfberg, *Bondelensmandens Rasmus Frommereid, og edsorne Laugrettismænd Ole Korsbøe, Rasmus Hauland, Lars Tostensviig, Jacob Lille Fouskom (Fauskanger?), Ole Lansviig, Nils Herlevær for Ole Petersøn Herlevær Jacob Rong, og Ole Sæle med flere Tingsøgende Almue,

Hvor da først blev lydeligen oplæst de forhen fol/io 3 specificerede Kongelige og Slots lovens forordninger med flere ordres og Befalinger.

Blev Laurettet og meenige Almue tilholdet, skikkelig, og ædruelig sig at forholde, medens Tinget Varede .. 200

Mad/a/me Elisa Catharina S/a/l/ig/ Johan Wolpmands udgifne Skiøde til Velbyrdige H/er/r Laugmand Nils Knag paa en gaard Kraagaas paa Een løb Smør og 1 hud, daterit Berg/en d/en 11te Decembr/is 1711 ./.

Mad/a/me Elisa Catharina S/a/l/ig/ Johan Wolpmands udgifne Skiøde til H/er/r Stads Hauptmand Joachin Von der Lippe paa 1 løb Smør 1 tønne Malt og 18 march fisk udi gaarden

Follisøen, beliggende paa Aschøen udi Herløe skibbrede: dat/erit Berg/en d/en 15 Febr/uarij 1712 ./.

S/igneu/r Casper Riis udgifne Bøxelbrev til Mikkel Jensøn paa 1 pund fiskis leje udi Gaarden Turøen udi Herløe skibbrede, sampt paakommende anpart udi Laxevaagen, dat/erit Bergen d/en 4de Decembris A/nn/o 1711 ./.

Deris Høiærværdigheds Biscop Nils Smeds udgivne Bøxelbrev til Anders Nilsøn Yttre-Sæbøe paa Johannes Aadlands part udi Aadland i Herløe Skibbrede beliggende, skyldende aarligen 1 pund Smør og 1/4 tønne Malt, dat/erit Berg/en d/en 11 Apr/ilis 1712.

Frue Zidsele Kaasis udgifne Bøxelbrev til Arne Olsøn udi Øfre-*Tret (Tvet?), Mogens Mogensøns fradøde Brug: dat/erit Berg/en d/en 15 Martij A/nn/o 1712 ./.

Dernest blev Kongens Sager foretagen:

Og havde da Lensmanden Rasmus Frommereid med muntlig Varsel ladet Indkalde Ole Magnesøn Haatoft, som haver sin levende koene Marite Gulaksdatter, for begangne Horeris lejermaal udi sit egteskab med Marie Mogensdatter Burkeland tienende Rasmus Haatoft; til yderlig straf paa sin formue, efter lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 25 articul:

Dend indstefnte møtte for Retten og tilstod at Være loulig stefnt: derhos bekiendende og tilstaaende at hand haver haft legemlig omgiengelse med hende, men om hand ere barnefader eller ikke allene; dog Ved hand ikke at Nogen anden har haft omgiengelse med hende; ikke heller kand hand beskyldte hende

1712: 9b

Herløe-Skibbrede d/en 14 Julij 1712 ./.

for at have haft omgiengelse med andre: ikke heller kand hand sige om hende at hon tilforne haver været berøgtet for andre, og derfor ikke ved noget til sin befrielse:

Lensmanden refererede sig til sin forrige i rettesettelse og begierede Dom.

Afsagt.

Som indstefnte Ole Magnesøn Haaatoft tilstaar for Retten at have haft legemlig Omgien- gelse med Mari Mogensdatter Burkeland, som nu allerede Ved hans omgiengelse har faaet et drengbarn; dog med disse ord, at hand ikke vist ved, om hand er barnefader eller ej, og derhoes selv tilstaar, at hand ikke kand beskyldte hende for andre, og at *Mar (Mari) Mogensdatter tilforne har Været uberøgtet for andre, ej heller at hand kand sværge sig frie for Barnefader;

Da kiendis for Ret, at ermelte Ole Magnesøn Haatoft, for saadan sin /: udi sit egteskab, da hand haver levende koene :/ begangne Lejermaal og Barneavling med Mari Mogensdatter Burkeland, bør straffis efter Lovens 6te Bogs 13 Capitels 25 art/icul for første gang, paa sin yderste formue.

Dito haver ladet stefne Lars Olsøn *Rogn og Sygni Olsdatter for begangne Lejermaal, med hin anden, om endskiønt Sygni Olsdatter ikke er kommen i Barselseng.

Lars Olsøn Rogn møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne:

Stevnevidnerne Mikkel i Sæle og Nils i Sæle som Varselet skulle afhiemble, møtte ikke.

Sygni Olsdatter møtte Selv for Retten og tilstaar gierningen og at Lars Olsøn Rogn er hendis Barnefader, og begierede forlindring af Retten.

Lensmanden refererede sig til Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul og begierede Dom til Bødernis afbetaling.

Afsagt.

Sygni Olsdatter som selv tilstaar for Retten at Være Vorden frugtsommelig Ved Lars Olsøn Rogn tilfindis efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul at bøde for sin /: efter tilstaaelse :/ med ham begangne lejermaal Tolv lod Sølv og stande aabenbare skrift: Men som Stevnevidnerne /: som Lars Olsøn Rogn skal have stefnt, (:/) ej møder, Warsellet at afhiemle: saa vil forermelte Lars Rogn givis loulig Varsel igien førend nogen Rettergang imod ham kand tilladis.

D/en 15de dito administrertis Retten igien nærværende forhen specificerede uden Johannes Knudsøn, som udi een Sag, for hvilken dend eene Laugrettismand Nils Herlevær indstefnt var, sad i hans sted hvorda

Lensmanden Rasmus Frommereid havde ladet indkalde Povel Hærlevær, Joen Hærlevær, Povel Hæggøen, Joen Hæggøen, Nils Hæggøen, samptlige Lodsmænd, fordi de haver indloset et fientlig Svensk skib, som udhafvnerne haver foruroliget og eendeel steds udplyndret, her for Retten at aflegge deris forklaringer, saaledis, at om fornøden giøris de i sin Tid, dend med eed kunde præstere.

Povel Herlevær og Joen Herlevær møtte for Retten Og Joen Hæggøen, og Vedtogte stefnemaalet. Poul Hæggøen og Nils Hæggøen møtte ikke:

Stefnevidnerne Ole Tielsted og Mogens Tielsted møtte for Retten og med Eed og opragte fingre afhiemlede at have stefnt

1712: 10

d/en 15de dito

dem med mere end 14ten dagis Varsel til dette Ting og for denne Sag og talte med deris Koener.

Povel Hærlevær fremstod for Retten og forklarede: at hand tillige med Nils Hærlevær roede ud for at indlose dette skib som de saa kom for et Seigl drivendis, hvilket de antog for at Være een liden Skot (Skottkeiping? - ein båttype), førende et hvidt flag: Da de kom ud een fiering Vejs fra landet, bleve de Var een baad med 3 karle udi, som synden af havet dem imod kom roende: hvilken kom dem saa Nær at de taledes med dem paa brut Norsk, spørgende dem om de var Lodser? hvortil de svarede ja: hvilket, da skibet blev Var at dend Baad, som af dem med de \3/ karle udi, talte med disse 2de Mænd, satte de seilene til og seilet lige paa dem: Imidlertid spurde Deponenten med sin Camerat, dem som i Baaden Var, hvad Nation Skibet Var af, ? derpaa de svarede: een fransk: Imidlertid kom Skibet dem saa nær, at de af skibet taledes til dem, og sagde at de vilde Være indloset, og have havn i nat, thi de Vare franske, som Ville oppasse de Engelske Skibe: Derpaa steg de ombord og loeste de Skibet ind i Herlevær: hvorpaa deponenten afdrog og hans Camerat Nils, som med ham roede blev om Natten paa Skibet, ombord: Efter tilspørsel svarede de at hand med ingen Trudslers nødde dem at komme ombord, omendskiønt Skibet Var tet hoes dem at hand med haandgevæhr afskut kunde giort dem skade: Videre Viste deponenten ikke at forklare:

Nils i Herlevær fremstod derefter og forklarede: det samme som hans Camerat indtil hand Var kommen paa skibet, med Nils i Hæggøen: thi hand forklarede at hand og hans Camerat forige deponent, tillige med Hæggøe mændene havde /: da skibet til dem Var kommen, som de laaeg og talte med skibzfolkene i baaden :/ alt kommen sammen, og skulle Være interresserede i denne fortieniste: og derfor samptlige fulte skibet ind ad i hafnen, som de holt for en fransk

som hand udgav sig for: og een mand af hver baad, som lodsMænd bleve Ved skibet: dend heele Nat Forklarede hand at Skibetz Capitain og folk udgav sig for at Være en fransk; dog spurde hand dem, om der Var mange Mænd der omkring, pegende paa de omkring liggende gaarder ? hvortil deponenten svarede at overalt var folk nok: Dertil svarede Tolken, Nordmanden er brav sterk: og ingen anden snak passerede; men hand tracterede dem meget Vel og for Vel med dem: Een time efter at Solen om Morgen en Var oprunden /: thi hand laaeg der ikkun dend Nat :/ løse hand og drog samme ud igien; og om aftenen før hand gik til fiels forklarede deponenten efter tilspørsel, at mange af Naboerne af deris egen Gaard førte til ham baade hummer og andre fiske Varer, som hand med reede penger betalte, ligesom de derfor begierede: Om morgenen medens hand gjorde sig færdig at løse, skikkede Capitainen 3 folk paa en liden baad paa Jorholmen, som laaeg to børseskut der fra at købe brendevin: og førte de to bottellere ombord af brendevin tillige med eendeel kringler, som hand med reede penger betalte /: efter tilspørgelse blev svaret det Var Norske Penger de bleve betalte med :/ hand forklarede og at Anders paa Jorholmen medens skibet endnu for et Toug laaeg fast, selv førte 1 tønne Øl ombord, tillige med 2 oster og en lax at selge :/ som \om/ Aftenen hos kræmeren Var bestilt (:/) som da solte ham en lax for 1 Rdlr 1 march 8 s/killig derpaa blev Ølet hidset

1712: 10b

ombord og de andre Varer optagne, for hvilke kræmeren begierede penger, hvilket Capitainen /: som holt en skindblaase med penger i haanden :/ lovede at betale: men kræmmeren Vilde endelig have øltønden igien, for hvilken Capitainen, lod give ham en anden langt bedre: og i det samme gik deponenten fra borde og i baaden og hvad imellem kræmmeren og Capitainen siden er passerit Viste hand ikke: men lodspengene fik de inted.

Dernest fremstod Joen Hærlevær som forklarede at hand ej Var med, men hans tiener Nils Torkelsen 18 aar gammel som med de andre roede: hvorfor hand herudi ingen forklaring kunde gjøre.

Dernest fremstod Joen Hæggøen som forklarede: at hand tillige med sine Grander Poul og Nils vare udroede udi Øerne at skiære Torv, da bleve de ham Var fra *Noen (nonstid) og til aftenen uden for landet at komme langs Valen (Volen?) drivende for et Seigl, thi Vinden Var Sydost og Meget sterk. Omsider kom hand under landet, da roede de under Øen der hand kom drivendes; og medens de laaeg der kom Hærleværs mendene til dem, som før er melt: Imidlertid kom Skibsbaaden sør fra havet roendes, som de holt for at Være een af deris Naboers Baad, men da hand kom til dem fornam de at det Var en skibsbaad: hvorda siden aldelis det samme er forklaret som \nest/ førrige deponent: men forklarede derhos at kræmmeren havde sine egne folk at føre sit gods om bord, og 2 mænd af dem roede i deris baad altid Ved skibet, medens kræmmeren oppe Var, og hvad da passerede Ved de ikke, thi de Vare alt fraroede

Afsagt.

Poul Hæggøen og Nils Hæggøen foreleggis laudag til neste Ting her i Skibbredet at Møde og deris forklaringer at aflegge.

LensManden til deris Kongl/ig Majestets interressis beoagt haver ladet til dette Ting indkalde *indkalde Marie Mogensdatter for begangne Lejermaal med Ole Magnesøn Haatoft /: som er ægte gift og haver sin levendis kone :/ til sine Bøders erleggelse, for barneavling Ved ham.

Mari Mogensdatter møtte selv for Retten, tilstod at Være loulig stefnt og have avlet Barn ved Ole Magnesøn Haatoft; og haver ingen anden Barnefader end ham, ej heller haver med nogen anden haft omgiengelse: thi hafde hon ingen anden indvending at gjøre end begiere Lindring af Retten.

Afsagt.

Mari Mogensdatter som selv for Retten tilstaar at have avlet barn med Ole Magneson Haatoft, (/:) som er en gift Mand og har levende koene :/ tilfindis at bøde efter lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul for sin begangne lejermaal Tolv lod Sølv, som inden 15 dager efter lovens adfærd Vil udredis: derforuden og at stande Aabenbare skrift.

Dend Constituerede foget S/igneu/r Daniel Raufnsberg haver paa dette Ting udi deris Majestets Høje Nafn, efter Velbaarne frue Oberstinde Møllerups begiering, fredlyset hendis ejende skou paa Fladøen eller Haaøen, og i deris Majestets Høje Nafn forbydet: at ingen, uden hendis tilladelse maa der indfinde sig at hugge under Lovens haarde adfærd.

S/igneu/r Peder Bork lod læse een ærklæring skriftlig ham given un-

1712: 11

der Rasmus Frommereidz hand og Seigl med 2de mændz underteignelse til Vitterlighed at saa af Lensmanden selv begieret Vare og indgaaet, hvilket Lensmanden Rasmus Frommereid, som selv var tilstæde, da det blev oplæst, tilstod for Retten af ham at Være udgiven, hvilket og de 2de mænd som det Til vitterlighed havde underteignet tilstod, for dem at være oplæst førend de det underteignede eller forseglede: dette forærmelte Ærklærings skrift begierede selv lænsmanden Rasmus Frommereid for Retten at maatte oplæsis, at alle kunde høre hans ..ocerede sine, imod Bork, utilbørlige og Nærgaaende expressioner (uttrykk), med Videre afbedning, som derudi findis indført, som udi Skiøde Protocollen ord efter andet kand læsis under fol/io 23 og 24.

Dernest blev faaretaget udi samptlige Laugrettismændenis hosværelse /: som fogeden S/igneu/r Rafnsberg tillige med mig havde opnæfnt :/ dagskattens taxation over Almuen i Herløe-Skibbrede, for dis bedre at kunde ramme Ligningen.

Siden blev restantsen for de 2de qvartaler lydeligen oplæst for Almuen og af mig tillige med Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 204 Rdlr 5 march.

Dernest oplæst(e) forrige Constituerede foget S/igneu/r Peder Jensøn Smidtz karl Peder Pedersøn en restance for 1711, som hand begierede at maatte udstædis Tingsvidne over, men som Laugrettet dette benegtede, med undskyldning, at de der intet om viste, har jeg ikke derudi heller kundet det meddeele.

Og som ingen flere efter 3de ganges paraabelse indfant sig at Vilde gaa i rette og Sager havde at fremføre, saa blev Tinget derpaa stedet dend gang ophævet.

Anno 1712 d/en 18de Julij holtis et aldmindeligt Sommer Skatte og Saugeting udi Brud Knappen, med Radøe Skibbredis almue, nerværende deris Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelænsmanden Rasmus Sæbøe og Eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Mogens Giære, Knud Sæbøe, Aamund Møes, Mogens Ydstebøe, Knud Soltvet, Anders Askeland, Mogens Soltvet og Knud Helland, med meere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden hafde advaret alle til skikkelighed, ædruelighed, blev oplæst, de forhen fol/io 3 specificerede forordninger og ordres.

H/er/r Raadmand Magnus Schiøttis udgivne bøxelbrev til Johannes Andersøn paa 1/2 løb Smør udi Gaarden Grinden udi Radøe Skibbrede: dat/erit Berg/en d/en 7. Julij 1712.

Mad/a/me Won Hattens udgifne bøxelbrev til Anders Nilsøn paa 18 march Smør og 15 Kander Malt udi Miøs i Radøe Skibbrede, daterit Bergen d/en 7 Martij 1712.

Dito haver udgivet et bøxelbrev til Ole Johansøn paa 6 march Smør og 6 Kander Malt udi Nordanger i Radøe Skibbrede beliggende, dat/erit Berg/en d/en 30 Maj 1712 ./.

Dito udgivne bøxelbrev til Simon Arnesøn paa 1 p/un/d Smør og 20 Kander Malt udi Helleland i Radøe Skibbrede beliggende, daterit Bergen d/en 6 Januarij 1712 ./.

1712: 11b

S/igneu/r Nils Vindelboe og Henrik Wessels udgivne Skiøde til Knud Larsøn paa 18 march Smør og 12 Kander Malt udi Bogoe i Radøe skibbrede: dat/erit Bergen d/en 14 Martij 1712 ./.

S/igneu/r Nils *Weldenbois (Vindelboe) og Henrik Wessels udgivne Skiøde til Ole Ellingsøn paa 9 march Smør og 6 Kander Malt udi Gaarden Boge daterit Bergen d/en 14de Martij 1712 ./.

S/igneu/r Nils *Weldeboes (Vindelboe) og Henrik Wessels udgivne Skiøde til Mogens Olsøn paa 18 march Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Boge i Radøe-Skibbrede beliggende daterit Bergen d/en 14 Mart/ij 1712.

Mad/a/me Catharina de Creqvi S/a/l/ig/ Peder *Lenes udgivne bøxelbrev til Knud Olsøn paa 1 1/2 march Smør og 9 kander Malt udi Qvaalem i Radøe Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 5 Martij *1711 ./.

Dernest blev foretaget denne Sag:

Ole Sætre og Gudmund Sætre havde ladet stevne Iver Marøen Iligemaade Iver Marøen Ladet stevne Ole Sætre for en Misforstand, som imellem dem Var opkommen om et Silde garn, hvilke saaledis for Retten bleve med hin anden foreenede, at dend eene ikke hafde at sige noget om dend anden end ald ære og got, og deris ord derfor mod hin anden at Være Magtesløse.

D/en 19 dito blev Retten igien administrerit paa samme Sted Nærværende forhen specificerede hvorda først blev foretaget deris Kongl/ig Majestets Sager:

Lensmanden Rasmus Sæbøe til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt haver med muntlig Varsel Ladet stefne Hans Vaxtøle, fordi hand 3de *i Pinsedag har Læst Sild om Morgen en tiilig, til sine Helligbrødis afbetaling.

Hans Vaxstøl møtte for Retten Persohnlig tilstode at Være Loulig stevnt til dette Ting og for denne Sag: tilstod og have læst Sild 3die Pinsedag, om Morgen en; og henstillede for Videre til Dommerens Skøn, hvad hans straf kunde Være:

Fogeden paa Kongens Veigne paastod Dom til Helligbrødis afbetaling, at andre *heræf (herefter) ikke skulle tage anledning til Sabatens overtrædelse.

Afsagt.

Som Hans Vaxstøle selv for Retten tilstaar Sigtelsen, at have paa 3die Pinsedags Morgen uddraget sin Not til at stenge Sild, da kiendis for Ret, andre Sabatens overtrædere til skrek, at ermelte Hans Waxtøle for hans begangne forseelse bør bøde for Helligbrøde 3de Lod Sølv, alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam, efter Lovens adfærd.

Marrite *Tiorea og Kari Solem og Knud Solem haver stefnet Steffen Sæbøe og Ole Sæbøe fordi de har uden Lou og Dom nedrevet deris Nøst paa Sæbøe staaende: Og Mad/a/me Wolpmands haver med Contra-stefning Ladet stefne Knud Solem, for hand har ladet det samme Nøst blive imod forbudet bestaaende og ikke har vildet bort rødde det af hendis Grund Indre Sæbøe, paa det at Steffen og Ole Sæbøe kunde nyde dend samme Grund eller Støe efter sin bøxle-Part, til Vidne er stefnt Rasmus Sæbøe, Halver Sæbøe og Simon Sæbøe.

Derpaa foreholt jeg dem forligelse: Som de Omsider paa denne Maade indgik.

Denne Sag imellem Parterne Marrite *Tiora, Knud Solem Steffen og Ole Sæbøe, blev paa denne maade saaledis forligt at Steffen og Ole Sæbøe skulde give Marrite Tiora og Knud Solem, for det uden Lov og Dom nedrefne Nøst, det paa Grunden igien staaende og af dem opbygte Nøst, som straxen for Marrite Tiora og Knud Solem skal indrømmis, og derforuden, efter foreening, Ole og Steffen Sæbøe at betale til Marrite Tiora og Knud Solem 5 Rdlr i Penger, hvilke Penger inden nu tilstundende Høstis afgang Steffen og Ole Sæbøe lovede at betale:

Og som Jordejerens Lauværges S/igneu/r Christen

1712: 12

Montaigne, efter hans til mig fremsente Missive paa Ejerens Mad/a/me Wolptmands Veigne, begierer at jeg efter dend frihed deris Kongl/ig allernaadigste udgivne Lov mig giver, vilde arbeide, *vilde *arbeide paa at denne Sag imellem Parterne kunde Vorde forliget, da haver jeg i anledning af samme Missive lovet paa Jordejerens Veigne *lovet Marrite Tiora og Knud Solem Nøstets Grunds brug for aarlig lejes afgift, paa dend maade de med Ejeren derom best kand foreenis, saafremt ej denne Sag skulle aaben staa for Citanterne dend at paatale, hvorpaa de for Retten hin anden deris hænder gav til god forligelse og fremdelis Christelig *Naboelaig.

Johannes Qvidsteen haver ladet stefne sine Stifsønner Ole Bogem og Mogens Tiora, saavelsom deris formynder(e) Johannes Røvskaar og Nils Solem, at de ikke vil anamme hans bøxel og landskyld, hand dem pligtig kunde Være, til Vidne er stefnt Knud Bogem og Nils Sæbøe.

De indstefnte møtte alle for Retten og forklarede at ingen Penger er dem Bøden;

Johan/n/es Røvskaar forklarede at ham og ingen Penger er bøden uden paa Sæbøe Kirkegaard, hvor hand da intet paa nogen Hellig og Søndag vilde befatte sig med Verslige Sager:

Retten tilspurde dem om de med hin anden har gjort nogen afreigning heller indgivet deris reigning til deris Stiffader: Til begge Poster svarede de nej:

Afsagt.

Som imellem Parterne ingen afreigning er gjort, enten hvad Creditor eller debitor tilkommer: Saa haver Stifbørnene, som formyndige ere Ole Bogen og Mogens Tiora, tillige med formynderne Johannes Røvskaar og Nils Solem, at indgive til Nest holdende Ting een special forklaring paa deris fordring *aard (ord) efter andet, hvorpaa Citanten Johannes Qvidsteen sig haver at erklære til Rettens nærmere paakiendelse.

S/igneu/r Dirik Hønneken stevner Magne Hougland efter forrige Rettens kiendelse af 18 Febr/uarij 1712 given i Brudknappen til Vaartinget, og til endelig Doms erlangelse.

Magne Hougland efter 3de ganges paaraabelse møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne:

S/igneu/r Hønneken begierede at omkostningerne maatte ham med 5 march danske gotgiøris,

efterdi hand saa ofte har maatt ladet stefne:

Afsagt.

Magne Hauland som ingen indsigelse har gjort imod sigtelsen, ej heller har vildet efterleve seniste af Retten ergangne kiendelse af 18 Febr/uarij 1712 til Vaartinget, tilfindis at betale S/igneu/r Dirik Hønneken de paastefnte 4 march danske, med 5 march i processens Omkostninger til dato anvent, alt inden 15 dager under excecution efter Loven.

Dito Hønneken stevner Thomas Soltvet efter forrige tiltale af 18 Febr/uarij 1712 item Nils *Tuole at gjøre sin forklaring imod dend indstefntis Sigelse:

Nils Toule møtte for Retten og benegtede dend indstefntis Sigelse at \have/ give(t) ham lov til at skiære Vidier.

Thomas Soltvet møtte for Retten og forklarede at hand Wilde syne hvor hand hafde: men tog vrangt i Navnet. Derpaa blev ham advaret at hand i mindelighed skulle lade sig foreene: men hand vilde ingenlunde sig dertil ej persvadere (overtale).

Derpaa begierede S/igneu/r Hønneken Dom.

Da blev herom af mig og samptlige Laugrettet, eftersom Sagen var haard paastefnt, saaledis Dømt og afsagt. \Thj/? de?

1712: 12b

Saasom (Thi? Saasom) fornemmis af de førte Vidnisbyrders Nils Giæres og Mogens Øfstebøes eedlige forklaringer at Thomas Soltvet haver afført eendeel Vidier af Toulelandet, hvilken Mark S/igneu/r Hønneken tilhører, og Thomas Soltvet paaskiød Hiemmel strax, at have faaet den af Nils Toule, hvilken hans paaskutte hiemmel det paa Tinge fragik, at Thomas Soltvet det ej hoes hannem har bekommet; Da som hand ingen anden Hiemmel kand fremføre, hvor hand dem har faaet, og Vidnerne, som forermelt, forklarer at de deraf Landet er ført og Tagen. Saa kiendis for Ret at dend indstefnte Thomas Soltvet, for sin Vanhiemmels skyld og hans uden Lou og Villie forøvede Vidie og Skouhug bør give udi Landnam til S/igneu/r Hønnechen 2 lod Sølv; derforuden betale denne til dato anvente Processis Omkostning til S/igneu/r Hønneken med 1 Rdrlr: alt inden 15 dager under Nam efter Loven, og skulle S/igneu/r Hønneken foraarsagis Dommen at tage beskreven for betalingens Motvillighed, da at betale dend anden paagaaende Omkostning ./.

Dernest blev Dagskattens taxation, over Radøis Skibbredis Almue, i Almuens og Laugrettismændenis Nærværelse og opnævne for dis bedre Sandheden at faa Vide, foretaget.

S/igneu/r Dirik Hønneken tilspurte Laugrettet og tilstæde Værende Almue, om dem ikke Var vitterligt at dend part udi Gaarden Brat-Touggle nembliq 2 p/un/d og 18 march Smør, som hand sig tilkiøbt haver ligget øde og under fæfod mere end 24 Aar ? hvortil de samptlige svarede ja. Dernest om dem ikke er Vitterligt at samme Gaards part ikke baade før og i hans tid har ligget usaaet ? hvortil de svarede ja: 3de Om dend ikke ofte har været udbødet, førend hand dend kiøbte til sit brugs Nødvendighed, til brugs og ingen dend har Villet antage ? hvortil de alle svarede ja: 4de Om hand dend ikke ved sine egne folk aarlig lader indhøste, hvad høet angaar og ej dens ager, har brugt ? hvortil de svarede alle ja: hvorom hand begierede et louskikket Tingsvidne.

Dernest blev restancen for de 2de terminer lydeligen oplæst for Almuen og Laugrettet, som beløb sig til dend summa 209 Rdrlr 4 s/killig, som af mig tillige med Laugrettet blev forseiglet.

Og som efter 3de ganges paaraabelse ingen indfant sig der Sager fleere hafde at fremføre, blev Retten derpaa stædet ophævet.

Anno 1712 d/en 20 Julij blev holdet et almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting udi Brudknappen med Lindaas Skibbredis Almue nærværende deris Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Ranfsberg Bondelænsmanden Mikkell Onæs, og Eedsorne Laugrettismænd Elling Hellestvet, Mogens Fonnæs, Ole Finnesbøe Bendix Louaas, Hans Riise, Halsteen Louaas, Rasmus Hopland, Mogens Oustrem, med meere Tingsøgende Almue

Hvorda blev publicerit først alle de forhen specificerede Kongl/ig forordninger og ordres, efterat Laugrettet med meenige Almue til fredelighed, skikkelighed, ærbødighed imod Retten, og ædruelighed Var advaret.

Dernest deris Høiærværdigheds udgivne bøxelbrev til Albert Ellingsøn paa 1/2 løb Smør udi Hope beliggende udi Lindaas Skibbrede, som hands

1712: 13

Fader Elling Hope for ham opsagt haver, dat/erit Berg/en d/en 9 Aprilis 1712.

H/er/r Johan Madsøn haver ved Lensmanden Mikkell Onæs og Johannes Holmaas ladet stefne Jukkum Kling efter forrige ergangne kiendelse til Vaartinget af 19 Febr/uarij 1712 angaaende Kilstrømmens Grund og Bøxel af Grunden.

Jukkum Kling blev 3de gangen paaraabt, mens møtte ikke, ej heller Nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham med meere end *4r Ugis Varsel og talt med ham selv.

Her Johan Madsøn møtte selv for Retten og paastod at Jukkum Kling maatte tilfindis at betale ham fæste for Kilstrømmens Grund og brug, Præsteboelet underliggende, og ham beneficert, thi deraf har hand andledning af forordningen om Landtmilitien udgaaen d/en 28 Febr/uarij 1705 og Mange andre Lovens Poster, eftersom hand ikke i mindelighed haver kundet persvadere (overtale) ham der til; derforuden og erstatte ham denne aftvungne Processis Omkostning i det ringeste med 6 Rdlr.

Afsagt.

For denne Ret haver deris Ærværdighed H/er/r Johan Madsøn Ladet indkalde for Retten S/igneu/r Jukkum Kling, Gastgieber i Kielstrømmen, til at fremvise hans adkomst til bemelte Kilstrømmens Huuser, hvis Grund tilkommer Præsteboelet og derhøes at betale ham første fæste for Grunden og holmens brug, som ermelte Kling hidindtil har Veigret. Derimod gjør ermelte Kling denne indsigelse, at hand ej dertil er pligtig at fremviise nogen adkomst, dog ej Disputerende H/er/r Johan paa Præsteboelet's Veigne ejendommen til Kilstrømmens Grund, men bøxsler og det med dend *raison (Fransk: raison = rett til å vera til. Også det franske resong: grunn, meining. Av engelske reason: grunn, årsak, rett), fordi H/er/r Johan dend ej i nogle aar har begieret af ham: Hvorpaa den forhen Constituerede Sorenskriver S/igneu/r Peter Badscher ved en Kiendelse, efter *Jukkums Klings tilstaaelse om ejendommen, tilfinder H/er/r Johan Madsøn Grunden paa Præsteboelet's Veigne og paalegger Jukkum Kling derforuden at producere sin adkomst til Kilstrømmen med 2de Kiendelser: Detz Uagtet, haver S/igneu/r Kling hverken for Retten ved sig selv eller fuldmegtige vildet møde at svare til Sagen, langt mindre producere nogen adkomst paa hvad maade hand Huusene Kiøbt haver: Endelig haver ermelte

Her Johan, for at Jukkum Kling ikke skulle klage sig overilet Med Retten, ladet til endelig Dom efter forhen ergangne Kiendelse, ham {ladet} indkalde, alt det uagtet haver hand ej Rettens Kiendelser Vildet respectere:

Thi Kiendis for Ret i anledning af de forhen ergangne Kiendelser, som haver tilfundet H/er/r Johan Madsøn, paa Præsteboelets Veigne Ejendommen, at S/igneu/r Jukkum Kling, som ikke har Villet efterleve Rettens Kiendelser, bør give Citanten efter hans paastand, for Grunden og Holmens brug, foruden dend ordinaire aarlig afgift, en loulig kiendelse og fæste. Derforuden erstatte Citanten, denne ham aftvungne Processis Omkostning med 3 Rdrl, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Jacob Herløv Procurator udi Bergen haver med 2de Vidner og Muntlig Varsel ladet indkalde S/igneu/r Jukkum Kling for resterende Procurator Salarium, hvorefter hand Vilde producere special Reigning.

Jukkum Kling efter 3de

1712: 13b

Lindaas Skibbrede d/en 18 og 19 Julij 1712.

ganges paaraabelse, møtte ikke:

Varselsmændene Lensmanden Mikkell Onæs og Johannes Holmaas fremstod for Retten og med eed og opragte fingre forklarede at have stevnt ham til dette Ting og for denne Sag, med 4re Ugis Varsel og talte med ham selv i hans Huus.

S/igneu/r Peder Bork paa Citantens Veigne producerede special Reigning for det fordrende under Jacob Herslefs haand dat/erit Bergen d/en 13 Febr/uarij 1712 og paastod at Jukkum Kling maatte foreleggis Laudag til neste Ting her i Skibbredet at Møde.

Afsagt.

Jukkum Kling foreleggis Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom efter hvis (det som) i rette lagt er skal Vorde afsagt.

D/en 21 dito blev Retten igien administrerit nærværende forhen specificerede, hvorda efterfølgende Sag blev foretaget.

Lensmanden Mikkell Onæs til deris Kongl/ig Majestets beoagt haver ladet for Retten indkalde Tollef Bottelsen for begange Horerie med Ane Eriksdatter Risøen, en gift Koene, hvis Mand for Soldat var ude i Kongens tieniste, til sine Lejermaals Bøders erleggelse, hvilken allerede for sin forseelse haver standet aabenbare skrift, til sine bøders erleggelse, efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul.

Tollef Botelsen møtte selv for Retten, tilstod at Være barnefader til Ane Eriksdatters Risøens avlede barn, hvorpaa hand tilforne har standet aabenbare Skrift og erbød selv sine bøders afbetaling med tiden:

Derimod gjorde deris Kongl/ig Majestets fogets S/igneu/r Daniel Ranfberg denne paastand at hand nemblig Tollef Botelsøn, efter *til (sin?) tilstaaelse, maatte tilfindis at betale, efter alligerede Lovens articul sine Bøder eller i mangel af dem, at lide paa Kroppen.

Afsagt.

Tollef Botelsøn, som selv for Retten tilstaar at Være Barnefader til Ane Eriksdatter Risøens barn, hvilket hand med hende, udi hendis mands fraværelse haver avlet, hvorpaa hand tilforne haver standet aabenbare Skrift, tilfindis efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 articul at bøde for sit med hende begange Lejermaal og barneavling 24 lod Sølv, alt at udredis og betalis inden 15

dager under Execution efter Loven, og saafremt hands mislig betaling skulle skee, da efter samme Post at lide.

Dernest blev dagskattens taxation over dette Skibbredis Almue i samptlige Laugrettismændenis Nærværelse (foretaget) /: som dertil blev opnæfnet for dis bedre at faa Almuens tilstand at Vide :/

Derefter blev restancen for denne terminer lydeligen for Retten oplæst, som beløb sig til dend summa 227 Rdlr 1 march hvilken af mig med samptlige Laugrettet blev atterit.

Anno 1712 d/en 22 Julij blev holdet et almindeligt Sommer Skatte og Sauge Ting for Gulens Skibbredis Almue paa Halsvig nærværende deris Kongl/ig Maj/e/s/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel *Raunlfberg, Bondelensmanden Ole Hausdal og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Mogens Rørtvet, Jacob Miømn, Ole Steine, Hans Miømjøn, Ole Mitbøe Jens Randal, Siur Halsviig, Ole Rasmusen Dale, med mere Ting søgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og skik-

1712: 14

kelighed, blev oplæst alle de forhen under fol/io 3 specificerede forordninger og ordres. Dernest,

H/er/r Johan Madsøns udgivne Bøxelbrev til Ole Einersøn paa 1/2 løb (smør) og 1/2 tønne Malt udi Gaarden Risnæs, udi Gulens Skibbrede beliggende daterit Lindaas-Præstegaard d/en 15 Julij 1712 ./.

Torbiørn Larsøns paa S/igneu/r Henrik Frimands Veigne udgivne bøxelbrev paa et pund Smør udi Hatleviigen til Nils Andersen, hvilken Gaard er beliggende i Gulens Skibbrede: bøxelbrevet dat/erit 12 feb/ruarij 1712.

Carsten Rubbersøns udgivne Obligation til Mad/a/me Giedsche S/a/l/ig/ Wollert Dankers paa Capital 50 Rdlr, dater/it Berg/en d/en 8de Febr/uarij 1708 hvorudi hende er pantsat for Capitalen hans paa Schierjehavn, staaende Huuser og andre Ejendeeler, som kand seeis af Skiøde-Protocollen, hvor dend ord efter andet er indført under fol/io 25.

D/en 23 dito blev Retten igien paa samme Tingstæd administrerit, nærværende forhen specificerede, hvorda Sagerne blev foretaget: hvorda

Lensmanden Ole Haugsdal til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beoagt havde ladet for Retten, med muntlig Varsel indkalde Reserv-Soldat Anders Hansøn Tverberg, for begangne Lejermaal med een Soldater Koene /: hvis Mand er ude i Kongens Tieniste :/ nemblig Kari Mikkelsdatter Store-Matre; Dito Kari Mikkelsdatter Store Matre er iligemaade Stefvnt for begangne Lejermaal og barneavling udi sit egteskab /: da hon haver levende Mand som er udi Kongl/ig Majestets tieniste for Soldat, navnlig Siur Knudsøn :/ med bemelte Reserv Soldat Anders Hansøn *Tiverberg, dend tid tienende hende:

De indstevnte blev 3de ganger paaraabt og møtte ikke:

StevneVidnerne Anders Raunfbiør og Ole Mikkelsøn Hougsdal, af dem møtte ikkun dend første: hvorforre Stevnemaalet ikke kunde ret afhiemblis.

S/igneu/r Daniel Raunfberg begierede de indstevnte maatte foreleggis Laudag til neste Ting at møde.

Afsagt.

Som det eene stevnevidne Ole Mikkelsøn Hougsdal, som Varselet skal afhiemle, er fraværende, hvorved dend Loulige adfærd ej Kand bevidnis; thi kand ingen Rettergang imod bemelte Anders Hansøn Tverberg og Kari Mikkelsdatter Store-Matre, tilstædes, førend Loulig Stevnemaal dem overbeviis.

S/igneu/r Lars Mortensøn Morup Borger i Bergen haver ved Mogens Undal og Joen Øfre-Opdal ladet Stevne Johannes Nere-Opdal for Resterende Kiøbmands Varer, som hand hoes Citanten Lars Morup har udborget, hvorpaa hand hannem efter afreigning er bleven skyldig Penger 14 Rdlr 5 march 12 s/killling og efterdi bemelte Johannes Nedre Opdal opsagde sin Jord i Vaar, haver Lars Morup, til forsikkring for sin *fodrings fuldkommen afbetaling, ladet Loulig arrestere eendeel af Johannes Nedre Opdals midler og Ejendeeler, efter {hoes} hoefølgende forretnings udviis, hvilken S/igneu/r Morup til Confirmation og skadisløes betaling med Processens forvolte Omkostning i Rette producerer.

Johannes Nere-Opdal dend indstefnte møtte for Retten, tilstod at Være loulig stevnt, og anviste een sluttet Reigning imellem ham og sig, hvortil blev leverit 6 s/killling til Papiir, efterdi det Var paa slet papiir \efter/ hvilken Reigning hand bliver S/igneu/r Morup skyldig 13 Rdlr 2 march 4 s/killling hvorpaa hand siger sig at have betalt ham

1712: 14b

nu i høst 3 Rdlr i Balser Hantvets nærværelse og derpaa begierede qvitering og dend ej har bekommet: hvorforre hand nu ej skulle Være mere skyldig 10 Rdlr 2 march 4 s/killling derforuden siger hand sig at Være ham skyldig for een Skieppe Salt 1 march 8 s/killling, saa hand bliver skyldig 10 Rdlr 3 march 12 s/killling og derfor ej Ved sig mere ham skyldig end forhen specificerde summa:

Mons/ieu/r Bork begierede Opsettelse til neste Ting paa Citantens Veigne at referere ham hvad som passerit Var, midlertid begierede hand at det arresterede Gods maatte til Sagens endelig uddrag forblive i sin *Vulde (fulde) valeur.

Afsagt,

Dend begierte Opsettelse bevilgis Citantens fuldmægtig til neste Ting Sagen at besvare og haver Johannes Opdal imidlertid at afbevise de 3 Rdlr afbetaling som hand foregiver Citanten At have betalt; imidlertid forbliver det arresterede Gods til Sagens endelig uddrag i sin fulde Valeur, saafremt ej Parterne i mindelighed kand treffe et forliig.

S/igneu/r Hans Dankersøn Borger og Handelsmand udi Bergen, haver Ved Ole Nilsøn og Joen Eide Ladet stevne Carsten Jacobsøn Gastgiæber i Skierjehafn, at indfrie sin til hannem udgivne Obligation af 9de Novenbr/is 1710 stoer 24 rdlr 2 march 12 s/killling med sine tilbørlige Renter 5 proCentum og Processens Omkostning skadisløes at betale.

Dend indstevnte møtte ikke, efter 3de gange paa ham var raabet.

Lensmanden Ole Hausdal paa dend indstevntis Veigne svarede at hand efter *hand (hands?) brev til ham Var loulig stevnt og Kunde i andre Maader ej dertil svare.

S/igneu/r Bork paa Citantens Veigne producerede Carsten Hansøns udgivne Obligation, som Var Tinglyst d/en 21 Julij 1711, og begierede at ham maatte foreleggis Laudag til neste Ting.

Afsagt.

Casten Jacobsøn foreleggis Laudag til neste Ting at svare til Sagen og Søgningen saafremt ej Dom, efter hvis (det som) i rette lagt er, skal Vorde afsagt.

Dernest blev dagskattens taxation for dette Skibbredis Almue i samptlige Laugrettismændenis overværelse, som dertil blev opnævne, for dis rettere at faa Sandheden at Vide, hvorda og Var tilstæde een stoer mengde af Almuen.

Siden blev restancen for de 2de terminer lydeligen for Almuen oplæst og af mig og Laugrettismændene forseiglet, som beløb sig til dend summa 250 Rdlr 5 march 4 s/killig ./.

Anno 1712 d/en 25 Julij blev holdet et almindeligt Sommer- Skatte og Sauge Ting for Allenfit Skibbredis Almue paa dend Gaard Mundal, nærværende deris Kongl/ig Maj/e/s/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Raunfsberg, Bondelænsmanden Elluf Mundal, og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Ole Haannesdal, Ole Knuds/øn Midgar, Ole Kleivedal, Halvor Næsse, Thomes Øfstegar, Johans Øfstegard, Iver Siurset, Ole Helland med meere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden havde advaret meenige Almue, til ædruelighed, skikkelighed og ærbødighed imod Retten blev først oplæst alle de forhen fol/io 3 specificerede Kongl/ig forordninger og andre ordres og befalinger.

Johannes Øfstemioldis udgivne bøxelbrev til Knud Ellufson paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Gaarden Aase beliggende i Allenfitz Skibbrede, dat/erit Øfstemielde d/en 5 Apr/ilis 1712.

1712: 15

Velbyrdige H/er/r Laugmand Nils Knags udgivne bøxelbrev til Rasmus Olsøn Levestad paa 1 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi gaarden Øvre-Tvet i Allenfits Skibbrede beliggende dat/erit Berg/en d/en 7 Mart/ij 1712.

Alida S/a/l/ig/ Herman Gaardmandz udgivne bøxelbrev til Knud Rasmusøn Mykkeltuun paa 1 p/un/d og 2 Kander Malt udi Schare i Allenfits Skibbrede beliggende dat/erit Mielde d/en 5 Martij A/nn/o 1712 ./.

Jens Larsøn Ørbechs paa H/er/r Wilhelm Frimandz veigne udgivne bøxelbrev til Christian Olsøn paa 1/2 løb (smør) og 1/2 tønne Malt udi Søre Monstad dat/erit Bergen d/en 15 Martij 1712 ./.

Laugmand Nils Knags udgivne bøxelbrev til Knud Olsøn Nepstad paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Næpstad i Allenfitz Skibbrede beliggende: dat/erit Berg/en d/en 28 Martij *1711 ./.

Nils *Aasenes (Nils Larsen N. Åse iflg. Alenfit-boka) paa samptlige interressenters Veignes udgivne bøxelbrev til Anders Joensøn Hopland paa 1/2 løb Smør og 18 Kand/er Malt udi Søre Elsaas, i Allenfits Skibbrede: dat/erit Mondal d/en 25 Julij 1712 ./.

Lars Olsøn Hopland(s) udgivne bøxelbrev til Ole Larsøn paa 1 p/un/d Smør 1 Mæle Malt og 1/3 faar udi Øvre og Nere-Hopland, dat/erit Hopland d/en 21 Januar/ij 1712 ./.

D/en 26 dito blev Retten igien administreret nærværende forhen specificerede, hvorda Sagerne blev foretaget, og hafde da

S/igneu/r Jukkum Friil med Skriftlig Stefnemaal ladet indkalde S/igneu/r Christian Mechelborg og Diderik Smit, hvilket stevnemaal fantis med paaskrift at Vere loulig forkynt, som *Monsiur Bagge paa de indstevntis Veigne for Retten tilstod, hvilket stevnemaal blev læst for Retten: Iligemaade haver S/igneu/r Bagge ladet med Contrastefning indkalde S/igneu/r Jukkum Friil, som og dertil tog til *giemæle (gienmæle), saasom stevnemaalet af hans fuldmægtige fantis paaskreven.

S/igneu/r Harder dernest tilspurte S/igneu/r Bagge om hand ikke vedstod den hiemel at Være af Diderich Smidt modtagen for hvilken hand er stevnt!

Nils Bagge producerede Dirik Smittis, Mons/ieu/r Jukkum Fril d/en 3. Julij nest leden insinuerede beskikkelse, udi hvilken Mons/ieu/r Harder finder giensvar paa meere end hans spørsmal indeholder. Dernest producerede S/igneu/r Harder Jukkum Frils skriftlige indleg i denne Sag, som blev læst, med de derudi paaberaabte Documenter.

Derforuden demonstrerede Jukkum Fril, at hand i henseende til at evitere (Engelsk: give evidence = vitne, bevis) ald suspicion (mistanke), erbyder sig med Eed at præstere, at Diderik Smidt, af Jukkum Fril, paa de tider hand har converseret hans Huus og ellers ved *samptale, er forestillet Mæchelborgis ødselhed, men Diderik Smidt har hverken *lad Fril forstaaet at Mæchelborg Var Umyndig ikke heller at Mechelborgis fader hannem noget derom haver tilmeldet.

De Documenter hellers som udlegget beraaber sig paa er først een Reigning paa fordringer, hvorunder er fremlagt een Vexel med dends protest og Hans Henrik Dedichens qvitanche, for de af Jukkum Fril for Mechelborg godsagde 17 Rdlr 3 march 14 s/killing item een edsoren Mækler i Bergen Vilken Werenhavens attest, henhørende til Vexelen, saa og Richerd Hagrops brever som indlegget ommelder, item 2de Mæchelborgis brever til Hermand Gierding: fremdelis producerede hand de... ..dlegget af bemelte Mæchelborg, Reigning i Holland ..tagne 405 R: Saa og en bereigning paa Sagens Omkostninger, med samme Reigning bilag, nemblig Høiædle og Velbaarne H/er/r Stifbefalingsmandens Resolution, at for Arrestantens Varetegt, daglig skulle betalis

1712: 15b

Toe mark, med Lensmandens derfor *gegne tvende qvitanche og begierede derefter Dom.

S/igneu/r Bagge replicerede først forsaaavit Diderich Smids person angaar, da finder Retten Vel, af hans til fogeden udgivne Caution, saa og af dend fremlagde beskikkelse, hvorvit hand i Sagen interresserer. Og, som hand ikke udi Sagen interresserer for meere, end for saa vit hans bemelte Caution og tilbydelse udi beskikkelsen begriber saa skulle hand meene, at om Mons/ieu/r Jukkum Fril, for nogen anden beskyldning mod hannem at formere, det da bør skee til hans Værneting, i sær efterdi hand, nemlig bemelte Smidt, aldeelis ikke tilstaar Mons/ieu/r Jukkum Fril noget meere end som forbemelt er i denne Rettergang.

Angaaende Arrestanten Christen Mæchelborg da formeener baade hands Stiffader Mons/ieu/r Richard Hagerop og hans formynder Mons/ieu/r Odenvit, at Mons/ieu/r Jukkum Fril ikke \Kand/ have Ret til at prætere betaling for dend udi hans Reigning opførte summa, undtagen for saa Vit bemelte Mæchelborgs Kaast og Logements angaar, hvilket Mons/ieu/r Fril udi Reigningen til 24 Rdlr 1 mark 14 s/killing opfører, dem Diderik haver ordre, hvilket hand og godvillig haver erbudet, at betale, efterdi at Reigningen i sig selv udviser, det forstrekningen til deels ilde skal Være anlagt, og særdelis fordi at bemelte Christen Mæchelborg ikke, da forstrekningen skeede,

ja end ikke endnu er sine fulde 18 aar, hvorom hand dend Velærværdige *Mad (Mand) H/er/r Aamund Borchou Sognepræst udi Lille-Fosn, hans attest af 21 Martz indeværende Aar fremlagde, og saasom Lovens 5te Bogs 1 Cap/itul 2 art/icul ikke obligerer (forplikter) nogen Umyndig at holde dend Contract hand Kunde slutte, eller at betale dend gield hand udi sine Umyndige Aar binder, og Lovens 3die Bogs 19 Cap/itul 4 og 35 articler udviser, naar een MandsPersohn, for Myndig bør ansees, saa refererer bemelte Christen Mæchelborgs Stiffader og formynder sig dertil og til det svar som paa Vexelen gjort er, med formeening og fast paastand, at Retten ikke alleene frikiender Christian Mæchelborg, saavelsom hands Cautionist Diderik Smidt, for alle Mons/ieu/r Frils prætentioner, undtagen, de som Diderich Smidt sig godvillig haver erbudet at betale, men end og kiender dend over bemelte Mæchelborg udi hans Umyndige Aar, udvirkede arrest, for aldeelis Ulovlig at Være, og naar dend *biver (bliver) Ulovlig anseet, saa bliver vel og Lovens 1ste Bogs 19 Cap/itul 21 articul Observent (Observerit?).

Hvad sig denne Reigning angaar som Mons/ieu/r Fril i Retten fremlegger, hvormed hand Vil gotgiøre hvorledis Christen Mæchelborg udenlands eller i Amsterdam

1712: 16

sine Midler haver anlagt, da om den end med hands egen haand var underskreven, som den nu ikke befindis, saa var Mons/ieu/r Fril nok deraf underrettet, naar hand ellers considerede (betrakter, overveier) dend sluttning selv derom i hans skriftlig demonstration haver fremført, at det ikke kunde Være tienligt saadan een persohn credit at give, men efterdi Reigningen ikkun er et upaalideligt chartech (Norsk Hist. Leksikon: Charteke = I. Omslag til saksdok. II. Ubetydelig skriftstykke), saa siuntis Bagge ufornöden dertil Videre at replicere. Hvad sig angaar at Christen Mechelborg haver reist undenlandz, og at Mons/ieu/r Fril derfor ligesom vil giøre ham myndig, saa finder vel Retten at Mons/ieu/r Rikkert Hagrups svar, indført udi Protesten over dend retournerede Vexel aarsagen hvorfore Christen Mækelborg til Amsterdam er ankommen, nemblig fordi hand ikke, i disse Krigstider, Kunde komme fra Flensborg hvor hand hafde gaaet i skoele, paa anden maade, end at først maatte reise til Amsterdam for derfra at søge leilighed hiem.

Endelig, hvad sig dend post Hans Henrik Dediken angaar, saavelsom og dend Missive, som Richerd Hagrup sin stifson haver tilmeldet betreffer, da, udvisis i det sidste Stiffaderens *forkydelse (forskydelse?) over Sønnens daarlig adfærd og fremfart, men angaaende det første, da om Mons/ieu/r Fril haver været saa godvillig Hans Henrik Dedichen at betale, kand det dog ikke vel præjudicere (hindre, skade) dend umyndiges Ret imod Loven. Og efterdi Diderik Smidt godvillig baade inden og uden for Retten, haver erbudet sig at betale Christen Mæchelborgs Kaast og Logement penge, ja hand har end og, som Mons/ieu/r Fril vel ikke kand negte, for at evitere (vitne, bevise) vidløftig Proces, indstevnt Sagen til Bergens Byeting, i dend tanke at Mons/ieu/r Fril der skulle have taget til gienmæle, og ladet baade Sagen og arresten der paakiende, som hand dog ikke villet consentere (samtykke), under dend forestillelse at arresten burte paakiendis hvor dend Var passerit, da mand dog ikke finder i Loven forbuden, at jo, dend dispute, som begge parter vil tage til gienmæle imod, jo maa paadømmes uden for Sagens Værneting, saa formeener Mons/ieu/r Richert Hagrup og Odenvitte, lige saavelsom Diderik Smidt, at Mons/ieu/r Jukkum Fril bliver tilfunden Processens Omkostning tilstrekkelig at erstatte, og derom, saavelsom om alt forbemelte, var dom begierende.

Harder paa Frils Veigne gav til giensvar imod Mons/ieu/r Baggis første proposition, at Diderik Smidt i denne Rettergang ikke anrøris meere end det som Sagen concernerer (Engelsk: concern = vedkomme), for hvilket hand er stevnt, 2 at efterdi Richerd Hagrup end ydermere Vedtage sit svar paa Protesten givet, hvormed Jukkum Fril formeener sin Demonstration derom,

saa meget meere at Være bestyrket, og efterdi Richerd Hagrup, ikke beviser ej heller skal kunde bevise, som Jukkum Fril og erbyder sig med

1712: 16b

Eed at benegte, at da Christian Mechelborg, de udi Reiningen anførte extraordinaire fortæring har Spenderit, ikke Var kundgiort eller viste Christian Mechelborgs Umyndighed, De, udi loven alligerede articler, om Umyndigis Contracter og forskrivelse, formeener Jukkum Fril, ikke kand qvadrere med denne fordring, thi foruden: at dend i rette lagde attest, under en Mands Haand af Aamund Barhou, efter hans formeening ikke Kunde Være gyldig bevis om Mæchelborrigs Umyndighed som og ellers skal holdis utroelig, efter dend hannem af faderen og formynderen, efter egen tilstaaelse, betroede Udenlandz Reise, derfor hand nemblig Comparenten henstillede til Rettens overveielse, hvorvit samme beviis Kunde ansees, saa deriverer (Derivere = utlede, avlede, være avledet av) denne giæld, ikke af nogen Contract - Skiøde - Obligation gavebrev eller dislige forskrivelse, hvilken Giæld Lovens 1 Bog 19 Cap/itul 13 art/icul uden forskiel af nogen, paabyder at skal betalís: foruden at Lovens 5te Bogs 3 Cap/itul 20 art/icul saadant statuerer, saaledis falder denne disput om arrestens ulovlighed, efter Frils formeening af sig selv.

Den exception Mons/ieu/r Bagge underkaster Christian Mæchelborgs Reining for de i Holland oppebaarne 405 R: formeener Jukkum Fril ikke, kand præjudicere hans fordring, thi foruden at Mons/ieu/r Bagge ikke denegerer, samme Reining jo af Mæchelborg med eegen haand at Være skreven, som og naar Retten confronterer Mæchelborgs skrivelse til Hermand Gierding, skal skriften befindis at Være eens, saa vil og Retten considerere at underskriften paa samme Reining, Kommer lige overrens med de 405 R, hvilke Richard Hagrup tilstaar i svaret paa Protesten i rettelagt at have fournerit (Furnere = forsyne, forstrekke med) til Mechelborg i Amsterdam, og dennem selv at disponere over,

Hans Henrik Dedichens fordring er beviist med Mæchelborgs paaskrift, paa den af Jukkum Fril til Hans Henrik Dedichen udgivne beviis nu i rette lagt, at Jukkum Fril har søgt at conservere hans respect og frelse hannem fra den anstundende fortræd Spot og Skam, hvorfor Fril, efter hans formeening, ikke kand imputeris nogen last derfor.

Denne Sag og dend derfor skeede arrest, har Jukkum Fril udi anledning af Lovens 1ste Bogs 19 Capit/ul 21 art/icul ikke kundet ladet paakiende og actionere for Bytinget, og om endskiønt at ikke loven forbyder, at jo en Sag maa dragis fra sit Værneting med Parternis samtykke, saa findis det ikke heller i Loven paabuden, derfor hand det ikke heller har kundet imodtage j det øfrige begiærede hand Dom i Sagen.

S/igneu/r Bagge replicerede, angaaende dend difficultet (Engelsk: difficult = vanskelighet), som Mons/ieu/r Har-

1712: 17

der forestiller om Sogne-Presten H/er/r Aamund Borhous attest, at ligesaavelsom Lovens 1ste Bogs 22 Cap/itul 1 art/icul anseer Præsteskabets for Louligt uden at de derom nogen eed skal aflegge, naar Byfogederne befaller deris Regnskaber om Sigt og Sagefaldet dermed at bevise, saa bliver vel og een SognePræstís Sandfærdig attest, udi saadan Sag som denne, for et fuldkommen bevis anseet, helst efterdi at Ministerial Bøgerne er og bliver dend rette og sande oplusning i deslige som dem ere sær og fordi, at Sogne Præsterne, om de skulle befindis Urettelig at attestere, bliver responsible (Engelsk: responsible = ansvarlig) at svare til hvis Ulempe eller skade de deraf tage kunde,

Over alt udviser Mons/ieu/r Frils eget indleg, at hand, hannem, nemlig Christen Mæchelborg

selv bekiender for Umyndig, i det øfrige refererede hand sig til foranførte hans Propositioner, hvorudi de sidste Mons/ieu/r Frils fremførte Argumenter, finder deris besvarelse.

Til det sidste svarede Jukkum Fril, at hand ej anderledis tilstaar, at Være kundgiort Mæchelborg umyndighed, end som efter folks utroelig tale, og da Var alt Mæchelborg, som Reigningen udviser, crediterit de extraordinaire fortæring, derforuden *formeen hand Mæchelborgs Umyndighed, om dend endnu Loulig Kunde bevisis, ej at præjudicere hans krav og fordring, for hvilken loven, for denne Sags beskaffenhed, ikke forbyder nogen betaling,

Afsagt.

Parterne skal givis Varsel til hvilken tid og paa hvad sted, Dom i sagen skal Vorde afsagt.

Nils Danielsøn haver ladet stevne Lars Hopland, paa hands Moders Veigne at betale hende 7 Rdlr 4 mark 13 s/killing, som hand efter afreigning hende skal Være pligtig, angaaende een bygning:

Dend indstevnte møtte ikke, efter 3de ganges paaraabelse:

Stevnevidnerne Lars Vatne og Ole Vatne afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt hand til dette Ting og for denne Sag med 3 Ugers Varsel og talt med ham selv;

Bork paa Citantens Veigne begierede at dend indstevnte maatte foreleggis Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen og Søgningen.

Afsagt.

Lars Hopland foreleggis laudag til nest holdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt efter hvis (det som) i rette lagt Vorder.

Hemming Joensøn stevner Lars Hopland for 6 Rdlr, som hand efter egen tilstaaelse til een bygnings forfærdigelse haver anammet:

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Lars og Ole Vatne afhiemlede endelig med 3 Ugers Varsel at have stevnt ham til dette Ting og for denne Sag og talt med ham selv,

Bork paa Citantens Veigne begierede at dend indstevnte maatte foreleggis Laudag til neste Ting at møde.

Afsagt:

Lars Hopland foreleggis laudag til nestholdende

1712: 17b

Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej dom efter hvis (det som) i rette lagt bliver skal Vorde afsagt.

Og som ingen flere Sager Var her paa Tinget indstevnt, blev dagskattens taxation efter Høi Øvrighedz befaling, i samptlige Laugrettismændenis Nærværelse foretagen, som og dertill blev opnævnet for dis rettere at gaa og Sandheder at faa Vide.

Dernest blev restancer for de 2de Terminer lydeligen for Almuen oplæst og af mig, Lensmanden og samptlig Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 233 Rdlr.

Anno 1712 d/en 27 Julij blev holdet et almindeligt Sommer Skatte og Sauge Ting med Echanger Schibbredis Almue paa dend Gaard Eide nærværende Kongl/ig Majest/et/s Constituerit foget S/igneu/r Daniel Ranfsberg Bondelænsmanden Iver Esem, og eedsorne og

tilforordnede Laugrettismænd, Aslak Lie, Nils Asgaar, Ole Lie, Anders Biergo, i steden for Aamund Asgar, Ole Høiland, Ole Kalsaas, Ole Indre-Hindenæs, Erik Svindal, med mere Ting søgende Almue,

Hvor da, efterat almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed Var advaret, blev oplæst alle de forhen fol/io 3 specificerede breve, forordninger og ordres: dernest

Mag/i/st/er/ Nils Smeds udgivne bøkelseddel til Johannes Olsøn paa 1 Spd Smør og 1 kvarter Malt udi Diurdal i Echanger Skibbrede beliggende daterit Bergen d/en 29 Februarij A/nn/o 1712.

Oberste Leutenant Johan Fridrich Tuxens udgivne bøkelsbrev til Nils Iversøn paa Indre-Hindenæs 1/3 part i gaarden, beliggende i Echangers Skibbrede, daterit d/en 3 Maj 1712 ./.

Mag/i/st/er Samuel Schreuders udgivne bøkelsbrev til Lars Peders/en Møching paa 4 1/2 skillings leje udi Aschelund i Echangers Skibbrede beliggende, dat/erit Bergen d/en 10 Maj 1712 ./.

Peder Hofmands udgivne bøkelsbrev til Ole Olsøn paa 18 mark Smør og 1 1/2 kvarter Malt udi Klef, i Echangers Skibbrede beliggende, daterit Sandvigen Ved Bergen d/en 25 Martij 1712 ./.

Ditoes udgivne bøkelsbrev til Johannes Rasmusen paa 1 1/2 Spand Smør og 1 Mæle Malt udi Hindenæs beliggende i Echangers Skibbrede, dat/erit Sandvigen ved Bergen d/en 7 Apr/ilis 1712 ./.

Ditoes udgivne bøkelsbrev til Anders Olsen paa 1 pund Smør og 16 Kander Malt udi Høiland i Echangers Skibbrede beliggende daterit Sandvigen d/en 30 Martij 1712 ./.

Peder Kiernningaards paa Hans Bangs Veigne udgivne bøkelsbrev til Siur Mogensøn paa 1/2 løb Smør udi Hauchøen i Echangers Skibbrede beliggende: daterit Bergen d/en 27 Febr/uarij 1712 ./.

H/er/r Søren de Finis udgivne bøkelsbrev til Sivert Olsøn paa 18 mark Smør udi Fetten i Echangers Skibbrede beliggende dat/erit Phanø Prestegaard d/en 10 Martij 1712 ./.

Mag/i/st/er Erik á Møinichens udgivne bøkelsbrev til Lars Pedersøn Mo paa 1 Spand Smør og 1 1/2 Vog Næver udi Moe i Echanger Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 23 Martij 1712 ./.

Mag/i/ster Erik á Møinikens udgifne Bøkelsbrev, paa 1 Spand Smør og 3 Voger Næver udi gaarden Farristvet, til Askild Knudsøn, hvilken gaard er beliggende i Moo sogn i Echangers Skibbrede; dat/erit Berg/en d/en 23 Martij 1712 ./.

D/en 28 dito blev Retten igien administrerit nærværende forhen specificerede, hvorda skulle foretagis Sagerne, men som ingen Vare indstevnte, blev dagskattens Taxation paa sædvanlige og forhen specificerede Maade foretaget ./.

H/er/r Mag/ister Samuel Schreuders udgivne bøxelbrev til Ole Johansøn Hope, paa et pund Smør udi forømmelte gaard, beliggende i Echangers Skibbrede: og dat/erit Berg/en d/en 10 Febr/uarij 1712.

Dernest blev restantzen for de 2de Terminer for Almuen lydeligen oplæst, og af mig tillige med Lensmanden og Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa in 175 Rdlr 4 mark 6 s/chilling.

Peder Jensøn Smids fuldmægtig Mons/ieu/r Peder Pedersøn begierede ham maatte meddelis et Tingsvidne paa, om ikke efterskrefvne gaardsparter aar 1711 Laaeg øde og usaaede; som er: Egebotten 6 mark Smør, Dyrdal 1 p/un/d og 3 mark Smør, Næsbøe 1 pund Smør, Næraas 22 1/2 mark Smør, Myhr 21 mark Smør, hvilket Leensmanden med samptlige Laugrettismænd attesterede saa at Være ./.

Anno 1712 d/en 29 July holtis almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Haasangers Skibbredis Almue paa gaarden Hosofde, nærværende deris Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Ranfsberg, Bondelænsmanden Johannes Hanistvet, og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Aamund Hustelie, Steffen Heldal, Ole Eikeland, Nils *Fielschaae, Knud Heldal, Ole Tirevold Ole Haaland, Aadne Rosland,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten, blev først oplæst alle de fol/io 3 specificerede Kongl/ig allernaadigste forordninger, ordres og andre Befalinger, af Høi-øfrighed udgivne ./.

Dernest deris Velbaarendheds Missive til fogeden om Strandvagters ophævelse, dat/erit Berg/en d/en 16 Julij 1712 ./.

Item deris Velbaarendheds skriftlige ordre til fogeden om pæstvagts ophævelse dat/erit d/en 20 Julij 1712 ./.

Velbyrdige Wilhelm Hansøns udgifne Bøxelbrev til Ole Ellufson paa et pund Smørs leje udi Ladvig: dat/erit Berg/en d/en 13 Apr/ilis 1712

H/er/r Claus Schavenij udgivne bøxelbrev til Johannes Nilsøn paa Et pund Smør og fierdeparten af een mæle Korn udi Kallestad j Haasanger Skibbrede beliggende: Dat/erit Hougs-Præstegaard d/en 14 Martij Anno 1712 ./.

Dernest blev Sagerne foretagen og hafde da:

Ingebrigt Olsøn med muntlig Varsel ladet indkalde Halvor Fotland, for et Sølvspende, som hand skal have laant Ole Hanestvet, hvilket Halvor Fotland siger sig efter hans S/a/l/ig/ faders Sagn, At Være foræret af Citanten, til at levere tilbagers.

Dend indstefnte møtte selv for Retten og tilstod saa af sin S/a/l/ig/ fader at Være ham sagt, hvilket Spende hans fader skal have haft i 20 Aar: hvortil Citanten svarede at hand aldrig haver givet ham det, men ofte fordret det i Levende Live: hvilket hand med Vidner Vilde beviise: Derpaa blev ham tilspuurt, hvorfore hand ikke fordrede det i Sterfboden efter Salig Ole Hanistvet, *? Derpaa svarede Citanten at hand ikke agtede det saa meget, men hafde tilkiendegivet Enken, det, som det aldrig skal kunde negte:

Dend indstevnte refererede det til Rettens kiendelse, saasom hand ikke kunde negte, at jo

Citanten tilkom Spendet.

Afsagt.

Som Haldor Fotland ikke kand beviise at dette omtvistede {Belte} Spende ham af Citanten er foræret, og selv tilstaar, at Spendet haver tilhøret Citanten; da kiendis for Ret at Citanten sit Spende igien bør leveris in natura, saasom det for Retten er anvist, og ophævis dermed Provessens Omkostning.

Imedens denne Sag agerendis forgreb Ingebrigt Olsøn sig imod sin Vederpart med saadanne utilbørlige ord, at dend indstefntis tale Var løgn, saa Vilde Laugrettismæn-

1712: 18b

dene Ingebrigt Olsøns utilbørlige tale og adfærd med Lovens bydende attestere, for sin imod Retten glemsomme ærbødighed ./.

Dernest blev dagskattens taxation paa brugelig Maade for dette Skibbredis Almue foretaget.

Endelig blev Restancerne for de 2de Terminer lydeligen for Almuen oplæst og af mig Lænsmanden og samptlige Laugrettismænd forseiglet, som beløb *sit (sig) til dend summa in 86 Rdlr 3 mark ./.

Anno 1712 d/en 22 Augusti blev Retten sat i Alvestrømmen hoes gastgiæberen Jens Kiær Nærværende Bondelensmanden Elluf Mundal og edsorne tilforordnede Laugrettismænd Ole Haanesdal, Ole Knuds/en Midgar, Ole Kleivedal, Halvor Næsse, Thomas Øfstegar, Johannes Øfstegar, Iver Siurset Ole Helland; Deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget Daniel Ranfsberg Var fraværende, til at være overværende, medens Dom imellem Mons/ieu/r Jukkum Fril og Christian Mechelborg blev afsagt, hvilken Sag til Sommertinget paa Allenfits Skibbrede til doms Var Vorden optagen: og omendskiønt vi parternis fuldmegtiger Mons/ieu/r Bagge og Harder skriftlig Vare advarede ved missiver, og imod efter den til Klokken 12 d/en 22 Aug/usti ervartede: og de ej lod sig indfinde, blev udi Sagen Saaledis kjent og afsagt.

For denne Ret haver Mons/ieu/r Jukkum Fril Borger og handelsmand i Bergen ladet indkalde Christian Mechelborg for ham pligtige 136 Rdlr 4 mark 13 s/killig for Logement og fortæring i hans huus og anden giorte forstrekning; hvorpaa Mechelborg imidlertid Citanten uafvidende, og uden at betale eller stille nøjagtig Caution for Søgningen, bortreiser: hvilken, Citanten Mons/ieu/r Fril med Rettens Middel eftersøger og ham nemblig Mechelborg, paa persohn, da Citanten ham i dette Skibbrede finder, lader for Søgningen arrestere, og til arrestens forfølgning og stadfæstelse, sampt dend paagaaende Omkostnings erstattelse og Søgningens tilfindelse /: hvorfore er producerit speciale Reigninger :/ her lader indkalde, tillige med S/igneu/r Diderik Smit, som Borgen for ermelte Christian Mechelborg, Citantens Søgning at betale.

S/igneu/r Nils Bagge fuldmægtig paa Mons/ieu/r OdenVitz Mechelborgs formynder, Mons/ieu/r Richard Hagrup Mechelborgs Stiffader og S/igneu/r Diderik Smidt, som Cautionistis Veigne, lader med Contrastevning indkalde S/igneu/r Fril til at lide Dom til Arrestens ophævelse, sampt erstatning for hinder og Skade, ermelte Christian Mechelborg af Fril tilføjet; derhøes demonstrerende hvorvit S/igneu/r Diderich Smittis Caution for Mechelborg sig strekker, nemblig for kaast (kost) og Logemente efter billighed og hvad Retten kand ham videre tilkiende Fril at betale efter beskikkelsens udviis af 3 Junij 1712; item at Mons/ieu/r OdenVit Mechelborgs formynder, tillige med hans Stiffader Mons/ieu/r Richard Hagrup formeener og

kraftig paastaar, at Jukkum Fril ikke kand af Mechelborg prætere betaling, for den i hans Reigning opførte summa, men alleene for kaast og logement 24 Rdlr 4 mark 14 s/killling, efterdi baade Reigningen i sig selv udviser, at forstreknigen Mechelborg gjort, ilde er anlagt, og Mechelborg ej, da forstreknigen skeed er, har været, ej heller enda er 18 aar gammel, hvilket dend *Velærdige (Velærværdige) H/er/r Aamund Barhous {attest} Sogneprest til Lille Fosens \hans attest/ af 21 Martij indeværende Aar udviser, og derfor i anledning af Lovens 5 Bogs 1 Capit/ul

1712: 19

anden articul paastaar, at Christian Mechelborg, tillige med hans Cautionist S/igneu/r Smidt, bør frikiendis for dend af Christian Mechelborg, i hans U-myndige Aar bunden giæld, uden saavit S/igneu/r Smidt haver for Kost og Logement erbydet sig, helst saasom denne giæld ikke er Conform med Lovens 3die Bogs 19 Cap/itul 34 og 35 articler; tilmed paastaaende, at arresten, som for er melt, bør kiendis U-lovlig og dend Umyndige Christen Mechelborg, for dend ham af Citanten Fril tilføjede Spot og Skade bør givis refusion.

Herimod lader Fril denne indsigelse gjøre (1) At det beviisis af dend i rette lagde arrest, at Mechelborg hans fordring selv har tilstaaet rigtig at være, hvilken hand og derforuden erbyder sig med Eed at bekræfte rigtig at Være (2) At omendskiønt Christian Mechelborgs U-myndighed, Kunde nu beviisis /: hvilken hand endnu dubiterer (Engelsk: doubt = tvile. Og: dubitation = tvil) om :/ skulle dend ikke præjudicere hans fordring, eller befri Mechelborg, for den i et Herberg, under een Udenlandz reise bunden Giæld og gjorde fortæring, omendskiønt hand extraordinaire fortæring haver spenderit, at betale, helst efterdi Citanten Fril ikke herpaa stedet var vidende om Mechelborgs U-myndighed, refererende sig til Lovens 5 Bogs 3die Cap/itul 20 articul og 1 Bogs 19 Cap/itul 13 articul, herhøes formeene, at der er forskiel imellem een Umyndig, der binder een Giæld, der hand er fød og hvor hand af alle er kient for een Umyndig, saa mand kand vagte sig, og een der er tillat udenlandz reiser, dend mand intet Kiender eller kand ansee for at være Umyndig. Tilmed paastaar Fril, at efterdi Mechelborg af faderen er tillat at oppebærge penger i Amsterdam 405 R, som af Sønnen Mechelborg skal være ilde anlagt, hvilket Citanten med een af Mechelborg skreven Reigning dog uden haand vil bevise; item at hand undrer sig over, at faderen, som har vist sin Søn logere i et Vertshuus hoes ham, ikke skulle tilkiendegive ham Sønnens Umyndighed: men tillade Sønnen 2 ganger at optage penger hoes S/igneu/r Diderik Smidt, efter hans Skrivelers udvus (udviis) baade af 7 Decembr/is 1711 etc: ej negtende derhøes, at hand jo omsider har draget eftertanke om Mechelborgs ødsomhed og \da hand har/ spuurt hans Umyndighed, ikke villet assistere ham som tilforne, hvorfore Mechelborg skal ilde have eftertalt ham, som hans brev til Gierding af 14 Febr/uarij 1712 udviser; thi *formeen Citanten, som siger sig ej at være underrettet om Mechelborgs Umyndighed, førend hand, som myndig, credit er given, at nyde sin skadesløse betaling hoes S/igneu/r Diderik Smidt, saavelsom Processens og Arrestens bekostning med 29 Rdlr 12 s/killling.

Derimod S/igneu/r Bagge formeener, at H/er/r Aamund Barhous Attest bør staa ved magt, som beviser Christian Mechelborgs Umyndighed; og derhøes tilkiendegav at Mechelborgs udenlandsreise ej har været andet end een Skoelegang i Flensborg hvorfra hand er Vorden necessiterit (Engelsk: necessitate = nødvendiggjøre) at reise til Amsterdam, for at søge i dise Krigstider leilighed hiem: som Mons/ieu/r Hagrups svar paa dend protesterede Vexel videre udviser, og derfor ej derefter for myndig kand ansees; saa og formeene, at dend fordring som Mons/ieu/r Fril, for de 17 Rdlr 3 mark 14 s/killling hand Hans Henrik Dediken for Mechelborg har betalt, ikke kand præjudicere Mæchelborgs Ret imod Loven, ej heller at Mons/ieu/r Richard Hagrups breve, Sønnen tilskreven, kand komme Fril til nogen hielp, saasom

derudi ej andet findis end faderens fortrydelse over Sønnens daarlighed, og derfor endnu som før, paastaar frikiendelse for Mechelborgs Gield, i hans Umyndige Aar bunden, med Videre, som Acternis Vidløftighed paa begge sider udviser.

Mens

1712: 19b

efter denne Sags befundne Beskaffenhed og Acternis nøje Eftersiun, kiendis for Ret at Mons/ieu/r Jukkum Fril, som haver logerit dend Umyndige Christian Mechelborg udi sit Huus /: hvilken deris Velærværdighedz H/er/r Aamund Barhous attest bevidner endnu ikke at Være 18 Aar g/amme/1 :/ ej videre kand for Mechelborg bevise Umyndigheds skyld, gotgiøris af hans i reiningen opførte summa, end det som for nødvendigt eragtis, som er først de til klæder anvente 14 Rdlr 2 mark 2 s/killing, dernest de for kaast og Logement opførte fra d/en 19 Nov/embris 1711 til 16 Febr/uarij - 18 Rdlr 4 mark item de fra 16 Febr/uarij til 22 Martij for Kaast og Logement opførte 6 Rdlr 4 mark, item de til postpenger, for Mechelborg udlagde 1 mark 14 s/killing item for det par strømper i reiningen for 1 Rdlr 2 mark anført som er tilsammen 41 Rdlr 2 mark 0 s/killing. Hvad sig \de til/ Hans Henrik Dedichens for Mechelborg betalte 17 Rdlr 3 mark 14 s/killing {angaar}, med de andre i Reiningen opførte rede laante penger angaar; da som det strider imod lovens 5 Bogs 1 Cap/itul 2 art/icul og Lovens 3de Bogs 19 Cap/itul 34 og 35 art/icul understaar Retten sig ikke, ham \Citanten/ dem at gotgiøre, langt mindre noget af dend i hans Reining, for extraordinari og Ødsel fortæring, opførte summa. Men som Christian Mechelborg denne forhen, for Kaast og Logement og anden billig fortæring og expencer (Engelsk: expense = udgift), specificerede summa 41 Rdlr 2 mark 0 s/killing ej Mons/ieu/r Fril, *for (før?) hans forehæfte afreise, har betalt, eller stillet \nøjagtig/ Caution; da, i anledning af Lovens 1 Bogs 19 Capit/ul 13 art/icul kiendis dend af Fril, over Christian Mechelborg, giorte arrest for Loulig, hvilken Mechelborg efter Citantens Mons/ieu/r Frils opførte Reining med 29 Rdlr 12 s/killing haver at betale, som gjør in allis dend summa 70 Rdlr 2 mark 12 s/killing.

Og som S/igneu/r Diderik Smidt, i denne Sag, efter beskikkelsens udviis, er bleven Borgen og forløfte, for Mæchelborg, for hvad Retten med billighed kand tilfinde Mechelborg til Citanten at betale; saa tilfindis S/igneu/r Diderich Smidt, i anledning af Lovens 1 Bogs 21 Cap/itul 4 art/icul Citanten Jukkum Fril, paa Mechelborgs veigne, de af Retten tildømte 70 Rdlr 2 mark 12 s/killing at betale, inden 15 dager under Nam efter Loven. Derimod givis S/igneu/r Diderich Smidt, fuldkommen regres, vedkommende om sin skadesløse betaling, paa Loulig Maade, som hand best ved og kand, at søge ./.

Anno 1712 d/en 29 Augusti er, efter Velbaarne Stiftbefalingsmand Andreas Undals skriftlige ordre dat/erit Berg/en d/en 3 Aug/usti 1712 holdet extraordinair Ting paa *Hauceland, i Skiolds Skibbrede: nærværende deris Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Ranfsberg, ædsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Anders Madhopen, Jacob Bratland, Mons *Kouge (Houge?), Nils Steensviig, Elias Riple, Tore Bratland Nils Store-Tvet, Mons Lilletvet, tillige med Bondelensmanden Lars Dyngeland;

Hvorda deris Kongl/ig Majes/te/ts foget S/igneu/r Daniel Raunfsberg havde med Skriftlig Varsel ladet indkalde Marte Olsdatter og Ole Mogensøn dat/erit Berg/en d/en 11 Augusti 1712 som blev læst.

Ole Mogensøn møtte for Retten og tilstod at Være loulig (stevnt) med 14 dagis Varsel til dette Ting og dette Sted for denne Sag.

Ole Nilsen Houge paa Marrite Olsdatters Veigne møtte og paa hendis Veigne tilstod gierningen, at have med sin Mans Broder Ole Mogensøn havt legemlig Omgængelse, og

1712: 20

ved ham bleven besvangret og fød et pigebarn: hvilket hon af ham i sund fornuft og uden noget raseri haver begieret at forklare og til dette Ting fremføre.

Ole Mogensøn som møtte for Retten tilstod at have haft legemlig omgængelse med sin Broders Koene Marte Olsdatter og være rette Barnefader til det af hende fødte Pigebarn, og havde intet at fremføre efter tilspørgelse til sin udi denne Sag, befrielse; men henstillede til Rettens Kiendelse hans forseelse:

S/igneu/r Daniel Raunfsberg derimod replicerede at eftersom denne deris for Retten giorte bekiendelse findis baade imod Guds og Kongens Lov; thi setter hand Rette over dem efter Lovens 6 Bog 13 Cap/itul 14 articul og til dis sikkert formodning at de efter samme Post vorder anseet, refererede hand sig til Lovens 3die Bogis 18 Capit/ul 9 art/icul 4de Post og derforuden qvindemennisket at straffis yderlig paa sin formue, og hand efter lovens 6 Bog 13 Cap/itul 1 art/icul at bøde af sin formue 12 Rdlr.

Afsagt.

Som befindis af i Marrite Olsdatters, ved Ole Nilsen Hougis /: en ærlig boesat Mand her i Tinglaget /: fremførte forklaring */: at hon, udi sit ægteskab, da hon haver levende Mand, som er ude i deris Kongl/ig Majestets tjeniste for Soldat, haver haft legemlig Omgængelse med sin Mands Broder Ole Mogensøn og ved ham avlet et Pigebarn, hvilket Ole Mogensøn og for Retten tilstod at Være Barnefader til, som strider imod Lovens 3de Bogs 18 Cap/itul 9 articuls 4de paragr/af Saa tilfindis de begge, baade Marrite Olsdatter og Ole Mogensøn, for deris begangne i forbudne Leed forseelse, at straffis efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 14 art/icul paa deris Liv og miste deris hovet med Sværd: men som Stevnemaallet ej begriber nogen Bøder i sig, da udsettis med dem til Loulig Stevnemaal.

Anno 1712 d/en 26 Septembr/is var jeg tillige med Lensmanden over Mielde Skibbrede Johannes Øfstemielde og 6 af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnæfnte Mænd, Nils Vikno, Nils Mit Mielde, Jens Hundhammer, Fabians Hundhammer, Nils Aasem, Einer Rivenæs, forsamlede paa Præstegaarden Hougs, efter deris Velbaarendheds Stiftbefalingsmand Undal, skriftlige befaling af 11 Aug/ustij 1712 til at taxere Hougs Præstegaard, for hvormeget dend efter Jordebrug kunde taale i Høeskatten at udrede:

Hvorpaa Vi begave os, samme Præstegaards Avl, saavit efter indhøstningen, Ved Høe og Korn tilladeligt kunde Være, at besigtige og taxere. Og efterat vi Jorden havde overseet /: som var slet og ret conditionerit ved Bergesletter og tynd slotte (slått), hvis agere er til 5 tønders sæd /: besaaeg vi dends lader, hvorudi efter 5 tønders sæd, Kunde efter voris Slutning, være avlet til 20 tønder Korn, og dends foder /: som da \alt/ indsamlet var /: Kunde Være til 21 á 22 bæster (dyr/kyr); hvorforre dend af os blev /: efter dette districts sædvanlige avling /: ansat til halvanden løbs Smørs leje, som var det højeste vi dend efter voris skønsomhed Kunde taxere for.

Anno 1712 d/en 28 Sept/embris Var jeg tillige med 6 af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnæfnte Mænd, Aamund Hustruelien, Ole Ekeland, Steffen Heldal, Nils Fielschaar, Aadne

Rosland, Knud Heldal, efter forhen

1712: 20b

specificerede deris Velbaarendheds Stiftbefalingsmandens høi-respective ordre, paa Præstegaarden Hammer, dend for Jordebrug at taxere, saa deraf Kunde seeis hvad den i Høeskattens udredning Kunde taale at udgive:

Derpaa begave vi os Jorden at oversee og befantes dens Østre laat (lott) at være temmelig, mens dend Vestre vel noget viid, dog skaben og elendig *tønd (tynd), Agerne derpaa Præstegaarden, Vare meget ringe og slette conditionerede; Siden forføjede Vi os til Laderne, hvorudi, efter Voris skønsomhed, kunde Være indsamlet Høe til 24 besters føde, og Kornstaalet, som bestaar alleene af Havre til 20 tønders Avling, hvilken, efter dette Skibbredis brugelige Maade kand taxeris for 2 løber Smør; som er det højeste vi dend efter Siun haver kundet ansette for.

Anno 1712 d/en 10 Octobris Var jeg, tillige med 6 af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnæfnte Mænd, nafntlige Ole Kaarsbøe, Ole Lansvig, Rasmus Haugland, Jacob Fauschong, Østen Næsse og Jacob i Rogn tillige med Lensmanden Rasmus Frommereid (alle frå Herdla sk.r.) forsamlede, efter Velbaarne Stifbefalingsmand Undals ordre paa Præstegaarden Manger (i Radøy sk.r.), for at taxere dend, hvor høit dend efter Jordebrug Var god for i Høeskatten at udrede: hvilken Vi overgik og besaaeg /: som saavit indhøstningens tid tillod, siuntis meget tynd, dog var dend noget vid; dends Sæd af Havrekorn Kunde Være til 8te og 1/2 tønne havrekorn; af hvilket, da vi os til Laden forføjede, hvoraf vi nu paa denne Aarsens tid skulle gjøre Voris slutning, kunde være indsamlet til 34 tønner havre; og dendz Høe, som da *allerreede alt indsamlet Var, kunde Være til 24 besters føde; hvilken af os, efter dette Skibbredis brugelige avling, og saa vit i aar indsamlet Var kunne ansettis til halvtredie løb, som er det højeste vi dend efter voris skønsomhed har kundet \nu/ ansette.

Anno 1712 d/en 20 Octobr/is er holdet et almindeligt Høste- Skatte og Sauge Ting for Schiolds Skibbredis Almue paa Gaarden Hope, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Lars Dyngeland, og de 8te tilforordnede Eedsorne Laugrettis Mænd Anders Madhopen, Jacob Nere Bratland, Mogens Houge, Elias Riple, Nils Steensvig, Tore Bratland, Nils Store-Tvet, Mogens LilleTvet med meere Tingsøgende Almue;

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed, blev først oplæst deris Kongl/ig Majestets allernaadigste udgangne forordning om Højeste Rets holdelse for Aar 1713 dat/erit Kiøbenhavn d/en 27 Aug/ustij 1712.

Dernest deris Velbaarendheds Stiftbefalingsmandens ordre angaaende dagskatten dat/erit Bergen d/en 27 Julj 1712.

Item een ordre af forbemelte angaaende dagskattens indeeling paa hvert fogderi, hvoraf Nordhaardlehn og Wos er paalagt daglig 30 Rdlr dat/erit Berg/en d/en 9 Septembr/is 1712.

1712: 21

Item deris Velbaarendheds høi respective ordre angaaende *dag (dagskattens) snarest indrivelse, dat/erit Bergen d/en 10 Octobr/is 1712.

Dernest S/igneu/r Diderik Sinnings missive om Bergens Hospitals Godz forpagtning dat/erit Berg/en d/en 13 Sept/embris 1712.

Item S/igneu/r Mylenforts Tilkiendegivelse, om indløsning paa Von Ahnens bortsolte til Velbyrdige Laugmand Nils Knag Jordegodtz, til hvilket hand siger sig at være nærmeste odelsberettiget, og derfor herved lader sin pengemangel lyse, dat/erit Trundhiemb d/en 3 Septembr/is 1712.

Item Velbyrdige Nils Knags skriftlige Missive til mig angaaende Lautings Toldens eller Nygiftings Toldens oppebørsel dat/erit Bergen d/en 14 Octobr/is 1712 ./.

Dernest Velbyrdige Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Anders?/Lars? Povlsen?/Olsen? (Uklart - grunna overskriving) Birkeland paa Lars Poulsens Part udi samme gaard, daterit Bergen d/en 20 Octobr/is 1712 ./.

D/en 21 dito blev Retten igien Sat nærværende foranførte hvor da blev publicerit S/igneu/r Sibolt Rogens paa general Bygmesters Veigne, ordre om Vejernis reparation.

S/igneu/r Christen Bierig Paa Velædle S/igneu/r Jukkum Von der Lippis Veigne havde med Skriftlig Varsel ladet indkalde Nils Helgesøn; som blev læst:

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans veigne;

Stevnevidnerne Jens Mittun, een boesat Mand her i tinglaget, og Lars Dyngeland Lensmandens tiener, afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham lovlig til dette Ting, dette sted og for denne Sag, og talte med hans Koene i deris Boepæl i dag 15 dager (siden):

S/igneu/r Bierig paa Von der Lippis Veigne møtte og producerede obligationen af dend indstevnte udgiven daterit Bergen d/en 1 Junj 1709 og opsigelsen under Johan Buchs og Christen Lemviigs hænder, daterit Berg/en d/en 16 Junij 1711 og dernest begierede at dend indstevnte maatte foreleggis laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde, eller ham efter loven efter hans fremlagde bevisligheder at meddeelis Dom.

Afsagt.

Nils Helgesøn foreleggis Laudag til Nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saa fremt ej Dom, efter hvis (det som) i rette lagt er, skal Vorde afsagt.

S/igneu/r Giert Lorentzen Strandiger haver ladet stevne Jacob Natland efter forrige tiltale til Vaartinget d/en 18 Martij 1712.

Mogens Houge møtte paa dend indstevntis Veigne og benegtede ikke gielden men bad om dilation til betalingen indtil hand Kunde faae sin løn.

S/igneu/r Giert Lorentsen møtte selv for Retten og paastod een skadesløses dom med Processens omkostning.

Afsagt.

Jacob Natland som befindis loulig stevnt og ej ved sin Hiemmel benegter Citantens Søgning, tilfindis at betale Citanten S/igneu/r Giert Lorentsen de for den tønne Øl paastevnte og fordrede 2 Rdlr 1 mark med 4 mark i processens til dato anvente bekostninger, alt inden 15 dager under Nam efter Loven, og saafremt Citanten skulle foraarsagis at tage Dommen beskrevet, betaler Jacob Natland derforuden de derpaa gaaende Omkostninger ./.

D/en 22de dito blev Retten igien administrerit \igien/ nærværende forhen specificerede;

Hvorda Bondelensmanden til deris Kongl/ig Majestets interresses beoagt, havde ladet indkalde Jens Mogensøn Næsse, som haver eller skal have besovet eller beligget Ane Steffensdatter til at betale de derpaa gaaende eller paakommende Bøder:

Mogens Houge producerede for Jens Mogensøn Nesse et beviis eller testificatz under KrigsCommisari Poul Reesens haand, at samme Jens Mogensøn er enroullerit for Reserve-Soldat og derpaa for sessionen at have gjort sin troskabs eed hvorfor hand formeener, som een Soldat for første gangs Lejermaals Bøder at Vorde forskaanet.

Deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel *Rafrberg, gjorde herimod sin indsigelse, at saasom bemelte Jens Mogensøn Næsse ej haver gjort ringeste Soldater Tieniste endnu og ej heller staar under noget vist Compagnie, Kunde denne af KrigsCommissario Reesen udgivne attest, ej være gyldig nok til at præjudicere (hindre) ham i deris Majestets bøders Søgning, mer paastod at ermelte Jens Mogensøn, som ej benegter gierningen, burde efter lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 articul tilfindis at bøde for sin begangne forseelse ved horeries omgang med Ane Steffensdatter, 12 Rdlr til deris Majestets *fiscum (fiskal - ein embetsmann for rikets inntekter).

Afsagt.

For denne Ret haver deris Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg ved ordre til Bondelensmanden ladet indstevne Jens Mogensøn Næsse til at betale sine Lejermaals Bøder for begangne horerie med Ane Steffensdatter. Hvorimod Jens Mogensøn Nesse, ved Mogens Houge een ærlig Boesat mand her i Tinglavet lader giøre ingen benegtelse om gierningen, men derhøes producerer Krigs Commissarii Reesens testificats, at hand nemblig Jens Mogensøn for Reserve Soldat er enroullerit, og allerrede har gjort, til deris Kongl/ig Majestet for Sessionen i Bergen, sin allerunderdanigste og Tropligtigste Eed, hvorfor hand i følge af deris Kongl/ig Majestets allernaadigste udgivne forordning af 29 Decembr/is 1696 formeener, som første gang for Bøderne at Vorde forskaanet. Hvorimod deris Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg gjør denne indsigelse, at efterdi Jens Mogensøn Næsse ej haver gjort nogen Virkelig Tieniste for Soldat, eller

1712: 22

staar under noget Vist Compagnie, bør hand detz Uagtet, sine Bøder at betale. Men som Jens Mogensøn Nesse bevisliggiør med Krigscommisari Resens testificatz at være, særdelis i disse Krigs tider, for Reserve Soldat enroullerit og ej befindis tilforne at have beganget sam/m/e forseelse, da Kand hand af Retten ej anderledis ansees end som een Soldat, omendskiønt hand ej endnu har gjort virkelig tieniste, og i følge af deris Majestets allernaadigste udgangne forordning af 29 Decembris 1696 for bøderne frikiendis. Men skulle der befindis allerringeste urigtighed hoes dend udgivne testificats, da givis deris Majestets foget fuld regres, til dend som dend udgivet haver ./.

Dito haver ladet stevne Ane Larsdatter tienende udj Kongshafvn til sine Lejermaals Bøders erleggelse, for begangne Horerie med Poul Poulson *Kungshavn.

Dend indstevnte møtte for Retten persohnlig og tilstod at Være loulig stevnt til dette Ting og for denne Sag tilstaaende gierningen at Være vorden besvangret ved ham da hon i Kongshavn hoes hans fader tienede \og avlet et drengebarn/ og bad om forskaansel for Bøderne, og formeente at hand som hende beligget havde burde betale hendis Bøder.

Fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg paastod, at dend indstevnte, som tilstaaer sin gierning, maatte tilfindis at bøde efter deris Majestets *Lous (Lovs) 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul 12 lod

sølv, og i fald hon ej skulle have at bøde med, da at lide paa Kroppen, og derforuden, at stande aabenbare Skrift.

Afsagt.

Ane Larsdatter som selv for Retten tilstaar at have forseet sig i Lejermaal med Poul Pouls/en Kungshavn, og ved ham avlet et drengebarn tilfindis efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art at stande Aabenbare Skrift og bøde til deris Kongl/ig Majestet for begangne horeries forseelse 12 lod Sølv \inden 15 dager under Nam efter loven/ og hvis hon ikke haver at betale Bøder med, da at lide efter samme Lovens articul:

Poul Poulsøn *Kungshav, som hon for Barnefader udlegger, vil først loulig stevnis, førend noget imod ham for Retten Kand foretages;

Dito haver ladet stevne Fabian Raadzmand hoes Mag/ister Ole Storm paa Aarestad for hand haver Utilbørlig slaget Guri i Møllens dreng Iver, til Vidner haver *hd (hand) ligeledis indstevnt Iver og Fridrik begge tienende paa Aarestad.

Dend indstevnte Fabian efter 3de ganges paaraabelse møtte ikke: ej heller Vidnerne:, omendskiønt de efter Stevnevidnernes forklaringer eedelig aflagt

1712: 22b

for Retten, vare Louligen stevnte: som Skafteren Jens Mittun og Lars Dyngeland tienende hoes Lensmanden eedelig forklarede og talte med Iver drengen paa gaarden Aarestad nu i tordsdag? 15 dager (siden):

Fogeden begierede at de maatte foreleggis laudag til neste Ting at møde, saa vel dend indstevnte for Sagen som Vidnerne under Vedbørlig Straf:

Afsagt.

Denne Sag er af dend beskaffenhed, at dend først efter Kongl/ig Allernaadigste udgangne forordning af 8 Jan/uarij 1711 deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden vil foredragis for at indhente nermere ordre derfra om Sagens videre forfølgelse, som Ufeilbarlig vil skee til første Ting som her i Skibbredet holdis, hvor da udi Sagen skal dømmis hvis Lou og Ret medfører ./.

Dito stevner Raadsmanden paa Fiøsanger Anders tillige med hans Koene Guri efter forige tiltale til sine egteskabs Bøders erleggelse af 9 Julij 1712 til Sommertinget.

Ingen af de indstevnte møtte, omendskiønt de 3de ganger blev paaraabt:

Skafteren Jens Mittun \og Lars Dyngeland/ tilkiendegave at seeniste ergangne til Sommertinget kiendelse om Laudags foreleggelse ham loulig Var forkynt:

LensManden paastod Dom efter Loven.

Afsagt.

Anders Fiøsanger tillige med hans Koene Guri der befindis Loulig at Være stevnte og ej efter laudags foreleggelse møder eller lader svare til sagen, tilfindis efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/i/t/ul/ 1 articul \at bøde/ hand nemblig Anders halvfemte Lod Sølv, og hans Koene Guri 2 lod 1 qvintin Sølv for fortilig sammenleje for deris Egteskab, alt at udredis og betaldis inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

Dernest blev Restansen for de Ordinære skatter udi Skiolds Skibbrede for Almuen lydeligen oplæst, som beløb sig til dend summa 18 Rdrl 6 s/killig, og af mig med samptlige Laurettet og Lensmanden forseiglet.

Item blev af mig og samptlige Laugrettet udsted et forseiglet Tingsvidne at udi dette Skibbrede ej af nogen Mand ringest skilling paa dette HøsteTing udi dend Allernaadigste paabudne

dagskatt er Vorden betalt af nogen Mand.

Fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg indgav een skriftlig begiær til mig med samptlige Laurettet, hvilken begiering indrettet efter deris Velbaarendhedz Stiftbefalingsmand Undals Høigunstige Resolution datert Bergen d/en 12 Octobr/is 1712 jeg oplæste for den da tilstæde Værende Almue og hoes Værende Laugrettismænd, tillige med Seig/neu/r Peder Jensøn

1712: 23

Smids indrettede Restants, som alle dertil /: efter at dend oplæst Var :/ eenstemmig svarede, at de derom ikke viste noget at attestere og derfor denne Restance ingenlunde vilde forseigle. Og undredis de derover at S/igneu/r Peder Jensøn Smidt ikke til conference fremsente dend sidste af ham udtagne Restants under vedbørlig forseigling, paa det de, som den tid ikke betiente Retten, Kunde see og forstaae hvad de skulle attestere. Derpaa begierede jeg deris svar, mig for Retten meddelt under vedbørlig forseigling; som de og efterkom ./.

Dernest blev udnefnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene, som er først 5 som tilforne Retten haver i forrige Aar *er betient og afsagt deris Eed for deris Velbyrdighed Laugmanden, nafnlige: Nils Nere Dyngeland, Knud Riple, Nils Kirkebirkeland, Ole Hope og Mikkel Hope, item disse 3de, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Lagrettis eed, Arne Øfre Totland, Rasmus Bjørndal, og Mogens Haukeland.

Anno 1712 d/en 24 Octobris er holdet et almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Sartors Skibbrede paa gaarden Bildøen nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Nils Schoge, Nils Arefjord, Aamund og Nils Foldnæs, Ingebrigt Toften, Arne Skoge, Iver Landraa og Ole *Bacche for Jacob Tøssøen efter hvem Retten blev opholdet til Klokken halfpaaen elleve, med mere Tingsøgende Almue

Hvorda blev oplæst alle de forordninger og ordres som fol/io 20 ere specificerede i og derforuden forordningen om Vrag dat/erit d/en 21 Martij 1705.

D/en 25 dito er Retten igien administrerit Nærværende forhen specificerede:

Hvorda blev Tinglyst et Skiøde udgiven af Arvingerne paa Tele (Tæle) paa 21 3/5 mark fisk udi samme gaard, daterit Bildøe Tingstue d/en 25 Octobr/is 1712 ./.

Dernest blev Sagerne foretagen: Og havde

Deris Kongl/ig Majestets foget ved Bondelensmanden ladet stevne (Jens Tøssøen) for obsessighed imod Retten og Ubeqvems Ord imod Øfrigheden med trusler imod puur Dom.

Jens Tøssøen møtte for Retten og excuserede (Engelsk: excuse = unnskyldte) sig med sin drukkenskab; saasom hand kiender sin skrøbelighed i dend fald og bad om forladelse og Lindring for straffen.

Fogeden refererede sig til det udtagne TingsVidne og paastod Dom efter Lovens 6te Bogs 4 Cap/itul 18 art/icul.

Afsagt.

Sagen optagis til Doms til i Morgen Klokken 9; da den skal Vorde afsagt.

Dito haver ladet stevne Ole Hummelsund efter forrige tiltale:

Ole Hummelsund møtte for Retten og indgav sit skriftlige forsæt saa formeldende:

Mikkel Mikkelsøn møtte og for Retten og blev tilspuurt om hand med Vidnisbyrd kunde overbeviise Ole Hummelsund dend ham paalagde beskyld-

1712: 23b

ning ? hvortil hand svarede nej: saasom de to eene Var i baaden.

Derpaa *refererede Ole Hummelsund sig til sitt i rette lagde og begierede Dom.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Vel haver Lensmanden Nils Bildøen, dog efter hans Embedis pligt og efter drengens Mikkel Mikkelsøns forebringende, ladet indkalde for Retten Ole Hummelsund, som ermelte Mikkel Mikkelsøn beskylder at skal have fundet et skriin med nogle Penger udi i TexelVaagen; hvilket Ole Hummelsund gandske benegter, erbydende sig derhøes at gjøre sin benegtelses eed, at samme Beskyldning og tilleg, foruden at den ej ham, efter Mikkel Mikkelsøns tilstaaelse, med Vidner Kand overbeviises, som Lovens 1 Bog 14 Cap/itul 5 art/icul befaller.

Thi frikiendis Ole Hummelsund for denne Mikkel Mikkelsøns grove og Ubeviislige beskyldning, saa at alle de ord som Mikkel Mikkelsøn imod bemelte Ole Hummelsund har udtalt for een offentlig Ret, der i sig selv ere blevne Ubevislige, ej skal komme Ole Hummelsund eller nogen af hans til minste forkleinelse paa ære og respect, men Vare som døde og U{d} talte.

Og i henseende til Mikkel Mikkelsøns Umyndighed, frikiendis hand for straffen, dog med tilhold at hand entholder sig fra saadant *tiere, saafremt hand ej derfor haardere skal ansees.

D/en 26 dito administrertis Retten igien nærværende forhen specificerede:

Hvor da blev først afsagt dend Dom imellem Jens Tøssøen og fogeden som igaar blev optagen: saa formeldende:

Jens Tøssøen som i drukkenskab paa offentlig Ting haver forseet sig med Usømmelige ord og tale, tilfindis, for denne sin fa..te for Retten her strax at afbede sin forseelse hoes Øfrigheden, hvormed Sagen Efter fogedens begiering hermed Vorder ophævet ./.

Dernest blev Tingsvidne udstæd om Peder Jensøns restantz angaaende Gunder Sangolt som tilstod at Være skyldig de fordrende 4 mark 14 s/killig.

Item begierede fogeden et Tingsvidne om at dagskatten ej af nogen mand herpaa tinget er betalt.

Dernest blev Laugrettet opnæfnt som Aar 1713 skulle betiene Retten, først 6 som tilforne havde gjort deris Laugrettis eed, Nafnlige: Hans og Mons Lærøen, Knud *Bacche, Nils Søre Biørøen, Ole Vaage, Mons Fohnæs, og tvende Nye, som først for deris Velbyrdighed Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettis eed Simon Schøge og Christen Knapschoug ./.

Anno 1712 d/en 27 Octobris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Herløe Skibbredis Almue paa Gaarden *Frechaus, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Frommereid, og edsorne Laugrettismænd, Lars Tostensvig, Jacob Fuscanger, Rasmus Houland, Jacob Rogn, Ole Sæle Ole Herlevær, og for Ole Kaarsbø Mikkel Sæle, og for Ole Lansvig

1712: 24

*Mikkel Sæle,

Hvorda efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed Var bleven advaret, blev oplæst de forhen specificerede forordninger og ordres.

Dernest blev Tinglyst Mad/a/me Volptmands udgivne Skiøde til Velbyrdige Laugmand Nils Knag paa Tvet 1 løb Smør og 1 tønne Malt og *Kaaleviig (Kollevåg) 1 pund og 6 mark {mark} Smør og 1/2 Vog fisk udi Herløe Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 22 Augustij 1712.

Item Nils Heggøens udgivne conditional Skiøde til Poul Heggøen paa een trediepart udi Gaarden Heggøen daterit Frechou d/en 27 Octobr/is 1712.

Item Erik Jensøn Rogns udgivne Skiøde til Jacob Olsøn Rogn paa hans anpart udi samme gaard dat/erit Bergen d/en 15 Septembris 1712 ./.

Item Mad/a/me Wolptmandz udgivne Skiøde til Friderich Schumager paa eendeel godz, nemblig 1/2 løb Smør een tønne Malt og et faar udi Fammostad (i Lindås sk.r.) med flere dat/erit Bergen d/en 7 Sept/embris *1711.

Dernest lod Hermund Strangesøn Tinglyse sin odelsRet og pengemangel til gaarden Strømsnæs, dat/erit d/en 28 Octobr/is 1712 udi Bergen ./.

D/en 28 dito blev Retten igien administrerit nerværende: de forhen, specificerede, undtagen Ole Lansviig og Ole Kaarsbøe, som da selv besadde Retten.

Lensmanden Rasmus Frommereid til deris Majestets interressis beobagt haver ladet indkalde *Chlaus Mikkelsøn og Margrete Torbønsdatter for begangne lejermaal sammen til deris Bøders erleggelse:

Claus Mikkelsøn møtte for Retten, og tilstod at Være rette barnefader till det drengebarn som ermelte Margrete Torbønsdatter fød haver: og ville tage hende til ekte: saa snart Præsten antager hende til Guds bord:

Margrete Torbønsdatter møtte ikke, mens efter Stevnevidnernes Peder og Hans Landsviigs eedelige forklaringer var dog loulig stevnt med 3 ugers Varsel:

Afsagt.

Margrete Torbønsdatter foreleggis laudag til neste Ting her i Skibbredet at Møde og tilstaa eller fragaa Claus Mikkelsøns alligerede saafremt ej endelig Dom i Sagen Skal Vorde afsagt; imellem dem efter loven.

S/igneu/r Nils Bagge paa H/er/r Major Tollef Schonbergs veigne haver med skriftlig Varsel og stevnemaal ladet indkalde Mad/a/me Ane S/a/l/ig/ Jaen Jansøns, som blev for Retten læst, med paateignelse at den loulig Var stevnt.

Dend indstevnte, efter 3de ganges paaraabelse, møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne:

Nils Bagge Ved sit, udi loulig forfald ved anden Rettergang lod fremsende sin skriftlige begiering og paastand, at hende maatte foreleggis laudag til nestholdende Ting at møde.

Afsagt.

Madame Ane S/a/l/ig/ *Johan Jansøns foreleggis til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej endelig Dom skal Vorde afsagt, til hvilken tid og S/igneu/r Nils Bagge paaleggis At producere hvis (det som) hand til Sagen eragter tienlig til endelig Doms erlangelse.

S/igneu/r Daniel Rafnsberg haver ladet indkalde Ædle H/er/r Leutenant Vitters 3de døttre nafnlige Johanne, Cathrine og Karen Kistine tillige med Raadskoenen Marte med Skriftlig Kald og Varselseddel, item Lars Tveten og drengen Johannes Stangemand, til eedlig

1712: 24b

forklaring: de tvende første om Ane Risøens Barns døds forklaring: og de 2de sidste om dets begravelse.

Ane Risøen møtte ikke, og stevneseddelen udviste derhøes at hon ikke Var loulig stevnt.

Afsagt.

Saasom dend Sagen {ej} angaar ej er til Vedermæle stevnt, da kand ingen Vidnisbyrds føring imod hende tilladis, omendskiønt Vidnerne frivillig møder, uden faaregaaende loulig Varsel.

Dernest blev restantzen for de ordinair Skatter lydeligen for Almuen oplæst, som beløb sig til dend sum/m/a 39 Rdlr 5 mark 14 s/killig.

Item et Tingsvidne at ej paa dagskatten paa dette Ting ringeste skilling af Almuen er Vorden betalt ./.

Dernest blev Laugrettet opnæfnt som tilstundende Aar 1713 skulle betiene Retten, nemblig 5 gamle, som tilforne tient haver og aflagt deris Lautings eed, nafnlige, Anbiørn Flougsand, Gregus Nore Haulland, Hans Lansviig, Jonas Toska, Johans i Oden og 3de Nye, som først haver at aflegge deris lautings Eed, Anders Hougland, Iver i Oden, Martinus i Hellesund ./.

Anno 1712 d/en 29 Octobris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sage Ting udi BrudKnappen med Radøe Skibbredis Almue nærværende deris Kongl/ig Maj/e/s/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Sæbøe og eedsorne Laugrettismænd Mogens Giære, Knud Sæbøe, Knud Soltved, Aamund Møes, Mogens Ystebøe, Anders Askeland Mogens Soltvet \Knud Helle/ med meere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed var bleven advaret, blev oplæst alle de forhen specificerede forordninger og ordres, med andre Breve.

Dernest blev Walqvord Riisbreks udgivne Bøxelseddel til Knud Olsøn *Kostad (Kolstad?) paa halveparten udi Søre Lie daterit Bergen d/en 21 Julij 1712 ./.

Item Myhlenforts *Pengemanger og Odelsløsning til Losne-godset af Won Ahnen til Velbyrdige Nils Knag bortsolt dat/erit Trundhiem d/en 3 Septembr/is 1712 ./.

Item et Skiøde udgiven af Mad/a/me Wolpmand til Provians-forvalter Schumacher paa eendeel gaarder udi Lindaas og Radøe Skibbrede etc: beliggende nafnlige: Famestad 1 1/2 løb Smør og een tønne Malt Rageraas 18 mark Smør og een Mæle Malt, Hole i Radøe Skibbrede een løb

Smør og een tønne Malt dat/erit Bergen d/en 7 Sept/embris *1711 ./.

D/en 31 dito blev Retten igien sat nærværende forhen specificerede hvorda blev

Tinglyst Hans Toulis udgivne Gavebrev til sin Søn Ole Hansøn og Ole Nilsøn daterit BrudKnappen d/en 29 Oct/obris 1712.

Dernest blev oplæst deris Høi ærværdigheds Biscoppens Nils Smeds udgivne Bøxelbrev til Nils Johansøn Nore Soltvet paa 1 pund 3 mark Smør og 15 Kander Malt(s) Leje, dat/erit Bergen d/en 27 Octobr/is 1712.

Lensmanden Rasmus Sæbøe til deris Kongl/ig Majestets interressis beoagt, havet ladet stevne Marrite Mogensdatter Østrem for begangne Lejermaal.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at have alt ligget i Barselseng og avlet Een datter, ved Steffen Nilsøn Hundven, som tiener for staaende Soldat, og

1712: 25

anviste et Brev hvor hand lover hende troeskab og Egteskab; Thi formeente hon for fulde Lejermaals Bøder at Være og blive forskaanet.

Fogeden paastod at hon maatte tilfindis at bøde fulle Egteskabsbøder dog at ham herved reserveris tiltale og paatale til Resten af Bøderne, saafremt Steffen Mikkelsøn, ved hans hiemkomst ej hende egter:

Afsagt.

Marite Mogensdatter, som anviser Steffen Mikkelsøns Brev, hvilken hon for Barnefader haver udlagt, at hand hende vil egte, tilfindis at bøde for fortilig sammenleje 2 lod Sølv og 1 qvintin, dog dersom hand hende ikke Ved hiemkomsten skulle egte, eller fragaar at være rette barnefader reserveris deris Kongl/ig Majestets foget hans tiltale paa Kongl/ig Majestets Bøders Veigne.

Guri Mittiore haver ladet stevne Lars Nore Tiore fordi hand har slaget og draget hendis Søn, Hans Knudsøn Mittiora, til Vidne er stevnt Knud Tiora.

Lars Nore Tiore møtte for Retten og fragik Sigtelsen.

Citantinden svarede at hon havde et Vidne og ved ikke hvor til gik videre.

Dend indstevnte paastod at det maatte ham overbevisis.

Derpaa blev Citantinden tilspuurt om hon ikke havde flere Vidnisbyrd end det eene? hvortil hon svarede Nej:

Afsagt.

Som Citantinden selv tilstaar ej at have flere Vidnisbyrd *ent (end) et udi denne Sag, at saa gaar dend indstevnte Lars Nore Tiore Sagesløes hiem.

Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmandz haver ladet stevne Guri Mittiora for landskyld og 3dietager, hvorfore skal produceris speciale Reining:

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være hende skyldig det paastevnte:

Lensmanden Rasmus Sæbøe begierede een Skadesløes Dom.

Afsagt.

Guri Mittiora som tilstaar Søgningen, tilfindis at betale Citantinden Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmands de paastevnte 9 Rdlr 5 mark med 2 mark udi Processens Omkostning alt at udredis og betal is inden 15 dager under Nam efter loven.

Johannes Qvidsteen haver med skriftlig Varselseddel ladet stevne sine Stiffbørn til at lade sig udløse af Gaarden Qvidsteen, til hvilken hand formeener sig at Være rette odelsmand:

Ole og Mogens Ellingsøn tillige med Erik Kaalaas, item formynderen Johannes Revskar og Nils Solem møtte for Retten og tilkiendegav at de Vare louligen stevnte til dette Ting og for denne Sag, men tilkiendegav derhos at en Søn Ved Nafn Hans Ellingsøn er ude i deris Kongl/ig Majestets tjeniste for Soldat.

Derpaa blev Citanten tilspuurt om hand havde loulig stevnt Hans Ellingsøn til dette Ting og for denne Sag, *? hvortil hand svarede: at hand ikke kunde naae ham men havde stevnt formynderen;

Derpaa blev dem tilspuurt hvor gammel hand er, da svarede de 28 Aar.

Afsagt.

Som Citanten selv tilstaar ej at have stevnt Hans Ellingsøn, som er myndig Arving dog ude i Kongelig tjeniste, da kand ingen Rettergang imod ham udstædis førend lovens første Bogs 4 Cap/itul 1 articul bliver efterlevet, thi Vil ham givis dend Varsel, d/et Lovens 1 Bogs 4 Cap/itul 9 articul befaller hvilket naar skeer, skal kiendis hvis lou og Ret medfører.

1712: 25b

Johannes Qvidsteen lader indstevne sine Stiffbørn efter forrige tiltale og Rettens Kiendelse af 19 Julij. Stiffbørnene og formynderne indgav deris skriftlige Krav af 7 Octobr/is 1712. Og Johannes Qvidsteen indgav derimod sin Contra Regning af 25 Octobr/is 1712.

Erik Kaalaas blev tilspuurt om hand, da dette udi Reigningen anførte bryllup skal være giort, var accorderit med sin Stiffader om noget Bryllups betaling ? hvortil hand svarede at ingen omkostning af hans Stiffader for noget Bryllup var begieret eller nefnt af Stiffaderen nogen betaling for det.

Dernest blev ham nemblig Citanten tilspuurt om hand noget til Betaling for Brylluppet da det blev giort begierede eller Var accorderit med Erik Kaalaas om, da eller i lengden ? hvortil hand svarede at hand den tid ingen betaling begierede uden at Renter ej skulle fordis af Erik Kaalaas; hvilket Erik Kaalaas gandske benegtede:

Dernest tilspuurte jeg Erik Kaalaas om hand nogen Koeleje for hende havde faaet ? hvortil hand svarede nej. Men Citanten forklarede at det skulle Være for hendis ophold.

Dernest blev ham Citanten tilspuurt ? hvor gammel Erik Kaalaasis qvinde Var, da Citanten med hendis Moder blev gift: ? hvortil hand svarede 9 Aar ? Derpaa blev ham tilspuurt hvor gammel hon Var da hon gift blev ? dertil svaredis paa attende Aaret. Derpaa blev ham tilspuurt om hon ej ham tienede i de aar ? hvortil hand svarede joe saa meget hon kunde. At sønnen Nils Ellingsøn Var ikkun 2 aar gammel tilstod formynderne at Være sant, og er nu 18 Aar g/amme/l og var hiemme hoes Stiffaderen i 13 aar, men Koe (og) Soue leje og landskyld har hand ej faaet. Mogens Ellingsøn tilstod ej at have faaet noget af hans Stiffader, uden et tinfad og 1 Vog Korn til opreigning til Saae og fadet blev givet i EggePenger, hvilket Mogens Ellingsøn vil igien give. Paa Hans Ellingsøn siger hand at have bekostet 1 Rdlr, men hvorudi det bestod kunde hand ej specificere. Paa Brite Ellingsdatter siger Citanten sig at have Kaastet 1/2 Rdlr foruden hendis Koeleje og Soueleje, som og skal Være fortæret:

Formynderne forklarede ej at vide eller forstaae hvorudi det er bleven udlagt: og aldrig har saadan Reigning bleven hørte og Spuurt i sine dager, hvorfor de nemblig formynderne og de umyndige Arvinger henstillede til Retten; om den for loulig kunde ansees.

Erik Kaalaas begierede ingen Koeleje og Soueleje for sin Koe udi 9 Aar og een Sou á 4 s/killig udi 9 aar: paa det hans Stiffaders Bryllups prætentioen skulle æquivalere (oppveie).

Mons Ellingsøn rester endnu Koeleje for 11 aar á 1 mark 4 s/killig aarlig og 2 Souer udi

elleve Aar á 8 s/killling tilsammen.

Hans Ellings/øn forklarede at hands Stiffader har haftt handz qvæg nemblig 2 koe og 2 Souer udi 16 Aar.

Brite for 1? Koes leje i 16 Aar og 3 Souers leje:

Nils Ellingsøns Koeleje af 1 Koe og 2 Souer udi 16 Aar.

Ene for sin Capitals indestaaelse á 10 Rdlr fordrede formynderne Renter: saasom de til denne tid har staaet frugtesløse.

Af Ole fordrer Stiffaderen intet; men hand igien allene landskylden fordrer af Stiffaderen.

Hvorpaa blev dem tilspurt om de nu noget meere haver til Sagens opliusning at fremføre ? hvortil de svarede: at efterdi de ingen forligelse med hin anden Kand treffe begierer de Dom, saasom de gierne paa alle sider Vil tage til *Giedmæle (Gienmæle) imod hin anden.

Afsagt.

Sagen optagis til Doms til d/en 8 Novembris 1712, hvor den i Brudknappen skal afsiges.

1712: 26

Dernest blev Restancen for de ordinaire Skatter oplæst som beløb sig til 25 Rdlr 3 mark 15 s/killling.

Til Slutning blev opnæfnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 skulle betiene Retten, nemblig 5 som tilforne Retten *betiens (betient) haver: Mikkell Qvalem, Rasmus Litle-Tvet, Johans Hougland, Mogens Birkeland, og Johannes Øfre Manger: item 3de som tilforne bør aflegge hos Laugmanden sin LauRettis Eed, Mikkell Mikkelsøn Bøe, Knud Nilsøn Qvidsten, Nils Eriksøn Indstebøe.

Item blev opnæfnt 2de som skulle dette Aar 1713 stevne Sagerne ind, saasom det saa meget urigtig hidindtil har handlet med stevninger og gotfolkis Sager, nemlig Mogens Ystebøe og Knud Rasmus/øn Soltvet.

Anno 1712 d/en 2 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Skibbredis Almue \udi Brudknappen/ nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit Foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Mikkell Onæs og 8tte edsorne Laugrettismænd Ole Finnisbøe, Joens Hope, Bendex Lauaas, Mogens Fondnæs, Rasmus Hopland, Hans Rise, Mogens Austrim, Halsten Lauaas, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed var advaret, blev oplæst de forhen specificerede forordninger og ordres.

Dernest blev Tinglyst et Skiøde udgiven af Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmands til Friderich Schumacher paa nogle Gaarder udi Lindaas Skibbrede beliggende: nemblig Famestad 1 1/2 løb Smør og 1 tønne Malt og et faar Rageraas 18 mark Smør Een mæle Malt dat/erit Berg/en d/en 7 Sept/embris *1711.

Item H/er/r Søren de Finis udgivne Skiøde til StiftAmpts skriver Severin Seehuusen paa Selgeli, skyldende Aarlig 2 p/un/d Smør og 1/2 tønne Malt med Bøxel og herlighed daterit Phanøe d/en 17 Octobr/is 1712 ./.

H/er/r Johan Madsøns udgivne Bøxelbrev til Ole Rasmusen paa 3 Mæler Korn og 1 mark udi Penge landskyld dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 28 Augustij 1712. (Gard ikkje nemnd)

D/en 3 dito blev Retten igien administrerit nærværende forhen specificerede: hvorda blev

Tinglyst H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev af 22 Julij \1712/ paa den halve deel udi Nævedal, skyldende aarlig Smør 18 mark og 15 Kander Malt. (Bygselmann ikkje nemnd)

Gutorm i Tongen haver ladet indstevne Iver Syslak og Nils Mikkelsøn Sierset, formedelst de haver *vaaren tilsammen paa een Baad og har bortstaaet fra ham udi hans fiskesaa (Så = stort, lagga kar) nogen Torsk og fiskeToug.

Iver Syslak møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt til dette Ting og for denne Sag. Nils Mikkelsøn møtte og for Retten og imodtog Varselet.

Iver Syslak tilstod at have taget saameget Toug, som hand kunde have paa sin Master uden ejermandens forlov, dog siger hand at hand var nøt dertil.

Nils Mikkelsøn 14 Aar gammel forklarede at *havee Været med Iver Syslak, da touget blev tagen: men fisken tilstod de begge ej at have taget: ikke heller efter tilspørgelse kunde Citanten dem det overbevise:

Hellers henstillede Citanten til Rettens kiendelse hvad straf de derfor bør have: refererende sig til Lovens 6te Bogs 17 Cap/itul 33 og 43 articul.

Da blev af mig og samptlige Lougrettis Mænd for Ret dømt og afsagt.

Iver Syslak, som selv for Retten tilstaar, at have uden Citantens Guthorm i Tongens Villie, taget fra ham Toug, tilfindis, som saadant smaat tyverie, som første gang at straffis

1712: 26b

efter Lovens 2 Bogs 9 capitels 17 art/icul, med at stande aabenbare Skrift, og Niels Mikkelsøn, som Umyndig befindis og er som et barn, at straffis med Riis. Derforuden betale Citanten, efter 2de Mænds Sigelse Tougets Værdie og denne Sags omkostning med 2 mark danske inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

Lensmanden Mikkell Onæs til deris Kongl/ig Majestets interressis beoagt, haver ladet stevne Ole Risøen og Kari Iversdatter for fortilig Barneavling udi deris egteskab:

Ole Risøen møtte selv for Retten og tilstod at hans Bryllup for seent er bleven gjort og hans Koenis Barselseng derfor at være skeed noget tilig: ej negtende at Jo Stevnemaalet Var Vorden Ret forkynt: og Kunde ingen indsigelse herimod gjøre.

Fogeden satte derfor i Rette over ham efter lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul og begierede Dom til Bødernis afbetaling.

Afsagt.

Ole Risøen, som selv tilstaar at have avlet fortilig Barn udi sit egteskab med sin hustrue Kari Iversdatter, tilfindis at bøde efter lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul for sig halvfemte lod sølv og hans Koene 2 lod og 1 qvintin Sølv, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

Jacob Herslef stefner Jukkum Kling efter forrige tiltale.

Dend indstevnte, efter 3de gangis paaraabelse møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne:

Stevnevidnerne Lensmanden Mikkell Onæs og Skafferen Nils Træland afhiemlede at have givet ham 16 dagis Varsel for hans Boepæl for denne Sag og til dette Ting og talt med ham Selv.

S/igneu/r Borch refererede sig til sin indlagde Reigning og begierede, efterdi hand ej efter

laudags foreleggelse møder, een skadesløes Dom.

Afsagt.

Jukkum Kling der befindis Loulig stevnt og ej efter Laudags foreleggelse møder eller lader svare til Sagen, tilfindis at betale Citanten S/igneu/r Jacob Herslef, efter hans i Rette lagde Reigning dend fordrende summa 14 Rdlr 4 mark med 1 Rdlr udi Processens Omkostning alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

D/en 4 dito blev Retten igien sat nærværende forhen specificerede, hvorda

Restancen for dette skibbredis Almue blev lydeligen oplæst, som beløb sig til dend summa 73 Rdlr 3 mark 15 s/killling; som af mig med samptlige Laugrettet blev forseiglet.

Item et forseiglet Tingsvidne, at ej noget af dette Skibbredis Almue paa dette Tingsted, udi dagskat ringeste skilling haver betalt ./.

Dernest blev opnefnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene: først 5 gamle: Nils og Magne Rosnæs, Ole Sundsbøe, Thomes Kaalaas, Rasmus Holmaas og 3de nye, som tilforn haver at aflegge hoes Laugmanden deris Laugrettiseed: Jacob Qvalvog, Ole Qvalvaag, og Joen Lille Aas.

1712: 27

Anno 1712 d/en 5 Novembris blev holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Gulens Skibbredis Almue, paa det ordinaire Tingstæd Halsviig, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Ole Hougsdal, og eedsorne Laugrettismænd Mogens Rørtvet, Ole Steine, Jacob i Miømjen, Hans Miømjen, Ole Mitbøe, Jens Randal, Siur Halsviig, Svend i Wigen for Ole Rasmusen Dale, med meere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat almuen til ædruelighed, fredelighed og skikkelighed, sampt ærbødighed imod Retten Var advaret, blev oplæst, alle de forhen specificerede forordninger, ordres og Befalinger.

Christoffer Andersøns udgivne bøxelbrev til Erik Mogensøn Frøsetter paa 1 p/un/d og 3 mark Smør og 9 Marker fisk udi Lie, Daterit Henriksbøe d/en 16 Octobr/is 1712.

D/en 7 Dito blev Retten igien Sat nærværende forhen specificerede hvorda blev

Tinglyst Mad/a/me Giertrud de Finis udgivne bøxelbrev til Ole Nils/øn Eide paa 13 1/2 mark og 6 Kander Malt udi samme Gaard: datert Halsviig d/en 5 Novembr/is 1712.

Item Biscoppens Nils Smidtz udgivne bøxelbrev til Ole Grinde paa 2 p/un/d 6 mark Smør og 1/2 Mæle Korn udi samme gaard daterit Bergen d/en 3 Augusti 1712.

Dernest blev Sagerne foretagen:

Og havde S/igneu/r Jacob Phil... i Bergen ladet stevne Johannes Børknæs paa sin Skipper Henrik

Larsøns Veigne, fordi hand ikke efter foreening med hans Skipper har holt forsvarlig Vagt paa Vragskibet Jomfrue Elisabet Kaldet, som siden formedelst hans forsømmelse, efter formeening er kommen Ild udi; med Videre, efter dend af hannem udstædde Skriftlige Kaldseddels videre indhold.

Johannes Byrknæs møtte for Retten og tilstode at Være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting.

Skipperen tilspuurte dend indstevnte om hand ikke var forligt med ham om een daglig Penge for at tage Vare paa Skibet ? hvortil hand svarede ja, dog alleene for tyvehand: dernest hvad folk der var paa Skibet da Ulykken kom ? hvortil hand Svarede: drengen hans Josep Birknæs, drengen hans Siur *Byrknæs og drengen hans Ole Birknæs og Skipperens egen dreng Olifer:

Skipperen tilspuurte dend indstevnte hvor det kom til at hand sente disse drenger til Vagt ? dertil svarede hand: at deris huusbonder gjorde det, efter Skipperens ordre.

Skipperen *tilspuurt dend indstevnte om hand nogensinde har negtet ham nogen betaling for sin Vagthold ? hvortil hand svarede: at ham tvende gange er negtet Penge for Vagt.

Dend indstevnte erbød sig med Corporlig Eed at bekræfte og end med Vidner at Ville bevise, at Ingen anden foreening iblant dem Var gjort end at tage Vare paa Skibet for tyvehaand.

Skipperen begierede dilation til nestholdende Ting at

1712: 27b

overbeviise dend indstevnte at deris muntlige Contract var gjort om alle hendelser.

Afsagt.

Dend begierte dilation bevilgis Citanten til nestholdende Ting her i Skibbredet at føre Vidnisbyrd i Sagen, til hvilke at Anhøre Johannes Birknæs vil Varsles.

Peder Bork paa Hans Dankersøns Veigne udi Bergen lader efter forrige Stevnemaal til Sommertinget Varsle Karsten Skierjehavn til Doms lidelse.

Dend indstevnte møtte persohnlig for Retten og vedtog Stevnemaalet: og negtede ikke, at Obligationen jo af ham selv var udgiven, dog erbød hand sig til at Ville betale Citanten efter hans Bog: saas/om hand formeener dend gield at Være ringere:

Peder Bork refererede sig til dend indstevntis udgivne Obligation og paastod een Skadesløses Dom.

Afsagt.

Carsten Skerjehavn som selv tilstaar for Retten at have udgivet til Citanten Hans Dankersøn dend i rette lagde Obligation daterit Bergen d/en 9 Novembr/is 1710, tilfindis efter Lovens 5te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul /: efterdi hands anden gjorde indsigelse strider imod Lovens 5 bogs 13 cap/itul 4 art/icul, der siger at imod puure haandskrifter bør ingen omtvistet gield at ansees :/ at betale Citanten Hans Dankersøn, efter Obligationens udviis dend summa 24 Rdlr 2 mark 12 s/killling, med Renter fra forfaldsdagen til betalingen skeer, og 4 mark i Processens Omkostning alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

Dito Bork Stevner Johannes Nere Oppedal paa Lars Mortensøns Veigne efter forrige tiltale til Som/m/ertinget.

Johannes Oppedal producerede et beviis fra Kiøbmanden at hand ham skyldig nu er 4 Rdlr 4 mark 12 s/killling.

Bork paastod, at dend indstevnte ej alleene maatte tilfindis at betale denne Rest, mens end og arresten at blive kient ved magt og processens Omkostning at blive kient Ved magt.

Afsagt.

Johannes Oppedal som efter hans nu i rette lagde beviis fra Citanten Lars Morup, befindis endnu at Være skyldig, foruden de betalte 10 Rdlr 1 mark - dend summa 4 Rdlr 4 mark 12 s/killig, paa hvilken krav er giort Loulig arrest: Thi tilfindis Johannes Oppedal, Citanten Lars Morup hans resterende summa 4 Rdlr 4 mark 12 s/killig at betale, og kiendis dend over hans gods udvirkede arrest for loulig, af hvilket Citanten haver at udsøge sin Skadesløse betaling med 15 mark i Processens Omkostning, alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

1712: 28

Magister Nicolaus Stabel haver ladet stevne Ole og Rasmus Nore-Høvig, fordi de i Sommer har negtet ham fløtning, s/om deris ejer efter Loven tilkommer:

De indstevnte møtte selv Persohnligen for Retten, og vedtog at Være louligen stevnt, og svarede de at de ej Vare tilstæde da hans, nemblig ejerens Bud kom.

Derpaa begierede Landrotten at Leilendingerne ville producere deris Bøger for der af at see hvad hand udi fløtning giort haver: hvorimod Ole Iversøn *giorte denne indsigelse at hans Bog Var i Præstegaarden hoes een af Præstens tienere Ved nafn Nils: Hellers forklarede at de kom hiem om *afteenen og kunde der fore ingen indsigelse giøre:

Citanten efter forbøn begierede ingen *Stravdom over disse sine Leilendinger, men alleene tilhold til Lydighed og ærbødighed.

Ellers lovede Leilendingene at fremkomme med deris Gield og restance til neste Ting uden noget stevnemaal.

Dito Stabel haver Stevnet sin Landbonde Nils Store Nordal for resterende Landskyld, saa og fordi hand ikke efter Loven har holdet gaardens huuser og Bøegaard i forsvarlig hefd.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne:

Ingen af Stevnevidnerne møtte som afhiemle skulle.

Afsagt.

Førend Nils Nordal givís den Loulige Varsel, som Loven befaller, kand ingen Rettergang imod ham tilladis.

Lensmanden til deris Majestets interressis beobagt haver ladet stevne Anders Hansøn Tiverberg for begangne Lejermaal med een Egtegift Koene Kari Mikkelsdatter /: hvis mand Siur Stoere Matre er \som er/ ude i Kongens tieniste levende for Staaende Soldat (:/) til strafs lidelse, item Kari Mikkelsdatter til sine Bøders erleggelse:

Anders Hansøn Tiverberg *Resevs (Reserve) Soldat, møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne:

Kari Mikkelsdatter møtte selv for Retten, og benegtede ikke gierningen, men at Være i hendis Mands fraværelse Vorden besvangret ved Anders Hansøn Tiverberg og ved ham, da hand hende tiente, avlet et drengebarn.

Fogeden gjorde sin irrettesettelse over hende, som det tilstod efter Lovens 6 Bogs 13 capit/ul 25 Articul.

Afsagt.

Kari Mikkelsdatter, som selv for Retten tilstaar at have udi sit egteskab, i hendis Mands fraværelse, avlet et drengebarn ved Anders Hansøn Tiverberg, tilfindis efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 25 articul for første gang, at straffís yderlig paa sin formue.

1712: 28b

Guri Pedersdatter Kogsøen som er svangret af Eiluf Kogsøen Soldat, for hvilken forseelse hon tilforn er Dømt og som samme Dom til execution er forstaaen, er hon indstevnt af fogeden Søren Glad til fornyelsis Dom.

Dend indstevnte møtte og tilstod at være loulig *stevt (stevnt) til dette Ting og for denne Sag: og viste ikke enten nogen Dom der om tilforn er gangen eller ej.

Lensmanden paa Glads Veigne begierede fornyelsis Dom over hende til execution.

Afsagt.

Førend nogen endelig kiendelse her udi kand gange Vil dend en gang ergangne Dom beskreven produceris.

S/igneu/r Daniel Rafnsberg tilspuurte Laugrettet om dem ikke vitterligt Var, at efterskrevne Gaarder i aar ligger øde og Usaaede; nemblig Svaberg 12 mark, udi Kaarsvold 15 mark Udi Glosviig 1 pund, Biørnebotten 1/2 pund, Lund 1 løb, Udi Glenjen 1/2 løb 9 mark, udi KiellingVold 18 mark Kidøen 6 mark *? hvortil de eenstemmig svarede ja ./.

Dernest blev Tinglyst Giertrud De Finis udgivne bøxelbrev til Aamund Rasmusøn *Boe (Bauge?) paa 16 mark Smør og 8 Kander Malt udi Duesund; daterit Horvigen d/en 2 Novembr/is 1712.

Derefter blev restancen for de ordinaire Skatter lydeligen oplæst for Laugrettet og Almuen, som beløb sig til dend summa (ope rum)

Siden blev opnævnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene Nils Eide, Joen Ostgulen, Lars Øfre Opdal, Peder Næsse, Jørgen Nordgulen, og 3de Nye Jens Nere-Ostgulen, Gietmund Riisnæs, og Joen Nærdal: som først haver at aflegge hoes Laugmanden sin Lautingseed.

Anno 1712 d/en 8 Novembr/is er holdet Ret udi Brudknappen for at Kiende udi dend Sag imellem Johannes Qvidsteen og hans Stifbørn, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Sæbøe og Eedsorne Laugrettismænd, Mons Giære Knud Sæbøe, Aamund Møes, Mons Ystebøe, Knud Soltvet, Mogens Soltvet, Anders Askeland, og Knud Helle: hvorda comparerede

Citanten Johannes Qvidsteen, tillige med hans Stifbørn, Erik Kaalaas gift med hans datter, Mons Ellingsøn, Ole Ellingsøn som eenstemmig Vilde indgaa dette, paa deris og de\ris/ Sødskendis Veigne, forliig, at her efterdags skulle Johannes Qvidsteen, svare sine Stifbørn Landskyld og Rettighed af deris tilfaldne Gods udi Qvidsteen med underliggende deel udi Laxevaagen, derforuden betale dem 12 Rdrlr udi Penger, saa og hans imod de umyndige indgivne Reining at Være død og Magtesløes og deris tilfaldne fædernes Arv, naar forlanges, Uvegerlig leveris dem: og hvad hand her efterdags af dend indehaver at svare rigtig leje: hvorimod og stifbørnenis

1712: 29

prætentioner hermed ophævis og annulleris, saavit reiningen angaar.

Samme tid tilspuurte fogeden de tilstæde Værende Laugrettismænd, om dem ikke vitterligt Var at efterskrevne Jorder udi Radø Skibbrede beliggende 1712 ikke har ligget øde og Usaaede, nemblig udi Kaalaas 2 pund 12 mark, udi Hadland 1 pund og 12 mark, udi Brattoule 2 p/un/d 12 mark *? hvortil de svarede eenstemmig ja:

Anno 1712 d/en 9 Novembris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Echangers Skibbrede Almue, paa Tingstædet Eide, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Iver Esem og eedsorne Laugrettismænd, Aslak Lie, Ole Lie, Nils Asgaar, Ole Høiland, Ole Kalsaas, Ole Indre Hindenæs, Erik Svindal, og Aamund Asgar, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed ædruelighed, skikkelighed og ærbødighed imod Retten, og medens Tinget holtis, blev oplæst alle de forhen specificerede *forordringer og ordres som forhen findis specificerede ./.

Dernest blev Tinglyst Magister Samuel Schreuders udgivne Bøxelseddel til Mogens Aamundson paa 1/3 part udi gaarden Qvingedal i Echanger Skibbrede beliggende dat/erit Berg/en d/en 3 Mart/ij 1712.

Item Mag/is/te/r/ Samuel Schreuders udgivne Bøxelbrev til Bertel Mogensøn paa dend halve deel udi gaarden Qvingedal skyldende 1 pund Smør og 1/4 tønne Malt, og 6 Kander Korn, daterit Bergen d/en 3 Martij 1712 ./.

Item Mad/a/me Volptmands udgivne Skiøde til Friderich Schumacher paa Biøndale udi Echanger Skibbrede paa een halv løb Smør og een {halv} tønne Malt dat/erit Berg/en d/en 7 Sept/embris *1711.

Item Peder Hofmandz udgivne Bøxelbrev til Siur Mogens/øn Eide, paa halvanden Spand Smør og 12 Kander Malt udi Hindenæs dat/erit Bergen d/en 11 Aprilis 1712 ./.

D/en 10 dito blev Retten igien administrerit, nærværende forhen specificerede.

Salig Berent Henriksens Enke, saavelsom S/igneu/r Laurs Miltzou og Harrie Simens paa egne og S/a/l/ig/ Johan Omsens arvingers veigne /: som Cautionister for afgangne foget Madz Holm, deris fuldmægtig Peder Bork, fremkom for Retten og tilspuurte Almuen hvem ejere har været til 2 p/un/d Smørs Leje i dend Gaard Næsbøe, i de Aaringer fra Anno 95 til 1705 inclusive, og om samme Gaardepart i de forbemelte Aaringer ikke har været øde og Usaaet til 1709, da dend paa Visse Conditioner blev paa deris Kongl/ig Majestets allernaadigste behag een Leilending til brug bevilget, som nu herefter svarer deris Kongl/ig Majestet Landskyld og ald anden rettighed.

Til det første svarede de: at de ej Ved hvem som ejer dertil har været i de Aaringer: men at dend i de Aaringer har Været øde og Usaaede: det viste de fuldkommen vist: og at det er nu bleven bortbøxlet af fogeden Glad paa visse Conditioner paa deris Kongl/ig Majestets Veigne for skat og landskyld, viste de og;

Herom begierede Bork et beskreven Tingsvidne, som hannem blev meddelt.

Dernest blev restancer for de ordinære Skatter lydeligen oplæst og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 61 Rdlr 3 mark 14 s/killig.

Item blev fogeden meddelt et Tingsvidne at ej ringeste skilling paa dette Skibbrede af nogen Mand udi dend allernaadigste paabudne dagskat er vorden betalt.

Siden blev opnæfnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 skulle betiene Retten, nemblig 6 gamle, som tilforne tient haver, nafnlige: Ole Indre Hindenæs, Iver Hope, Knud Torsøn Wæland, Nils Tufto, Mogens Storsætter og Lars Schaar og 2de som tilforne haver at aflegge hoes Laugmanden deris Laugrettis eed, nafnlige Iver Hølleland, og Iver Stoersætter.

Og som ingen infant sig efter 3de ganges paaraabelse som her vilde gaae i rette, blev Tinget ophævet ./.

Anno 1712 d/en 11 Novembris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sage Ting paa Gaarden Mundal med Allenfit Skibbredis Almue Nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Eluf Mundal, og eedsorne Laugrettismænd, Ole Haannesdal, Ole Mitgar, Magne Mundal for Ole Klevedal, som ligger døds Siug, Thomes Øfstegar, Halvor Næsse, Johans Øfstegar og Iver Siursset, med Ole Helleland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed imod Retten, blev oplæst alle de forhen specificerede ordres og befalinger: som findis extraherit folio 20 og 21.

Dernest blev Tinglyst Anders Bastesøn Røsetz udgivne bøxelbrev til Knud Simonsøn Espeland paa 1 p/un/d 18 mark Smør udi Søre Fosse: daterit Røset d/en 1 Maj 1712.

Hans Jørgensøns udgivne bøxelbrev til Ole Børges/øn paa 18 mark Smør og 12 Kander Malt og 1/8 deel af 2 faars leje udi Sellevold daterit Bergen d/en 20 Febr/uarij 1712 ./.

Børge Grøttvetz udgivne bøxelbrev til Jacob Olsøn paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Korn udi Jisdal dat/erit Grøttvet d/en 14 Octobr/is 1712 ./.

Johan Gaarmandz udgivne Bøxelbrev til Steffen Ellingsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 huud udi Semb dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1712.

D/en 12 dito blev Retten sammestædz igien administrerit, nærværende forhen specificerede: hvorda Sagerne blev foretagen.

S/igneu/r Nils Danielsøn paa sin Moders Veigne haver ladet stevne Lars Hopland efter forrige tiltale:

Tollef Mundal møtte paa dend indstevntis Veigne og forklarede at hand var lovlig Varslet foregivende at hand ej vil møde førend Citanten selv møder i Rette.

Bork paa Citantens veigne møtte og henstillede til Dommeren om dette hans svar og paastand Kunde Være gyldig og hvorvit deraf burde antages.

Afsagt.

Lars Hopland foreleggis engang for alle directe at svare til stevnemaaleet, saa-

1712: 30

fremt ej endelig Dom skal vorde afsagt og hand for modvillighed have skade for *hiemgelt, til hvilken Tid og Citanten ville behage at indgive sin skriftlige paastand til endelig kiendelse.

Hemming Joensøn stevner Lars Hopland efter forrige tiltale. Ellef Mundal gjorde i denne Sag samme indsigelse som i forrige. Bork gjorde i denne Sag samme replique som i forrige. Udi hvilken Sag er gangen samme kiendelse som forrige.

Dernest blev restancen for de ordinaire skatter lydeligen for almuen oplæst og af mig og Vedkommende forseiglet, som beløb sig til dend summa 57 Rdlr 1 mark.

Item blev efter fogedens begier udstædet Tingsvidne at her paa Tingstædet, af dette Skibbredis Almue ej ringiste skilling udi den allernaadigste paabiudne dagskat, af nogen mand er vorden betalt.

Derefter blev opnefnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene: nemblig 6 gamle: nafnlige Mathis *Hougsdal (Hopsdal), Elluf Midgar, Magne Mundal, Børge Grøttvet, Aadne Giervigen, Ole Giervigen og 2de nye, som først haver at aflegge deris Laugrettis eed hoes Laugmanden: nafnlige: Nils Nesse, Sæbiørn Fæste ./.

Anno 1712 d/en 14 Novembris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Haasangers Skibbredis Almue paa Gaarden Hoshofde, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Johannes Hanistvet og 8tte edsorne Laugrettismænd, Aamund Hustrueli, Ole Ekeland, Steffen Haldal, Nils Fielskaar, Ole Haaland, Ole Tirevold, Knud Haldal, og Aadne Rosland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed, skikkelighed, og ærbødighed imod Retten, blev oplæst alle de forhen specificerede ordres og Befalinger:

Mad/a/me Elisa Catharina *Woltptmand udgivne Skiøde til Friderich Schumacher paa eendeel Jordegodz, iblant hvilke efterfølgende her udi Skibbredet er beliggende Elvigebotten 15 mark Smør, Tøssen 1 pund Smør og 16 Kander Malt daterit Bergen d/en 7 Sept/embris *1711 ./.

Velbyrdige Wilhelm Hansens udgivne Bøxseddell til Johannes Andersøn paa 18 mark Smør udi Næsse, dat/erit Bergen d/en 13 Apr/ilis 1712.

D/en 15 dito blev Retten igien sammesteds sat, nærværende forhen specificerede, hvorda blev først Tinglyst

Nils Fielschaals udgivne Skiøde til Ole Arnesøn Rosland paa 18 mark Smør og 18 Kander Malt udi Nonnaas, dat/erit Fielschaal d/en 10 Martij 1712.

Lensmanden Johannes Hanestvet til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt haver ladet

stevne Herbor Gielvig for begangne Lejermaal med Lars Vemmundsøn Nore Haaland udi sit Egteskab da hon haver levende Mand, som er ude i Kongl/ig Tieniste for Soldat ved navn Ole Jensøn Gielviig \begge/ til
1712: 30b

deris Bøders erleggelse.

Paa Herbor Gielvigs Veigne møtte Ole Birkeland; og Lars Vemmundsøn Haaland møtte Persohnligen.

Ole Birkeland fremførte Herbors ord at Være Vorden frugtsommelig ved Lars Vemmundsøn Nore Haaland udi hendis Mandz fraværelse, og hand og ingen anden at være rette barnefader - hvilket og Lars Vemmundsøn Nore Haaland, som selv for Retten var tilstæde tilstod, at hand var den rette barnefader.

Fogeden paastod at hon maatte ansees efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul og hand at ansees efter Lovens 6 Bogs 13 cap/itul 1 art/icul.

Afsagt.

Herbor Gielvig der selv lader ved Ole Birkeland, een ærlig boesat mand her i Tinglaget tilstaa, at Være vorden frugtsommelig ved Lars Vemmundsøn Nore-Haaland /: udi sit egteskab, da hon haver levende Mand, som er ude i deris Kongl/ig Majestets Tieniste for Soldat, tilfindis at straffis efter Lovens 6 Bogs 13 Capitels 25 articul for første gang paa sin yderste formue og stande aabenbare Skrift, og Lars Vemmundsøn Nore-Haaland, som selv for Retten tilstaar, at være rette barnefader, til det foster som Herbor gaar med, at straffes efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul med at bøde for sit udi egteskab \med hende/ begangne Lejermaal, 12 Rdlr og stande aabenbare Skrift. Bøderne vil udredis inden 15 dager under Nam efter Loven, og saafremt hand ej haver Midler til at erlegge bøderne med, da at straffis med fængsel paa Kroppen.

Mad/a/me Ane Gaarmand haver ladet stevne Vemmund Nore-Haaland for resterende Landskylder: hvorfor hon vil lade producere special Reigning, hvilke hon formoder hand bliver tilfunden at betale med Processens Omkostninger.

Dend indstevnte møtte Persohnlig for Retten og Vedtog at Være loulig stevnt til dette Ting for denne Sag.

Lensmanden indgav hendis special Reigning af summa 9 Rdlr 2 mark 8 s/killing hvilke hand, nemblig dend indstevnte tilstod at Være skyldig saanær som 1 Rdlr som der paa betalt er, saa hand nu er skyldig efter hans egen tilstaaelse 8 Rdlr 2 mark 8 s/killing.

Lensmanden paa Citantindens veigne paastoed, efter hans egen tilstaaelse, en skadesløses Dom med Processens Omkostningers erstatning.

Afsagt.

Vemmund Nore Haaland, som selv for Retten tilstaar at være Citantinden Mad/a/me Ane Gaarmandz skyldig 8 Rdlr 2 mark 8 s/killing, tilfindis at betale Citantinden dend summa 8 Rdlr 2 mark 8 s/killing med 2 mark 8 s/killing i Processens forvolte Omkostningers erstatning, alt at udredis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Christian Jæger haver ladet stevne Hans Bærnæs for resterende gield 1 Rdlr 8 s/killing, herrørende af forstrekte Varer.

Hans Bærnæs møtte for Retten og tilstod for denne Sag at være loulig stevnt, og tilstod at Være *heinde skyldig de fordrende 1 Rdlr 8 s/killing.

Bork paa Citantens Veigne paastod en skadesløses Dom med Processens Omkostningers erstatning.

Afsagt.

Hans Bærnæs som selv for retten tilstaar at Være Citanten skyldig de fordrende 1 Rdlr 8

s/killing, tilfindis at betale Citanten Christian Jæger dem inden 15 dager, med 2 mark i Processens Omkostning, under Nam efter Loven.

1712: 31

Knud Simenæs lader stevne Hans Indre Bærnæs paa hans drengs Veigne for hand haver kommet Ulovlig i Citantens Skoug og hugget og samme tid der i hans mark dræbt en Smale. Og Anders Yttre Bærnæs for samme gierning.

Hans Indre Bærnæs møtte for Retten tillige med dend anden Anders Yttre Bærnæs og tilstod at Være louligen stevnte for denne Sag og til dette Ting.

Hans Indre Bærnæs svarede at hand ikke haver givet sin dreng nogen ordre til at hugge uden lov i nogen mands skou, men havde givet sin dreng penge til at leje sig Skougehug.

Anders Yttre Bærnæs tilstod selv at have været med Hans Indre Bærnæssis dreng og haver hugget uden forlov i Knud Simenæssis skov og vilde excusere (unnskyldte) sig med Uforstandighed, Og kunde have hugget saa meget som et got las, med Ved, men smalen har hand ikke dræbt, eller ved af, og skulle ham aldrig overbevisis; som Citanten selv tilstod ej heller at kunde ham med Vidnisbyrd overbevise.

Begge parter bleve tilspuurte om de noget til denne Sags opliusning havde at proponere ? hvor til de svarede nej: og derfor begierede Citanten Dom, over dend indstevnte, som er imod 20 aar.

Da blev af mig og samptlige Laugrettet, saaledis dømt og afsagt.

Vel indkalder Knud Simenæs Hans Indre Bærnæs paa sin drengs veigne, for hand tillige med Anders Yttre Bærnæs har uden Lou hugget i hans Skoug og derforuden dræbt samme Tid for Citanten een Smale. Hvorimod Hans Indre Bærnæs gjør denne indsigelse at hand ingen ordre haver givet sin dreng, nogensteds uden forlov at hugge, men leverit ham Penge til at leje Skouhug for. Derimod tilstaar Anders Yttre Bærnæs at hand uden forlov haver hugget i Knud Simenæssis Skoug et læs Ved; dog derhøes benegtende at hand ingen smale haver dræbt, som ham ej heller, af Citanten, efter tilspørgelser kand overbeviis.

Da kiendis paa hver post i sær af os saaledis. Først at Hans Indre Bærnæs, som ej haver givet sin Tienere nogen fuldmagt til noget u-tilbørligt, bør i anledning af Lovens 3die Bogs 21 Capit/ul 1 articul for denne Sag Være angerløes og fri; dog reserveris Citantens tiltale til drengen paa loulig Maade. Og Anders Yttre Bærnæs, omendskiønt hand sig grovelig haver forseet, efter hans egen tilstaaelse, pardonneris (Fransk: pardong = nåde, skånsomhet, unnskyld!) dog saavit og dermed, at hand, for sin ungdoms skyld giver Citanten Knud Simenæs i Skadegield 2 mark danske og udi Processens Omkostning 2 mark, alt, at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter loven. Men for smaledrap, som ingen beviis derom findis, eller kand efter Citantens tilstaaelse fremførís og forskaffís, frikiendis Anders Yttre Bærnæs aldeelis ./.

D/en 16 dito blev Retten igien sammesteds sat nærværende forhen specificerede: hvorda restancen for de ordinaire Skatter lydeligen blev oplæst, som beløb sig til dend sum/m/a 19 Rdlr 5 mark 9 s/killing.

Item blev fogeden meddelt et forseiglet Tingsvidne at her udi dette Skibbrede ej {af} ringeste skilling af nogen mand paa dette Ting udi dend allernaadigste paabudne dagskat, er vorden betalt.

1712: 31b

Dernest blev opnæfnt Laugrettismænd, som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene: 5 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettis eed, Nils *Janobs/øn og Johannes Olsøn Kleveland, Anders Fotland, Johannes Helleland, Mogens Helleland; og 3de nye, som tilforne haver at aflegge deris laugrettis ed hoes Laugmanden: Johannes Olsøn Hemvig, Magne Kleppe og Vemmund Vare ./.

Dernest blev 3de ganger paaraabt om nogen flere var at finde, som Vilde gaa i Rette og Sager havde at fremføre, og som ingen indfant sig blev retten dennesinde herpaa stedet brut ./.

Anno 1712 d/en 17 Novembris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sageting med Arne Skibbredis Almue paa gaarden Arne nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Børge Selvig og eedsorne Laugrettismænd, Ole Taqvam for Erik Aalmaas, Knud i Berje Lars Stavenæs, Magne Aadne, Lars Angeltvet, Nils Se[im] Tørres i Aadne for Mogens Helle, for Gregus Lie, Lars i Skrejen, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed var vorden advaret blev oplæst, alle de forhen specificerede ordres og forordninger.

Derefter blev Mikkel Poulsøns Indre Taqvam udgivne Skiøde til Ole Mogensøn paa 1 pund Smør og 1/3 faar udi Indre Taqvam, daterit Indre Taqvam d/en 14 Aprilis 1712.

Cicilia Soffia Wiltz udgivne Skiøde til Haldor Olsøn Yttre Songstad paa 1/2 løb 10 1/2 mark Smør udi Yttre Songstad i Arne Skibbrede beliggende: dat/erit Berg/en d/en 22 Sept/embris 1712.

Cicilia Soffia Wiltz udgivne Skiøde til Nils Mogens/øn Yttre Songstad paa 1/2 løb 10 1/2 mark (smør) udi samme hans paaboende gaard i Arne Skibbrede beliggende: dat/erit Berg/en 22 Sept/embris 1712.

Mag/is/t/e/r Erik á Møinichens udgivne Bøxelbrev til Torlev Steffens/øn Flactvet paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt udi samme gaard dat/erit Berg/en d/en 15 Junij 1712 ./.

Stiftskriven Hans Hvidz udgivne bøxelbrev til Hans Rasmus/øn paa een halv løb Smør og halvanden kvarter Malt udi Melingen daterit Bergen d/en 2den Aprilis 1712 ./.

Mag/ister Jens Bergendals udgivne Bøxelbrev til Ole Ivers/øn Bogtvet paa een løb Smør og 3 kvarter Malt i samme gaard i Arne Skibbrede beliggende: dat/erit Bergen d/en 2 Apr/lis *1711 ./.

S/igneu/r Severin Seehusens udgivne bøxelbrev til Nils Olsøn paa et pund Smør og 1/4 tønne Malt udi Espeli i Arne Skibbrede beliggende: daterit Bergen d/en 7 Januarij 1712 ./.

Velædle Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Johannes Johans/øn paa 1 p/un/d Smør og 1/4 tønne Malt udi gaarden Echaas udi Arne Skibbrede beliggende, daterit Bergen d/en 31 Octobr/is 1712 ./.

D/en 18 dito administrertis Retten igien sammesteds, nærværende forhen specificerede: hvorda Sagerne blev foretagen.

Lensmanden Iver Esem haver ladet stefne Mogens Blindem for resterende Tiende for Aar 1706 penge 2 mark.

Gregorius Lie møtte for dend indstevnte og vedtog først at Være Loulig stevnt, dernest gjorde denne indsigelse at hand det Aar ikke fik korn igien af sin Sæd, derfor formeente hand for Tiende at blive, saavit det aar angik forskaanet.

Bork paa Citantens Veigne paastod,

1712: 32

at det maatte først med et Louskikket Tingsvidne bevidnis at det aar intet avlet er, dernest, at deris Majestet og Kirken og Præsten det aar ingen Tiende har erlanget.

Afsagt.

Dend indstevnte foreleggis til nestholdende Ting, at bevise med Lovskikkede Tingsvidner at ingen det aar tiende har oppebærget hvorda endelig Dom skal vorde afsagt.

Dito steffner Steffen Danielsøn Flactvet for resterende tiende for 1709 - 10 - og 11 dend summa 1 Rdlr 1 mark 8 s/killing og for smaatiende for 1710 og 11 aarlig 2 s/killing, er 1 Rdlr 1 mark 12 s/killing.

Dend indstevnte møtte og vedtog loulig at Være stevnt til dette Ting og for denne Sag. Ej benegtende Søgningen mens begierede Tid og stunder til at betale Citantens fordring.

Peder Bork paa Citantens veigne paastod en skadesløses Dom med Processens omkostningers erstatning.

Afsagt.

Steffen Daniels/øn Flactvet som tilstaar Citantens Søgning, tilfindis at betale Citanten Leensmanden Iver Esem hands fordring summa 1 Rdlr 1 mark 12 s/killing med 2 mark i Processens forvolte Omkostningers erstatning inden 15 dager under Nam efter Loven; og saafremt Citanten for betalingens motvillighed, skulle foraarsagis at tage Dommen beskreven, betaler Steffen Danielsøn, den anden derpaa gaaende Omkostning.

Dito lader stevne Enken paa Jordal nafnlig Marrite for resterende Tiende Og smaatiende, tilsammen 1 Rdlr 1 mark 2 s/killing formodende een skadesløses Dom med Processens forvolte Omkostningers erstatning:

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne.

Det eene Stevnevidne Lensmanden Børge Selvig møtte alleene: det andet var fraværende Steffen Jens/øn Ulset, hvorfor Varselet ikke kunde afhiemblis loulig.

Peter Bork paa Citantens Veigne henstillede til Dommerens gotfindende.

Afsagt.

Førend noget imod Marrite Jordal i Rettergang kand foretagis, vil hende givis dend Loulig Varsel som Loven omtaler og forinden Varselet Loulig afhiemblis, tilladis ingen Rettergang imod hende.

Hans Houkaas haver ladet stevne Marrite *Euchaas fordi hon ej vil holde sit udgivne løfte til sin gamle Værmoder Brite Nilsdatter *Euchaas som hans skriftlige indleg udviser som blev producerit, eller rettere at sige Peter Badschers attest om foreningen.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne.

Stevnevidnerne Steffen Flactvet og Joen Birkeland, 2de bosatte mænd her i Skibbredet, afhiemlede eedelig at have loulig stevnt hende for hendis Boepæl, med mere end 14 dagis Varsel til dette Ting og stæd og talte med hende selv forkyndende hende denne Sags stevnemaal.

Hans Haukaas paastod at dend indstevnte maatte foreleggis laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Marrite *Euchaas foreleggis laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom, efter hvis (det som) i rette lagt er, skal Vorde afsagt.

1712: 32b

Dernest blev restancen for de ordinaire Skatter lydeligen for Almuen oplæst og af mig og samptlige Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 22 Rdrl 5 mark 2 s/killig.

Item et Tingsvidne at intet paa dette Skibbrede af nogen Mand udi dend allernaadigste paabudne dagskat er vorden betalt, i hvor haart det end af fogeden er paadreven.

Endelig blev opnæfnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene 5 gamle: Ole Fosmarken, Mogens Olsnæs, Nils Yttre Songstad, Ole Aarnetvet: og 3de Nye, som først hoes Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettis eed, \gl:/ (gamle) Baste Gaupaas, Gregus Souraas, og Nils Rodland, og Ole Kirke Brurviig ./.

Anno *1713 (1712) d/en 21 Novembris er holdet et almindeligt Høste Skatte og Sage Ting, med Mielde Skibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Johannes Øfste-Mielde, og aatte eedsorne Laugrettismænd, Nils Mitmelde Joen Grøve, Anders Borgo, Magne Borgo, Einer Rivenæs, Nils Aasem, Anders Burkeland, og Anders Askeland for Jens Hundhamer med Meere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed, blev oplæst alle de forhen specificerede ordres, forordninger og befalinger, som findis anteignet fol/io 20.

Dernest blev leveret et Skiøde udgivet af Gregorius Lie til 2de conditional (betingelse) \paa eendeel udi gaarden Askeland/ nemblig om Jens Johansøn den ikke vilde beholde, skulle gaarden tilhøre Anders Askeland, hvilket, efterat det var igiennemlæst blev leverit fogeden og ej af mig, saasom det strider imod dend allernaadigste udgangne Papiir forordning af 1699 blev paateignet daterit d/en 9 Apr/ilis 1712.

Item Mad/a/me Elisa Catharina Volptmand(s) udgivne Skiøde til Friderich Schumager paa eendeel Jordegods, hvoraf Bragvatten her udi Skibbrede er beliggende, skyldende aarligen 1 1/2 løb Smør daterit Bergen d/en 7. Septembr/is *1711.

Item S/a/l/ig/ Nils Hougis Arvingers udgivne Skiøde til Anders Askeland paa 2 p/un/d Smør og 16 Kander Malt udi Hannesdal og 1 p/un/d Smør udi Biørge i Exingedalen dat/erit Bergen d/en 14 Martij 1712.

Marrite Larsdatter *Haures (Havrå) udgivne Skiøde til Haldor Lars/øn Wichne paa halvtredie skilling udi Aase (Søre Åse) i Allenfitz Skibbrede beliggende daterit *Haure (Havrå) d/en 12 Aug/ustij 1712.

Mad/a/me Maren Pedersdatter(s) *udgive Panteforskrivelse til Lensmanden Johannes Øfstemielde, dat/erit Bergen d/en 14 Aprilis 1712 ./.

Biscoppen Nils Smeds udgivne Bøxelbrev til Ole Jonsøn paa 2 p/un/d (smør) og 1/4 t/ønde Malt udi Smaaland daterit Bergen d/en 26 Aug/ustij 1712 ./.

Giert Geeldmeidens udgivne Skiøde til Johannes Nilsøn paa 18 mark Smør og 1/2 faar udi Rivenæs: dat/erit Berg/en d/en 18 Martij 1712.

H/er/r Claus Schavenii udgivne Bøxelbrev til Halvor Aadnesøn paa *paa 1 p/un/d Smør og 4 Kander Korn udi Kielland, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 14 Sept/embris 1712 ./.

Mad/a/me Alida Gaardmands udgivne Bøxelbrev til (namn ikkje nemnd) (på) 1 Spand Smør og 15 kander korn udi Havre, dat/erit Mielde d/en 6 Apr/ilis 1712. (Føydd til her:) til Ole Nilsøn

1712: 33

D/en 22 dito administrertis Retten igien nærværende forhen specificerede, hvorda blev Tinglyst

Iver Aalmaasis og Sæfr Jacobs/øn Aasems (Åsheim i Mjelde sk.r.) udgivne Skiøde til Mikkell Mikkelsøn Mæhle dat/erit Reistad Tingsted d/en 22 Nov/embris 1712.

Lensmanden Johannes Øfste Mielde til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt haver ladet indkalde Ole Jensøn Watle, til sine Bøders erleggelse, for begangne, udi sit egteskab, da hand haver levende koene, Lejermaal med Ane Mogensdatter.

Dend indstevnte møtte Persohnlig for Retten og vedtog at være loulig stevnt til dette Ting og for denne Sag, ej benegtende at hand jo har haft legemlig omgiengelse med Ane Mogensdatter, og hon ved ham at Være vorden besvangret og fød et Pigebarn.

Lensmanden i rette satte efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul til hans straff paa sin formue yderligen; og som hand, nemblig dend indstevnte, haver udstaaet *allerreede Kirkens disciplin, vilde hand ikke sette i rette over ham efter Lovens 6 Bog 13 cap/itul 1 art/icul.

Afsagt.

Som Ole Jensøn selv for Retten tilstaar at have haft Legemlig omgiengelse med Ane Mogensdatter, udi sit egteskab, medens hand haver levende hustrue, og hende besvangret, saa hon derover haver fød et Pigebarn ved hans samqvem, da tilfindis h/an/d efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articul for sit begangne Lejermaal udi sit egteskab at straffis yderlig paa sin formue, og som hand tilforne for denne sin forseelse har udstanden Kirkens disciplin, da tilside settis dend Post.

Mad/a/me Bente S/a/l/ig/ Nils Giermandz lader indkalde Anders Gierstad efter forrige tiltale af 29 Junij 1712.

Anders Gierstad møtte for Retten og vedtog at Være loulig Varslet. Og tilstod efter tilspørgelse ej at have efterlevet seeniste Kiendelse, med at gjøre afreigning med sin Jordejer.

S/igneu/r Peder Bork indgav Mad/a/me Hiermandz special Reigning og paastod Dom.

Anders Gierstad forklarede herimod at have betalt hende paa gielden 3 Rdlr i penger og formeener at det arbeid som hand paa det øde gierde haver anvent i tvende Aar at komme ham til afkortning med 2 Rdlr: men kunde ingen beviis derpaa fremvise. Dend anden Landskyld og de 2 Rdlr for *slaatte tillstod hand, men fierdepenge formeente hand for 3die taget at Vorde forskaanet.

Bork paastod Dom og vilde ikke tilstæde nogen opsettelse, efter dend indstevntis Begiering.

Afsagt.

Mad/a/me Bente Hiermands lader indkalde sin Leilending Anders Gierstad for resterende Landskylder og 3die tager, hvilke Leilendingen tildeels disputerede, hvorefter Retten befant for got ved een kiendelse at tilholde dend indstevnte til at gjøre rigtig afreigning i tvende dannemændz hoesværelse: denne kiendelse haver Leilendingen Anders Gierstad ej villet efterleve; hvorpaa Citantinden Mad/a/me Hiermand lader ind igjen efter forrige kiendelse indkalde ham til gieldens afbetaling, producerende een reigning, hvorefter hand skal være skyldig 17 Rdlr 5 mark 4 s/killing, af hvilke de 5 Rdlr 4 s/killing dependerer af anden giæld, som Stevnemaallet ej indbegriber udi sig, saa at dend Rette Landskyld, 3die tage og 4de pengis skyld er 12 Rdlr 1 mark 4 s/killing, paa hvilke dend indstevnte haver betalt 3 Rdlr, som af Citantindens fuldmægtig

1712: 33b

tilstaaes, saa hand hende da skal være efter reigningens udviis pligtig 9 Rdlr 1 mark 4 s/killing. Herforuden siger Vel Anders Gierstad at have betalt Citandinden noget med Arbeid, hvorpaa ingen bevis af ham kand fremleggis at de derom forenede haver Været, og endelig begierer hand opsettelse udi Sagen, hvorimod Citantens fuldmægtig protesterer, som og derforuden er i sig selv stridig imod Lovens 1ste Bogs 5 Cap/i/t/ul/ 8 art/icul, thi haver Retten det ej kundet Consentere (bifalle, samtykke) langt mindre fravige sin forrige kiendelse; Men kiendis for Ret at Anders Gierstad bør betale Citantinden Bente Giermands for saa vit, som i hendis Reigning er anført for Landskyld 3die tage og fierdepenge, efter Stevnemaaletz Indhold, dend summa 9 Rdlr 1 mark 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Hvad dend anden hendis i Reigningen anførte præntention angaar, da henvisis dend til Loulig Stevnemaal ./.

Derpaa blev restancen for de ordinaire Skatter lydeligen oplæst og af mig og Vedkommende forseiglet, som beløb sig til dend summa 24 Rdlr 2 mark 14 s/killing.

Dernest blev udstæd et Tingsvidne at paa dagskatten ej ringeste skilling af nogen Mand i dette Skibbrede til dette Ting er Vorden betalt.

Endelig blev opnæfnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene nemblig 6 gamle: Anders Askeland Haldor Vikno og Knud Vikno, Johannes Johans/øn Øfstemielde, Baste Johansøn Reistad, Steffen Eide, og 2de nye Lars Vefle og Anders Præstun, som tilforn haver at aflegge hoes Laugmanden sin Laugrettis eed.

Anno 1712 d/en 17 Decembris er holdet et Høste Ting udi Store Sandvigen med *Landvigens (Sandvigens) Almue, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden udi Arne Skibbrede Børge Selvigen og eedsorne Laugrettismænd

Hans Pedersøn Rebslager, Rasmus Rebslager, Erik Aalmaas, Gregorius Lie, Rasmus Hitland, Gregus Tuft, Hans Selvig, Lars Angeltvet;

Hvorda er bleven publicerit Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals missive til fogeden og Sorenskriveren, angaaende hvad Nordhaardlehns fogederie daglig udi dend allernaadigste paabudne dagskat skulle betale dat/erit Berg/en d/en 29 Sept/embris 1712.

Item de deputerede Herrer for Krigskassen, deris ordre og anordning af 4 Nov/embris 1712 angaaende dagskattens forlindring dat/erit Aggerhuis d/en 4 Nov/embris 1712.

Item Stiftbefalingsmandens Missive til fogeden, angaaende dagskattens lindring af 13 Decembr/is 1712.

Item Stiftamtskriver Seehusens ordre om samme execution af 14 Decembr/is 1712.

Dernest Hans Peders/øns udgivne pante-obligation til Rasmus Boes (Bols) daterit Bergen d/en 17 Septembr/is 1712: hvorfore er pantsat hans nye opbygte Huus og nye Reeberbane i Sandvigen, sampt alt hvis (det som) hand ejer og ejendes Vorder ./.

Dernest blev 3de gang paaraabt om nogen Var tilstæde, som Sager havde indstevnt og Vilde gaa i rette, men som ingen indfant sig, blev Retten Brut, og tinget endet.

1712

1713

1713: 34

Anno 1713 d/en 23 Januarij er extraordinaire Ting holdet udi Strudshavn efter deris Velbaarendhedz Stiftbefalingsmand Undals Høigunstige Resolution af 28 Decembr/is 1712 paa eendeel Baadsfolks memorial, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelændzmanden Rasmus Frommereid og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd nafnlige: Ole Kaarsbøe, Lars Tostensviig, Jacob *Fuscang, Rasmus Hougland, Ole Landsviig, Jacob Rogn, Ole Sæle, Ole Herlevær.

Hvorda Baadsfolkene indgav deris skriftlige Stefnemaal, daterit Bergen d/en 9 Januarij 1713, som blev læst, saa formeldende: som det in originali findis.

S/igneu/r Sejer møtte paa Skipperen Mikkell Anders/øn Mossis Veigne og tog til gienmæle i Sagen.

S/igneu/r Hersleu producerede dernest deris Velbaarendhedz Resolution af 12 Januarij 1713 at hans Baadsfolkenis Sags udførelse skulle antage:

Dernest tilkiendegav Procurator Herslefs at dend eene Persohn, ved navn Jens Sørensen, som tillige med de andre, samme Stevnemaal har underskreven, er siden stevnemaallet Skipperen var forkynt, falden fra Sagen, og af hans Skipper paa nye igien udi Tienisten antagen: ellers vilde hand have Skipper Mikkell Mos for Retten tilspuurt, som nu for Retten var tilstæde, om hand med Sandhed kunde benegte og fragaa jo at have opsagt Citanterne deris Maanetspenge, da de her med Skibet, udi Strudshavn lykkeligen var arriverit ? (2) Om hand ikke paa dend condition og aftale dennem haver forhyret og antaget, saaledis at deris Maanetspenge fra dend tid de

reisen med hannem befordende og til de igien med ham lykkeligen til Aalborg var arriverit, skulle angaa:

Mons/ieu/r Sejer begierede dilation til at forskaffe sig en skriftlig fuldmagt fra Skipperen, saasom Citanen derpaa Urgerede (Urgere = trykke på, presse, ivrig påstå, legge vekt på, hevde kraftig).

Herslef herimod replicerede, at omendskiønt Sivert Sejer, som vil fremtræde paa Skipper Mikkell Andersøn Mossis veigne Sagen at agere ej for sig haver kundt fremvise saadan fuldmagt og ordre som Loven forskriver, saa paa det at Sagen kand gribe til endskab vil hand *hand nemblig comparenten uden videre dispute tage til gienmæle, og derhøes begierede at hand sig paa de anførte Poster udførligen maatte erklære:

Sejer paa Skipperens Veigne møtte og svarede Mons/ieu/r Herslef paa Citanternis Veigne til det første at hand aldeelis benegter og fragaar at have opsagt Citanterne Louligen, enten heel eller halve Maanetspenge: til det andet svarede hand at hand aldrig enten fraviger eller fragaar sin eengang sluttede accord, naar dend kommer til sin extremitet (Ekstrem = ytterlighed), nemblig at reisen er fuldført og skibet er kom/m/et til sit lossested.

Mons/ieu/r Herslef erindrede at hand ikke forlangede at føre de indstefnte Vidnisbyrd: saasom de ere paa et andet Skib og erkyndiget sig derom, at de om Sagen ej er Vidende: Men paa Citanternis Veigne producerede een special Reigning paa hvis Maa-

1713: 34b

netzpenge de hoes bemelte deris Skipper Mikkell Mos endnu pro resto hoes hannem kand have tilgode, og saasom Skipperen nu her for Retten imod ald forhaabning ligesom vil benegte og aldeelis fragaa det hand nemblig Skipperen ej Citanterne deris Maanetspenge opsagt haver og til dend ende vil paastaa ligesom beviis udi Sagen, altsaa skulle hand derimod retten til overvejelse og betragtning forestille, at udi saadanne og deslige Sager hvor een Skipper, med sine folk, allene er paa Skibet og naar hand dennem ej lenger udi sin tjeniste vil have, *heller (eller) og hand sine folk deris Maanetspenge Vil opsiges, kand da ej havis eller søgis nogen Vidnisbyrd, mens i dend sted ville hand formode og paastaa at Retten paalegger Skipperen benegtelsis Eed, eller og Citanterne tilstædis bekræftelsis eed at giøre.

Sejer derimod replicerede at, i hvorvel Citanterne i deris Stevnemaal har beraabt sig paa Loufaste Vidnisbyrd, hvilket de nu ikke kand, eller mueligens ikke tør bruge sig til nøtte, da uanseet hand billigen kunde protestere imod Mons/ieu/r Hersleus proposition angaaende benegtelsis eed, i synderlighed siden loven ikke, uden vis formodning tilstæder saadant: hvilken hand i denne sag formener ..sidereris, saa dog alligevel til deels, for at bevise sin Uskyldighed og Citanternis Uretmessige paastand, erbyder hand sig at efterleve *Citantens paastand, saavit dend angaar:

Herslef proponerede at naar Skipper Mikkell Mos fralegger sig Sagen ved Eed saaledis at hand sine folk ej deris Maanetspenge herudi Strudshavn d/en 26 Novembris 1712 haver opsagt, om Retten det saa for got befinder, bliver hand for det første med dend Post fornøjet: ellers for det øfrige refererede hand sig til hvis (det som) hand udi Sagen haver indgivet.

Derpaa blev Skipperen af Retten tilspuurt, om hand dend præsenterede eed nu ville aflegge? Dernest blev Eeden for ham oplæst: og aflagde Skipperen sin eed saaledis at hand aldrig har haft i tanke *af (at) aftakke sine folk her, Langt mindre til at opsiges dem deris *Maanet (Maanetspenge), men vel til at accordere med dem ved gode mænds sigelse i mindelighed til at ligge her i Strudshavn vinterlang til dagene langes for halve maanetspenger: deris egen fri villie dem ladende enten de vil eller ej: hvorpaa hand for Retten aflagde sin eed.

Derforuden erindrede Sejer paa Skipperens Veigne, at saasom bemelte Skipper Mikkell Mos, efter Citanternis egen paastand, har fralagt ved eed baade Sagen og Sigtelsen

1713: 35

hvoraf Retten noksom befinder, at hannem er vederfaren U-ret, i synderlighed siden Citanterne i een rum tid har forlat baade Skib og ladning, som Sørettens 1 Cap/itul 3 art/icul merkeligen vil have straffet, hvorpaa hand og paa sin tid og sine stæder reserverer sig sine prætentioner, altsaa formener hand at forbemelte Citanter af Retten skal vorde tilfunden at fuldføre reisen til sin destinerede lossepladz, mens end og at erstatte \ham/ de ved denne Proces tilførte omkostninger.

Herslef paa Citanternis Veigne paastod, at saasom Skipper Mikkell Mos under dend af ham aflagde Eed, selv maa tilstaa først at have villet med Citanterne accordere om een halv maanetspenge dem at give, hvorved hand haver forbrut sin første Contract som hand med dem sluttet haver, om sin fulde Maanetspenge (2) haver hand under samme Eed forklaret at hand ikke haver haft i sinde, men om hand det? (skrive oppå eit anna ord) haver giort, haver hand ikke kundet benegtellig? (skrive oppå eit anna ord) deris Maanetspenge at opsige: hvorfore comparenten vilde formeene at udaf samme Skipperens aflagde eed ej noget skal findis tilstrekkeligt for hannem nemblig Skipperen til befrielse, at hand jo er pligtig Citanterne deris Maanetspenge til fyldest at afclarere og dennem her at betale; refererende sig derfor til Sørettens 1 Cap/itul 26 og 32 art/icul og derefter var Dom udi Sagen begierende.

Sejer derimod angaaende Skipperens utilstrekkelighed som hand siunis at finde udi den af Skipperen aflagde eed, da formeener hand dend at Være gandske U-tilstrekkelig til at svekkis ham med, mend refererede sig til sin forrige paastand og Var Dom begierende.

Dernest blev Parterne foreholt om de Kunde ikke treffis et forlig imellem hin anden. Hvorpaa Skipperen og disse specificerede Baadsfolk nafnlige Mikkell Bertelsøn og Christen Madsøn, Joen Bøes, og Dirik Villumsøn denne accord med hin anden, at hand nemblig Skipperen vilde stille sin Caution for disse folkis fortæring til hand fik Penger fra sin Reder og ej afreise førend deris Gield er betalt, og naar de nu igien forføjer sig ombord, skal fra dend tid igien deris Maanetspenger drage; de at blive ved Skibet og med Skipperen uden *Knur og *Mur (knurring og murring) fuldende Reisen, denne tvistighed at være forglemt og alting herefter at være vel imellem dem som tilforne og naar deris reise er fuldendt, deris Maanetspenger at følge: hvorpaa de for Retten gave hin anden deris hænder at dette ubrødelig skulle holdis paa alle sider.

1713: 35b

Anno 1713 d/en 9 Martij er holdet et almindeligt Waar Skatte og Sage Ting paa Gaarden Houkeland med Schiolds Skibbredis Almue, Nærværende deris Velbaarendhed H/er/r Stifbefalingsmand Undal, deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Lars Dyngeland, og Edsorne og tilforordnede Laugrettis Mænd Nils Nere Dyngeland, Knud Riple, Nils Børkeland, Ole Hop, Mikkell Hop, Mogens Houkeland, Rasmus Biørndal, Arne Totland,

Hvorda efter at Almuen til fredelighed og ærbødighed imod Retten var bleven advaret, blev først publicerit.

Deris Kongl/ig Majestets allernaadigste Skatteforordning for indeværende Aar 1713 dat/erit Københafn d/en (dag ikkje nemnd) Januarij 1713.

Dend Kongl/ig Slotzlovs anordning af 13 Jan/uarij 1713 at militair exsecution angaaende

dagskatten skal opholdis til Vaaren.

Item Slotzlovens ordre til Stiftamptskriver Seehusen om samme materie dat/erit Aggershuus-Slot d/en 13 Januarij 1713 ./.

Dernest deris Velbaarendheds ordre om Vejenis reparation udi Scholds Skibbrede, imellem Byen og Steen daterit Bergen d/en 6. Martij 1713.

Dend Kongl/ig Slotzlous Naadigste ordre daterit Aggerhuus Slot d/en 2 Januarij 1713 angaaende at alle Hamborger Skibe skal relaxeris.

Item deris Naadigste forslag om een Søe-armatuur (Norsk Hist. Leksikon: Armatur = samnavn paa soldats, hærs el. krigsskips utrustning) at indrettis og paa hvad Maade det best kunde indrettis daterit Aggerhuus-Slot d/en 2 Januarij 1713.

Deris Velbaarenhedz ordre til fogeden, efter General Lieutenant Huusmands (Casper Herman Hausmann) foreslag om een deel Mordere og Soldatere som har escaperit (rømt), at hvor de findis at skulle paagribes, dat/erit Berg/en d/en 28 Febr/uarij 1713 ./.

Item Madame Catharina Voldenbergs udgivne Panteobligation til Magistraten i Bergen S/igneu/r Hans Bang og Henrik Mejer Arends, hvorudi er pandtsat eendeel Jordegodz: daterit Bergen d/en 6. Octobr/is A/nn/o 1710.

Henrik Kortzes og *Blansofro (Blanceflor) Skottes udgivne Skiøde til S/igneu/r Poul Rafnsdorff paa dend nederste Part af Calfare pladsen med ald underliggende Herlighed, som Skiødet Videre ommelder, dat/erit Calfari d/en 15 Apr/lis A/nn/o 1712.

H/er/r Johan Vidings, Jonas Ruus, Hans Russis, Casten Volptmandz udgivne Skiøde til S/igneu/r Jonas Ruus paa Nere Natland og Sædalen i Schiolds Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1712 ./.

Johannes Brøgers, Hans Ruis, H/er/r Johan Widings Castens Volpmandz udgivne Skiøde til Jonas Ruus paa 5/6 parter udi Øfre Natland og Slettebakken i Skiolds Skibbrede beliggende, hvorføre er given 242 Rdlr 2 mark 14 s/killig dat/erit Bergen d/en 22 Nov/embris 1712.

S/igneu/r Johannes Brøgers udgivne Skiøde til Jonas Russis paa 1/6 part udi Øfre Natland og Slettebakken i Schiolds Skibbrede beliggende hvorføre er givet 41 Rdlr 4 mark dat/erit Bergen d/en 22 Nov/embris 1712 ./.

S/igneu/r Jonas Russis udgivne Revers til Johannes Brøger paa

1713: 36

at Øfre Natland og Slettebakken skal, naar dend af ham eengang skulle Selges, først tilbydes de rette odelsBaarne: daterit Bergen d/en 22 Nov/embris 1712 ./.

Lensmanden Lars Dyngeland til deris Majestetz interressis Beobagt haver ladet Stevne Poul i Kongshavn for begangne Lejermaal med Ane Larsdatter.

Dend indstevnte blev 3de Ganger paaraabt, men møtte ikke, ej heller Nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Skafferen Jens Mittun og Lars Dyngeland Lensmandens tiener, afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham til dette Ting, til dette sted og for denne Sag i gaar fiorten dager siden og talt med hans Moder i Kongshavn, hvor Sønnen er:

Lensmanden Lars Dyngeland begierede at dend indstevnte maatte foreleggis Laudag til neste Ting, at møde.

Afsagt.

Poul Poulsøn Kungshavn foreleggis Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet, efter foregaaende Varsel at møde og svare til Sagen og Søgningen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Lensmanden Lars Dyngeland haver ladet stevne Johannes Hetleviig og Ole og Henrik Hetlevig for indbyrdis Slagsmaal, og Vidnisbyrder Johannes Jonsøn Huusmand paa Hetlevigen og Synneve Hetleviig, gift med Gregorius Hetleviig.

Alle de indstevnte, baade parter og Vidnisbyrd møtte persohnligen for Retten, og Vedtog alle at Være loulig stevnt.

Derefter blev Vidnisbyrdene udi Stifbefalingsmandens Nærværelse og efter handz ordre foretaget, og efterat eeden for dem Var lydeligen oplæst, fremstod for Retten Johannes Jonsøn Huusmand som aflagde sin Corporlige eed at Ville Vidne sin sandhed og forklarede saaledis: at intet have seet noget slagsmaal: og ej Videre viste hand.

Dernest fremstod Synneve det andet Vidne og efter eden forklarede at hon intet Viste af noget slagsmaal:

Afsagt.

\Udi/ denne Sag vil først *vil *først deris Velbaarendheds ordre indhentis, førend dend kand paakiendis: Siden blev de forliget, udi Stifbefalingsmandens Nærværelse.

Lensmanden Lars Dyngeland haver stevnt Johannes Espeland for fortilig sammenleje med sin Koene.

Dend indstevnte møtte for Retten og Vedtog Stevnemaalet: og tilkiendegav at \nu/ Ved Hellig trekongers dag havde hand Bryllup og ungefær (omtrent) 8 Uger derefter \er hans Koene/ Kommen i Barselseng med e{n}t drenge\barn/.

Fogeden i rette satte efter Lovens 6 *B Bogs 13 Capit/itul 1 articul at bøde sine Egteskabz bøder.

Afsagt.

Johannes Espeland, som selv for Retten tilstaar at have 8tte á 9 Uger efter sin Copulation (ekteskapets stadfesting) avlet et drengebarn med sin Koene, tilfindis i følge af Lovens 6 Bogs 13 Capitels 1 articul at bøde for sig selv halvfemte lod Sølv og for hans Koene halvtsaameget for fortilig barneavling alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

1713: 36b

Lensmanden Lars Dyngeland til deris Majestets interressis beobagt haver ladet stevne Marrite og Ole Espeland for begangne horerie udi Egteskab, da hon nemblig Marrite Espeland haver, det mand endnu intet andet Ved, sin levende Mand ude i Kongl/ig tieniste:

Ole Nilsøn Houge møtte paa Marrites Veigne og tilstod Stevnemaalet, ligeledis møtte Ole Espeland og tilstod stevnemaalet at Være loulig forkynt, og begge tilstod sigtelsen.

Fogeden i rette satte over Ole Espeland efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 articul til sine Lejermaals Bøders betaling og over hende efter Lovens 6 Bog 13 Capit/ul 25 *capitel (articul).

Afsagt.

Marrite Espeland, som Ved Ole Nilsøn Houge, en boesat Mand her i Tinglaget, lader tilstaa sigtelsen, nemblig at have udi sit egteskab beganget horeri /: da hon haver levende Mand som er ude i Kongl/ig tieniste /: med Ole Espeland, og Ved ham avlet Barn, som hand og selv for Retten tilstaar at Være fader til, tilfindis i følge af Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul at straffis paa sin yderste formue, og Ole Espeland, som Barnefader, at bøde efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/itul 1 art/icul 24 lod Sølv, og begge stande aabenbare Skrift; Bøderne vil udredis inden

15 dager Under Nam efter Loven.

Rasmus Hammersland stevner sin Grande Lars Hammersland for Noget Korn hand har taget fra ham.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at være Loulig stevnt, og tilstod at have taget Korn af Citantens Lade;

Citanten refererede sig til Stevnemaalet og dend indstevntis tilstaaelse.

Da blev af mig og samptlige Laugrettet saaledis Kient og afsagt.

Lars *Hammerland som selv tilstaar for Retten at have taget Korn af Rasmus Hammersland(s) Lade tilfindis, for dette ringe tiufveri af ham første gang beganget, at straffis efter lovens 6te Bogs 17 Capit/ul 33 art/icul i fengsel med at miste sin huud.

Lars Schagen, Erik Skagen og Hans Skagen haver ladet stevne Ole Høvertuun for een Møllesteen, som Vandet har Nerbrut og hand Vil forhindre dem at opbygge igien.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod stevningen at Være ham loulig forkynt: og forklarede at aarsagen til dette hinder er fordi at Grunden hører ham til.

Citanterne forklarede at det (er) fellis hage.

Afsagt.

Som denne Sag henhører til besigtelse *syen (syn) og grandskning, da henvises dend til Aastæden, hvor, naar parterne det begierer og det paa loulig Maade omgaaes, skal dømmis hvis forsvarligt eragtes.

H/er/r Stadshauptmand Jukkum Von der Lippe stevner Nils Helgesøn Møller efter forrige tiltale til Sommertinget.

Dend indstevnte Møtte og indgav sit skriftlige forset som blev læst;

S/igneu/r Bierig tilspuurte dend indstevnte

1713: 37

om hand under samme eed kunde svære (sverge) at hand ikke ved sig nogen nøtte der af at have haft ? hvortil dend Indstevnte svarede, med hand vidne kunde hand ikke vide ringeste skilling sig at Være kommen til *møtte (nøtte) og gavn.

Bierig paa Citantens Veigne tilspuurte dend indstevnte om hans hustrue ikke pengene har oppebaaret og bekommet ? hvortil hand svarede sig ej at have vist det førend nu hand søges derfor: Bierigs formening Var at omendskiønt Nils Heljesøn nu her for Retten gandske Vil undslaa sig fra det søgende, saa skulle hand dog formeene, at efterdi hand tilstaar at hand nu er Vidende hans Hustrue Pengene har oppebaaret, derover det skal Være Ventelig og ligesaa troligt, at har hans hustrue Pengene oppebaaret saa maa hendis Mand Nils Heljesøn ogsaa Vel have haft nøtten deraf, derfor hans paastand skulle blive at Nils Heljesøn de paastevnte 20 Rdlr tillige med de forfaldne Renter med Processens Omkostnings erstatning Vorder tildømt at betale. Hand protesterede og imod dend af Nils Heljesøn tilbudne Eed, i særdelished efterdi hand, som bemelt er, ikke kand fragaa at hans hustrue jo pengene har oppebaaret:

Dend indstevnte forklarede at hand Ingenlunde tilstaar at Være afvidende at hans Hustrue har anammet og oppebaaret de paastevnte Penger, meget mindre at hand har seet eller Nødt dend ringeste skilling deraf, i det øvrige refererede hand sig til det udi rette lagde Skriftlige forsæt og dend derudi tilbudne Eed at aflegge og forventer een frikiendelsis Dom; hvilken indsigelse blev gjort af Henrik Kors, som blev bevilget af deris Velbaarendhed dend indstevntis Sag at fremføre.

Bierig forklarede at endskiønt hand haver villet expedere Sagen til Doms, saa har hand dog siuntis fornøden, til denne proces at indkalde Nils Heljesøns Hustrue, til hvilket at efterkomme

hand tid Var begierende.

Henrik Kors paa Nils Heljesøns Veigne protesterede imod dend begierte opsettelse og paastod endelig Dom.

Bierig derimod formeente at den begierte tid Var billig og at dend ikke kunde Være Nils Heljesøn til Nogen præjudice, derfor hand skulle forhaabe at dend begierte tid bliver ham bevilget.

Afsagt.

Som det tiener til Sagens opliusning at dend indstevntis koene Vorder indkaldet, Da bevilgis Citanten dend begierte dilation til nestholdende ting her i Skibbredet.

Dernest blev *restanecen (restancen) paa dend allernaadigste paabudne dagskat i Stifttbefalingsmandens *Andrea Undals Nærværelse oplæst for almuen, som beløb sig til dend summa (ope rum)

1713: 37b

Dernest blev restancen paa de ordinaire Skatter for Aar 1712 lydeligen for Almuen i Stifttbefalingsmandens Nærværelse oplæst, og forseiglet, som beløb sig til dend summa 5 Rdlr 2 mark 7 (sk.) og af mig og Laurettet forseiglet.

Anno 1713 d/en 11 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Sartors Skibbredis Almue paa gaarden Bildøen, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Hans og Mogens Lerøen, Knud Bache, Nils Biørøen, Mogens Foldnæs, Ole Waage, Christen Knapschou og Simon Skoge, med anden Tingsøgende Almue,

Hvorda for dem blev oplæst alle de fol/io *5 specificerede ordres, forordninger og allernaadigste Befalinger.

Cicilia Christiansdatter Rues udgivne Bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1/2 Vog og 6 mark fiskis leje udi dend gaard Eide i Sunds Sogn beliggende, dat/erit Bergen d/en 1 Martij 1713.

Dernest begierede fogeden et Louskikket Tingsvidne paa, om ikke Obsøen, skyldende aarligen 9 mark Smør og Brattenborg 12 mark S/mør ligget øde og Usaaed aar 1712, hvilket hannem blev meddelt, saasom det i sandhed saa var, under Vedbørlig forseigling.

Anno 1713 d/en 13 Martij er holdet almindeligt Vaar og restantz-Ting med Herløe Skibbredis Almue paa Gaarden Frechhau, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Raunsberg, *Boendelensmanden Rasmus Frommereid, og Edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Jonas Toska, Gregus Hougland, Johans Oden, Rasmus Houland for Martinus Hellesund, Hans Landsviig, Anbiørn Fløgsand, Iver Oen, Anders Hougland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, skikkelighed og ærbødighed imod

retten blev Tinglyst alle de allernaadigste forordninger og ordres, som fol/io *35 findis extraherede.

Dernest Velbyrdige Laugmand Nils Knags udgivne bøxelbrev til Rasmus Mikkelsøn Store-Fuscanger, paa 9 mark S/mør og 6 K/ander Malt udi Kiergaard i Herløe Skibbrede beliggende, dat/erit Berg/en d/en 22 Decembris 1712 ./.

Item Hans Toulis udgivne Gavebrev til Mogens Pedersøn Landsviig paa et pund udi samme Gaard, daterit BrudKnappen d/en 29 Octob/ris 1712.

Lensmanden Rasmus Frommereid til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt, haver stevnet Jens Pedersøn Follesøe for begangne lejermaal udi sit Egteskab, da hand haver levende Koene, med Karnilske Andersdatter Erdal som og er stevnt.

Jens Pedersøn Follesøe møtte for Retten og vedtog stevnemaalet;

Karnilske Andersdatter møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne:

Stevnevidnerne Aamund Bastesøn Follesøe og Ole Lars/øn Follesøe afhiemlede med eed og opragte fingre at de havde stevnt hende udi Byen i? ondags? fiorten dager.

1713: 38

Jens Pedersøn Follesøe tilstod sigtelsen og at hand var rette Barnefader til Karnilske Andersdatters avlede Barn /: forklarede siden at hon ej er kommen i barselseng, mens at hon gaar Venteligt hver time /: og henstillede sin forseelse til Rettens Kiendelse.

Fogeden i rette satte over ham efter lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 25 art/icul.

Afsagt.

Jens Pedersøn som selv for Retten tilstaar at have beganget Lejermaal udi sit egteskab med Karnilske Andersdatter Erdal, saa hon ved ham er blevet frugtsommelig, tilfindis, i anledning af Lovens 6te Bogs 13 Capitels 25 art/icul at straffes yderlig paa sin formue, og efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul at stande aabenbare skrift, men Karnilske Andersdatter vil først loulig for sit Boepæl stevnes, førend nogen rettergang imod hende kand foretages.

Dito stevner Villum Iversøn Bragstad for begangne Lejermaal med Giertrud Mogensdatter \Som nu anden gang har forseet sig/ som og indstevnt.

De indstevnte møtte for Retten og Vedtog stevnemaalet.

Villum Iversøn efter tilspørgelse benegtede Sigtelsen; *med (men?) Giertrud Mogensdatter udlagde ham til Barnefader, og erbød sig ved eed at forklare at hand, nemblig Villum Bragstad, og ingen anden Var hendis Barnefader.

Villum Iversøn, efter tilspørgelse, bekræftede og vedstod, at hand har haft omgiengelse med hende, men at hand derfor ikke har været barnefader. Dog kunde hand ikke beskylde nogen Anden derfor:

Og hon nemblig Giertrud Mogensdatter erbød sig med eed at bekræfte at hon ingen anden barnefader har end ham.

Fogeden i rette satte over dem begge efter lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul.

Afsagt.

Villum Iversøn Bragstad, som selv for Retten, tilstaar at have haft ublue omgiengelse med Giertrud Mogensdatter, som selv og tillegger ham alleene for Barnefader, tilfindis for deris utugtige Væsen at stande begge aabenbaare skrift, og hand nemblig Villum Iversøn at bøde 24 lod Sølv og Giertrud Mogensdatter 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; og tilholdis Giertrud Mogensdatter af retten, som tvende ganger nu er befunden i saadan forseelse,

at entholde sig fra Videre saadan synd, saafremt hon ikke med haardere *Strev (straff?) vil Ansees. Have de indstevnte hellers intet at Bøde med, da straffes de med fengsel og paa Kroppen ./.

H/er/r Raadmand Magnus Schiøt Lader med skriftlig Kald og Varsel stevne Velbyrdige frue Zidsele Kaaes paa Edevart de Places Veigne i Kiøbenhafn til at indfrie hendes accepterede Vexsel stor 370 Rdlr med sine forfaldne \renter og/ Omkostninger.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne, omendskiønt hon 3de gang blev *paaraab;

Stevnevid-

1713: 38b

nerne Anders Andersøn Tvet og Arnbiørn Fløgsand afhiemlede for Retten med eed og opragte fingre, at have med Loulig fiorten dagis Varsel i dag, stevnet hende for hendis Boepæl Herløe for denne Sag og til dette Ting og talte med hende selv.

Raadmand Schiøtt lod \Ved Peder Bork/ indgive de tvende Vexler prima og 2da (secunda), med Protesten og sin fuldmagt fra S/igneu/r Edevart de Place hans fordring at indrive, med begier derhøes at dend indstevnte maatte foreleggis Laudag til neste Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Velbyrdige frue Zidsele Kaaes foreleggis Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom, efter hvis (det som) i rette lagt er, skal Vorde afsagt.

Johannes Kaallevaag, Jacob Lille Fuscanger, Daniel Kaalevaag og Clemmet Hougland haver ladet stevne Lensmanden Rasmus Frommereid med skriftlig Varsel, som blev læst: og Var af dem selv efter tilspørgelse underteignet.

Lensmanden Rasmus Frommereid møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt.

*Vidnet Lars Hanevig, Jacob Rabnong møtte for Retten og tilstod at Være Loulig stevnt til at aflegge deris Vidnisbyrd i denne Sag og Lensmanden tilstod og at Være stevnt til deris forklaring at anhøre.

Mogens Hanevig og Simon i Træet tvende Vidnisbyrd møtte ikke: som dog efter stevnevidneris Anders Tvets og Steffens Biærlands edlege forklaring er loulig stevnt med i Løverdags fiorten dagis Varsel, til at aflegge deris forklaring i denne Sag.

Lensmanden Rasmus Frommereid tilstod at have skielt dem for ostretyve, baade for sit og anden Mands land.

Citanternis begiering var at dette maatte dem overbevisis og at først deris Vidnisbyrder maatte forhøris, som de have stevnt, til at bevise Lensmanden hans over dem giorte beskyldning.

Dernest blev Vidnisbyrdene Lars Hanevig og Jacob Rabnong fremkaldet for Retten; og aflagde først Lars Hanevig sin corporlig eed for Retten at Vidne sin Sandhed: og forklarede intet andet at have hørt end at hand nemblig Lensmanden, skiælte Citanterne for ostretyver;

Dernest fremstod Jacob Rambnong, som efter edens afleggelse, forklarede: at Lensmanden har skiælt dem for ostreTyver for hans og qvert mands land.

Citanterne forlangede ej at føre de andre Vidnisbyrd: men begierede at Lensmanden maatte nu tilholdes at overbevise dem sigtelsen.

Lensmanden blev deref-

1713: 39

ter tilspuurt hvormed hand kunde bevise det, hvortil *hans (hand) svarede at hand vilde overbevise det med Ole From/m/ereid Rasmus Frommereidz og Ole Hans/øn Frommereids og Mikkell Fuscangers forklaringer.

Citanterne paastod at de først maatte stevnis *først loulig til at anhøre deris forklaringer.

Afsagt.

Som Lensmanden Rasmus Frommereid beraaber sig paa at føre Vidnisbyrd udi sagen til at overbevise Citanterne det hand har sigtet dem for, og hand dertil allerede har indkaldet Vidnisbyrd, hvis forklaringer at anhøre Citanterne ej er stevnt til, da vil førend Vidnisbyrdene kand andtages, Vedkommende til Vedermæle indkaldes, førend deris forklaringer kand andtages, hvilket naar skeer, skal videre udi Sagen hvis ret er, vorde afhandlet.

Anno 1713 d/en 15 Martij er holdet almindeligt Vaar- og restantze-Ting med Allenfits Skibbreidis Almue paa Gaarden Mundal, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Elluf Mundal, og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Arne Gierviig, Elluf Mitgar, Magne Mundal, Nils Næsse, Søbjørn Fæste, Ole Giervigen, Mathis Hougsdal, Ole Nebhstad for Børge Grøttvet, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda først er bleven publiceret alle de allernaadigste forordninger og ordres, som fol/io 35 findis ekstraherede, efterat fogeden først, som sædvanligt, havde adVaret almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed.

H/er/r Christoffer Gaardmandz udgivne bøxelbrev til Knud Anderøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Totland udi Allenfits Skibbrede beliggende, blev dernest publiceret dat/erit Ous-Præstegaard d/en 13 Junij 1712.

Item Peder Hofmands udgivne bøxelbrev til Peder Nilsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Nore-Mogenstad i Allenfitz Skibbrede, daterit Sandvigen d/en 13 Febr/uarij 1713 ./.

Halsteen Lille Oxes udgivne Bøxelbrev til Nils Siursøn paa 1/2 løb Smør 1/2 huud og 1/2 tønne Korn udi Lille-Oxe i Allenfitz Skibbrede beliggende: dat/erit Lille-Oxe d/en 10 Januarij 1713 ./.

16 dito blev Retten igien sat nærværende forhen specificerede.

Dernest blev restancen for de ordinaire skatter for aar 1712 lydeligen oplæst og af mig, Lensmanden og tilstæde værende Almue forseiglet, som beløb sig til dend sum/m/a 18 rdlr 5 mark 8 s/killing.

Item restancen over dend allernaadigste paabudne dagskat, hvoraf intet Videre er betalt end af Jens Kiær og Dirik Hønnechen, hvilken blev forseiglet.

Og som ingen indfant sig der vilde gaa i rette eller have Sager at fremføre, saa blev Retten denne sinde ophævet og Brut og Tinget denne gang endet.

Anno 1713 d/en 17 Martij er holdet Vaar restantz og Skatte Ting paa Gaarden Eide i Echangers Skibbrede, med samme Skibbredis Almue, Nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Iver Esem, og edsorne Laugrettismænd, Arne Eide for Iver Storset, Anders Eide for Mogens Storeset, Lars Yttre Eide for Lars Schor, Ole Ols/øn *Inde-Hindenæs, Knud Væland, Iver Hope, Iver Hølleland, Nils Tofto med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed, er bleven oplæst alle de allernaadigste forordninger og ordres, som fol/io 35 findis ekstraherede.

Dernest blev publicerit Kari Andersdatter Aatterstadz udgivne Skiøde paa 9 mark Smør og 3 Kander Malt udi Aatterstad til sin Søn Johannes Olsøn dat/erit Eide d/en 12 Januarij 1713.

Mag/ister Erik á Møinikens udgivne Bøxelbrev til Askild Iversøn Moe paa 18 mark Smør og 1 1/2 Vog Næver udi Moe i Moe sogns og Echanger Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 30 Januarij 1713 ./.

Velbyrdige Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Rasmus Siversøn paa 1/2 Spand Smør og 1/4 Mæle Malt udi Øfre-Helland i Mo sogn og Echanger Skibbrede beliggende, daterit Steenegaard d/en 8 Febr/uarij 1713 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Mogens Johansøn paa 1 pund Smørs leje udi Strømme i Modalen og Echangers Skibbrede beliggende dat/erit Steenegaard d/en 28 Febr/uarij 1712 ./.

Velbyrdige Assessor Hanssens udgivne bøxelbrev til Johannes Olsøn paa 12 mark Smør udi Nyegaard i Moe sogn og Echanger Skibbrede beliggende, dat/erit Steenegaard d/en 3 Januarij 1713 ./.

Magne Sandvigen haver ladet til dette Ting ladet stevne Nils Sandvigen fordi hand har slaget ham.

Nils Sandvigen møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet: og benegtede gierningen og Søgningen, og paastod at dend *indstevnte maatte ham det overbevise.

Dernest blev Citanten tilspuurt om hand nogen Vidnisbyrd haver i Sagen, som dend indstevntes gierning kunde overbevise? hvortil hand svarede nej: ikke heller kunde og vilde dend indstevnte gjøre sin eed paa nogen Uskyldig gierning at Være udi. Og paa det Uforligelighed ikke skulle blive Ved og straffen for deris fattigdoms skyld kunde formildes, forligte mand dem for Retten saaledis at den indstevnte, som holtes nogenledes skyldig, skulle give til de fattige 1 Rdlr, som fogeden oppebærer til distribution, og derpaa gave de hin anden haanden til God forligelse og stedzvarende Christelige levnet, at grandhefd og fredelighed fremdelis af dem skulle holdes, dog med dette alvorlige tilhold, at saafremt videre ondskab af dem maatte spørges, skulle den skyldige Nyde Lovens haarde straff.

Derefter tilspuorte fogeden tilstæde Værende Laugrettet og hoesværende Almue, om dem ikke vitterligt Var at efterskrevne Jorder i Echanger Skibbrede beliggende Nafnlige: Egebotten 6 mark Smør, Nederaas 1 pund Smør, og udi Myre 21 mark Smør, i aar 1712 har ligget øde og Usaaede. Hvortil af dem samptlige svaredes ja; og tilkiendegav de derhøes at Udi Røed ogsaa har ligget øde og Usaaet i aar 8 1/4 mark Smør, hvilket fogeden begierede under Rettens forseigling, som ham og blev given ./.

1713: 40

Dernest blev restancen for de ordinaire Skatter for 1712 lydeligen læst for almuen og af mig og samptlige laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 25 Rdlr 2 mark 12 s/killling.

Item blev restancen paa dend allernaadigste paabudne dagskat, *hvortpaa intet af dette Skibbredis almue er Vorden betalt, lydeligen oplæst og forseiglet.

Anno 1713 d/en 18 Martij er holdet almindeligt Vaar og restantz Ting med Haasanger Skibbredis Almue paa Gaarden Hoshofde, nærværende deris Kongl/ig Maj/e/s/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Johannes Hannestvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Anders Fotland, Johannes Kleiveland, Johans Helland, Nils Kleiveland, Magne Kleppe, Mogens Helland, Johans Hemvigen, Vemmund Vare, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed, blev først publicerit alle de allernaadigste forordninger, og ordres som fol/io 35 findis ekstraherede.

Friderik Schumager lod dernest fredlyse Tyssens og Elvigebottens Skoug og Veidefang, dat/erit Bergen d/en 4 Martij 1713 ./.

Item Ole Moenes udgivne gavebrev til Joen Olsøn og Marrite Olsdatter paa 12 mark S/mør og 6 Kander Malt udi Moene, dat/erit Hoshofde d/en 17 Martij 1713 ./.

Item Johannes Hellands og Wemmund Vares udgivne Skiøde til Lensmanden Johannes Hannestvet paa deris tilfaldne een trediepart i Jordegodset efter Rasmus Hanestvet, daterit d/en 12 Januarij 1713 ./.

Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til *Joes Larsøn (Johannes Larsen iflg. ættebok for Modalen) paa et p/un/d Smør udi Flateqval dat/erit Steen d/en 21 Januarij 1713 ./.

Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Johannes Nilsøn paa 1 pund (smør) udi Ladvig daterit Bergen d/en 13 April 1712 ./.

Peder Bork efter ordre af Mad/a/me Rebecha S/a/l/ig/ Berent Henriks/en/s Enke og Lars Miltzou /: som Cautionister for afdøde foget Salig Mads Holm :/ tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende almue om de viste delinqventen Marte Mogensdatter /: som Anno 1699 blev dømt til at miste sit Liv, fordi hon hafde fød i dølsmaal et U-ægte Barn (:/), har haft nogen Midler og ejendeeler, men om det ikke har været dem vidende at hon var gandske fattig Menniske, som tiente andre og hafde neppe saa mange klæder hon kunde skiule sit legeme med ? hvortil svaredes at hon var gandske udarmet og gik omkring og tiggede sit Brød hoes gotfolk. Dette begierede Peder Bork under Rettens forseigling, som ham og blev meddelt.

Dernest blev paaraabt om Lensmanden havde Nogen Kongens Sager indstefnt.

Iver Hagenes lader stevne Ole Byrkeland fordi hand uden lov haver hugget 3de furretræder af de største hand havde i sin Skoug, uden minde og forlov.

Ole Børkeland møtte for Retten og Vedtog stevnemaalet; og siger sig at have faaet forlov af Citantens Koene.

Iver Hagenæs havde sin Koene Marrite Mikkelisdatter for Retten med sig, som gandske benegtede Ole Birkelands sagn og tale, mend sagde at hon havde forbudet Ole Birkeland dem at hugge eller at gaa i deris skoug at hugge.

Retten tilspuurte dend indstefnte om hand kunde bevise at ham var given noget Lov ? hvortil hand

1713: 40b

svarede, at hand ingen beviis havde, mend tilstod, som dog Citantens Koene negtede, at have faaet forlov til at hugge.

Dernest blev Citanten tilspuurt *hor lange de nedhugne træer Vare ? *hortil hand svarede 20 alne. Hvilket dend indstefnte og vedstoed, og kunde Være i *skeelet 3 fingre tyk.

Citanten *henstille Sagen til Rettens paakiendelse: som Ole Birkeland og henskiød sig til.

Da blev af os samptlige for Ret kient og afsagt.

For denne Ret haver Citanten Iver Hagenæs ladet indkalde Ole Birkeland for hand uden forlov udi hans skoug og Mark haver hugget 3de furretræer 20 alen lange hvilket Ole Birkeland ej fragaar, men foregiver at have faaet forlov dertil af Citantens Koene; hvilken det her for Retten gandske fragik; Da som Ole Birkeland ej kand fremføre beviis At hand det med forlov giort haver; kand denne Sag ej Gandske straffeløes afgaae; men kiendis for Ret, i anledning af Lovens 2 Bogs 9 Cap/itul 17 art/icul at Ole Birkeland, andre til afskye, bør stande aabenbare skrift og erstatte derforuden Citanten Processens Omkostning med 2 mark danske inden 15 dager under Nam efter loven ./.

Dito stevner Ole Birkeland for hand har slaget ham udi en Mands Huus paa Lødtvet ved nafn Mogens Lødtvet:

Ole Birkeland vedtog stevnemaalet; og fragik Sigtelsen.

Citanten erbød sig *dett at bevise med disse indstevnte Vidnisbyrd Mogens og Ole Lødtvet af Arne Skibbrede: hvilke bleve tilspuurte om de deris Vidnisbyrder her udi et fremmet skibbrede ville aflegge ? hvortil de svarede ja:

Ole Birkeland blev tilspuurt om hand til disse Vidnisbyrd(s) forklaring at anhøre var stevnt ? hvortil hand svarede nej: som og stevnevidnerne Hans Bernæs og Askil Bærnæs forklarede.

Afsagt.

Som dend indstevnte Ole Birkeland fragaar, som stevnevidnerne og forklarer ej at være til disse indkaldede Vidnisbyrds forklaringer at anhøre, indstevnt, da kand deris forklaringer ej antages, førend Citanten haver fuldbyrdet lovens 1 Bogs 4 Cap/itul 1 art/icul i at indkalde Ole Birkeland til deris forklaringer at anhøre, hvilket naar skeer, skal Videre udi Sagen kiendis hvis lou og Ret medfører.

Dernest blev Lensmanden tilspuurt om hand flere Sager havde paa Kongens Veigne indstevnt ? hvortil svaredes nej. Ej heller var andre Sager indstefnt flere til dette ting ./.

Derefter blev restantzen for de ordinaire skatter for aar 1712 oplæst og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 5 Rdlr 12 s/killig ./.

Item blev udstæd et Tingvidne paa den allernaadigste paabudne dagskat hvorpaa intet af dette

Skibbredis Almue er Vorden betalt, og af mig med samptlige laugrettet forseiglet. ./.

Anno 1713 d/en 20 Martij er holdet et almindeligt Vaar og restantz Ting med Mielde Skibbredis Almue paa Gaarden Reistad nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Johannes Øfste Mielde

1713: 41

og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Ole Eide for Steffen Eide, Anders Askeland, Haldor Vikno, Knud Vikno, Johannes Johans/øn Øfste Mielde, Baste Johansøn Reistad, Steffen Eide havde Mand for sig, Lars Vefle og Anders Præstuun, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed var advaret, blev Tinglyst alle de forhen fol/io 35 specificerede ordres og Allernaadigste forordninger.

S/igneu/r Jacob Widing(s) udgivne Skiøde, blev dernest publicerit, som var udgiven til Velædle og Velbyrdige Wilhelm Hansøn paa een Gaard Nore Kleppe, skyldende aarligen 1/2 løb Smør 1/2 t/ønde malt, daterit Liuse-Clostret d/en 8 Martij *1712.

Alida De la Rossis S/a/l/ig/ Hermand Gaardmandz udgivne bøxelbrev til Lars Eriksøn paa 1 pund Smør og 16 Kander Malt udi Aaseim i Mielde Skibbrede beliggende, daterit Mielde d/en 4 Febr/uarij 1713.

H/er/r Claus Schavenii udgivne Bøxelbrev til Jacob Knuds/øn paa 1/2 løb 1 1/2 mark S/mør og 1/2 t/ønde Malt udi Mitmielde i Mielde Skibbrede beliggende daterit Hougs Præstegaard d/en 3 Martij 1713 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Johannes Joensøn paa 1/2 løb 1 1/2 mark Smør og 1/2 t/ønde Malt udi Mitmielde daterit Hougs Præstegaard d/en 3 Martij A/nn/o 1713 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Ole Rasmus/øn paa dend halve part udi Hougsberg, som er 1/2 løb S/mør dat/erit Hougs-Præstegaard d/en 16 Apr/ilis 1709.

Johannes Olsøn Tuenæssis udgivne bøxelbrev paa 1 pund 3 mark Smør og 6 Kander Malt udi Hafre i Mielde Skibbrede beliggende, daterit Tuenæs d/en 9de Febr/uarij 1713 ./.

Lensmanden Johannes Andersøn Øfste Mieldes udgivne bøxelbrev til Joen *Moesøn (Monsøn?) paa 26 mark Smør og 6 Kander Malt udi Hafre, i Mielde Skibbrede beliggende daterit Øfste Mielde d/en 5 Januarij 1713 ./.

Johannes Tuenæsses udgivne bøxelbrev til Johannes Lars/øn paa 18 mark Smør og 12 Kander Malt udi Nore-Askeland, i Mielde Skibbrede beliggende, dat/erit Tuenæs d/en 15 Febr/uarij 1713 ./.

Ole Andersøns udgivne Bøxelbrev til Magne Mikkelsøn paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt udi Søre Kleppe i Mielde Skibbrede beliggende, dat/erit Hole d/en 3 Januarij 1713 ./.

Bente S/a/l/ig/ Nils Hiermandz udgivne bøxelbrev paa 1 pund (smør) og 1/2 t/ønde M/alt udi Gierstad i Mielde Skibbrede beliggende dat/erit Berg/en d/en 8 Martij A/nn/o 1713 ./.

Rasmus Nilsøn Reistad fremkom og beklagede sig at hand formedelst storm og Uveir ikke har kundet komme til Allenfits Tingsted, med sin af H/er/r Johan Madsøn bekomme bøxelseddel, med begiering, at den her maatte publiceris og hans forfald paaskrivis, paa det hand ikke skulle være aarsage til dens, ved første Ting, forsømmelse, som skeede, og Var samme bøxelseddel dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 28 Novembris 1712 ./.

Ole Ols/øn Væfles udgivne bøxelbrev til Mogens Olsøn paa 1 p/un/d 9 mark S/mør og 13 1/2 K/ande M/alt udi Søre Revem daterit Vefle d/en 4. Januarij 1713 ./.

1713: 41b

Derefter blev Lensmanden tilspuurt om hand nogle Sager paa Kongens Veigne havde indstevnt ? hvortil hand svarede nej.

Dernest blev andre Sager foretagne: og havde

Deris Velærværdighed H/er/r Claus Schavenius ladet stevne Erik *Mitmelde, som haver *beboet Præste-Enke Gaarden Mitmielde fordi hand ikke Loulig, førend dend opsagt haver, haver holdet Lougfør efter hans bøxelseddels tilhold.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet, og producerede sin Bøxelseddel af dato 12 Apr/ilis 1710 som blev læst. Dernest blev ham tilspuurt hvor mange aar hand dend beboet haver ? hvortil svaredes 3 aar; og er ej nøt til at fare fra gaarden, men dend godvilligen forlat. Dernest blev ham tilspuurt om hand, for at forekomme Videre omkostning, Vil erbyde sin benificerede Jordejer noget til aabod ? hvortil hand svarede at hand ville give 4 Rdrl til aabode: hvormed Lensmanden, Johannes Øfstemielde, fuldmægtig for SognePræsten Var fornøjet: hvorpaa dend indstevnte gav Lensmanden sin haand og blev dend Sag hermed forligt og foreenet.

Dito havde ladet stevne Ole Hougsberg for hand Citanten U-afvidende haver paa hans deel opbrut ager.

Dend indstevnte møtte for retten og Vedtog stevnemaalet og forklarede at hand havde forlov dertil af sin SognePræst at bryde ager, paa hans mark, hvortil Præsten havde lovet ham Sædekorn, men som hand intet korn fik af Præsten, som halvparten af Aflingen for ageren skulle have, saaede hand sit eget og fik lidet igien.

Lensmanden paa Citantens veigne forklarede at have ingen anden ordre af Citanten, end at tiltale dend indstevnte for Ulouglig agerbrut.

Dertil blev dend Indstevnte tilspuurt, om hand nogen Vidnisbyrd havde, som kunde *forkrare (forklare) at Citanten ham paa ovenbemelte Condition havde lovet eller givet forlov til at bryde ager ? hvortil hand svarede Siur Rivenæs og Johannes Sundland Vare hans Vidnisbyrd i denne Sag.

Afsagt.

Som dend indstevnte paaraaber sig paa Vidnisbyrd udi Sagen, da givis ham dilation til neste Ting dem at indkalde og Citanten til Vederlæg, hvilket naar skeer, skal videre udi sagen kiendis hvis Ret er.

Derpaa, siden der ingen flere Sager var, blev lydeligen oplæst restantz for den allernaadigste paabudne dagskat og forseiglet.

Item restancen for de ordinaire Skatter for aar 1712 som blev oplæst og forseiglet og beløb sig til dend summa 4 Rdlr 2 mark 6 s/killling.

Dernest tilspuurte fogeden tilstæde Værende almue, om dem ikke var vitterligt at i aar 1712 laag øede og usaaet Erstad 2 p/un/d 6 mark S/mør Schierping 1 p/un/d 21 mark S/mør Mæle 2 p/un/d 3 mark (smør), Housberg 1 p/un/d 12 mark S/mør ? hvortil de svarede samptlige Ja ./.

Anno 1713 d/en 21 Martij er holdet almindeligt Vaar og restantz-Ting med Arne Skibbredis Almue paa gaarden Yttre-Arne, Nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Børge Selvig

1713: 42

og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Ole Aadnetvet Nils Songstad, Mogens Olsnæs, Baste Goupaa, Tørres Yttrearne for Ole Fosmarken, Gregus Souraas, Ole Brurviig, Nils Rolland med meere Tingsøgende almue,

Hvorda, Efterat fogeden havde advaret almuen, til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed, er bleven først oplæst alle de allernaadigste forordninger og andre ordres, som fol/io 35 findis extraherede.

Og som ingen breve var at tinglyse, blev efterat Skatterne vare tagne Sagerne foretagen og blev derpaa Lensmanden tilspuurt, om hand havde nogen Kongens Sager indstevnt ? hvortil hand svarede nej, saasom ingen var forefalden.

Lensmanden Iver Esem haver ladet stevne Mogens Blindem efter forrige tiltale til høsteTinget d/en 17 Nov/embris 1712 angaaende dend resterende tiende:

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog stevnemaalet; og svarede at hand for 6 Aar siden 1706 har betalt ham i sit huus paa forligelse paa dend maade at hand betalte ham 2 mark for hand skulle være fri for resten. Hvilket Citanten fragik.

Afsagt.

Som dend indstefnte fremfører adskillige indvendinger, hvilke Citanten fragaar, da paalegges Iver Esem at bekræfte til neste Ting, det hand dend indstefnte det ej eftergivet har eller og dend indstevntis at bekræfte sin sigelse ved eed til rettens endelig paakiendelse og Sagens endelighed.

Derefter blev restancen for de ordinaire Skatter lydeligen for almuen oplæst og confererit og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa 7 Rdlr 10 s/killling.

Item blev restancen for den allernaadigste paabudne dagskat lydeligen oplæst og af mig og samptlige Laugrettet forseiglet tillige med Lensmanden.

Anno 1713 d/en 29 Martij er efter Velbaarne Stiftbefalingsmandens *Andreæ Undals befaling holdet Ting paa Vangen til at dømme udi dend Sag imellem Sorenskriveren S/igneu/r *SvartzKops (SvartzKopf) og Joen Kinne, hvilken befaling er daterit Bergen d/en 27. Februarij 1713; hvortil fogeden haver opnæfnt efterfølgende Laugrettismænd, til meddoms Mænd, nafnlige: Mikkell Lie, Wiking Grove, Tormo Helland, Peder Giersqval, Mikkell Grævle, Iver Lone? (Løno?), Haaver Skioldal og Lars Lødve, hvor og fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg med mere Tingsøgende Almue Var tilstæde;

Til hvilken dag og Tid Kongl/ig Majestets Sorenskriver S/igneu/r Jesper Svartskop havde med muntlig Varsel og tvende Stevnevidner Lensmanden Viking Tvilde og Skafferen Od Lerhus ladet stevne Joen Kinne for ærrørige ord ham tillagt paa Høstetinget, hvilke hand med indstevnte Vidnisbyrd, da Værende Laugret nafnlige, Knud Norreim, Aamund Giljerhuus, Torger Hylle Brynneld Skutle, Styrk Seim, Knud Hefte, Helje Olde, Anfind Ringheims forklaringer vilde afbejse, hvis Vidnisbyrder at anhøre *hand og Citanten havde indstevnt Joen Kinne at anhøre.*

Dend indstevnte Joen Kinne møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet at Være ham loulig forkynt baade for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdene.

Alle de indstevnte Vidnisbyrd møtte for Retten og tilstod at Være lovligen stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrd i denne Sag.

Derpaa blev dend indstevnte Joen *Kine tilspuurt om hand vedgaar og tilstaar de ord at have talt til Sorenskriveren S/igneu/r SvartKop

1713: 42b

at hand beskylder ham fore at have forrettet et Uretferdigt skifte ? hvortil hand svarede at hand ikke kand benegte at hand jo har sagt til Sorenskriveren for Retten her i høst at hand har forrettet et U-retfærdigt skifte og at Være een Uretfærdig Dommere.

Ydermere begierede Sorenskriveren at Vidnisbyrdene maatte forhøres.

Derpaa fremkaldede Retten først Knud Noreim, som efter aflagde eed forklarede: at hand hørte ham nemblig Joen Kinne at sige, siunis du ikke at have gjort mig Uret nok tilforne, vilt du endnu giøre mig meere, du gjorde et Uretfærdigt skifte efter min Moder.

Dernest fremkaldedis Aamund Giljerhuus, som efter aflagde eed forklarede: at hand hørte ham sige dette, til Sorenskriveren, du har gjort mig et Uretfærdigt skifte og intet andet.

Derefter fremstod Torger Hylle, som efter aflagde eed forklarede: at hand kunde ikke erindre sig ret enten hand, nemblig Joen Kinne, beskylte Sorenskriveren S/igneu/r Svartzkop for at have gjort et Ulovligt eller Uretfærdigt skifte; kunde hand ikke erindre til Visse; saadant noget Var det.

Brynnild Skutle efter edens afleggelse forklarede at hand hørte ham beskylde ham, nemblig Sorenskriveren, for et Ulougligt skifte: og at have gjort ham nemblig Joen Kinne Uret nok.

Styrk Seim efter edens afleggelse forklarede at hand hørte ham nemblig Joen Kinne at beskylde Sorenskriveren for et Uretfærdigt Skifte.

Knud Hefte efter edens afleggelse forklarede at hand hørte ham nemblig Joen Kinne beskylde Sorenskriveren for et Ulouligt skifte.

Helje Olde efter edens afleggelse forklarede at Joen Kinne skylte Sorenskriveren for et uretfærdigt skifte at have gjort efter hans Moder.

Anfind Ringheim efter edens afleggelse forklarede at hand hørte Joen Kinne beskylde Sorenskriveren S/igneu/r Svartzkop for at have gjort et Uretfærdigt skifte:

Dernest blev dem tilspuurt samptlige Laugrettismænd og Vidnisbyrder, om denne beskyldning ikke Sorenskriveren blev tillagt da hand sad Retten udi Dommersæde ? hvortil de samptlige svarede ja.

Joens Kinne spurte Vidnerne om ikke Sorenskriveren raabte paa ham nembliig Joens Kinne førend hand svarede: hvortil de svarede jo.

Dernest tilspuurte Sorenskriveren Vidnerne igien om ikke hans spørmaal deraf havde sit udsprung, at Halle Uqvitte, som Ubeskikket og Ufødt Værg, Joens Kinnes Broders Værgemaal sig havde anmasset, og Uforsvarlig forestaaet, for hvilket Louen (loven) den fødte Værg ansvar paalegger, hvilken at efterspørge fornødenhed udkrævede og da blev svaret Joens Kinne, som eldste Broder, som da paa Tinget tilstædeværende blev tilspuurt om hand uden Varsel vilde tage imod gienmæle? og derpaa svarede Joens Kinne de foranførte ord; som de samptlige bevidnede.

Derefter indgav Sorenskriveren sit skriftlige forset, som blev læst daterit Wangen d/en 29de

1713: 43

Martij 1713.

Derefter igien indgav Joens Kinne sit skriftlige forsæt daterit Wangen d/en 29 Martij 1713, som hand selv for Retten vedstod at have ladet skrive og selv underskrevet: som og blev læst.

Derimod replicerede Svartzkop imod disse Vidners førelse angaaende skiftebrevet, at efterdi Skiftebrevet for lang tid haver udstaaet sine *fatalia* (fatalia), og *upatalt* for Retten, da dog beviislighed om dens formeente ubillige forhandling, for Lautinget burde *vaaren* indkaldet, thi kand denne skifteforretning nu ingenlunde af overRetten langt mindre af denne Ret paakiendis og ej egentlig denne Sag anrører.

Da blev denne Kiendelse gaaen.

Som Joens Kinnis Paastand om at føre Vidnisbyrd til at overbevise Sorenskriverens skifteforretning uloulig at Være, er stridig imod Lovens 1 Bogs 6 Capit/ul 10 art/icul der siger at naar nogen underdommers Dom eller forretning ikke inden 6 Maaneder indstevnis for sin tilbørlige overRet, men længere henstaar, har ingen magt dend at paatale, og det befindis af inleggerne, at dette skifte er alt over aar og dag gammel, og ikke for sin tilbørlige overdommere indstevnt, kand dens angaaende intet foretagis til forandring eller svekkelsis paakiendelse Af denne Ret, men førend dette skifte kand anrøres, faar allerunderdanigst søges deris Kongl/ig Majestets allernaadigste bevilgede opreisning dend at maa paatale, naar det er giort og erlanget da for overdommeren og ikke for denne Ret, Sorenskriverens forretning til paakiendelse at *indstevnnis* og der føre sine beviser og *Vidnerbyrder*.

Dernest blev parterne tilspuurt om de noget mere deris og denne hovetsag angaaende havde at indføre lade;? hvortil de svarede nej, derpaa indkaldede vi parterne tilsammen og foreholt dem forlig, hvilken Sorenskriveren efter imellemhandling lovede at ville giøre naar ham fornøjelig erklæring skeede, som Joens Kinne ingenlunde ville, hvorpaa Citanten begierede Dom.

Da blev af os samtlige for ret Dømt og afsagt.

For denne Ret lader deris Kongl/ig Majestets Sorenskriver S/igneu/r Jesper Svartzkop indkalde Joens Kinne for ham paa et offentlig Ting og siddende Ret i Tingstuen tillagde Uretfærdighed /: hvilket Joens Kinne Ugrundet formeener sig at Være tilføjet ved et skifte af Sorenskriveren efter hans Moder forrettet /: som dog nu /: omendskiønt Joens Kinne efter Høi øfrigheds

*Resulationer paa hans tvende memorialer derom, er tilhølt *Lougrundet* dend om hand dend paaanker, at indstevne for overdommeren, hvilke forretning ham i rette tider er bøden gienpart af til indstevning, som hand ej har vildet modtage /: har overstaet sine fatalia og ej af nogen Ret

1713: 43b

efter Louen kand paakiendis eller paatales, da som Joens Kinne ej for os endnu benægter, som

Vidnisbyrdene og forklarer, jo at have beskylt Citanten \dog/ Ubevist, for en siddende Ret for U-retfærdig og der udøst meget ubeqvemme og nærgaaende Ord; Saa kiendis for ret at Joen Kinne, i følge af Lovens 6 Bogs 4de Cap/itul 18 art/icul, for saadanne Ubeqvemme Ord, mod Citanten for Retten udtalt, bør bøde til Sorenskriveren Citanten Jesper Svartzkop 40 lod Sølv og have sin Boes lod forbrut til Kongen, saa og offentlig erklære Sorenskriveren for Retten, og betale derforuden i Processens forvolte Omkostning 5 Rdlr, alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anno 1713 d/en 3 Aprilis er holdet almindeligt Vaar, restantz Skatte og Sageting med Radøe Skibbredis Almue udi BrudKnappen, nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit Foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Sæbøe og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Mikkel Qvalem, Rasmus Lille-Tvet, Johannes Houland, Johannes Manger, Mogens Byrkeland, Mikkel Bøe, Knud Qvisteen og Nils Sletten, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden, som sædvanligt, havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og skikkelighed imod Retten blev først oplæst alle de allernaadigste paabudne forordninger og andre ordres som fol/io 35 findis ekstraherede ./.

Stift-Prousten Mag/ister Ole Storms udgivne Bøxelbrev til Nils Knuds/øn Morken paa 18 mark Smør og 1/2 faar i Øfre-Manger i Radøe Skibbrede, hvorføre ham er given bøxel 5 Rdlr dat/erit Bergen d/en 7. Januarij 1713 ./.

Dernest blev Sagerne foretagen:

Og havde da Lensmanden Rasmus Sæbøe til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt ladet med 2de Vidner Simen Sæbøe og Hans Wettaas ladet stevne Anders Nilsøn Yttre Sæbøe gift med Ane Johansdatter og boende paa Herløe Skibbrede for fortilig sammenleje med sin Koene.

Simen Yttre Sæbøe møtte paa dend indstefntis Veigne og vilde imodtage frivillig Varselen: og forklarede at hand ikke kunde negte at Jo dend indstefntis Koene er kommen i barselseng 8tte Uger efter deris bryllup med een datter og kunde intet derimod indvende, men begierede lindring af Retten for paakommende Bøder saasom hand var meget fattig.

Fogeden satte i rette over ham efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul og var dom begierende.

Afsagt.

Anders Nilsøn, som Ved sin Stiffader Simon Sæbøe lader tilstaa at have 8tte Uger efter sit bryllup avlet et Pigebarn ved sin Hustrue og saaledis forseet sig imod lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 (articul) da tilfindis Anders Nilsøn, i følge af samme Lovens alligerede articul at bøde for sig halvfemte lod Sølv og for sin hustrue halvt saa meget, inden 15 dager under Nam efter Loven.

1713: 44

Dito haver ladet stevne Steffen og Ole Indre Sæbøe for at skal have uden lov og Dom nedreved et Nøst til sine Bøders erleggelse.

De indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt; og benegter Sigtelsen, paastod at det *matte dem overbevisis;

Dernest blev lensmanden tilspuurt om hand nogen Vidnisbyrd det dem at overbevise havde; hvortil hand svarede nej:

Fogeden henstillede det til rettens paakiendelse.

Afsagt.

Som de indstevnte benægter sigtelsen og Lensmanden Selv tilstaar ingen Vidnisbyrd at have til gierningen dem at overbevise, altsaa frikiendis de indstevnte Steffen og Ole Indre Sæbøe for denne Citantens paatale.

Madame Witters haver ladet stevne Anders Askeland og hans Koene Birte og Pige Cicilia for at levere hende tilbage igien et *regnerask, som hon skal have efterlat sig i deris Huus.

Anders og Pigen møtte og Vedtog først at Være loulig stevnt og erbød sig at gaa i rette; men som ingen Citant møtte, som stevnt havde Viger de indstevnte Sagesløes hiem for denne gnag.

Hans Wettaas have{t}r (ladet) ved tvende Vidner Ole Morken og Simon Sæbøe stevne Johans Nødtvet for hand negter at betale dend lejede fløtning for ham.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller Stevnevidnerne; som afhiemle kunde; hvorføre det beroer med Sagen til Loulig Stevnemaal.

Og som ingen flere indfant sig, efter 3de ganges paaraabelse, som vilde gaa i rette, blev restancen for de ordinaire Skatter for Aar 1712 lydeligen oplæst og forseiglet af mig og samtlige Laugrettet, som beløb sig til dend summa 9 Rdlr 5 mark 8 (skilling).

Item restancen for den allernaadigste paabudne dagskattens halve deel oplæst og forseiglet; og blev saa tinget paa dette sted endet ./.

Anno 1713 d/en 5 Aprilis er holdet almindeligt Vaar- restantz og Skatte-Ting med Lindaas-Skibbreidis Almue udi Kilstrømmen, Nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Mikkell Onæs og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Rasmus Holmaas, Joen Lille-Aas, Ole Qvalvog, Jacob Qvalvog, Thommes Kaalaas, Ole Syndbøe, Nils Rosnæs, Magne Rosnæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat almuen af fogeden til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var bleven advaret, er først oplæst alle de allernaadigste udgangne forordninger og høi øfrigheds ordre som fol/io 35 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Mad/a/me Giertrud De Finis udgivne bœxelbrev til Erik Olsøn paa S/a/l/ig/ Joen Olsøns part udi Rembnor i Lindaas Skibbrede beliggende dat/erit Horvigen d/en 3 Octob/ris 1712 ./.

Ane Marie Mikkelsdatters udgivne bœxelbrev til Baar Jacobsøn paa 1 pund og 3 mark Smør udi Severøen i Lindaas Skibbrede beliggende, daterit Langøen d/en 9de Januaris 1713.

Jonas Russis udgivne bœxelbrev til Bendix Jacobsøn paa 18 mark Smørs leje udi Leervaag, i Lindaas Skibbrede beliggende daterit Bergen d/en 20 Martij 1713 ./.

Marie Macodies udgivne bœxelbrev til Ole Aamundsøn paa 1/2 løb S/mør 1/2 t/ønde M/alt og 1 kvarter Korn udi Marraas i Lindaas Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 2 Apr/ilis 1713

./.

1713: 44b

H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til Josep Clausøn Aandeland paa 1/2 løb 6 mark Smør og 1 Mæle Malt udi Lødtvet i Lindaas Skibbrede beliggende, daterit Lindaas-Præstegaard d/en 29 Octob/ris 1712.

Dernest blev Sagerne foretagen; og havde

Lensmanden, Mogens Stuberg og Mogens i *Grin (gard i Lindås sk.r.?) paa fogedens Veigne til deris Kongl/ig Majestets interressis beoagt ladet stevne Mikkell Huusem for hand skal have fundet nogle Bord paa Ræk og ej det tilkiendegivet, til at lide straf efter loven.

Dend indstevnte møtte og Vedtog stevnemaaleet. Og vedstod at have fundet 7 \Kiste/ Bord, som hand havde ført paa landet, og haver det tilkiendegivet for Kiøbsvennen *Girk (Gert?), men ikke til Lensmanden eller fogeden, dernest blev ham tilspuurt naar ham fant dem, ? hvortil hand svarede at haver fundet forleden Aars Vinter de 7 Bord og i aar har hans dreng Arne funden med een anden Mand 7 Bord. Derpaa blev ham tilspuurt om hand nogen sinde haver det tilkiendegivet for offentlig Ting ? hvortil hand svarede nej; men vel At have sagt det til eendeel af almuen, Og haver derfor ikke d/et angivet, enten for Amptmanden, fogeden eller nogen saadan sin øfrighed, saasom hand holt det at Være af ingen Værdi:

Fogeden satte i rette over dend indstevnte efter lovens 5te Bogs 9 Cap/itul 1 (1ste) og 2den articul og strandforordningen 11 articul, og paastod Dom.

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand noget videre havde at udreede i denne Sag, som Kunde Være til hans befrielse ? hvortil hand svarede nej.

Da blev af mig med samptlige Laugrettet saaledis Dømt og afsagt.

Omendskiønt denne forseelse efter Loven og forordningens tilhold vel fortienner een haard straff, saa dog for Samvittigheds skyld og henseende til Værdietz ringhed, og for at conservere et menniskis ære ansees dend til penge *Mulet, at hand nemblig Mikkell Huusum tilfindis at betale Bordenes Værdi 3 dobbelt til deris Kongl/ig Majestet med 1 Rdlr og Bordene derforuden at tilhøre Kongen; dog foreholdes hand herhoes, at vagte sig herefter for at dølge noget som kand af ham findis, saafremt hand ikke vil haardelig om hand *tiere i saadan forseelse skulle antreffes, straffes efter loven og forordningen, det tildømte vil hellers inden 15 dager under nam efter loven udredis og betaldis.

S/igneu/r Jonas Ruus haver ved 2de Vidner lensmanden Mikkell Onæs og Aamund Nilsøn ladet stevne Rasmus Johansøn Leervaag for ham paa sine myndlingers Veigne pligtige landskylder og 3dietager, hvorføre hand vil producere special Reigning, at betale med Processens omkostning.

Dend indstevnte møtte for Retten og Persohnlig og vedtog stevnemaaleet. Og forklarede derhoes at hand u-muelig kand betale ham denne Rest, saasom hand tager 4 Rdlr aarlig i fløtning af dem.

Citantens søgning Var 5 aars landskyld og 2 aars 3dietage, item fierdepenge deraf, som er (ialt?) 8 Rdlr 3 s/killig.

Dernest blev leilendingen tilspuurt om hand ingen landskylds bog havde ? hvortil hand svarede ja, mens ikke med sig. Forklarede derhoes at have nyelig Været i byen og betalt ham 1 Rdlr, som ej i hans Bog er bleven afskreven.

Afsagt.

Som Lovens 3die Bogs 14 Cap/itul 22 art/icul tilholder Landrottene at meddeele sine Leilendinger landskyldsboeger, som skal kom/m/e overens med Jordebøgerne, og leilendingen

beklager sig at Være sked forkort af Landrotten, da Vil original Jordebog tillige med Leilendingens landskyldbog til nestholdende Ting for dette Skibbredis almue produceris til conference og endelig Doms Loulige paakiendelse.

Dito stevner Johannes Nilsøn Leervaag for resterende 4re Aars landskyld og 3dietage for 1712, Item fierdepenger deraf

1713: 45

tilsammen 3 Rdlr 6 s/killing at lide Dom til betaling med Processens Omkostning.

Dend indstevnte møtte og vedtog Varselet; og benegtede denne giæld, tilkiendegivende at hand i 4re aar ikke viste hvad ejer hand havde og derfor ikke kunde paa noget sted yde dend, siden har hand betalt ham i fire aar, Og har i de 4re aar betalt ham 6 Rdlr; de 3 aar betalte hand ham for Juul og det sidste aar betalte hand ham efter Juul: formeenende derhoes ej at kunde svare ham 4dePenge for de 4re Aar hand ej viste at hand Var ejer: derforuden forklarede hand at hand har betalt ham langt mere end i hans Bog findis anteignet og paa saadan maade kunde hand aldrig blive skyldfrie.

Afsagt.

Samme kiendelse som forrige.

Dernest tilspuurte fogeden Almuen og det tilstædeværende Laugrett, om dem ikke vitterligt Var, at Aar 1712 haver lagt øde og Usaaet efterskrevne Gaardeparter i dette Skibbrede nemblig Førland 21 mark Smør, Lechvold 1 p/un/d 7 1/2 mark Smør, Leervaag 1 pund 12 mark Smør, Kaland 12 mark Smør, Kaardal 21 mark Smør, Weraas 1 pund 18 mark Smør, Øfre Syslak 22 mark S/mør, Kaalaas 1 løb Smør Hauchaas 1 p/un/d 12 mark (smør), Weddefield 1 løb 18 mark S/mør Neretvet 2 p/un/d 16 mark Smør Bachebøe 1 p/un/d 12 mark Smør, Konglevold 1 løb 2 p/un/d 12 mark Smør, Fieldsbøe 1 løb 1 p/un/d 15 mark Smør, Løftvet 2 p/un/d 18 mark, Bruntland 2 p/un/d, Dragøen Et pund og 12 mark Smør ? hvortil alle eenstemmig svarede ja! hvilket fogeden under Rettens forseigling begierede, som ham blev meddelt.

Derefter blev restancen paa de ordinaire Skatter for Aar 1712 lydeligen oplæst, som beløb sig til dend summa 18 rdlr 2 mark 9 s/killing og af mig og samptlige Laugrettet forseiglet.

Item restancen for dend allernaadigste paabudne dagskat oplæst og forseiglet, og dermed Tinget paa det sted ophævet.

Anno 1713 d/en 7 Aprilis er holdet almindeligt Vaar restantz og Sageting med Gulen Skibbredis Almue paa Gaarden Halsviig nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniels Rafnsberg Bondelensmanden Ole Hougsdal og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Jørgen Nordgulen, Peder Næs, Joen Østgulen, Joen Nærdal, Jens Nere Østgulen, Ole Tveten for Nils Eide, Jetmund Risnæs, Lars Øfre Opdal, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed ædruelighed og fredsommelighed, er bleven først oplæst alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds ordres som fol/io 35 findis ekstraherede.

Derefter blev publiceret Hougne Bertelsøns Hougsvær, Iver Bertelsøn Hopes, Erik Bertelsøn Hosteland og Gudmund Bertelsøn Rosnæssis udgivne Skiøde paa 1 pund Smør udi Areolet i Gulens Skibbrede beliggende dat/erit Halsviig d/en 6 Aprilis 1713.

Giertrud De Finis udgivne bøxelbrev til Siur Mogensøn Molland paa 1 Mæle Malt udi Hosteland i Gulens Skibbrede beliggende, daterit Horvigen d/en 2 Januarij 1713 ./.

Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til samme Siur Mogensøn Molland paa 13 1/2 mark Smør udi samme Gaard Hosteland dat/erit Lindaas d/en 3 Januarij 1713 ./.

Giertrud De Finis udgivne bøxelbrev (til) Rasmus Jacobs/øn paa 9 mark Smør udi Kiettelsviig dat/erit Horvigen d/en 3 Januarij 1713 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Gulak Rasmusøn paa halve Gaardzbruget udi Rød, daterit Halsviig d/en 6 Aprilis 1713.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Elling Olsøn Frøsetter paa 1 p/un/d og 6 mark Smør udi Børkeland dat/erit Horvigen d/en 24 Martj 1713 ./.

1713: 45b

Hans Jørgensøns udgivne bøxelbrev til Lars Hansøn Hougsvær paa 1/2 løb (smør) og 1 fierding Malt udi Hougsvær i Gulens Skibbrede beliggende, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1713.

Mag/ister Erik á Møinikens udgivne bøxelbrev til Peder Gregoriussen paa 1 pund Smør og 18 mark fisk udi Gaarden Vadsviig i Gulens Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 13 Decembr/is 1712 ./.

Og blev da Sagerne foretagen.

Og havde deris Kongelig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg med skriftlig Varsel ladet indkalde 2de Løsgiengere Nafnlige Daniel Pedersøn/Eriksøn og Elen Jørgensdatter, til straffs lidelse for begangne løsgiengeri, som blev læst.

De indstevnte fremstod for Retten ustokket og ublokket og forklarede efter tilspørgelse først at Være hertil Louligen stevnede: Dernest blev deris forklaringer oplæst, og dem tilspuurte om de ikke saa aflagde Vare ? hvortil svaredes At dend saaledis i sandhed da var.

Dernest blev ham tilspuurt om hand kunde benegte dette, som fogeden fra Hardanger havde reqvireret om og faaet spuurt, at hand jo med een gift Koene havde bortdraget som havde sin levende Mand Ole Muurmester og Arbeidede i Hardanger, hvis navn var Birte alt med hendis samtykke Og villie ? hvortil hand svarede ja at hans uforstandighed har kommet ham til at gjøre saadant.

Dernest blev dem tilspuurt om de nogen attester eller beviser havde at fremvise om deris liv og levnets forhold, item at de hoes gotfolk har været tieniste begierende, eller noget saadant som loven tilholder ? hvortil hand svarede at hoes H/er/r Jørgen Jensøn Brof skal ligge een attest ham tilkommende hvor hand er fød og At hand har gaaet til alters der. Derpaa blev ham tilspuurt hvor hand Var fød ? da svarede hand nu Sonden for Kongsberg 4re Miil: excuserende (unnskyldende) sig at ikke have haft bedre vit, og derfor giort Vrang beretning; tilstaaende ej her hoes ej nogen mandz tieniste at have været begierende og ej at have andre attester, end nu

sagt er.

Qvindemennisket tilstod og ej at have nogen bevis enten hvor hon er fød, sig opholdet, eller ernæret. Og ej heller at hon har været tieniste af nogen begierende. Qvindemennisket blev tilspuurt om hon nogen *legenlig (legemlig) omgiengelse har haft med denne Daniel og om hon ved ham kand vide sig at Være frugtsommelig? till det første svarede hon, at hon ikke kunde negte at hon jo har haft *legenlig omgiengelse med ham, men om hon skal være med Barn ved hon ikke vist endnu; Daniel *Eriksøn kunde ej heller negte at hand jo med hende havde haft omgang.

Videre havde de intet at forevende uden de begierede moderation med straffen.

Fogeden derpaa refererede sig til Lovens 3die Bogs 21 Cap/itul 16 (artikkel); og paastod, at efterdi de begge ej har skaffet rigtige beviser, de da som løsgiangere Maatte ansees til Vedbørlig straff; item \at hand efter/ Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 22 art/icul og Var Dom begierende.

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

1713: 46

Som befindis af Daniel *Eriksøns \nu/ tilstaaende nu fragaaende Vankelmodige bekiendelse, hvorudi hand ofte sig selv modsiger, som dog udi hans falske pas kaldes Daniel Pedersøn, at have øvet stoer Ugudelighed, nu ved een egteqvindis bort førelse nu ved dette løse qvindemenniskes Elen Jørgensdatters horeri som hand dog har foregivet at være hans egne koene, det hon Elen Jørgensdatter dog selv fragaar, som hand og siden har fragaaet, og begge ej At have nu ringeste beviiser efter lovens 3die Bogs 21 Cap/itul 16 articuls tilhold; da kiendis for Ret, at ermelte Daniel Eriksøn, andre saadanne ugudelige og løse folk til excempel, bør straffis med at gaa paa Bremerholm sin livis tid j jern og arbeid, og Elen Jørgensdatter som baade i løsgiangerie og Ukydskhed saaledis har henlevet at hendsendis til neste Børnehuus, der sin livis tid at arbeide ./.

Lensmanden Ole Hougdal til deris Kongelig Majestets interressis beobagt haver ladet stevne med 2de Vidner Joen Ostgulen, og Jens Nere-Ostgulen, Christen Oløn Øfre Ostgulen for begangne løstgighed med Svanilde Andersdatter, til sine bøders erleggelse.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt: og tilstod *sigtelsøn og at være rette barnefader dertil: nemblig det barn, som hon nu ligger i barselseng med og vil tage hende til egne.

Afsagt.

Som Christen Oløn Østgulen siger sig at ville egne Svanilde Andersdatter, da foreleggis dem det at fuldbyrde inden S/anc/te Hans dag; og hvis deris egteskab ikke da bliver fuldbyrdet, vil svares fuld lejermaals Bøder.

Dito stevner med samme Stevnevidner Christi Mogensdatter for begangne horerie første gang med een Østmand.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt. Og at være kommen i Barselseng med eet pigebarn.

Fogeden begierede dilation og opsettelse til hand kand faa indhentet Præstens attest, om hvem hon for ham til Barnefader haver udlagt.

Afsagt.

Dend begierte dilation bevilgis fogeden til nestholdende Ting den forlangede attest at forskaffe, hvorda efter foregaaende varsel, skal videre udi Sagen kiendis hvis Ret er.

Siden blev Tinglyst Mag/ister Stabels paa H/er/r Søren Lems veigne udgivne børselbrev (til kven

manglar) paa 1/2 løb og 9 mark Smør udi Kiellingvold, i Gulen Skibbrede beliggende dat/erit Evenvigs Prestegaard d/en 13 Julij 1711 ./.

Deris Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg tilspuurte tilstædeværende Almue, om dem ikke vitterligt var, at efterskrevne Gaarder og gaardeparter har aar 1712 ligget øde og Usaaede, som er Kidøen 6 mark, Svaberg 12 mark Korsvold 15 mark, Glosvig 1 p/un/d, Biørnebotten 1 p/un/d, Ruud 1 løb, Øfre Berge 1 p/un/d 6 mark, Kiellevold 18 mark, Glenjen 1 p/un/d 21 mark ? hvortil de eenstemmig svarede ja. Hvilket fogeden under forseigling forlangede, som ham blev meddeelt.

Dernest blev restancen for dend allernaadigste paabudne dagskat oplæst og forseiglet.

Item restancen for de ordinaire skatter for aar 1712 dend summa 5 Rdlr 4 mark 11 s/killing oplæst og forseiglet.

S/igneu/r Jukkum Kling gastgiæber i Kilstrømmen, haver med skriftlig Varsel ladet indkalde eendeel Vidner Joseph Frøsetter Torger Frøsetter og Peder Frøsetters Søn, item Mogens Riisnæs og Gietmund Riisnæs, samt Mogens Sætre, Rasmus Olsøn

1713: 46b

og Asgrim Knarvig at møde til anstundende Vaarting her i Skibbrede og aflegge deris eedlige forklaringer om hvis (det som) dem i denne handel vitterligt er, item Anders og Ole Slire, og S/igneu/r Danchert Danchertsøn til Vedermaele, alt til et Tingsvidnis erholdelse. Dernest møtte og producerede *udtog (uddrag/avskrift) *unden (under) forige Sorenskrivers Arent Balsersøns haand og forseigling om hvis (det som) de til Vedermaehle indstevnte Vidner forhen i denne Sag haver *Vudnet: (vidnet, eller vundet = fortalt/forklart)

Alle de indstevnte møtte undtagen Asgrim Knarvig i Lindaas Skibbrede og Ole Andersøn Slire;

Item producerede Lambert Harder til Rettens undervisning Øfrigheden høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Resolution Af 24de Martij 1713 til denne Sag at drive.

S/igneu/r Bagge møtte paa S/igneu/r Danchert Danchertsøns Veigne og producerede Velbemelte Stiftbefalingsmandens til ham udstædde Resolution af dat/o 6 Ap/rilis nest afviget, hvorved hannem bevilgis denne Sag imod Citanten at udføre. Dernest exciperede hand imod dend af Johan Jukkum Kling begynte Proces og Rettergang saaledis (1) at *allerrede udi Hovetsagen for den Kongl/ig Oberhofret Dom ergangen, hvor bemelte Kling er kient Sag skyldig og er dømt til at betale baade dend omtvistede Brendeved saavelsom 40 Rdlr i Processens Omkostning, hvilket om Vederparten skulle ville *bemegte (benegte), Danchert Danchertsøn erbyder sig, med Dommen, saasnat dend Kand faaes beskreven, at bevisliggiøre (2) og efterdi Dom udi hovetsagen for Kongl/ig Oberhofret gangen er og Lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 28 art/icul udtrykkelig befaller at intet Vidne derefter maa føres, med mindre at dend som dennem vil føre med corporlig Eed kand bekræfte, at hand, om samme Vidne ikke tilforne har været vidende, saa kunde Danchertzen ikke tage til Gienmaele imod disse nye indstevnte Vidners forklaring, førend Loven af Vederparten i saa fald er efterlevet. (3) da er Torgier og Peder Frøsetter tilforne og af begyndelsen, efter Citanten Jukkum Klings stevnemaal udi hans fuldmegtiges præsence (tilstedeværelse) bleven examinerede, og deris eedlig forklaring aflagte, hvilken forklaring, som dend skal findis i Tingbogen verbaliter (ord for ord) indført; hand begierede verbaliter i denne act maatte indførís (4) da er de indstevnte og af Danchert Danchertsens forrige tiener førte Vidner deris forklaringer langt over dend tid, at de uden

Kongl/ig særdelis bevilling kand paaankes, og end mindre er de af nogen Ret underkiente, hvorfor hand nemblig Bagge skulle formeene, at denne Rettergang saavit dend deris forklaring skulle concernere (Engelsk: concern = angå, vedkomme) er stridende imod lovens 1 Bogs 6 Cap/itul 10 art/icul efterdi ingen underRettis act efter 6 Maaneders forløb maa paatales: hvilket saavelsom Stiftbefalingsmandens erindring udi hans udstædte Resolution hand submitterede (submittere = underkaste, kue) under Rettens Retsindige paaskiøn:

Harder svarede at disse circumstantcer (Engelsk: circumstance = omstendighed, tilfelle, tilstand), som Danchert Danchertsøn lader indvende for at hemme Klings Vidners førelse, er efter hans formeening kraftesløes, thi først

1713: 47

er af denne Rets Oberret, nemblig Laugtinget dend Dommer, i denne Sag kient og Dømt, at Kling bør føre sine Vidnisbyrd, som hand udi Sagen kand have, og de af Danchertsøn og Lars Eriksøn afhørte Vidner, der til at kaldes, item at dend, af underretten afsagde Dom og Rettens forhandling ej derudi bør være hinderlig, hvilken afsigt, hand til at bestyrke Rettergangen om disse vidners førelse, *had (hand) producerede afsigten under Velbyrdig Laugmandz haand; (2) skal Danchert Danchertsøn ikke skulle bevise, som hans hellers foregiver, at nogen Dom for Oberhofretten er gaaen, thi det kand Kling med corporlig eed purgere (Engelsk: purgation = bl.a. renselse. Renselsesed: oath of purgation) sig for ikke at være vidende; Og over alt, saa naar det considereres at Danchert Danchertsøn lader foredrage, det dend Kongl/ig Oberhofret alleene skal have dømt paa dend omtvistede ved, og ikke paa de af Danchert Danchertsøn med Kling giorte beskyldninger saa kand jo Kling ikke fornægtes sit ærlige navn og rygte at forsvare og hvad heller hand nu det paasøgte Tingsvidne til nogen videre Rettergang i Sagen forlanger, eller og alleene for at bevise sin Uskyldighed for samme ærrørige beskyldning, kand hannem vel ikke forspildis Vidnernes afhørelse (3) Som nu dend Rets Oberret har kient disse Vidner at bør afhøris og med dend Rettergang som nu stædes, uden nogen limitation (Limitasjon = begrensning, innskrenkning) til Lovens 1 Bogs 13 Cap/itul 28 art/icul, som ellers ikke kand vedkomme denne Sag, naar de omstendigheder bliver Observerit, som i Laugtings {stevningen eller} kiendelsen er indført: og Danchertsøn ikke skal bevise samme Dom at være svekket, saa i henseende at Vidnerne ere tilstæde for Retten s/om Vidne skal, de paagiældende og louligen ere kaldede begierede hand at Vidnerne maatte afhøris og derom erindrede Dommeren lovens 1ste Bogs 5 Cap/itul 9 art/icul.

Bagge replicerede, at om endskiønt dend af Jukkum Klings fuldmægtig alligerede 9 art/icul udi lovens 1ste Bogs 5 Cap/itul forbyder Dommeren at Veigre Vidners førelse, saa siger dend dog derhøes, nemblig, at Vidner maa og bør fører for saa vit louligt er, nu eragtede bemelte Bagge at det skulle være stridende imod loven, *ad (at?) disse indstevnte Vidner skulle tages til forklaring, eller at de forrige Vidner maa beskyldes, hvis Vidnisbyrd ere Usvekkede; hvad sig angaar dend fremlagde Lautingskiendelse under Laugmandens haand, da formeente hand at dend ikke kunde gielde noget i denne Rettergang, helst efterdi dend som forbemelt ved Oberhofrettens Dom er underkient og tilside Sat, skulle Jukkum Kling eller hans fuldmægtig nu for Retten med eed bekræfte at bemelte Laugmandens Dom, eller til underkiendelse for dend Kongl/ig Oberhofret er bleven indstevnt, da indstillede hand dend post til Rettens

1713: 47b

gotfindede, men *refereerede sin paaankelse derudinden til sin tid, men hellers erbyder Danchert Danchertsøn, om Retten det saa fornøden eragter, at Laugmanden(s) Dom saaledis som forskrevet staar er underkient, med corporlig eed at forklare, og falder det vel af sig selv, at

efterdi Jukkum Kling udi samme Dom er kient Sag skyldig, Danchert Danchertsøn da ikke haver begaaet nogen forseelse ved sine giorte i rette settelser, ja, om end Laugmandens Dom endnu Var i fuld kraft, som dend ikke er, saa kunde dend dog ikke bevilge Jukkum Kling noget imod loven, og end mindre bevilger dend hannem at føre de Vidnisbyrder paa nye, som hand tilforne ført haver, eller at føre Vidnisbyrd paa ord, som efter Aar og dags forløb kunde være passerit, tvert imod lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 29 art/icul, hvorføre hand indskiød sig under Lovens forsvar imod Jukkum Klings irregulaire Rettergang og var Rettens kiendelse begierende.

Harder svarede at naar dend paabud som Lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 28 articul bliver Considererit med de foregaaende articler, da vedkommer det overdommeren at skionne om dend af Vederparten paastaaende eed kand tages, efterat underretz Dom for ham gangen er, og Sagen for hannem, hvor bevislighederne skal bruges er indstevnt. Kling har Og nu forhen Demonstrerit, at altskiønt hand ikke vil bruge det forlangede Tingsvidne i nogen Rettergang, kunde det ham ikke fornægtes til hans æris Conservation, helst saasom ikke nogen Dom om Dankertsøns beskyldninger skal være gaaen; Laugtings Dommen beviisis ikke at Være svekket og kand dend ikke svekkes ved benegtelses eller bekræftelses eed, thi begierede hand Vidnerne nu som tilforne ligesom Laugtings Dommen dend Ret til Rettesnor har kient maatte Vorde afhørt.

Afsagt.

Som vel ingen af Parterne kand benegte at jo Lautingsdommen for dend Kongl/ig Oberhofret til underkiendelse er indstevnt, som nu under eed erbyder at skal være paakient, og der om dens endelig paakiendelse disputeris, da udsettes med Vidnisbyrdenes forhør indtil endelig Dom kand forskaffes til Rettens nærmere efterretning, undtagen de beviser, som Jukkum Kling til bedre Sandheds Opliusning, end tilforne i Rettergangen haver været, kand have, saavit de ikke anrører de forhen førte edlige Vidnisbyrder, saafremt Jukkum Kling {Kling} ellers med Eed kand bekræfte i følge af Lovens 1ste Bogs 13 Cap/itel 28 art/icul, ej tilforne, førend nu, om dem at have været Vidende.

1713: 48

H/er/r Søren Lems udgivne Skiøde blev tinglyst som var udgiven til Mag/ister Stabel paa 1 løb Smør 1/2 Mæle Malt (gard ikkje nemnd), Dat/erit Evenvig d/en 24 Martij 1713 ./.

Mag/ister Nicolaus Stabel haver ved 2de Vidner Nils og Joen Eide ladet stevne Ole Nore Høevig for ham resterende Landskylder 4 Rdlr 5 mark item fierdepenger for 1712 2 mark 3 s/killling og 3dietaget.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være loughlig stevnt: og benegtede ej gielden, dog belovede betaling.

Bork paa Citantens Veigne eskede Dom.

Afsagt.

Som dend indstevnte ej benegter Gielden da tilfindis Ole Høevigen at betale Citanten Mag/ister Stabel de fordrede 5 Rdlr 1 mark 3 s/killling med 2 mark i Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito stevner ved samme stevnevidner Rasmus Høevigen for ham pligtige efter afreigning 2 Rdlr 3 mark 12 s/killling item landskylder for 1711 og 1712 = 3 Rdlr item 1 Vog korn, 2 mark 4 s/killling og 4 mark i 3dietaget tilsammen 6 Rdlr 4 mark.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog stevnemaalet at være loughlig; ej benegtende Søgningen, men ville efter haanden betale det.

Bork paa Citantens veigne paastod skadesløes Dom med Processens Omkostning.

Afsagt

Som Rasmus Høvigen ej benægter Søgningen, da tilfindis hand at betale Citanten Mag/ister Stabel de søgende 6 Rdlr 4 mark inden 15 dager under Nam efter loven, med 2 mark i Processens forvolte Omkostning.

Dito stevner Nils Nordal for resterende Landskylder 3 Rdlr 5 mark 6 s/killling.

Dend indstevnte møtte persohnlig for Retten og vedtog stevnemaalet: Og ej benegtede Gielden, men ville have dilation med betalingen.

Bork paa *dend indstevntes* (Citantens) Veigne paastod een skadesløes Dom med Processens Omkostning.

Afsagt.

Nils Nordal som ej benægter Søgningen, tilfindis at betale Citanten Mag/ister Stabel de Søgende 3 Rdlr 5 mark 6 s/killling inden 15 dager under Nam efter loven med 2 mark i Processens forvolte Omkostning.

Peder Bork paa Mag/ister Stabels Veigne haver ladet indkalde Jens Tøssøen, Jacob Tøssøen, Wintzens Hambre og Nils Søre Biørøen, til at anhøre Torkiel Joensøn Kiellevolds, Clemmet Monsøns og Hans Knudsens edlige forklaringer, angaaende Borgestuen paa Sunds Præstegaard.

De indstevnte Vidner møtte for Retten; og tilstod at være louligen stevnte.

Jens Tøssøen, Jacob Tøssøen, Vincentz Hambre og Nils Søre-Biørøen møtte ikke: som dog efter stevnemaaletz paaskrift befantes louligen stevnte.

Derpaa blev Torkel Joensøn Kiellingvold fremkaldet som efter aflagde eed for Retten gjorde denne bekiendelse: at tvende Mænd af dem hørte hand sige da de havde nerført \noget af/ Borgestuen til Søren og skulle dend indtage i Jægten, at de skulle hilse Magister Stabel og sige ham at hand ikke skal faae Borgestuen førend hand betaler dem 20 Rdlr, før skulle de sette ild paa dend, førend hand skulle faa dend: men mendene kiente hand ikke: hand forklarede derhoes at de sagde saaledes, hand skulle ikke faa dend førend Retten skilte dem ad, før skulle de sette ild paa dend.

Dernest blev fremkaldet Chlemmet Mogensøn som efter edens afleggelse forklarede: at Jens Tøssøen, Wincentz Hambre og Nils Søre Biørøen forbød dem

1713: 48b

at tage Borgestuen, bad dem hilse Magister Stabel og sige ham, førend hand skulle nyde noget af dend uden 20 Rdlr afgift, før skulle de give deris Præst dend til at brende op; og dersom de ikke lod dend ligge, skulle de tage roret fra jægten; hvilke ord de talede da de med noget af det var kommen til Søren.

Det 3die Vidne Hans Knudsøn efter edens afleggelse forklarede: at hand nemblig Mag/ister Stabel ikke uden at hand vilde give dem 20 Rixdaler skulle faa Borgestuen, førend Retten dem adskilte; thi før skulle de lade Sunds Præsten brende dend op; og siden da de med søen Var og havde 3de stykker i Jægten truede disse mænd dem med at tage roren fra jægten dersom de ikke lagde det op; men mændene Kiente hand ikke.

Videre havde de ikke at forklare hvilke forklaringer af Bork under Rettens forseigling til Tingvidne var begierende.

Og som ingen indfant sig efter 3de ganges paaraabelse, som vilde gaa i rette, blev Retten denne sinde paa dette sted ophævet ./.

Anno 1713 d/en 20 Aprilis er, efter Velbaarne og *Høiælde Stiftbefalingsmandens *Andræ Undals Høi-respective ordre sat Ret paa Præstegaarden Fanæ for at skønne om dend Præstegaards brøstfældighed, i nærværelse af Kongl/ig Maj/estets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg og 6 af *ha (hand?) U-villige af Hammer og Hougs Gield opnæfnte Mænd Nafnlige: Lensmanden Johannes Øfste Mielde, Nils Askeland, Ole Eide, Knud Mæle, Ole Hoshofde, og Askild Heldal,

Hvorda comparerede for os deris Høiærværdighed Biscoppen Nils Smedt og deris Velærværdighed Lector Ole Bornemand som Citant: som producerede for os deris Høiædelbaarendhed Stiftbefalingsmandens Høi respective ordre in originali dat/erit Berg/en d/en 13 Martij 1713: Dernest producerede H/er/r Lector Stefnemaalet dat/erit Berg/en d/en 22 Martij 1713 som blev læst, hvorudi og er indkaldet een deel af Almuen Lensmanden Lars Dyngeland, Nils Nere-Dyngeland, Mogens Pedersøn Nere-Sandven, Rasmus Hornæs, Lars Nodtvedt, Jens Kaland Mogens Millishoug og Lars Birkeland;

Alle de indstevnte Bønder undtagen Lars Dyngeland, Rasmus Hornæs, og Jens Kaland møtte ikke:

Og formeente deris Høiærværdighed Biscoppen Nils Smed, at dend Post i Stefnemaalet angaaende Omkostningernes erstatning paa Besigtelsen var Ulovformeligt, i henseende til at hand tilforne havde alleene bekostet forrige besigtelse: og finder ingen anledning dertil i loven at den ham kand paabyrdes.

Hvorimod Lector *referedere sig til Stefnemaalet formeeneende at om aabod skulle findis hand og omkostningerne maatte tilsvare.

Alle de indstevnte imodtog Hellers Varselen: saa mange som comparerede.

Derpaa begierede deris høiærværdighed Biscoppen at besigtelsen, som nu loulig skal skee og foretages af de tilnefnte Mænd, maa considereris efter dend tid at hand qvitterede Fanæ-Præstegaard, som Var in *Majo 1712 og hvad fra dend Tid kunde væren bleven brøstfældig, ikke at kunde tilsvare: saasom hand ingen mere fuldkommen Usun fructum af Præstegiellet nødts mens Lector da gaarden tiltraadde og indkommerne i Gieldet oppebar. Item, at ham refusion motte skee for hvis (det som) hand paa Præstegaarden har ladet op bygge og ikke gaarden egentlig vedkommer.

Lector derimod replicerede at hand ikke kunde lade den besigte før, eftersom ingen tid Var ham tilkiendegivet o/m Huusernis brøstfeldighed foruden det ikke kunde

1713: 49

paa et Aar forderves.

Derpaa producerede deris Høiærværdighed Biscoppen forrige besigtelse; hvorudi var indbegreben inventariummet. Efter tilspørgelse tilstod deris Høiærværdighed Biscoppen Nils Smedt, at have indgaaet den Contract eller forliig med Almuen at hand for een aarlig afgift skulle, som de ham givet haver, 2 s/killing til mands, skulle dend vedligeholde:

Derpaa begave vi os til Huusene at besigtige og begynte først paa Almuens, som dog af deris Høiærværdighed Biscoppen vil tilsvares; at besigtige:

1. Borgestuen befantes paa dend Vestre og Nordre side at Være uden bordtag og oplænninger og kunde ikke ringere bordtekkis end med 8tte tylder Bord á 24 s/killing tylden, er 2 Rdlr. 1 tylt Oplænninger á 6 s/killing stykket er 4 mark 8 s/killing. Nok behøves 100 Spiger for 1 mark 8 s/killing. Ardbeidsløn dertil 2 Rdlr. Veggene indvendige Var saavit forsvarlige, naar paa dend Østre side een Svild á 7 alen og dend Vestre side een dito á 6 alen blev indlagt, som vil Kaaste med opskruen og Arbeidsløn 3 Rdlr. I Stuen var hellers slet intet gulv og ringe Vinduer, men

som Capellanen H/er/r Søren De Fine obligerede sig at forære et steengulv derudi og gjøre Vinduerne forsvarlige, blev ingen Aabod derpaa lagt. Dørrerne faar repareris med Laas, hengsler og Spiger som i alt vil Kaaste 3 mark. Skorsteenen i Borgestuen var og meget brøstfeldig og efter Vores skønsomhed kunde ej ringere repareris, Spiegldet (spieldet) indbereignet, end med 3 Rdlr. Det andet flikkeri indvendig under taget for Varmens skyld er ansat for 3 mark. Taget paa Borgestuen var saa vit forsvarligt, naar 3 Vaager (næver) derpaa til draabefalds tekken blev lagt á Vaagen 12 s/killling - er 2 mark 4 s/killling. Saa til denne Borgestues nødvendige reparation, er paalagt - 12 Rdlr 2 mark 4 s/killling.

2. Herrekammeret var udvendig meget brøstfeldigt, og fattedes tvende Sviller, een paa Søndre og een paa Vestre side, item bordtag, hvortil behøvedes 12 tylter á 1 mark 8 s/killling tylden, hvilket med arbeidzløn, sampt kiørsel og førsel vil Kaaste tilsammen 7 Rdlr. Taget var gandske fordærvet og behøvedes dertil 24 Vaager Næver á 12 s/killling Vaagen - er 3 Rdlr. Item 5 Knæer og 10 Spigere, for 1 Rdlr 14 s/killling. Nok 2de Torveller (torvvøl) á 1 mark stykket er 2 mark. Arbeidsløn dertil vil Kaaste 2 Rdlr. Gulvet i stuen var forsvarligt. Vinduerne som vare 8tte tilsammen Kunde repareris med 3 mark 8 s/killling. Udi stuen fantes een Vindovn (Norsk Hist. Leksikon: Vindovn = fellesbetegnelse på ovner med dør/-er og trekkhull) med muuret pibe, som deris Høiærværdighed Biscoppen tilkom og selv havde uden Vederlaug opsat: Og som Ovn i Stuen nødvendig behøvedes og Almuen den ej tilforne havde forskaffet, afkiøbte de Mænd /: som paa Almuens Veigne Vare indkaldne /: Biscoppen Mag/ister Nils Smed, forommelte Ovn med opmuuret pibe for 6 Rdlr, hvilken Ovn, nu herefterdags følger HerreCameret; saa herpaa foruden Ovnen, som Almuen har kiøbt, er lagt Aaboed 14 Rdlr 0 mark 6 s/killling ./.

Løftet over HerreCameret, alt under samme tag, fantes nogenlunde forsvarligt, naar Vinduer paa bemelte Loft og Loftet i sig selv blev dreven, sampt brøstet paa den Nordre side med Bordtag forsiunet, som nødvendig behøves, hvilket alt med arbeidzløn og materialer vil Kaaste 4 Rdlr ./.

3. Floren eller Stalden befantes at Manqvere 5 Svilder, 2 paa Søndre og 3 paa Nordre side, som vil Kaaste med Kiørsel 1 Rdlr 2 mark. Hvad bordtaget, som paa floren behøves, angaar, da kand nøttes dertil det gamle Bordtag paa HerreCameret og Loftet. Taget er forsvarligt, naar 4re Vaager Næver derpaa til draabefalds tekken bliver lagt á 12 s/killling Vaagen, er 3 mark. Item behøves 5 oplenninger á 6 s/killling stykket er 1 mark 14 s/killling. Saa florens bekostning i alt at reparere med arbeidzløn og opskruen vil blive 5 Rdlr 14 s/killling ./.

Præstens Huuser som hand vedlige bør holde.

4. 5. 6. 7. *Een drengestue, et Ildhuus, sampt een liden Boe eller Klæve og melkestue hoes Ildhuuset, alt under et tag, befantes med Tag, Bordtag og videre forsvarligt.

8. Dend Røde stue paa Nordre side af HerreCameret, bestaaende

1713: 49b

af 3de Vægger og annecterit til Borgestuen, befantes meget brøstfældigt: hvortil behøvedes paa Vestre side 1/2 tylt timmer, som vil *Kaast 1 Rdlr 0 mark med Kiørsel. 5 Oplenninger á 6 s/killling stykket er 1 mark 14 s/killling. 8tte bielker á 1 mark 8 s/killling stykket er 2 Rdlr. 4re tylter Bord til Loftet á 1 mark 8 s/killling t/ylden er 1 Rdlr; Til Bordtag paa Vestre siden 3 tylter, er 4 mark 8 s/killling Til gulvet i Stuen 4re tylter, er 1 Rdlr. 6 till aaser á 6 s/killling stykket er 2 mark 4 s/killling. Til Taget behøves 8tte Vaager Næver á 12 s/killling Vaagen er 1 Rdlr.

*Arbeisløn med Skruer, ere 6 Rdlr; saa denne Stues reparation er 13 - 2 - 10.

9. Høeladen befantes udi een slet tilstand, dend behøvede til bordtag 24 tylter Bord á 1 mark 8 s/killling tylden er 6 Rdlr. 3de Staflejer á 2 mark stykket er 1 Rdlr. 2de Beeter á 2 mark Stykket - er 4 mark. Sex Soler á 10 s/killling Stykket, er 3 mark 12 s/killling. Een tylt Oplenninger á 8 s/killling stykket er 1 Rdlr. Sexten Vaager Næver til taget á 12 s/killling Vaagen er 2 Rdlr,

Ardbeidsløn dertil i det ringeste 9 Rdlr: er tilsammen 19 - 5 mark - 12 s/killling.

10. Det Lille fæhuus fantes og brøstfeldigt og behøvedes dertil 1/2 tylt Timmer, eenddel bordtag og Næver, som alt er ansat til at Koste med ardbeidsløn 4 Rdlr. Til ovenmelte fæhuus var annecterit et lidet smalhuus, som Var forsvarligt.

11. Staburet var og forsvarligt, i henseende at et større af deris Høiærværdighed Biscoppen, for et mindre er opbyggt, hvorfore derpaa ingen Aabod, efter billighed kunde legges.

Hellers spuurte deris Velærværdighed Lector Bornemann efter een gammel Stue med hoesføjede Kleve, hvor den var afbleven ? hvortil svaredes, at den Var, da forrige Besigtelse holdtes, ganske forraadnet og U-duelig: saa dend nu ved andre Commoditeter af Biscoppen opbygget, blev redresserit (Fransk: redressere = gjenoprette, sette i fornyet stand); hvorfore H/er/r Lector Bornemann ej herefterdags tilsvare Videre, end hand anammet haver.

Herforuden fantes paa Øde Toft bygt og opsat af deris Høiærværdighed Biscoppen Mag/ister Nils Smed efterfølgende Huuse, Præstegaardens U-vedkommende og ham, nemblig Biscoppen tilhørende: *Een Hestestald, een Vedskykke; een muret Kielder med timret Camer over: og ved Søen, een Sæboed med Camer hoes af Timmer paa Bolværk opsat. Eet Stafnøst, 1 Lade, et Huusmandzhuus: Item tilhørende Biscoppen paa Phanæ 3de Jernkakelevner, foruden dend almuen kiøbte: Hvilke ere bestaaende, den eene i røestuen (den røde stue), den anden i Melkeboen og dend 3die i H/er/r Sørens stue.

De øfrige Huuse, paa Phanæ Prestegaard Staaende, som ej tilforne specificerede ere: nemblig een Stue med 2de SengeCamere hoes; een Stue med *Kakelvon (Kakelovn), Skorsteen, Kiøken, Spiskammer og andet Camer hos, og ved enden et SengeCamer, alt under et Tag; og een rød stue ved Laden staaende, med jern Vindovn og opmuret pibe udi, *tilhørende Capellanen H/er/r Søren De Fine og var af ham for hans egne Midler opbyggt.

Hvad Huuser hellers paa Smedsvigen findes, Præstegaarden underliggende, dog Præstegaardens Huuser U-Vedkommende, som er een liden Stue, et Ildhuus, 2de Smaa Boder, een lade og et smalehuus, som een forpagter nu ved Nafn Lars paaboer, forklarede Biscoppen at have med Opsidderen indgaaet saadan Accord, at hand de huuser skal Vedligeholde; thi vil dette komme paa opsidderens ansvar.

Saa vit denne dag forrettet.

Dagen derefter, som var d/en 21 Aprilis forføjede vi os til Skougen for at besee dend; hvorudi ingen gavnlige træer fantes, eller Tegn til at have Været, men alleeniste Brendeveed af Older, Hassel, Birk og *Eene, og af *Vas furre* lit til Stourshug; thi fantes her intet, som Aabod Kunde paalegges.

Denne forretnings {tilhold} Omkostning, vil efter det allernaadigste udgangne Reglement, dat/erit Kiøbenhafn d/en 24 Febr/uarij 1708 saaledis svares og betales, til Sorenskriverens Reise fra sit Huus paa egen bekostning til Lands og Vandz /: saasom in-

1713: 50

gen fri fløtning blev præsenterit :/ 3 1/2 Mil - 1 Rdlr 12 s/killling. Dend dags fri fortæring til Aastædet 4 mark. Dend første dags forretning 3 Rdlr, for denne Acts beskrivelse med forseiglet Papir 5 mark 8 s/killling. Til forseiglings Penge 1 mark 4 s/killling, og som anden dagen een anden forretning angik, skal dog dend heele dag ikkun en gang betales og søges. Mændene for at reise fra sit huus 5 miil og *halanden (halvanden) dags forretning, tillegges hver 4 mark - er 4 Rdlr. Fogeden for sin reise og U-mage formoder 3 Rdlr; saa denne forretnings Omkostning bliver 12 Rdlr 5 mark 8 s/killling.

Bliver da dend heele Aabod som deris Høiærværdighed Mag/ister Nils Smed paa Phanøe Præstegaard tilsvare *72 Rdlr 5 mark 14 s/killling* (73 - 1 - 14) hvoraf de 35 Rdlr 3 mark 8 s/killling er for Almuens Huuser, med hvilken Almue deris Høiærværdighed Biscoppen, forrige

Lector og SognePræst til Phanøe, havde indgaaet forlig med, for een aarlig indtegt, at holde enten ved frafald eller fragaaelse Loufør, hvilke H/er/r Lector Bornemann, Biscoppens succesor (Suksessor = etterfølger) i Lectoratet og Phanøe Kald /: som til hans formands forlig ej er forbunden, haver at levere Almuen deris Huuser nu at Loufør giøre med og herefter forsvarlig Loufør at holde; de øvrige 37 Rdlr 4 mark 6 s/killling tager hand til sig og Præstegaardens Vedkommende Huuser vedligeholder med; hvad Omkostningernis paastaaende, af *Biscoppen (Biscoppens?) erstatning, angaar, da som Velbemelte Biscop Mag/ister Nils Smed forrige holdte besigtelse allene har betalt og ret nu aar er forløben siden denne besigtelse af deris Velærværdighed Lector burte Være holden, Kand Retten ikke bifalde Mag/ister Bornemanns meening herudi:

Anno 1713 d/en 21 Aprilis er holdet Besigtelse paa Gaarden Logdefjord med forhen specificerede af Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget opnæfnte Mænd og efter forbemelte Høi respective Resolution, paa H/er/r Lector Bornemanns Memorial, af Stiftbefalingsmanden Velbaarne *Andrea Undal udgiven; i nærværelse af deris Høiærværdighed Biscoppen Nils Smed, forrige Lector og SognePræst til Phanøe Præstegield; alt efter første Stevnemaal.

Hvorda deris Høiærværdighed Biscoppen for os /: imodtagende først Loulig at være Varslet hertil /: producerede forrige Besigtelse sluttet d/en 30 Junij Aar 1686, hvoraf kunde sees hvormange Huuse dend tid paa gaarden fantes; og i følge af dens Nummer, blev, efter H/er/r Lector Bornemanns begiær som Biscoppen i Lectoratet og Phanøe-Gield succederede (Latin: Suksedere = etterfølge), besigtiget:

1. Een liden Røgstue, hvilken da dend blev efterspuurt, befantes gandske at være borte, og saavit dend gamle Toft udviser, har den Været 6 alen lang, som igien vil nye forskaffes: Og behøves dertil 3 tylter timmer 6 alen lang á 1 Rdlr tylden er 3 Rdlr. Een tylt Spær for 24 s/killling tilsammen. Til *troeg (Tro = takfjøl) og Vinskeeder 4re tylter Bord, á 1 mark 8 s/killling tylden, er 1 Rdlr. Næver at tekke taget med 12 Vaager á 12 s/killling Vaagen er 1 Rdlr 3 mark. Til gulvet 2 tylter Bord á 1 mark 8 s/killling tylden, er 3 mark. Til brøstet kand bruges det gamle Timmer af dend forraadnede Stue. Dørren med Laes og Hengsler vil Kaaste 4 mark 8 s/killling. Arbeidzløn til alt dette 5 Rdlr; Saa denne Stue i alt Vil Kaaste 12 Rdlr.

2. Borrestuen fattedes paa dend Vestre og Nordre side nye Svilder, som vil Kaaste tilsammen 3 mark. Taget vil forbedres med 6 Vaager Næver á 12 s/killling Vaagen er 4 mark 8 s/killling. Paa Vestre siden fattedes bortag 4re tylter á 1 mark 8 s/killling tylden, er 1 Rdlr. Gulvet i Stuen, Bord og Benker holdtis forsvarligt; Arbeidzløn hertil i alt 1 Rdlr 2 mark, Saa Aaboden paa denne Stue bliver i alt - 3 Rdlr 3 mark 8 s/killling ./.

3. 1 Staf ildhuus var gandske borte, som kunde efter Toftens

1713: 50b

Udviis, have været 6 alen lang og lige bred; hvilken vil kaaste med Næver og Arbeidzløn /: naar det af deris Højærværdighed Biscoppen Nils Smed tilførte tilfang bliver Lector Bornemanns /: 4 Rdlr.

- 4de. Melkeboden uden Kakelovn, som befantes at have været 8tte alen lang med Naaver og 7 Alen bred, er saa forraadnet og U-tienlig at een nye Vil forskaffes. Dertil behøves 3 1/2 tylt timmer á 1 Rdlr 3 mark tylden, er 5 Rdlr 1 mark 8 s/killling. Een Tylt Spær for 1 mark 8 s/killling. Een halv tylt Bielker á 10 s/killling stykket, er 3 mark 12 s/killling. Til Trog (Tro = takfjøl) og *Vinskeeder 3 tylter Bord á 1 mark 8 s/killling tylden er 4 mark 8 s/killling. Til Taget behøves 12

Vaager Næver á 12 s/killling Vaagen er 1 Rdlr 3 mark. Til gulv behøves 2 tylter Bord á 1 mark 8 s/killling tylden er 3 mark. Arbejdsløn til dend at opbygge 6 Rdlr: Saa denne Melkeboe vil Kaaste i alt - 14 Rdlr 5 mark 4 s/killling.

5. Fæhuuset fattedes 2 tylter Bord til Bordtagshielp for 3 mark; item til draabefalds udtag 4re Vaager Næver á 12 s/killling Vaagen er 3 mark; det at forardbeide vil Kaaste 4 mark; Saa fæhuusetz reparation bliver i alt - 1 Rdlr 4 mark ./.

6. Den anden floer fattedes ikkun 2de Oplenninger, som med materialer, arbejdsløn og Skruer Vil Kaaste 4 mark ./.

7: 8: De tvende Lader befantes nu udi et og behøvede een tylt Bielker til Soler og *Samdreiler á 1 mark stykket er 2 Rdlr. Item 2de Staver á 1 mark stykket er 2 mark. Item 10 tylter Bord til Bordtag á 1 mark 8 s/killling tylden, er 2 Rdlr 3 mark. Item 12 Vaager Næver á 12 s/killling Vaagen er 1 Rdlr 3 mark. Arbejdsløn med Skruer vil Kaaste 10 Rdlr. Og som paa Stæden, in natura, af deris Høiærværdighed Biscoppen Nils Smed, var fremført 1 tylt forsvarlige bielker, da fragaar for bielkerne de 2 Rdlr; og bliver saa ladens Aabod igien - 15 Rdlr.

9. Staburet kunde forbedres med 2 Vaager Næver som vil kaaste tilsammen 1 mark 8 s/killling. Arbejdsløn dertil 1 mark 8 s/killling. Er tilsam/m/en 3 mark.

Og som ingen Skoug til gaarden Var at finde kunde dend ej heller besigtiges.

Saavit af os denne dag forrettet.

Denne forretnings Omkostning specificeris efter det allernaadigste udgangne Reglement dat/erit Kiøbenhafn d/en 24 Febr/uarij 1708 saaledes: Sorenskriveren som denne dag har nødt fri reise fra og til Stedet, for denne dags forretning 3 Rdlr. Denne forretnings beskrivelse med forseiglet Papir og forseiglingspenge 4 mark og 12 s/killling. Fogeden formoder, som og fri Reise har nødt til og fra Stedet 2 Rdlr. Mændene hver for denne dags forretning og fortæring, 2 mark er 2 Rdlr. Saa denne forretnings Omkostning i alt bliver 7 Rdlr 4 mark 12 s/killling. Og er da den heele Aabods summa, som deris Høiærværdighed Biscoppen Nils Smed paa denne Enkegaard Logdefjord svarer 52 Rdlr 1 mark 12 s/killling ./.

Hvad Omkostningernis erstatning angaar, som deris Velærværdighed Lector Bornemann af deris Høiærværdighed Biscoppen prætenderer; da i henseende til at deris Høiærværdighed Biscoppen forrige besigtelse har betalt og Citanten Lector Bornemann saa nær et Aar har negligerit med Besigtelsen, hvorved og Gaardens Huuser imidlertid

1713: 51

ingen forbedring har taget, og derforuden nu nyder fuld Aaboed, da kand H/er/r Lector Bornemands Paastand ej herudi følges.

Anno 1713 d/en 22 Aprilis er, efter høiædle og Velbaarne Stiftbefalingsmandz *Andreæ Undals Høirespective befaling dat/erit Bergen d/en 13de Martij 1713, holdet Huusebesigtelse med forermelte 6 af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnefnte, Uvillige Mænd, paa Gaarden Raa Phanæ Prestekald underliggende, i nærværelse af deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg; hvorda at taxere dend Præste-Enke gaards Huuses brøstfeldighed; hvorda Parterne H/er/r Lector Bornemann som Citant, og deris Høiærværdighed Biscoppen Mag/ister Nils Smed comparerede; som, efterat hand havde efter forrige Kaldseddel ved første besigtelse paa Phanæ imodtaget Varselen, forrige af ham, efter hans S/a/l/ig/ formand Mag/ister Hans Daberg holdte besigtelse til Vores efterretning, hvoraf kunde sees hvormange Huuse Raa gaard tilhørede: som Var:

1. Byestuen /: saa kaldet :/ hvis brøstfeldighed saaledes befantis at Være: Taget vil forbedres

med 5 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen, er 3 mark 12 s/killing. Tvende Torveller (torvaler) á stykket 1 mark - er 2 mark. Til Bordtag, Vinskeder og Klenning ved Vinduerne, behøves 3 tylter Bord, som med opkiørsel og føring vil Kaaste 2 mark 4 s/killing tylden, er 1 Rdlr 12 s/killing. Loftet vil forbedres med 3 tylter Bord, som Kaaster med Kiørsel og førsel 1 Rdlr 12 s/killing. Een langaaes (langås) under Bielkerne med kiørsel 1 mark 8 s/killing. Vinduerne i Stuen at reparere 1 Rdlr; Arbeidsløn til Træværket 2 Rdlr: saa paa denne stue er lagt aaboed - 6 Rdlr 2 mark 12 s/killing.

2. Melkeboeden vil forbedres med 2 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen er 1 mark 8 s/killing. Een Torveld for 1 mark. Loftet vil omdrives og dertil behøves 2 tylter bord til hielp á 2 mark 4 s/killing tylden, er 4 mark 8 s/killing. Arbeidsløn dertil 1 Rdlr. Vinduerne med rammer, Poster, Ruder, og blye at forbedre 1 Rdlr 2 mark saa paa denne Stue er aabod lagt - 3 Rdlr 3 mark.

3. Under samme Tag og imod Nord, stoed et Timmer Ildhuus, som vil opskrues og behøves dertil $\frac{1}{2}$ tømmer*, som vil Kaaste med opkiørsel 1 Rdlr 2 mark. Item 9 oplenninger á 8 s/killing stykket, er 4 mark 8 s/killing. 1 Torveld for 8 s/killing. 4re Vaager Næver paa Taget á 12 s/killing Vaagen, er 3 mark. 2de tylter Bord til Bordtaget med opkiørsel og førsel 4 mark 8 s/killing. Til arbeidsløn og opskruen 3 Rdlr: saa dette huuses aabod er 6 Rdlr 2 mark 8 s/killing.

4. Borgestuen behøver paa dend Søndre Gavel 1 $\frac{1}{2}$ tylt Bord á 2 mark 4 s/killing tylden med Kiørsel og førsel, er 6 mark 6 s/killing. Item 3de Spær á 6 s/killing stykket, er 1 mark 2 s/killing. Et Torveld for 12 s/killing. Item 6 Vaager Næver til taget á 12 s/killing Vaagen, er 4 mark og 8 s/killing. Arbeidsløn dertil 1 Rdlr; saa herpaa er lagt aaboed 2 Rdlr 3 mark 12 s/killing.

5. Sengeboden gandske forraaden /: omendskiønt derfor var slagen nyt bordtag /: af Størrelse 7 alen med Naaven, vil nye op bygges, og behøves dertil 3 tylter timmer á 9 mark tylden med Kiørsel, er 4 Rdlr 3 mark. Item 16 Spær á 4 s/killing stykket, er 4 mark. Det omkringstaaende Bordtag kand tiene til Troeg (tro = takfjøl): Næver at tække med, dend gamle indbereignet paa dette forraadne Huus, vil tilgaa 8tte Vaager á 12 s/killing Vaagen, er 1 Rdlr. Til gulvet og dørren behøves 2 $\frac{1}{2}$ tylt Bord á 2 mark 4 s/killing tylden med Kiørsel og førsel er 5 mark 10 s/killing. Tvende smaa Vinduer derudi med rammer á 2 mark stykket, er 4 mark. Arbeidsløn til dette Huus at opbygge - 6 Rdlr, saa dette Huus vil Kaaste - 13 Rdlr 4 mark 10 s/killing.

6. Stabuuret var elendigt og kand ikke tiene til andet end et Smalhuus, thi vil her et nyt forskaffes á 10 alen lang og lige bred og dertil behøves 4 $\frac{1}{2}$ tylt timmer á 10 alen, hver tylt med

1713: 51b

Kiørsel, til 2 Rdlr, er 9 Rdlr; item een tylt Soeler og Underslag, som vil kaaste med kiørsel og førsel 1 mark 4 s/killing stykket, er 2 Rdlr 2 mark 4 s/killing. Til Staver som Stabuuret skal staae paa behøves 9 stykker, á 10 s/killing stykket, er 5 mark 10 s/killing. Til gulvet behøves 4re tylter Bord á 2 mark 4 s/killing tylden med kiørsel og førsel, er 1 Rdlr 3 mark. Spær behøves 1 $\frac{1}{2}$ tylt á 6 s/killing stykket, er 1 Rdlr 12 s/killing. 2de Bindingebielker for 2 mark. Til *Trough (tro = takfjøl) Kand bruges Gulvet og Bordtaget *at (af) det gamle fordervede Stabuur, Næver at tække med, behøves 16 Vaager á 12 s/killing Vaagen, er 2 Rdlr. Saa dette huus i alt vil Kaaste - 29 - 1 - 10 s/killing. (Medrekna arbeidsløn?)

7. Laden fattedes paa den Østre side Sex Torveller 14 alen *Alen lange á 1 mark stykket, er 1 Rdlr. Item 8tte Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen, er 1 Rdlr. Til Bordtag og dørrer 4re tylter Bord á 2 mark 4 s/killing tylden med Kiørsel og førsel, er 1 Rdlr 3 mark. Arbeidsløn dertil 2 Rdlr. Saa paa Laden blev Aabod Lagt - 5 Rdlr 3 mark ./.

8. Nordre floren behøvede $\frac{1}{2}$ tylt Timmer á 12 alen, hver stykke for 1 mark 4 s/killing, er 1

Rdlr 1 mark 8 s/killing. Til bordtag 1 tylt Bord med Kiørsel og førsel 2 mark 4 s/killing. Item 2de Torveller 14 alen Lange á 1 mark stykket, er 2 mark. Til taget behøvedes 4 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen, er 3 mark. Til Skruer og Arbeidsløn 2 Rdlr 3 mark. Saa paa dette huus blev aabod Lagt: 4 Rdlr 5 mark 12 s/killing ./.

9. Storefloren fattedes paa Nordre side een 16 alen Svild, som vil Kaaste med kiørsel 2 mark. Item 3de Torveller á 12 alen, hver stykke 12 s/killing, er 2 mark 4 s/killing. Item fire Oplenninger paa Nordre side á 4 s/killing stykket, er 1 mark. Skruer og arbeidzløn til dend side 1 Rdlr. Paa den Søndre side fattedes 7 tylter Bord til Bordtag á 2 mark 4 s/killing tylden med Kiørsel - er 2 Rdlr 3 mark 12 s/killing. Item Otte Oplenninger á 4 s/killing stykket, er 2 mark. Næver til draabefalds udtagelse 4re Vaager á 12 s/killing Vaagen, er 3 mark: Arbeidsløn dertil 1 Rdlr 4 mark; Saa paa denne floer blev Aaboed Lagt - 7 Rdlr.

10. og 11. Hestestalden og Smalhuuset, som var til neerfaldz, kand opbygges af det gamle Stabuur og dertil legges de deraf overblevne Materialier af næver og Trævarer og vil detz arbeidsløn Kaaste 3 Rdlr.

12. Det andet Smalhuus, som var og til nerfaldz, kand repareris med dend gamle Bue og bruges deraf, til hielp det som brugeligt Kand Være, og vil, det at opbygge, Kaaste i arbeidsløn 2 Rdlr 3 mark.

Hellers fantes paa Gaarden 1 jern kakelovn gammel Biscoppen tilhørende og een Vedskykke af ham opbyggt.

Og blev da denne dag denne forretning til ende bragt.

Efter det allernaadigste udgangne Reglement af 24 Febr/uarj 1708, specificeris saaledes, denne forretnings Omkostning. Sorenskriveren som haver til steden nødt fri Skyds betales denne dags forretning med 3 Rdlr. Forretningen at give beskrevet med forseiglet Papiir og forseiglingspenge 5 mark og 12 s/killing. Hans Reise hjem igien til hans huus paa hans egen bekostning med 3de Karle til Vands 4 3/4 miil betales ham igien med 1 Rdlr 1 mark 2 s/killing. Dend dags fri fortæring - 4 mark. Fogeden som nød fri Skyds til Stædet og hjem igien formoder 2 Rdlr. Mændene for denne forretning og hjem igien hver 2 mark, er 2 Rdlr; Saa denne forretnings Omkostning er 9 Rdlr 4 mark 14 s/killing. Bliver da dend heele aabods summa, som deris Høiærværdighed Biscoppen Mag/ister Niels Smed for Raa gaards Huusers brøstfeldighed tilsvare - 85 Rdlr: men hvad Velærværdige H/er/r Lector Bornemans Prætention paa Biscoppen, om Omkostningernes erstatning angaar, da forbliver det ved første giorte decision.

Anno 1713 d/en 2den Maj Var jeg, tillige med Sex Uvillige Mænd - Lensmanden Iver Esem, Knud Væland, Ole Hindenæs, Mogens Storsetter, Iver Storsetter, Iver Høiland, forsamlede paa dend Gaard Aschelands udi Echanger Skibbrede beliggende og Nordhoerdlehns fogederi, efter deris Velærværdigheds Mag/ister Jens Bergendals, \hans/ skriftlige begiering af 19 Aprilis 1713 /: som af Biscoppen deris Velædle Høiærværdighed Mag/ister Niels Smed er beskikket til Skifteforvalter efter afgangne S/a/l/ig/ Mag/ister Samuel Schreuder medtiener i Ordet til Ber-

1713: 52

gens Domkirke :/ hvilken samme Jord Var tilhørende, til samme Jord at besigtige og Vurdere hvad dend Kunde Være Værd: paa hvilken Jord er boende 6 mænd, nafnlige Ole Magnesøn, Anders Pedersøn, Eluf, Simon Olsøn, Sæfind og Lars Pedersøn: hvilke forklarede, at paa heele gaarden, som efter deris beretning skal være 2 løber og 4re faar, kand saaes 20 tønder havre, og fødes 56 best.

Derpaa begave vi os at besee Jorden i sig selv, hvilken befantes svaete \bakkete/ vanskelig og Aarvant: naar Vaadaar er kand faaes baade høe og Korn; men i tøraar lider de *merkelig skade (skade som merkes) paa begge deeler. Skoug findis ikke mere, end paa Bøen eller indengierds er, Og bestaar i Briskebrende; som neppe til nødvendig brendevad, for leilendinger kunde tilstrekke 14den dager. Udmarken var temmelig god; Huusene paa gaarden vare slette conditionerede og ingenlunde Louføre. Ingen anden herlighed fantes til Gaarden enten med fiskekast, Laxevaag eller andet Veidefang: omendskiønt den laag tet ved Søen. Hvorfore løben af os, efter Gaardens befundene tilstand, ej højere kand taxeris, end for 48 Rdlr.

Og blev saa denne forretning denne dag til ende bragt.

Denne forretnings Omkostning *Vi (vil) efter det allernaadigste udgangne Reglement af 24 Febr/uarij 1708 saaledis betaales. Sorenskriveren som paa hans egen bekostning har reiset til stæden, som er fra hans huus 3 Miil, med 3de Karle til Vands á Miilen 8 s/killling, er 4 mark 8 s/killling. Dend dags fri fortæring paa reisen 4 mark. For dagens forretning 3 Rdlr. Mændene for denne dags forretning med at reise fra deris huus paa deris egen Kaast hver 1 mark 8 s/killling er 1 Rdlr 3 mark. Lensmanden at tilsige Mændene 1 mark saa denne forretnings Omkostning uden beskrivelsen og forseiglet papir er 6 Rdlr 0 mark 8 s/killling.

Anno 1713 d/en 4 Maj er efter deris Velærværdighed Mag/ister Jens Bergendals, skriftlige begiering, der er beskikket til Skifteforvalter efter afgang S/a/l/ig/ Mag/ister Samuel Schreuder, bleven, ved forhen specificerede mænd, besigtiget og taxerit, een dend S/a/l/ig/ Mand tilhørende Gaard kaldes Hope i Echanger Skibbrede, Nordhaards fogederi og Sandnes Sogn i Lindaas giæld beliggende, som efter Leilendingernis bøkelseddelers udvis skal skylde 1 løb 12 mark Smør og 12 Kander Malt.

Samme Jord befantes indengierds temmelig god med Ager (og) Eng, dog noget aarvant: i Vaadeaar, der kand Saaes paa heele gaarden 7 1/2 tønne havrekorn, og fødes paa heele Jorden 24 bester: til gaarden er temmelig mengde af Skoug bestaaende i bierk, hassel og furre, dog er af furretræer ikke mere gavnligt end at jo Gaarden alletider Kand Være Velforsiunet med, resten er vel mengde af men gandske Smaa; til Jorden ligger hellers 2de smaa ferske vand; og qværnebek saameget gaarden er velforsiunet med; Huuserne ere i maadelig tilstand, dog ingenlunde Louføre saa denne Jord ej højere kand taxeris end for 66 Rdlr løben.

Denne forretnings Omkostning specificeris saaledis: Sorenskriveren som har benøttiget sig Leilendingerne til \fri/ fløtning paa det at Sterfboen skulle paaføres ringere Omkostning, for denne dags forretning 3 Rdlr: Dagen efter at reise hjem paa hans egen bekostning fra Eide, som er 2 mil med 3de Karle er 3 mark. Dend dags fri fortæring 4 mark. Mændene for denne dags forretning paa deris egen kaast og at reise hjem igien hver 28 s/killling - er 1 Rdlr 4 mark 8 s/killling saa denne forretnings Omkostning uden forseiglet papir og skriverløn er - 5 - 5 - 8 ./.

1713: 52b

Anno 1713 d/en 23 Maj er holdet Aasteds-Ret paa dend Gaard Øfste-Mielde tillige med 6 af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnæfnte Mænd, nafnlige Ole Eide, Baste Reistad, Ole Reistad, Niels Mogensøn Reistad, Baste Johansøn Reistad, Nils Mitmielde, efter Lensmandens Johannes Øfstemieldes anmodning, der samme Gaard Øfstemielde til brugelig pant haver, for at besigtige samme opsidderis Huuse, hvad tilstand de nu kunde være udi og at ligge paa dem en

loulig Huuseboed, hvormed dend Pantsættende Mad/a/me Maren Pedersdatter Hiermand er overeensstemmende efter hendis Reversis udvis af 15 Apr/ilis 1712. Til hvilken dag og tid hand hafde indkaldet Leilendingerne Mogens Nilsøn, Knud Olsøn, Johans Johansøn Besigtelsen at bivære, som persohnligen møtte og vedtog Varselet, foruden dette underkastede Lensmanden sig selv samme besigtelse; paa det at dend Pantsettede kunde see i sin tid, om Gaarden igien indløst bliver, hvad tilstand dend Var udi, da hand dend til Pant haver faaet, og om han skulle forlange ved nye besigtelse, ved betalingen og indløsningen, at see hvorledis hand sig dend fraskiller;

Hvorpaa vi begave os at bese leilendingernis huuse, og begynte først paa

(1.)

Knud Olsøns:

1. Borgestuen paa Søndre side Var brøstfældig og vilde med skruer og 3de Oplenninger forbedres, hver oplønning for 1 mark og Arbeidsløn dertil 3 mark. Taget vil forbedres med 1 1/2 tylt Spær á 8 s/killig stykket er 1 Rdlr 3 mark. Item 4re tylter udskot bord til Troug (tro = takfjøl) á 1 mark 8 s/killig tylden, er 1 Rdlr. Til Taget 8tte Kipper Næver á 1 mark 8 s/killig Kippen, er 2 Rdlr. 2de Torveller á 1 mark stykket, er 2 mark. Arbeidsløn dertil 2 Rdlr; er tilsammen aaboed paa dette huus 7 Rdlr 5 mark.

2. En Sengeboed 10 og 1 kvarter Alen lang, befantes indvendig temmelig goed, Taget er temmelig slet og fatter 1 Soele 14 alen lang for 1 mark 8 s/killig. Bordtaget paa Søndre side vil forbedres med 2 tylter Bord er 3 mark. Torveller paa Søndre side vil forskaffes og vil Kaaste 1 mark. Til taget at tække behøves 4re Kipper Næver for 1 Rdlr. Arbeidsløn dertil 1 Rdlr; saa herpaa aaboed er lagt 2 Rdlr 5 mark 8 s/killig.

3. Een Melkeboe mellem Stuen og Bøen: fattes paa Nordre siden 1 Sole 14 alen lang, som vil Kaaste 1 mark 8 s/killig udsvals tiærid 8 s/killig. Bordtaget at forbedre paa dend side behøves 1 tylt Bord á 1 mark 8 s/killig. Arbeidsløn dertil 4 mark. Indvendig passerede dend; saa dette huuses Aaboed er 1 Rdlr 1 mark 8 s/killig.

4. 5. Een Boe annecterit til Ildhuuset og Ildhuuset i sig selv befantis indvendig uden Gulv og behøves 2 1/2 tylt bord dertil á 1 mark 8 s/killig tylden, er 3 mark 12 s/killig. 3de Tillaaser á 8 s/killig stykket, er 1 mark 8 s/killig. Een benk paa Nordre og een paa Søndre side forbedres med 2 mark tilsammen. 2de Oplenninger paa Nordre side med arbeidsløn 2 mark. Svillerne fattedes paa Søre og Vestre side som vil Kaaste 2 mark. Skruer og arbeidsløn dertil 2 mark. Bortag fattedes paa de 2de sider og dertil behøvedes 5 tylter Bord á 1 mark 8 s/killig tylden, er 1 Rdlr 1 mark 8 s/killig. Arbeidsløn dertil er 1 Rdlr 2 mark derforuden fattedes tvende oplønninger paa Søre siden som vil Kaaste 8 s/killig stykket, er 1 mark: Hvilket vil Kaaste i alt tilsammen - 4 Rdlr 3 mark 12 s/killig.

6. 7. Floren gandske forfalden og behøves 14 *stokket nyt timmer á 10 alen lang, hver stykke for 1 mark - er 2 Rdlr 2 mark. Derforuden 1 tylt tvertimmer á 9 alen hver stykke 12 s/killig, er 1 Rdlr 3 mark. Item 2 tylter Spær á 8 s/killig stykket er 2 Rdlr. Item tvende tylter Bord til troug á 1 mark 8 s/killig tylden, er 3 mark. 2de Torveller 2 mark.

Til Smalehuuset, annecterit til floren, behøves 6 Stokker á 1 mark stykket er 1 Rdlr. Næver til taget 10 Kipper á 12 *mark Vaagen* (tidl. sagt 12 sk. vågen, eller 1 mark 8 sk. kippen), er 2 Rdlr 3 mark. Til Vindskeeder og Bordtag paa østre og Vestre side behøves 4re tylter Bord, er 1 Rdlr; arbeidsløn dertil er 6 Rdlr, saa dette huuses Aaboed er - 17 - 1 - 0.

1713: 53

8. Laden indvendig saavit goed: dog fattedes dend 4re Soler á 12 alen, hver stykke for 1 mark, er 4 mark;svaler og Standerverk 1/2 tylt á 8 s/killig stykket, er 3 mark. Til Troug 6 tylter Bord á 1 mark 8 s/killig tylden, er 1 Rdlr 3 mark. Item een halv tylt Spær á stykket 12 s/killig er 4 mark 8 s/killig. Næver at tække med 12 Kipper á 1 mark 8 s/killig Kippen, er 3 Rdlr.

Ardbeidzløn dertil i alt 5 Rdlr saa denne Mands Huuses aabod i alt er herpaa 11 - 2 - 8: Bliver da denne *helle (heelee) aaboed, som Knud Olsøn paa sin Gaardeparts Huusers brøstfeldighed svarer dend summa - 45 Rdlr 1 mark 4 s/killing.

2.

Knud Fabiansøns Part

1. Røgstuen svares halvparten udi med Knud Olsøn
2. Een Boe fattedes golv, hvortil behøves 4re tylter Bord, á 1 mark 8 s/killing tylden er 1 Rdlr. Item 4re Tillaaser á 8 s/killing stykket, er 2 mark. Nok 2de Torveller á 10 alen, hver stykke 10 s/killing er 1 mark 4 s/killing. 4re Kipper Næver paa begge sider á 1 mark 8 s/killing Kippet, er 1 Rdlr. Bordtag paa Søre Siden med 3de Oplenninger á 6 s/killing stykket, og 3 tylter Bord er 5 mark 10 s/killing. Ardbeidzløn dertil 2 Rdlr: saa dette huuses Aaboed er - 5 Rdlr 2 mark 14 s/killing.
3. Et Ildhuus gandske forfalden: i stæden for den blev lagt i nye røgstue á 7 alen i hver kant paa øde Toft opbyggt ./.
4. Smalhuuset gandske udelig og forfalden, hvortil blev lagt det gamle forfaldne Ildhuus og Vil det, af dem begge tilsammen at opbygge, saasom Materialierne dertil Kand strekke naar 4re Kipper Næver til hielp bliver lagt, som Kaaster 1 Rdlr, Kaaste udi Ardbeidsløn 3 Rdlr saa dette huuses aabod bliver 4 Rdlr.
5. Floren befantes forsvarlig og loufør i alle Maader.
6. Laden Var temmelig god indvendig med Spær, Troug og Standerverk. Til gavelen at holde paa Søndre side, behøves 4re tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylden, er 1 Rdlr; hvoraf Knud Fabiansøn ikkun Een trediedeel tilsvare, men Johannes Johansen og Mogens Nilsøn de 2/3 parter. Bliver da heele Aabodens summa, som Knud Fabiansøn burte tilsvare dend summa 9 Rdlr: men som Johannes Johansen og Mogens Nilsøn skal have sig, efter Lensmandens Johannes Øfste Mieldes beretning, reverserit at svare Mad/a/me Hiermand dertil at dend Jordepart huuse skulle være Loufør, da givis hende regres til dem som sig dertil skal have forbundet.

3.

Mogens Nilsøn og Johannes Johansøns felles havende Huuser.

1. Røgstuen befantes indvendig temmelig god og forsvarlig uden hvad Alderdom kand have gjort, dog uden draabeskiemming; dend Søre siden af Stuen, som Johannes tilsvare, fattes 1 tylt Bord til Bordtag er 1 mark 8 s/killing. 1 rende 1 mark 8 s/killing. Item 3de Kipper Næver á 1 mark 8 s/killing Kippet, er 4 mark 8 s/killing. Ardbeidsløn dertil 1 Rdlr. Dend Østre leed svarer Mogens til og fattes een Soele under Bordtaget á 12 alen er 1 mark 8 s/killing. Item 4re Samdrejler á 8 s/killing stykket er 2 mark. Til Bordtag 2de tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylden, er 3 mark. Ardbeidsløn dertil 1 Rdlr; saa dette Huuses aaboed i alt er som de begge tilsvare 4 Rdlr 2 mark.
2. Sengeboeden var forsvarlig, naar de begge forbedrede bordtaget med 2 tylter Bord er 3 mark. Ardbeidsløn dertil 2 mark saa denne aaboed de dertil svarer er 5 mark.
3. Een floer tilsammen begge med Klæve; dend Søre side tilkommer Mogens, som paa nere siden er brøstfeldig, Og vil Kaaste med Skruer, Oplenninger og *timmeratie 1 Rdlr. Den østre side paa floren behøver 2de oplenninger á 8 s/killing stykket er 1 mark.

1713: 53b

Item fire tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylden er 1 Rdlr. Ardbeidzløn dertil 1 Rdlr. Nok fattes 2de Torveller paa Søre Siden á 9 alen, hver stykke 10 s/killing, er 1 mark 4 s/killing. Item 4re Kipper Næver, 3de paa Mogens og 1 paa Johannes part, er 1 Rdlr. Ardbeidsløn dertil ? (2, 3, 6) mark saa de hertil Aabod svarer dog al'advenant (á l'advenant = forholdsvis), tilsamen dend

summa paa dette huus 4 Rdlr 3 mark 4 s/killling.

4. Ildhuuset fattedes 3de Oplenninger á 6 s/killling stykket, er 1 mark 2 s/killling. Nok 2de Torveller, een paa hver side á 9 alen lang, hver stykke for 10 s/killling er 1 mark 4 s/killling. Nok 2de Kipper Næver til taget á 1 mark 8 s/killling Kippet, er 3 mark. Arbeidsløn dertil 3 mark. Saa de herpaa begge svarer aaboed 1 Rdlr 2 mark 6 s/killling.

(3a.)

1. 2. Derforuden tilkommer Mogens alleene tvende Smalehuuser, som fattedes paa Vestre side 1 Svild, der vil Kaaste 1 mark. Item 3de oplenninger for 12 s/killling tilsammen; Nok 2de Torveld for 1 mark tilsammen. Til taget at forbedre, behøves 4re Kipper Næver á 1 mark 8 s/killling Kippet er 1 Rdlr. Til Trougfæl behøves 1/2 tylt Bord 12 s/killling. Saa dette huuses aabod bliver 1 Rdlr 3 mark 8 s/killling.

3. Melkeboeden Mogens tilhørende, fattedes paa Nordre side 2 tylter Bord for 3 mark og arbeidsløn dertil 2 mark. Paa samme side vil udtages det forraadnede *at (af) Timmeret og forstykket med nyt, som vil Kaaste 2 mark. Til Gulvet at forbedre behøves 1 1/2 tylt Bord er 2 mark 4 s/killling og vil Ovnen eller rettere at sige Skorstenen udtages: Saa herpaa aaboed er lagt 1 Rdlr 3 mark 4 s/killling.

4. Skykken behøver 2de tylter Bord til Bordtag er 3 mark. Arbeidsløn dertil 1 mark 8 s/killling: saa herpaa aaboed er lagt 4 mark 8 s/killling.

5. Laden fattedes 1 Soele og 1 tylt Bord til Bordtag som alt med arbeidsløn vil Kaaste 1 Rdlr.

(3b.)

Derforuden tilkom Johannes Johanson(s) Jordepartes deel efterfølgende huuser alleene.

1. Smalhuus, som befantes Loufør.

2. Skykken eller Veedhuuset Vil skrues *been (bein/vannrett) og Kaaste med arbeidsløn tilsammen 3 mark.

3. Melkeboden gandske Loufør.

(4.)

Dernest blev Lensmandens Gaardeparters Huuser besigtiget og først:

1. Røgstuen eller Borgestuen, som befantes gandske Loufør.

2. Sengeboden Ligeledes.

3. *Radboden Ligeledes.

4. Melkeboden fast ved Røgstuen Loufør.

5. Floren i alle maader Loufør.

6. Laden fattedes paa Nordre side tvende fiøler, 18 alen lang á 2 mark stykket, er 4 mark.

Taget fattedes paa Vestre siden 4re Kipper Næver er 1 Rdlr, arbeidsløn dertil 1 Rdlr, saa paa dette huus aaboed er lagt 2 Rdlr 4 mark.

7. Hestestalden forsvarlig.

8. Tvende Smalhuuser gandske Louføre.

9. Et Ildhuus og een Skykke derved, begge Louføre.

Er da paa denne Gaards Huusers brøstfældighed aaboed lagt dend summa 73 Rdlr 2 mark 2 s/killling.

1713: 54

(4.)

Derforuden fantes paa øde Toft af Lensmanden op bygt og for eegne Penger af fremmede Skouger tilkiøbt Timmer og tilbehør

(1.) 1 Stue med Jernkakelovn, Skorsteen og Kiøken hoes, item udi Stuen 3de Vinduer; 2.

Item opmuret en liden Kielder, dog under een Madboed paa gammel Toft.

3. Et Ildhuus af Staver paa øde Toft.

4. 2de Smalhuus paa øde Toft opsat;

*4. (5.) 1 Smalhuus og *eelt (et/ett/helt?) nødvendig Sted,

Alt for hans egen bekostning og med hans egne Penger, Gaardepartens Huuser uvedkommende, opbyggt.

Og blev da denne forretning denne dag til ende bragt.

Denne forretnings Omkostning specificeris efter det allernaadigste Reglement af 24 Febr/uarij 1708 saaledes (at) betale. Sorenskriveren for sin Reise til Aastædet 1 1/2 miil paa hans egen bekostning 2 mark 4 s/killing. Dagens forretning 3 Rdlr. Fri reise og *færtæring hjem *igen 1 Rdlr 4 mark. Mændene for deris Umage hver 2 mark, er 2 Rdlr. Forretningens beskrivelse 5 mark 8 s/killing. Bliver da denne forretnings Omkostning 7 Rdlr 5 mark (og 12 sk.?)

Denne paalagde Huuseboed haver Gaardens opsiddere at svare og foruden det vil Mogens, Knud Olsøn og Knud Fabiansøn, som skyldige er befunden til Jorddrot og dessen interressenter tilsvare omkostningerne ./.

Anno 1713 d/en 23 Maj er ved foranførte Mænd, efter deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undals Høirespective ordre dat/erit Berg/en d/en 9 Nov/embris 1712 vorden besigtiget og taxerit Gaarden Vindaas i Mielde Skibbrede beliggende, skyldende aarligen i landskyld 1/2 løb Smør; hvilken gaard er S/igneu/r Glad tilhørende, som hvad ager og Eng angaar, var *temmelig, og dends Huuser i maadelig tilstand, men hvad udmarken angaar, da er den meget snever; ingen Skou findes til Gaarden, og som dend til fields er hviit beliggende og aarvand, kand dend efter voris Skiønsomhed, ej højere taxeris end for 10 Rdlr.

Anno 1713 d/en 1 Julij er Præstegaarden Evenviig af mig tillige med Lensmanden over Guulens Skibbrede Ole Hougsdalen og Sex eedsorne Laugrettismænd, Nils Eide, Joen Eide, Tore Eide, Elling Knarviig, Ole Steene og Siur *Halviig, vorden besigtiget og taxerit hvad dend efter Jordebrug, udi den Allernaadigste paabudne Høeskat, kand taale at udrede, hvilken Præstegaard befantes nu, da Ager og Eng skulle staa i sin beste *floer (flor/grøde) til Høe meget Slet, særdeles i dette tørkaar, saa dend neppelig i aar skal føde 20 bester; Hvad Kornsaeden angaar, da kand saaes af havre 7 tønder og neppelig i aar avles 18 tønder, hvorføre den af os ej højere kand ansees, efter Skibbredetz brugelige Maade, end for een løb Smør.

Samme dag var Jeg tillige med Lensmanden over Guulens Skibbrede og foranførte 6 Mænd forsamlede paa dend Gaard Tveten, i Guulens Skibbrede beliggende, efter foranførte Høiofrigheds ordre, for at taxere hvad dend deel af Tveten S/igneu/r Søren Glad, Kongl/ig Majestets foget over Nord-

1713: 54b

haardleen og Vos, tilhørende, kunde Være Værd, som skylder aarlig 1 pund og 8tte Mark Smør, hvilken jordepart, efterat den af os var vorden besigtiget, befantes Indengierds, hvad Ager og Eng angik, goed, saa og udengierdz med Hage og fæbeed forsvarlig, dog er Jorden noget

Aarvant; Skov findes saameget til dend part af Birk og anden Brendeveed, som Leilendingerne kand Være velforsuuet med, saa og kand noget findis til Huusfornødendheed af Næverflaaing. Huusene paa dend part Vare ingenlunde Louføre. Anden Herlighed, saasom dend ej Naar i Søen findis ikke til Gaarden; thi kand *marken af Smøret* (1 mark smør) ej Højere ansees end 3 mark 8 s/killig som gjør dend summa 18 Rdlr 4 mark.

Anno 1713 d/en 7 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Skibbredes Almue paa gaarden Hope nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, *Bondelensmænden Lars Dyngeland og 8tte edsorne Laugrettesmænd, Nils Nere-Dyngeland, Knud Riple, Nils Byrkeland, Ole Hope, Mikkell Hope, Rasmus Biørndal, Mogens Houkeland Arne Totland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten; blev først publicerit

1. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste udgivne bestalling til Sorenskriveren Arnoldus de Fine paa Nordhaardlehns Sorenskriverie daterit Hovedqvarteret i Husum d/en 19 Apr/ilis 1713 ./.

2. Rente-Cammeretz ordre angaaende de Kongl/ige intraders forpagtninger Nordenfields og dens conditioner: daterit Rente-Cameret d/en 22 Apr/ilis 1713.

3. Slotz lovens Naadigste Anordning angaaende dagskattens indrivelse: dat/erit Aggerhuus-Slot d/en 6. Maj 1713 ./.

4. Stiftbefalingsmandens ordre angaaende Vejernes reparation imellem Raae og Steene: daterit Berg/en d/en 16 Junij 1713 ./.

5. Slotz lovens Naadigste anordning, angaaende, at ingen af Almuen skal lade skrive suppliqver (klagebrev) hoes andre end Sorenskriveren dat/erit Christiania d/en 22 Apr/ilis 1713 ./.

6. Rente-Cameretz ordre om dagskattens og andre resterende Contributioners indrivelse, dat/erit Rente Cameret d/en 20 Maj 1713 ./.

7. Stiftbefalingsmandens ordre, angaaende Lyderhorens Vedevagt endnu at Continuere: dat/erit Bergen d/en 16 Maj 1713 ./.

8. Ditoes Ordre efter Vice Statholders, angaaende Altonais collect dat/erit Bergen d/en 23 Junij 1713 ./.

9. Stiftamptskriver Seehusens fogeden meddeelte ordre angaaende hvad Conditioner de Kongl/ige intrader, Nordenfields skal forpagtes: dat/erit Rente Cameret d/en 20 Maj 1713 ./.

10. H/er/r Johan Vidings advarsel angaaende Næstun og *Trederaas (Tvederaas) Skouges fredliusning, og tilraadelse til Hopes Opsidderne i betimelig tid, at drive deris qvæg til fields. Dat/erit Berg/en d/en 5 Julij 1713 ./.

11. Jonas Russis udgivne Panteobligation til Severin Seehuusen paa Cap/ital 649 Rdlr; hvorføre er pantsat Øvre Natland og Slettebakken, dat/erit Berg/en d/en 23 Martij 1713 .

12. Alida S/a/l/ig/ Hermand Gaardmands udgivne Bøxelbrev til Ole Rasmusen paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Rødland i Schiolds Skibbrede beliggende

1713: 55

daterit Mielde d/en 10 Octobr/is 1712 ./.

S/igneu/r Henrik Kors fremstillede sig for Retten paa Nils Heljesøns Veigne og vilde tage til

gienmæle udi den Sag imellem S/igneu/r Von der Lippe og ham, hvorom Retten d/en 9 Martij 1713 haver givet den Kiendelse, at Citanten blev bevilget tid til at indkalde Nils Heljesøns Koene: derhøes producerede paa Nils Heljesøns Veigne een Contra-Stevning i Sagen daterit Kornmøllen ved Aarestad d/en 1 Julij 1713: og efterat S/igneu/r Kors paa Nils Heljesøns Veigne Var tilkiendegivet at S/igneu/r Bierig paa Citantens Veigne har i dag Været her og skriftlig paa Citantens Veigne fralagt sig Sagen baade til Nils Heljesøn og hans Koene, Var hand endelig Dom begierende.

Afsagt.

Som Citantens fuldmægtig S/igneu/r Bierig haver i dag frasagt sig Sagen til Nils Heljesøn og hans Koene, altsaa viger Nils Heljesøn Sagesløes hiem for denne Sag. Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

Dernest blev Vincentz Nilsøn Tistads, paa sin Myndlings Veigne Lisbet Mogensdatters udgivne børseddell til Lars Larsøn paa 18 mark Smør og 1/8 huud (gard ikkje nemnd), publicerit dat/erit Hop d/en 7 Julij 1713.

D/en 8de dito blev Retten igien samme steds sat nærværende forhen specificerede hvorda først blev publicerit.

Karen S/a/l/ig/ Poul Poulson Kongshafns Klagemaal over hendes Tyvstaalen ved een U-forskammet Tyv: daterit Kongshafn d/en 7 Maj 1713.

Item Anders, Aamund og Poul Thommesøns udgivne Skiøde til Mogens Larsøn Søvig, paa deris tilfaldne deel udi gaarden Søevig, dat/erit Hope d/en 7 Julij 1713 ./.

Lensmanden Lars Dyngeland til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt stevner Poul Poulson Kongshafn efter forrige tiltale af 9 Martij 1713.

Poul *Polsøn Kongshafn fremsente sit skriftlige benægtelse, og derhøes producerede StiftsProustens Mag/ister Ole Storms attest af 28 Junij 1713 at ermelte Ane Henriksdatter haver udlagt da hon i Kirken blev skriftet aabenbare, Een anden Ved navn Ole Andersøn Mariner, og dermed at Være tvihermet og reserverer sig sin tiltale til hende.

Fogeden derimod formeente at efterdi hon her kalder sig Ane Henriksdatter, og første gang kallede sig Ane Larsdatter, denne Attest klarere maatte opliuses.

Afsagt.

Som fogeden støder sig over attesten fra StiftsProusten Mag/ister Ole Storm Poul Poulson meddelt hvorudi qvindemennisket er kaldet Ane Henriksdatter, da hon dog tilforne her for Retten har kaldet sig Ane Larsdatter, da faar Poul Poulson Kongshafn forskaffe beviis om hendes rette faders navn til endelig paakiendelse i Sagen.

Dito haver ladet stevne Nils Hansøn tjenende ved Aarestad Mølle fordi hand ynkelig \skal/ have overfaldet Hans Henrik Rath een Veverson fra Bergen med skriftlig Kald og Varselseddell: Til det at overbevise haver hand indkaldet 2de Vidner Byefogedens tjenere, Nafnlige Joen Larsøn og Lars Nilsøn, hvilke, Godvillig, omendskiønt de ere uden for Tinglavet haver opsent deris skriftlige beedigte Vidnesbyrd, dat/erit Berg/en d/en 7 Julij 1713, \og Hans Henrik Rat til Vedermæle/ hvilken Sag at foretage deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden haver Resolverit de dato Bergen d/en 18 Junij 1713 efter fogedens S/igneu/r Daniel Rafns-

bergs andragende.

Nils Hansøn møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Henrik Rat møtte paa sin Stifsøns Veigne:

Stefnevidnerne Jens Mittun og Lars Dyngeland afhiemlede med eed og opragte fingre, at have stevnt ham loulig til dette Ting og for denne Sag, saa og til at anhøre de forhen specificerede Vidnisbyrd.

Henrik Rat producerede paa et 6 s/killings papir Vidnisbyrdenes skriftlige beedigte forklaring de dato Bergen d/en 7 Julij 1713 som blev læst. Dernest producerede Henrik Rat een Mester Barberers Nafnlig Jacob Reimers attest, om hans Stifbarns elendighed siden hand kom hjem fra Nils Hansøn som blev læst og var daterit Berg/en d/en 5 Julij 1713 og henstillede resten til Rettens skøn og var dom over forseelsen og \anvente/ Omkostninger paa barbeerløn begierende.

Afsagt.

Sagen skal deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden Undal foredrages til nærmere ordre Om endelig paakiendelse, hvorda siden skal handles hvis Lou og Ret medfører.

Nils Fjøsanger haver ladet stevne Mikkell paa Kronstad for ermelte Mikkell ham skal have overfaldet i hans eget huus paa Fjøsanger, til Vidnisbyrd har hand indkaldet Anders Fjøsanger og Christi Lille Fjøsanger.

Mikkell Kronstad møtte for Retten og vedtog at Være Loulig stevnt for denne Sag og til dette Ting og til at anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer:

Begge Vidnisbyrdene møtte og tilstod at Være Loulig stevnt til at aflegge deris Vidnisbyrder.

Mikkell Kronstad indgav derpaa sit skriftlige forsæt dat/erit Cronstadnæs d/en 7 Julij 1713, som blev læst.

Hellers forklarede Citanten at have stevnt ham for Tag, nemblig een Kagge Ole Fjøsanger tilhørende og ham leverit: som Mikkell tilstod; og resten begierede hand Vidnisbyrdene maatte forklare: dog forklarede Mikkell at de Kagger som vare 4re i alt, hvoraf de 3 vare ham tilhørende, og den fjerde af ham at Være kjøbt af Ole Olsøn Fjøsanger, som hand formeente ham da at tilhøre og Uveigerlig at burde følge: men Nils Fjøsanger forklarede at Kaggen var ham af Ole Fjøsanger til opsiun leveret, derfor vilde hand ikke lade ham følge:

Derpaa blev fremkaldet det eene Vidnisbyrd Anders Fjøsanger, som efterat eden for ham lydelig var forelæst og hand dend aflagt *havd (havde) sin Sandhed at Vidne i denne Sag saaledes forklarede: at Mikkell Kroenstad kom til Fjøsanger og hans nemblig attestantens huus hvorudi Nils ejer den halve part, for at afhente 4re Kagger; hvilke Mikkell udtog foregivende at tilhøre sig, og satte dem i attestantens *skække (skykke), og vilde saa gaa til Soelem for at hente Hest for at afføre Kaggerne; hvilket da Nils Fjøsanger blev Var, sagde hand til Mikkell den eene Kagge tilhører mig af dem den skal du ikke tage; hvortil Mikkell Kronstad svarede, tag du een bort, derpaa tref Nils Fjøsanger til Kaggen og Vilde tage den fra Mikkell Kronstad; som da sled og løste sin hest, treff Mikkell til Kaggen igien, som efterdi dend Var meget gissen falt sønder imellem deris hænder og derpaa vilde hand nemblig Nils *spendte (spende) Mikkells Kagger sønder, nemblig de 3 overblevne: saaeg og at Nils Fjøsanger

1713: 56

med sin Venstre haand angreb Mikkell Chronstad, og Mikkell Chronstad at tage i den andres skulder igien, dog ingen at slaa hin anden, eller at see noget slagsmaal videre af dem end forklaret er. Og som parterne ikke havde videre at tilspørge dette Vidnisbyrd afvige det.

Dernest blev fremkaldet Christi Lille Fjøsanger, en gift Koene, som efter edens afleggelse forklarede: at hon kom gaaende i gaarden et erende, da saaeg hon dem staae sammen og hørde Nils Fjøsanger sige, det seer i paa hand slaar mig; men hon blev slet intet Var: saasom der Var

een dunge ved imellem hende og dem. Dog forklarede hon at dette passerede een Søndag ved middags bild.

Og som Citanten og Parterne ikke videre havde at fremføre, blev efterfølgende Kiendelse given af os.

Afsagt.

Nils Fjøsanger indkalder for denne Ret Mikkell Kronstad for øvede imod ham paa een Søndag Tag og Huus fred, hvorpaa hand har indkaldet 2de Vidner hvilke saadan Mikkell Kronstadz tillagde gierning ingenlunde overbeviiser. Og som Citanten tilstaar for Retten *for Retten* ej andre Vidnisbyrd at have end de allerrede i denne Sag afhørte ere, og intet Uskielligt er Mikkell Kronstad overbevist, uden efter hans egen tilstaaelse ardbeide om Søndagen; da tilfindis Mikkell Kronstad i følge af Lovens 6 Bogs 3 Cap/itul 3 art/icul at bøde for Søndags føring 2 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven og for Citantens Videre Søgning i denne Sag, som er Vorden ubevist, fri og Sagesløes.

Karen Olsdatter boende i Byen ved Nøstet haver ladet stevne Thomas i Giæringen for skyld 1 Rdlr 3 mark 12 s/killling.

Dend indstevnte efter 3de ganges paaraabelse møtte ikke, ej heller nogen paa hans Veigne:

Stevnevidnerne Jens Mittun og Lars Dyngeland tienende hoes Lensmanden afhiemlede for Retten ved eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig for denne Sag, til dette Ting, dag og sted.

Citanten begierede at dend indstevnte maatte forelegges laudag til neste Ting at møde.

Afsagt.

Thomes Gieringen foreleggis laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde efter foregaaende Varsel og svare til Sagen, saafremt ej dom skal Vorde afsagt.

Og som ingen flere efter 3de ganges paaraabelse indfandt sig som vilde gaa i rette, blev Retten brut.

Anno 1713 d/en 10 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Skibbredes Almue paa det ordinaire Tingsted Schogsvog, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Nils Bildøen og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, nafnlige, Hans Lerøen, og Mogens Lerøen, Knud Bache, Simon Skoege, Nils Biørøen, Mogens og Nils Fondnæs, Christen Knapskoug, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde adva-

1713: 56b

ret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de allernaadigste udgivne Befallinger ordres og anordninger af høiøfrighed som fol/io 54 findis extraherede ./.

(1.) Dernest blev Tinglæst Johannes Nilsøn Store-Sangoltens udgivne bøxelbrev til Vincentz Halvorsøn paa 13 1/2 mark Smør udi Store-Sangolten, med andeel udi Underliggende Qvalvog daterit Store-Sangolt d/en 3 Febr/uarij 1713 ./.

2. Hans Jørgensøns udgivne bøxelbrev til Mikkell Mogensøn paa 1 pund fiskis Leje udi

Syltøen dat/erit Berg/en d/en 13 Octobr/is 1713 ./.

3. Cicilia Christensdatter Ruus udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1/2 Vog og 6 mark fiskes leje udi den Gaard Eide: daterit Berg/en d/en 9 Julij 1713 ./.

4. Biscoppen Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Rasmus Iversøn paa 2 pund Smør udi Biellkerøen dat/erit d/en 8 Dec/embris 1712.

5. Villum Grimsøns udgivne Skiøde til Tore Kousland paa 24 mark fisk udi gaarden Tæle med underliggende Laxeværpe og Qvalvaag daterit Schogsvaag d/en 10 Julij 1713 ./.

6. Botele Landraas udgivne bøxelbrev til Lars Eide paa 1 pund fisk udi Landraa, daterit Schogsvaag d/en 10 Julij 1713 ./.

7. Hans Schoges udgivne bøxelbrev til Torkiel Joensøn paa 1/2 Vaag fisk udi Nordvig dat/erit Schoge d/en 1 Martij 1713 ./.

8. Detlef Jørgensøns udgivne Skiøde til Nils Bildøen paa 6 mark Smør og 1 Kande Malt udi Schaar i Echanger Skibbrede beliggende og 7 1/2 mark fisk udi Morland i Sartor Skibbrede beliggende, item har Marte Andersdatter tillige Solt ham 2 1/4 mark fisk i Kaartvet og 1 1/5 mark fisk i Morland, i Sartor Skibbrede beliggende, saa og Peder Laakøen 2 1/4 mark fisk i Kaartvet og 1 1/5 mark fisk i Morland i Sartor Skibbrede beliggende dat/erit Schogsvaag d/en 10 Julij 1713 ./.

D/en 11 dito blev Retten igien sammesteds sat nærværende forhen specificerede, hvorda Sagerne blev foretagen, og som ingen Kongens Sager var forefalden; blev foretagen: og havde da:

Deris Velærværdighed Mag/ister Stabel ladet indkalde Jacob Tøssøen, Jens Tøssøen, Vincentz Hambre, og Nils Søre-Bjørøen efter forrige tiltale.

De indstevnte refererede sig til sit forrige indgivende \med/ formeenende sig intet ubilligt at have handlet imod Mag/ister Stabel, og at hand haver ikke haft aarsag billig at procedere med dem mens hands forseelse i dett fald at være større end deris: hvorfor de underkastede sig Rettens skiønsomhed.

Bork formente derimod at hand skulle bevise med det forhvervede Tingsvidne, at de har taget sig til Rette, til hvilket at faa under Vedbørlig forseigling hand Var tid begierende til nestholdende Ting.

Afsagt.

Dend begierte Opsettelse bevilgis S/igneu/r Bork paa Citantens Veigne, til at producere det forlangede Tingsvidne under Rettens Vedbørlig forseigling til Neste Ting, hvor{da}til endelig paakiendelse i Sagen ./.

Dernest blev restancen paa dend allernaadigste paabudne dagskat lydeligen oplæst og under forseigling udstød, som beløb sig til dend summa 10 Rdlr 5 mark.

Fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om nogen af dem kunde andet sige, end at hand

1713: 57

jo paa Tingreiserne efter dend allernaadigste udgangne Skatteforordning, betaler eenhver efter Miletalet, som hannem fra et Tingsted til andet fløtter 4 s/killing danske ? Hvortil de alle eenstemmig svarede at de ingen føje har at sige andet end det som sant er, at jo eenhver, som endnu hannem fra Tingene ført haver, sin betaling rigtig nøt haver; det de med een goed samvittighed bevidner med deris underføjede forseiglinger, som efter fogedens forlangende blev udstød.

Og som ingen flere indfant sig efter 3de ganges paaraabelse som vilde gaa i Rette blev Tinget her denne sinde ophævet.

Anno 1713 d/en 12 Julij er holdet almindeligt Sommer- Skatte og Sage- Ting med Herløe Skibbredes Almue paa gaarden *Frechhau nærværende deris Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Frommereide og 8tte eedsorne Laugrettesmænd, nafnlige, Johannes Toske, Gregorius Houland, Anders Søre Houland, Johannes i Oden, Mogens Frechau, for Martinus *Hellesøn, Gregus Houland, Iver i Oen, Anbiøn Fløgsand, Hans Landsviig, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat, fogeden havde advaret almuen til fredelighed, skikkelighed, ærbødighed imod Retten, er først bleven oplæst, alle de forhen specificerede under fol/io 55 Kongelige, Slotslovens, og Højfrighedz ordres, og befalinger.

(1.) Derneft Johannes Brøgers udgivne børselbrev til Ole Olsson Houkaas paa dend part i Nere Dale, som Ole Dale tilforne paaboet haver, dat/erit Bergen d/en 29. Martij 1713 ./.

2. Mag/ister Erik á Møinichens udgivne børselbrev til Johannes Nils/øn Langeland, paa 2 p/un/d S/mør og 16 K/ander M/alt i Mæland, dat/erit Bergen d/en 13 Januarij 1713 ./.

3. Mag/ister Erik á Møinichens udgivne børselbrev til Rasmus Jonsøn Reistad paa 1/2 løb S/mør og 1/4 t/ønne Malt udi Grasdal: dat/erit Bergen d/en 12 Januarij Anno 1713 ./.

D/en 13de Dito blev Retten igien sammesteds Sat nærværende forhen specificerede: hvorda:

H/er/r Raadmand Magnus Skiøt paa S/igneu/r Edevart de Places Veigne haver indkaldet Velbyrdige fru Zizele *Kaars efter forrige tiltale: og lavdags foreleggelse: af 13 Martij 1713.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendes Veigne:

Skafferen Steffen Bærland, og Gregorius Houland, tvende boesatte Mænd her i Tinglaget, afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt hende Loulig for denne Sag, til dette Ting, sted og dag:

Peder Bork indgav H/er/r Raadmand Schiøttes skriftlige Indleg, som blev læst saa formeldende, dat/erit Berg/en d/en 12 Julij 1713 og derefter paastod skadesløses Dom:

Afsagt.

Velbyrdige frue Zizele Kaaes der befindis loulig stevnt, og efter Laudags foreleggelse, ej selv eller ved fuldmægtig, møder for Retten og lader svare til Sagen, tilfindis at betale ædle H/er/r Raadmand Skiøt paa S/igneu/r Edevart de Places Veigne j følge af Lovens 1ste Bogs 4de Cap/itul 32 art/icul dend af hende accepterede Vexel stor 370 Rdlr med *Lagie og Vexelrente efter loven, samt/ (Norsk Hist. Leksikon: Lage/lagie = overkurs på penger eller verdipapir, agio) 40 Rdlr i forvolte Omkostninger, alt inden 15 dager, under adfærd efter Loven.

Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg til deris Kongl/ig Majestets interressis *beabagt, haver ladet med 2de Vidner *ladet indkalde Gud-

1713: 57b

mund Gielmen for begangne Slagsmaal med Johannes Birkeland i Radøe Skibbrede:

Dend indstevnte møtte ikke; ej heller af Varselsmændene:

Afsagt.

Som ingen af Varselsmændene Møder der Varselet kand afhiemle, da kand intet foretages i Sagen førend Loulig stevnemaal bliver afhiemlet.

Kongens foget begierede et Tingsvidne om Lensmanden Rasmus Frommereidz uskikkelige forhold nu og andre tider paa Tinget; om hand ikke baade denne gang og forrige tider naar ting siden hans tiltrædelse ere holdne, har altid siddet og gaaet fuld og anstilet sig *om (som?) et galt menneske: hvilket skeede i Lensmandens hoesVærelse ved Retten: hvortil de svarede ja alle sammen; som Lensmanden Var selv for Retten begierende: og efterat det var udstædet efter fogedens egen begier, begierede Lensmanden det beskreven: og som hand blev tiltalt at levere pengerne til papir og skriverløn, og ingen blev leveret, skal ham naar betaling skeer, det gerne efterleves og efterkommes.

Dernest tilspuurte Kongl/ig Maj/e/s/te/ts foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg tilstædeværende Almue og Laugrettet om dem vitterligt er at noget Vrag for aar 1712 er falden i dette Skibbrede: hvortil de eenstemmig svarede: at dem ikke vitterligt er at noget Vrag i deris Skibbrede er indkommen: hvilket hand forlangede under Rettens forseigling som ham blev meddelt.

Dernest blev restancen for den allernaadigste paabudne dagskat lydeligen oplæst og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet: som beløb sig til dend summa (ope rum)

Og som ingen indfant sig mere efter 3de ganges paaraabelse, som vilde gaa i Rette og havde Sager at fremføre, blev retten denne sinde her ophævet.

Efterat *Almuen havde til *Almuen proponerit for *almuen, om dem ikke vitterligt er at hand haver for Aar 1712 betalt fra dette Tingsted og til andre dend skydsen 4 s/killing milen: hvortil de svarede ja ./.

Anno 1713 d/en 14 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Skibbredes Almue paa Gaarden Nepstad Nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Elluf Mundal, og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd Børge Grøtvæt, Mathias Hougsdal, Aadne Giervigen, Ole Giervigen, Elluf Mitgaard, Magne Mundal, Sæbiørn Fæste, og Nils Næsse, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat de allernaadigste udgivne ordres og befalinger af Høiøfrighed, tillige med Sorenskriverens Kongebrev, blev publicerit efterfølgende.

(1.) Dernest Major Mylenfortz pengemangel og Odels-Ret til Flad- og Haaøen dat/erit Trundhiem d/en 8 Apr/lis 1713 ./.

2. H/er/r Christoffer Gaardmands udgivne bøxelbrev til Iver Rynnelsøn paa 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne og 1/2 Mæle Malt udi Storoxe, dat/erit Ous Præstegaard dend 7 Aprilis 1713 ./.

3. Ole Mykkeltuuns udgivne Skiøde til Johannes Berfiord paa 1 løb Smør og 1 t/ønne Malt udi Mykkeltuun i Allenfits Skibbrede beliggende med Bøxel og herlighed dat/erit Nepstad d/en 14 Julij *1714.

4. *Ditoes (Christoffer Gaardmand) udgivne bøxelbrev til Erik Mogensøn paa 6 1/2 skillings leje udi Vatne i Allenfits Skibbrede beliggende dat/erit Ous Præstegaard d/en 29 Martij 1713 ./.

5. Rasmus Ingebrigtsons udgivne Skiøde til hans Broder Ole Ingebrigtson paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Schaar i Allenfitz Skibbrede beliggende daterit Bergen d/en 7 Octobr/is A/nn/o 1709.

D/en 15de dito blev Retten igien administreret, nærværende forhen specificerede: hvorda først Sagerne blev foretagen: og havde:

Lensmanden Elluf Mundal, efter ordre af fogeden havde ladet indkalde med 2de Vidner Mogens Espeland og Hans Hopland *ladet indkalde* Knud Nere-Totland fordi hand haver skieldt og slaget Lars Seim med et hakegræv over sin haand, item drengen Lars Seim til Vedermaele, item Vidnisbyrder Nils Rasmusen, og Aamund Andersøn Ryland, Knud Nere Totlandz ubillige gierning at overbevise:

{Hans Hopland} Knud Nere Totland tillige med Lars Seim, tillige med Nils Rasmusen og Aamund Andersøn Ryland, møtte persohnligen for Retten, og tilstod at Være Louligen stevnte for denne Sag, til dette Ting, sted og dag; item de 2de Vidnisbyrd til at aflegge sin edlig forklaring i denne Sag og Citantens Vederpart Knud Nere Totland deris forklaringer at anhøre.

Dend indstevnte benegtede Sigtelsen, hvorimod fogeden begierede at Vidnisbyrdene efter deris Velbaarendheds stiftbefalingsmandens *Andreæ Undals høigunstige Resolution maatte forhøres: da, efterat eeden for dennem først Lydeligen var oplæst: blev Nils Rasmusen fremkaldet, som efterat eden Af ham for Retten var bleven aflagt sin Sandhed i denne Sag \at Vidne/ forklarede saaledes: at *attenstanten sad Ved en Agerreen (åkerreine) paa Rylland, da kom Lars Seim drengen gaaende til ham og sette sig ned hoes ham begierede een snyde snuus af Attestanten, som og drengen blev givet, der da paa sin haand Var uskad; derfra gik drengen Lars, til nogle andre smaa drenge, som paa ageren Vare, og *revedes med dem, dog blev attestanten ikke var at hand fik nogen skade af dem; derfra gik Lars drengen til Knud Nere Totland, som paa Rylands Ager, stod og spade, sigende til ham, du haver tillagt mig et tyveri at jeg skal have staalet een hat fra dig, du skal Være en kieltring indtil det mig overbevises; hvortil Knud Nere Totland svarede, Var det ikke for min æres skyld da skulle jeg sette haken paa dig saa du skulle ligge og gabe paa marken, og rettede spagrævet ud, men saaeg ikke, at hand, nemblig Knud Nere Totland, treffede ham med grævet, men Knud Nere-Totland, forklarede at Lars sente handen sin frem i Haken selv. Videre forklarede {Vidnisbyrdene} \de indstevnte/ ikke efter oplæste Vidnisbyrdz forklaring, for Retten, attestanten, at have til at spørge eller examinere.

Det andet Vidnisbyrd Aamund Andersøn Ryland, efter aflagde eed forklarede at drengen Lars Seim gik fra ham uskad, da hand havde afspad sin Ager, som hand da Var paa, til forbemelte Vidnisbyrd, for at faa sig een snyd snuus; da imidlertid, havde attestanten et ardbeids fore med een Veit at optage, hvor hand da, /: saasom det Var nær hoes de stode og Vare /: hørde dem, nemblig drengen og Knud Nere-Totland Være høimælet, dog ikke hvad de talte, men som Attestanten saaeg sig om, blev hand Var at Knud Nere Totland tredde (trådde) frem og støtte ud med sin hagegræv til drengen Lars, som retirerede (trakk seg tilbage) for stødet og holt hænderne for sig, enten Knud stødde ham, eller drengen selv holt hænderne imod Knud, har løbet spagrævet i haanden

1713: 58b

kunde hand vist ikke sige; og blev ikke Var drengen at Være blodig paa haanden førend hand kom op til hannem: da sagde drengen til ham; see nu hvor hand har stød mig blodig hug paa haanden:

Og som de indstevnte ikke, efter tilspørgelse havde mere at tilspørge, Vidnisbyrdet; blev denne kiendelse given.

Afsagt.

Sagen skal {endnu} først deris Velbaarendhed foredrages og copie af Vidnisbyrdenes forklaringer meddeelis for at indhente nermere ordre om Sagens endelig udfør og paakiendelse ./.

Opsidderne paa Fæste Sæbiørn, Abel, Gulak, Ole, Hover med muntlig Varsel og 2de Stevnevidner Hans Sælle vold og Mogens Fosse, ladet indkalde Ole Hilland, for Utløbørlige ord imod dem udtalt nest for Juulen: og dertil haver de indkaldet 3de Vidnisbyrd Johannes Berfiord Lars Berfiord, og Nils Berfiord;

Ole Hilland møtte og tilkiendegav at omendskiønt hand ikke var loulig stevnt saa vilde hand dog frivillig tage til gienmæle dog benegtende ganske Sigtelsen; og formeente at dersom Vidnisbyrd skulle føres over ham \for ord/ burte det skeed til første Ting:

Citanterne tilstod hellers at dend indstevnte ikke har endelig Nafngivet noget Mænd.

Ole Hilland henskiød sig under Rettens kiendelse, og var dom begierende:

Afsagt.

Som Lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 22 art/icul item Lovens 1ste Bogs 14 Cap/itul 1 art/icul udtrykkelig siger, at hvo Vidnisbyrd paa een andens Vil føre om hvad hand haver talt, skal give det til første Ting, og som et Ting allerede er forbigangen, til hvilket Citanterne selv vedstaar ej at have dend indstevnte indkaldet, der og sigtelsen benegter for Retten; da kand Vidnisbyrds forklaringer ikke imod dend indstevntes benegtelse Validere (validere = være/gjøre gyldig); thi frikiendes Ole Hilland for Citanternes tiltale i denne Sag.

S/igneu/r Nils Danielsøn paa sin Moders Veigne haver ladet stevne Lars Hopland efter forrige tiltale. Peder Bork paa Citantens Veigne indgav hans skriftlige forsæt: som blev læst saa formeldende:

Lars Hopland møtte for Retten og producerede sit indleg saa formeldende: hvilket hand foruden det erbød sig med eed at bekræfte \at hand hende intet pligtig Var./

Bork tilspuurte Lars Hopland om hand dend erbiudne Eed ville præstere: hvortil hand svarede: at dersom hon nemblig Citantinden vilde gjøre sin eed at hon har ret og føje til Kravet da Vil hand det søgende betale.

Afsagt.

Som dend indstevnte begierer at Citantinden, til neste Ting vil besværg Søgningens Rigtighed, da paalegges hende til neste ting \det/ at gjøre, til Sagens endelig paakiendelse.

Hemming Jonsøn Stevner Lars Hopland efter forrige tiltale: Bork indgav Citantens skriftlige forsæt af Dato Nepstad d/en 15 Julij 1713:

Lars Hopland møtte Persohnlig for Retten og uden

1713: 59

dispute imod Varselet, indgav hans skriftlige forset daterit d/en 15 Julij 1713:

Bork formeente at efterdi ingen Vidnisbyrd den tid var paaraabt kunde de ikke nu antages:

Afsagt.

Efter Lovens 1ste Bogs 5 Cap/itul 9 art/iculs tilhold kand ej Lars Hopland, i denne Sag, til sin Sags bevisning forholdes Vidnisbyrds føring; thi bevilges ham de nafngivne Vidner til neste Ting at lade indkalde og *Citantinden til Vedermæle efter Lovens 1ste Bogs 4 Cap/itul 1 articuls tilhold, hvilket naar giort er, Videre udi Sagen skal kiendes hvis Lou og Ret medfører.

Anders Elsaas haver med muntlig Varsel ladet indkalde Ole Elsaas til at afflømte een floer lige

for hans Løedøer.

Ole Hilland møtte paa dend indstevntes Veigne og forklarede at hand har ej faaet Loulig Varsel og ville tage contrastefning.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af besigtelse, *Syen og grandskning, da henvises det til Aastedet; hvorda, efter foregaaende kald og Varsel, skal skee og dømmes Parterne imellem hvad Ret er.

Dernest tilspuurte Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Laurettet og tilstæde værende Almue, om dem ikke vitterligt Var at hand fornøjelig har betalt sin Skyds fra dette Tingstæd til andet ? hvortil de eenstemmig svarede ja.

Item tilspuurte fogeden Almuen og tilstædeværende Laugrettesmænd, om dem Vitterligt Var at Delinqventen Sygni Monsdatter Vatne, som for sin forseelse efter ergangne Hiemtings og Lautings dom, haver siddet Lenge i arrest, indtil hon kunde, efter Dommernes tilhold bortsendes, havde nogle Midler efterlat sig ? hvortil de eenstemmig svarede at Tiggen var hendes største rigdom og ej andet uden saa mange klæder hon kunde skule sin medfødde skam med. Hvilket fogeden under Rettens forseigling Var begierende, som ham blev meddeelt.

Og som ingen flere indfant sig, efter 3de gangers paaraabelse, der Sager havde at fremføre og vilde gaa i rette blev Tinget her denne gang ophævet.

Anno 1713 d/en 17 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Radø-Skibbredes Almue udi BrudKnappen nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Sæbøe og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Lille-Tveten, Mikkel Qvalem, Mogens Houland, Johannes Øfre-Manger, Mogens Birkeland, Mikkel Bøe, Nils Instebøe, Knud Qvidsteen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten er først oplæst, det allernaadigste til Sorenskriveren udgivne Kongebrev paa Sorenskrivers Bestillingen i Nordhaardleen, item de andre Høje ordres og befalinger som fol/io 54 findis ekstraherede ./.

Johannes Qvidsteen Lod Tinglyse sin Odels-Ret og Pengemangel til gaarden Qvidsteen i Radø Skibbrede beliggende da/terit Qvidsteen d/en 1. Julij 1713 ./.

1713: 59b

Velædle Severin Seehusens udgivne bøxelbrev til Ole Knudsøn paa fiorten marker Smør 18 2/3 Kander Malt udi Kaalstad i Radø Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1713 ./.

Derefter tilspuurte fogeden Laugrettet, om dem ikke Vitterligt er, at hand fra og til dette Tingstæd 1712 rigtig haver betalt Almuen som fløttet haver skydsen ? hvortil de eenstemmige svarede ja:

Item om noget Vrag for aar 1712 i dette Skibbrede er indkommen ? hvortil de svarede at dem Vitterligt er intet indkommen.

Og som ingen Sager Vare indstevnt til dette Ting, blev det denne sinde ophævet ./.

Men førend Tinget blev opsagt, fremkom for retten Magne Sæbdal paa sin egne og Grandes Stephen Sæbdals Veigne og tilspuurte Almuen og tilstædeværende Laugrettesmænd, om dem ikke Vitterligt er, at d/en 2 Julij een Ulykkelig Ildebrand haver i Aske lagt deris paaboende Gaard Sæbdal og den afbrent, tillige med deris fattige ejendeeler som i Huusene Vare; og om noget Videre af hands, nemblig Magne Sæbdals Huuser er til overs, end floer og Laden, og om ikke hans Grandes Steffen Sæbdals Gaardepartes Huuser, gandske i aske er lagt med alle de derinde Værende Ejendeeler; item om \ikke/ Stephen og hans Koene af ilden meget ilde er vorden beskadiget ? hvortil de eenstemmige svarede at dem alle vitterligt er det de foranførte Spørsmal sig i alle Ting sandfærdig forholder, det de med een Goed samvittighed og vel vidende, vil og kand attestere; hvilket Magne Sæbdal paa egne og sin Grandes Stephen Sæbdals Veigne under Rettens forseigling Var begierende: som ham blev bevilget.

Anno 1713 d/en 19 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting udi Kilstrømmen med Lindaas Skibbredes Almue, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Mikkell Oenæs, og 8tte eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Rasmus *Aalmaas (Holmås?), Joen Litlaas, Ole Qvalvaag, Jacob Qvalvaag, Thommes Kaalaas, Ole Sundsbøe, Nils Rosnæs, Magne Rosnæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de Kongl/ig udgivne bestallinger, ordres, tillige med Høiøfrighedz befalinger:

Mogens Lechvold havde med 2de Vidner *Lensmanden Mogens Stuberg og Mogens i Gr..d Ladet stevne Gutorm i Tongen for ærrørige og nærgaaende Ord ham tillagt udi Fedie.

Dend indstevnte møtte for Retten Persoenlig og Vedtog at Være loulig stevnt til dette Ting og sted, sampt dag for denne Sag, og benegtede Sigtelsen, og henskød sig at dend Sigtende maatte paalegges sit stevnemaal at bevise med Vidnisbyrd; hvorpaa Citanten blev adspuurt om hand nogen Vidnisbyrd i denne Sag havde, dend indstevntes Usømmelige tale at overbevise, ladet indkalde ? hvortil hand svarede at hand havde ladet indkalde Knud i Tongen og Mikkell Huusem dend indstevntis tale at overbevise: men som Vidnerne ikke denne gang møtte og det eene stevnevidne Var borte, som Stevnemaalet skulle afhiemle blev saaledes

Afsagt.

Citanten haver til nestholdende Ting loulig at indkalde de paaraabte Vidnisbyrd og Gutorm i Tongen deris forklaringer at anhøre; hvilket naar skeed er, skal videre udi Sagen kiendis hvis Lou og Ret medfører.

Derefter tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue om dem Vitterligt er at noget Vrag for Aar 1712 er her, indkommen; hvortil de svarede at dem Vidende viste de intet Vrag at være det aar 1712 indkommen: hvilket fogeden efter begier under Rettens for-

seigling blev meddeelt.

Item tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet, om ikke dem af ham, fra dette Ting til andet for Skydsen er bleven penge rigtig betalt \1712/ hvortil de svarede eenstemmig, at de intet andet kunde sige end de jo rigtig hid indtil er vorden betalt skydsen med 4 s/killing Miilen ./.

Og som ingen flere indfant sig efter 3de gangers paaraabelse der Sager havde ladet indkalde, blev Tinget denne sinde her ophævet.

Anno 1713 d/en 21 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Guulens Skibbredes Almue, udi Vichingevaag, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Ole Hougsdalen og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Eide, Joens Ostguulen, Lars Opdal, Ole Fivisdal, for Jørgen Norgulen, Getmund Risnæs, Jens Nere Ostgulen, Joen Nærdal, Peder Næsse, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen af fogeden, til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed Var advaret, er først oplæst Sorenskriverens allernaadigste meddeelte Kongebrev paa Nordhaardleehns Sorenskriverie med alle de andre Slotz Lovens anordninger og Højøfrigheds Befalinger.

Dernest deris Kongl/ig Majestets allernaadigste udgangne Skatteforordning om adskillige extraordinaire Skatter for aar 1713 dat/erit Hovetqvarterit Husum d/en 14de Junij 1713.

Deris Højærværdighed Biscoppen Mag/ister Nils Smedz udgivne bøkelseddel til Peder Andersøn paa 1/2 løb Smør udi Henrichsbøe, saa hand nu bruger 1 løb Smør, dat/erit Bergen d/en 2 Aprilis 1713 ./.

Derefter blev Sagerne foretagen; og havde

Bondelensmanden Ole Hougsdalen, til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt med 2de Vidner Joen Øfre Ostgulen og Hans Nere Ostguulen, ladet indkalde Christi Mogensdatter at svare til sine Lejermaals Bøder for begangne horeri med Ole Simonsøn Nere-Ostguulen, een gift mand, der haver sin Levende Koene, og ham til at straffes yderlig paa sin formue for begangne Løstgighed og Barneavling med Kristi *Olsdatter, udi sit egteskab.

Kisti *Olsdatter møtte for Retten og vedstoed at være Loulig stevnt til dette Ting og for denne Sag og tilstod at Ole Simonsøn Nere Ostguulen er hendes rette Barnefader til dette pigebarn som hon er kommen i barselseng med; hvorpaa hon allerede har standet aabenbare Skrift, og ved af ingen anden Barnefader end ham; og bekiente at hand nemblig Ole Simonsøn havde vildet lokke hende til at bekiende paa een anden, havde ingen anden indVending at gjøre, men bad om Lindring.

Ole Simonsøn Nere-Ostguulen møtte ikke, ej heller nogen paa hands veigne:

StevneVidnerne afhiemlede med eed og opragte fingre for Retten at have stevnt ham Loulig med i Gaar 14 dages Varsel til i dag og dette sted, for denne Sag, og talt med ham selv.

Fogeden paastod at dend indstevnte Ole Simonsøn maatte paalegges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen og Sigtelsen;

Afsagt.

Ole Simonsøn Nere-Ostguulen forelægges Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at

møde og svare til Sagen og Sigtelsen saafremt ej dom, efter hvis (det som) forklaret er, skal vorde afsagt. Til samme tid haver Kisti *Mogensdatter at møde til vedermæle, alt til Sagens endelig paakiendelse.

Dito haver ladet stevne Peder Norgulen til strafs lidelse fordi hand, har antaget et qvindemenniske i sit huus, som der haver ligget i Barselseng, og det for Øfrigheden dult haver.

1713: 60b

Dend indstevnte møtte ikke for Retten efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Ole Hougsdalen og Nils Eide afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham Loulig til dette Ting og for denne Sag og talt med ham selv.

Fogeden begierede at dend indstevnte maatte forelægges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Peder Norgulen forelægges Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Jan Andersøn i Utvær haver Ladet stevne Hans i Miømjens dreng ved navn Peder fordi bemelte Peder haver tilsagt ham sin tieniste og taget festepenger af ham og ej kommen i hans tieniste til *Stravs Lidelse efter Loven.

Hans i Miømjen møtte paa dend indstevntis Veigne *møtte og svarede paa dend indstevntes veigne, at hand aldrig har talt med Jaen Andersøn, men vel med hands bud og taget festepenge, dog ham som huusbond u-afvidende og drengen Peder havde ej sin tieniste heller for ham opsagt, thi undredes hand paa at Jan Andersøn vilde, ham uafvidende, hyre hans tiener.

Brynning Ellers indgav Citantens Paastand og skriftlige forsæt som blev læst.

Hans Miømjen blev tilspuurt om hand udi denne Sag vilde tage contrastevning, at Jan Andersøn, ham U-afvidende har underhyrt hans dreng ? hvortil hand svarede at hand ikke melerer (blander) sig i saadan Sag.

Afsagt.

Som Peder Miømjen selv lader tilstaa at have tilsagt Jaen Andersøns udsente Bud sin tieniste og af det, paa hans Veigne anammet festepenger paa haanden, da tilfindis hand i anledning af Lovens 3die Bogs 21 Cap/itul 14 (artikkel), at betale Citanten de af hans bud oppebaarne festepenger igien og derforuden fierdeparten af dets aars Løn som hand skulle have haft, samt 2 mark i denne Processis Omkostning, alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om dem vitterligt er, at noget Vrag for 1712 er indkommen; hvortil de svarede, at saa vit de viste at forklare er dem ej Vidende noget Vrag udi Guulens Skibbrede det Aar 1712 er indkommen, hvilket efter fogedens begier under Rettens forseigling blev meddeelt.

Item om hand ikke rigtig har betalt skydsen til eenhver 4 s/killing milen som haver skydset hannem til de ordinaire Tinge udi aaret 1712 hvortil de samptlige svarede ja, at skydsen ved fogeden for 1712 rigtig er betalt; hvilket efter hans begier under Rettens forseigling blev meddelt.

Og som ingen flere efter 3de gangers paaraabelse indfant sig der vilde gaa i Rette, blev Retten

denne sinde her ophævet.

Anno 1713 d/en 24 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Haasangers Skibbrede Almue, paa gaarden Hoshofde nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Johannes Hannestvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Hemvigen for Johannes Hemvigen, Mogens Helland, Nils Kleve{dal}\land/, Magne Vestre Kleppe, Vemmund Vare, Haldor Fotland for dend afdøde Anders Fotland, Ole Grimstad for Johannes Kleveland, Anders Hoshofde for Johannes Helland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden hafde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed, er først oplæst den allernaadigste bestalling, Kongelig ordres og høiøfrigheds befalinger, som forhen findis specificerede ./.

1713: 61

Børge Bortvigs udgivne Skiøde til Ole Halvorsøn Svennem hans Hustrue Sygni Olsdatter og deris Arvinger 1 pund og 3 mark Smør og 12 Kander Malt udi Svennem i Haasanger Skibbrede beliggende til odel og ejendomb dat/erit Berg/en d/en 25 Apr/lis 1713.

Ditoes udgivne Skiøde til Ole Andersøn Grimstad og hans hustrue Ingeborg Monsdatter deris Børn og Arvinger paa 1 pund 3 mark Smør og 12 Kander Malt udi Svennem, med odel og ejendom, daterit d/en 25 Apr/ilis 1713 ./.

Børge Bortvigs udgivne Skiøde til Haldor *Torkerlsøn, hans Hustrue Margrete Olsdatter, deris Børn og Arvinger, paa 1/2 løb og 6 mark Smør og 1/2 tønne Malt udi gaarden Nordre-Bysem, med Odel og ejendomb, dat/erit Bergen d/en 21 Apr/ilis 1713 ./.

Ditoes udgivne Skiøde til Joen Ellingsøn, hans hustrue Margrete Magnedatter, deris Børn og Arvinger paa 1/2 løb 6 mark Smør 1/2 tønne Malt udi Nordre-Bysem, med Odel og ejendom, dat/erit Bergen d/en 21de Aprilis 1713 ./.

Wilhelm Hansens udgivne Bøxelbrev til Ole Nilsøn paa 1 pund Smør udi Gaarden Ladvig, som Knud Larsøn for ham opsagt haver dat/erit Strudshavn d/en 28 Maj 1713 ./.

Mag/ister Jens Bergendals udgivne bøxelbrev til Johan Eriksøn paa 5 1/2 skilling udi Gaarden Birkeland i Haasanger Skibbrede beliggende: dat/erit Bergen d/en 20 Apr/ilis 1713 ./.

Jochum Niclas Cothes udgivne Bøxelbrev til Børge Andersøn paa 1/3 deel udi gaarden Litland, dat/erit Bergen d/en 20 Apr/ilis 1713 ./.

H/er/r Johan Vidings udgivne Bøxelbrev til Lars Olsøn Fladaas paa 1 p/un/d Smør og 1 Mæle Malt udi Fladaas i Haasanger Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 22 Martij 1713 ./.

Ane Gaardmands udgivne bøxelbrev til Ole Larsøn paa 18 mark Smør og 1 Mæle Malt, saa hand nu er brugende 1/2 løb Smør og 2 Mæler Malt udi Gaarden Børtvet i Haasanger Skibbrede

beliggende, dat/erit Lille-Hammer d/en 12 Aprilis 1713 ./.

Peder Ladstads udgivne børsbrev til Knud Olsøn paa 1 pund Smør og 14 Kander Malt udi Ladstad i Haasanger Skibbrede beliggende, daterit Ladstad d/en 5 Febr/uarj 1713 ./.

D/en 25 dito blev Retten igien administreret, nærværende forhen specificerede: hvorda Sagerne blev foretagne: og først Kongens:

Bondelensmanden Johannes Hannestvet, til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt haver ladet indkalde med 2de Vidner Lensmanden Johannes Hannestvet og Johannes Birkeland ladet indkalde Knud Miøs og Siur Galtland for indbyrdes øvede slagsmaal; til det at overbevise, haver hand indkaldet Vidner, Unge Ole og gamle Ole Miøs, Ole Hole og Peder Aasem, og Ole Geiterim.

Knud Miøs og Siur Galtland møtte for Retten og Vedstod at Være Loulig stevnt for denne Sag, dette Ting, dag og stød; item alle Vidnisbyrdene møtte og forklarede at være loulig stevnt til at aflegge deris Vidnisbyrd i denne Sag.

De indstevnte for Sagen *fagik (fragik) Sigtelsen.

Fogeden begierede at Vidnesbyrdene maatte forhøres edelig: for hvilke da eeden blev oplæst; Derpaa blev fremkaldet Unge Ole Miøs som efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrds forklaring: saaledes *Vant: at hand hverken har hørt noget usømmeligt, eller seet noget slagsmaal i stuen

1713: 61b

Og hvad ude er passerit, ved hand ikke, saasom hand ej ude var af stuen.

Dernest blev fremkaldet Gamle Ole Miøs, som efter edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd, saaledes forklarede: som forrige.

Dernest blev fremkaldet Ole, som efter edens afleggelse forklarede: at hand hørde ingen ord imellem dem passere, men saaeg at Siur Galtland vilde føre Knud Miøs af Benken, og derpaa gik de Ud; og ved ikke hvad ude kunde være passerit;

Derefter blev fremkaldet Peder Aasem, som efter edens afleggelse forklarede: som forrige Vidnisbyrd:

Siden fremstod Ole Geterim, som efter edens afleggelse forklarede: som forrige Vidnisbyrd.

Fogeden paastod at ham maatte givis dilation til at føre andre Vidnisbyrd i denne Sag, som hand nafngav, Nils Pedersøn, Nils Jensøn og Mogens Søre Øfsthuus saavelsom Ole Arnesøns Koene og Knud Miøs sin Koene, til nermere opliusning i denne Sag.

Afsagt.

Dend forlangede Tid til at føre de allerrede nafngivne Vidnisbyrd, til Videre forklaring og opliusning i Sagen, bevilges fogeden til nestholdende Ting; til sammes forklaringer at anhøre vil Varsles Knud Miøs og Siur Galtland, alt til Sagens Loulig paakiendelse.

Dito haver ladet med skriftlig Varsel indkalde Hans Hermundsdaalen til at anhøre Vidnisbyrds forklaring om sit Uskikkelige forhold her paa Høste Tinget nest afvig: med Ole Birkeland: til Vidner haver hand ladet indkalde: Ole Grimstad, Hans Bærnæs og Arne Rosland og Joen Hesjedalen og som det eene Vidnisbyrd Ole Grimstad Var Laugrettesmand, sad Retten i hans sted Peder Aasem til *Vederlmæle Ole Birkeland;

Hans Hermundsdaalen møtte ikke, ej heller Ole Birkeland.

De tvende Vidnisbyrd Ole Grimstad og Hans Bærnæs møtte for Retten: de andre to Arne Rosland og Joen Hesjedalen møtte ikke: som Lensmanden forklarede ej at være stevnte.

Dernest blev eden dem forelæst, og efterat Ole Grimstad dend aflagt havde med eed og opragte fingre sin Sandhed at forklare, *Vant saaledes: at hand og flere Mænd, sadde i Anders Hoshofdes Stue eller Bue og drak, da kom Hans Hermundsdalen ind i Buen, og da blev hand var Ole Birkeland og Hans Hermundsdalen med spøgeri drage krog, hvorpaa de falt over ende og dend eene ovenpaa dend anden, men intet Vredagtigt af dem, enten med ord eller hug at øves:

Dernest blev fremkaldet Hans Bærnæs, som efter edens afleggelse forklarede: at først droge de krog med hin anden i løstighed; men da dend eene rygte den anden overende, blev de Vrede paa hin anden og haardroges saa med hin anden.

Fogeden begierede dilation til at føre de 2de udeblivendes Vidnisbyrd, Arne Rosland, og Joen Hesjedalen til neste Ting.

Afsagt.

Den forlangede dilation til at føre de paaberaabte Vidnisbyrd til neste Ting bevilges fogeden, hvis forklaringer at anhøre, Ole Birkeland og Hans Hermundsdalen vil Varsles til, alt til endelig Tingsvidnis udstædelse.

Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Søren Glad haver med skriftlig Varsel ladet indkalde Knud Johansøn Kallestad og Magne Andersøn Kallevig: som blev læst:

De indstevnte møtte ikke, men Ole Hole paa sin faders Veigne Magne Andersøn Kallevig møtte: og Vedtog Varselet.

Lensmanden Johannes Hannestvet og Skafferen Hans Bærnæs afhiemlede med Eed og opragte fingre at have stevnt Knud Johansøn Kallestad med Loulig Varsel og talte med ham selv, og meddelt ham Copie af Stevnemaalet:

Dernest producerede S/igneu/r Søren Glad Almuens skadesløsholdelse af 23 Julij 1706 N/este Mielde: item een af 6 Nov/embris 1708 paa Tuenæs udgivet item een gienpart af En daterit d/en

1713: 62

1 Maj 1709.

Ole Hole paa sin faders veigne Magne Andersøn Kallevig, svarede at opholden med betalingen er foraarsaget ved betalingens forhold af de tildømte Omkostninger i Laugtingsdommen.

Hvorimod S/igneu/r Glad replicerede at fremvise Lautingsdommen hvorefter Almuen burde indfinde sig hoes Seehusen til afreigning og modtage betalingen, dog formeente hand at dette ikke kunde Være ham til hinder mod hans retmessige, efter deris forskrifter, søgende betaling. Dernest Vilde hand af Commissions Dommens acter fol/io 21 bevise, at heele Almuen har været fornøjet med dette Klagemaal. Dernest producerede S/igneu/r Søren Glad {Copie af} \deris/ Velbaarendheds original Resolution om at søge Almuen i mindelighed, dat/erit 12 Januarij Bergen 1713 med Almuens derpaa til Lensmanden Johannes Hannestvet givne Svar dat/erit 2den Martij 1713, hvormed hand vilde bevise at hand dem i mindelighed søgt haver og ikke har kundet bevæge dem til mindelig betaling. Dernest producerede S/igneu/r Glad sin til Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andreas Undal indgivne Memorial, med hands derpaa fulte Høigunstige Resolution dat/erit 20 Martij 1713 som blev læst.

Ole Hole paa de indstevntes veigne tilkiendegav, at de gierne uden for deris Værneting i Mielde Skibbrede frivillig vilde møde og svare hvormed Citanten var fornøjet, men i fald det ej skeer, da var hand et extraordinair Ting, hvor deris Værneting er, begierende: Til Sagens endelig udfør;

Endelig producerede Citanten een Regning paa Vedgaaende Omkostninger, dat/erit Berg/en d/en 17 Martij 1712.

Afsagt.

Som Ole Hole paa de indstevntes Veigne Knud Johansøn Kallestad og Magne Andersøn

Kallevigs Veigne tilstaar at de indstevnte frivillig vil møde uden for deris Værneting paa Mielde Skibbrede og der tage til gienmæle, da beroer med Sagen indtil de der indkommer.

Ole Loftaas haver ladet stevne Johannes Langeland for resterende Landskyld af hans Koenes tilfaldne Jordegods i Gaarden Langeland; for hvis Koene Johannes Langeland har været formynder.

Dend indstevnte møtte og vedtog Varselen.

Citanten producerede extract af Protocollen under S/igneu/r Aboes haand, uden datum, hvormed hand Vilde bevise hvor meget Jordegods paa hendes part kommen Var.

Dend indstevnte forklarede *af (at) af dette udtog tilkom Citantens Koene Brite een trediedeel: Af denne 3die deel fordrer Citanten Landskyld: Dend indstevnte producerede sit skiøde paa Godset: hvilket befantes Ugyldigt;

Endelig blev parterne imellem hin anden foreenit at Johannes Langeland skulle give Ole Loftaas 1 Rdlr 4 mark og dermed Processen at være Ophævet imellem dem og gav ligeledes Johannes Langeland Ole Loftaas, sit Signete paa Skiødet at det Af ham skulle holdes gyldig paa sin Koenis Veigne; og af ham og hans uryggelig.

Iligemaade tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue udi Haasanger Skibbrede, om hand ikke rigtig eenhver, som har skydset hannem til de ordinaire Tinge udi dette Skibbrede det Aar 1712 haver betalt, hvortil de samptlig svarede ja, at Skydsen Ved ham til eenhver som haver skydset med 4 s/killing rigtig er betalt som efter fogedens begier under Rettens forseigling blev meddelt.

1713: 62b

Og som ingen, efter 3de gangers paaraabelse indfant sig som vilde gaa i Rette og Sager havde at fremføre, blev Retten denne sinde her ophævet.

Anno 1713 d/en 26 Julij er holdet almindeligt Sommer- Skatte og Sage Ting med Echangers Skibbredes Almue paa Gaarden Eide, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Iver Esem, og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Arne Eide for Nils Tofte, Knud Væland, Ole Hindenæs, Iver Hope, Lars Schaar, Mogens Storsetter, Iver Storsætter, Iver Hølleland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er bleven oplæst alle de allernaadigste, bestallinger, forordninger, Naadigste anordninger og høi øfrigheds Befalinger, som forhen findis specificerede ./.

Dernest blev publicerit Ditlef Jørgensøn Holmers udgivne Skiøde til Nils Bildøen paa 6 mark Smør og 1 Kande Malt udi Schaar i Echanger Skibbrede beliggende, med Videre: dat/erit Schogsvaag d/en 10 Julij 1713 ./.

Agnete Salig Mag/ister Samuel Schreuders, tillige med hendes Lauverges Christian Tuxens udgivne bøxelbrev til Brynnild Eriksøn Tofte paa 1 pund og 6 mark Smør udi Søre-Ascheland, daterit d/en 10 Januarij 1713 ./.

Mad/a/me Giertrud De Finis udgivne Skiøde til Lars Olson *Teiten paa dend gaard *Etterdals fossen* i Echanger Skibbrede beliggende (Eiterdal i Modalen. "Fosse i Eiterdalen"), skyldende aarligen 18 mark Smørs Landskyld; dat/erit Horvigen d/en 6 Maj 1713 ./.

Askild Rasmusøn Hougsdals udgivne bøxelbrev til Reserv Soldat Knud Andersøn Mitgaard paa 9 s/killig bugild udi Fyllingen, i Echanger Skibbrede beliggende: dat/erit Hougsdal d/en 4de Febr/uarij 1713 ./.

Dernest blev paaraabt om nogen havde Sager at fremføre: men som ingen efter 3de ganges paaraabelse indfant sig; blev, efterat fogeden Almuen og Laugrettesmændene udi Echanger Skibbrede havde tilspuurt om hand ikke rigtig har betalt Skydspenger 4 s/killig miilen til eenhver af de som udi dito Skibbrede haver Skydset hannem til de ordinaire Tinge Anno 1712, hvortil de samptlig svarede ja; hvilket efter fogedens begier under Rettens forseigling blev meddelt; og dermed tinget her, denne sinde ophævet.

Anno 1713 d/en 10 Augusti er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting paa Gaarden Tuenæs med Arne Skibbredes Almue, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Børge Selvigen, og 8tte edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Arnetvet, Mogens Olsnæs, Gregorius *Souras (Souraas), Baste Goupaas, Magne Aadne for Ole Fosmarken, Nils Songstad, Ole Kirke Brudvig, og Nils Rodland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og Skikkelighed imod Retten, er først oplæst, alle de allernaadigste udstædde Bestallinger og forordninger, Naadigste anordninger, og høi øfrigheds befalinger, som forhen findis extraherede.

Iver Esem haver ladet stevne Mogens Blindem efter forrige afskeedigelse af 21 Martj 1713 til at anhøre hans forlangede Eed, at hand ham ej de 2 mark tiende har eftergivet.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt.

Derpaa blev Iver Esem tilspuurt om hand dend erbudne Eed vil præstere, at hand dend fordrede Tiende ej har eftergivet ? hvortil hand svarede ja, derefter blev eden ham forelæst: hvilken hand med opragte fingre aflagde saaledes: at hand ej har oppebaaret de søgende Penger, ej heller eftergivet dem, ej heller givet ordre

1713: 63

til at eftergive *dem (de) søgende 2 mark og derefter begierede skadesløses Dom.

Afsagt.

Som Iver Esem haver efterkommet dend af Mogens Blindem paastaaende Eed, at hand hverken har eftergivet de søgende 2 mark, eller hidtil oppeberget dem, eller givet andre til at eftergive dem, da tilfindis Mogens Blindem at betale Citanten Iver Esem de søgende 2 mark med 2 mark i Processis forvolte omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest blev Sagerne foretagen, og først Kongens:

Jon Samuelsøn haver ladet stevne Samuel Jonsøn for øvede overlaster imod ham og hans Hustrue

Karen Jacobzdatter paa nu Værende S/anc/te Hans dag: hvilket at overbevise hand med Vidnisbyrdene Rasmus Gabrielsøn, Jens Rasmusøn og Marrite Mathisdatter, agtede, hvis forklaringer at anhøre hand vedstod ej at have stevnt Samuel Jonsøn: hvilken Sag at foretage deris Velbaarendhed gunstigt haver Resolvert sub dato Berg/en d/en 28 Junij 1713.

Dend indstevnte Samuel Jonsøn efter 3de gangers paaraabelse møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Lensmanden Børge Selvig møtte som var det eene stevnevidne og det andet stevnevidne Skafferen Lars i Brachen som Stevnemaalet skulle afhiemle møtte ikke:

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 4 Cap/itul 1 art/icul mentionerer udtrykkelig at ingen Rettergang maa stædes eller vidner føris uden dend det angaar er dertil Loulig kaldet, da som det eene stevnevidne ej møder som Stevnemaalet skal afhiemle, og Citanten selv tilstaar ej at have kaldet sin Vederpart Samuel Jonsøn til at anhøre sine paaberaabte Vidnisbyrd, saa kand ingen Rettergang mod Samuel Jonsøn tillades eller vidnisbyrd mod ham føres førend hand dertil Loulig bliver indkaldet; hvilket naar skeer, skal videre udi Sagen handles hvis Lou og Ret medfører ./.

D/en 11 dito blev Retten igien administrerit sammesteds nærværende forhen specificerede.

Iver Hagenæs havde ladet indkalde eendeel Vidner Mogens og Ole Lødtvet til at overbevise Ole Birkeland sin ubillige medhandling {. Ole} mod ham.

Ole Birkeland møtte ikke, ej heller nogen paa hans veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Johannes Hannestvet og Skafferen Hans Bærnæs, som Stevnemaalet skulle afhiemle møtte ikke, Hvoraf Retten skulle fornemme om Ole Birkeland til at anhøre disse Vidnisbyrds forklaringer, var indkaldet:

Vidnisbyrdene møtte hellers og vedtog at Være Louligen stevnte til denne Sag.

Afsagt.

Lovens 1 Bogs 4 Cap/itul 1 art/icul befaller udtrykkelig at ingen Vidnisbyrd maa føres eller Rettergang stædes, uden den det angaar er dertil Loulig kaldet, da som ingen af Stevnevidnerne møder, der Ole Birkeland skal have indkaldet, som Varselet edelig, efter Lovens 1 Bogs 4de Capit/ul 3 articul, for Retten kand afhiemle, thi tilstædes ingen Vidners forhør mod Ole Birkeland, førend hand dertil efter Lovens bydende bliver Loulig tilkaldet.

Samme dag blev Retten igien administrerit med et Uvilligt af Hammers Gield opnæfnt Laugrett Mogens Blindem, Ole Melkeraaen, Rasmus Hitland, Ole Vesteli, Gregis Souraas, Lars Melkeraaen, Lars Angeltvet og Nils Rodland:

Hvorda, og til samme Tid havde deris Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Søren Glad ladet indkalde Mogens Olsnæs, Johannes Olsøn Olsnæs og Johannes Johansøn

1713: 63b

Olsnæs, Johannes Eriksøn Qvame, Mogens Siursøn Indre Brudvig Anders Iversøn Indre Brudvig, Fabian Fabiansøn Kirkebrudvig, Mogens Brynnildsøn Vaxdal, Magne Brynnildsøn Vaxsdal og Mogens Johansøn Lødtvet med skriftlig Varsel daterit Bergen d/en 12 Junij 1713.

De indstevnte møtte alle for Retten og vedstod at Være Louligen stevnte til dette Ting sted og dag og for denne Sag.

Dernest producerede fogeden deris skadesløs givne brev af 23 Julij 1706 som blev læst: Mogens Olsnæs blev tilspuurt om hand ikke dette frivillig havde udgivet og undertegnet, ?

hvortil hand svarede for Retten ja. Dernest producerede hand udtæg af Protocollen under S/igneu/r Hans Teistes haand, af dato Tuenæs d/en 6 Nov/embris 1706 som blev læst: Hvilket Johannes Tuenæs som selv var tilstæde paa tinget vedstod at Være passerit med de andre, og \blev/ begierde at protocolleris. Dernest producerede hand een skadesløsholdelse udgiven paa Hougs d/en 1 Maj 1709 som og blev læst: hvilken skadesløsholdelse de mænd, som her indstevnte vare, vedtog frivillig at have udgivet og underskrivet. Derefter producerede Citanten sin til Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmanden Undal indgivne memorial med dend derpaa fulte Høigunstige Resolution dat/erit 9 Januarij 1709 som ligeledes blev læst: indeholdende mindelig betalings tilholdelse. Dernest producerede hand almuens Svar af 2den Febr/uarij 1713. Item producerede hand sin indgivne memorial {indgiven} til Stiftbefalingsmanden af 10 Maj 1713 med paafulgte Resolution af 20 Martij 1713 som og blev læst. Endelig indgav hand sin special Reigning af dato Bergen d/en 12 Martij 1712. Og blev dem tilspuurt hvad de dertil svarede: at dend falder dem forhøit. Dog tilkiendegav alle de indstevnte at de frivillig vilde møde paa Mielde Skibbrede, saa at alle Cautionister kunde lide paa engang kiendelse: hvormed fogeden Glad Var fornøjet.

Dernest tilspuurte Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg om hand ikke rigtig har betalt Skydsen udi Arne Skibbrede 4 s/killing miilen til eenhver som have skydset ham til de ordinaire Tinge udi aaret 1712, hvortil de samptlige og tilstædeværende Almue svarede ja at skydsen ved fogeden er rigtig betalt, hvilket efter fogedens forlangende blev forseiglet.

Og som ingen, efter 3de gangers paaraabelse indfant sig, til at gaa i Rette og Sager at paatale, blev Retten denne sinde her brut.

Anno 1713 d/en 12 Augustij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting, paa gaarden Reistad, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Johannes Øfste-Mielde, og edsorne Laugrettesmænd, Anders Askeland, Johannes Johanson Øfste-Mielde, Haldor Vikno, Baste Reistad, Knud Vikno Steffen Eide, og Lars Vefle, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de Høi Kongl/ig bestallinger, forordninger, naadigste ordres og anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger.

Jens Halsteensøn *Ullesets udgivne Skiøde til Velædle H/er/r Stiftamptskriver S/igneu/r Severin Seehusen paa 1 pund Smør og 18 Kander Malt udi *Ottestøll i Mielde Skibbrede beliggende: (Kan det vera Audestad?) dat/erit Bergen d/en 13 Maj 1713 ./.

1713: 64

H/er/r Claus Schavenii udgivne børseddell til Joen Bastesøn paa een halv løb Smør og 1 Mæle Malt udi Yttre-Brudvig, i Mielde Skibbrede beliggende; dat/erit Hougs Præstegaard d/en 5 Aug/ustij 1712 ./.

Dernest blev Sagerne foretagen, og som ingen Kongens Sager forefant, som var indstevnt, blev først foretagen efterfølgende.

Mad/a/me Alida Gaardmands haver med skriftlig Varsel ladet indkalde Ole Indre Askeland dat/erit Mielde d/en *21 Aug/ustij 1713 og eendeel Vidner Siur Littun og Ole Væfle item Johannes Nilsøn og Kari Nilsdatter: som blev læst.

Ole Indre-Askeland møtte for Retten og Vedstod for Sagen at Være Loulig indkaldet,

Siur Littun møtte ikke, Ole Væfle var tilstæde og Vedtog Varselet Johannes Nilsøn møtte ikke, Rasmus Nilsøn og Kari Nilsdatter Møtte og Vedtog at Være loulig stevnt.

Dog forklarede Ole Indre Askeland, ej at Være stevnt, til at anhøre nogen Vidnisbyrders forklaringer.

Skafteren Anders Vesetter vedstod allene at have *stevt ham:

Dend indstevnte fragik Sigtelsen; og fragik at Mielde qvæg ej af gammel tid der haver gaaet og ej derudi marken ringest være ejende Af Vandet, og langt oven paa fieldet at staaede/staende? Markeskielstene, baade hvor langt Mielde ejer og hvad Askeland tilhører. Ej heller haver hand, nembliq dend indstevnte nogensinde jaget hendes qvæg end og af sit, Jorden tilkommende Vand; hand forklarede siden at hand haver forsvarlig adskildt sit og deris qvæg og giedeet? (giedet) det paa rette Vej og til deris egen mark; men aldrig med force (makt): hvilket hand med Eed erbød sig at bekræfte.

S/igneu/r Jæger paastod at dersom dend indstevnte kunde gjøre sin eed paa at hand ej U-skikkelig haver drevet hendes qvæg og \at/ hand ej er aarsag i hendes Koes død, da vilde hand dermed Være tilfreds: hvilket Ole Indre Askeland erbød sig at præstere, hvorpaa eeden blev ham forelæst; hvilken hand for Retten saaledes aflagte: at hand ikke er aarsag i dette bestes død, og at hand ikke nogen sinde haver drevet eller jaget hendes qvæg uskikkelig.

Afsagt.

Som Ole Askeland, efter Citantindens Mad/a/me Gaardmands paastand, haver fralagt sig Sagen Ved eed, da Viger Ole Askeland for Citantindens Søgning i denne Sag, sagesløes: Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

Johannes Raknæs haver med muntlig Varsel og 2de Vidner Jens Valestrand og Lars Siursen Kleppe ladet stevne Mogens Kleppe for resterende Landskyld; og erstatte Processens Omkostning.

Dend indstevnte møtte og Vedtog Varselet: og producerede sin landskyldbog hvoraf hand vilde bevise hvad hand skyldig kand Være.

Johannes Raknæs underkastede sig Matriculen og odelsmantallet hvilket beviser at hand er ejende i sam/m/e gaard 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt, hvormed Citanten vilde Være fornøjet. Og befantes da Leilendingen at Være skyldig ham: med Landskyld og 3dietaget for aar 1712 inclusive efter forordningen 6 Rdrlr 5 mark 4 s/killing. Hellers tilkiendegav Citanten at ham siden er betalt et aars landskyld med 1 Rdrlr 5 mark 4 s/killing bliver saa igjen 5 Rdrlr. Derforuden paastod hand fierdepenger, efterdi hand efter loven og forordningen har oppebaaret landskylden 1 Rdrlr 5 mark 4 s/killing gjør 6 Rdrlr 5 mark 4 s/killing. Derforuden fordrede hand fløtningspenger. Hvilket Leilendingen erbød sig at gjøre in natura og derefter paastod Dom og skadesløes Omkostning.

Og som Leilendingen Var søgt for 6 mark Smør mere, end Matricu-

1713: 64b

len udviste, saa kunde hand nu ikke fragaa at svare dend tilbørlige Landskyld efter dets udvis og svare hvad hand efter sin Bog derpaa kand blive skyldig.

Afsagt.

Mogens Kleppe, der befindis at være sin Landrot Johannes Raknæs, efter rigtig udreigning her

for Retten, for resterende Landskyld og 3die tage sampt de deraf gaaende fierdepenge, skyldig dend summa 6 Rdlr 5 mark 4 s/killig tilfindis at betale Citanten Johannes Raknæs dem inden 15 dager under Nam efter Loven, med 2 mark i denne til dato anvente bekostninger; skulle Johannes Raknæs for mislig betalings skyld foraarsages at tage Dommen beskreven, betaler Mogens Kleppe de derpaa gaaende omkostninger particulier; men hvad sig angaar Citantens præntion om fløtningspengene, da paalegges Mogens Kleppe at giøre sin Landrot dend in natura.

Samme dag blev Retten igien administreret med et af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg uvillig opnæfnt Laugrett af Hammers giæld nafnlige: Baste Mogensøn Reistad, Anders Burkeland, Baste Røskeland, Steffen Eide, Ole Eide, Ole Reistad, Nils Mogensøn Reistad, Nils Burkeland til at Kiende udi dend Sag imellem S/igneu/r Søren Glad og eendeel af Hougs Giælds almue: til hvilken dag og Tid -

S/igneu/r Søren Glad havde med skriftlig Varsel ladet indkalde Nils Mitmielde, Joen og Lars Yttre Brudvig, Baste Eriksøn Hartvet, Ole Hartvet, og Anders Præstun, til at indfrie deris til ham udgivne Skadesløsholdelse for hans bekostning i dend trette imellem dem og Mag/ister S/a/l/ig/ Nils Giermand:

Alle de indstevnte møtte for Retten og vedstoed at Være loulig stevnt til dette Ting dag og sted og for denne Sag:

Knud Johansøn Kallestad, af Haasanger Skibbrede og Siur Johansøn Stamnæs paa Magne Andersøn Kallevigs veigne møtte og Vedstod at de vilde møde til dette eller andet sted hvor de alle kand henkalde uden for deris Værneting.

Alle de af Arne Skibbrede møtte frivillig her og efter tilspørgelse tilstod at de ville svare til dette Ting eller andet hvor det best kunde berammes.

\Paa/ Lars Knudsøn Strømmes Veigne fremstod Nils Askeland og svarede at hand underkastede sig det samme som forrige mænd uden for sit Værneting,

Og Siur Stamnæs af Vadsvær Otting var fornøjet med det samme som alle de andre.

Dernest producerede S/igneu/r Glad de paa Arne Skibbrede indlagde Documenter, et efter andet: som bleve læste: hvilke de tilstod af dem af fri Villie at være forseiglet og udgivet.

Anders Gudmundsøn Hartvet af de Tyve undertegnede paa Skadesløsholdelsen af 1 Maj 1709 var ej hertil stevnt: som i Acterne vil observeris dog vedstod de andre at have dend frivillig for heele almuen udgivet.

Hvad Reigningen af Glad indført angaar, da svarede Nils Mitmielde at hand formeente *af (at) Reigningen burte Liqvideris af 2de Mænd paa deris Veigne og 2de paa fogedens: hvorpaa fogeden replicerede, hvad Mielde Skibbrede er angaaende, vilde hand Være tilfreds med at eftersee Reigningen og dends billighed paa hans side dertil forlangede 2de DanneMænd Lensmanden Johannes Øfste Mielde og de dannemænd Johannes Johansøn Øfste Mielde:

Derpaa blev \af/ Retten tilspurt S/igneu/r Glad, om hand nu igien forlanger separation i Sagen og alle-

1713: 65

ne ved mænd vil have Liqviderit Mielde Skibbredes Omkostning ? hvortil hand svarede at hand endnu hverken har forlanget eller endnu forlanger at almuen saavit som Retten billig eragter, fra første deris samling skulle adskilles helst for omkostningers skyld. Dernest haver ingen af de indstevnte i saa maade lit eller meget svaret førend Nils Mit Mielde nu gav sin meening tilkiende.

Afsagt.

Som denne Sags beskaffenhed dependerer af een vidløftig Reigning, da henvisis dend til

Uvillige mænds liqvidation, som Reigningen i parternes nærværelse kand foretage, hvilket naar skeed er, skal videre udi Sagen Kiendis hvis lou og Ret medfører.

Dernest blev alle de i denne Sag indstevnte baade af Mielde Skibbrede, Nils Mitmielde, Ole Hartvet, Baste Hartvet, Anders Præstun, Lars Brudvig, Joen Brudvig, og af Arne Skibbrede Mogens Olsnæs, Johannes Johanson Olsnæs, Johannes Olsøn Olsnæs, Johannes Eriksøn Qvame, Mogens Siursøn Indre Brudvig, Anders Iversøn Indre Brudvig, Fabian Fabiansøn Kirke-Brudvig, Mogens Brynnildsøn Vaxdal, og Mogens Johanson Lødtvet, Item af Haasanger Skibbrede, Knud Kallestad, Siur Stammæs for Magne Kallevig og af Vadsvær Siur Stammæs og Nils Askeland af Mielde Skibbrede paa Lars Strømmes Veigne, saa og Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Søren Glad, om de vilde Voldgive deris Sag og udreigning i Sorenskriverens og 4re Mænds hænder til endelig liqvidation/ udreigning? hvortil forbemelte Mænd af Almuen eenstemmig svarede ja: og fogeden Glad svarede, at paa det Almuen skulle see og fornemme at hand ikke Ville deris Ulæmpe, da vilde hand underkaste sig ligesaavel som de Sorenskriveren og 4re Mænd, som hand selv vil og Kand dertil udvelge: hvormed de atter alle, efter tilspørgelse, eenstemmig vare fornøjede.

Nok tilspuurte Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Almuen og Laugrettet, udi Mielde Skibbrede, om hand ikke rigtig har betalt Skydspenge 4 s/killig á hver miil til een hver, hannem for det aar 1712 til de ordinaire Ting udi Mielde Skibbrede haver skydset, hvortil de eenstemmig svarede ja, at fogeden Skydsen rigtig til een hver, som har skydset hannem udi aaret 1712 har betalt, hvilket efter fogedens forlangende under Voris Signeter blev meddeelt.

Og som ingen efter 3de gangers paaraabelse indfant sig som Sager havde ladet indstevne og vilde gaa i Rette, blev Tinget denne sinde her ophævet.

Anno 1713 d/en 4 Septembris er holdet Aastæds Ret paa Gaarden Ladstad, i Haasanger Skibbrede, beliggende med 6 af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnæfnte Mænd Lensmanden Johannes Hanestvet, Ole og Anders Hoshofde, Askild Heldal, Johannes Lono og Johannes Raknæs, efter Joen Valstrands forlangende begiering, til at holde en loulig huuse og Skove-besigtelse paa bemelte deel udi Gaarden Ladstad, som hand sig haver tilkøbt, og Nils Ladstad paaboer, hvilken Citanten forklarer til Vedermaele at have indkaldet med 2de Vid-

1713: 65b

ner Ole Olsøn Hatland og Peder Ladstad, og muntlig Varsel, til at svare aabod, paa hvad brøstfeldighed paa hans Gaardepartes Huuser og Skou af Retten kand blive tilfunden, og svare ham foruden det denne forvolte Processis Omkostning.

Nils Ladstad møtte for Retten og forklarede ej at Være Loulig stevnt til denne forretning: men vel paa Hatland tilsagt af Ole Olsøn at Være denne dag hiemme og ej Videre.

Og som ingen af stevnevidnerne møtte, som Stevnemaalet Kunde afhiemble: Blev af Retten denne Kiendelse given.

Lovens 1ste Bogs 4de Cap/itul 1ste art/icul befaller udtrykkelig at ingen Rettergang; eller besigtelse, *Syen og Grandskning maa skee uden dend det angaar er dertil Louligen Kaldet, da som Nils Ladstad ej hertil louligen er kaldet, Kand ingen Rettergang imod ham tillades i denne Sag, førend hand dertil af Citanten bliver Loulig Kaldet.

Anno 1713 d/en 27 Octobris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Schiolds Skibbredes Almue paa Gaarden Hope, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Lars Dyngeland og \8/ eedsorne Laugrettes Mænd, Nils Dyngeland, Knud Ripple, Niels Birkeland, Mikkell Hope, Ole Hope, Rasmus Børndal Mogens Houkeland og Arne Totland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter Almuen af fogeden Var tilholdet til ædruelighed, fredelighed og ærbødighed imod Retten, er først Vorden publicerit

(2.) Deris Kongl/ig Majestets allernaadigste udgivne forordning om Høieste Ret for Aar 1714 dat/erit Kiøbenhavn d/en 12 Aug/ustij 1713 ./.

2. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste udgangne forordning af 14 Junij 1713 om adskillige extraordinarie Skatter.

3. Det Høi Kongl/ig RenteCammers explication over Dagskattens seeniste forordning af 2 Sept/embris 1713.

4. Slotzlovens Naadigste anordning af 1ste Sept/embris 1713 om Dagskattens inddrivelse.

5. Item deris ordre af 1 Sept/embris 1713 om fogedernes fri skyld med Kongens Penger.

6. RenteCammeretz ordre af 5 Aug/ustij 1713 om Dend allernaadigste udgangne forordnings explication angaaende de extraordinarie Skatter.

7. Ordre *afra (af retta til fra) Slotzloven angaaende dend halve *dagskaltz indrivelse daterit Aggerhuus-Slot d/en 17 Julij 1713.

8. Slotzlovens naadigste anordning om hvorledes de extraordinarie Skatter af Matroserne skal, som enroullerede ere forholdes daterit Aggerhuus-Slot d/en 7 Aug/ustij 1713.

9. Slotslovens Naadigste ordre at neutrale Skibe ikke maa opbringes dat/erit Aggerhuus Slot d/en 7 Aug/ustij 1713.

10. Nok deris naadigste anordning om Borgerskabetz angivelse hvad skade dem af Engelske, Hollandske og *dynkerkerne (fra Dunkerque i Frankrike) dem er tilføjet dat/erit Aggerhuus-Slot d/en 7 Aug/ustij 1713 ./.

11. Stiftbefalingsmandens ordre til fogeden om den seeniste paabudne dagskats taxation dat/erit Hummelvig d/en 1 Aug/ustij 1713.

12. Stiftbefalingsmandens ordre om hvorledes med taxation skal forholdes af taxationsmændene dat/erit Bergen d/en 22 Sept/embris 1713.

13. Stiftamtmandens ordre om at ingen *Skiøtter i hans navn skal antages dat/erit Bergen d/en 2 Octobr/is 1713 ./.

14. H/er/r General Tolforvalter Johan Gaarmands udgivne Bøxelbrev paa Visse Conditioner til Anders *Raasmand paa Fiøssanger, paa 1 1/2 løbs Leje dat/erit Berg/en d/en 30 Augusti 1713.

1713: 66

15. Mad/a/me Elisa Catharina Volptmands udgivne Skiøde til Jacob Voldenberg Medicæ Doctor og hans Kieriste Maria Fabinie paa een Gaard Store-Tvet i Schiold Skibbrede beliggende skyldende Aarligen 1 løb Smør 1 tønne Malt og 1/2 huud, hvorfors hand har givet dend summa 550 Rdlr, dat/erit Bergen d/en 5 Aug/ustij 1713.

16. Mag/ister Ole Baarnemands udgivne Bøxelbrev til Nils Poulsøn Frodtved paa 1/2 løb Smør udi forermelte Gaard; Phanæ giæld og Schiolds Skibbrede beliggende: dat/erit Berg/en d/en 7 Januarj 1713.

D/en 28 dito blev Retten igien administreret Nærværende forhen specificerede hvorda, efterat dend allernaadigste paabudne Skat, saavit at bekomme Var, er Vorden oppebaaret, blev Sagerne foretagen, og først Kongens: og hafde da

Bondelensmanden Lars Dyngeland med mundtlig Varsel og 2de Vidner Arne Totland, een Boesat Mand her i Tinglavet, og *hand (hands) dreng Lars Halvorsøn (lensmannen sin dreng), ladet indkalde Mogens *Polsøn Haalands koene \Helje/ til at anhøre Dom efter Kongl/ig Majestets Lov, for dend Ugierning Hendis Mand, mod sig selv, uden noget raseri gjort haver, i det hand af fri Villie haver størtet sig i Frotvet Vandet og sig selv der Uchristelig dræbt.

Henrik Haaland hendes Naboe møtte paa dend indstevntis Veigne og Vedtog paa hendes Veigne Varselen, og kunde ikke fragaa denne U-Christendhed af ham at Være gjort uden nogen af hende foregaaende Vidende afsindighed og raseri og henstillede resten til Rettens Retsindige paaskiøn.

Lensmanden paastod Dom efter lovens 6te Bogs 6te Capit/ul 21 art/icul.

Da blev forafskediget.

Som af Henrik Haalands paa Helje Haalands Veignes tilstaaelse *ogn (og) Sigtelsen fornemmes *af (at) Mogens Poulson Haaland af fri Villie og uden raseri, eller forevidende galenskab, paa U-schristelig Maade sig selv haver frtaget livet, i det hand frivillig haver drugnet sig udi Frotvets Vand, da kand ej Loven fraviges, men Dømmes for Ret, at forermelte Mogens Poulson Haalands Hoved-Lod bør følge deris Kongl/ig Majestet efter 6te Bogs 6te Cap/itul 21 art/iculs tilhold.

Dito stevner Nils Hansøn tienende paa Aarestad efter forrige tiltale af 8 Julij for øvede Slagsmaal imod Væversønnen til endelig Doms erlangelse:

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ej heller nogen paa hans Veigne:

Stevnevidnerne Lensmanden Lars Dyngeland og hands dreng Lars Dyngeland forklarede at have stevnt ham loulig til dette Ting og sted og talte med Raadsmanden Børge.

Lensmanden paastod *eendelig Dom efter Loven og Badskerlønnen \at/ betales derforuden vedkommende.

Afskediget.

Nils Hansøn, som efter Lovlig foregaaende Stevnemaal og Laudags foreleggelse, ej har villet møde og svare til Sagen, tilfindes at bøde, for øvede Nævehug paa Hans Henrik Ratz Søn, Hans Henrik Kasten, efter lovens 6te Bogs 7 Cap/itul 8te art/icul trende 6 lod Sølv, og efter samme Capitels 11 articul at give 2 Rdlr udi Barbeerløn (dokterlønn), alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter loven.

Rognald Jacobsøn haver ladet med 2de Vidner Nils Lien og Lensmanden Lars Dyngeland ladet stevne Jens Smed tilholdende paa Damsgaard for utilbørlige udtalte ord til ham og tillagde U-billighed, hvilke ord hand ville at Vidnisbyrdene skulle forklare

1713: 66b

nemblig Ole Smed sin Koene Lisbet Hartvigsdatter og Ingier tienende Henrik Snidker paa DamsGaard, til hvis forklaringer at anhøre hand og Var indkaldet.

Dend indstevnte tillige med Vidnisbyrdene møtte ikke:

Stevnevidnerne afhiemlede med Eed og opragte fingre at have stevnt Jens Smed med loulig Varsel til dette Ting og sted, og talte med ham selv, samt Vidnisbyrdene og talt med dem selv.

Citanten paastod at de indstevnte maatte forelægges laudag til førstholdende Ting her i

Skibbredet at møde.

Afsagt.

Denne Sag skal deris Højædle Velbaarendhed foredrages til nærmere ordre hvorledes dermed skal forhandlis.

Velædle og Velbyrdige Assessor Vilhelm Hansen haver med 2de Vidner og mundtlig Varsel ladet indkalde Lars Jacobsøn Klungervold for øvede utroeskab imod ham udi hans tjeniste.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnene Jens Mittun og Ole Mittun, tvende Boesatte Mænd her udi Tinglavet, afhiemlede med Eed og opragte fingre at have stevnt ham med lovlig Varsel, hvor hand sig sidst opholdte, nemlig paa Klungervold og talte med Enken Malene.

Citanten paastod Laudags foreleggelse.

Afsagt.

Lars Jacobsøn Klungervold forelægges Laudag til nestholdende Ting herudi Skibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom skal afsiges.

Kirkeværgeren til Phanæ Kirke Lars Noedtvæt haver ladet stevne Jørgen Nilsøn Søre-Giellstad, at svare ham til en Kirkekoe, som hand paa Bøxel havde og udi hans eje er død.

Dend indstevnte møtte for Retten og Vedtog at Være Loulig stevnt for denne Sag til dette Ting, Tilstaaende at have haft hende Udi 20 Aar og engang opynget hende og som Kirkeværgeren engang kom til har hand erbødet ham af 3de Kiør, een af dem til Kirken, for dend hand hafde, mer blev ham ikke anvist; hvilken om sommer bortdøde; i hvis sted hand satte en anden, som dog ej blev tilsagt Kirkeværgeren om ej heller ham anvist; Om høsten derefter købte hand en Koe for 3 Rdlr 1 mark som hand tilbød samme høst Kirkeværgeren, efterdi Bestet ham om høsten blev leverit af Kirkeværgeren, da hand dend paa leje fik; hvilken Koe hand tilførte till Kirkeværgeren, hvilken hand ikke har villet modtage; hvilken best siden 14 *dag for Juul samme aar af Kalvbaarre døde (bar på kalv).

Citanten derimod svarede, at hand ikke har kundet imod tage koen fordi hon Var ikke Leje for.

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand kunde afbevise med levende Vidnisbyrd at Koen tilforne har Været Uskad førend hon bar, og i Kalvbaarre bortdød er ? hvortil hand svarede ja, og nafngav Mogens og Steffen Søre-Jellestad og Brite Jellestad, som dend tid i floren Var.

Citanten henstillede det til Rettens gotfindende.

Afsagt.

Som dend indstevnte *Nils Søre Jellestad paastaar at føre \de paaberaabte/ Vidnende Ting at gjøre, hvis forklaringer at anhøre Citanten Vil Varsles, hvorefter Videre udi Sagen skal kiendis hvis lou og Ret medfører.

Lensmanden til Strafs lidelse over eendeel motvillige fløtning forsømmelse, haver ladet stevne 6 Mænd, Nils Vigen, Aadne Lien, Rognald med Damsgaarden, Jens Smed, Thommes paa Næsset og Nils i Laxevaagen, hvilke haver Været tilsagt at fløtte

1713: 67

Kongl/ig Majestets foget Hans Rus, som udi Kongl/ig affaires (affærer) var af sin Højøfrighed forundt fri *skylds (skyds).

Nils Vigen, Aadne Lien, og Rognald ved Damsgaarden møtte for Retten, og tilstod at have med ald lydhighed tilsagt og møtte hos dend de burde og Var tilsagt at møde hoes.

De andre 3de møtte ikke nemlig Jens Smed, Thommes paa Næsset og Nils i LaxeVaagen.

Stevnevidnerne Jens Solem og Lars Dyngeland afhiemlede med eed og opragte fingre at have

stevnt de udeblivende med loulig Varsel til dette Ting og talt med dem selv.

De 2de første producerede attest {om} *afRa (?) (fra) dend de tilsagt var at fløtte, at de har compareret (Komparere: I eldre rettsspråk = møte for retten. Også: Møte for retten og vitne/avgi forklaring) og faaet dimission og paastoed frikiendelses Dom. Thi Rognald tilstod selv ej at have, imod det foranførte compareret.

Afsagt.

Som Nils Olsøn Vig og Arne Lien har producerit bevis for at de har Comparerit, efter tilsigelse, og har villet giort fløtning, da frikiendis de for denne Sags Sigtelse; Rognald paa Damsgaarden, som selv tilstaar ej efter tilsigelse at have møt tilfindis at betale 48 s/killling til Lejeløn; de andre 3de Jens Smed, Thommes paa Næsset og Nils i Laxevaagen forelegges laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, saa fremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Dernest blev foretaget efter høiøfrigheds ordre, grundet paa Kongl/ig befaling taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat med de 12 Mænd som tilsagde ere; nemblig Mikkel Mittun, Mogens Sølen, Jacob Bratland, Nils Tittelstad, Albert Tittelstad, Ole Schiold, Johannes Tongeland, Nils Rodland, Peder Sandal, Mogens Søvig, Ole Liland, Ole Lønninge: hvilke efter lang tumult og snak bleve tilspuurte om de ikke \vilde/ efterleve Høiøfrigheds ordre og taxere med fogeden og Mig \under Eed/ dend allernaadigste paabudne dagskat, hvortil de alle eenstemmig svarede Nej: at de det ikke vilde: hvilket blev tilholdet Laugrettet at drages til minde.

Dernest blev opnæfnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1714 retten skal betiene: nemblig Unge Nils Houge, Mikkel Søvig, Poul Søraas, som først for Laugmanden *havet (haver) at aflegge deris Eed: og 5 gamle, som tilforne tient haver, Albert Tittelstad, Jacob Jensøn Bratland, Mikkel Myrdal, Mogens Fyllingen, og Halvor Biørndal.

Siden blev restancen for de ordinaire og extraordinaire Skatter lydelig læst for almuen, med fogedens confererit og rigtig befunden, og af mig og Vedkommende forseiglet; som beløb sig til dend summa 62 Rdlr 2 mark 15 s/killling.

Og som ingen, efter 3de gangers paaraabelse indfant sig som Sager havde at fremføre blev Retten denne sinde her brut ./.

Anno 1713 d/en 30 Octobris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Sartors Skibbredes Almue paa Gaarden Bildøen, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bondelensmanden Nils Bildøen, og Eedsorne Laugrettis Mænd Knud Bache, Nils Biørøen, Mogens Foldnæs, Ole Vaage, Simon Skoge, Christen Knapskoug, Ole Schoge for Hans Lerøen, og Aadne Schoge for Mogens Lerøen,

Hvorda, efterat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og Skikkelighed, er publicerit de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 65 findis extraherede ./.

1713: 67b

Henrik Ravels udgivne Bøxelbrev til Erik Pedersøn paa 2 pund fiskes Leje udi dend Gaard

Hommelsund undtagen Laxevaagerne dat/erit Bergen d/en 12 Aprilis 1713 ./.

Mikkel Torresøn Nipens udgivne bœxelbrev til Villum Jensøn paa 1 pund fisk udi Gaarden Tæle med underliggende laxevaag daterit Bildøen d/en 30 Octobr/is 1713.

Marte Nipens udgivne bœxelbrev til Villum Jensøn paa 1/2 p/un/d fisk udi Gaarden Tæle med underliggende laxevaag datert Bildøen d/en 30 Octobr/is 1713.

Lars Landraas, Ingebrigt Bielkerøens, Nils Houlandz og Jens Lerøens udgivne Skiøde til Arne Eriksøn Schoge paa 27 mark fisk udi gaarden Schoge dat/erit Bildøen d/en 30 Octobr/is 1713 ./.

D/en 31 dito administrerit Retten igien nærværende forhen specificerede undtagen Ole og Anders Lerøen, som dend dag betiente Retten for Hans og Mogens Lerøen; hvorda, efterat Skatterne Var af tagen er begynt med Sagerne; og som Ingen Kongens Sager Var forefaldet: blev først foretagen efterfølgende.

Deris Velærværdighed Mag/ister Stabel haver ladet indkalde Jacob Tøssøen, Jens Tøssøen, Wincentz Hambre og Nils Søre Biørøen, /: men som hand var dette aars Laugrettesmand, betiente dend tid i hans sted, Elling Vorland /: til endelig Doms erlangelse.

De indstevnte møtte alle undtagen Jens Tøssøen.

Bork paa Citantens Veigne møtte \og producerede Tingsvidnet/ og paastod Dom.

De indstevnte ligeledes.

Da blev forafskediget.

Denne Sags tildragelighed reiser sig af een gammel Borgestue paa Sunds Præstegaard forudm bestaaende, til hvis Lovførhed deris Velærværdighed Mag/ister Stabel /: da Værende SognePræst for samme Sunds Præstegiølds Meenighed, som siden blev forfløttet derfra til Evenvigs Giøld /: er efter Besigtelsens udviis af 6 Maj 1706, tilfunden {til dessens Louførhed} at betale 70 Rdlr: Efterat denne gamle Borgestue /: saasom dend efter Loven er Almuen tilhørende og af dem bør vedligeholdes, og Besigtelsen, som i Retten, efter Paastand af Citanten, producerit er, end *ok udviser, at Citanten Mag/ister Stabel haver oppebaaret af Almuen i Sunds Giøld, efter foreening, een summa Penge til dend vedligeholdelse og Louførhed ved hands afgang fra PræsteGiøldet /: af Sunds Almue er vorden for de 70 Rdlr nye opbyggt, omendskiønt besigtelsen ej veigrer Almuen hvad nøttigt er, i dend gamle Borgestue at bruges *formeen deris Velærværdighed Citanten Mag/ister Stabel, dessens *radera sig at tilkomme, og derfor lang tid derefter imod 5 aar hensikker sine folk fra Evenvig, hvor hand nu er boende, med Jegt dessens overblevne Levninger at afhente. Hvorimod 4re af Sunds Præstegiølds Almues Mænd, Jens Tøssøen, Jacob Tøssøen, Vincents Hambre og Nils Søre Biørøen, som dend tid paa PræsteGaarden Sund Var tilstæde, da Citantens fremsente folk komme det gamle timmer *af (at) afhente,

1713: 68

formeente de, det gamle Timmer Almuen at tilkomme, som dessens reparation med Penge, efter Besigtelsens udviis til Citanten har, efter accord, for ermelte Borgestue Loufør at holde, tilsvaret, thi omendskiønt de ikke meget af det gamle Timmer dertil har villet brugt, men den af Nye ladet opbygge, har de for ermælte Mænd af eenfoldighed forbødet Citantens folk det gamle Borgestues Timmer, dog uden nogen haandgierning, at bortføre, indtil Lov og Dom kunde skille dem ad; Herudover Søger Citanten disse for ermelte fire Mænd til dette deris VærneTing for

Vold og Mere, som Acterne Vidløftigere udviser, og dog er det af Citanten med det erhvervede Tingsvidne bleven ubeviist.

Da efter Sagens forefunden beskaffendhed, kiendes for Ret, at det omtvistede gamle Timmer af Sunds Præstegaardz gamle Borgestue, bliver, efter U-svekket Besigtelses udviis /: der siger at dend gamle Borgestue ej mere for alderdoms skyld kand flikkes uden meesteparten nye tilfang forskaffes, som af Almuen i Sunds giæld siden og ikke af Mag/ister Stabel selv, er bleven for dend paalagde Aabod op bygt :/ Sunds Præstegiølds Almues Mænds og ikke Magister Stabel tilhørende.

Foruden dette haver Citanten tillagt disse forermelte Mænd een *haaben (aaben?) Beskyldninger, for hvilke de, i denne Sag, eftersom de ere vorden ubevislige, frikiendes; aldeeles.

Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

Nils Hambre haver ladet stevne Knud Bache Ole Bache og Lasse og Ole og Anders Berge, Thore og Thommes Vorland, fordi de imod hands Villie \og uden Dom/ *havet taget hands haagarn med Vold \og Ran/

De indstevnte møtte alle for Retten og vedtog at Være Lovligen stevnte til dette Ting og sted for denne Sag. Vedstod at have optaget hands Haagarn paa en Ret, saasom Citanten det havde udset i et fiskeleite.

Nils Hambre spuurte dem af hvad myndighed, og efter hvis ordre de haver gjort det ? Hvortil de svarede at de har gjort det efter gamle Dømmes indhold at ingen maa fiske med Garn hvor mand fisker med snøre: hvilket de formeente at Være gjort til alles gavn og beste, Og tilspuurte de igien Nils Hambre hvem der har givet ham ordre at bruge det ? hvortil hand svarede, hand formeente sig at have Ret At bruge det ligesaa vel som de andre der saadant Vel udi 3 aar brugt haver.

Dog Vedstod baade Citant og Contrapart, at de havde ingen Dom for at det er forbøden nogen haagarn, specialiter, men de \indstevnte/ formeente at det bliver Almuen til skade, thi have de dette gjort.

Og som Parterne efter anmodning og raadføring ikke har villet forlige sig, særdelis Citanten, var endelig Dom begierende.

Fogeden Reserverede sig sin tiltale til Kongens Bøder i denne Sag.

Da blev af mig og samptlige Laugrettet
for ret dømt og afsagt.

Citanten Nils Hambre indkalder Knud Bache, Ole Bache, Lasse, Ole og Anders Berge, Thore og Thommes

1713: 68b

Vorland, fordi de Uden Lov og Dom og imod hands Villie har frataget ham et Haagarn, hvormed hand har søgt sin næring og brug: hvorimod de indstevnte gjør denne forklaring at de har optaget det paa een Ret /: omendskiønt de tilstaaer det ej at Være forbuden enten Ved Dom eller andet forbud :/ af *raison (Engelsk: reason = grunn, årsak) fordi det skulle Være Almuen skadeligt; men som de indstevnte herudi, dog af eenfoldighed har forseet sig og taget sig til Rette, imod LoVens 1ste Bogs 1 Cap/itul 3 art/icul da kiendes for Ret, at det paastevnte Haagarn Citanten af de indstevnte bør tilbageleveris, og hver for sin forseelse at bøde 1 lod sølv og betale derforuden Citanten Nils Hambre i denne Processis Omkostning 2 mark 8 s/killling, alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter loven.

Dernest blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat med de 12

opnæfnte Almues Mænd Elling Vorland, Ole Hansøn Schoge, Johannes Store Sangolt, Lars Trengereid, Ole Noreide, Villum Vindenæs, Ole *Freriksøn Spield, Niels Kaabeltvæt, Mogens Hagenæs, Gunder Lille Sangolt, Erik Hambre, Thommes Toft hvilke bleve paaraabte: og for Retten tilraadde at de skulle efter Kongl/ig ordre aflegge deris Eed for Retten saaledes: det de uden had eller Avind, Nid eller interesse, Villie eller Vendskab og Slegtskab, ligne dend allernaadigste paabudne dagskat paa dette Skibbredes Almue med os billigen og forsvarligen efter eenhvers Middel, formue og indkomme. ? Og som de derom for Retten bleve tilspuurte om de Vilde aflegge deris Eed herpaa, da svarede de alle eenstemmig Nej: hvilket blev Laugrettet advaret om til Erindring.

Derefter blev Restancen paa de ordinaire og extraordinaire Skatter for Aar 1713 lydeligen læst for Almuen, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden, sampt af mig og vedkommende Laugrettesmænd tillige med Lensmanden forseiglet.

Og blev saa Tinget denne sinde her ophævet;
Summen paa restancen Var 28 Rdlr 11 s/killig.

Efter Laugrettesmænd Var opnæfnt, som tilstundende Aar 1714 Retten skulle betiene Anders Nipen, Grim Midtvæt, Grim Tælle, Lars Trengereid, Ole Schaalleviig, Mikkell Snechevig, Johannes Tønnevig, Ole Nore Bjørøen; af hvilke de 2de sidste og dend første ere nye, som haver at aflegge deris Laugrettes eed hoes Laugmanden efter Loven.

Anno 1713 d/en 2den Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Herløe Skibbredes Almue, paa Gaarden Frechhau, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Rasmus Frommereid, og eedsorne Laugrettes-

1713: 69

mænd, Jonas Toska, Gregorius Træe, Martinus *Hellesund, Johannes Oen, Hans Lansviig, Iver Oen, Anbiørn Fløgsand, Mikkell Sæle for Anders Hougland, med mere Tingsøgende almue,

Hvorda, efterat alle de forhen specificerede Kongelige forordninger, Naadigste ordres og høiøfrigheds ordres vare blevene publicerede, og almuen til ædruelighed, fredelighed og ærbødighed imod Retten Var advaret, blev siden oplæst efterfølgende.

1. Biscoppens Mag/ister Niels Smedz udgivne bøxelbrev til Lars Hansøn paa 1/2 løb (smør) og 1/4 tønde Malt udi Gaarden Espetvæt i Herløe Skibbrede beliggende for hvilken part Leilendingen haver givet 7 Rdlr i bøxel, dat/erit Berg/en d/en 6 Sept/embris 1713.

2. H/er/r Otte Edwardsøns udgivne Bøxelbrev til Erik Mikkelsøn Bøe paa et pund Smør udi Schiellanger dat/erit Manger d/en 10 Novembris A/nn/o 1712 ./.

3. Elsebe Rogns og Mathis Rogns udgivne Skiøde \paa/ 27 mark fiskes leje udi Gaarden Rogn dat/erit 14 August/ij 1713 til Joen Rasmusøn og Margrete Mathisdatter.

4. Elsebe Rogn og Mogens Mathisøns Lod til Chlemmet Mogensøn og *Mare Mathisdatter paa 27 mark fisk udi Gaarden Rogn, daterit Rogn d/en 14 Augusti 1713.

5. Lars Miltzous udgivne Bøxelbrev til Johannes Jons/øn paa 4 s/killig Jord i Gaarden Fløgsand dat/erit Bergen d/en 11 Martj 1713.

6. Lars Miltzous udgivne Bøxelbrev til Jens Joensøn paa 4 s/killig Jord udi Gaarden Fløgsand dat/erit Bergen d/en 11 Martj 1713.

7. H/er/r Otte Edwardsøns udgivne Bøxelbrev til Lars Jacobsøn paa et pund Smørs Leje i

samme Gaard daterit Manger d/en 3 Aprilis 1713 ./.

D/en 3 Novembris er Retten igien sammesteds sat nærværende forhen specificerede undtagen Anders Hougland, som i dag selv Comparerede, hvorda Kongl/ige contributioner først blev oppebaaret, og siden oplæst

Velbyrdige Laugmand Nils Knags udgivne Bøxelbrev til Nils Johansøn Refsgaard paa 3 1/3 skillings Jord, bestaaende af Smør og Korn Landskyld dat/erit Hoeps-Gaard d/en 1 Junij 1713 ./.

Derefter blev Sagerne foretagen og først Kongens: hvorda

Bondelensmanden Rasmus Frommereid til deris Kongl/ig Majestets interressis beoagt haver ladet stevne Johannes Knudsøn Ryeland og Ane Olsdatter Gripen, for begangne Lejermaal med hinanden til sine Bøders erleggelse.

De indstevnte møtte persoehnlig for Retten og Vedstod Sigtelsen og gierningen og henskiød sig under Rettens kiendelse.

Fogeden paastod Dom efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul og om de ikke har at erlegge Bøderne med da at tilfindes til at lide paa kroppen.

Afsagt.

Som de indstevnte Johannes Knudsøn Ryeland og Ane Olsdatter Gripen tilstaar Sigtelsen at have begaaet Lejermaal med hinanden, altsaa tilfindes de begge at stande aabenbare skrift og hand nemblig Johannes Knuds/øn at bøde derforuden efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul 24 lod *lod, og hon nemblig Ane Olsdatter Gripen at bøde 12 lod sølv; inden 15 dager under Nam efter Loven; skulle de intet have at erlegge sine Bøder med, da at lide efter samme Lovens Articul paa kroppen.

1713: 69b

Dito haver ladet stevne Gudmund Gielmen for øvede slagsmaal med Johannes Børkeland, til Vidne i denne Sag er stevnt Gudmund, Knud og Christian Tosken: og begge for Sagen til Vedermæle at anhøre Vidnisbyrdene:

Gudmund Gielmen møtte for Retten og Vedtog at Være Loulig stevnt for denne Sag og til dette Ting og til at anhøre Vidnisbyrdene.

Johannes Børkeland møtte og Vedtog at Være stevnt til at anhøre visse Vidnisbyrds forklaringer og vilde hellers for Sagens skyld at forkorte tage her, omendskiønt det Var uden for hans Værneting,

Til gienmæle de 3de Vidnisbyrder møtte og Vedstode at Være louligen stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag.

Gudmund *Gieldmen og Johannes *Brekeland fragik hellers Sigtelsen; og *formeen at denne gierning dem ikke skal dem overbevises.

Fogeden begierede dernest at Vidnisbyrdene maatte tilholdis at aflegge deris eedelige forklaringer; hvorpaa de bleve fremkaldede, og efterat eeden for dem lydeligen Var oplæst, og af Retten derforuden advarede at de Vel skulle betenke sig udi deris Edelige forklaringer, og intet uden Sandhed Vidne, Velbetenkende dend straf som derved kand følge:

Aflagde først Gudmund Tosken sin eed for Retten sin sandhed herudi at Vidne, som saaledes forklarede: at hand intet om denne Sag Var Vitterlig i ringeste Maader:

Dernest blev fremkaldet Knud Tosken, som efter at hand hafde aflagt sin corporlige eed om at

Vidne sin Sandhed, saaledes forklarede: at hand om denne Sag intet er Vidende.

Siden blev fremkaldet Christian Tosken, som efter eedens afleggelse forklarede, sig om denne sag intet at Være Vidende.

Fogeden henstillede Sagen til Rettens kiendelse.

Afsagt.

Som Gudmund Gielman og Johannes Birkeland ej Sigtelsen ere blevne overbevist, altsaa frikiendes de indstevnte for denne Sag.

Kongl/ig Majes/te/ts foget, efter ordre af Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal, haver med 2de Vidner Lensmanden Rasmus Frommereid og Mikkell Sæle ladet indkalde Johannes Olsøn og Lars Olsøn Rogn, fordi de een haaben Uangivne Varer til Toldrettigheds forkrenkelse haver villet indføre hvormed de ere bleve attripperede (Attrappere = få fatt i, treffe, snappe opp, oppfatte) til strafs lidelse.

De indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være Louligen stevnte. Vedtog at Være foraccorderit med nogle Baadmænd at føre noget gods paa(?) (ord oppå eit anna ord) Vejen som blev tagen af et Skib, som var liggende i Ulsund; dog viste Hand ej hvor skibet Var hiemmehørende: hand Vedstod nemblig Johannes Olsøn Rogn at være lovet for baad og reise at fremføre godset paa leeden 6 Rdlr forklarede og at paa hans baad Var 1 baadmand og ham sielf, een dreng tienende hands fader Ved navn Ole Mikkels/øn (drengen eller faren sitt namn?) og een tøs Guri Olsdatter; og førte saa godset til Hæggernæs 1(?) Miel Norden for Bergen; ej Vidende hvad gods derudi Baaden Var, saasom den Var *tilladd i hans fraværelse; men Vel drog tanke til at det maatte Være skibsVarer, men ingenlunde Videre hvad det Var. Imedens de Ved Hæggernæs Var beliggende, da skifted Baadsfolkene folk {af} med Baadene, saa at otte Bønderfolk bleve liggende i Heggernæs paa dend eene Baad, og baadsfolkene stege ind {og}(?) (ord retta oppå eit anna ord) dend anden baad, og rode inden for store Møllen da klokken slog 8tte om aftenen, men hvor

1713: 70

de landede med Baaden ved hand ikke. Da Baadsfolkene som før er meldet(?) (ord oppå eit anna ord) havde roed fra dem med den første ladde Baad og dend havde udlesset, dog Uafvidende hvor hælst, kom de tilbagers til dem i Heggernæs, hvor hand og de andre Bønder med ee/n lad Baad Var beliggende, hvilken Baadsfolkene dem de dog ikke kiente, fratoge dem, og sette ham og de andre Bønder paa dend udlessede Baad og bad dem roe hiem, hvilket de og gjorde, efterat de een liden stund efter den anden Baad havde forventet, som ikke kom; hellers Vedstod hand at hand og de andre Bønder finge deris Betaling i Heggernæs for roren efter foranførte accord.

Lars Olsøn Rogn forklarede ellers det selv samme som forrige i alle maader.

Hvilken forklaringer for dem bleve oplæste, som de vedstode saa at Være.

Fogeden irettesatte efter forordningen af 8 Aug/ustij 1691 og 4 Apr/ilis 1702 til Vedbørlig strafs lidelse.

Afsagt.

I hvor vel de for denne Sag indkaldede Bønder, nemblig Johannes Olsøn og Lars Olsøn Rogn vil Excusere (Engelsk: excuse = unnskyldte) sig med U-videndhed ved denne gierning, saa fornemmes dog af acterne at de ikke har Været uafvidende først [1] at Skibet i udhavnen Ulsund har været beliggende (2) at skibsgods i baaden har Været /: omendskiønt ej Vidende hvad slags gods :/ (3) at de har f.....(?) nermere Byen end foraccorderit Var (4) af hanteringen ved Hæggernæs;

Thi kand Retten ikke anderledes ansee dem end medhielpere til Toldrettigheds forkrænkelse i

denne Sag; hvorføre kiendes for Ret at disse forermelte Mænd Johannes Olsøn Rogn og Lars Olsøn Rogn, som nu for Sagen ere indstevnte, bør *straffer (straffes) efter de allernaadigste udgangne forordninger af 8 Aug/ustij 1691 og 4de Aprilis 1702 med at bøde, for deris medhielp i at føre U-angivet Gods til de fattiges Huuse i Bergen Trundhiem og Stavanger 200 Rdlr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Johannes Kaallevaag, Jacob Lille Fuscanger, Daniel KaalleVaag og Chlemmet Hougland, haver ladet indstevne Lensmanden Rasmus Frommereid efter forrige tiltale af 13 Martij 1713 til endelig Doms erlangelse.

Lensmanden paastod, efterat hand hafde Vedtaget Varselet, at disse indstevnte maatte paalegges eed at frasværge sig Sagen.

Hvorimod de indstevnte svarede, at efterdi Lensmanden tilforne har paaraabt at føre Vidnisbyrd, da undres de over at hand ikke allerrede har gjort det, thi det er een uhørlig ting at een Mand som sigtis for uerligt, som ham ej kand bevises, skulle af een andens Mangel paalegges Eed.

Hvorimod Lensmanden svarede at hand er Vidne got nok, og haver ingen Vidnisbyrd behov.

Citanterne paastod dernest een skadesløses Dom, at deris ærlige Nafn og rygte ikke skal lide forkrænkelse, og de tillagde beskyldninger at Vorde Merkelig corrigerit, tillige med at erstatte dem Procesens Omkostninger.

Og som Parterne ikke efter tilspørgelse havde mere at fremføre og indføre lade, Var de Dom forlangende.

Da blev af os Samptlige for Ret Dømt og Afsagt.

1713: 70b

Denne Sag reiser sig af een U-skikkelig Beskyldning som Lensmanden Rasmus Frommereid haver tillagt Citanterne Johannes Kaallevaag, Jacob Lille Fuscanger, Daniel Kaallevaag og Chlemmet Hougland, hvilken ej er bleven dem overbeviist; thi omendskiønt Rasmus Frommereid haver paastaaet at føre Vidnisbyrd sin beskyldning at bevise, saa haver hand dog ej gjort men ved denne Rettes dog (eller Dag?) selv forskut sine paaberaabte Vidnisbyrd, og Ulovformelig paastaaet deris benegtelses Eed, som hand beskyldet haver.

Da, efter Sagens forefunden Beskaffenhed kiendes for ret at de utilbørlige ord, som Rasmus From/m/ereid, Citanterne Johannes Kaallevaag, Jacob Lille Fuscanger Daniel Kaallevaag og Chlemmet Hougland har tillagt, ej bør komme dem, deris ære og Lempe til Ringeste forkleinelse, men Være som døde og U-talte, og hand nemblig Rasmus Frommereid at bøde for dend Citanterne Utilbørlig og U-beviislig tillagde Beskyldning til Børnehuuset i Bergen - 1 Rdlr 3 mark, og derforuden betale Citanterne i Processens Omkostning 1 Rdlr, alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

Og som efter 3de gangers paaraabelse ej flere indfant sig som Sager havde ladet indstevne, blev restancen for Almuen lydeligen læst og forkynt, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden, som beløb sig til dend summa 74 rdlr 1 mark 10 s/killing og af mig og Vedkommende Laugretes Mænd forseiglet.

Siden blev Laugretesmænd opnæfnt, som Aar 1714 Retten skulle betiene nemblig gamle, som tilforne Retten har betient Halvor Holme, Ole Haatoft, Aadne Refskar, Mikkell Næsse, G/am/l/e/ Jacob Rogn og 3de Nye som først haver at aflegge deris Laugrettesed til Laugmanden efter loven, nemblig, Iver Hopland, Anders Larsøn Toft og Baste Siurdal.

Dernest blev taxationen foretagen efter Høiøfrigheds ordre Grundet paa Kongl/ig anordning med 6 af de Velholdneste og 6 af de ringere Mænd, som den allernaadigste paabudne dagskat skulle taxere: nemblig Ole Kleppestøen, Tønnes Follesøen, Joen Kiergaard, Mogens Jacobs/øn Vig, Mikkell Sæle og Mogens Alvøen, Aamund Miaatvet, Knud Mæland, Nils Erstad, Johannes Refskar, Mogens Bratzhoug, Christian Schurtvet: hvilke bleve paaraabte: og da manqverede Ole Kleppestøe og Tønnes Follesøen og Aamund Miaatvet. De andre 9 Vare tilstæde: i de fraværendes stæd blev opnæfnt Knud Landsvig, Baar Kaallevaag, og Mikkell Valle: hvilke bleve tilraadde og tilholdne at aflegge først deris Eed her for Retten, det de uden had, eller avind, nid eller interesse, Villie og Venskab, skulle ligne dend allernaadigste paabudne Dagskat udi Herløe Skibbrede billigen, og forsvarligen ? hvortil de alle eenstemmig svarede nej: hvilket Laugrettet blev advaret at drages til minde om hvad skeed er, proponerit og svaret.

Og derefter blev Tinget paa dette sted denne sinde ophævet.

Del B

Nordhordland Tingbok nr. 33, 1712-1715.

(1713: 70b)

Anno 1713 d/en 6 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Radøe Skibbrede Almue udi BrudKnappen nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafns-

1713: 71

berg, Bondelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne Laugrettesmænd, Johannes Hougland, Rasmus Lille Tvet, Mikkell Qvalem, Johannes Manger, Mogens Birkeland, Knud Qvidsteen, Niels Insteboe, Mikkell i Bøe, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten Var advaret, er først bleven oplæst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Naadigste Anordninger og Høi øfrigheds Befalinger, som forhen findis specificerede dernest

Kari Haaversdatters udgivne Skiøde til Haaver Pedersøn paa 18 mark Smør og 1/4 t/ønne Malt udi Gaarden Vettaas dat/erit BrudKnappen d/en 5 Novembr/is 1713.

Mad/a/me Elisa Catharina Volptmands udgivne Bøxelbrev til Nils Olsøn paa 21 mark Smør udi Yttre Sæbøe dat/erit Bergen d/en 16 Augusti A/nn/o 1713 ./.

Mag/ister Ole Storms udgivne Bøxelseddel til Joen Rasmusøn Toule paa 1/2 løb Smør og 1 kvarter Malt udi Gaarden Vogstøll hvorføre er oppebaaret bøxel 6 Rdrlr 10 s/killing dat/erit Bergen d/en 17 Augusti 1713 ./.

Mad/a/me Von Hattens udgivne Bøxelbrev til Ole Olsøn paa 9 mark Smør og 9 Kander Malt udi Nordanger i Radøe Skibbrede beliggende dat/erit Berg/en d/en 2 Octobr/is 1713.

H/er/r Otte Edwardsøns udgivne Bøxelbrev til Rasmus Larsøn Nordre-Lie paa 1 kvarter Malt 22 1/2 mark Smør udi Nordre Solen daterit Mangers Præstegaard d/en 17 Januarij 1713.

Stiftskriven Chlemmet Hansøn Hvids udgivne Bøxelbrev til Elling Mathisøn Hogstad paa et pund Smør og 16 Kander Malt udi Gaarden Hadland, og det uden Bøxel og støvlehud, saaog 6 aars landskyldz 3dietagers og KirkeTienders frihed, samt fløtnings forskaansel, daterit Damsgaard d/en 26 Octobr/is 1713 ./.

Velbyrdige H/er/r Laugmand Nils Knag lod Ved Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg paa dette Ting fredlyse Skougen paa Ydstebøe, og ved fogeden derved gjøre offentlig forbud.

D/en 7de dito blev Retten igien administrerit nærværende forhen specificerede, hvorda først de resterende Skatter bleve oppebaarede; dernest blev Sagerne foretagen.

Joen Indsylvte haver ladet stevne Gregorius Udsylvte for øvede skiendzord paa ham til Vidne derom er stevnt Nils Olsøn Udsylvte og Kari Udsylvte:

Gregorius Udsylvte haver ladet stevne Joen Indsylvte for lige skiendsmaal og til dett at overbevis indkaldet samme Vidnisbyrd.

Begge Parter møtte og Vedtog Varselen paa begge sider.

Begge Vidnisbyrdene møtte og og vedtog at Være Louligen stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag.

Og som Parterne udi denne Sag bleve tilraadet til fredelighed og forligelighed, gave de hinanden for Retten sin haandrekning det de ikke noget ont paa hin anden, men Ville Være fredelige og forligelige, thi blev denne Sag saaledet forligt og ophævet.

Knud Soltvet haver ladet stevne Johannes Thommesøn Soltvet for øvede skiildsord imod ham.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne:

Det eene stevnevidne Mogens Ystebøe møtte, det andet Ole Andersøn Soltvet, møtte ikke, som stevnemaalet kunde afhiemle.

Hvorfore Sagen beroer til Loulig stevnemaal.

Dernest blev foretagen dend allernaadigste paabudne taxation over dend allernaadigste paabudne dagskat, med de 12 opnæfnte Mænd,

1713: 71b

Joen Soleim, Johannes Qvidsteen, Erik Kaalaas, Johannes Birkeland, Erik Qvalem, Jon Sylte, Otte Vettaas, Steffen Qvame, Elling Manger Hans Helland, Simon Vaagenæs og Rasmus Miøs, hvilke forhen specificerede Mænd bleve for Retten tilholte efter Høiøfrigheds ordre at aflegge for fogeden og mig deris Eed, det de uden nogen Persohns anseelse, Villie eller Vendskab, had eller interesse, skulle og ville, Ligne dend allernaadigste paabudne dagskat over dette Skibbredes Almue billigen og forsvarligen i alle Maader: af hvilke de 2de Johannes Qvidsteen og Erik Kaalaas svarede sig at ville aflegge deris Eed paa at taxere Ret: de andre 10 svarede reent ud nej at de ikke ville gjøre det: hvilket Laugrettet blev advaret om at ihukomme, hvad qvæstionerit (spurt) er om og hvad svaret er.

Siden blev opnæfnt Laugrettesmænd, som Aar 1714 Retten skulle betiene: Halvar Indre-Sæbøe,

Nils Indre-Sæbøe, Steffen Indre Sæbøe, Johannes Qvidsteen, Ole Vaagenæs, Anders Indre Helle: og 2de unge Anders Fieldsende, Arne Nilsen Øfre-Qvalem, som først haver for Laugmanden at aflegge deris Laugrettes ed til Rettens betiening ./.

Og endelig blev Restancen for de ordinaire og extraordinaire Skatter for aar 1713 lydeligen læst og forkynt, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden, som beløb sig til dend summa (ope rum) hvilken af mig og vedkommende blev forseiglet - og dermed Retten her denne sinde ophævet.

Anno 1713 d/en 9de Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Skibbredes Almue udi Kilstrømmen (Ser ut som dette namnet er skrive over Brudknappen) nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Mikkell Oenæs, og Eedsorne Laugrettesmænd, Rasmus *Aalmaas, Joen Litle *Aaas, Ole Qvalvaag, Jacob Qvalvaag, Thommes Kaalaas, Ole Sundsbøe, Nils Rosnæs og Magne Rosnæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten er først oplæst alle de Allernaadigste forordninger, Naadigste Anordninger, og høiofrigheds befalinger, som forhen findes specificerede: dernest

H/er/r Johan Madsons udgivne Bøxelseddel til Haagen Bastesøn paa 3nde Mæler Korn og 1 mark Penge landskyld udi Gaarden Indlyren, daterit Lindaas Præstegaard d/en 21 Junij 1712 ./.

Mag/ister Niels Smeds udgivne Bøxelbrev til Knud Olsøn paa 1 pund Smør og 16 Kander Malt udi Gaarden Hope, hvorefter er taget Bøxel 6 Rdlr 3 mark dat/erit Bergen d/en 13 Junj 1713 ./.

H/er/r Johan Madsens udgivne Bøxelbrev til Basse Jacobs/øn paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Korn udi Grimstad i Lindaas Skibbrede beliggende, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 7 Decembr/is 1713.

Velædle Vilhelm Assessor Hanssens udgivne Bøxelbrev til Iver Mikkelsen paa 18 mark Smør 1/4 tønne Malt og 6 mark fisk udi Gaarden Knarvigen, i Lindaas Skibbrede beliggende dat/erit Steenegaard d/en 1 Maj 1713.

D/en 10 dito blev Retten igien samme stedz administrerit nærværende forhen specificerede, hvorda, det øfrige af deris Majestets Skatter blev oppebaaret: dernest

Maren Jensdatters udgivne Bøxelseddel til Aamund Nilsen paa 1/2 løb udi Hatlehofde: dat/erit Berg/en d/en 2 Decembr/is 1712 ./.

Dirik Hønneken haver ladet stevne Ole Indlyren og Mogens Udlyren for øvede imod ham Tag, i det de, imod dend anord

1713: 72

som hand med dem i Madsfjorden i Duesund Vaagen gjort havde, haver imod hands Villie og Videnskab borttaget *i (1?) stoer sørlands færringsbaad med Sild eller Brislinger til erstatning

og Vedbørlig straf, sampt Processens erstatning.

De indstevnte møtte for Retten og Vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag og til dette Ting. Dog at de Vare herudi Uskyldige:

Hønneken tilspurte dem om hand ikke var forligt med dem om een Sexrings Sild for Mandslaad ? hvortil de svarede ja. (2) tilspurte hand dem om ikke dend Sørlands færringen var hans, halvparten for Mandslodden og halvparten for Notelotten ? hvortil de svarede ja: men forklarede at Hønneken derimod har faaet een Sexring Sild; saaledes: at da de for ifra Rognøen Var de 4re Baader med Sild, de 3de tilkom Hønneken, og dend fierde Var deris; hvorda imidlertid kom hart Vær, ved Rognøen, hvor Hønneken lejede een Sexring, i hvilken blev lad, noget, af deris SildeSexring førstegang 1/2 tønne, og sidste gangen 1 tønne: og siden verken undervejs eller i Kilstrømmen blev taget mere af deris Baad; men da de droge hiem ad med sildebaaderne og Var kommen til Raadmandsøerne droge de hiem ad med begge baaderne til Lyren, baade \med/ deris Sexring og dend anden færring med sild, efterat de havde faaet Hønnechens drengs permission dertil:

Drengen Halvar svarede dertil at hand ingenlunde havde givet \dem/ dend forlov, som foruden det ikke stod i hands magt; men forklarede at da de komme til Raadmandsøen tog hand, nemblig drengen, først 1/8 tønne af færringen, hvorudi hands Husbonds Dirik Hønnechens Note Sild var og siden en 1/8 tønne igien, da siger Mogens Lyren til ham, dette Gaar ikke, an, vi faar have noget for Vores ardbeide: da slog hand det halve qvartere i baaden igien, sigende, der haver de silden, saa drog \de/ med ham, af til Lyren baade med Sexringen og den færring hvorudi Hønnechens Notesild Var.

Da ble[ve] Mogens og Ole tilspurte om de Vare foraccorderede med Hønnechen om nogen particulair Betaling for Sildeførselen ? foruden Mandslodden ? hvortil de svarede ja: hvilket Hønnechen gandske fragik, sigende det ham aldri skal overbevises: Men drengen tilstod selv at have lovet dem noget sild for roren. Dernest blev dem tilspuurt hvormeget Sild i færringen Var ? hvortil Mogens Svarede at derudi Var 2 1/2 tønne Sild, som hand med sin Eed Ville forklare.

Hønneken irettesatte derefter efter lovens 6te Bogs 15 Cap/itul 1ste og 4 articul, og paastod omkostningernes erstatning.

Og som Parterne bleve tilspuurte om de noget mere havde at indføre lade svarede de nej, men Var Dom forlangende.

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

S/igneu/r Dirik Hønneken indkalder for denne Ret Ole Indlyren og Mogens Udlyren for øvede imod ham Tag uden hands Villie og imod accord, i det de skal have frtaget ham 1 færringsbaad Brislinger; hvorimod de indstevnte gjør denne Indsigelse at de formeener sig intet imod accord at have gjort, efterdi den stor deel af dend Sild, som Var i færringsbaaden Var dem tilhørende, foruden dette Var dem og noget for roren, af Hønnekens dreng, efter egen tilstaaelse, lovet. Dog fornemmes af acterne at de imod accord gjort haver; thi naar de indstevnte efter deris egen tilstaaelse have Været lejede \til/ at føre Citan-

1713: 72b

tens paastevnte Sildebaad for Betaling, Saa Vare de og forpligtede dend til Citantens Huus at fremføre og der anam/m/e sin Betaling; hvilket de ikke haver gjort, men selv taget sig til Rette imod lovens 1ste Bogs 1 capit/ul 3 art/icul:

Thi kiendes for Ret at de indstevnte Ole og Mogens Lyren, bør betale Citanten S/igneu/r Dirik Hønneken for den i færringen ham tilkommende eene tønne Sild, efterdi de halvanden Var deris 2 mark 8 s/killing derforuden bøde til Kongen fordi de haver taget sig Rette \hver/ 1 lod Sølv og erstatte S/igneu/r Hønnechen denne Processis Omkostning med 5 mark danske alt at udreedes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

Ane Marie Langøen haver ladet indkalde Lars Robbertsøn *Leverøen (Severøen?) fordi hand har tillagt hendis døde fader ærrørige eftertale: til det at overbevise haver hon indkaldet Ole Olsøn Rongevær og Ingeborg Olsdatter forrige Vidnes Qvinde. Item dend Indstevntes SønVendel Larsøn og Ane, Vendels *loene (kone).

Dend indstevnte for Sagen møtte ikke ej heller Nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Mikkell Oenæs og Skafteren Ole Nataas, afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt Lars Robbertsøn til dette Ting sted og dato og talte med hans Koene Ane Bessedatter men det andet stevnevidne Ole Nataas forklarede siden at hand derpaa ikke kunde gjøre sin eed, som Lensmanden gjorde:

Afsagt

Som Stevnemaallet ej lovlig afhiemles, da henvises Sagen til nyt Stevnemaal.

S/igneu/r Jacob Herslef haver ladet stevne S/igneu/r Jukkum Kling med Skriftlig Kald og Varselseddel som blev læst:

S/igneu/r *Johan Jukkum Kling undskyldte sig efter budskikkelse ej denne gang at møde, og siger sig ej at Vide om Stevnemaal; Og som det eene Stevnevidne Nils Træland ej møtte, som Stevnemaallet skulle afhiemle; beroer med Sagen til loulig Stevnemaal.

Hvorefter 3de gang blev paaraabt om nogen flere Var tilstæde som Sager havde at fremføre ! Og som ingen indfant sig blev Restancen for de ordinaire og extraordinaire Skatter for Aar 1713 lydeligen for Almuen oplæst, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden og af mig og Vedkommende Laugrettesmænd forseiglet, som beløb sig til dend summa 75 Rdrlr 5 mark.

Derefter blev foretagen taxationen over dend allernaadigste paabudne Dagskat for aar 1713 efter Højædle og Velbaarne H/er/r Stiftsbefalingsmand Andreas Undals Befaling Grundet paa Kongelig anordning, med 6 af de beste af dette Skibbredes Almue og 6 af de ringere Bønder: nafnlige Torres Lyren Jacob Førland, \Ole/ Mathisen Rebmnor, Mogens Fondnæs, {Ole Sundsbøe, Rasmus Holmaas,} Halver Fieldsende, Endre Lindenæs, Johannes Famestad, Mogens Hundsvæn, Halver Nedre-Schodven, Ole Nataas, Bertel Rekeraas, Ole Tveten: hvilke bleve paaraabte: og som de alle tilstæde Vare bleve foreholte med os at foretage efter ordre taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat, og tilholte at aflegge for os deris corporlige Eed, det de uden Nogen Persohns Anseelse, Venskab eller interesse, had og Avind, skal og Vil taxere og ligne dend allernaadigste paabudne dagskat iblant Landsotterne i Lindaas Skibbrede forsvarligen og billigen, saa vit de Ved: og blev derom een hver i sær tilspuurt af een siddende Ret, om de det ikke Ville gjøre og efterkomme ? hvortil hver for sig svarede nej det de ikke Vil. Hvilket Laugrettet blev tilholdet at drages til minde og ihukomme hvad passerit er:

1713: 73

Siden blev Laugrettesmænd opnæfnt som tilstundende Aar 1714 Retten skulle betiene: nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettes eed: Iver Fieldsende, Mogens Schoge, Nils Schoge, Iver Hodne, Nils Tvete, Knud Tveteraas: og 2de nye som først haver at aflegge deris Laugretteseed for Laugmanden: Anders Famestad og Ole Indlyren.

Hvorefter Retten denne sinde her i Skibbredet blev ophævet.

Anno 1713 d/en 14 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Guulens Skibbrede Almue paa Vichingevaag, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen, og edsorne Laugrettesmænd, Nils Eide, Jørgen Nordgulen, Joen Øfre Ostgulen, Gietmund Risnæs, Joen Nærdal, Jens Randal for Peder Næs, Jens Nere Ostgulen, Lars Opdal med mere Tingsøgende Almue saavit Guds haarde Væir og Vind har tillædet at fremkomme efterdi forrige dag for Uvæirs skyld ingen Ret er Vorden Sat, saasom ingen Almue kunde fremkomme,

Hvorda først er bleven publicerit alle de forhen specificerede forordninger, ordres og høiøfrigheds Befalinger.

Derefter lod Mad/a/me Giertrud De Fine ved Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg paa offentlig Ting fredlyse efterfølgende Skouge baade for Skougehug af fremmede og Vedefang, nemblig Eide, Glenjen, Bransdalen, *Sværdalen, og *Sellevag saa at ingen, efter denne dag, uden hendes tilladelse understaar sig at hugge noget, dog ej herved meent hvad opsidder/n efter loven tilkommer, eller V..de duue, saa fremt de derfor ikke efter loven vil Vorde anseet, hvilket *han Var begierende i Ting Protocollen maatte extraheris og under Rettens haand hende udlaag meddeeles.

Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne Bøxelbrev til Knud Andersøn paa 2 p/un/d Smør udi Store Nordal, daterit Eivenvig d/en 23 Decembr/is 1712.

Mag/ister Stabels udgivne Bøxelbrev til Rasmus Mogensøn paa 1/2 løb og 9 mark fisk udi Villevigen, dat/erit Evenvig d/en 13 Nov/embris 1713.

Gunnele Torgiersdatters udgivne Bøxelbrev til Anders Johansøn paa 2 p/un/d og 6 mark Smør udi Holsnøen, daterit Vichingevaag d/en 14 Novembr/is 1713 ./.

Hans Jørgensøns udgivne Bøxelbrev til Lars Tronsøn paa 1 p/un/d Smør og 1 kvarter Malt udi Solem i Guulens Skibbrede beliggende, dat/erit Bergen d/en 13 Martij 1713 ./.

Jens Lems udgivne bøxelbrev til Gutorm Andfindsøn paa 1/2 løb og fire mark Smør udi Anvigen, daterit LiuseClostret d/en 21 Octobr/is 1713.

Dernest blev Sagerne foretagen, og først deris Majestets .

Lensmanden til deris Kongl/ig Majestets interressis beobagt haver ladet stevne Ole Simonsøn Nere Ostgulen og Kisti Mogensdatter efter forrige tiltale.

De indstevnte efter paaraabelse møtte for Retten og Vedstode at Være Loulig stevnte;

Ole Simonsøn forklarede efter tilspørgelse ej at kunde benegte at hand Jo har haft legemlig omgiengelse med Kisti Mogensdatter, ikke heller kand hand sværge sig fri for at Være barnefader, eller tillegge hende Nogen anden: men at hand skulle have vildet tillokke hende til nogen Vrang bekiendelse det fragaar hand gandske.

Kisti Mogensdatter tilstod sin forrige bekiendelse:

Hvorfore *demes (dennes?) afsigt efter Parternes tilstand og bekiendelse gik, efterat fogeden Dom havde paastaaet.

Afsagt.

Ole Simonsøn Nere Ostguulen, som ej kand fragaa, udi sit Egteskab, da hand haver levende Koene, at have haft legemlig Omgængelse med Kisti Mogensdatter; der allerede er kommen i Barselseng med et pige Børn, til hvis Barnefader hand udlagt er, for hvilken gierning hand ej kand eller vil sværge sig fri, tilkiendes efter lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 25 art/icul, for sit, udi sit egteskab første begangne Lejermaal og horeri med Kisti Mogensdatter at straffes yderlig paa sin formue, og hon Kisti Mogensdatter at bøde for sin med ham begangne Løstgængelighed 12 lod Sølv efter lovens 6te Bogs 13 Capit/ul inden 15 dager under Nam efter Loven, haver hon ikke at bøde med, da at straffes efter samme articul med fængsel paa Kraappen.

Dirik Hønneken haver ladet til dette Ting stevne Ole Nørland og Gietmund Risnæs for utilbørlig skiøldsord de imod hannem har øvet udi hands lovlige Næring med sin Sildenoet i Sommer til Vidnisbyrd udi denne Sag er indkaldet Halvor Siursøn, Mikkell Vos, og Lars Indlyren, alt efter Befalende Resolution af Højædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden at foretages dat/erit Berg/en d/en 10 Nov/embris 1713 ./.

De indstevnte for Sagen møtte og tilstoed at Være louligen stevnte til dette sted, Ting og dag: og til at anhøre Vidnisbyrdene:

De 3de Vidnisbyrd møtte og for Retten og vedstod at Være louligen stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag.

Citanten forklarede Videre at de ord som af de indstevnte talt er til ham, saaledes ere, at de haver sagt til ham at hand Var Værd at hver mand skulle *drve (drive) ham af Landet. De indstevnte fragik dette aldeelis: Hvorpaa Citanten begierede at hands indstevnte Vidnisbyrd maatte forhøres: hvorpaa eden blev dem samptlige forelæste: og fremstoed da først

Halvor Siursen, som efterat hand for Retten havde aflagt sin corporlige eed sin sandhed i denne Sag at vidne og intet dølge: saaledes forklarede: at Ole Nørland saaledes talte med Hønneken men ej nafngav ham, som var i tale med een liden dreng tilforne, saadan een skulle hver Mand kiøre af landet; Men Mændene, som for Sagen vare indstevnte forklarede at ej andre ord passerende end disse, at de sagde dend som gjør synd og ondskab udi fiskerie, skulle hver Mand kiøre af og fra landet.

Det andet Vidnisbyrd Mikkell Voss efter edens afleggelse forklarede: at hand hørde Ole Nørland sige, at saadan een skulle hver Mand kiøre af landet, men ikke nafngav de nogen, dog *falte (talte) de til {hands} Hønneken baade før og efter.

Lars Indlyren det 3die Vidne efter edens afleggelse forklarede som frivillig her uden for sit Værneting Vilde Vide Vidne, saaledes: at efter at de havde talt med Hønneken noget tilforne, sagde 2de Mænd saadan een skulle hver Mand kiøre af Landet, dog nafngav de ingen, og mændene som talte kiente hand ikke.

Men hellers forklarede Hønneken at de ord som de \indstevnte/ forklarer at have talt, skeede efter at de forrige ord talte Vare.

De indstevnte begierede tid til at føre Vidnisbyrder imod disse, som anderledis skulle forklare: hvilke de bleve befallende at opnæfne: da nafngav de efterfølgende: Nils Elvigen, Nils Qvame og Joen Qvame og Hans Sandnæs. Hvilke Citanten og de allerede førte Vidnisbyrd ej er indkaldet at anhøre. Hvorfore dem givis tid til neste Ting samme at føre og Vedkommende til Gienmæle at indkalde til Sagens nærmere udfør.

1713: 74

Knud Grinde har ladet stevne Ole Grinde for det Ole skal have beskyldt ham at have staalet een

Koehud.

Ole Grinde møtte for Retten og vedstoed Loulig at Være stevnt for denne Sag og til dette Ting; og fragik beskyldningen og at de ord aldri af ham talt er.

Citanten blev tilspuurt om hand nogen Vidnesbyrd udi denne Sag havde, \hvortil hand svarede nej./

Da blev for Ret dømt og

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 14 Capit/ul 1 art/icul befaller udtrykkelig at hvo een anden Vil sigte \og Sag give for nogen gierning/, hand skal det giøre med Loufaste Vidnisbyrd, som bør være to persohner overeensstemmende og udi eet Ting efter lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul. Da som Citanten ej kand overbevise Ole Grinde dend paastevnte Sag, altsaa frikiendes Ole Grinde for Citanten Knud Grindes tiltale i denne Sag: Processens Omkostning ophæves paa begge sider.

Lensmanden Ole Hougsdalen som formynder for Ane Catharina Jacobsdatter i Skerjehavn har ladet stevne Casten Jacobsøn Skerjehavn at giøre Leverantze for hands Søsters bemelte Ane *Catharinæs Arvelod efter Skiftebrevetz indhold, iligemaade at betale sin Søster 11 Rdlr Contant foruden dend aarlige interesse i aatte Aar, som hand hoes hende faaet haver, Skiftebrevet uvedkommende.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne. Ikke heller Stevnevidne Som Sagen skulle afhiemble: Hvorfore med Sagen beroer til Loulig Stevnemaal.

Dito stevner Carsten Jacobsøn at betale ham rede laante penger 7 Rdlr med Processens Omkostning.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse eller nogen paa hands Veigne. Ej heller møtte Stevnevidnerne som Stevnemaalet kunde afhiemble. Hvorfor med Sagen beroer til Loulig Stevnemaal.

Siur Molde efter ordre af Mad/a/me Giertrud De Fine haver ladet stevne Anders Opdal at svare hende et aars afgift af sin Gaard Glenjen, som hand havde anammet frelseseddel paa og forlod, samt betale Processens Omkostning.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne. Ikke heller møtte Stevnevidnerne som Varselen kunde afhiemble. Hvorfore med Sagen beroer til Loulig stevnemaal.

Peder Undalen Lod ved Kongl/ig Majes/te/ts foget i deris Majestets Høje Navn fredlyse sin Jordskoug for hug og Næverflaen under Lovens haarde *strafv.

Derefter blev foretagen efter Høiædle Velbaarendhed stiftbefalingsmandens ordre, grundet paa Kongelig Befaling at taxere dend allernaadigste paabudne Dagskat for Aar 1713, med de 6 af de Velholdneste og 6 af de ringere Bønder som dertil Vare opnæfnte; nafnlige Ole Hille, Siur Børknæs, Gietmund Aanneland, Joen Brannanger, *Balste Mittun, Mathias Tveten, Joseph Kieldbiu, Gregorius Slengesoel, Rasmus Slire, Ole Olson Hosteland, Troels Anvigen, *Hands Sandnæs; hvilke bleve paaraabte: som alle uden Ole Hille møtte som bleve tilholdte at efterleve Høiøfrigheds ordre og aflegge deris eed det de udi alle maader billigen og forsvarligen uden nogen Persohns anseelse, Vendskab, had, Nied eller interesse skulle og Ville ligne dend allernaadigste paabudne dagskat udi Guulens Skibbrede: hvortil de alle eenhver for sig svarede nej: hvilket Laugrettet blev tilholdet at drages til minde.

Dernest blev restancen for de ordinaire og extraordinaire Skatter for Aar 1713 lydeligen læst for Almuen, med fogedens Bog confereret og rigtig befunden og af mig og Vedkommende forseiglet som beløb sig til dend summa 6 Rdlr 13 s/killig ./.

Endelig blev Laugrettesmænd opnæfnt som Aar 1714 Retten skulde betiene: nemblig Svend i Vigo, Elling Knarvig, Joen Eide Tore Eide, Ole Nilsøn Steine, og Mogens Risnæs, hvilke tilforne haver aflagt deris Laugtingseed, og 2de Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Rettens betiening: Mathis Nappen og Rasmus Slire ./.

Hvornest Retten her denne sinde blev ophævet og Tinget endet.

Anno 1713 d/en 16 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Allenfits Skibbredes Almue paa Gaarden Mundal, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bondelensmanden Elluf Mundal, og eedsorne Laugrettesmænd, Børge Grøtvet, Arne Giervig, Magne Mundal, Ole Giervigen, Elluf Mitgaarden, Sæbiørn Feste, Nils Næsse, Mathis Hougsdal med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda først blev oplæst alle de forhen specificerede Kongl/ige forordninger, item Slotzlovens Anordninger og Høi øfrighed(s) ordres, efterat tilforne Almuen om fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var vorden advaret.

Dernest blev publiceret:

Deris Ærværdighed H/er/r Jonas Mechelborgs Odels Ret og pengemangel til Gaarden Jisdal (Isdal) i Allenfitz Skibbrede beliggende dat/erit Lille-Ham/m/er d/en 15 Novembr/is 1713 ./.

Deris Høiærværdighed Magister Niels Smeds udgivne Bøxelbrev til Jacob Mogensøn \paa/ 1/2 løb Smør 1 kvarter Malt og 1/4 deel faar, hvorføre er taget Bøxel 8 Rdlr, dat/erit Bergen d/en 18 Sept/embris 1713 ./.

Henrik Frimands udgivne Bøxelbrev til Oluf Johansøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Halsteendal, i Allenfits Skibbrede beliggende daterit Bergen d/en 29 Martij 1713 ./.

D/en 17de dito blev Retten igien sammesteds sat nærværende forhen specificerede: hvorda de øfrige skatter bleve først oppebaarne: dernest blev Sagerne foretagen og først Kongens: og havde da:

Bøidelensmanden till deris Kongl/ig Majestets interresis beobagt havde med 2de Vidner Mogens *Espelad og Ole Vatne og muntlig Varsel ladet indkalde Ole Pedersøn Rylands formynder Ole Vatne at levere Ved Dom fra sig forermelte Ole Pedersøns arvelod, der var enroullerit for Soldat og \siden/ bortrømt af deris Majestets tieniste.

Ole Vatne møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag; Vel Vidende at hand Var anteignet til Reserv Soldat, men om hand hafde aflagt sin eed Viste hand ikke; men formente at ermelte hands Myndling, der havde lært Skomagerhaandværk i Byen, hvor hand dog i hands tieniste blev enroullerit, paa samme sit haandværk Var forreist, og videre ikke til Sagen kunde svare.

Fogeden derimod irettesatte efterdi hand til Soldat Var enroullerit, og siden bordt er dragen hand, da efter forordningen af 29 Januarij maatte ansees og hands Midler deris Kongl/ig Majes/te/t tilfalde.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Som deris Majestets allernaadigste udgangne forordning af 29 Januarij 1704 mentionerer at naar nogen Soldat eller *Baadsmands, som enroullerit er, af deris Majestets tieniste sig bortgiver, skal iblant anden Straf, hans Midler Være forbrut; da som tilstaaes at samme fravigende Ole Peders/øn Ryland har været anteignet for Reserve Soldat og derefter bortreist; thi kiendes for Ret at ermelte Ole Pedersøns

1713: 75

*Arme Midler efter samme forordning bør følge deris Kongl/ig Majestet, hvilke Midler, formynderen Ole Vatne, til deris Kongl/ig Majestets foget, til videre Regenskabs giørelse haver at fra sig levere.

S/igneu/r Dirik Hønneken haver ved 2de Vidner Ole Titland og Knud Houkaas ladet stevne Gastgiæberen Jens i Alvestrømmen og hans Hustrue Else, for utilbørlig Skioldsmaal og udtalte ord, hvilke hans indkaldede Vidnisbyrd Ole Feste og Halvor Siursøn videre skal forklare, til hvis forklaring at anhøre, Jens og hans qvinde var indkaldede:

Jens Kier og hans koene Else, efter 3de gangers paaraabelse møtte ikke ej heller nogen paa deris Veigne:

Stevnevidnerne afhiemlede med eed og opragte fingre det de haver Loulig stevnt Jens Kier og hans koene Else til dette Ting og for denne Sag og talte med dem Selv; saa og stevnt dem til at anhøre Vidnisbyrdernes forklaringer:

Vidnerne Ole Fæste og Halvor Siursen imodtog Varselen at Være loulig stevnt, til at aflegge deris eedelige forklaringer i denne Sag, *ogn (og) hvad Skioldsord de havde af de indstevnte hørt: hvilke for Retten bleve tilholte at aflegge deris eed om deris sandfærdige Vidnisbyrd, og \efter at/ eden lydelig for dem var bleven oplæst, aflagde Ole Fæste først sit Eedelige Vidnisbyrds Saaledis om denne Sag; efter at Citanten Dirik Hønnechen, som selv Var tilstæde det var af Retten begierede:

Ole Fæste forklarede da at hand tillige med Halvor Siursen førte eendeel Markne-folk norden fra til Alvestrømmen hvor de havde i tanke at Vilde faaet logement om natten, og da hand og Halvor Siurs/en komme ind i stuen til Jens Alvestrømmen Knytte hand nemblig Jens Næven til Halvor dog ej i stuen taledede noget som hand hørte; hvilket da de folk, som de forede det fornam at Jens Kier Var vred, droge de derfra, og som de alle vare komne i baaden fulte Jens og hands koene dem til baads, hvilke attestanten tillige med de andre bade leve Vel; da svarede Jens og hans koene Else dem, far vel i Gotfolk, men ikke æreskienderen i BrudKnappens folk, dog nafngav de ingen.

Halvor Siursøn efter edens afleggelse forklarede: ligesom forrige Vidne:

Afsagt:

Jens Kier og hans koene Else haver til nestholdende Ting her udi Skibbredet at erklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrder, af hvis forklaringer deris Høiædle Velbaarendhed udtaag efter ordre skal meddelis, til nermere ordre om dessens paakiendelse.

Dito haver ladet stevne Jens og hans Koene Else for endnu imod ham og hands koene udtalte ærrørige ord, hvilke hand Agter med de indkaldede Vidnisbyrd, Nils Maaraas, Halvor Siursøn og Ole Fæste deris forklaringer at overbevise de indstevnte; men Stevnevidnerne Ole Titland og

Knud Houkaas forklarede at disse tvende Sager var af dem med et stevnemaal stevnt:
Jens Kier og hans Koene møtte ikke.

Afsagt.

Siden af denne Sag separate Sager er giort, saa vil denne Sag separat stevnes førend nogen Rettergang i denne Sag mod de indstevnte kand tillades.

S/igneu/r Nils Danielsøn paa sin Moders Veigne haver ladet indvarsle Lars Hopland efter forrige afskedigelse, til endelig Doms erlangelse.

Lars Hopland møtte ikke, men hands Søn Aamund Larsøn møtte paa faderens Veigne og sagde sig nu ikke at Vide hende noget at Være pligtig.

*Peders Bork indgav Carnelske Salig Daniel Diriks Enkes skriftlig Eed efter Lars Hoplands egen paastand og forlangende, daterit Bergen d/en 3 Novembr/is 1713 som blev læst, og Var derefter Dom forlangende skadesløses med Processens Omkostning.

1713: 75b

Afsagt.

Efterdi Citantinden Carnelske Salig Daniel Diriks Enke, efter Lars Hoplands egen *paastands haver aflagt sin eed paa Søgningens Retmessighed, da tilfindis Lars *Hoplands at betale Citantinden de paastevnte 7 Rdlr 4 mark 13 s/killing med 1 Rdlr i Processens Omkostninger inden 15 dager under Nam efter Loven.

Derefter blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat, efter Høi øfrigheds ordre grundet paa Kongl/ig Befaling over Allenfits Skibbredes almue med 6 af de beste og 6 af de ringere Bønder, nafnlige: Hans Sellevold, Hans Haaland, Gulak Berfiord Ole Fæste, Christian Schare, Johannes Smisdalen, Jacob Spurkeland, Knud Nere-Totland, Ole *Haannesdal, Hermand Mundal, Ole Simonsøn Jisdal, Jacob Jisdal: hvilke bleve paaraabte og tilholte efter Høi øfrigheds ordre at aflegge deris eed til os saaledis, det de uden Vendskab og had, interesse eller Slegtskab skulle og Vilde taxere denne allernaadigste paabudne dagskat imellem landsaatterne i Allenfits Skibbrede billigen og forsvarligen: hvortil de eenhver for sig svarede nej det de det ikke vilde ./.

Siden blev opnæfnt Laugrettesmænd som aar 1714 Retten skulle betiene: nemblig 6 gamle som tilforne Retten haver betient, nafnlige: Nils Aase, Joen Aase, Ole Simonsøn Jisdal, Baste Erstad, Haaver Alver, Børge Jisdal: og 2de nye som tilforne haver at aflegge deris Laugrette seed for Laugmanden: nafnlige: Johannes Berfiord, og Niels Berfiord ./.

Hvornest Tinget her paa steden denne sinde blev ophævet ./.

Anno 1713 d/en 18 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Haasanger Skibbredes Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Herland, Johannes Kleveland, Nils Kleveland, Mogens Herland, Magne Kleppe, Haldor Fotland, Vemmund Vare, Johannes Hemvigen, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda først, efterat Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, blev publicerit alle de allernaadigste udgangne for dette aar forordninger, Slotz Lovens

Naadigste anordninger, og Høiøfrigheds ordres.

Johannes *Hannetvet og Johannes Herlands udgivne Skiøde til Vemmund Vare paa dend Gaard Vare udi Haasanger Skibbrede beliggende skyldende Aarlig 1/2 løb Smør og 1 faar dat/erit Hoshofde d/en 17de Novembr/is 1713.

Vemmund Vares udgivne Revers til Lensmanden Johannes Hannestvet paa Vare-Vandetz fribrug og nøtte dat/erit Hoshofde d/en 17 Novembris 1713.

H/er/r Søfren De Finis udgivne bøxelbrev til Jacob Larsøn Flateqval paa 2 1/2 pund Smør udi Gaarden Leraa (Leiro), dat/erit Phane Prestegaard d/en 10 Octobr/is A/nn/o 1713 ./.

Ole Hoshofdes udgivne Bøxelbrev til Jørgen Nilsøn paa 1 pund og 18 mark Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Øfstuus i Haasanger Skibbrede beliggende: dat/erit Hoshofde d/en 4de Martij 1713 ./.

D/en 20 dito administrerist Retten igien nærværende forhen specificerede hvorda først blev oppebærget Almuens Skatter, saamange som endnu betale Vilde: dernest:

Deris Høiærværdighed Mag/ister Niels Smeds udgivne Bøxelseddel til Fuse Siursøn paa 1 1/2 Spand Smør 1/2 faar og 3 kander Malt udi Fieldschaal, hvorfore er taget bøxel 10 Rdldr, daterit Bergens BispeGaard d/en 17 (11?) Januarij 1713 ./.

Deris Høiærværdighed Magister Nils Smeds udgivne bøxel-

1713: 76

seddel til Ole Joensøn paa helften udi Gaarden Fieldskaalnæs skyldende 1 Spand Smør og 1/4 t/ønne Malt bugilt dat/erit Bergens BispeGaard d/en 3 Martij 1713.

Dito Biscoppens udgivne Bøxelbrev til Joen Joensøn paa 1 Sp/an/d Smør og 1/4 t/ønne Malt Bugilt udi Gaarden Fieldskaalnæs daterit Bergen Bispegaard d/en 3 Martij 1713.

Derefter blev Sagerne paaraabt og først Kongens Sager.

Bøidelensmanden Johannes *Hannetvet haver ladet stevne Nils Jensøn, Niels Pedersøn og Mogens Søre Øfstuus til at aflegge deris edelige forklaringer i dend Sag imellem Knud Miøs og Siur Galtland, og Siur og Knud til gienmæle, item Ole Magnesøns Koene og Knud Miøs sin Koene, til at aflegge sit edelige Vidnisbyrd i denne Sag og Vedkommende til Gienmæle:

De 3de første indstevnte Vidnisbyrd møtte ikke; Brite Miøs og Giertrud Miøs møtte ikke: Og møtte ikkun et af Stevnevidnerne som Varselet skulle afhiemble.

Siur Galtland og Knud Miøs møtte for Retten og Vedtog Varselen: og gjorde samme forklaring endnu som forrige gang.

Afsagt;

Saasom intet Stevnemaal Loulig afhiemblis denne gang; da opsettes Sagen til nestholdende Ting; hvorda Parter og Vidner vil indkaldes til Sagens nermere og endelig paakiendelse.

Ole *Hosgtveten haver ladet stevne Johannes Kroken og hands koene Synneve for *skieldmaaldz Sager og uskikkelige Ord ham tillagt: hvilket hand agtede at bevise med Ole Pedersøn Svennems og Ole Hansøn Tvetens edelige forklaringer.

Johannes Kroken og hans koene møtte for Retten og Vedstod at Være loughlig stevnt for Sagen: og fragik ej at have tillagt allerringeste U-skikkelighed.

Ole Pedersøn Svennem møtte for Retten og Vedtog at Være loughlig stevnt til at aflegge sit edlige Vidnisbyrd i Sagen, Ole Hansøn Tveten møtte ikke, og ej heller er stevnt.

Derpaa blev Ole Pedersøn fremkaldet for Retten, for hvem eeden blev oplæst, og efterat hand aflagt sin Corporlige eed sin Sandhed at Vidne forklarede saaledes: at hand ikke har hørt af Johannes Kroken eller hans kone Synneve tillegge eller beskyldte Ole Hougstvet for nogen Uskikkelig gierning, men eengang sagt at een Veder er bortkommen paa Legden, men ej nafngivet nogen som skulle have gjort det.

Afsagt;

Det andet Vidnisbyrd vil til neste Ting indkaldes til Sagens Videre opliusning.

Dito haver ladet stevne Lars Brynnelsøn for ham tillagt Tyveri: dertil haver hand ladet indkalde Ole Grimsta til Vidne; og ej flere: saasom \hand/ ingen anden haver.

Dend indstevnte for Sagen møtte ikke, som dog efter Stevnevidnerne Skafferen Hans Bærnæsses og Knud Grønnaasis edelige forklaringer er loughlig stevnt med 14 dages kald og Varsel til dette Ting og havde de talt med ham selv.

Ole Grimstad møtte for Retten og vedtoeg at Være loughlig stevnt til at aflegge sin edelige forklaring i denne Sag. Hvorpaa hand for Retten aflagde sin eed sin Sandhed at forklare: og Vant saaledes: at Ole Hougstvet først skiente ham førend Lars ham skiente.

Afsagt.

Lars Brynnelsøn givis Laugdag til neste Ting At ærklære sig imod stevnemaalet.

Dernest blev foretaget efter Høi øfrigheds ordre grundet paa Kongelig befaling taxationen over dend allernaadigste paabud-

1713: 76b

ne dagskat for aar 1713 med de 12 opnæfnte mænd: nafnlige Ole Næsse, Ole Eide, Ole Hemvigen, Jørgen Østre Kleppe, Siur Galtland, Ole Grimstad, Johannes Noraas, Askild Heldal, Lars Gielvig, Ole Mielstad, Lars Sandal, Nils Echeland; hvilke bleve paaraabte: af hvem møtte alle undtagen, Ole Hemvigen, Lars Gielvig og Lars Sandal og Nils Echeland: hvilke for Retten bleve tilspuurte, om de ikke efter Høi øfrigheds ordre (ville) aflegge sin corporlige eed til os saaledis, det de uden Villie og Venskab, had, Nied eller interesse Ville og skulle ligne denne allernaadigste paabudne dagskat imellem Landsaatterne i Haasanger Skibbrede, billigen og forsvarligen saavit de Vedk/ommende hvortil eenhver for sig af de tilstædeværende svarede nej, det de ikke vilde: hvilket Laugrettet blev tilholdet at drages til Minde og erindre hvad passerit er.

Siden blev restancen for aar 1713 lydeligen oplæst for Almuen, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden, og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa (ope rum)

Endelig blev Laugrettesmænd opnæfnt som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene: nemblig 6 gamle, som tilforne Retten har betient og for Laugmanden deris Eed aflagt; nafnlige: Siur Galtland, Jacob Nore Øfstuus, Ole Nilsøn Miøs Knud Steffensøn Miøs, Ole Hole, Unge Peder Aasem, og 2de Nye, som først haver at aflegge deris Laugrettes Eed for Laugmanden: Jacob Helland og Rasmus Galtland ./.

Anno 1713 d/en 21 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Echanger Skibbrede Almue paa Gaarden Eide, nærværende Kongl/ig Majestets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne Laugrettesmænd, Knud Væland, Ole Hindenæs, Iver Hope, Mogens Storsetter, Lars Schaar, Niels Tofte, Iver Storset, Iver Hølleland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed Var bleven advaret, blev først oplæst alle de forhen specificerede allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Høiofrighedz Befalinger og ordres.

Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Nils Knudson paa 1 p/un/d 3 mark Smør og 12 Kander Malt udi Gilleviig dat/erit Bergen d/en 30 Sept/embris 1713.

Lars Villumsøn Tvetens udgivne bøxelbrev til Lars Larsøn paa 21 mark Smør og 8 Kander Malt udi Gaarden Veland *bet: (dat/erit) d/en 22 Martij 1713.

Biscoppen Mag/ister Niels Smeds udgivne Bøxelbrev til Ole Nilsøn paa 1 pund Smør 8 Kander Malt og 1/3 faar (gard ikkje nemnd), hvorføre er taget bøxel 8 Rdrlr dat/erit Bergen d/en 28 Martj 1713.

Anno 1713 d/en 22 dito blev Retten igien administreret sammesteds nærværende forhen specificerede: hvorda blev oppebaaret hvad resten af Almuen Vilde betale, dernest Sagerne foretagen: og havde da:

Jacob Miøanger haver ladet stevne Siur Miøanger fordi Siur Miøanger skal have hemmelig frataget ham paa hans Ager noget Korn af hans stourer.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog Loulig at Være stevnt for denne Sag og til dette Ting. Og benegtede gandske Sigtelsen: paastaaende at gierningen maatte ham overbevises:

Citanten møtte for Retten og beklagede sig over sin skade, sigende gierningen at Være giort, og at mænd haver seet ham paa hands ager om Natten, dog intet at bære derfra: hvorover hands h..(?) præsumption (antagelse) til manden med ingen fuldkommen Vidnisbyrd. Og haver hand haft mænd som haver besigtiget skaden

1713: 77

at Være giort, men ej Vidnisbyrd at hvem gierningen haver giort uden foranførte præsumption.

Citanten irettesatte derefter, at efterdi hand manqverede Bevidnisbyrd i Sagen saa henstillede hand dette til Rettens egen gotbefindende: dend indstevnte for Sagen henstillede for Retten sin Sag til Rettens paakiendelse og Var begge Dom begierende:

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

Som i denne Sag fattes Vidnisbyrd, som Citantens Sigtelse dend indstevnte skal overbevise, og ingen irettesettelse af dend indstevnte over citantens Sigtelse giort er, altsaa frikiendes Siur Miøanger for Jacob Miøangers tiltale i denne Sag.

Lars Askevigen tillige med Magne Askevig og Lars Yttre Eide paa egne og interressenters Veigne, haver ladet stevne Anders Askildsøn Totland, til at betale dem afgift af Jordegodset Røe og Verpelstad som hand paa egne og deris Veigne styrt og til Regenskab haft haver efter felles forening af dem.

Dend indstevnte møtte for Retten og Vedtog Varselet at Være til dette Ting loulig stevnt for denne Sag. Vedstaaende derhøes at *Citanter ere hands medejere een hver for sin part; og formeente at hand som har svaret skatten af det, og ej har faaet Landskylden, rigtig, ikke kand forpligtes at svare dem Landskylden og renten der af: og meente at hand hafde kjøbt Godset af dem. Mens verken hafde skiøde eller andet Vidnisbyrd for det at Penger Var betalt.

Lars Askevigen forklarede ej at have faaet mere paa sine Veigne af renten af godset ej mere end 2 Rdlr:

Dend indstevnte for Sagen forklarede at hand skulde holde det U-billigt at svare afgift af øde gods, af hvilket hand intet haver oppebaaret, men aarlig svaret afgift.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af een Vidløftig Reigning, da henvises dend til 4re Uvillige mænds revision; hvilke parterne haver at liqvudere imellem, til Rettens nærmere paakiendelse.

Opsidderne paa Gaarden Nore Qvinge i Echanger Skibbrede beliggende, nafnlige, Erik, Magne, Iver, Mogens og Ole fremkomme derefter for Retten og med klagende og Sukkende læber berettede, hvorledes deris paaboende Gaard Nore-Qvinge for Ungefær 3 Uger siden af een skadelig Ildebrand i aske er lagt med floer og Lade, hvorudi dette aars Avl Var indsamlet, saa at intet igien er bestaaende uden 2de nøst ved søen og 2de Smaa Smalehuus, hvorom de forlangede af Laugrettet og tilstædeværende Almue et louskikket Tingsvidne: hvortil Laugrettet med samptlige Almuen svarede at hvad af de klagende proponerit er, i alle maader sig sandfærdig befindis; hvilket de klagende under Rettens Seigl Var forlangende: som blev bevilget.

Derefter blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for Aar 1713, efter høiøfrigheds befaling med 6 af de Velholdneste og 6 af de ringere bønder: Ole Høiland, Ole Fyllingsnæs, Lars Askevig, Iver Eiknæs, Ole Aatterstad, Mogens Aurdal, Jacob Miøanger, Knud Rødland, Aamund Hagsetter, Ole Biøndal, Iver Johansøn Moe, Hemming Yttre Eide:

1713: 77b

hvilke bleve paaraabte: af hvilke de otte møtte de 4re Ole Høiland, Ole Fyllingsnæs, Iver Eiknæs, og Iver Johansøn Moe ej møtte: de andre bleve tilspuurte for Retten eenhver i sær, om de ikke nu vilde efterleve høiøfrigheds ordre, grundet paa Kongl/ig befaling og aflegge deris Corporlige eed saaledes, det de, tillige med os vil og skal ligne dend allernaadigste paabudne dagskat imellem Landsaatterne i Echanger Skibbrede billigen og forsvarligen, saa vit de Ved/kommende hvortil een hver for sig svarede nej det de ikke Vilde: hvilket Laugrettet blev tilhølt at drages til minde.

Siden blev restancen for de ordinaire og extraordinaire Skatter for Aar 1713 lydeligen for Almuen oplæst, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden, og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet, som beløb sig til dend summa (ope rum)

Til slutning blev opnæfnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1713 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugtingsed; nafnlige: Anders Eide, Nils Ourdal, Mogens Ourdal, Lars Rommerem, Johannes Moestrøm, Ole Aatterstad: og 2de nye som tilforne haver at aflegge hoes Laugmanden deris Laugtingseed, nafnlig Ole Nere Helleland, og Ole Molvigen.

Anno 1713 d/en 4de Decembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Skibbredes Almue paa Gaarden Yttre Arne, nærværende Bøidelensmanden Børge Selvig og Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg og edsorne Laugrettesmænd Nils Songstad, Ole Fosmarken, Baste Goupaas, Gregorius Souraas, Ole Brudvig, Magne Aadne for Nils Rødland, Lars Stavenæs for Ole Tveten, Tørres i Aadne for Mogens Olsnæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten Var bleven advaret, er først bleven publiceret de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger, og Høiofrigheds Befalinger dernest

Ole Fabiansøn Fosmarken og Magne Mogensøn Yttre Arnes udgivne Skiøde til Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde paa Gaarden Fogstad, skyldende aarlig 18 mark Smørs landskyld, dat/erit Yttre Arne d/en 2 Decembr/is 1713 ./.

Mad/a/me Catharina de Creqvies udgivne bøxelseddel til Anders Mikkels/øn paa 5/16 parter udi een tønde Lax udi Dale, hvorføre er betalt landskyld bøxel 2 Rdlr: dat/erit Bergen d/en 28 Febr/uarij 1713 ./.

Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelbrev til Ole Mikkelsøn paa 1 p/un/d Smør 1 Mæle Malt og 1 Qvarter Malt udi Gaarden Tuenæs i Arne Skibbrede beliggende, hvorføre er Taget bøxel 7 Rdlr 2 mark 8 s/killing daterit Berg/en d/en 24 Febr/uarij 1713.

Johannes Øfste-Mieldes udgivne bøxelseddel til Ole Olson paa et p/un/d Smør udi Gaarden Bukkesteen, uden bøxel af ham udsted dat/erit Indre Arne d/en 4de Decembr/is 1713.

D/en 5te dito er Retten igien sammesteds holdet nærværende forhen specificerede hvorda

Bøidelensmanden Børge Selvig efter ordre af fogeden haver ladet stevne Iver paa Hougen, Rønnils kaldet, Halsten og Steffen Hiorteland Jacob og Jørgen paa Hieronimus Vibusches Grund, fordi (de) ej, efter tilsigelse har vildet fløtte Capitain Sundt, som hid var opskikket med fri pads at afhente Kongens Penger.

De indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Steffen *Flacqtvæt møtte og paa Joen Borkelands Veigne, som ligger siug, møtte ingen som Varselet kunde afhiemle; da beroer med Sagen til Stevnemaalet loulig bliver afhiemlet.

1713: 78

Nok stevnes de som Vare tilsagde at reise til Stiftamptmanden med hands magtpaaliggende breve; hvilke ej har vildet dem fremføre nemblig Cornelius Sandersøn Nordfiord, Mogens og Rebekke paa Hougen, alle til Vedbørlig straf.

De indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa deris Veigne:

Stevnevidnerne Steffen Flachtvet, som møtte, og Lensmanden paa dend Siuge Joen Børkelands Veigne afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt dem til dette Ting, for denne Sag, til dette sted med mere end 4re Ugers Varsel.

Fogeden paastod Laugdags foreleggelse til Nestholdende Ting her i Skibbredet at møde.

Afsagt.

De indstevnte for Sagen, Cornelius Sandersøn Nordfiord, Mogens og Rebekke paa Hougen forelægges Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Dito haver ladet stevne Brite Hansdatter, som nu skal ligge i Barselseng hoes Siri Grete udi Sandvigen dom at lide for hendes begangne horeri og Barneavling, og som hon har angivet for Giøde Traavigen, een Koene i Bergen boende ved Reiperbanen at Elling /: Styremands Søn kaldet :/ skal Være hendes rette Barnefader, hvilket hon og skal have bekient for hendes egen Søster Marte Lyngbye, saavelsom for Marte Laxevaag og Ane Laxevaagnesset, altsaa haver i eenhver af disse benefnte til tinge med 4re Ugers Varsel at indkalde til Vidnisbyrd, og drengen Elling Ellingsøn til Vedermæle.

De indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa deris Veigne:

Stevnevidnerne Steffen Flachtvæt og Lensmanden Børge Selvig paa det andet Stevnevidnis Joen Birkelands Veigne som nu ligger siug, afhiemlede med eed og opragte fingre at de vare louligen stevnte og talte med dem alle selv, uden med drengen Elling Ellingsøns Moder:

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte.

Afsagt.

Brite Hansdatter, saavelsom Elling Ellingsøn forelægges laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen og Sigtelsen saafremt ej Dom efter hvis (det som) irttesat bliver, skal Vorde afsagt; de 4re indstevnte Vidnisbyrd Giøde Traavigen, Marte Lyngbye, Marte LaxeVaag og Ane Laxevaagnesset, som ere uden for dette Skibbrede, kand ej fra deris Rette Værneting imod Loven drages, hvorføre de for deris eget forum vil indkaldes deris Vidnisbyrder at aflegge, uden de selv godvillig, for at spares Videre Omkostning og Umage, vil aflegge deris edlige forklaringer her.

Erik Aalmaas haver ladet Stevne Ole Hole for Ubeqvemme og nærgaaende ord, at hand haver sagt til ham udi eet bryllup paa Indre-Taqvam at paa Aasene neppe findis 3de skikkelige Mænd undtagen Lensmanden, Børge Selvig, dog ikkun over det halve Skibbrede, ikke over tytebærkoggerne, Mogens *Flacqtvæt, meente hand at Være een skikkelig Mand, og Ole Melkeraa kunde Være een skikkelig Mand, men hand bød sit fanden i Vold.

Ole Hole møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Tørres i Aadne og Nils Aadne, tvende boesatte Mænd her i Tinglaget

1713: 78b

afhiemlede med eed og opragte fingre, at de nu om Loven a...: Var har stevnt ham med Loulig 16 dages Varsel til i dag for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.

Citanten forklarede at dend indstevnte, siden hand fornam at Citanten havde lovet at indkalde ham for Retten, for disse Ubeqvemme ord, gav ham først gode ord; men siden sagde hand om dend heele Almue paa Aasene, at hand Ved vel at der neppe findis een Mand som kand være Værdig at betiene Retten. Hvilket hand med disse nafngivne Vidnisbyrd, Ole Taqvam, Mogens Taqvam; Ole Vig af Mielde Skibbrede og Lars Brudvig. De begge sidste i Mielde Skibbrede.

Sagen blev da forafskediget.

Denne Sag vil først efter deris Majestets allernaadigste forordnings tilhold, deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden foredrages til *mermere (nermere) ordre og dens paakiendelse og udfør.

Iver Hakenæs haver ladet indkalde Ole Birkeland af Haasanger Skibbrede til at anhøre

Vidnisbyrdenes Ole Lødtvet, og Mogens Lødtvets edlige forklaringer angaaende dend begynte overlast af Ole Birkeland mod ham \til Tingsvidnes erholdelse/

Ole Birkeland møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Nils Bernæs og Askild Bernæs afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt Ole Birkeland med mere end 4re Ugers Varsel til at anhøre disse Vidnisbyrders forklaringer:

Det eene Vidne Mogens Lødtvet møtte ikke, som angivis at Være Siug, det andet Vidne Ole Lødtvet møtte og Vedtog at være loulig stevnt til at aflegge sit eedelige Vidnisbyrd i denne Sag: hvilkets forklaring at anhøre Citanten var forlangende; for hvilket Vidnisbyrd først eden blev oplæst, og tilholdet at Vidne sin Sandhed, og efterat hand for Retten havde aflagt sin eed, sin sandhed at Vidne, forklarede saaledes at udi Attestantens Huus slog Ole Birkeland \efter/ Iver Hagenæs med sin Knytte næve, men blev ikke var at hand ramte ham, men som Ole Birkeland fornam at hand slog fejl greb til Iver Hakenæs sit haar og rev ham fra sit Sæde efter haaret ner i GulVet, hvorpaa Iver Hakenæs greb Ole Birkeland i sit haar igien for at hielpe sig og da fik de strax skille dem ad. Hvorpaa de bleve Venner igien, og bød Iver Hakenæs Ole Birkeland hiem paa een gang drikke. Hvorpaa de gave sig paa Vejen og gik attestanten med med een lykte for at lyse dem, og som de Vare komne om Lødtvet Gaarden, saa Sprang Ole for i Vejen, og som de Vare komne et stykke norden for huusene, bleve de Vare at Ole Birkeland med sin øx, som hand bar med sig, huggede i Lødtvets Skogen med mørkeste natten, og da hand havde hugget noget løb hand fra et sted til et andet; og blev saa siddende ved een eenebrake hvor attestanten kom til ham og lysede ham og som attestanten gik for i Vejen med lykten, gik Ole Birkeland ud af Vejen paa noget iis, hvor hand falt, om endskiønt attestanten advarede ham at hand ikke skulle gaa den Vej, Og som de komne paa Isen hvor Iver Hakenæs var staaende, da sagde Iver til ham du Var Værd een diefvel i kveld for din uskikkelige adfærd, da greb Ole fot paa Iver og bar det over ende med dem begge og holt een anden i haaret paa isen, og som de komme opigien, løb Ole fra dem bort paa Isen og sagde, kom nu, nu er jeg ferdig med tvende kniver at anamme eder, men som det Var mørkt kunde attestanten ikke see enten hand havde een eller tvende

1713: 79

kniver. Hvorpaa Ole een stund derefter, rente til Iver og lagde til ham i Skulderen, men enten hand havde kniv i haanden eller ej kunde hand ikke vide, eftersom Ole for i Vejen havde udstekt begge løkterne, baade dend attestanten havde baaret og den Iver Hakenæs havde; dog raabte attestanten til Ole Tag eder Vare hvad i gjør. Derpaa saaeg hand Iver falde ned paa Isen af et Slag som Ole gav ham, og løbte fra ham og spurte Iver om hand Vilde have mere: men Iver bad om fred: Og da Iver kom op igien Var hand saa øren af slaget at hand neppe kunde gaae, og gik saa een afveg for undkomme Ole Birkeland; Og blev attestanten Var blod af Iver Hakenæs. Attestanten forklarede siden, at dend tid Iver laag seeniste gang paa Isen, kom Ole Birkeland til ham og sagde, rek tungen din ud, jeg vil skiære hand af dig, da bad Iver igien om fred. Og som attestanten og Ole gik nu alleene paa Isen, sagde hand til attestanten, har du ikke een lang kniv at laane mig, da svarede attestanten nej, mine kniver ligger hiemme, hvorpaa Ole Birkeland følede i hands slire, om hand havde nogen, da siger attestanten til Ole Birkeland, een hver maa agte sig hvad hand gjør, hvortil Ole Svarede, aa det er som een skremsel ikkun. Omsider kom Ole og attestanten til Citantens huus Hagenæs hvor Citanten sad i stuen, og som de der Vare ankomne gik Ole Birkeland først ind, og attestanten bag efter, Da saaeg hand Iver sidde paa sit forstæd og bløde mangfoldig; da sagde Iver Hagenæs til Ole Birkeland, haver du ikke gjort vel i aften; hvortil Ole svarede, du haver ikke faaet meget af det du skal faae, menede eller fordrede Citanten fra sit forstæde i sin egen stue og vilde slaa ham mere: og saaeg ikke attestanten siden at Ole Birkeland rørte ham mere.

Afsagt.

Som Mogens Lødtvet berettes at Være siug, da i følge af Lovens beordres disse 2de Mænd af Retten, nafnlige Ole Brudvig og Ole Fosmarken at drage til ham og hands eedlige forklaring anhøre og siden detz forklaring til tinge fremføre; og Ole Birkeland deris forklaring at anhøre.

Og som efter paaraabelse ej flere indfant sig som vilde gaa i Rette og Sager havde at fremføre, blev andet foretaget.

Dernest blev foretaget her i Skibbredet med 6 af de Velholdneste og 6 af de ringere Bønder, efter Høiøfrigheds ordre taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1713: hvilke Mænd, nafnlige: Jens Indste Haarvig, Hans Houkaas, Ole Hougland Mogens Veaa, Mogens Vaxdal, Unge Mogens Vaxdal, Anders Dale, Nils og Mogens Hiorteland, Johannes og Ole Tuenæs, Ole Taqvam; af hvilke Mogens Veaa som sagdis Siug og begge Mogenser Vaxdal ej møtte: de andre bleve paaraabte og een hver i sær tilspuorte om de efter Høiøfrigheds ordre vilde aflegge deris Eed for os, saaledes det de uden Villie og Venskab, had, niid eller interesse vil ligne denne allernaadigste paabudne dagskat imellem Landsaatterne i Arne Skibbrede billig og forsvarlig ? hvortil een hver for sig svarede nej, det de det ikke Vilde; hvilket Laugrettet blev tilholdet at erindres.

1713: 79b

Siden blev restancen for de ordinaire og extraordinaire Skatter for Aar 1713 lydeligen for Almuen oplæst, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden og af mig med Bøidelensmanden og Laugrettet forseiglet, og fogeden tilbage leverit.

Til slutning blev Laugrettesmænd opnæfnt, som tilstundende Aar 1714 Retten skulle betiene nemblig 6 gamle som tilforne hoes Laugmanden har aflagt sin eed: nafnlige: Anders Indre Arne, Mogens Sem, Johannes Larsøn Tuenæs, Mogens Mithaarvig, Gregorius Toft, Ole Vestelien; og 2de Unge, som først haver at aflegge deris Laugrette seed hoes Laugmanden til Rettens betiening: Siur Qvame, og Erik Aadnetvet, hvornest Retten og Tinget denne sinde her blev ophævet.

Anno 1713 d/en 6 December er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Mielde Skibbredes Almue paa Gaarden Reistad, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og edsorne Laugrettesmænd, nafnlige Anders Askeland, Johannes Johans/øn Øfste-Mielde, Knud Vikno, Haldor Vikno, Baste Mogensøn Reistad, Steffen Eide, Anders Præstun, Lars Vefle, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed ædruelighed og erbødighed, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, Naadigste ordres og høiøfrigheds Befalinger, som forhen findis specificerede - dernest

Severin Seehuusens udgivne Bøxelbrev til Helje Andersøn paa 1 p/un/d (smør) og 16 Kander Malt udi Gaarden Revem dat/erit Berg/en d/en 2 Decembr/is 1713 ./.

Alida S/a/l/ig/ Hermand Gaardmands udgivne bøxelbrev til Jens Olsøn paa 1/2 løb Smør 1 Mæle korn udi Rødland uden bøxel, dat/erit Mielde d/en 6. Aprilis 1712 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Erik Johansøn paa 1/2 løb (smør) og 1 Mæle Malt udi Gaarden Rødland, dat/erit Mielde d/en 2 Aprilis 1713 ./.

Og efterat Skatterne Vare oppebaarne, saavit som denne tid af Almuen blev betalt, foretages Sagerne:

Og havde da Bøidelensmanden ladet stevne Lars Yttre Brudvig og Joen Yttre Brudvig fordi de imod Loven har ladet Tingstikken hvile, og dend ej efter ordre udsent og fremført fra sig.

De indstevnte møtte personlig for Retten og vedtog at Være louligen stevnte for denne Sag til dette Ting, dag og stæd. De indstevnte forklarede at saa snart de fik den leverede de een liden dreng til at tre fra sig, som efter tilspørgelse siden Sanct hans dag i sommer skal Være træd i sit 15 aar, til neste Gaard Hekkland og satte Tingstikken i Gaardens huuser;

Lensmanden derimod paastod at de indstevnte ere pligtige til afsende fra sig med et Vidne, som kunde staa til ord og end og ikke med et barn og derfor for deris modVillighed eller forsømmelse at Vorde anseet efter Loven, efterdi Tingbudet derfor er vordet forsømt.

Afsagt.

Som denne tid ingen special forklaring giøres paa hvor mange Mænd tinget haver forsømt, og dog befindis forseelse med Tingbudet begaaet af de indstevnte Mænd, da kiendes for Ret, at de indstevnte Lars Yttre Brudvig og Joen Yttre Brudvig, som befindis aarsage i dends forsømmelse bør bøde hver i Tingvide (Norsk Hist. Leksikon: Tingvite = bøter for brot på tinget sine ordensreglar. Særleg om forsømmelse av møteplikten) 1/2 Rdlr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møinichen Rector for Bergens Skoele og Sogne-Præst til Hammer, haver ladet stevne Opsidderne paa Gaarden Røvem, nafnlige, Ole Mogens, Anders Knud, Johannes Mogens Olsøn og Helje, at betale ham den aarlige afgift et faar med sin Uld, af dets plads Røvems Gaard underliggende og Rectoratet tilhørende; som de til hands formænd forrige Rectores aarlig svaret haver, og som de fra 1709 til 1713 nu i 5 aars tid haver dermed indesid og hand ej, efter mindelig ansøgning har kundet erlange den afgift hand tilkommer, er hand forarsaget for denne ret at søge Dem til Vedbørlig betaling og

1713: 80

Processens Omkostnings erstattelse.

Af de indstevnte møtte, Mogens og Mogens Olsøn, Anders, Knud og Helje, og vedtog paa egne og fraværendes Veigne at Være louligen stevnte for denne Sag og til dette Ting og kunde ikke negte at de jo bør svare aarlig det faar og ej heller har de negtet ham det, eller vil negte ham det, men de paastaar at hand selv bør hente.

Lensmanden Johannes Øfste Mielde indgav Rector á Møinichens skriftlige indleg af dato Berg/en d/en 28 Nov/embris 1713 som blev læst.

De indstevnte forklarede at de retteligen ere skyldige ham de 5 faar og ej heller negter ham aarlig et faar med sin uld men paastaar endnu som tilforne at hand bør hente dem.

Afsagt.

Som opsidderne paa gaarden Røvem ej benegter det de jo ere pligtige at svare Citanten deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møinichen, som forrige Rectors for Bergens Skoele aarlig et faar med sin fulde Uld og at være ham pligtig de søgende 5 faar, for dend plads Røvem

underliggende, som af dem bruges, Rectoratet tilhørende; men alleene paastaar at Citanten det hoes dem aarlig bør afhente og de ej pligtige at tilføre ham det; da som dette er een aarlig afgift, som Opsidderne paa Gaarden Røvem, Rectores aarlig har svaret, saa er det og billigt i sig selv at samme afgift til Citantens Huus og boepæl af dem bør føres; Og kiendes derfor for Ret at de indstevnte opsiddere paa Gaarden Røvem, nafnlige, Ole, Mogens, Anders, Knud, Johannes, Mogens Olsøn og Helje, bør inden 15 dager under Nam levere \tilsammen/ Citanten de ham resterende og pligtige 5 faar med sin fulde Uld, og derforuden aarlig svare og fremføre til Citanten et forsvarligt faar med sin Uld og end betale ham til sammen, for denne Processis Omkostning 4 mark danske, under lige adfærd efter loven.

Dernest blev *faaretaget taxationen for dend allernaadigste paabudne dagskat for Aar 1713 med 6 af de Velholdneste og 6 af de ringere Bønder, nafnlige Nils Burkeland, Baste Røskeland, Anders Stokke, Hans Ronhofde, Børje Ronhofde, Baste Mogensøn Reistad, Nils Eriksøn Reistad, Johannes Schaftuun, Anders Havre, Baste Austad, Knud Mæle, og Siur Littun, som tillige med os, efter Høiøfrigheds befaling, grundet paa Kongl/ig allernaadigste ordre, skulle taxere denne allernaadigste paabudne dagskat imellem Landsaatterne i Mielde Skibbrede: og først for fogeden og mig aflegge derpaa sin corporlig eed det de samme taxation billig og forsvarlig skulle taxere uden had, niid, eller interesse: hvorpaa de bleve paaraabte for Retten og tilspuurte saa mange tilstæde Vare, om de efter høiøfrigheds ordre, samme deris eed for os ville aflegge, og derefter med os taxere ? hvortil alle som tilstæde Vare, undtagen Anders Stokke, Anders Havre og Siur Littun, svarede eenhver for sig nej, det de det ikke Vilde; hvilket blev tilholdet Laugrettet at erindre, om Høi øfrighed det videre skulle forlange.

Siden blev restancen lydelig for almuen oplæst, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden og af mig med Bøidelensmanden og samptlige Laugrettet forseiglet, og fogeden igien tilbage leverit.

Endelig blev Laugrettesmænd opnæfnet som tilstundende Aar 1714 Retten skulle betiene; nemblig gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettes eed, Nils Askeland og Nils Mitmielde, Nils Vikno, Anders Stokke, Johannes Schaftuun, Johannes Havre: og 2de Unge som først haver at aflegge deris Laugrettesed for Laugmanden nemblig, Iver Røskeland, og Aamund Græve, og dermed blev Retten denne sinde her ophævet ./.

1713

1714

1714: 80b

Anno 1714 d/en 3 Februarij er holdet restantz Ting udi Storesandvigen nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bøidelensmanden Børge Selvigen, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, nafnlige, Daniel Varner, Rasmus Ingebrigtsøn, Lars Aastvet, Jørgen Jordal, Hans Selvigen, Rasmus Hitland, Gregus Souraas, Lars Angeltvet, med mere Tingsøgende Almue;

Hvorda først Sagerne blev foretagne og havde da

Bøidelensmanden efter forrige tiltale ladet indkalde Brite Hansdatter, som haver udlagt Elling Ellingsøn til sin Barnefader, item Elling Ellingsøn; og de forrige Vidner Giøde Traavigen Marte *Lynby (Lyngbye) og Ane LaxeVaagnesset, samt Marte Laxevaag.

Brite Hansdatter efter 3de gangen paaraabelse møtte ikke;

Paa Elling Ellingsøns Veigne møtte Procurator Lambert Harder som hands neste frende.

Og Vidnisbyrdene møtte alle undtagen Marte Laxevaag;

Mons/ieu/r Harder svarede paa sin frendes Elling Ellingsøns Veigne at hand gandske er Uskyldig i denne sigtelse, og reserverer sig sin tiltale for saadan .pa..est sigtelse og ibragte Proces, mod de indstevnte Vidnisbyrd, protesterede hand saa vit de hannem skal Være paagiældende ikke at komme ham til nogen præjudice dog forklarede at være stevnt til at anhøre deris forklaringer ellers erbød hand sig at bevise det hand ikke paa de tider har Været tilstæde i Laudømmet, da hon dette avlede Barn skal have undfanget, saa hand med een god samvittighed Ved sig fri at Være hendes Barnefader, foruden, at hon ved sit skriftemaal for lejermaalet har bekient sin Rette barnefader, hvorom hand til neste Ting Vilde forskaaffe bevis.

Fogeden paastod at de indstevnte Vidnisbyrd maatte forhøres: hvorda eden blev dem alle forelagt: og tilhølt at Vidne sandferdelig: og blev da først fremkaldet Giø Traavigen: som efter edens afleggelse forklarede: som var een boesat Koene i Bergen Ved Reberbanen, Brite Hansdatters fadersøster: at hon een 3 Uger førend Brite Hansdatter Var kommen i Barselseng blev hentet fra Byen til hende i Storesandvigen, som den tid Var i Jacob Hingstis huus, hvor ermelte Brite Hansdatter bekiente for attestantinden at Være frugtsommelig, og naufngav sin Barnefader den tid at Være Elling Styremands Søn, og sagde det staar ikke paa hand er riig nok; men \Elling/ var ikke hoes dend tid:

Dernest blev fremkaldet Ane Laxevaagnesset som efter edens afleggelse forklarede: een boende Koene paa LaxeVaagnesset, Brite Hansdatters fadersøster; at Brite Hansdatter kom til hende der hon er boende paa Laxevaagnesset ungefær 3 eller fire Uger førend hon kom i Barselseng og bekiente *af (at) Elling Styremands Søn Var hendes Barnefader: men Elling Styremands Søn var ej tilstæde.

Dernest blev fremkaldet Marte *Lynbye (Lyngbye), Brite Hansdatters egen Søster, som efter edens Afleggelse forklarede: at otte dager for S/anc/t Hans dag kom Brite Hansdatter til hende og bekiente at Elling Styremands Søn var hendes Barnefader.

Afsagt.

Dend begierte dilation til neste Ting at afbevise Elling Ellingsøns fraværelse, og producere Prestens attest om hvem til Barnefader er udlagt bevilges S/igneu/r Harder, Elling Ellingsøns frende til neste Ting til Sagens Endelig paakiendelse.

Lensmanden efter ordre af fogeden haver ladet stevne Iver paa

1714: 81

Hougen, *Rød Nils*, Halsteen og Steffen Hiorteland, Jacob *og (på) Hieronymus Vibuschis plads fordi de ej efter tilsigelse, har Vildet fløtte Capitain Sundt /: som her Var opsent at afhente Kongens Penger /: til Alvestrømmen, og var bevilget fri fløtning med Kongens Penger.

Alle de indstevnte møtte undtagen Steffen Hiorteland og vedtog at Være louligen stevnte: {Skafferen Steffen Flachtvæt} Jacob Jordal og Johannes Skaffer afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham Loulig til dette Ting og sted.

Iver Mogensøn og Nils Nils/øn forklarede at de begge ikke Vare hiemme men ude paa Lange Veje og vilde gierne have betalt een Mand i deres sted og ej vil veigre nogen fløtning.

Halsteen og Jørgen forklarede at have været i Byen og vilde fløttet Stiftamptmanden; og fik

frihed hiem, men denne fløtning Var det ikke, thi de vare tilsagde at fløtte Capitain Sundt; det forklarede hand at aldrig Være forsømt Aflig, thi Vidnisbyrd skulle det overbevise: men Vidnisbyrdene kunde hand ikke nafngive.

Jacob *paa Hieronymus Vibuscis plads, svarede sig saaledes med ham at Være foraccorderit at hand skal være fri for ald fløtning og smaaredsler, og Vibusch hands efne det at fornøje: men som saadant ej er af Vibusch {p}tilstaaen som foruden dette hertil ej Var stevnet begierede fogeden Dom til sine udlagde Pengers erstatning for fløtningen, i det øvrige Var hand begierende at dend udeblivende Steffen Hiorteland maatte forelægges Laudag til neste Ting at Møde.

Afsagt.

Vel forklarer Halsteen og Jørgen ej at have forseet sig udi dend tilsagde fløtning ved Capitain Sundt, foregivende at de med tvende Vidner kunde afbevise deris Uskyldighed, som de dog efter tilspørgelse af Retten ej har kundet nafngive eller opnefne, thi kand deris paastand ej billiges; og som Iver Mogensøn og Nils Nilsøn ej har betalt deris, som fogeden har lejet for dem, Vil det endnu betales; hvad accord Jacob paa Vibuscis Plads har gjort med sin Ejere, kand ej *Vedkommende fogeden; Men Retten anseer dem alle skyldige: Hvorfore de tilfindis at erstatte fogeden S/igneu/r Daniel Rafnberg hver 1 mark for de for dem udlagde Penger for fløtnings forsømmelse, inden 15 dager under Nam efter Loven, uden videre omkostning, Steffen Hiorteland som ej denne sinde har mødt gives laudag til neste Ting at møde, og svare til Sagen saafremt ej Dom skal afsiges; \dog/ Haver helles Jacob paa Vibuschis plads sin reservation paa louligst maade som hand best ved og kand sin refusion at søge.

Anno 1714 d/en 8 Februarij er efter Velædle og Velbyrdige Frue Zidsele Kaasis, samt hendes Lauværges Velædle og Velbyrdige H/er/r Laugmand Nils Knags begier holdet Aastedz-Ret paa Gaarden Houland; med Sex af fogeden dertil opnefnte Mænd; Lensmanden Børge Selvigen, Gregorius Lie, Mogens Flachtvæt, Mogens Blindem, Nils Hiorteland, og Mogens Hiorteland, og Jørgen Jordal,

1714: 81b

til at holde een Loulig Huusebesigtelse, efter Salig afdøde Enkemand Rasmus Hougland, paa samme Gaard Houland, hvortil Var indkaldet dend afdødes Søn som nærværende Var, Hans Rasmusøn Houland, tillige med Creditorerne, hvoraf ingen møtte: som dog efter Lensmanden og Ole Houglands forklaringer vare advarede: thi begynte Vi da Huusenes brøstfeldighed at beskue, og 1.

1. Borgstuen: som befantes indvendig at fattes Benker og Gulv hvortil behøvedes 5 tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylden er 1 Rdlr 1 mark 8 s/killing item 4re tillaaser for 1 mark for 2de Mænd 3de dager at arbeide 1 Rdlr; Taget Kunde forbedres med 2 Vaager Næver, som vil Kaaste med arbeidsløn 2 mark 8 s/killing er til sammen - 2 Rdlr 5 mark.

2. Boen befantes temmelig; dog fattedes dend Bordtag, hvortil kunde tilgaa 6 tylter á 1 mark 8 s/killing er 1 Rdlr 3 mark, arbeidsløn dertil 3 mark; Indvendig fattedes hon Gulv, hvortil behøvedes 3 tylter Bord á 1 mark 8 s/killing er 4 mark 8 s/killing, Tillaaser og arbeidsløn dertil 3 mark, er til sammen 3 Rdlr 1 mark 8 s/killing.

3. Dend anden Boe fattedes Bordtag paa dend Østre side og kunde tekkes med 1 tylt Bord, er 1 mark 8 s/killing arbeidsløn dertil 1 mark; Gulvet kunde legges med 1 tylt Bord, som vil kaaste med arbeidsløn og tillaaser 3 mark - er til sammen 5 mark 8 s/killing.

4. Ildhuuset kunde forbedres med 1 tylt Bord som vil kaaste med arbeidsløn og tilfang 3

mark.

5. Løen tillige med Hestestalden kunde ikke forbedres ringere end med 5 Rdlr; hvorfor Mændene selv vilde forfærdige hende om forlangedes.

6. Floren kunde forbedres med *Svilld, bortag, Tag, skruearbeid, materialer og arbeidsløn - 3 Rdlr.

Saa disse huusers aabod er i alt uden paagaende Omkostninger - 15 rdlr 0 mark 0 s/killing.

Denne forretnings Omkostning specificeris herhoes Sorenskriverens reise paa hans egen bekostning og fortæring frem og tilbages betalis med 1 Rdlr 2 mark, forseiglingspeng 1 mark 4 s/killing. Dagens forretning af medynk denne sinde 2 rdlr. Forretningens beskrivelse med forseiglet Papir 3 mark 8 s/killing - er 4 rdlr 12 s/killing. Lensmanden for sin Umage 2 mark 8 s/killing med at tilsige, og de Sex mænd hver 1 mark 8 s/killing er 1 Rdlr 3 mark, er til sammen 6 Rdlr 4 s/killing, hvilken forretning denne dag blev tilendebragt.

Da som den afdøde Rasmus Hougland er befunden skyldig i disse huusers brøstfeldighed, tilfindis hand at svare sin Jordejer Velbyrdige frue Zidsele Kaases foruden de paalagde 15 Rdlr i huusebod denne paagaende Omkostning med 6 Rdlr 4 s/killing.

Anno 1714 d/en 13 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Herlø Skibbredes Almue paa Gaarden Frechau, nerværende Kongl/ig Majest/ets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelsmanden Rasmus Frommereid og edsorne og tilforordnede LaugRettesmænd, Ole Haatoft, Aadne Refschar, Mikkell Næsse, Jacob Rogns, Mogens Frechau for Halver Holme, Iver Hopland, Anders Toft og Baste Siurdal, med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først bleven oplæst.

1. Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om de ordinaire Skatter for Aar 1714, dat/erit d/en 2den Januarij 1714 ./.

2. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning hvorledis Horer og horkarle skal straffes, som ej deris Lejermaals Bøder kand betale dat/erit Kiøbenhafn d/en 5te Januarij 1714.

3. Det Høikongl/ig RenteCamers ordre til fogeden Rafnberg at officererne ej Videre med deris tillagde frigaarder, maa befatte, men lade sig nøje med 20 Rdlr dat/erit RenteCameret d/en 21 Januarij 1713.

1714: 82

4de Det Høikongl/ig RenteCamers forklaring om dagskatten og de andre extraordinaire Skatter: dat/erit RenteCameret d/en 4 Nov/embris 1713.

5. RenteCameretz ordre om at officererne ej med deris tillagde frigaarder maa befatte, men lade sig nøje med 20 Rdlr afgift, dat/erit RenteCameret d/en 27 Januarij 1714 ./.

6. Slotz Lovens Naadigste anordning at Hamborger Skibe og Gods ej maa indkomme, saalenge dend Smitsomme Siuge grasserer, dat/erit Aggerhuus-Slot, d/en 19 Octob/ris 1713 ./.

7. Slotz Lovens naadigste anordning om Lybek og Rostochs pakgods ej at indføres, saalenge dend smitsomme Siuge grasserer uden de ere forsiunede med dygtige attester dat/erit Aggerhuus-Slot d/en 13 Octob/ris 1713 ./.

8. RenteCameretz anordning at Kongens assignerede gods ej skal svare Odel og Rostieniste, dat/erit RenteCameret d/en 3 Febr/uarij 1714.

9. Stiftbefalingsmanden og Biscoppens proclama om Tiendens forpagtning dat/erit Bergen d/en 13 Febr/uarij 1714.

10. Deris Høiædle Velbaarendheds Stiftbefalingsmandens ordre om Soldater og Matroser, som Stripper omkring Landet, og landetz Indbyggere foruroeliger, at paaGribes og til Vedbørlig straf at fremsendes, dat/erit Berg/en d/en 28 Decembr/is 1713.

11. Ditoes høi respective ordre om de, ved sidste completering, deserterede Soldater, at paagribes, dat/erit Berg/en d/en 24 Febr/uarij 1714.

12. Velb/yardige frue Sidsele Kaasis udgivne Bøxelbrev til Ole Nilsøn, paa 1/2 løb Smør udi Gaarden Rosland, i Herløe Skibbrede beliggende, dat/erit Herløe d/en 12 Martj 1714 ./.

Fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om de andet Kand sige end at hand jo, fra dette Tingsted til andet, haver betalt eenhver af Almuen, som ham har skydset \1713/ for hver Miil 4 s/killing danske ? hvortil de svarede samptlige ja, at enhver af dem som fløttet haver, sin rigtige betaling 4 s/killing milen, af fogeden prompte bekommet haver: hvilket hand under Rettens Seigl, til tingsVidne Var forlangende, som blev bevilget.

Og som ingen Sager Vare indkaldede, som kunde og burde paakiendes, blev Retten denne sinde her ophævet.

Anno 1714 d/en 14 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Radøe Skibbredes Almue udi BrudKnappen, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne Laugrettesmænd nafnlige: Ole Vaagenes, Johannes Qvisteen, Halvor Indre Sæbøe, Joen Solem, Nils Indre Sæbøe, Anders Helle, Anders Fieldsende, Arne Qvalem med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først Tinglyst, alle de Allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger, og Høi-øfrigheds befalinger, som paa Frechaug tingsted, ere Tinglyste og publicerede:

1. Margareta Von Hattens udgivne bøkelseddel til Rasmus Anders/øn Søre-Solem paa 18 mark (smør) og 18 Kander Malt udi Sør-Lie dat/erit 9 Jan/uarij 1714.

2. Margareta Von Hattens udgivne Bøxelbrev til *Biørgaa Olsøn paa 2 p/un/d og 16 mark *Kander Malt udi Øfre-Solem, dat/erit Berg/en d/en 24 Febr/uarij 1714.

Dernest blev foretaget Sagerne og havde da

Knud Soltvet ved tvende Vidner Hans Vettaas og Simon Indre Sæbøe ladet stevne Johannes Thommesøn Soltvet for øvede Skioldzord imod ham hans ære og Lempe til forkleinelse: til Vidner derom havde hand Mogens Noranger og Rasmus Miøs.

Dend indstevnte for Sagen tillige med Vidnerne møtte og Vedtoge paa alle sider at Være louligen stevnte.

Afsagt.

Sagen Vil først deris Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden foredrages, til nermere ordre om dessens foretagelse.

1714: 82b

Nils Vettaas haver ladet stevne Magne Noranger fordi hand ikke vil levere det barnegods som

Guri Vettaas var tilhørende, hvilket forermelte Magne Noranger ej vil gjøre rigtighed for, og tillige ladet indkalde ham at producere, som formynder, Skiftebrevet, som hand haver eller Lodseddelen hands hustrue Guri tilhørende, at deraf kand sees hvad hende tilkommer.

Magne Noranger møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Hans Vettaas og Simon Indre Sæbøe, møtte for Retten og med eed og opragte fingre afhiemlede det de haver loulig stevnt Magne Noranger for denne Sag og til dette Ting, Sted og dag, dog ikke førend i Morgen 14 dager, efter examination.

Afsagt.

Siden Stevnevidnerne afhiemler ej at have givet dend indstevnte loulig fiorten dages Varsel, da kand ingen Rettergang imod ham tillades førend ham gives dend loulige Varsel, som Loven omtaler, hvilket naar sker, skal Videre udi Sagen kiendes hvis Ret er.

Siden fremkom for Retten Rasmus Mikkelsøn og Mikkil Rasmusøn Marøen og tilspuurte tilstæde Værende Almue, om dem ikke vitterligt er, at for dem begge d/en 30 Januarij 1714 er ved Ulykkelig ildebrand for dem til sammen i aske nedlagt, een floer med 16 fuldvoxne Nød udi, som de felles ejede, foruden dette, at 1702 og 1705 for dem begge deris heele brugende Gaardepartz huuser og ejendeeler bleve afbrente og udi aske lagde; saa de nu udi saa kort tid haver lidde 3de skadelige Ildebrander, og gandske ere forarmede, som haver et brug 2 p/un/d og 12 mark S/mør *? hvortil Laugrettes og tilstæde Værende Almue svarede, at hvad forebragt er af dem sig i alle maader sandferdig forholder, det de Vel Vidende, og med god samvittighed \vil og/ kand bevidne: hvilket de forermelte mænd under Rettens forseigling til Tingsvidne var forlangende, som blev bevilget.

Ligeledes tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstæde Værende Almue af Radø Skibbrede, om nogen af dem andet kand sige end at hand jo det aar 1713 fra dette Tingsted til andet, haver fornøjet een hver af Almuen, som ham skydset haver paa Tingreisen rigtig foer *hver miil 4 s/killling danske ? hvortil de svarede samptlige at dem rigtig er betalt 4 s/killling miilen som ham skydset haver aar 1713 hvilket hand under Rettens forseigling (tingsvitne) Var forlangende, som blev bevilget.

Derefter begierede fogeden et Tingvidne, om ikke efterskrevne Gaarder, nemblig Brattoule Smør 2 p/un/d 12 mark, Halland 2 p/un/d og Kaalaas Toe pund 10 1/2 mark alle i Radø Skibbrede beliggende, for afvigte Aar 1713 haver ligget Øde og Usaaede, hvorover ingen Tiende for afvigte Aar af bemelte Gaarder ere betalte ? hvortil de alle *eenstemmig svarede at dennem noksom Var vitterligt at forbemelte Gaarder for afvigte Aar 1713 haver ligget øde og Usaaede og ingen Tiende deraf er vorden betalt; hvilket alt fogeden begierede til Tingsvidnes erholdelse, som ikke er kundet bleven negtet.

Og som intet Videre paa dette Tingsted efter paaraabelse af Sager eller andet forefalt blev Tinget denne sinde paa dette Sted Ophævet.

Anno 1714 d/en 15 Martij er holdet Vaar, restantz og Sage Ting, med Allenfitz Skibbredes Almue udi BrudKnappen, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Elluf Mundal og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Iisdal, Børge Iisdal, Haaver Aalver, Nils Aase, Joen Aase, Baste Erstad, Johannes Berfiord, og Nils Berfiord med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente, er først oplæst, alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og høiøfrigheds *Befalingfalingen, som fol/io 81 og 82 findis paa Frechau Tingsted ekstraherede - dernest blev publiceret.

1. H/er/r Jonas Mechelborgs odelsret og pengemangel paa dend Gaard Icheland i Allenfits Skibbrede beliggende dat/erit Lille Hammer d/en 14 Marti 1714.

2. Anders Bessesøn Fischesets bøxelbrev til Anders Knuds/øn paa 9 mark S/mør 1/2 qvarter Malt og 1/4 deel faar udi Nore Icheland, dat/erit BrudKnappen d/en 14 Mar/tj 1714.

1714: 83

Item Ane Andersdatters tillige med hendes Lauværges Anders Ichelands bøxelbrev til Anders Knuds/øn paa 9 mark S/mør 1/2 qvarter Malt og 1/4 faar udi Nore-Icheland, dat/erit BrudKnappen d/en 14 Martj 1714.

Velbyrdige Laugmand Nils Knags paa Velb/yrdige Jomfrue Ane Margareta Lilienschiolds veigne udgivne bøxelbrev til Jacob Hansøn Nore Fosse paa 1 pund Smør og 1 tønne Korn udi Søre Fosse paa Visse conditioner, daterit Bergen d/en 12 Januarij 1714.

Ædle Severin Seehusens udgivne Bøxelbrev til Lars Halversøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønde Malt udi Fischesetter, dat/erit Bergen d/en 17de Febr/uarij 1714.

Ole Christiansøn Nedre-Mychisvolds udgivne Bøxelbrev til Mikkell Ols/øn Berraas paa 22 1/2 mark Smør og 1 1/2 Mæle Malt, udi Gaarden Nedre-Mychisvold udi Allenfits Skibbrede beliggende, dat/erit Nere-Mychisvold d/en 3 Febr/uarij 1714.

Dernest blev Sagerne foretagen efterat Skatten, saavit betalt blev, var oppebaaret, og som ingen Kongens Sager vare indstevnte blev foretaget efterfølgende indstevnte.

Hemming Jonsøn lader stevne Lars Hopland efter forrige tiltale.

Lars Hopland møtte og forklarede at hands indstevnte Vidner Nils Store-Oxe og Mikkell Grimstad af Lindaas Skibbrede som i denne Sag Vare indkaldede at Vidne ej møder, og foruden dette er den eene udenfor Tinglaget: ej heller møtte denne sinde nogen paa Citantens Veigne.

Thi blev forafskediget; at Lars Hopland paalegges til Sommertinget endelig at føre sine paaberaabte Vidnisbyrd og Citanten til Vederfølge deris forklaringer at anhøre, saafremt ej Dom skal afsiges.

Dirik Hønneken stevner Jens Kier efter forrige tiltale udi dend første Sag, og S/igneu/r Kier stevner S/igneu/r Hønneken i samme Sag med contrastevning, item Ole Fæste og Halvor Siursøn at aflegge deris eedlige forklaringer i samme Sag, alt med skriftlig kald og Varsel, dat/erit Alvestrømmen d/en 8 Febr/uarij 1714. S/igneu/r Hønnechen haver paateignet Stevnemaallet Loulig at Være forkynt og vedtog Varselet. Vidnerne møtte og for Retten og vedtog louligen at Være stevnte i denne Sag og S/igneu/r Hønnechen deris forklaringer at anhøre.

S/igneu/r {Hønnechen} Jens Kier tilspuurte Hønnechen hvem der haver tilkiendegivet ham denne Sag ? hvortil hand svarede hands pige. Item om det blev ham tilkiendegivet strax da de kom hiem efter at de havde ført marknefolket ? hvortil Hønnechen svarede, at de strax da de kom hiem tilkiendegav ham det; og dernest begierede Jens Kier at de indstevnte Vidnisbyrder

maatte under deris (ed) svare til hans spørgsmaal, og efterat eeden for Vidnisbyrdene Var lydeligen oplæst *eeden blev fremkaldet Ole Fæste: som efter edens (?) forklarede: og tilspuurte Vidnisbyrden hvor lunge dette er siden ? hvortil hand svarede at det er i høst nu Var et aar siden, dog kunde hand ikke vist vide Maaneden. Dernest tilspuurte Jens Kier attestanten om hand saa ham paa bryggen og hørte ham tiltale folkene ? hvortil hand svarede ja: at Jens Kier tillige med hands Koene begge Vare paa bryggen, og sagde Jens, far Vel i got folk, men ikke æreskienderens folk i Brudknappen. Det andet Vidnisbyrd forlangede hand ikke at føre.

Da irettesatte Jens Kier, og i kraftigste Maade paastaaer at Dirik Hønnechen i Brudknappens tiener eller dreng Halvor Siursøns Vidnisbyrd, med sin Huusbond Dirik udi denne Sag efter Lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 17 art/ichul ej maa eller Bør ansees, saa og efter d/en 16 articul, fordi Dirik sin dreng Halvor er min aabenbare Uven og avindsmand, og Er ligesaa Vel min Contrapart, som hands huusbond Dirik, derfor maa hands Vidnisbyrd ej ansees. Jeg kand sige med een god Sandhed at jeg ikke kom paa min bryg-

1714: 83b

ge dend tid Marketfolkene gik til Baads med Deris (Dirik retta til deris) roersfolk; langt mindre talte dem noget til, fordi jeg Var den tid ind udi min største stue, ej heller Viste jeg at de Vare gaaen till Baads førend jeg saa igiennem storetue Vinduerne, at de fore der frem Ved og jeg hørte Diriks tienistefolk at bruge een stor slem mund paa mig og min Koene, som ofte er skeed, men jeg svarede dem ikke et ord; da som et heelt aar er forløben, førend dette er bleven paatalt og ej loulig Vidnisbyrd er ført, forventer jeg at jeg og min Koene, efter lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 22 og 23 articler for denne tiltale bliver frikient, og Hønneken hands mig paaførte Proces bør betale mig paa Processen anvente omkostning.

Hønnechen tilspuurte ham med hvad og hvorledes hand vil bevise Halvor at være hands aabenbare Uven ? hvortil hand svarede sig at bevise det med tid og stunder: Hønnechen paastod at Jens Kier maatte tilholdes at nafngive Vidnisbyrdene, som skulle bevise at Halvor er hands *avindsmands: hvor hand nafngav Ole Fæste og ingen anden. Hønnechen paastoed at Jens Kier som ham haver skieldet og det ikke haver beviset maatte ansees efter loven og tilfindis at erstatte Processens omkostning.

Endelig producerede Jens Kier een attest fra Henrik Larsøn, som Jens Kier foregav hand nemblig Henrik Larsøn selv havde skrevet, angaaende Tiden naar dette skulle være passerit: Hønnechen begierede Copie deraf til efterretlighed.

Afsagt.

Sagen skal foredrages Stiftbefalingsmanden til nermere ordre om dessens paakiendelse.

S/igneu/r Dirik Hønnechen haver ladet stevne Jens Kier med muntlig Varsel for ham tillagde tillige med hands koene Skieldsmaal:

Jens Kier møtte for Retten og forklarede ej at Være stevnt i denne Sag. Men som Vidnesbyrdene som stevnt havde forklarer uoverensstemmende: saa Vil Jens Kier endnu loulig stevnemaal givis og nafngives Sagen hvorfor, saa skal kiendis hvis Ret er.

Ligeledes tilspuurte fogeden Laugrettet og samptlige Almue udi Allenfits Skibbrede om nogen af dem kundet andet sige, end hand jo for det Aar 1713 til een hver, som hannem fra dette Tingsted til et andet haver skydset og fløttet haver betalt for hver Miil 4 s/killig ? hvortil de samptlige svarede at dem rigtig er betalt for det aar 1713 4 s/killig for hver Miil de fogeden paa Tingreiserne haver skydset, hvilket fogeden under Rettens forseigling Var forlangende til Tingvidne, som blev bevilget.

Og blev saa Tinget denne sinde paa dette sted ophævet.

Anno 1714 d/en 16 Martij er holdet almindeligt Vaar restants og Sage Ting {holden} med Lindaas Skibbredes Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/estets Constit/uerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne Laugrettesmænd, Iver Hodne, Mogens Schoge Ole Indlyren, Nils Schoge, Anders Hundven for Anders Famestad, Nils Tvetaa, Knud Tvebernes, Iver Fieldsende med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Høiofrigheds befalinger, som fol/io 81 og 82 findis ekstraherede.

(1.) Dernest blev publicerit Velbyrdige Laugmand Nils Knags udgivne Skiøde til S/igneu/r Danchert Danchertsøn paa Kaabber og Huuse, hvoraf Kaabber skylder med bøxel halvanden Vaag fisk og Huuse 2 Vaager fisk dat/erit Bergen d/en 24 Januarij 1713.

2. Mikkel Fieldsendes udgivne Skiøde til Halvor Fieldsende paa 1/2 løb og 1/2 tønne Malt udi Fieldsende, dat/erit Fieldende d/en 14 Decembr/is 1713.

3. H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til Thommes Nilsøn paa Nils Caarsøens halve brug, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 9 Januarij 1714.

1714: 84

H/er/r Johan Madsøns udgivne Bøxelbrev til Ole Bersvigen paa Absolon Bersvigens halve brug, dat/erit Lindaas d/en 4 Januarij 1714.

Og som ingen Sager til dette Ting, enten af Kongens eller andre vare indstevnte: kunde saadant intet foretages.

Derefter tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue om dem ikke vitterligt er at efterfølgende Gaarder i Lindaas Skibbrede det Aar 1713 haver ligget øde og Usaaede, saa at deraf det aar ikke er betalt tiende, nemblig Førland 21 mark Smør, Leekvold 1 pund 7 1/2 mark Smør, Leervaag 1 pund 12 mark Smør, Kaland 9 mark Smør, Kaardal 21 mark Smør, Veraas 1 pund 18 mark Smør, Øfre-Syslach 22 mark Smør, Kaalaas 1 løb S/mør Huchaas 1 p/un/d og 12 mark Smør, Veddefield 1 løb 18 mark Smør, Nedre Tvet 2 p/un/d 16 mark S/mør Bachebøe 1 p/un/d 12 mark Smør, Fieldsbøe 1 løb, N/ore Fieldsbøe 1 løb 6 mark, Bruntland 2 p/un/d Smør, Dragøen 1 p/un/d 12 mark Smør, Lødtvet 2 p/un/d 18 mark Smør ? hvortil de samptlige svarede, at dem vel Vitterligt at foran førte specificerede Gaarder det aar 1713 haver ligget øde og Usaaede og ingen Tiende deraf at Være betalt, hvilket fogeden under Rettens forseigling til Tingsvidne var forlangende, som blev bevilget, saasom det ikke kunde negtes.

Item tilspuurte hand Laugrettet og tilstædeværende Almue om de andet kand sige end hand jo rigtig det aar 1713 haver betalt een hver af Almuen, som ham fra dette Tingsted til andet fløttet haver, for hver miil 4 s/killing danske, ? hvortil de svarede, at hvem som ham fløttet haver rigtig sin betaling paa Tingreiserne med 4 s/killing miilen bekommet haver, saa ingen af dem andet kand sige, hvilket fogeden under Rettens forseigling Var forlangende, som blev bevilget.

Og dermed blev dette Ting denne sinde her ophævet ./.

Anno 1714 d/en 17 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Guulens Skibbredes Almue paa Tingstedet Halsviig, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og eedsorne Laugrettesmænd, Elling Knarvig, Joen Eide, Tore Eide, Mogens Riisnæs, Svend Vige, Siur Halsviig for Ole Nilsøn Steene, Rasmus Slire og Mathis Nappen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda Efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed Ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit alle de forordninger, anordninger og Højfrigheds befalinger, som fol/io 81 og 82 findis ekstraherede dernest blev publicerit.

Ædle Stiftamptskriver S/igneu/r Seehusens udgivne børsbrev til Hans Mikkelsøn paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Malt udi Yttre Mittun daterit Bergen d/en 12 Febr/uarj 1714.

Lucas Steen udgivne børsbrev til Peder Haaversøn paa 12 mark Smør udi Stornæs dat/erit Bergen d/en 12 Januarij 1714.

Dernest blev foretaget Sagerne og først deris Majes/te/ts og havde:

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beoagt ladet stevne Johannes Slengesoel for begangne udi sit egteskab, da hand haver levende Hustrue, horeri med Brite Jonsdatter Dale tillige Brite Jonsdatter til Vedermaele, begge til sine bøders erleggelse.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtog louligen for denne Sag at Være stevnte: og forklarede de begge og bekiendte at de ikke kunde negte at \de/ jo havde begaaet denne synd, og bad om Lindring af Retten.

Fogeden irettesatte over dem efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 25 art/icul for ham og over hende efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/cul; dog tilkiendegav de indstevnte at dette Var deris første forseelse i saadan gierning.

Afsagt.

Som de indstevnte tilstaar Sigtelsen, da tilfindes Johannes Slengesoel for sit begangne udi sit egteskab, da hand haver levende Koene, lejermaal med Brite Joensdatter at straffes efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 25 art/icul paa sin yderste formue, og Brite Jonsdatter at bøde efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/i/t/ul 1 art/cul for begangne

1714: 84b

Lejermaal med Johannes Slengesoel 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter loven; skulle Brite Joensdatter ikke have at bøde med, da at forsendis til Bergens Tugthuus og der ardbeide sine bøder op efter seeniste allernaadigste udgangne forordnings tilhold af 5 Januarij 1714.

Dito haver ladet stevne Brite Pedersdatter som haver ladet sig *belegge og allerrede er kommen i barselseng med een Søn at bøde sine lejermaals bøder og ved eed at tilkiendegive sin Barnefader.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstoed Louligen at Være stevnt for denne Sag til dette Ting. Og angav sin Barnefader at Være Nils Christians/øn og ingen anden: og bekiente lidet eller intet at bøde med; og derhøes tilkiendegivende at samme Person Vilde egte hende.

Afsagt.

Eftersom dend indstevnte forklarer for Retten at Nils Christiansøn som hende beligget haver, hende Vil egte, da forelægges hende Tid til S/anct Hans dag førstkommende 1714 at fuldbyrde, eller og fuld Lejermaals Bøder vil svares.

Dito haver ladet stevne Torkel Aslagsøn Nordal og Brite Henriksdatter for begangne Lejermaal, til deris Bøders erleggelse.

Torkel lod ved Mogens Undalen sige at hand Vilde egte hende, og pigens fader Henrik forklarede det samme.

Da gik forrige afsigt.

Siur Molde efter ordre af Mad/a/me Giertrud De Fine haver ladet stevne Anders Opdal at svare hende et aars afgift af Gaardeparten Glenjen som hand havde frelset og fragik.

Anders Opdal møtte for Retten og vedstod Stevnemaalet og Sigtelsen, og bad om forlindring.

Dermed forligte dend indstevnte sig saaledes at hand skulle svare Mad/a/me de Fine 1 Rdlr 2 mark Inden Michaeli 1714 og blev saa sagen *dermet ophævet.

Ligeledes tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue udi Guulens Skibbrede om de kunde negte at hand jo rigtig til een hver haver betalt, som ham udi afvigte Aar 1713 fra dette Ting til andet haver skydset og fløttet nemblig 4 s/killig Miilen; der til de svarede at alle som hannem haver fløttet paa Tingreiserne haver derhøes deris rigtige betaling 4 s/killig for hver Miil bekommet, hvor over ingen i nogen Maader haver at klage, hvilket fogeden under Rettens forseigling var forlangende, som blev samtykt.

Sammeledes tilspuurte fogeden Laugrettet og den paa Tinget forsamlede Almue udi Guulens Skibbrede om ikke disse Gaarder i bemelte Skibbrede det aar 1713 haver ligget øde og Usaaet, nemblig Kidøen 6 mark S/mør Svaberg 12 mark S/mør Korsvold 15 mark S/mør Glosvig 1 p/un/d S/mør Biørnebotten 12 mark S/mør Lund 1 løb Smør, Øfre Berge 1 p/un/d 6 mark S/mør Kiellevold 18? mark S/mør Glenjen 1 p/un/d 21 mark S/mør hvortil de samptlige svarede, at dennem med Sandhed Var Vidende at bemelte Gaarde 1713 laaeg øde og deraf ingen Tiende blev betalt, hvilket fogeden begierede under Rettens forseigling at maatte udstædes, som blev bevilget.

Og dermed blev Tinget denne sinde paa dette sted ophævet.

Anno 1714 d/en 19 Martij er holdet Vaar, restantz og Sage Ting med Echanger Skibbredes Almue paa Gaarden Yttre Eide, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bøidelensmanden Iver Esem, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Aatterstad, Johannes Moestrømmen, Lars Rommerem, Nils Aurdal, Mogens Aurdal, Anders Eide, Ole Molvigen og Lars Yttre-Eide for Ole Helleland, med mere Tingsøgende Almue.

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicert alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Høi-Øfrigheds befalinger, som fol/io 81 og 82 findis ekstraherede.

Ole Aatterstad og Siur Strømmes udgivne børselbrev til Johannes Olsøn paa 9 mark S/mør og 3 kander Malt udi Aatterstad, datert Eide d/en 19 Martij 1714.

Deris Høiærværdighed Mag/ister Nils Smeds udgivne Bøxelbrev til Johannes Knudsen paa Ole Larsøns part udi Echanger dat/erit Bergen d/en 18 Maj 1712 ./.

1714: 85

Dernest blev Sagerne foretagen og først Kongens; og havde

Bøidemensmanden Iver Esem til deris Kongl/ig Majes/te/ts interessis beoagt med tvende Vidner Erik Biørndal og Ole Biørndal ladet stevne Aamund Olsson Vadsil, som er udlagt af Ingeborg Christensdatter til at Være hendes Barnefader, og Ingeborg Christensdatter til Vedermæle, alt til deris Bøders erleggelse for begangne med hin anden Lejermaal.

Aamund Olsson Vadsil møtte ikke, som dog efter Stevnevidnernes edelige forklaring er loulig stevnt og talte med Ole Vadsils Koene Mari Nilsdatter; og var stevnemaalet nu i løverdags fiorten dager ham forkynt for hans Boepæl hvor hand, hoes sine forældre opholder sig.

Ingeborg Christensdatter møtte for Retten og vedtoeg Varslet at Være hende for denne Sag loulig forkynt, bekiente sin forseelse og navngav og tilnefnte Aamund Olsson Vadsil at Være hendes rette barnefader, og ej at have haft med nogen anden Mands menniske at bestille.

Fogeden begierede at dend indstevnte, som fraværende er, maatte forelegges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Aamund Olsson Vadsil forelegges laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt, hvorda og Ingeborg Christensdatter vil Varsles til Vedermæle, alt til endelig paakiendelse i Sagen.

Dito lader stevne Ole Nilsen Ladvig for begangne horeri med een Soldaterkoene Ingeborg Larsdatter Myer; der haver sin levende Mand ude i Kongens tjeneste, begge til *stravs lidelse og bøders erleggelse.

Ole Nilsen Ladvig møtte for Retten persoanlig og vedtog Stevningen.

Lars Gausereid een ærlig boesat mand her i Tinglaget, og dend indstevnte Ingeborg Larsdatter Myrs broder, møtte paa hendes Veigne og Vedtog Varselen, ej benegtede gierningen, men tilstod at hon er beligget af Ole Nilsen Ladvig og Ved hands omgiengelse at have avlet et pigebarn; hvilket Ole Nilsen Ladvig tilstod at Være rette fader til; hvorpaa hand og allerrede haver udstandet Kirkens disciplin.

Fogeden *irettettesatte efter loven og Var Dom begierende.

Afsagt.

Ingeborg Larsdatter, der ved sin Broder Lars Gausereid een ærlig boesat Mand her i Tinglaget, lader tilstaa Sigtelsen, at have udi hendes Mands fraværelse begaaet horeri med Ole Nilsen Ladvig, og ved ham avlet et pigebarn, tilfindis at straffes efter lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 25 art/icul yderlig paa sin formue, og Ole Nilsen Ladvig som tilstaar at Være Rette barnefader til Ingeborg Larsdatters avlede Barn, at bøde efter lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul fire og tyve lod Sølv inden fembten dager under Nam efter Loven: skulde bøderne ej rigtig betales, da, i følge af den allernaadigste Udgangne forordning af 5 Jan/uarij 1714 at forsendes til festningen i Bergen og der at oparbeide sine Bøder.

Deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møinichen haver ladet indkalde Ole Vadsil til strafs lidelse efter Loven for hand skal have feldet et diur efter Juul 1714 udi hands beneficerede mark Kinæs.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Rasmus Kinæs og Nils Kinæs forklarede at de havde stevnt ham i dag 8tte
dager.

Afsagt.

Ingen Rettergang kand tillades imod Ole Vadsil førend ham gives lovlig 14 dagers Varsel,
hvilket naar skeer skal Vidner udi Sagen kiendes hvis Lou og Ret sig medfører.

1714: 85b

Deris Ærværdighed H/er/r Chasper Rømmer haver ladet indstevne Daarthe Qvingedal til at
afvige sin Gaard fordi hon imod ald Lov og billighed havet opladt, uden hands, som benificerit
ejers minde, sin Gaard og det uden bøxelbrev af ejeren til Anders Iversøn *Regeæsen, og hand
at fraVige Gaarden, som hand Uloulig sig uden ejerens bøxelbrev og tilladelse i tvende aar har
tilholdet, hvilken hand foruden det med Ulovlig skouhug i de tvende aar skal have fordervet:
og til at afbevise at Gaarden Qvingedal af Anders Iversøn uloulig brugt er i to aar, haver hand
ladet indkalde tvende Vidner Ole Nilsøn Qvingedal og *Ander Andersøn Øveraas, ham
nemblig Anders Iversøn og Daarte Qvingedal at afbevise.

Anders Iversøn og Daarte Qvingedal møtte for Retten, og benegtede \ej/ at Være loulig stevnt
for denne Sag og vilde ikke uden loulig stevnemaal møde: ej heller møtte stevnevidnerne som
Varselet kunde afhiemle.

Afsagt.

Anders Iversøn og Daarte Qvingedal Vil først givis loulig kald og Varsel førend nogen
Rettergang imod dem kand tillades.

Siden blev Laugrettet og tilstædeværende Almue tilspuurt om nogen af dem kand benegte at de
jo rigtig har faaet deris betaling, som ham fra dette Ting til andet skydset haver med 4 s/killling
miilen hvortil de samptlige svarede, at de intet kand andet sige end at jo dem rigtig for aar 1713
er bleven betalt 4 s/killling miilen, som fogeden fra dette Ting til andet skydset haver; hvilket
fogeden under Rettens forseigling Var forlangende, som blev bevilget.

Fogeden tilspuurte og Laugrettet og samptlige forsamlede Almue udi Echanger Skibbrede om
ikke efterskrevne Gaarder i bemelte Skibbrede for afvigte Aar 1713 haver ligget øde og
Usaaede, nemblig Egebotten 6 mark S/mør Nedre-Aase 22 1/2 mark S/mør Myhr 21 mark
S/mør hvortil de svarede, at dennem noksom Var Vitterligt at nevnte Gaarder 1713 laaeg
usaaede og deraf ingen tiende er betalt, hvilket fogeden begierede under Rettens forseigling at
maatte udstædes, som blev samtykt.

Og dermed blev Tinget denne sinde paa dette sted ophævet denne gang.

Anno 1714 d/en 20de Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Haasanger Skibbredes
Almue paa Tingstædet Hoshofde nerværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r
Daniel Rafnsberg Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og eedsorne Laugrettesmænd Siur
Galtland, Jacob Nore-Øfsthuus, Ole Nilsøn Miøs, Knud Steffensøn Miøs, Ole Hole, Peder
Aasem, Jacob Helland og Rasmus Galtland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publiceret alle de allernaadigste udgangne forordninger, Naadigste anordninger og høiofrigheds befalinger, som fol/io 81 og 82 findis extraherede.

Deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møinichens udgivne bøxelbrev til *til Lars Olson Birkeland paa 1/2 løb S/mør og 1 Mæle Malt udi Gaarden Birkeland Rectoratet tilhørende, for hvilken Gaardepart hand haver efter bøxelseddelens udvis betalt i Bøxel 7 Rdlr, samme daterit Bergen d/en 16 Febr/uarij 1714.

Dernest blev Sagerne foretagen, og havde

Ole Hougstveten ladet stevne Johannes Kroken og hans Koene Synneve efter forrige tiltale; og Ole Hansen Tveten til Vidne:

Det indstevnte Vidne møtte ikke; som af heele Laugrettet nu foregaves at Være svag og sengeliggende.

Afsagt.

Eftersom Ole Hansøn Tveten foregives at ligge siug, saa beordres Knud Miøs og Ole Miøs at fare til ham og ved handz eed indhente hans Vidnisbyrd udi denne Sag, og det eedelig til Tinge igien føre til endelig paakiendelse i Sagen.

Dito haver ladet stevne Lars Brynnelsen efter forrige tiltale og end et Vidne i denne Sag Ingeborg Grimstad som hand ej dend tid afviste.

Lars Brynnelsen møtte for Retten og vedtog

1714: 86

Varselen; og benegtede gandske Sigtelsen, at hand aldri haver tillagt ham noget tyveri: men at Ole havde skient ham for een tyv først og siden sagde hand til Ole det skal du selv være indtil du beviser mig det over.

Afsagt.

Som Ole Hougstveten ej dend indstevnte noget utilbørligt kand afbeviser, saa Viger Lars Brynnelsøn Sagesløes for denne Sag, og de ord som indførte ere, skal ej komme Ole Hougstvet, eller hands til ringeste forkleinelse i nogen Maade.

S/igneu/r Peder Bork haver ladet indkalde for Retten Lars Birkeland for at ermelte Lars Birkeland haver paa seeniste holdte høste Ting d/en 19 Octobr/is 1713 beskylt ham for at have taget og bortstaaet Skreppengene og siddet paa Tinget og truet almuen til at betale dem, ligesaa at hand skal have indbildet Almuen at have een trygt Kongl/ig forordning med sig paa Tinget derom, til Vidnisbyrd udi denne Sag haver ladet indkalde Barbra, Steener Trondsens Koene, een boesat erlig Koene her i Tinglaget, og Kari Tepstad og Magdeli Mielstad ligeledes ærlige boesatte Koener her i Tinglaget; Lars Birkelands tillagde beskyldning at afbeviser, og havde hand ladet indkalde Lars Birkeland deris *forklæringer under eed at anhøre.

Lars Birkeland møtte for Retten og Vedtog Louligen at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer.

Ligeledes møtte Vidnisbyrdene.

Hellers proponerede Bork for Retten at hand ikke Vilde søge Mandens yderste ruin, naar hand først strax tilstrekkelig for Retten gjorde ham ærklæring og betalede ham hands anvente paa Processen Omkostninger: thi hvad Kongens bøder angik henstillede hand til deris *opagt, som det er Vedkommelig.

Lars Birkeland erklærede da Peder Bork for Retten saaledes at hvad hand Ubesindig havde talt, haver hand ikke haft ringeste Grund til eller føre ej heller hørt saadant noget af noget andet menneske hvorefter hand kunde have anledning at tale det som Uskikkelig Var, men fragaar de udlagte ord og ærklærer Peder Bork for alt det som Redeligt, skikkelig og ærligt er.

Og optingede da fogeden for Retten med ham hvad Kongens Bøder angik til 3 lod Sølv.

Sammeledes tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeVærende Almue udi Haasanger Skibbrede, om de andet kunde sige end at hand jo rigtig haver betalt eenhver, som hannem for Aar 1713 fra dette Ting til andet fløttet haver 4 s/killling danske for hver Miil, hvortil de samptlige svarede, at alle som ham fløttet haver, er derfor rigtig betalt 4 s/killling for Miilen, hvilket fogeden under Rettens forseigling Var forlangende, som blev bevilget.

Henrik Henriksøn Urdals udgivne bøxelbrev til Lars Andersøn paa 1 pund 3 mark Smør og 14 kander Malt udi Nore-Mielstad daterit Bergen d/en 26 Febr/uarij 1714 ./.

Bøidelensmanden Johannes Hannestvet haver ladet stevne eendeel Vidner Nils Jensøn, Nils Pedersøn og Mogens Søre Øfsthuus til at aflegge deris edlige forklaringer i den Sag imellem Siur Galtland og Knud Miøs item Ole Magnesøns Koene og Knud Miøsis Kone og Vedkommende til Vedermæle.

Alle de indstevnte Vidner og parter møtte for Retten og Vedtog Stevnemaalet, hvorefter eden for Vidnisbyrdene blev oplæst, og efter at Nils Jensøn sin ed aflagt havde, *vant (forklarde) hand saaledes at hand verken hørte skiendsmaal eller saaeg slagsmaal imellem Siur Galtland og Knud Miøs og Videre havde hand ikke at Vidne; det samme Vant alle de andre Vidner det eene efter det andet.

Afsagt.

Sagen skal foredrages Stiftbefalingsmanden til nermere ordre om dessens paakiendelse.

Og som her intet mere Var at forrette, blev Tinget denne sinde her ophævet.

Anno 1714 d/en 22 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Mielde Skibbredes Almue paa gaarden Reistad, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Askeland, Anders Askeland for *Mitmielde Nils*, Nils Vikno, Baste

1714: 86b

Reistad for Anders Stokke, Johannes Schaftun, Anders Hauvre for Johannes Haure, Iver Røskeland og Aamund Græve med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten Var Vorden advaret, er først publicert alle de allernaadigste forordninger, Naadigste Anordninger og Høiofrigheds befalinger som fol/io 81 og 82 findis ekstraherede.

Dernest blev publicerit Anders Revems, Magne Houges, Joen Bysems og Ole Miøsis udgivne Skiøde til Anders Aadnesøn paa 1 p/un/d 18 mark Smør og 1/2 t/ønde Malt udi Gaarden Mæle i Mielde Skibbrede beliggende dat/erit Reistad d/en 22 Martij 1714.

Johannes Tuenæsis udgivne bøxelbrev til Nils Andersøn paa 18 mark S/mør og 12 Kander Malt udi Nore-Ascheland, dat/erit Reistad d/en 22 Martj 1714.

Deris Høiærværdighed Biscopen Nils Smeds udgivne bøxelseddel til Johannes Andersøn Smaaland paa 1 p/un/d Smør og ?? malt dat/erit Bergen d/en 28 Febr/uarij 1714 ./.

Derefter tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue om de andet kunde sige end at hand jo rigtig det Aar 1713 haver betalt eenhver som ham fra dette Ting til andet skydset haver 4 s/killing danske Miilen ? hvortil de samptlige svarede, at de i saa fald slet intet haver at Klage, men een hver som fogeden skydset haver, sin rigtige betaling 4 s/killing miilen bekommet haver; hvilket hand under Rettens forseigling var forlangende, som blev bevilget.

Iligemaade tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue, om dem ikke Vitterligt er at det aar 1713 haver ligget Øde og Usaaet efterskrevne Gaardeparter, nemblig Erstad 2 p/un/d 6 mark og Housberg 1/2 løb Smør, og ingen Tiende deraf svaret; hvortil de samptlige svarede ja, at dem vel Vitterligt er at det aar 1713 har ligget øde og Usaaede foranførte Gaarder og ingen Tiende deraf svaret; hvilket fogeden efter forlangende under Rettens forseigling Var forlangende, som blev bevilget.

Og som ingen Sager, efter paaraabelse, vare indstevnte, blev tinget denne sinde her ophævet.

Anno 1714 d/en 23de Martij er holdet Vaar restantz og Sage Ting med Arne Skibbredes Almue, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit Foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelenmanden Børge Selvigen og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd Mogens Haarvigen, Anders Indre-Aadne, Mogens Seim, Johannes Larsøn Tuenæs, Ole Vestelien, Gregorius Toft, Siur Qvame, og Erik *ArneTvvet med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og Høiofrigheds befalinger, som fol/io 81 og 82 findis extraherede.

Dernest blev Sagerne foretagen, og havde da

Deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møinichen med tvende Vidner Steffen Flactvet og Torlef Flactvet ladet stevne Mad/a/me Ragnele Jansdatter den Salige afdøde Hans Pedersøns Rebslager i Sandvigen hands efterlatte Enke fordi hon haver ladet begrave sin S/a/l/ig/ Mand udi Kaarskirken i Bergen, uden at fornøje deris Hovetkirke ved Hammer og dends betiente, nemblig Præsterne og Klokkeren, saa og for hon haver brut det Kongl/ig forbud, som ved Kongl/ig Majestets Foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg paa bemelte begravelse blev giort d/en 19 Februarij nest afviget, iligemaade at hon stander til Rette og svarer alle de Omkostninger, som baade paa forbudet giort er saaog paa dend aftvungne Proces herefter anvent Vorder.

Dend indstevnte, efter 3de gangers paaraabelse, møtte ikke, ej heller nogen paa hendes Veigne; Stevnevidnerne afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt hende lovlig med i dag fiorten dages Varsel til dette Ting og for denne Sag og talte med hendes datter og 2de piger og fik copie af Stevningen.

Hans Urdal møtte paa Mag/ister Erik á Møinichens Veigne og indgav først arresten, beskreven

af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg af

1714: 87

dat/o d/en 19 Febr/uarij 1714 dernest reigning paa Omkostningerne siden copie af Stiftamptmanden og Biscopens anordning om Kirkernes begravelsepenger paa landet, og hands indleg af 23 Martj 1714 og derhoes var Laudags foreleggelse begierende.

Afsagt.

Mad/a/me Ragnele Jansdatter (Jons-?) forelægges laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet og svare til Sagen saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Velbyrdige Zidsele Kaasis udgivne bøxelbrev til Nils Olson Qvame paa 1/2 løb Smør udi Gaarden Hougland, dat/erit Bergen d/en 14 Januarij 1714.

Erik Aalmaas haver efter forrige tiltale ladet stevne Ole Hole.

Erik Aalmaas møtte og indgav Stiftbefalingsmandens Høirespective Resolution af 21 Martj 1714 at Sagen maatte paatales:

Skafferen Nils Yttrearne indgav Ole Holis skriftlige forset af dat/o Yttre Arne d/en 23 Martj 1714 som blev læst, og efter tilspørgelse tilstod Erik Aalmaas at hvad tiden angik, som Indlegget ommelder, da forholder det sig saaledes *.. og tvende Ting at Være forbigaaen førend nogen Vidner vare indstevnt og Sagen paatalt.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 22 art/icul taler udtrykkeliig at hvo Vidne vil føre paa hvis (det som) een anden Sagt havde, skal gjøre det paa fersk foed og til første Ting, da som dette er negligerit af Citanten, som ikke kand undskyldes af ham at hand jo det før har været Vidende, thi Viger Ole Hole Sagesløes for denne Sag.

Siden tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue om nogen af dem andet kunde sige end hand jo rigtig har betalt een hver som ham skydset haver fra dette Ting til andet 4 s/killig danske for hver Miil for aar 1713 ? hvortil de samptlige svarede, at ingen af dem har ringeste føje at Klage derover, men eenhver rigtig at have bekommet sin betaling 4 s/killig miilen for 1713 som ham skydset haver: hvilket fogeden under Rettens forseigling til Tingsvidnes erlangelse, var forlangende, som ikke kunde negtes.

Og som ingen Sager efter paaraabelse, flere vare indstevnte, eller videre noget at forrette, blev Tinget denne sinde her ophævet.

Anno 1714 d/en 4de Aprilis er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Schiolds Skibbredes Almue \paa Hope/ nærværende Kongl/ig Majestets Constitueret foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og eedsorne Laugrettesmænd Albert Tittelstad, Jacob Bratland, Tollef Yttre Hope, Mikkell Myrdal, Halvar Biørdal, Mons Fyllingen, Mikkell Søevig, og Nils Houge med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger, Naadigste Anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 81 og 82 findis ekstraherede.

Dernest deris Kongl/ig Majestets allernaadigste forordning om mandtaller til ny og

extraordinaire Skatter, dat/erit Kiøbenhafn d/en 24 Febr/uarij 1714.

Deris Høiædle Velbaarendheds ordre til fogeden om et Hovet mandtal fra 50 til 8tte aar over alle de paa landet boende dat/erit Bergen d/en 20 Martj 1714.

Ane Juul tillige med sin Lauværges Major Johan Friderik Tuxens bøxelbrev til Johannes Johansøn paa et plads i Store ????? kaldis Calfarie-Hougen dat/erit Lundgaard d/en 19: Decento 1698.

1714: 87b

Velbyrdige Vilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Anders Larsøn paa 2 p/un/d og 1/2 huuds Leje udi Nodtvet, dat/erit Steenegaard d/en 12 Martij 1714.

Mag/ister Ole Storms bøxelbrev til Jukkum Hartvigson Schaale paa et stykke Jord udi Kalvedalen, dat/erit Bergen d/en 20 Decembr/is 1712.

Troels Nilsøn havde indstevnt H/er/r Commissarius Valqvord Riisbrek til at stande til Rette formedelst hand til Citanten har Solt til besiddelse een Gaard Fossund (Forsund) Kaldet i Syndfiord fogederi beliggende paa een Ulovlig Maade, hvilken Gaard bemelte Truls Nilsøn ej til Possession kand bekomme, derfor at restituere Citanten de for gaarden 60 Rdlr med videre at erstatte, de for sam/m/e Sandhiemmel aarsagede bekostninger, som for Retten skal specificeris.

Commissarius Riisbrekt møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Skafferen Jens Mittun een boesat mand her i Tinglaget, og Lars Halvorsøn tienende hoes Lensmanden Lars Dyngeland, afhiemlede med eed og opragte fingre for Retten at have stevnt H/er/r Commissarius Riisbrek med i dag 4re Ugers Varsel til dette sted, dag og tid for denne Sag og talte med ham selv.

Paa Citantens Veigne møtte Procurator Lambert Harder og først anviste og i rettelagde deris Høiædle Velbaarendheds gunstige tilladelse Citantens Sag at udføre dat/erit Bergen d/en 28 Martij 1714. Dernest SlotsLovens allernaadigste tilladelse for Citanten sin Sag paa Ustemplet Papir at maa Agere, og uden Dom og forseiglingspenge at anamme dat/erit Aggerhuus Slot d/en 13 Octobr/is 1713 og derhøes var Laudags foreleggelse begierende over dend indstevnte, til neste Ting, hvor hand da paa Citantens Veigne Ville indgive alt hvis (det som) til Sagens Opliusning tienlig kunde eragtes.

Afsagt.

Velbyrdige H/er/r Commissarius Valqvord Riisbrek forelegges Laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom, efter hvis (det som) irettelagt Vorder, skal blive afsagt.

Lector Ole Cosmusen Bornemands udgivne bøxelseddel til Ole Arnesøn paa 1/2 løb Smør udi Gaarden Sandal, hvorføre Lector har oppebaaret bøxel 10 Rdlr dat/erit 3 Januarj 1714.

Doctor Jacobus Vuldenbergs udgivne bøxelbrev til Nils Hanssen paa een halv løb Smør udi Store-Tvet dat/erit Berg/en d/en 20 Jan/uarij 1714.

Jacob Vidings udgivne bøxelbrev til Hans Mikkelsøn paa *paa 1/2 løb Smør udi Haaland, dat/erit Liuse Closterit d/en 27 Martj 1714.

Jacob Vidings udgivne bøxelseddel til Lars Larsøn paa 1 løb S/mør udi Samdal, dat/erit Liuse

Closterit d/en 8 Martj 1714.

Knud Gieldmeidens udgivne bøxelbrev til Nils Olsøn paa dend halve part udi Heldal, dat/erit Bergen d/en 23 Martj 1711.

Tollef Larsøn Yttre Hopes udgivne bøxelbrev til Ole Johansøn paa 2 p/un/d 23 mark Smørs Leje udi Smøraas, dat/erit Hope d/en 4 Martj 1714.

Nils Monsøn Houges udgivne bøxelbrev til Ole Jonsøn paa 1 p/un/d 3 mark S/mør og 1/2 Mæle Malt udi gaarden Houge, dat/erit Hope d/en 4 Martj 1714.

Dernest blev Sagerne foretagen: og havde da:

*Æde (Ædle) Severin Seehusen ladet stevne Jens Kroenstad for utilbørlig skouhug udi Øfre-Natlands Skou, citanten tilhørende til Vidner derom er indkaldet Lensmanden Lars Dyngeland og Mikkell Hope, som fant Jens Kronstad i Hugsteren \sampt indkaldet/ til strafs lidelse efter Loven.

Jens Kronstads Koene Kari Olsdatter møtte for hendes Mand, efter hendes sigelse, efter hands egen begiering, og vedtog at hand Var Loulig stevnt baade for Sagen og til at an-

1714: 88

høre Vidnisbyrdenes forklaringer; og Vedstod at hendes Mand hafde hugget et las Ved udi Seeverin Seehusens mark Natland, uden hands som ejers, nemblig Seehusens tilladelse og permission.

Dernest blev Vidnisbyrdene fremkaldet, Efter stevnemaalet at giøre deres Eedelige forklaring om Jens Kronstads hugster i Natlands mark, ædle Seehusen tilhørende: hvorom Lensmanden Lars Dyngeland, efter deris afleggelse gjorde saadan forklaring: at hand overkom Jens Kronstad i Natlands mark at have hugget 1 læs ved af Older og hattel ved læssingen, og havde Jens Kronstad alt læsset det halve paa og resten lagde hand op medens de saaeg det paa slæden.

Det andet Vidne Mikkell Hope efter edens afleggelse, forklarede som forrige Vidne.

Jens Mittun paa S/igneu/r Seehusens Veigne, paastod Dom efter Loven.

Afsagt.

Jens Kronstad forelægges Laudag til nestholdende Ting personlig at møde for Retten og svare til Sagen, sampt at ærklære sig med de allerrede førte Vidnisbyrd, saafremt ej Dom skal afsiges efter Vidners forklaringer.

Lars Nodtvets Arvinger Rasmus Ulsmøe og Anders Jensøn Tøssøen lader stevne Jørgen Gillestad efter forrige tiltale.

Jørgen Jellestad møtte og forklarede at have ingen Vidnisbyrd nu til at føre i Sagen.

Anders Jensøn Tøssøen møtte paa begges deris Veigne, *eftredi (efterdi) Citanten Var død *oog paastod betaling for Kirkekoen efter Loven som hon Kunde Være Værd.

Og efter tilspørgelse havde dend indstevnte ej videre at fremføre udi denne Sag.

Afsagt.

Citanten Lars Nodtvæt lader indkalde for denne Ret Jørgen Jellestad at svare ham til een Kirkekoe, ham af Citanten da hand Var kirkeværger, lejet; hvilken Jørgen Jellestad foregav at Være af Kalvbor død, og derpaa, efter forlangende, bevilget tid til at føre de udi acterne nafngivne Vidnisbyrd, det at afbevise, hvilket hand nemblig Jørgen Jellestad, seeniste Rettis dag fragaar igien ej at have Vidnisbyrdene: da efter Sagens forefundne beskaffenhed og i følge

af Loven kiendes for Ret, at Jørgen Jellestad bør tilsvare Citanten Lars Nodtvet dend ham Lejede Kirkekoe med een forsvarlig Koe in natura, efter Lovens 2den Bogs 21 Cap/itul 21 art/icul, og i mangel der af, i følge af Lovens 5te Bogs 8 Capit/ul 1ste 10 og 14 articler at betale ham den med 3 Rdlr i penge inden 15 dager under Nam efter Loven, og erstatte ham derforuden denne Processis Omkostning med 2 mark 8 s/killing under lige adfærd efter Loven.

Samme tilspørgelse gjorde og fogeden til Laugrettet og Almuen udi Schiolds Skibbrede, om de andet kunde sige end at jo eenhver, som hannem for det Aar 1713 fra dette Ting til et andet haver skydset, rigtig haver bekommet deris betaling nemblig 4 s/killing danske af hver Miil; hvortil de samptlige svarede, at ingen af dem andet kunde sige, end at de jo rigtig for skydsen er betalt af fogeden som sagt er, hvilket fogeden under Rettens forseigling, til Tingsvidnes erlangelse var begierende, som blev bevilget;

Og som ingen flere indfant sig der Sager havde som *buurde, foretages, blev Retten denne sinde her ophævet ./.

Anno 1714 d/en 5 Aprilis er holdet Vaar- restantz- og Sage Ting med Sartor Skibbredes Almue paa Gaarden Bildøen, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Nils

1714: 88b

Bildøen og eedsorne tilforordnede Laugrettesmænd Mikkel Snechevig, Lars Trengereid, Ole Schaalevigen, Grim Tæle, Ole Bjørøen Anders Bache, Grim Mittvet, Ole Bache med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, Naadigste Anordninger og Højøfrigheds befalinger, som fol/io 81 82 og 87 findis ekstraherede.

Dernest blev publicerit deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste confirmerede Brev, efter H/er/r Otte Varberg og hans Kieristes andragende, om et gavebrev dem imellem sluttet, daterit Kiøbenhafn d/en 2 Sept/embris A/nn/o 1713.

Deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møinikens udgivne bøkelseddel til Lars Olsøn Bache paa 1 Vaag og 9 mark fisk udi Dale, dat/erit Bergen d/en 28 Martij 1714.

Deris Højærværdighed Biscoppens Mag/ister Nils Smeds udgivne bøkelsbrev til Stephen Monsøn paa Ole Børgesens halve brug udi Bielcherøen, dat/erit Bergen d/en 4de Nov/embris 1713.

Thommes Schages udgivne bøkelsbrev til Mikkel Thommesøn paa 1/2 Vaag og 4 mark fisk udi Schage, dat/erit Bildøen d/en 5 Aprilis 1714.

Lars Rasmusøn Vindenæssis udgivne bøkelsbrev til Ole Mikkelsøn paa 1/2 Vaag fisk udi Vindenæs, dat/erit Bildøen d/en 5 Apr/ilis 1714.

Eugen Hanssen lod Tinglyse hands bekommede Skiøde af Stephen Eriksøn Aagaatnes paa 18 mark fisk udi Kaartvet, dat/erit Bildøen d/en 4 Nov/embris 1713.

Dernest tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen udi Sartor Skibbrede om ikke disse efterfølgende Gaarde for 1713 haver ligget Øde og Usaaede nemblig Obsøen 9 mark, Spilde 15 mark, Brattenborg 12 mark, hvortil de svarede at dennem samptlige var vidende at forbemelte Gaarde for 1713 laaeg øde og usaaede og deraf ingen tiende er betalt; hvilket fogeden begierede under Rettens forseigling at maatte udstædes, som ej kunde veigres.

Ligeledes tilspuurte fogeden Laugrettet og forsamlede Almue udi Sartor Skibbrede, om nogen af dem andet kand sige end hand jo rigtig har betalt eenhver, som ham for det aar 1713 fra dette Ting til andet haver skydset for hver Miil 4 s/killling danske ? hvortil de samptlige svarede, at ingen af dem andet kunde sige end jo bemelte Skyds Penge af fogeden til eenhver som ham har skydset rigtig er betalt, hvilket fogeden under Rettens forseigling var forlangende, som ikke kunde veigres.

Dernest lod Ole Hansøn Schoge sit Skiøde ham given af sin fader Hans Olsøn Schoge paa 1 p/un/d og 3 mark fisk publicere som var daterit Bildøen d/en 5 Apr/ilis 1714.

Siden blev publicerit Aamund Hansøns udgivne Afkald til Lensmanden Nils Andersøn Bildøen paa hands Fæderne og Møderne Arv, daterit Bergen d/en 30 Nov/embris 1713 ./.

Og som ingen Sager enten Kongens eller andre til dette Ting vare indstevnede, eller noget Videre at forrette, blev Tinget paa dette sted, denne sinde ophævet.

Anno 1714 d/en 9 Aprilis er holdet extraordinære Ting udi Kongshavn i Schioldz Skibbredes beliggende, efter deris Høiædle Velbaarendheds Høirespective befaling paa Capitain Frisis memorial af dato 4 Aprilis 1714 nærværende Laugrettismænd, Anders Madhopen, Halvor Biøndal, Rasmus Biøndal, Nils Houge, Mikkel Søevig, Mons Fyllingen, Jacob Bratland, Albert *Tistad, og Tollef Hope;

Hvorda blev foretaget et forhøre over det forulykkede Skib Fredericus Tertius; som paa Kongshavn grund er bestaaende.

Derpaa S/igneu/r Bagge paa Capitain Florens Frisis veigne indgav *hand skriftlige forset, som blev læst.

Losen Iver Larsøn møtte for Retten og Vedstoed at Være Loulig stevnt til dette forhør og tog til gienmæle til Vidnisbyrdenes forklaringer.

Kongl/ig Majest/ets Notarius Publicus Johan Barth møtte og indgav Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmanden Undals Constitution Capitainen, de andre officerer, Lodsen og gemene tillige med tvende erfarne Sømænd Varner Ros og Dirik Haslop at examinere dat/erit Berg/en d/en 2 Apr/ilis 1714 som blev læst. Item Velbemælte *Mænd ordre fra Stiftbefalingsmanden til examinationen af

1714: 89

samme dato, som og blev læst, dernest producerede bemelte Barth en Copie af Stiftbefalingsmandens Skrivelse til Commendeuren at ham tilkiendegives at Bart tillige med de foranførte mænd *Varnes Ros og Dirik *Halslop ere beordrede til examinatores daterit Bergen d/en 7 Apr/ilis 1714 og derhøes paastod hand at examinationen og forhøret i følge af bemelte Befalinger paa Louligste maader maatte foretages og officererne, saavelsom de gemeene eedlig

forhøres.

Bagge paa Capitain Florens Frisis Veigne møtte og forestillede at hand selv nemblig Capitainen intet heller vil ønske eller forlange end at et tilstrekkeligt og Louligt forhøer om indbemelte Skibs forulykkelse maatte skee, til hvilken *eende hand og havde indkaldet Losen ikke allene at gjøre sin forklaring, men end og at anhøre hvis Vidnisbyrd føres kunde og er det hannem derfor des kierere at deris Velbaarendhed H/er/r Stiftbefalingsmanden har behaget at anordne S/igneu/r Barth saavelsom de Velfornemme Mænd S/igneu/r Varner Ros og *Haselop at være overværende og at qvæstionere hvis (det som) de kand eragte fornøden til Sandheds og Sagens Opliusning alt til deris Kongl/ig Majest/ets tieniste; dog vilde Capitain Fries formode, at disse efterskrevne poster under bemelte exam/ination af samptlige officererne og Skibsfolkene eedlig maatte besvares, nemblig 1. om ikke Capitainen fra dend tid de lettede Anker, udi Nyehafn og indtil efter dend tid at Skibbet støtte, Continuerlig var oven paa Skibet agter paa Skibet(?) (føreteke retting/overskriving i teksten) og i alle maader førte sin Commando, som det sig buurde, 2. Om hand ikke, Var aldeelis fastende og beqvem til sin tieniste. 3. Om hand ikke, da Skibet, var passerit Stangen eller *ryesteenen og at Skibet kom noget nær imod dend Vestre Val, tilspuurte Loesen Iver Larsøn, af hvad aarsage hand holdte, saa nær Vallen, efterdi Vinden Var Rom og føjelig for dennem, og om ikke Loesen da svarede, at de plejede at holde Vestre Vallen saa nær, Naar de passerede forbemelte Stang eller Ryesteen. 4. Om ikke Roeret, saasart at Loesen raabte at de skulde holde af med Skibet, strax uden forhal eller modsigelse, blev lagt udi Styrbord. 5. Da Skibet formedelst dets fart, og strømmen, ikke saa hastig Vilde falde, om da ikke Capitainen da strax Commanderede at lade det *store Mærseigl og Krydsseil løbe paa rand og brase levende, saavelsom og om ikke strax blev indbrikket i lee fokkeskiødet, og Lee merse bras og om mæsanen ikke lenge før var opgivet. 6. Men da skibet, som da falt, som et got Skibb, ikke formedelst det var fornær Vallen, kunde gaa Landet forbi, om det da ikke støtte med styrbords bug imod det faste Land. 7. Og da Skibet saaledes støtte, om det da ikke, ved andstødet, tog saa stor een Oberhaling sampt gir, at endskiønt roret enda laaeg udi styrbord, befrygtede mand dog at Skibet skulle løbe over paa den østre Val, om da ikke Commendeuren strax befalede at tage Roeren noget fra Styrbord, og skamfile Seiglene, paa det at Skibet ikke skulle komme paa østre Val, 8. Da Skibet nu Var kommen for Vinden, om da ikke Commendeuren strax befalede at forsøge pomperne, og om der ikke blev ham svaret, at der ikke Var Vand i pomperne; men strax derefter blev raabt at heele Cabelrummet var fuld af Vand. 9. Om Skibet derpaa strax ikke begynte at synke. 10. Om ikke Commendeuren derpaa strax tilkalte Loedsen og beklagede sig

1714: 89b

over hands Conduite, og hvad Lodsens da svarede hannem. 11. Da nu Skibet saaledes vilde synke under fødderne og alle som af een Mund raabte at bierge Livet, om da ikke Commendeuren tilspuurte Lodsens, hvor ham syntes beste, efterdi Skibet, Vilde forgaa, dermed at henløbe, for at bierge folket, og saavit at Skib og Skibsreskab, som skee kunde, om da Lodsens ikke, til trende Spørsmåaler efter hin anden taugde gandske stille, men endelig Omsider, da hand ydermeer derom blev formanet, pegte med fingeren til det sted, hvor SkibsVraget nu er bestaaende og derhøes sagde disse ord, der er det beste at løbe hen, om vi kunde komme did; Endelig om hand ikke veigrede Lodsens brendevin og sterke drikkevare og brugte disse ord da Lodsens forlanged brendevin hoes ham, naar Skibet Var kommen til Søes, skulle hannem meddeelis deraf saameget fornøden giortes. Ydermere om Søeofficererne ikke vitterligt er, at Lodsens da skibet var støt, mueligens af alteration (oppskaking, redsle) til tvende gange vilde sprunget overborde;

Naar disse Qvæstioner nøje bliver examinerit tillige med hvis (det som) Videre S/igneu/r Barth

og de Velfornemme Mænd, til deres Kongelig Majestets Interesse og paa hands Veigne kand eragte fornøden, da er Commendeuren, som nu for Retten selv er tilstæde, villig at ærklære sig og svare til hvis Qvæstioner de til hannem selv kunde fremsette, om de eragte det fornøden.

Lodsen indgav derpaa *hand skriftlige Indleg som blev læst af dato Bergenhuus fæstning d/en 9 Apr/ilis 1714. Lodsen efter tilspørgelse tilstod at i dette skrift var vildfarelse, eftersom hand selv det ikke havde skrevet.

Dernest blev Vidnisbyrdenes forklaringer afhørt, og først Capitain Lieutenant \Peder/ Ottesøns eedlige forklaring: og til første post svarede hand at det sandferdig sig saaledes har forholdet, det Lodsen og selv tilstod. 2. Svarede hand at Capitainen var gandske ædru og meget beqvem til sit embede; det Lodsen og tilstod saa at Være. 3. Post Forklarede attestanten og at Være sandfærdig og deponenten forklarede end videre at have 3de gange tilsagt Lodsen at holde af: hvortil Lodsen svarede at de havde ingen nød: og derpaa svarede Commendeuren, vi har intet at sige, siden vi have loes om bord, vi faar parere hands ordre; derpaa sagde end deponenten til Losen, pads paa og Varskud betids, som og Commendeuren sagde \til Losen/ betenk i haver et svær skib under foden som Vil have tid til at Lue og dreje, og da, efter hands skiønsomhed, Var de ikke een halv Kabellengde fra dett Vestre Land; Lodsen tilstod alting heraf, undtagen, at hand sagde, det Være lit længere end een halv *kabelleng. 4. Svarede attestanten at det sandfærdig sig saaledes forholte hvilket Lodsen og tilstod, og end Videre forklarede attestanten at da skibet ikke saa hastig kunde falde, blev agterSeiglene, nemblig \forlængst/ Mæssan opgivet og Krydseil brast Levendes, saavelsom, store mærssegl løbet paa rand og ligeledes brast Levende, og *forremærsselg (-segl) og fok blev anbraset og skiødet om bagbord for at falde af *forde vind, og tillige med indbrekket fokkeskiødet, men formedelst Landets nærhed, kunde Skibet ikke saa hastig fra klippen, afvige, førend det regte: hvilket *Lodset og tilstoed, men alleeniste gav strømmen skylden: Og er saa 5te post Ved foranførte besvaret. 6. Dertil forklarede attestanten at skibet falt Vel nok af, men formedelst nærhed af Landet, og farten af Vind og Strøm, kunde Skibet ikke saa hastig falde, af *ørend hon tørned paa Klippen, med hendes styrbords bug under fokkerøst: hvilket Lodsen og tilstod. Til den 7de post svarede attestanten at dend sig sandferdig saaledes forholder, hvilket Lodsen og tilstoed saa at Være. Til dend 8tende post, svarede at hand ikke har hørt dette af Commendeuren siden hand nemblig deponenten alt var gaaet ned i Kabelrommen at fornemme om Skibet havde faaet nogen Skade, og saasnart hand nemblig deponeneten Var kommen i Kabelrommet møtte Vandet ham

1714: 90

i Lugen, saa gik hand op paa Skandsen til Capitainen og sagde at skibet er fult af Vand, da sagde Capitainen, Gud hielpe mig fattige Mand, hvor skal jeg bære mig ad, hvortil deponenten svarede ham det er best at søge landet for at bære folkene, *saadsom Skibet begynte alt at synke og saaledes er dend 10 post af ham besvaret, hvilket lodsen og tilstod saa at Være passerit. Til dend 10 post svarede hand, at hand hørte Commendeuren tale dette til Lodsen, men Lodsen intet svar ham at have givet, men pegede med fingeren til det sted Skibet nu er bestaaende: Lodsen forklarede at hand for *angest ikke kunde tale derfor viste dem til stedet hvor hon nu er bestaaende; Videre forklarede attestanten at da skibet blev sat paa Land hvor hon nu er bestaaende, og førend det rørte Grynden Var Vandet til det underste dæk og begynte at dale paa portene; for at siunke, hvilket Lodsen og tilstoed, og er saa den ellefte post og herved besvaret; Til det sidste forklarede attestanten at lunge førend de passerede stangen, Var Lodsen brendevin begierende hvilket ham af Capitainen blev negtet, og Lovet een heel botellie naar de Var kommen til Søes, og ellers i andre maader sig at forholde efter Spørsmålet hvilket loedsen og tilstod Sandhed at Være. Til siste post svarede attestanten, at hand selv ved Lieutenant Jacob Dissentun lod ham hente uden paa Skibet paa Styrbordz bogen hvor hon hafde faaet skade og

bringe agter paa Skandsen til sig, hvor hand da gik ner paa Laaringen om bagbord og saasnart hand det blev Var, lod hand ham hente op ved Leutenant Jens Buk, og strax beordrede tvende skiltvagter som ham siden skulle have i opagt. Lodsens tilstod at een gang være hentet tilbage, og at hand da var hen/n/e at see efter sin Jolle. Men om Lodsens vilde springe i Søen, kunde hand ikke vide.

Derefter begierte S/igneu/r Barth at de tvende gode Mænd ham adjungerit (Norsk Hist. Leksikon: adjungere = ansette en person som assistent eller vikar for en embetsmann eller en innehaver av et oppdrag) vilde behage at formere (danne, gi form) hvis Qvæstioner, som de eragtede, som søe ærfarne folk, til Sandheds opliusning og deris Majestets høje interressis iagttagelse kunde behage at fremsette til Nærværende deponent og de andre paafølgende deris ærklæring under deris aflagde eed: hvormed Commendeur Fries var tilfreds og selv begierte af de gode mænd at udforske, om de noget videre til Sagens opliusning kunde udfinde.

S/igneu/r Varner Ros tilspuurte attestanten da, om ikke nogen fremmede var dem om bord, som kunde gjøre nogen forklaring herom ? hvortil hand svarede, at ham vidende var der ingen uden Navigations-mæsterens Koene og een Ung person med hende dem hand ikke kiente ? og forklarede de tvende Mænd S/igenu/r Varner Ros og Dirik Haselop, efter tilspørgelse, at de ikke videre har at qvæstionere til dette afhørte Vidne end skeed er.

Dernest blev fremkaldet Leutenant Jens Buk, som efter edens afleggelse forklarede: og til første spørmaal svarede attestanten at det sig i alle maader sig sandferdig forholder. Til den anden Post svarede hand at Capitainen førte udi ald ædruelighed og skikkelighed sin Commando, som een brav Mand. Til det 3die svarede hand at hand det ikke har hørt, saasom hand Var stedse for i Skibet ved fokke-brasene og forseiglene. Til fjerde svarede hand som til nest forrige. Til 5te post svarede hand at det sig saaledes sandferdig forholte, som qvæstionerit er. Til 6te svarede hand ligesom til nest forrige. Til den 7de Post svarede, at, hvad seiglene angik og stødet det forholdelig sandfærdig som qvæstionerit, er, men hvad roeret angik kunde hand intet om vide, saasom hand Var for i Skibet. Til ottende post svarede hand at folk blev commenderit til pumperne og midlertid gik hand selv ner i CabelRummet for at tilsee om Skibet havde faaet skade, da fornem hand at Vandet suusede ind, hvilket hand gik op og gav tilkiende, og var alt forud *Cambysen (kabyss?) fuld af Vand. Til 9de svarede hand at det sandfærdig Var. Til 10 post svarede hand sig ej at afvide, saasom hand Var for i Skibet.

1714: 90b

Til ellefte post svarede hand commando derom blev brugt, men ordene (ordrene?) har ikke kunde hørt af Capitainen fordi hand Var for i Skibet. Til tolfte post svarede attestanten at hand derom intet kunde Være Vidende af foranførte aarsag. Til sidste post svarede hand at hand *sellv hente Lodsens engang tilbage, da hand var paa Laaringen af Bagbord; men om hand Vilde springe i Søen eller i en anden Baad, kunde hand egentlig ikke vide. Derpaa formerede (danne, gi form) disse tvende Mænd Varner Ros og Dirik Haslop attestanten, om nogen fremmede folk Var dem om bord, som kunde herom gjøre nogen forklaring, ? hvortil attestanten svarede, at der var ingen uden nogle qvindemennisker som var under dekket og passaserere med Skibet.

Derefter blev indkaldet Leutenant Jacob Dissentuun, som efter edens afleggelse om sin sandferdige forklaring, saaledes Vidende: Til første post forklarede deponenten at det sig sandferdig saaledes forholder i alle ting som qvæstionerit er. Til den anden post svarede hand at dette sig og sandfærdig forholder. Til Trede post svarede hand at hand derom ikke noget kunde sige, saasom hand Var commanderit at eftersee at *stybportene (Norsk Hist. Leksikon: Stykkport = kanonport) bleve vel sorret og kunde Være forsvarlige at gaa til Søess med. Til fjerde og fembte kunde hand ikke svare noget af foranførte aarsag. Til Siette svarede hand at Skibet støtte om styrbord, og da sagde hand til Losen, efterat hand fra *stykkene

(stykkportene/kanon-) var kommet op paa Skandsen, Gud straffe dig fordi du saa har tilsat Kongens Skib. Til 7de post svarede hand, at hvad Commando angik, ved hand ikke af, saasom det var gjort førend hand Var op kommen, men at seiglene stod som de burde, det forklarede hand at Være sandfærdigt. Den ottende \og 9de/ post forklarede hand at være sandfærdig. Ligeledes 9 post bejaede hand, og forklarede derhoes at de gjorde derefter deris beste med Seigl og roer til at bierge Skibet. Den tiende post viste hand ikke om, men dend 11te post forklarede hand sandfærdig at være i alle maader. Til tolfte post svarede hand sandfærdig at Være og at de ord af Commendeuren til Lodsens blev talet da de Vare i mellem Strudshavn og Gieltefiorden. Dend sidste post forklarede hand sig at være uvitterligt andet, end at Losen af ham efter commando af Commendeuren blev hentet fra *Galjonen (Norsk Hist. Leksikon: Gallion = bl.a. egentlig forenden på en galei, senere betegnelse på en utbygning rundt baugen lige under baugsprydet. Innvendig var det bl.a. innrettet avtrede for mannskapet) og op paa bakken og *set ved Masten, og om hand Vilde springe ud eller ej viste hand ikke.

Dernest proponerede S/igneu/r Varner Ros og Dirik Hasseløp foranførte qvæstion som til forrige tvende Vidnisbyrder givit er, om hand nemblig deponenten kand erindre sig at nogen fremmede folk af passaserere eller andre Vare paa Skibet hvoraf nogen underretning og forklaring kunde indhentes? hvortil hand svarede nej uden nogen fruentimmer som Vare passaserere. Item blev ham tilspuurt om hand kunde sige om Lodsens var drukken? hvortil hand svarede: at hand nemblig Lodsens ej Var drukken.

Siden blev indkaldet Leutenant Christoffer Jonsøn, som aflagde for Retten *sit Eed om Sin sandheds forklaring og Vant saaledes: at de 3 første poster sig sandfærdig forholder. Til fierte post kunde hand ikke svare saasom hand da var om Lee at gjøre ryddig dek med toug. Dend 5te post bejaede hand og. Dend Siette post bejaede og. Den 7de ottende og 9de post forklarede hand sandfærdig at Være. Dend tiende post viste hand ikke af fordi hand da var nedgaaen i kabelrummet og fornam at Vandet tog stor overhaand i Skibet. Den ellefte post forklarede hand ej at afvide, saasom hand da Var Commenderit nerom Lee. Dend tolfte post Viste hand ej af: saasom hand ikke var paa Skandsen. Til dend sidste post svarede deponenten at hand selv tog Losen en gang fat om bagbord ved fallerebet, men om hand vilde springe overbord eller ej viste hand ikke. Endelig forklarede attestanten efter tilspørgelse, at ingen fremmede folk af Mandfolk var dem om borde, som hand saaeg; ikke heller fornam hand nogen drukkenskab af Lodsens.

Dernest blev indkaldet Vilhelm Augustus Hein, som efter edens afleggelse og sit Sandfærdige Vidnisbyrd, saaledes forklarede: og confirmerede de 3de første spørsmåler i alle maader; til det fierte forklarede hand at hand ikke var saa nær roret at hand strax kunde see det, men da hand sprang at see til roeret, da laaeg roret om styrbord. 5te Siette og Syvende post confirmerede deponenten ogsaa i alle maader. Til den ottende post svarede hand at hand hørte at der raabtes at gaa til pomperne, men ikke af hvem eller

1714: 91

fra hvem raabet kom og at de raabte mange at Cabelrummet Var fuld af Vand. Dend 9ende post confirmerede den hand; den \10de og/ ellefte post forklarede hand ej at afvide, saasom hand da var for i Skibet. Til tolfte post svarede hand at det sandferdig er passerit og dend tid de passerede Strudzhavn. Til Sidste post forklarede hand sig ej noget at vide til at svare, saasom hand intet derom har fornemmet. Til S/igneu/r Varner *Rosser (Rosses) og Dirik Hasseløps Qvæstioner, svarede hand ligesom forrige Vidner.

Dernest blev indkaldet Styremand Mathis, som efter aflagde Eed for Retten om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledes forklarede: 1ste og 2den post bejaede hand, om 3die post forklarede hand, at Capitain Leutenanten talte de ord til Lodsens som spørsmålet indeholder, men ej at have hørt dem af Commendeuren selv, men tilkiendegav derhoes at de Var noget nære dend Vestre Val.

Om fjerde post forklarede hand at Roret alt Var om Styrbord førend Losen Varskuede, fordi hand fornam de kom for nær Vallen. 5te Siette og Syvende post confirmerede hand i alle maader. Om den 8ttende post kunde hand ingen forklaring gjøre saasom det intet havde hørt. Den 9de post bejaede hand, dend 10de forklarede hand intet at have hørt om. Om den ellefte post forklarede hand at hand hørde dette af sin *Mat Jens Ibsøn Mariager; men ej af Commendeuren; men af Lodsens hørte hand intet tale, ej heller saaeg hand at Lodsens viste noget sted hvortil de skulde henseigle. Om de trende sidste poster vidste hand ingen forklaring at gjøre. Til S/igneu/r Varner Rossis og Dirik Hasselops tvende qvæstioner, svarede hand som forrige Vidnisbyrder.

Dernest blev indkaldet Jens Ibsøn Mariager: som efter edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd i denne Sag, forklarede. 1ste, anden, 3die og 4de Post confirmerede, og end tillagde dette, at hand selv og vardskuede til Roers, og Roren lenge før at være lagt ...t (?) (ordet er retta på/overskrive) om Styrbord førend Lodsens raabte derpaa, af aarsage fordi hand saaeg de kom Landet eller Valden for nær. 5te og 6te Post confirmerede; dend 7de Post Confirmerede hand undtagen det at hand hørde ingen ordre af Commendeuren om Roerens lettelse. 8te og 9de Post confirmerede hand og end dette at hand sagde selv til Commendeuren, for Guds nafns skyld lad os bierge Skibsfolkene og saa mange Siæle, efterdi Skibet begynder at dale: hvilket ogsaa Landleutnanten Veddelsteen baed om med den espression (uttrykk) at her maatte Være kort resolution (beslutning), hvorpaa Commendeuren svarede, ja efterdi Skibet Vil til at siunke og talede Commendeuren til Lodsens om sted at sette hende paa, hvor hon nu efter anvisning af Lodsens, blev sat. Om Tiende post Viste hand intet, saasom hand da Var gaaet til Roeren; men hellers hørte hand nok Commendeuren ofte efter Ulykken Var skeed knurre paa Lodsens. Dend ellefte post kunde hand ikke sige noget om, saasom hand det ikke har hørt. Om tolte post svarede hand at hand verken har seet Lodsens drikke noget slags dryk ej heller hørt ham fordre det. Om sidste post forklarede hand at hand saaeg Lodsens blive hentet fra fallerebet, men om hand Vilde springe overbord viste hand ikke. Til S/igneu/r Varner Rossis og Dirik Hasselops qvæstioner om fremmed passaserer og Lodsens ædruelighed, forklarede hand som forrige Vidnisbyrder.

Dernest blev indkaldet Styremand Morten Jensøn, som efter edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd, saaledes forklarede. De tvende første poster Confirmerede deponenten. Den 3die post forklarede hand \ej/ at vide af, saasom \ h/an/d / det ikke haver hørt. 4de Post viste hand heller ikke af. 5te Post confirmerede hand. 6te Post Ligeledes bejaede. Om den 7de Post forklarede hand at hvad seiglene angaar, er det i alle maader sandfærdigt, men om Rorens Commando ved hand intet. 8de og 9de Post confirmerede hand. Om den 10de Post forklarede hand intet at have hørt. Om den ellefte post forklarede hand at hand Vel hørte ordene passere, men ikke kunde erindre hvem der talte dem; om tolte og sidste post Viste hand intet at forklare, saasom hand dette intet havde seet eller hørt. Og til

1714: 91b

S/igneu/r Varner Rossis og Dirik Haslops tvende qvæstioner svarede deponenten, som forrige Vidnisbyrd.

Dernest blev indkaldet Skipper Ole Eriksøn, som efter edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd saaledis forklarede: 1ste og 2den Post confirmerede hand. Om 3die og fjerde Post Viste hand intet at sige. Den 5te Post confirmerede hand. 6te Post confirmerede. Om 7de post ligeledes undtagen om rorets lettelse, thi det *vist hand ikke fordi hand der ikke var nærværende. Den *8tede og 9de Post bejaede hand ogsaa. Om tiende post Viste hand ingen forklaring at gjøre, saasom hand intet noget derom hafde hørt. D/en 11te post viste hand intet om angaaende Lodsens. Om de tvende sidste poster viste hand intet at sige og til S/igneu/r *Varnes

Rossis og Dirik Haslops tvende qvæstioner, svarede hand som forrige Vidnisbyrder.

Dernest blev indkaldet Skipper Ole Peders/øn Kraag, som efter edens afleggelse forklarede, sig intet af alting herudi at Vide, saasom hand Var Commenderit til Lands at gjøre touene løes; og som hand med sluppen var kommen til Skibet, *kaart før det støtte, gik hand om bord og ner at faa sig lit mad, da støtte Skibet. Om aattende post forklarede hand sig intet at Vide, saasom hand da Var nylig kommen op af Skibet, efterat hon hafde støt. Men 8de og 9de post confirmerede hand; thi det forklarede hand at have seet. 10 post bejaede hand saaledes at hand nok hørte Commendeuren tiltale og klage over Lodsens, men ej hørde Lodsens noget svare ham. Dend ellefte Post forklarede hand ej at have hørt noget af eller seet. Om de øvrige Qvæstioner viste hand intet noget at sige.

Dernest blev indkaldet Skipper Hans Hansøn, som efter edens afleggelse forklarede saaledes: de tvende første poster confirmerede hand i alle ting. Og som \ h/an/d siden / Var *nedre (neder) i Skibet at udlevere Vadmul til at reparere Stykportene med, kom hand op og \efterat hand havde/ taget sig et stykke brød, og skibet støtte og formanede dem at see til pomperne, og befallede baadsmanden at have 4re pomperedskap ferdige og strax sprang hand hen og Vilde ned i Kabelrommet, da møtte hand Capitain Leutenanten, som sagde ham at Kabelrummet Var fuld af Vand, hvortil hand svarede, saa Vil verken 4re eller 10 pomper hielpe og mere viste hand ikke at svare til de andre qvæstioner.

Derefter blev indkaldet Peder Larsøn Schavenius Høibaadsmanden paa det forulykkede Skib, som efter edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: 1ste anden og 3die post confirmerede hand og end lagde dette til det tredie spørgsmaal, at Losen svarede Commendeuren at der er ingen ting i Vejen. Dend fierde post Viste hand intet om, saasom hand da Var for i Skibet. Den 5te Post confirmerede hand. Den 6te Post confirmerede: og den syvende saavit seiglens angik, men om Roret viste hand ikke. Den ottende og 9de post bejaede hand og. Dend 10de og 11 post kunde hand ingen forklaring om gjøre, undtagen dette at skibet vilde synke, og vandet var alt kommet til det underste dek. Til de andre Spørsmåaler kunde hand intet svare, undtagen til de tvende af Varner Ros udgivne; til dem svarede hand, som de første Vidnisbyrder.

Derefter blev indkaldet Høibaadsmanden Tosten Christensøn, som efter edens afleggelse, om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledes forklarede: de tvende første poster confirmerede hand: til det 3die kunde hand intet svare fordi hand da Var Commenderit at fast gjøre een baad, agter paa galleriet. D/en 4de Post viste hand ikke om, den 5te post confirmerede hand. D/en 6te ligeledes. D/en 7de Post confirmerede hand og saavit seiglens angik, men om roerets kommando viste hand intet, saasom hand da Var for i Skibet og havde med seiglens at bestille. 8de og 9de Post confirmerede hand ogsaa og sagde dette derhøes at folket raabte til Commendeuren at hand skulde bierge deris Liv. 10de Post viste hand intet om men om den 11te Post svarede hand at hand intet andet Ved af at sige, end at hand tillige med de andre raabte alle til Commendeuren at hand skulde bierge deris Liv, som hand og lod sig bevæge, og var alt

1714: 92

Skibet førend det blev sat paa Land, fuld af Vand til Stykportene. Til de sidste tvende svarede hand sig ej noget at Vide. Men til S/igneu/r *Varnes Rossis og S/igneu/r Dirik Hasselops tvende spørsmåaler, svarede hand som første Vidnisbyrder.

Dernest blev indkaldet Jan Snik som efter edens afleggelse forklarede: at de tvende første vare sandferdige: mens om det 3die Viste hand intet, saasom hand da var for(?) (ordet retta/overskrive) i Skibet og gjorde Jollen fast. 4de Post bejaede hand. 5te Post bejaede hand og, ligeledes 6te Post: Dend 7de Post bejaede hand og saavit *seilede (seilene) angik, thi det saaeg hand, men hvad roeret angik derom hørte hand intet. 8de og 9de Post confirmerede hand og. Til den 10de Post svarede hand at hand hørte Commendeuren sige til Lodsens har du nu ikke Vel

faret med Kongens Skib; men Lodsens svarte intet igien men gik og vred sine hænder. Til 11te post svarede hand at lodsens viste dem først sted paa Vestre Val hvor de ingenlunde Var god for at komme, thi da havde Skibet sunket med dem, det og Lodsens selv tilstod, siden pegede Lodsens til det sted, hvor Skibet eller Vraget nu er bestaaende, og om de havde *hafde tvende Skibslengder længere at seigle, havde ikke een Siæl af dem bleven bierget. Om dend tolfte post viste hand ikke om: men om dend sidste post forklarede hand at hand tillige med Leutenant Buch var ned i dend Svendske Jolle, hvor lodsens da var nedgaaen og ophentede ham igien, men om hand vilde noget andet forette det viste hand ikke. Og til de tvende af *Varnes Ros og Dirik Hasselops formerede qvæstioner svarede hand som første(?) (ord retta/overskrive) vidne;

Derefter blev indkaldet Søren Hansøn Nøttered skibmand paa det forulykkede Skib Fridericus Tertius: som efter edens afleggelse om sin sandfærdige forklaring, saaledes Vant: at de tvende første spørmaaler Vare sandferdige og sig saaledes forholte som qvæstionerit er, om den 3die kunde hand intet sige, saasom hand da Var neri i Rommet og stuede lasten; ligeledes og af samme Aarsag kunde hand intet vide om 4de og 5te Post, men om 6te Post kunde hand intet andet sige end at hand nere i skibet altformeget fornam stødet, og saa Vandet Mangfoldig indløbe: om dend 7de Post saaeg hand Seiglens at Være som anført er, men om Rorets lettelse kunde hand ikke sige noget, saasom hand var frem/m/e i Skibet. Dend ottende og 9de Post bejaede hand og: om dend 10de Post viste hand intet, saasom hand da havde begivet sig i KabelRommet igien; Til den ellefte Post svarede hand at hand hørte alle Mand raabe at de skulle dog bierge deris Liv og sette Skibet om hon ikke sank før, paa landet, som og Commendeuren lod sig persvadere (persuadere = overtale) til og da de kom til lands Var alt Kabelrummet fult og Lasten lette sig af det overflødige Vand; dog blev hand ikke Var at Losen noget teign gav fra sig hvor mand skulle sette Skibet. Til de tvende sidste spørmaaler havde hand intet at svare. Og til S/igneu/r Varner Rossis spørmaal svarede hand som forrige Vidne.

Dernest blev indkaldet Skibmands *Mad Joen Pai, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd, saaledes forklarede: at dend første, anden og 3die post sig saaledes forholte, og at dersom de hafde Været et halvt skibslengde Lenger fra \Vestre/ Vallen, havde ingen nød haft; den fjerde post confirmerede hand ogsaa: 5te post confirmerede hand og; ligeledes 6te post bejaede. Om 7de post forklarede hand at hand nok hørte sige at roret Var saaledes, men hand saaeg det ikke, fordi hand da Var paa bakken om Styrbord men at \med/ seiglens saaledes blev forholdet som qvæstionerit er, det saaeg hand nok og ved. *8tede og 9de Post confirmerede hand og end sagde dette derhøes at hand Var een af dem som raabte det og at skibet om Styrbord, af det meget Vand, som der *indtregte, heldede noget.

1714: 92b

Dend tiende post forklarede hand ikke at have observerit noget om. Dend 11te Post confirmerede hand ogsaa i alle maader. Om dend tolfte viste hand intet at forklare, men om dend sidste post forklarede hand at hand selv var med at afhente fra Styrbord fra *Regelen ved galjonen \lodsens/ men om hand Vilde springe fra bord viste hand ikke. Og til S/igneu/r Rossis og Haslops qvæstioner svarede hand som første Vidne.

Derefter blev indkaldet Chlemmet Sørensen Tingsager Skibmands *mat paa Skibet som forulykket er, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at de tvende første spørmaaler aldeelis sandfærdige Vare: Til det tredie kunde hand intet svare saasom hand da Var i Lasten og stuede bort ledige Staver af *Øltrær hvor hand og var nere til Skibet støtte (på land) og kunde saa intet svare *forend (førend) til den 6te Post; thi da kom hand op. Til den syvende post svarede hand, at hand da Var nedgaaen igien i kabelrommet hvor hand fornam at Skibet blev fult af Vand; og derfor ingen underretning om Skibsseiglens: til den 8de post svarede hand at hand Var nere i Kabelrommet og tenkte at bierge sin Kiste og da maatte hand

retirere sig op for Vandet, som da meget ind strømmede og confirmerede saaog dend 9de Post, med dette tilleg, at dersom det havde Varet 2 a 3 minutter havde ingen af dem bleven bierget. Den 10de Post viste hand ikke om; ej heller om den ellefte post; men vel at alle raabte at de skulle bierge livet. Om de sidste tvende poster Vidste hand intet at forklare. Til S/igneu/r Haslops og Rosis qvæstioner svarede hand som det første Vidne.

Dernest blev indkaldet Skibmands *Mat Lars Pedersøn; som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede saaledis: at de tvende første spørmaaler sig sandfærdig forholte, om det 3die kunde hand intet sige, saasom hand da var om Lee og gjorde tougene klare, ej heller til fierde og femte af foranførte aarsag. Den Siette post bejaede hand; dend 7de post forklarede hand ej om at Vide. Til den ottende post svarede hand, at hand selv var een af dem som varskuede om kabelrummet at Være fuld af Vand; og Confirmerede saa dend 9de post med dette tilleg at Vandet førend hand anden gang gik op alt gik igiennem bugportene: Om den tiende post kunde hand intet sige, saasom hand end Var for i Skibet. Til dend ellefte post svarede hand at de alle raabte til Commendeuren af en mand at hand skulde bierge deris Liv; men hand kunde ikke høre hvad Commendeuren talede til Lodsens; og dersom det havde Varet 1 Minut til havde de siunket. Om de tvende andre forklarede hand intet at vide og til S/igneu/r Haslops og Rossis Qvæstioner forklarede hand som første Vidne.

Dernest blev indkaldet *Artelie-mesteren Christoffer Jørgensen, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: om første Post, at saalenge hand Var oppe saaeg hand Commendeuren Være paa Skandsen og forrette sit embede forsvarlig. Til den anden Post svarede hand at dend Var sandfærdig. Til 3die, 4de og 5 post kunde hand intet svare saasom hand da Var om leed under dekket; Men til den 6te svarede hand at hand under dekket fornam Skibet at støde, hvorpaa hand gik op og saa da at skibet Var igien kom/m/et fra Landet og vende sig til dend østre Val, og saaledes besvarede *hvand (hvad) ham om 7de post Vitterligt Var. Den ottende og 9de post Confirmerede hand og og tillige med selv saaeg at skibet dalede. Om tiende post svarede hand sig intet at vide, saasom hand var og blev for i Skibet. Til ellefte post svarede hand at hand det ikke hørde eller kunde høre saasom hand var for i Skibet Losens og Capitainens tale; men at alle raabte at deris Liv maatte bierges det hørde hand: og at skibet førend hon kom til det sted hon nu er bestaaende, Var siunkefærdig. Om de tvende sidste poster Viste hand ikke; ikke heller viste hand at Losen var drukken, eller at nogen passaserere af Mandfolk at have Været paa Skibet.

Derefter blev indkaldet Peder Olsøn Constabels *mat paa det forulyk-

1714: 93

kede skib, som efter edens afleggelse om sin Sandfærdige Vidnesbyrd forklarede saaledes: At de tvende første qvæstioner sig sandfærdig forholder: om den 3die post ved hand intet andet at sige uden Capitain Leutenanten spuurte Lodsens om det ikke Var tid at holde af? men hørte intet hvad Lodsens svarede, fordi hand da stod ved bagbord side paa Skandsen, og Commendeuren og Lodsens da Vare ved styrbord side. 4de og 5 post confirmerede hand og end lagde dette dertil at hand selv efter Commando af Capitain Leutenanten gjorde store Mærsefal Løes. Den *Skiette post confirmerede hand: og om dend 7de post forklarede hand at hvad *seiglede (seiglene) angik, saaeg og Viste *Vand (hand) saa at Være men om rorets Commando viste hand intet, dog saaeg hand at skibet havde vent sig imod dend østre Vald. Den 8te og 9de Post confirmerede hand aldeelis. Til dend tiende post svarede hand at hand saa Commendeuren tiltale lodsens, men ej hørde hvad enten Commendeuren sagde, eller Lodsens svarede: Til den ellefte post svarede hand at hand ikke kunde høre hvad Commendeuren talede til Lodsens for raaben af folk, saavelsom af ham selv at Commendeuren Vilde bierge deris Liv; og Skibet at Være saa fult af Vand da hon blev sat paa landet, som hon nu er. Til *dend (de) tvende sidste *spørsmaler

svarede hand at hand intet kunde derom noget forklare: og til S/igneu/r Haslops og Rossis qvæstioner svarede hand, at hand ingen fremmede passaserere Var fornem/m/ende af mandfolk, ej heller fornam hand at Lodsens var drukken.

Dernest blev indkaldet *Sven Pedersøn Kiøbenhafn* som stoed ved roeret *men (mens) Skibet var under seigl, som efter edens afleggelse forklarede: at saalenge hand stod ved roret saaeg hand ikke Commendeuren Være mere end tvende ganger i største hast af Skandsen og strax oppe igien. Den anden post confirmerede hand; men hvad dend 3die post angik da kunde hand derom intet forklare, siden hand Var ved roeret. Dend 4de post forklarede hand at saasnart nogen commando om rorets gang blev givet, gjorde hand sin function; og om de andre poster havde hand intet at forklare andet end hand har hørt commando ordene om seiglenes forandring; og efter tilspørgelse forklarede hand at da Skibet støtte da laag roret *dig (Norsk Hist. Leksikon: Dikke el. dikte. Hollandsk. Betyr: gjøre tett, tette, dytte) om Styrbord, derefter blev Commenderit, nemblig efterat Skibet havde stødt, at de skulle lette roret, og da laaeg det mitskibs og strax derefter digt (tett) om bagbord, paa det at Skibet skulle falde; og da skibet da var kom/m/en for de vind lette hand det da mitskibs, da det da blev raabt at skibet sank, laaeg hand roret om bagbord for at passere det lille skier, som nu ligger om bagbord side, og saasnart de vare passerede *skiereet, blev Roret lagt digt om styrbord for at komme ind paa bugten, hvor skibet nu ligger: hvorledes seiglerne er *gouvernerit kunde hand ikke vide, saasom hand stod i Skandsen og ikke kunde see dem: ikke heller viste hand eller noget saaeg at lodsens var drukken, eller saae nogle *passesereere af Mandfolk omborde.

Derefter blev indkaldet Peder Andersøn Svenberg som med forrige deponent stoed til Roers, hvilken efter edens afleggelse, om sit sandfærdige Vidnisbyrd, forklarede: til det første Spørmaal at Capitainen continuerlig Var paa Skandsen og commanderede forsigtig og ikke gik derfra uden engang som aller snarest og strax kom op igien. Til andet og 3de spørmaal svarede hand som forrige Vidne: og om rorets gang forklarede hand *distincte (distinkt = klar, tydelig) og postviis ligesom forrige Vidne: Ligeledes om Seiglens.

Barth tilspurte derefter disse gode Mænd S/igneu/r Varner Ros og Dirik Hasselop om de fornøden eragtede at afhøre flere Vidnisbyrd; hvortil de svarede: {...etj:}

1714: 93b

dennem finnis Ufornøden flere at afhøre: saasom vidnisbyrdene mestendeels Vare overeens stemmende. Item tilspuurte S/igneu/r Barth foranførte gode Mænd S/igneu/r Ros og Hasselop, om de ikke fornøden eragter *til (vil?) formere fleere Qvæstioner til for afhørte Vidner ? hvortil de svarede: at de ikke finder fornøden at qvæstionere mere til dem, end allerede gjort er:

Derefter fremkaldede disse tvende gode Mænd S/igneu/r Ros og Hasselop, Lodsens, hvilken de først tilspurte 1. Hvem som antaget ham har og naar hand er bleven antagen ? hvortil hand svarede at Commendeur Offenbergh ham antog omtrent een tre Uger før de gik til Seigls 2. Om hand viste da hand kom om bord, hvor dybt skibet gik, da hand kom om bord ? hvortil Lodsens svarede at hand ikke vist kand erindre sig at det er ham tilkiendegivet men viste vel at det var et *svart (svært?) skib og havde før Loset Skibe paa 22 fod: Bagge paa Capitainens Veigne begierede at Capitain Leutenanten Ottensøn under hands forrige eed maatte forklare, om hand ikke haver advaret Lodsens om hvor dybt Skibet stak ? hvilket Retten tillod: og forklarede da Capitain Leutenanten at hand da Lodsens kom om bord og forklarede at hand til Lodz Var antagen, sagde (til) Lodsens hvor dybt Skibet stak, nemblig *halvnettende fod agter og halvsextende fortil. 3. Hvad Vinden Var da hand kom omborde, og beqvæm da at løse med saadant Skib ? hvortil hand svarede at Vinden Var Norden og beqvæm Vær til alting. 4. Om nogen af officererne var ham imod udi hands commando, eller ikke beqvæm til deris embede, eller nogen disordre udi Skibet ? hvortil hand svarede at hand intet noget over officererne eller

nogen i ringeste maader havde at klage, enten høje eller nedrige og alle, baade af høje og Lave, saavit hand forstoed, at giøre deris embede redelig. 5. Hvad Seigl Skibet havde *bie at det Kunde gouberneris Ved, for at forekomme ald Ulempe ? hvortil Lodsens svarede, tvende Ref udi begge deris Mærsegl, ...de (?) (Øfrige?) (retta/overskrive ord) stod bie, item fokken, Krysseigl og besan, alt medens de hafde bidevind. 6. Om medens de seigl stod bie, om hand da hafde at Klage over Skibet, at det gjorde jo sine Ting Vel som burde Være under da Værende Seiglats ? hvortil hand svarede at hand glædde sig over Skibet fordi det lystrede og gjorde sine Ting Vel. 7. Hvad tid besanen blev op givet og hvor omtrent de da Vare med Skibet ? hvortil hand svarede da at den blev op givet omtrent ved Strudshavn. 8. Af hvad aarsage hand søgte dend Vestre Val saa nær med aaben Vind ? Saasom Strømmen bar søer maatte hand for Revet af steenen eller stangen søge Vestre Valden mitVaders, og som hand havde steenen om bagbord, holt hand mitVaders. 9. Hvorlangt hand præsumierede (Presumere = formode, vente, forutsette, gå ud fra) at være i fra dend Vestre Vald, da Krysseigl og store mærseilet blev braset Levendes, og forseiglene indbrekket og roret til Luert digt (tett) om Styrbord ? hvortil hand *svare een god Kabellenge dend tid at have Været fra Landet. 10. Da nu disse Seigl saa stod, om Skibet da drejede efter hands villie at faa det fra Valden ? hvortil hand svarede, at hand Var glad over sit ardbeide og da Skibet begynte at falde, saa drejede hon tverts imod igien, og aarsagen dertil viste hand ikke andet at Være end strømmen. 11. Saasom hand beraaber sig paa Strømmen, og var selv en gammel loes og forud advaret af Capitainen og Capitain Leutenanten, før seiglene blev *mindret, at holde sig fra Landet, hvorfor hand da ikke skydde Landet ? hvortil hand svarede at hand holt fra Landet men gav intet positiv Svar directe til spørgsmaalet; dog forklarede hand at da commendeuren raabte til ham at hand kom for Nær Landet

1714: 94

da gav hand ordre, nemblig Losen at ligge *roer og Styrbord,* og da falt Skibet lit, men ikke saa snart at det kunde Være frit fra landet. 12. Da Skibet støtte og drejede fra Valden, næsen øster over, hvorledes hand da gouvernerede Roret og Seigl/ at faa skibet *for de Vind* ? hvortil hand svarede at Commendeuren befallede da at ligge roren *d (d/igt?) bagbord, og brasede seiglene ind om Styrbord, for at faa Skibet *fordevind. 13. Da nu Skibet Var *fordevind og folket kom op af Kabelrummet raabte og skreg at Skibet Var fuld af Vand og Vilde siunke, hvad fundament hand da fik til at faa Skibet paa det Stæd hon nu er staaende ? hvortil hand svarede at da folket kom raabende og sagde at Skibet Var fult af Vand og raabte til Commendeuren at hand vilde bierge deris Liv og Skib og Redskab saa vit mueligt er, da spurte Commendeuren ham Vel tvende ganger, førend hand kunde svare ham, saasom hand Var beengsted og bedrøvet over dend Ulykke som var skeed, da viste hand omsider med sin finger, og sagde: kunde Vi komme der, saa maaskie vi bierge livet, og brugte da Commendeuren ald Søemandskab, saasom ingen anden redning Var, at bierge folkenes Liv, til at faa Skibet ind som det nu staar; og dersom Skibet havde forfaldet mere Sydlig paa een *handspigs (Norsk Hist. Leksikon: Handspak/-spik. I. Løftestang/våg/vågemat. II. 1 1/2 - 2 meter lang stang til å dreie ankerspill med) lengde, saa havde der ikke een siæl bleven bierget, eller ringeste af Skib og Skibsmaterialer. 14. Om hand kand sige hvor dybt skibet Var siunket dend tid de dermed kom paa Grunden som det nu er bestaaende ? hvortil h/an/d svarede: at Vandet gik over de Underste Porte.

Og flere spørgsmaaler at formere holte Mændene Unødvendige.

Bagge forlangede paa Capitein Frisis Veigne under Rettens forseigling dette beskreven. Ligeledes forlangede S/igneu/r Barth paa Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Veigne forretningen beskreven under Rettens forseigling, saa snart skee kunde, som skal efterkommes.

Anno 1714 d/en 8 Junij er holdet Aasteds Ret paa dend Gaard Store-Nordal tillige med Sex af deris Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnefte Mænd, nafnlige Nils Eide, Tore Eide, Joen Eide, Elling Knarvig, Siur Halsvig og Ole Nilsøn Steene;

Hvorda deris Velærværdighed Mag/ister Nicolaus Stabel havde ladet indvarsle sin paaboende Gaards Store-Nordals opsidder, Nils *Iversøn at svare ham aaboed for Gaardepartens huuser som udi hands brugs tid saagot som skal være ruinerede, eftersom forermelte Nils *Nilsøn ingen reparation, efter tvende *pamindelser mindelige, paa sin bøvlede Gaardeparts huuser har vildet giøre, sampt at erstatte Citanten Mag/ister Stabels som beneficert ejer denne Processis Omkostning.

Nils *Nilsøn Var selv tilstæde og imodtog Varselen, og kunde ikke fragaa at hand jo var advaret af sin Jordejer tvende ganger tilforne at reparere gaardepartens Huuser forsvarlig som hand bruger.

Citanten Magister Stabel møtte selv paa Aastæden og begierede at gaardepartens huuser paa Nils Nordals part, maatte tages i nøje øjesiun og forsvarlig Aaboed paalegges:

(1.) Hvorda først efter anviisning blev besigtiget Røgstuen: som fattedes gulv og benker, hvortil behøves 4re tylder bord á 2 mark tylden med Kiørsel er 1 rdlr 2 mark, arbeidsløn dertil 3 mark. Svalen paa Nordre siden *gangske forraaden dertil 2 1/2 tylt bord, 5 mark, femb standere, 1 *husvalstræed 1 Sole, som vil Kaaste efter nøje udreigning 3 mark 8 s/killing, arbeidsløn dertil 2 mark. Brøsten paa stuen fattedes bordtag, hvortil behøves 4re tylder Bord á 2 mark tylden 1 rdlr 2 mark, fire Oplenninger med Kiørsel 2 mark, arbeidsløn dertil 2 mark; Svalen paa

1714: 94b

den anden side kunde forbedres med 2 mark. Taget behøver 12 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen 1 rdl 1 mark 8 s/killing, arbeidsløn dertil 4 mark. Bliver *saaseels (saaledes?) Aaboden paa dette Huus = 7 rdl 5 mark.

2. Blev besigtiget 1 liden Stue, Bue, med hoesføjede Skiøkke og Kaave; hvorudi fantes temmelige Vegger, undtagen paa Nordre side; samme lengde havde forderved Tag og U-tienlig Bordtag, hvilket i alt vil Kaaste; efter nøje udreigning 12 rdlr.

3. Floren og Smalehuuset gandske forraadnete og paalegges efter udreigning til deris Louførhed 10 rdlr.

4. Laden gandske forfalden med Spær, Trog, bordtag, Tag og Stavleje, som alt efter nøje udreigning vil Kaaste 9 rdlr.

Bliver da den Gaardepartz huusers aaboed 38 rdlr 5 mark. Hvormed denne forretning samme dag er til ende bragt.

Herforuden specificeris Omkostningerne paa Rettergangen. Sorenskriverens Salarium for denne dags forretning 2 rdlr, for Reisen til stæden for fattigdoms skyld prætenderis intet, fløtning hiem igien vil betales til trende Karle 4 1/2 miil á 8 s/killing miilen er 1 rdlr 12 s/killing forretningens beskrivelse med forseiglet papir 3 mark 8 s/killing forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing. De Sex mænd for deris Umag hver 1 mark for denne dag er 1 rdlr, til sammen Omkostning 4 rdlr 5 mark 8 s/killing. Da som forordningen refererer at mand tillige skal paakiende hvem Omkostningerne skal betale: Saa, efterdi Leilendingen Nils Nordal allene er befunden skyldig at Jordejeren Mag/ister Stabel sin Gaards ruin har maattet forkomme med denne besigtelses erhvervelse, altsaa tilfindis hand, foruden de paalagde paa Huusenes Aaboed 38 *rhr (rdlr) 5 mark at svare denne Processis Omkostning med 4 rdlr 5 mark 8 s/killing, til sammen in alles 43 rdlr 4 mark 8 s/killing.

Anno 1714 d/en 28 Junij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Arne Skibredes Almue paa Gaarden Tuenæs, nerværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg i Bøidelensmandens Sted Mogens *Flactvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mogens Mithaarvig, Anders Aadne, Gregorius Toft Johannes Larsøn Tuenæs, Erik Arnetvet, Mons Seim, Ole Tuenæs for Siur Qvame, og Johannes Olsson Tuenæs for Ole Vesteli med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og Ærbødighed imod Retten (er advart), er først Vorden oplæst

1. Deris Kongl/ig Majestets allernaadigste Skatteforordning af dato Jægerborgs-Slot d/en 19 Maj 1714 om adskillige extra-Skatte.
2. Deris Majes/te/ts allernaadigste udgivne forordning af 30 Martij 1714 om at i Aar ingen Leg maa under Straf, for deris Stormegtigste fyrstinde Charlotta Amalias død.
3. Det Høikongl/ig Rente Cammers anordning om at de motvillige ved taxationen 1713 - 12 mænd ved Retten at tiltale, og at de 4re Mænd af Sogn er arresterit som nedreist er for at faa lindring for dagskat og den arresterede Nils Hvidhovet løses dat/erit Rente Cammeret d/en 14 Apri/lis 1714.
4. Stiftbefalingsmandens ordre til fogeden om een nye dagskats paabud dat/erit Bergen d/en 20 Martij 1714 ./.
5. Stiftbefalingsmandens ordre efter; Krigs-Commisarie Merchers ordre af dato Bergen d/en 24 Apri/lis 1714 om Underretning om de Gaarder som holder sig fri for Soldaterhold, Udskrivning, Munderingspenge og deslige Udgifter, og efter hvis ordre og fundament det er skeed

1714: 95

6. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om een nye Krigsstyrs dat/erit 24 Febr/uarj 1714 udi Kiøbenhafn.
7. Slotz lovens ordre til Stiftsbefalingsmanden om et mandtal at indrettes paa Almuen fra 8 til 50 aar og Stiftsbefalingsmandens ordre derom til fogeden dat/erit Bergen d/en 20 Martj 1714.
8. Deris Excellence H/er/r Geheimeraad og Vice Statholder, Høivelbaarne H/er/r Baron Krag's ordre til Stiftsbefalingsmanden Undal om at almuen skal tilkiendegives om de har noget at andrage som dem kunde Være til Tyngsel, item om fogederne noget til Almuens Lettelse kunde udgive og indberette, *saa vilde,* saa vilde deris Høivelbaarendhed saadant gunstigst til deris Majestet recommendere dat/erit Bergen d/en 4 Junij 1714.
9. S/igneu/r Jacob Vidings udgifne Panteforskrivelse til Velædle og Velbyrdige Assessor Vilhelm Hansens paa 550 rdlr, hvorfore Velbemelte Assessor Hansen er Vorden pantsat Øfreide med de nu paastaaende Huuser og hvad her efter opbygges kand, sampt qvæg og inventarium, item 1/4 part udi eendeel Gaarder udi Schiolds Skibbrede beliggende Samdal Smør 3 løber hud 1, Ardbeidspenge 1 rdlr 3 mark. Haaland Smør 1 løb Ardbeidspenge 4 mark 8 s/killig. Bruntvet Smør 2 p/un/d, Ardbeidspenge 2 mark, Østebøe Smør 1 1/2 løb Ardbeidspenge 4 mark 8 s/killig Lund Smør 1 løb 12 mark huud 1 Ardbeidspenge 4 mark 8 s/killig dat/erit Liuse Closteret d/en 13 Aprilis 1714.
10. Laugmand Nils Knags udgivne Bøixelseddel til Daniel Steffensøn Flactvet paa 1/2 løb Smør og 1/4 tønne Korn udi Flactvet, daterit Bergen d/en 12 Novembr/is 1712 ./.
11. Peder Kiernningaards paa Hans Bangs Veigne udgivne Bøxelbrev til Erik Mikkelsen paa

1/2 løb Smør 1/2 tønde Malt og 1/2 skilling udi Qvame, dat/erit Bergen d/en 21 Aprilis 1714 ./.

At svare forpagteren S/igneu/r Jens Lem Rede penger efter eldgammel viis for Kirketienden af Hougs hovetsogn, ligesom Kirkeværgerne oppebærget haver, paa Høst Tinget, indgik disse efterskrevne Mænd, Anders Arne, Mons Seim, Erik *Oppetvet (Arnetvet?) Johannes Larsøn Tuenæs, Ole Romsloe, Nils Monsøn Sangstad, Haldor Olsøn Sangstad og Erik Romsloe.

Ligeledes indgik efterfølgende Mænd Mons Olsnæs, Lars Stavenæs, Mikkil Boege og Fabians *Kirkebrueg (-bruvig) at svare forpagteren S/igneu/r Jens Lem for Bruvigs Kirke Tiende rede penger til høsten ligesom Kirkeværgerne den oppebærget haver.

Dernest blev publicerit Velbe/melte frue Zidsele Kaasis udgivne Bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1 pund Smør og 1 Mæle Malt udi Gaarden Houland dat/erit Bergen d/en 29 Januarij 1714.

Derefter blev Sagerne foretaget:

Iver Hakenæs haver ved Lensmanden Johannes Hannestvet allene ladet indvarsle Ole Birkeland til at anhøre Mons Lødtvets eedlige forklaring angaaende det overfald som mod ham skal Være øvet.

Ole Birkeland møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne som Varselen kunde afhiemle, hvorfor ingen Vidnisbyrds forklaring kand afhøres førend det det angaar bevises dertil at Være loulig Varslet.

Dernest blev restancen paa den allernaadigste paabudne dagskatz 3diedeel for 1712 og 4de deel for 1713 oplæst og forseiglet ./.

1714: 95b

Anno 1714 d/en 29 Junij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Skibbredes Almue paa Tingstedet Reistad, nerværende Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde, Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg og eedsorne Laugrettesmænd Nils Askeland Nils Mit Mielde, Johannes Haure, Aamund Græve, Anders Stokke, Nils Vikno, Johannes Skaftun, Iver Røskeland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten Var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 94 og 95 findis extraherede.

Dernest blev publicerit

1. Mogens Blindems, Gregorius Souraas, Lars Angeltvets, Jens Ulvesetters og Gregorius Toftes udgivne Skiøde til Johannes Olsøn Tuenæs paa 18 mark Smør og 12 Kander Malt (Gard ikkje nemnd) daterit Yttre-Arne d/en 22 Decembr/is 1713 ./.

2. Lensmanden Johannes Øfste-Mieldes udgivne bøxelseddel til Anders Nilsøn paa 26 mark Smør og 8 Kander Malt udi Havre daterit Øfste-Mielde d/en 20 Martij 1714.

3. Anders Eides udgivne Bøxelbrev til Rasmus Larsøn paa 1 pund Smør og 20 Kander Malt udi *Ronve (Rongved) daterit Reistad d/en 29 Junij 1714.

Dernest proponerede fogeden for Almuen af Gierstad Sogn og Mielde Skibbrede om de vilde selv, efter deris Høiædle Velbaardhed og Velædle Velbyrdigheds Stiftbefalingsmand Undals og BisCoppen Nils Smeds ordre og Resolution om tiende bodens oprettelse ved Hovetkirken Hougs lade den oprette, eller hand paa Almuens Omkostning den skulle lade oprette ? hvortil de svarede; at de vare fornøjede med at fogeden den lod opbygge og betalingen paa den indeele det.

Dernest blev Sagerne foretagen og havde

S/igneu/r Gartner Byetingsskriver udi Bergen med skriftlig Kald og Varselseddel ladet indkalde Anders og Ole \og Enken/ Askeland fordi de uden hands tilladelse haver opbygget hver sit nøst paa hands ejendom og Odelsgaards grund Vatlé dat/erit Vatlé d/en 8 Junij 1714. Item opsidderne paa Gaarden Vatlé til forklaring i Sagen.

Ole Askeland og Anders Askeland møtte for Retten og vedtog at Være louligen stevnte for denne Sag, for Enken møtte ingen som dog efter Stevningens paaskrift fantes loulig stevnt.

Hans Christian Gartner møtte paa egne og fru Macodies Veigne og producerede hendes fuldmagt ved een skrivelse til hannem af 10 Maj hujus anni (dette år), dernest tilspuurte hand Anders og Ole Askeland som for Retten Vare tilstæde om de med eed kand fragaas at de jo vel Vare Vidende det grunden hvorpaa de paa ankede Nøster ere opsatte jo tilhørte Gaarden Vatlé ? hvortil hand svarede at hand ikke kand benegte at jo Grunden tilhører Vatlé, Og svarede ligeledes Ole *Vatlé (Askeland) det hand ikke kunde benegte at jo Grunden hvorpaa hans Nøst er bestaaende tilhører Vatlé. Anders Askeland forklarede hellers efter tilspørgelse at Være bevilget af Ole Jonsøn Vatlé som den tid Var opsidder paa Gaarden Vatlé, hvilket Ole Jonsøn Vatlé, nærværende for Retten fragik. Citanten svarede til Anders Askelands forestillelse, at om end skjønt hands formænd har haft noget Ulovlig Brug, helst paa en Andens ejendom, hvorpaa ingen hefd efter loven kand følge, saa følger ikke paa ... (?) Consequentiom at Anders Askeland skulle gjøre det samme, mens er derimod desmere lastVærdig, helst efterdi og, da hand det gamle nøst nedrev med fri Villie har opbyggt et nyt nøst uden allerringeste tilladelse og Videnskab af nogen ejere. Til spørmaal

1714: 96

svarede Anders Askeland at det skal Være ungefær 4re Aar siden det seenste nøst af ham paa Vatlé Grund er vorden opbyggt. Citanten dernest forestillede at omendskiønt Askelands opsidder kand have haft bevilling af Vatlé Gaards Leilendinger til disse deris Gierninger, saa kand det lidet hielpe dem, i henseende, at een Leilending ej har videre magt at disponere over sin brugende Jordepart videre end Loven og hands bøkelseddel tillades; og enten de haver erholdet Leilendingernes permission \eller/ og dertil ere forførte eller forsetlig Viis gjort noget som de ikke burde, er straffen for deris gierninger lige høit, den sam/m/e Proposition gjorde hand og imod Ole, som forklarede at det skulle være ungefær 8tte aar siden; som alle Opsidderne paa Vatlé fragaar at have givet forlov til noget nøst at opsidde. I det øfrige vilde hand ikke opholde Retten med lang Protocollation men gav kaartelig hans skriftlig paastand hvortil hand sig, saavelsom til Stevnemaallet refererede og begierede Dom.

Hvad sig ellers Enken angaar, som nu ikke møder da formoder hand at Dommeren i anledning af Lovens 6 Bogs 15 Cap/itul 18 art/icul ikke opsetter tiden, efterdi hon efter Stevnevidnernes forklaring for Retten er loulig stevnt, helst i henseende at bemelte articul *iiler om denne Sags befordring.

Anders og Ole Askeland formeente at efterdi hands formænd for {h}dem haver haft nøst, og ikke er bleven tiltalt der om før nu, og naar mand ved af Ejeren, da vil hand ikke negte betaling derfor.

Citanten refererede sig til sit forrige og var endelig Dom begierende, endnu som før at efterdi gierningen var giort, da vilde hand paastaa strafs dom efter Loven.

Og som parterne ej videre havde, denne Sag angaaende at indføre bleve de udvist til endelig Doms afsigelse.

Afsagt.

Citanten S/igneu/r Hans Christian Gartner paa egne og medinterressentis Velbyrdige fru Marie Macodies Veigne indkalder for denne Ret Aschelands Opsiddere Anders Ole og Enken Malene fordi de imod hands Videnskab og tilladelse haver opsat hver sit nøst paa hands ejende Odelsjord Vatles Grund til strafs lidelse efter lovens 6te Bogs 15 Cap/itul 18 articul, samt at Nøstene maa Være ham tilfalden, eller og Opsidderne paa Ascheland inden een vis tid at paalegges at forfløtte og Afføre deris, af ham utilladelige, opbygte nøster. Hvorimod de tvende indstevnte for Sagen Anders og Ole Ascheland, som for Retten vare tilstæde, efter tilspørgelse haver forklaret, det de ikke kunde fragaa at jo Grunden, hvorpaa de af dem opbygte nøster ere bestaaende, Vatile er tilhørende, men fordi deris formænd for dem har haft nøst paa steden, og de derom ikke af nogen Ejer førend nu er bleven tiltalt, kunde de deraf heller ikke nogen afgift svare, den de nu frivillig, saavit louligt er, erbyder sig at betale, hvilken indVending Retten ikke holder tilstrekkelig, men dømmer for Ret, at Anders og Ole Ascheland som uden Citantens tilladelse haver paa hans Odelsjord Vatles Grund opsat hver sit Nøst, bør inden først-

1714: 96b

kommende Michaeli afføre deris, uden tilladelse opbygte Nøster i følge af Lovens 6 Bogs 15 Cap/itul 18 art/icul eller dem at have til Citanten forbrut; derforuden betale denne Processens til dato anvente Omkostning, til Citanten S/igneu/r Gartner med 2 rdlr inden 15 dager under Nam efter loven; Enken Malene, som ej for Retten denne gang møder, givis laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, saa fremt ej Dom efter hvis (det som) irettelagt Vorder skal blive afsagt.

Derefter indleverede fogeden os et restance paa den allernaadigste paabudne dagskats 3de deel for 1712 og 1/4 deel for 1714, som af Retten ham igien under vedbørlig forseigling blev leverit.

Anno 1714 d/en 3 Julij er holdet Aasteds-Ret paa dend Gaard Toschen i Herløe Skibbrede beliggende tillige med Sex af deris Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnefnte Mænd, Johannes Refskar, Arne Refskar, Ole Haatoft, Halver Holme, Iver Hopland Baste Siurdal, alt efter opsidderens Christian Rasmusøns Toskens begiering, til at holde et rigtigt Jordeskiye imellem ham og hans grande Rasmus Knudsøn Tosken, hvilke begge grander for nogen tid siden haver af den da Værende Ejer Søren Balsersøn kiøbt deris Jord til sammen den ej loulig skal være dem deelt imellem, som nu af Citanten Christian Rasmusøn er forlanget.

Rasmus Knudsøn møtte og forklarede at hand ej loulig skal være stevnt hertil og ikke have mere end 10 dages Varsel; dog vilde hand tage til gienmæle i Sagen efter Mogens Bratzhoug paa sin Broders Rasmuses Veigne, giorte forklaring: hvorpaa Besigtelsen og forretningen blev foretagen,

Og begave vi os derpaa begge deris Jordeparter at beskue og siden hver teig for sig selv, og begynte paa dend syndste Teig, hvilken blev deelt i to lige deele imellem Opsidderne Christian Rasmusøn og Rasmus Knudsøn, saa at den syndre part Haallestykket, steent og rent fra Vest til ost op i huusene tilfalt Christian og den nordre Brattestøstykket Rasmus efter Lodtagelse, eller

første udvelgelse og udkaarelse.

Derefter blev nøje beskuet og grandsket, den derefter paafølgende nordre teig, som ligeledes blev steent i tvende parter; hvoraf Christian udvalte den søre part, Florteigen kaldet, eftersom Rasmus ham Kaaret gav, og Rasmus beholt den Nordre part Klaarkiellestykket kaldet, alt efter de satte steeners udviis fra Vest til øst, imod de andre Granders ejendeele.

Siden blev grandsket og nøje Observerit tvende teiger den eene Tofteteigen kaldet, før Christian tilhørende den anden Florteigen Rasmus tilhørende, hvorudi stor forskiel fantes, thi blev af Florteigen, Tofteteigen efter steenernis udvis fra øst til Vest tillagd noget til vederlaug og forbedring, saa at begge Parter kunde blive lige gode, hvilket, da det af os Var forrettet, tilbød Christian Rasmus sin Grande *Vallet og gav ham Kaaret til hvilken part hand Vilde; efter hvilket tilbud, Rasmus udvalte Tofteteigen og Christian var vel fornøjet med Florteigen.

De andre deele eller parter som igien vare, bleve parterne saa foreenede om, at Rasmus efter Christians tilbydelse antog hans tvende af os nu U-bytte pladser og teiger og Christian med Rasmuses igien var fornøjet; Og

1714: 97

er saa denne forretning samme dag bleven til ende bragt.

Dernest specificeris Omkostningerne paa denne Aasteds-Ret. Sorenskriverens Reise fra sit hjem til Aastæden tvende miile med 3 Karle paa een Sexring *i (å) 8 s/killling milen, er 3 mark ligeledes hjem igien 3 mark, for Kaast og Underholdning reisedagen 4 mark, for dagens forretning 2 rdlr, forseglingspenge 1 mark 4 s/killling, Mændene for deris Umage hver 1 mark er 1 rdlr, Skafferen med een mand Vedkommende at Varsle 1 mark er 5 rdlr 4 s/killling. Da som deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste udgivne forordning tilholder at mand saavel skal kiende paa hvem der skal betale Processens Omkostning, eftersom de udi Sagen best grundet er, saa, efterdi det er befunden at Citanten Christian Rasmus/øn har haft billig Aarsage, som fornermet sin Ret imod sin Grande Rasmus Knudsøn at søge, thi kiendis for Ret at Rasmus Knudsøn bør svare de halve paagaende Omkostninger med Citanten, som er 2 rdlr 3 mark 4 s/killling.

Anno 1714 d/en 6 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Skibbredes almue paa Tingstædet Hope, nærværende deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden Andreas Undal, Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bøidelensmanden Lars Dyngeland og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Albert *Tistad, Jacob Bratland, Mikkell Myrdal, Nils Houge, Mikkell Søevig, Mons Fyllingen, Ole Hope, udi Halvor Biøndals sted, og Tollef Hope, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger som fol/io 95 findis extraherede.

Dernest Mag/ister Joachim Kaaes udgivne bøkelseddel til Lars Johansøn paa 1/2 løb Smørs leje udi Lille Borgen hvorfor er taget bøxel 5 rdlr og 4 mark Støvlehuud dat/erit Bergen d/en 12 Aprilis 1714.

Velbyrdige Commissarius Risbrechs udgivne bøkelseddel til Rasmus Mikkelsøn paa 1/2 løb udi Øfre Fyllingen, daterit Grafdal d/en 14 Febr/uarij 1712 ./.

Lector Ole Bornemands udgivne bøkelsbrev til Mogens Knuds/øn Knappen paa 1 pund udi

samme Gaard, hvorforre er taget bøxel 8 rdlr, dat/erit Bergen 5 Maj 1714 ./.

S/igneu/r Severin Seehusen stevner til dette ting efter forrige tiltale Jens Kronstad for uloulig skouhug til endelig Doms erlangelse;

Dend indstevnte møtte for Retten og Vedtog loulig at Være stevnt, og Vedstod endnu som \hand(s) Koene/ tilforne Sigtelsen at have hugget et las Ved, alt uden Lov og permission.

Thommes Chrommeti paa S/igneu/r Seehusens Veigne begierede Dom efter loven for saadan uloulig hugster.

Da blev af os med samptlige Laurettet for Ret Dømt og afsagt.

Som dend indstevnte Jens Kronstad for Retten tilstaar at have uden Ejerens S/igneu/r Seehusens Lov og permission hugget et læs Ved udi hands ejende Gaards mark Natland, og derved at Være befunden ved stubbene, da Dømmes hand, i følge af Lovens 6te Bogs 17 Capitels 27 articul derfor at Være tyv.

1714: 97b

Troels Nilsøn stevner H/er/r Commissarius Risbrechs Enke og arvinger efter forrige tiltale;

Mons Olson Øfre Fyllingen møtte paa de indstevntes Veigne og indgav deris skriftlige indleg af dato Gravdal d/en 28 Junij 1714, som blev læst.

S/igneu/r Harder møtte paa Trols Nilsøns Veigne og producerede nu Salig Valqvard Risbreches til Citanten udstæde skiøde paa bemelte Gaard Forsund daterit Gravdal d/en 23 Januarij 1712, publicerit udi Førdal Skibbrede d/en 14 Nov/embris 1712 med hvilket Skiøde hand Vil bevise at Salig Commissarius Valqvord Risbrek har Solt Citanten forbemelte Gaard til strax at tiltræde og udi brug at besidde; dernest Producerede hand een Gienpart af Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Resolution de dato 18 Febr(Jan-?)uarij (Første delen retta/overskrive) 1712 hvormed hand Vil bevise at den paa Gaarden boende Leilending ej gaarden vil fravige, men den efter sin bøxelret besidde, saavelsom at bemelte bonde høsten tilforne haver tilbøxlet sig Gaarden, førend den Af Commissarius Risbrek af Citanten til saadan brug og besiddelse var Solt. 3. Producerede bemelte Leilendingens bevis at Commissarius Risbrek hannem ej Gaarden har tilbudt til kiøbs før hand den til Citanten Solte. 4. Producerede hand et brev fra de omboende Grander, dermed hand Vil bevise at bemelte Gaard er omgivet med adskillige Vilkaar udi dends besiddelse, som ej udi Kiøbet, der er frit, besluttet er, og som saaledes Commissarius Valqvard Risbrek ulovlig har Solt bemelte Gaard, den hand ej efter sit Skiøde til besiddelse kand hiemble, thi paastaar Trols Nilsøn at Valqvard Risbrek bliver tildømt de for gaardens kiøb anammede 60 Rdlr at tilbage give saavelsom at hand bliver tilfunden de om samme Gaards besiddelse adskillige anvente Omkostninger, som Citanten med eed kand bekræfte at Være 40 rdlr, hvorom saavelsom idsige (Av det tyske jetzige = nåværende) Processis Omkostnings erstatning hand paastod Dom; hand Vilde og forvente, at omendskiønt Commissarius Risbrek ved døden er afgaaen, saa bliver dog ved den forventende Dom hovetsagen paakient, mens saavit som Nam efter Dommen angaar henstiller hand til Rettens gotfindende, om den i Stervboden skal anvises til udleg.

Sagen optages til i morgen Klokken 9 da endelig Dom skal afsiges.

Dernest blev tilkiendegivet for Retten at Jacob Von Vidas til S/igneu/r Seehusen udgivne Panteobligation paa 500 rdlr hvorforre var pantsat Gaarden Hope, er d/en 17 Maj 1714 med Capital og Renter, efter S/igneu/r Seehusens paaskrift betalt:

Dernest blev publicerit S/igneu/r Jacob Vidings udgivne Skiøde til Velædle Assessor Vilhelm

Hansen paa *Capitat 550 rdlr hvorfor er ham Overleverit een transporterit Obligation paa 400 Rdlr af Borgemester Lundgaard udgiven, derforuden pantsat ham 1/4 deel udi efterskrevne Gaarder udi Skiolds Skibbrede beliggende, Samdal Smør 3 løber, hud 1, arbejdspenge 1 rdlr 3 mark Haaland Smør 1 løb, arbejdspenge 4 mark 8 s/killing Bruntvet Smør 2 pund, arbejdspenge 2 mark, Østebøe Smør 1 1/2 løb, arbejdspenge 4 mark 8 s/killing Lund Smør 1 løb og 12 mark hud een, arbejdspenge 4 mark 8 s/killing.

1714: 98

Børge Bortviigs udgivne Skiøde til S/igneu/r Henrik KulenKamp Handelsforvalter ved det hensestædiske Cantore paa een fierdepart udi den Mølle som S/igneu/r Herman Morritz er ejer saa og en fierde part udi den mølle S/igneu/r Jørgen Elfring dernest bleven publicerit, og daterit Bergen d/en 6 Aprilis 1714 ./.

D/en 7de Julij er Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede undtagen deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden; hvor da blev afsagt Dom imellem Citanten Trols Nilsøn og H/er/r Commissarius Riisbrekt.

Troels Nilsøn indkalder for denne Ret Velbyrdige Commissarius Valqvard Riisbrekt at hiemle ham dend Gaard Forsund /: hvorfor ermelte Commissarius *Riisbrent er betalt 60 rdlr :/ til straxens tiltrædelse og Possession efter hans udgivne Skiødes udviis af 23 Januarij 1712, samt at refundere Citanten de herpaa anvente Omkostninger, hvorimod Commissari Riisbreks Enke Velbyrdige Else Lilienschiold ej gjør Anden Indsigelse \end/ at Citanten samme Skiøde i alle maader skal hiembles og hendes Salig Mands *kiøb at skal staa fast og Uforandret. Men som Citanten beviser at samme Jord Forsund, høsten tilforne før hand kiøbte dend til straxen tiltrædelse og Possession, af een anden Leilending til Livs brug er bortbøxlet og ej samme leilending til Kiøbs buden efter deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordnings tilhold af 18 Januarij 1710, hvilket er aarsage at Citanten ej samme gaard, af Commissario Riisbrekt, sig til straxen tiltrædelse og Possession, tilkiøbt, har kundet \til besiddelse/ erlange, thi er Citanten sine, for Gaarden Forsund udlagde 60 rdlr igien forlangende imod Skiødets tilbageleverelse og 40 rdlr i Processens anvente Omkostningers erstatning. Da, som er befunden, at H/er/r Commissarius Riisbrek ej har efterkommet sit, udi sit udgivne Skiøde udlovede løfte, baade for sin udgivne, til nu opsiddere bøxelseddel, saa og fordi Gaarden samme Leilending eller Opsidder tilforne ej til kiøbs er tilbuden, saa billiger Retten Citantens paastand saavit, at H/er/r Commissarius Valqvard Riisbrekt tilfindes at igien give Citanten Troels Nilsøn, imod Skiødets tilbageleverelse, de for Gaarden Forsund oppebaarne 60 rdlr med 4 rdlr i Processens anvente Omkostninger inden 15 dager under Lovens adfærd.

Dernest overleverede fogeden os restancen paa den allernaadigste paabudne dagskatz 3die deel for 1712 og 1/4 deel for 1714 som blev oplæst og Confererit, og fogeden igien forseiglet tilbageleverit, hvormed Tinget dennesinde paa dette sted blev ophævet ./.

Anno 1714 d/en 9 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Skibbredes Almue paa Gaarden Bildøen, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Nils Bildøen og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mikkell Snechevigen, Ole Bache og Anders Bache, Grim Mittvet, Ole Schaalevig, Grim Tæle, Ole Biørøen og Lars Trengereid med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda først er bleven *publique (publiserit) alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 94 og 95 findis ekstraherede ./.

1714: 98b

Deris Høiærværdighed Mag/ister Nils Smeds udgivne beskikkelse til S/igneu/r Herman Petersøn til at Være Gastgiæver udi Buchen, dat/erit Bergen d/en 30 Octobr/is 1713.

Knud *Bacches udgivne Bøxelseddel til Erik Larsøn paa 1/2 Vaag fisk udi Vigso med underliggende Laxevaag synden paa Muulen, hvorfore er betalt bøxel 3 rdlr, dat/erit Bildøen d/en 9 Julij 1714.

H/er/r Jørgen Breders udgivne bøxelseddel til Jens Olversen paa 10 mark Smørs Leje udi Øfre-Børnæs dat/erit 4 Julij 1714.

Mette S/a/l/ig/ Absalon Balchens udgivne Bøxelseddel til Haldor Ellufsøn paa 1 pund og 3 mark fiskes leje udi Selstøe, dat/erit Bergen d/en 12 Maj 1714.

Cicilia Christiansdatters udgivne bøxelseddel til Erik Olsøn paa 2 p/un/d og 6 mark fiskes leje udi Gaarden Næsse dat/erit d/en 15 Maj 1714.

Ditoes udgivne bøxelseddel til Anfred Olsøn paa 2 p/un/d og 3 mark fiskes leje udi Søre-Fielde dat/erit Bergen d/en 14 Aprilis 1714 ./.

D/en 10 dito er Retten igien sammesteds sat nærværende Stiftbefalingsmanden Undal og forhen specificerede, hvorda er bleven Publicerit,

Ole Arnesøn *Bacches udgivne Skiøde til sin Søn Lars Olsøn paa 36 mark fisk udi Tæle med dessen tilhørende Laxeверpe og Qvalvaag dat/erit Bildøen d/en 10 Julij 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretagen, og som ingen Kongens Sager vare, blev andre foretagen.

Lensmanden Nils Bildøen havde med tvende Vidner Thom/m/es Skage, og Mikkell Bache, ladet stevne Johannes Tørres/øn Glesnæs, Grim Toften, Johannes, Thommes og Brynnild Trellevigen, fordi de har veigret at fløtte Rettens betienter, for den betaling, deris Majes/te/ts allernaadigste forordning tilholder, fra dette Ting til Frechaus Tingsted i Vaar, alt til strafs lidelse for Ulydighed og erstatning for de udlejede.

Grim Toften møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet. Johannes Tørres/øn Glesnæs møtte og vedtog Stevnemaalet. Brynnild og Thommes Trellevigen møtte og for Retten og vedtog ligeledes stevnemaalet. Johannes Trellevigen møtte ikke, som dog siges at være loulig stevnt, men som det eene stevnevidne ej møtte som Varselet kunde afhiemle, kand ingen rettergang ham angaaende, før Stevnemaalet, loulig afhiembles foretages.

De 4re Johannes Glesnæs, Grim Toften, Thommes og Brynnild Trellevigen tilstode for Retten at være loulig tilsagt af Skafferen Knud Børnæs til denne Tingfløtning og forklarede at ingen feil var at see paa nogen af dem da hand dem tilsagde.

Fogeden irette satte over dem efter forordningen og Lov for ulydighed og motvillighed, og sine pengers erstatning 2 mark 4 s/killing og Processens omkostning.

Og som parterne mindelig for Retten betalte og fornøjede Omkostningerne, forlangede fogeden ingen Loumaal over dem, hvilket Retten Consenterede.

De fire *Mænds Ole, Jacob og Rasmus Aase og Rasmus Schage, som det fientlige Skib, een Svensk Mand indlosede paa Algrøen i Sartor Skibbrede, der samme Gaards Opsiddere haver udplyndret, gjorde deris edlige forklaring, saaledes; først:

*Jaccob Aase, efter edens afleggelse forklarede: at efter Vaarvinden (Vårvinne = våronn) i Vaar 1714 dagen og Tiden saa egentlig kunde hand ikke erindre da roede hand ud, med disse 2de hans grander Ole og Rasmus Aase, til hafs at vilde fiske og som de vare komme imod Lonene den yderste holme i havet, bleve de vare dette fientlig Skib *3/4 uden for samme *holm bent i vest, og som

1714: 99

Skibet flaggede med dansk flag \agter/ efter loes, saa roedde de til det, efterdi de saa Skibet sette til Lands og duede Vallen an; da de nu komme til ham Kastede hand liner ud til dem at faa dem om bord, og som hand tillige med hands tvende Grander Ole og Rasmus var kommen om bord, og Rasmus Schoge strax derefter var kommen til dem, duede Skibet Vallen an for at indloses af dem, sagde sig at ville i Algrøe-hafn, hvortil deponenten svarede, der er jo ligesaa god Havn andresteds som i Algrø hafn, da svarede Capitainen intet men vente sin cours ad (?) Søn igien, og da hand fornam nemblig deponenten at hand gik til Søes igien, sagde hand til ham, er i een skikkelig Mand, saa søger i landet, hvorfore søger i Søn igien, og vil i søge søen da slip os i land igien, hvorpaa deponenten greb sin kofte og vilde gaaet i Baaden igien, da satte sig een af Baadfolkene ved *Lineen, som Baaden eller deris Jolle var fastjord udi og en anden med en huggert ved *Reglingen (Relingen) og sagde bie lit du *skalt ikke slippe, dagen er lang nok vi skal gaa højere op for at løbe nordre løb ind, hvorpaa Deponenten siger til ham kiender i Nore løb, der er jo ligesaa god løb til Søre som nore, derpaa Capitainen paa Skibet svarede jeg vil gaa det nordre løb ind, thi det kiender jeg og, og vil til Algrøe hafn hvor hand for nogen tid siden skal have ligget med et *Venstindisk Skib, drog saa *Munderit i Sluppen selv ...? og tog een af dem Rasmus med sig for at følge dem, men Skibet gik uden f.re?, Tog saa siden deponentens baad og satte tvende mænd af sine folk i den *munderede og roede til landet, men deponenten maatte blive paa Skibet; og viste ikke hvad siden blev passerit i land; og som baaden imod fire timer havde været i land og \de/ kom/m/e til Skibet med baadene, saa deponenten at der blev paa Skibet opkast 3de Senger, 2de Aaklæder, 2de Stager og 2de kiedeler 2de trommer, tvende tinfader, mere kunde hand ikke erindre sig; og da slap hand dem i land uden nogen betaling. Stiftbefalingsmanden tilspuurte deponenten hvad slags Skib det var? og om hand ikke kunde fornemme om der ikke var flere folk paa saadant Skib end sædvanligt kunde Være? hvortil hand svarede at Skibet kunde Være som een liden *Skot med een Master, som af os kaldes *hamrebyser, (Norsk Hist. Leksikon: Skute - er fellesbetegnelse for mindre en- og tomastede fartøyer. Busse/bysse = et mindre, rundgattet fartøyer, oftest med 2 master, og i 1600-årene alltid under 40 lester i Norge. For 20-30 lesters skip var 6-manns besetning vanlig) og var ikke flere folk paa Skibet som de saae, da de roede til det, end 3 á 4re mend, men de andre vare nere i Skibet, som ikke komme op førend de vare komme om bord, thi de vare de imod 20 mænd; ej heller saae hand efter tilspørgelse, før de komme om bord nogen stykker (kanoner) eller skyt, eller stykporter (kanonporter), men da de komme om bord saa de tvende smaa Stykker (kanoner) *indOmbord at *vare (være) fastsurrede. Ligeledes blev hand tilspuurt af deris Velbaarendhed om hand ikke er bleven kundgiort deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste Villie {om ikke} at ikke nogen Loes uden et vist kiendeteign noget Skib maatte indlose? hvortil hand svarede sig ej at kunde benegte at det jo for ham og samptlige Almue saadant er tilkiendegivet,

men som hand ingenlunde kunde tenke at saadant unaadslig Skib af syn, kunde være noget fientlig, hælst efterdi hand verken saae tegn til Stykporter, Stykker eller folk, men ansaa det for en liden Skot da hand kom det nær, vilde hand forhaabe saadan hands, imod hands ville forarsage forseelse, ham af hands høje øfrighed bliver pardonert.

Dernest blev indkal-

1714: 99b

det Ole *Aaase, som efter edens afleggelse gjorde til hver post samme eenstemmende forklaring som første deponent, undtagen dette at hand sagde sig at vilde til Bergen og gav sig ud for een skot der skulle være lad med meel og Korn.

Derefter bleve begge under samme Eed tilspuurte om de kunde sige hvad spraag de taledede: hvortil de svarede at de kunde egentlig ikke sige hvad spraag de taledede men de kunde dog nogenledes forstaae dem.

Derefter blev indkaldet Rasmus Aase, som efter edens afleggelse om sin sandfærdige forklaring; vare *eensteemmige, undtagen at hand Var den som de tog med sig i Sluppen og blev tvungen med draget sværd paa sit Liv at Lose dem i Land til Algrøen, hvor, da de der vare komme, blev hand bevaagtet af 2de mænd væbnede medens de andre 7, enten deriblant var Capitainen eller ej med, kunde hand egentlig ikke sige, saasom hand ikke viste hvem Capitain paa Skibet var; og om deris Spraag forklarede hand at naar de taledede med dem taledede de norsk, men naar de taledede sig imellem kunde hand ikke forstaa dem; og forventede saa forskaansel for sin, imod hands villie gjorde forseelse.

Derefter blev indkaldet Rasmus Schoge som efter edens afleggelse forklarede: at hand ikke kom til Skibet førend de 3de første allerrede Vare opkomme, thi lit efter dem kom hand roendes med sin Grande Gunder, som ej opgik, paa Skibet men lagde fra for at fiske, som deris ærende var førend de saae Skibet flagge efter loes; og i andre maader forklarede hand som første deponent undtagen dette at hand sagde da *ale med Sluppen var komme tilbagers saaeg hand at de førte med *lig (sig?) 4re Kaaberkiedeler med een stor deel madvare, og gangklæder, sampt resten som forrige vidne har forklaret.

Item blev indkaldet Opsidderne paa Gaarden Algrøen som af dette fientlige Skib ere vorden berøvede eedelig at forklare hvad eenhver af dem berøvet er: og først

Ole Olson Algrøen: som efter edens afleggelse forklarede: at fra ham er taget 1 Kaaberkiedel paa 5 rdlr, 1 dito for 4 rdlr, 1 Underseng 7 rdlr 1 dito 3 rdlr 2de aaklæder á 1 *rlr 2 mark stykket - er 2 rdlr 4 mark, 3de hyender (Norsk Hist. Leksikon: Hynde/høyende = flat og lang pute til å legge på en benk) for 2 *rlr 1 Kirkekofte 1 rdlr 2 mark, 1 tinkande 4 mark, 3de tinfad á 4 mark stykket (er) 2 rdlr 1 tinqvarter 3 mark, tvende (trend?) fieringer leer og *søy (tøy?) - 1 rdlr 2 mark 2de puder og 1 *fiol og mere som hand ikke kunde erindre, er 29 (rdlr) - 2 mark.

Dernest fremstod Steffen Thommesøn og ved eed forklarede hvad hand af dette fientlige Skib er berøvet: 1 *1 tøndekiedel 10 rdlr 1 quarterskiedel 4 rdlr 1 Nyt aaklæde 1 rdlr 4 mark, 1 Sølvbæger 1 rdlr 4 mark, 1 par klæder 1 rdlr 4 mark 5 stykker Smør paa 18 mark hver stykke er 2 rdlr 3 mark; 3de tinfad 2 rdlr, 1/2 Svin røget 4 mark, 1 par nye Skoe 2 mark 8 s/killing, 2de trommer 3*dlr 1 Graa kofte 1 *rdl Ullenskiorte 1 rdlr 1 nyt par boxer, 1 hat og skuhue 4 mark er 30 rdlr 1 mark 8 s/killing.

Siden fremstod Hans Hansøn Algrøen og ved Eed forklarede hvad \ham/ af dette fientlige Skib er berøvet, som af disse foranførte mænd er indloset: og først udi rede penger 6 rdlr, 1 Sølvstøb 3 rdlr 3 mark 1 Underseng 1(?) rdlr 2de hyender 4 mark 5 tinfad til sammen 2 rdlr 4 mark 5 festesk..sker 1 *rlr 1 mark 8 s/killing 3de halve Svin for 1 *rlr, alle hands linklæder 3 rdlr 1 rød Ullenskiorte 4 rdlr 1 Graakofte 1 rdlr 1 Nye *brog (bukse) 3 mark, 2de kiødlaar og 2de

Smørstykker for 1 rdlr 1 Nyt par støvler 5 mark er 26 rdlr 2 mark 8 s/killling.

Dernest fremstod Iver Olsøn Algrøen og ved eed forklarede hvad ham af dette fientlige Skib er berøvet: 1 Segl paa een Stoer baad for 3 *rdl 1 graakofte 1 rdlr, 2de halve Svin for 5 mark er til sammen 4 rdlr 5 mark.

Hvilken deris edlige aflagde

1714: 100

forklaringer deris Velbaarendhed under Rettens forseigling Var forlangende til at fremsende paa sine stæder til at indhente nermere ordre, hvorledes hermed videre skal foretages.

Dernest blev Restancen paa den allernaadigste paabudne dagskats 1/3 deel for 1712 og 1/4 deel for 1713 lydeligen for Almuen oplæst, og fogeden efter forlangende tilbage leverit under Rettens forseigling.

Anno 1714 d/en 11 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Herløe Skibbredes Almue paa Tingstædet *Frechhau nærværende deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undal, Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelenmanden Rasmus Frommereid og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Bragstad for Jacob Rogn, Ole Haatoft, Aadne Refskar, Rasmus Hougland for Anders i Toft, Mikkell Næsse, Halver Holme, Iver Hopland og Baste Siurdal med mere Tingsøgende Almue.

Hvorda er bleven publicerit alle de allernaadigste paabudne forordninger naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 findis ekstraherede.

Dernest blev publicerit frue Zissele Kaases udgivne bøkelseddel til Peder Nilsøn Tielstad paa 1/2 Vaag fisk udi Harkestad daterit Herløe d/en 27 Martij 1714.

Siden blev Sagerne foretagen og først deris Kongl/ig Majes/te/ts:

Nils Fosse og Anders Fosse haver ladet stevne Johannes deris grande fordi hand ved sin hund forjager deris faar hvilke ynkelig af hans hund skambedes, til doms lidelse at deris faar ubehindret paa samme mark maa gaa og *udgaget.

Johannes Fosse møtte og vedstod for denne Sag at Være loulig stevnt, og benegtede at hands hund haver ikke gjort deris bester skade uden naar hands hund er bleven paahidset deris bester i hans ager og Eng men Citanterne forklarede at dend indstevnte haver hidset sin hund end ogsaa udi deris egen udmark, paa deris bester: det de skulle bevise, hvorpaa dend indstevnte skød beviis: hvortil de svarede at have tvende Ole Sagstad een boende *mad (mand) paa Sagstad og Anders Jensøn Sagstad, huusmand paa Gaarden Sagstad; hvis forklaringer at anhøre dend indstevnte forklarede sig at være indkaldet til.

Mens Vidnisbyrden Ole Sagstad, som var uden for dette Tinglav og Jurisdiction, henskiød sig til sit rette værneting. Mens Anders Jensøn Sagstad vil frivillig her aflegge sit VidnisByrd: som efter edens afleggelse forklarede saaledes: at hand ikke har seet dend indstevntes hund at have bit Citanternes smaler.

Afsagt,

Saasnart det andet Vidnisbyrds Ole Sagstads Eedelige aflagde forklaring for sit Rette forum

foretaget og indleverit udi Retten, skal Videre udi sagen kiendes hvis lou og Ret medfører.

Michael Storm forrige Consumptions forpagter haver med skriftlig Varsel ladet indkalde S/igneu/r Henrik Frimand til at betale ham Consumpsion og familie og folkeskat af hans gaardsfolk paa Langeland og erstatte ham denne Processis omkostning.

Henrik Frimand møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

S/igneu/r Peter Bascher paa Citantens Veigne begierede, efterdi Stevnemaalet lovlig paaskreven befindes afhiemplet, Mons/ieu/r Frimand maatte forelægges til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt

S/igneu/r Henrik Frimand forelægges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

1714: 100b

Laugmand Nils Knag haver ladet stevne sin landbonde Johannes Fosse at betale ham resterende Landskyld og 3dietage 3 rdlr 3 mark 14 s/killling med Processens omkostning.

Johannes Fosse møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt for denne Sag, og vedstod Gielden, og lovede med tiden betaling.

Lensmanden paa Laugmand Knags Veigne paastod til Dom til betaling.

Afsagt.

Som Johannes Fosse tilstaar for Retten at være pligtig Citanten de fordrede 3 rdlr 3 mark 14 s/killling, saa tilfindis hand at betale Citanten Laugmand Knag de fordrende og tilstaaende 3 Rdlr 3 mark 14 s/killling med 2 mark i Processens forvolte Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest blev restancen paa den allernaadigste paabudne dagskatz 1/3 deel for 1712 og 1/4 deel for 1713 lydeligen for Almuen læst og under forseigling af Retten fogeden tilbageleverit.

Anno 1714 d/en 12 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Skibbredes Almue udi BrudKnappen nerværende deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undal, Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Jisdal, Nils Aase, Børge Jisdal, Joen Aase, Haaver Alver, Baste Erstad, Johannes Berfiord, Nils Berfiord med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda først er bleven oplæst alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 findis ekstraherede.

Dernest blev publicerit Stiftamptskriver S/igneu/r Seehuusens udgivne bøkelseddel til Mikkel Olsøn paa 1/2 løb Smør dat/erit Bergen d/en 27 Febr/uarij 1714.

Item Toldforvalter S/igneu/r Johan Gaardmands udgivne boxelbrev til ReserveSoldat Anders Poulsøn paa 1/2 løb og 1/2 huud udi Gaarden Semb, daterit Bergen d/en 8 Decembr/is 1713.

Dernest blev Sagerne foretagen, og som ingen Kongens Sager vare indstevnte blev foretaget efterfølgende: og havde

S/igneu/r Dirik Hønnechen med skriftlig Varsel ladet stevne Jens Kiers Koene Else for Utilbørlige expressioner (uttrykk), til Vidner derom er indkaldet Nils Maraas, Ole Fæste og Halver.

Jens Kier møtte paa sin hustrues Veigne og vedtog Stevnemaalet. Og fragaar at hands koene aldri skal have ilde eftertalet Dirik Hønnechens Hustrue.

Citanten derimod forlangede at hands indstevnte Vidnisbyrder maatte edelig afhøres.

Nils Maraas og Halver møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt til at aflegge deris edlige forklaringer. Ole Fæste møtte ikke.

Jens Kier paastod at efterdi Citanten Dirik Hønnechen haver tvende Vidnisbyrd foruden hans egen tiener Halvor, da bør hans Vidnisbyrd som Villig ikke denne sinde antages derom vilde hand forvente Rettens kiendelse.

Afsagt.

Efterdi Citanten S/igneu/r Hønnechen foruden hands egen tiener Halver udi denne Sag haver tvende Vidnisbyrd, thi kand hands drengs Halvors forklaring ikke i denne Sag antages.

Hvorpaa Citanten S/igneu/r Hønnechen begierede at det eene nærværende Vidne Nils Maraas, som er uden for Tinglavet og her frivillig vil aflegge sit Vidnisbyrd, maatte eedelig afhøres: hvorpaa Vidnisbyrdet blev fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: at da han kom til Alvestrømmen for at skulde afhente efter ordre een Krukke, som efter nogen Byefolk var hoes Jens og hans koene bestaaende i Alvestrømmen og Var kommen i stuen til dem hvor baade Jens og Hans Koene Else vare inde, sagde deponenten til Jens og hans Koene at de skulle enten sende krukken med *vittige folk til Bergen eller lade dem faa den med sig til Brudknappen,

1714: 101

Da sagde Jenses koene, hon var vel værd til at faa Krukken i Brudknappen dend tasken og den tæven, men ej navngav nogen: dog som Hønnechens pige i det samme kom roendes og spuurte \Else/ hvem hon formeente med den taske i BrudKnappen, sagde hon, nembli Else Kommer du og med den Taske og Tæve hvad haver du at sige,

Citanten begierede dilation til neste Ting at det andet Vidnisbyrdet maatte indkaldes til eedlig forklaring.

Afsagt.

Den begierte dilation til neste Ting bevilgis Citanten til at føre det nu fraværende Vidnisbyrd, hvilket naar skeed er skal Videre udi Sagen kiendes hvis Lov og Ret medfører.

Lars Hopland lader stevne Ane S/a/l/ig/ Henning Jensøns med skriftlig kald og Varselseddel til at anhøre sine Vidnisbyrders edlige forklaringer udi denne sag;

Ane S/a/l/ig/ Henning *Jonsøns møtte ikke ej heller nogen paa *hans (hennes) Veigne: men som Stevnevidnerne som Stevnemaalet skulde afhiemle, ej vare nærværende, kunde ingen Vidnisbyrds forklaringer antages, førend det beviser at dend som det angaar er der til Loulig kaldet.

Dernest blev proponerit for Almuen af Hamers giæld saavit af Allenfit Skibbrede var Nærværende, om hvad een tiendebod for Hammers Præstegields Almue skulde kaaste, hvortil Ole Clevedal, Lars Eriksøn og Ole Hopland sagde sig: dend forsvarlig at vil opbygge /: af 14 alen *Sælands Lengde og 10 *sælands alen bred (Sjællandsk alen - ca. 63 cm) og et skaat uden fore á 5 alen, med tag, bordtag, laaes, *hengler (hengsler), 6 Knippinger (Knippe = bunt på 12 sagbord bundet sammen med vier) og 1 luge med bolt udi, timmergolv over og under med

forsvarlige bielker, *langrekke og alt forsvarligt :/ for 75 rdlr.

Siden blev restancen paa den allernaadigste paabudne dagskatz een tredie deel for 1712 og 1/4 deel for 1713 lydeligen for Almuen oplæst og fogeden efter begiering, under forseigling af Retten tilbage leverit.

Og blev saa Retten paa dette sted denne sinde ophævet.

Anno 1714 d/en 13 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting udi BrudKnappen med Radøe Skibbredes Almue, nerværende deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undal, Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Qvidsteen, Nils Sæbøe, Ole Vaagenæs, Halver Sæbøe, Anders Helle, Stephen Indre-Sæbøe, Anders Fieldsende og Arne Qvalem, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat er først Tinglyst alle de allernaadigste udgange forordninger, naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 findis extraherede.

Mad/a/me Von Hattens udgivne bøkelseddel til Christian Knudsøn paa 9 mark Smør og 10 1/4 kande Malt udi Nere-Tvet dat/erit Bergen d/en 2 Maj 1714.

Mag/ister Nils Smeds udgivne bøkelseddel til Knud Joensøn paa 4 s/killig mindre 1 hvid udi Indre Helle dat/erit Bergen d/en 18 Junij 1714.

Mad/a/me Von Hattens udgivne bøkelsbrev til Aadne Johansøn paa halvparten udi Ulfvatten dat/erit Bergen d/en 7 Aprilis 1714.

Mad/a/me Appelone Svartskops udgivne bøkelseddel til Hans Iversøn Daland paa 1 Spand Smør og 1 kvarter Malt i dend Gaard Nordre Lie dat/erit Mangers Præstegaard d/en 12 Febr/uarij 1714 ./.

Mad/a/me Von Hattens udgivne bøkelsbrev paa 1/2 *halvt pund Smør og Sex Kander Malt udi Nodtvet dat/erit Bergen d/en 3 Maj 1714 ./.

Mad/a/me Catharina de Crequi S/a/l/ig/ Peder Lems udgivne bøkelseddel til Gunder Jacobs/øn paa 1/2 Spand Smør, Malt 1/2 Mæle, fisk 1/2 Spand udi Vildanger, dat/erit Bergen d/en 1 Decembr/is 1713.

Stephen Sæbdals og Ane Ingebrigtzdatters udgivne Skiøde til deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmanden blev publicerit af dato Brudknappen d/en 13 Julij 1714.

Siden blev restancen paa den allernaadigste paabudne dagskats 1/3 del for 1712 og 1/4 deel for 1713 lydeligen for Almuen oplæst og fogeden under Rettens forseigling tilbageleverit.

1714: 101b

Anno 1714 d/en 14 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Lindaas Skibbredes Almue udi BrudeKnappen, nerværende deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undal, Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Mikkell Oenæs og edsorne Laugrettesmænd, Mons Schouge, Nils Schouge, Iver Hodne, Nils Tveite, Anders Famestad, Knud Tveiteraas, Mikkell Gaulen, og Ole Lyren med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat, er først publicerit de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 findis extraherede.

H/er/r Johan Madsøns udgivne Bøxelseddel til Børge Aamundsøn paa 1 pund Smør 1/3 deel huud (Gard ikkje nemnd) dat/erit Lindaas d/en 28 Octobr/is A/nn/o 1713.

Mad/a/me Giertrud De Finis udgivne bøxelseddel til Nils Hansen paa 1/2 p/un/d S/mør 1/4 faar og 1 1/2 Spand fisk udi Rembnor dat/erit Horvigen d/en 7 Maj 1714.

H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til Ole Rasmus/øn paa 1/2 løb 3 mark Smør Malt 3 mæler og 3 Kander udi Hopland dat/erit Lindaas d/en 12 Maj 1714.

Dernest blev Sagerne foretagen, og som ingen Kongens Sager vare indstevnte blev foretaget efterfølgende og havde

Christian Hopland ladet stevne Besse Grimstad fordi hand skal have taget et bukkekid udi Citantens mark citanten tilhørende.

Besse Grimstad havde med Contrastefning ladet indkalde *Christians Hopland fordi hand skal have merket med sit merke denne Contra Citanten tilhørende og nu omtvistede Buk.

Begge parter møtte for Retten og vedstode for denne Sag at Være louligen stevnte og heri vilde tage til gienmæle.

Derpaa indlagde Christian Hopland sit skriftlige indleg, som blev læst.

Besse derimod svarede at hand tog dette kied barsokke bild om høsten (Barsok = 24/8), tillige med tvende af hans andre geeder udi Hoplands marken, da var samme omtvistede Buk Umerket, og var dend tid med ham Ole Berge og saa at samme omtvistede Buk var Umerket og af samme Coilour (kulør) og farve som hands, saa hand med god samvittighed kand sige at det Var hands best; som Nils Kinæs skal bevidne: og gik bestet hoes ham i fra Barsok og til Heljemes (Helgemesse = 1/11) da *forman (fornam) hand at det var merket, og gik bestet fra første gang hand fant det i Kinæs - Ryelands og Hoplands marken.

Derpaa blev Citanten Christian Hopland tilspuurt naar hand har merket denne omtvistede buk og udi hvis paasiun ? hvortil hand svarede at det skede forleden aar S/anct/e Hans tid fiorten dager for, dog saaeg ingen det; ej heller kiender nogen hands naboer dens leed (lét?). Og som nembliig Citanten Christian \blev/ tilspuurt om hand med sine Naboer kunde bevise at denne omtvistede Buk var ham tilhørende, og hand derpaa kunde giøre sin eed ? hvorpaa hand svarede at hand ikke kunde bevise at dette qvæg med Naboerne, var ham tilhørende, eller anderledes med eed sværge end at hand ikke rettere ved end at det er hands qvæg og opfødning, efterdi det har hands merke og leed, men derfor ikke absolute sværge at det er hands, saasom hand ikke kand vide om een anden har skaaret hans merke i det. Og som Besse erbøed sig ved saligheds

eed at vilde bekræfte at denne kid er hands rette opfødnung og Citanten Christian Hopland dermed var fornøjet: Men som Christian Hopland paastod at hand skulle først bevise at hand samme buk af ham var merket: hvortil Besse svarede at hand til første Ting vilde med Ole Eriks/øn Hopland og Christi hands Koene bevise at samme buk ej var Christian tilhørende, men blev merket imellem barsok og Heljemes; og den tid af dem var ...(?) blødende.

Afsagt.

Besse Grimstad bevilges tid til neste Ting de paaberaabte Vidnisbyrd at føre til Sagens endelig paakiendelse.

Dernest blev publicerit Mogens Slettens, Ole Sæveraas og Ole Risøens udgivne Skiøde til Anders Ivers/øn paa 7 5/7 mark Smør og 5 1/7 Kande Malt udi Fieldsende i Lindaas Skibbrede beliggende, dat/erit Brude Knappen d/en 14 Julij 1714.

Derefter Proponerede fogeden for Almuen af Lindaas giæld enten de, efter deris Høiædle Velbaarendheds og Høiærværdigheds ordre og Resolution selv vilde lade opbygge Tiende-boed for Lindaas giælds Almue, eller og hand skulle paatage sig det at fuldbyrde ? men som ingen sig af Almuen dertil angav og sig det vilde paatage; kunde ingen endelig slutning derom giøris.

1714: 102

Siden blev restancen paa den allernaadigste paabudne dagskatz 1/3 deel for *for 1712 og 1/4 deel for 1713 lydeligen for Retten oplæst og fogeden under Rettens forseigling tilbage leverit.

Anno 1714 d/en 16 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Guulens Skibbredes Almue udi Vichingevaag, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelsmanden Ole Hougsdalen og eedsorne Laugrettesmænd, Tore Eide, Joen Eide, Svend Vige, Ole Nilsøn Steene, Hans i Miømjøn for Elling Knarevig, Mons Risnæs, Rasmus Slire og Mathis Nappen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 findis ekstraherede.

Dernest blev publicerit Ole Siursøn Byrknæssis udgivne Skiøde til Jacob Olsøn paa 18 mark fisk udi Hille i Guulens Skibbrede, dat/erit 6 Junij A/nn/o 1714.

Giertrud De Fines udgivne bøxelbrev til Joen Mikkelsøn paa 1/2 pund Smør udi Sande dat/erit Horvigen d/en 16 Decembr/is 1713.

Ditoes udgivne bøxelseddel til Johannes Tors/øn paa 18 mark Smør og een mæle Malt udi Hosteland, daterit Horvigen d/en 19 Aprilis 1714.

Ditoes udgivne bøxelseddel til Joen Mikkelsøn paa 18 mark Smør udi Metbøe, dat/erit Horvigen d/en 4 Januarij 1714.

Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelbrev til Knud Rasmusøn paa 1/2 løb og 9 mark Smør udi Flolie, hvorfore er oppebæret bøxel 5 rdlr 4 mark daterit, Evenvig d/en 23 Aprilis 1714.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Erik Larsøn paa 1/2 løb udi Flolij paa nogle aars tid for hvilke er oppebaaret bøxel 3 rdlr, daterit Evenvig d/en 15 Aprilis 1714.

Dernest blev Sagerne foretagen og først Kongens: og havde

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen ladet indkalde Lars Solem for fortilig sammenleje med sin hustrue Anne Siursdatter alt til sine egteskabsbøders erleggelse.

Lars Solem møtte paa egne og hustruis veigne og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag; og vedstod at hans Koene er kommen i barselseng 12 Uger efter deris Bryllup, dog formeente hand at slippe for Bøderne:

Lensmanden irettesatte efter Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 articul og paastod Dom til egteskabs Bøders erleggelse.

Afsagt.

Som Lars Solem selv for Retten tilstaar at have haft fortilig sammenleje med sin Koene Ane Siursdatter, saa hon 12 Uger efter deris Bryllup er kommen i Barselseng, da tilfindis hand, i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul at bøde for sig 4 1/2 lod Sølv og for sin hustrue 2 1/4 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito haver ladet stevne Lasse Sætenæs som røgte er gaaet om at skal Være barnefader til Guri Jonsdatter(s) Barn, der dog af hende skal Være nafngivet for Barnefader, dog ej i Kirken, thi hon uden Skriftstaaelse, paa Barselseng er bortdød til *straff lidelse efter Loven.

Lasse Sætenæs møtte for Retten og vedstod Loulig at Være stevnt for denne Sag; og forklarede ej at være barnefader til hendes avlede Barn det hand med god samvittighed kand sig fra sværge.

Fogeden paastod, at efterdi Pigen er død og ingen Præstens attest om hendes bekiendelse kand forskaffes, saasom hon ikke udi Kirken har standet aabenbare Skrift, at hand maatte tilholdes at gjøre sin corporlige ed for Retten at hand ej barnefader er, hvilket af Retten blev ham paalagt, og efterat Eeden for hannem tydeligen var forelæst og advaret om sin Saligheds i agt tagelse, aflagde hand saadan Eed: at hand ikke anderledes kand sværge end hand jo har haft *legelig

1714: 102b

omgiengelse med Guri Joensdatter, men dog ved hand derhøes at hand ej er hendes barnefader:

Fogeden irettesatte efter saadan hands bekiendelse efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articul, efterdi hand ej kand negte at hand jo har haft omgiengelse med samme qvindfolk.

Afsagt.

Som Lasse Sætenæs ej kand sværge sig fri for at have haft legemlig Omgiegelse med Guri Jonsdatter, med *med hende at have bedrevet legemlig Synd, thi kand Retten ej fravige lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 25 (artikkel), men i følge af dem tilfinder ermelte Lasse Sætenæs at straffes yderlig paa sin formue.

Lensmanden Ole Hougsdalen formynder for Ane Catharina Jacobsdatter, lader indkalde Kasten Jacobs/øn Scherjehafn, at gjøre ham for bemelte sin myndlings Veigne Leverantze for hendes tilfaldne fæderne Arv og Møderne efter Skiftebrevets Udvis og erstatte ham Processens Omkostning.

Casten Scherjehafn møtte for Retten og vedstode at være loulig stevnt for denne Sag. Og formeente at efterdi hand Var indsat som formynder da kunde hand dentid taget sin Myndlings tilfaldne Arv; dog kunde hand ikke negte at samme Arv \jo/ var hoes ham endnu beroende:

Lensmanden producerede derefter Skiftebrevet af dato 7 Aprilis 1704 hvorudi hands Myndling Ane Catharina er tilfalden 37 rdlr 10 s/killling og efter Moderen 18 rdlr redepenge til sammen foruden Renter = 55 rdlr 10 s/killling som Carsten selv tilstod at have anammet, af hvilke hand hende har leverit 8 rdlr, to aar derefter; saa hendes Capital og Renter er 69 rdlr 6 s/killling. Men derimod formeente Carsten Scherjehafn at efterdi ham ej er leverit Redepenge for fulde Capital, kunde hand ej af løsøre, saasom hand ej var sat til formynder svare Rente.

Retten tilspuurte Casten om hand ikke kunde skaffe Caution for Midlerne, saa skulde de ham endnu betræes paa afgift ? hvortil hand svarede sig ej nogen Caution at kunde skaffe.

Lensmanden paastod Dom til Leverantse, at Casten Scherjehafn ej allene maatte tilfindis at betale ham de hands Myndling tilfaldne Midler, men end og erstatte ham Processens Omkostning.

Afsagt.

Som Karsten Scherjehafn ej kand fragaa at hand jo haver anammet Citantens Myndlings Anna Catharina Jacobsdatters tilfaldne arvemidler af Redepenger 18 Rdlr og Løsøre 37 *rlr 10 s/killling til sammen 55 Rdlr 10 s/killling, men derefter at have paa andet aar myndlingen Ane *Cathrine leverit til fornødentlig Brug 8 rdlr af de rede penger, da vilde hand formeene at hand ej kunde imponeris (gjøres inntrykk på) til at svare Rente af videre end de 10 *rlr, siden resten er bestaaende udi Løsøre, hvilket Citanten Ole *Hougdalen til Rettens Skjønsomhed henskiød; Og som dend indstevnte Karsten Jacobs/øn end og, efter Rettens giorte forslag, ej er god for at stille Borgen og forløfte for de ham af formynderen Ole Hougsdalen, paa sin Myndlings Veigne betroede Midler af Capital og Renter,

Da kiendes for Ret at Karsten Scherjehafn leverer Citanten og formynderen Ole Hougsdalen, de ham paa sin Myndlings Veigne betroede Arvemidler 47 Rdlr \ 10 s/killling / med Renter i 5 aar allene af de 10 Rdlr er 2 Rdlr 3 mark, til sammen Capital og Renter 49 rdlr 3 mark 10 s/killling med 1 Rdlr i Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito stevner Karsten Scherjehafn at betale ham rede laante penger 7 Rdlr med Processens Omkostning.

Karsten Scherjehafn forklarede ej at være stevnt for denne Sag.

Stevnevidnerne Elling i Miømjøn og Hans i Miømjøn forklarede ej at have stevnt ham siden i fior.

Afsagt:

1714: 103

Ingen Rettergang i denne Sag imod Karsten Scherjehafn kand tillades førend ham givis Loulig 14 dages Varsel.

Dernest blev restancen paa dend allernaadigste paabudne dagskat for 1712 og fierdepart for 1713 lydeligen oplæst og fogeden efter forlangende under Rettens forseigling tilbageleverit.

Anno 1714 d/en 19 Julij, er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Skibbredes Almue paa Tingstædet Eide nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Eide, Nils Store-Aurdal, Lars Schaar for Ole Molvigen, Mogens Aurdal, Lars Rommerem, Ole Aatterstad, Ole Helland og Johannes Moestrømmen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten var bleven advaret er først publiceret alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Højofrigheds befalinger, som fol/io 95 findis ekstraherede.

Dernest blev publiceret Mag/ister Erik á Møinichens udgivne bøxelbrev til Nils Hansen Farrestvet paa 12 mark Smør og 2 Vaager Næver udi Farristvet dat/erit Bergen d/en 3 Maj 1714.

Johan Rø.ørens udgivne bøxelseddel til Lars Nilsøn paa 1/2 Vaag S/mør og 12 kander Malt udi Qvame, dat/erit Bergen paa Cantoret d/en 18 Martij 1714.

Mad/a/me Marie Macodies udgivne bøxelbrev til Knud Mons/øn paa 1/2 pund Smør og 1 kvarter Malt udi Myr dat/erit Bergen d/en 1 Decembr/is 1713.

H/er/r Søren De Finis udgivne bøxelseddel til Askild Anders/øn paa 9 mark Smør udi Nipen, dat/erit Berg/en d/en 20 Maj 1713.

Siur Eismæssis udgivne bøxelseddel til Lars Siursøn paa 18 mark Smør og 12 Kander Malt udi Indre-Eismæs dat/erit Eide d/en 19 Julij A/nn/o 1714.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens:

Lensmanden Iver Esem haver efter forrige tiltale ladet indkalde Aamund Vadsil og Ingeborg Christensdatter efter forrige tiltale:

Ole Vadsil møtte paa sin Søns Veigne og kunde intet andet sige end at hand nok disverre har hørt og fornemmer at hands Søn skal være barnefader, og kand intet noget derimod sige, langt mindre beskylde nogen anden for saadant havende af hende nemblig Ingeborg Christensdatter tillagt barneavling.

Fogeden irettesatte over ham \og hende/ efter lovens 6te Bogs 15 (13?) Capit/ul 1 art/icul og i fald de ikke skulle have at bøde med da at lide efter forordningen af 5 Januarij 1714.

Afsagt.

Som Ingeborg Christensdatter her for Retten haver udlagt Aamund Olsøn Vadsil til at være hendes barnefader til det i løsagtighed \nu/ avlede Barn, og Aamund Olsøn imod denne beskyldning ved sin fader ej lader gjøre nogen indsigele, altsaa tilfindes de begge at stande aabenbare skrift for denne deris begangne løsagtighed, og hand nemblig Aamund Olsøn at bøde der foruden 24 lod og hon nemblig Ingeborg Christensdatter 12 lod sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; skulle de intet have at erlegge deris bøder med, da Ingeborg Christensdatter; at ardbeide dem op i Børnehuuset, og hand nemblig Aamund Olsøn til Sogns Kaaberverk at forsendes til at opardbeide sine bøder, alt efter deris Majes/te/ts allernaadigste forordnings tilhold af 5 Januarij 1714 ./.

1714: 103b

Derefter blev proponeret for Almuen her udi Skibbredet om Tiende bodens opbyggelse, nemblig om nogen vilde paatage sig dend for ringere at opbygge end Allenfits Skibbredes Almue, ? hvortil Anders Eide og Lars Eide sagde sig at vilde lade den opbygge fore 70 *rlr.

Siden blev restancen paa dend allernaadigste paabudne dagskatz een tredie deel for 1712 og een fierde deel for 1713 lydeligen oplæst for Almuen og fogeden forseiglet tilbage leverit.

Anno 1714 d/en 20 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Haasanger Skibbredes Almue paa Tingstædet Eide nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Siur Galtland, Ole Miøs, Rasmus Galtland, Jacob Herland, Ole Aasem i den afdøde Jacob Øfstuuses sted, Per Aasem, Ole Hole og Knud Miøs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger som fol/io 95 findes ekstraherede.

Dernest blev publicerit Jens Lems udgivne Bøxelseddel til Anders Jensøn paa 1 pund Smør og 8 Kander Malt udi Møgster daterit Liuse Closteret d/en 25 Maj A/nn/o 1714.

Kari Halstensdatter tillige med hendes Lauværges Mogens Hellands samtykke, udgivne bøxelseddel til Nils Vadsil paa 6 3/8 (mark smør?) og 3 1/3 Kande Malt dat/erit Fotland d/en 23 Decembr/is 1713 ./.

Dernest blev proponerit for Almuen af Haasanger Skibbrede, om nogen af denne Almue vilde opbygge Tiende boden for Hammers Kirke-Sogn for Ringere end som af Echanger Skibbrede er proponerit, nemblig 70 rdlr; hvortil Lensmanden svarede at hand ikke eller nogen kand understaa sig eller paatage sig dend for ringere at opbygge.

Siden blev restancen for den allernaadigste paabudne dagskatz 1/3 deel for 1712 og 1/4 deel for 1713 lydeligen for tilstædeværende Almue oplæst og af mig med samptlige Laugrettet fogeden forseiglet tilbageleverit,

Og som ingen Sager enten af Kongens eller andres vare indstevnte blev Retten denne sinde her ophævet.

Anno 1714 d/en 28 Julij er efter Høiædle og Velbaarne Stiftbefalingsmands Undals høibyvende ordre af 5 Julij 1714 holdet Ret paa Vangen nærværende Bøidelensmanden Viking Tvilde og edsorne Laugrettesmænd, Gulak Opheim, Johannes Lie, Brynnild Liland, Torbiørn Løno, Knud *Myre (Nyre?), Aad Synve, Kolbein Kyte, og Knud Roustad, med meere Tingsøgende Almue;

Hvorda Kongl/ig Maj/estets foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg og Kongl/ig Majes/te/ts Sorenskriver S/igneu/r Jesper SvartzKop med skriftlig Kald og Varselseddel hafde ladet stevne Kaare Ausgier som blev læst, til vidne derudi er indkaldet Henrik Veinvik med Kieriste, saavelsom Mons/ieu/r Hans Rødberg og Mikkell Lie, deris edlige forklaringer derom at giøre.

Kaare Ausgiær møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Vidnisbyrdene Henrik *Vennik (Veinvik) og Mikkell Lie møtte for Retten personlige.

Stevnevidnerne Lensmanden Viking Tvilde og Tollef Grodd, afhiemlede for Retten med eed og opragte fingre, at have i dag fiorten dage stevnt Kaare *Ousjiar (Ousgier) for hans bopæl for

denne Sag og til dette Ting og talt med hans Koene, og ligeledes indkaldet ham til at anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer, dog at hand nemblig den indstevnte, da *skule være Reist.

Citanterne møtte selv for Retten og paastoed at de tilstæde værende Vidnisbyrder maatte eedelig afhøres hvorpaa blev fremkaldet S/igneu/r Veinvik som efter eedens afleggelse forklarede: at da hand tillige med hans kieriste og andre gode Venner *sadde i deponentens huus og diverterede (Divertere = atspre, more) sig med hver andre, kom Kaare Ousgier ind og begierede at tale med fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg, hvortil fogeden fantes Villig og gik med ham i et *apaile (à part = avsides, for seg selv, særskilt) Kammer, og da de komme der ifra og ind i stuen igien, da satte fogeden sig hoes dem og Kaare kom ind med og satte sig i bordenden med sin hue og tiltaler *fogen (fogeden), sigende, kand vi ikke faa

1714: 104

at vide hvem der har taxerit dagskatten saa U-lidelig, hvortil fogeden svarede, det er en skrøbelig allarm med eder at i ville ei lade eder nøje dermed at jeg og Sorenskriveren saa ofte haver sagt eder, at hand og jeg haver taxeret dend, derpaa sagde Kaare Ousgier saa skam faa dem som saa har taxerit paa os, hvorpaa fogeden siger, bander du os, jeg siger at det er jeg og Sorenskriveren som har taxerit, hvorpaa Kaare Ousgier igien sagde, jeg siger igien skam faa dem som os har taxerit.

Dernest blev fremkaldet Mikkell Lie, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledes forklarede: om Kaare Ousgiærs banden over sin øvrighed Citanterne, som forrige Vidne; dog at *Caare var noget drukken.

Henrik Veinvik indgav derefter sin Kieristes Johanne Margrete Veinvik egenhendige underskrevne skriftlige Vidnisbyrd af dat/o Vangen d/en 28 Julij 1714 som blev læst,

Dernest blev indgivet Mons/ieu/r Hans *Røbberg skriftlige Vidnisbyrd af dato Berg/en d/en 7 Julij 1714, som og blev læst.

Hvornest Citanterne paastod at den indstevnte Kaare Ousgiær maatte foreleggis Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Kaare Ousgiær forelegges Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen og Sigtelsen, samt og at erklære sig imod de allerede førte Vidnisbyrd, saafremt ej endelig Dom skal vorde afsagt.

Anno 1714 d/en 6 Augusti; er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r *Stiftbefalingsmadens skriftlige Resolution paa Stads-Kæmnerens udi Bergen S/igneu/r Niclas Oldenborg, dat/erit Bergen d/en 3 Julij 1714 holdet particulier og extraordinaire Ret paa Nobis-Crou, nærværende Laugrettesmænd, Herman Morretz, Jørgen Elfring, Lars Aase, Nils Tvet, Poul Schiold, Ole Hope, Mikkell Hope og Jukkum Schaale,

Hvorda S/igneu/r Niclas *Oldelborg med skriftlig Varsel havde ladet indkalde Henrik Kortz, Velædle og Velbyrdige H/er/r Cammeraad Schreuder som ejere til Lundgaarden Velædle og Velærværdige *Stiftsprust Mag/ister Ole Storm, som ejere til Aarestad, til at anhøre Lensmanden Lars Dyngeland, og Jens Mittuns forklaringer og rigtig skiel og Skifte imellem Nobis-Kroug og Byens Tagemark (Leigemark);

Paa S/igneu/r Schreuders Veigne møtte Mons/ieu/r Jonas Schreuder og paa StiftsProustens Veigne møtte, Herman Strangesøn som vedtog paa deris Principalers Veigne at være louligen stevnte;

Henrik Cortz møtte for Retten og paaskadigede Varselen, derhoes og tilkiendegivende at

Nobis-Kroug til S/igneu/r Paul *Rafnsberg med dessen dependentier (Dependent. adj. = avhengig, uselvstendig) at Være solt og Skiødet allerede derom at Være Tinglyst og hand som ejermænd derfor ikke at Være kaldet;

Vidnisbyrdene møtte og tilstode at Være louligen stevnte til at aflegge deris edlige depositioner i denne Sag;

S/igneu/r Bierig paa Stadskiemnerens Veigne til Mons/ieu/r Korsens indsigende svarede, at endskiønt det hannem ikke anderledes var vitterligt end Mons/ieu/r Kors endnu som før, var ejermænd til Nobis-Kroug, saa har hand dog efter hans formeening til denne Sag ikke anden kundet indkalde end hannem, som det sig Vil tilegne, eendel og af Byens tage mark har vildet bortbøxle, saa er hand og den som bør Være Poul *Rafnsdorfs hiemmelmand til bemelte bortsolte Nobie Kroug med underliggende, hand begierede derfor *et (at?) Vidnerne, Uanset Monsieur Korsens indsigelse bliver antagen til forklaring og anvisning, saasom de og Loulig ere stevnte

1714: 104b

allerhelst efterdi Vidnesbyrdene ere gamle bedagede Mænd, der snart, formedelst svaghed og Alderdom ved dødsfald kand fra gaa, hvorved den Opliusning om skiel og Skifte imellem Byens Tagemark og Nobis-Krogis ejendele kand formistes.

S/igneu/r Kors derimod replicerede at udaf Kiemnerens formerede (Formere = danne, gi form) Stevnemaal fornemmes at det hensigter til Poul Raufnsdorfs som ejer for Nobis Krogis forminskelse, thi skulle *mand eg* (man dog) billig slutte at hand, som ejere, til sin ejendoms forsvar maatte indkaldes, og derfor verken vilde eller kunde tage til hienmæle med absenterede sig (Absentere seg = fjerne seg, rømme, stikke av).

S/igneu/r Bierig derimod svarede at Niclas Oldenborg ikke ved sit stevnemaal eftertrakter at formindske noget af Poul Roufsdorfs ejendele som ham med Rette kand tilhøre, men alleene ved Lov og Ret indhaler Byens tilliggende Tagemark saavit Mons/ieu/r Kors paaskadiger Varselet, da henstiller hand det til Retten om ikke Mons/ieu/r Kors, som ikke Langt herfra, dog i Byen, er boende burde Lade sig nøje med 14 dages Kald og Varsel.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 4de Capitels 1ste articul siger udtrykkelig at ingen Rettergang maa stædes mod nogen eller Vidnisbyrd føres eller TingsVidne udstædes til Tinge eller for nogen Ret, uden den det angaar er dertil Louligen kaldet, Og som det befindis at S/igneu/r Poul Rafnsdorf, ejere for Nobis Krog, hvis ejendom {og} tretten og Vidnisbyrdenes føring meget angaar ej dertil er kaldet og indstevnt Loulig efter alligerede Lovis bydende, thi kand af denne Ret ingen Vidnisbyrds forklaringer denne sinde antages, førend Poul Rafnsdorf, ..? ejere for Nobis Kroug, tillige med de andre omkring boende ejere dertil Louligen bliver kaldet.

Anno 1714 d/en 23 Augusti, er holdet besigtelses Ret paa dend Gaard Nore-Sæle i Herløe Skibbrede beliggende efter S/igneu/r Jonas Heltens begiering, som ejere for Gaarden, med 6 af fogeden dertil opnefnte Mænd, Martinus Hellesund, Gudmund og Henrik Gielmen, Joen Heggøen, Poul og Nils Heggøen, til hvilken tid S/igneu/r Helt forklarede at have indstevnt opsidderne paa samme Gaard Nore-Sæle G/am/l/e/ Ole, Rasmus, Unge Ole \unge Nils/ Johannes og Enken Brite til Vedermæle,

Af Opsidderne møtte Johannes, Unge Nils, G/am/l/e/ Ole, Enken Brite, og Unge Ole, Rasmus Var i Byen eller Bergen, og de 5 første svarede ej at være stevnte her til, men vilde dog frivillig tage til gienmæle, og som Rasmus ej møtte *efler (efter) stevnemaal ham angaaende, kunde intet

denne sinde ham eller hans brugede part angaaende foretages.

Og blev da først besigtiget gamle Oles gaardepartes Huuser og *begynt paa

(1.) Buen, hvilken indvendig fantes forsvarlig undtagen 1/2 stok at sette udi det gamle Vindue, siden et andet Huus tet ved Væggen er ansat, som Kunde kaaste at reparere 1 mark.

2. Borgestuen i alle maader forsvarlig.

3. Laden, eller hans part udi Laden, paa nordre siden fattedes den 1 tylt Bord til hielp, som vil Kaaste i alt 1 mark 12 s/killing.

4. Hans anpart i floren fantes forsvarlig, naar paa Taget blev lagt een Vaag Næver som vil Kaaste med alt 1 mark.

5. Et steennøst G/am/l/e/ Ole den halve deel tilkommende, som vil Kaaste efter nøje udreigning at forbedre 2 rdlr.

6. Gamle Oles anpart udi Ildhuset kunde forbedres med 3 mark.

Saa heele Aaboden paa hans gaardepartes huuser er 3 rdlr 12 s/killing.

Dernest blev besigtiget Unge Oles Gaardeparters Huuser: og

1. Hans andeel af floren, som indvendig fantes forsvarlig og ligeledes uden til ./.

1714: 105

2. Hans Borgestues anpart, som i alle maader fantes forsvarlig undtagen Benkerne som kunde forbedres med et Hugget bord, der vilde kaaste 12 s/killing.

3. Ildhuuset til felles nøtte med g/am/l/e/ Ole, som paa hans part til forbedring kunde Kaaste 3 mark.

4. Hans Loft som baade indvendig og udvendig fantes forsvarlig.

5. Laden, eller hans andeel i Laden, som indvendig fantes forsvarlig, men paa Vestre side fattedes den bordtag og Torvelle og 1/2 Vaag Næver, som med materialer og arbeidsløn Kunde Kaaste 2 mark 8 s/killing.

6. Et steennøst unge Ole dend halve part eller deel tilhørende foruden Tag, hvortil vil tilgaae paa den halve deel 8tte Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen (er) 1 rdlr. 8te Spær á 3 s/killing stykket (er) 1 mark 8 s/killing. 4re tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylden (er) 1 rdlr, halvanden bete á stykket 8 s/killing er 12 s/killing; et torvelle 12 s/killing. 1/2 tylt bord i Ram/m/en 12 s/killing. 3de øfsekroger á 1 s/killing stykket (er) 3 s/killing, arbeidsløn paa det halve nøst 1 rdlr 2 mark.

7. Een g/amme/l Sæboed, som fantes nogenledes forsvarlig, naar den blev forbedret med 1/2 tylt Bord, der kunde kaaste med alt 1 mark,

Saa Aaboden paa hans huusers parte er 5 rdlr 1 mark 3 s/killing.

Derefter Nilses gaardeparters Huuser og

1. Floren, til felles med Johannes og Enken Brite, hvilken andeel fantes forsvarlig undtagen paa Nordre siden, hvor der fattedes 9 bord, som Kunde med arbeidsløn (koste) 1 mark 8 s/killing. Den anden halvedeel Enken Brite og Johannes tilhørende fattedes 1 tylt bord til troug, som vil Kaaste med arbeidsløn 2 mark 4 s/killing og 2 Vaager Næver, der og vil Kaaste med arbeidsløn 2 mark 4 s/killing, item fattedes den 9 bord paa Nordre siden til bordtag, som vil Kaaste med arbeidsløn 1 mark 8 s/killing.

2. Ildhuuset, hvoraf halvparten paa Vestre side tilkommer Nils, og d/en anden halvpart paa Østre siden, Johannes og Enken Brite, hvilken vil forbedres med 1 tylt 9 alens timmer, som vil Kaaste med førsel 1 rdlr 4 mark. 4re tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylden er 1 rdlr, 8tte opløninger 1 mark, udi gangen 1 Spær 3 s/killing, arbeidsløn dertil 2 rdlr 4 mark hvoraf Enken Brite og Johannes svarer halvparten og Nils halvdeelen.

Dernest unge Nilses skøkke, som indvendig fantes forsvarlig men uden til fattedes den ..?bord, som med arbeidsløn vil Kaaste 8 s/killing.

Item Nilses Boe, som indvendig fantes forsvarlig, men uden til fattedes den et par Vinskeeder, et spær og 1 Vaag Næver, som med arbedsløn Kunde Kaaste 3 mark.

Derefter Borgestuen Enken Brite Johannes og Nils tilhørende, som indvendig og udvendig fantes forsvarlig, naar benken med et hugget Bord blev forbedret, der in alles Kunde kaaste 12 s/killling.

Dernest Nilses Lades anpart, som fantes forsvarlig.

Derefter Johannesses og Enken Brites Lade, som indvendig fantes forsvarlig, men paa Vestre siden fattedes den 4re Bord og et Torveld, som i alt Kand Kaaste 1 mark 4 s/killling.

Item blev besigtiget Enken Brites og Johannesses Nøst af Steen som fattedes tvende bord i rammen, der med arbedsløn Kunde kaaste 6 s/killling.

Siden Brites og Johannesses boe og loft, som fantes forsvarlig undtagen 15ten bord til bordtag og et husvalstræe, som vil Kaaste med arbedsløn 5 mark.

Item een Søboed Enken og Johannes tilhørende, uden tag, Bordtag og Golv, hvortil Vil gaa 4 1/2 tylt bord á 1 mark 8 s/killling tylden, er 1 rdlr 12 s/killling. 4re Vaager Næver 3 mark, Spær og oplænninger 14 s/killling, arbedsløn 4 mark,

Saa aaboden paa Nilses Gaardepartes huuser, er in alles - 3 rdlr 3 mark 15 1/2 s/killling. Og aaboden paa Enken Brites og Johannesses Gaardeparters huuser in alles - 7 *rlr 4 mark 3 1/2 s/killling; til sammen Aaboden paa heele Gaarden 19 rdlr 4 mark 2 s/killling og blev saa denne forretning samme dag til ende bragt.

Hernest specificeris de paagaaende Omkostninger. Sorenskriveren for hans Reises Omkostning til Aastæden med 3de Karle paa een Sexring 4 1/2 miil á Milen 8 s/killling, er 5 mark 4 s/killling.

1714: 105b

Reisedagens fortæring 1 mark. End biet een dag efter Citanten, den dags fortæring 4 mark, dagens forretning 3 rdlr forseiglingspenge 1 mark 4 s/killling, Mændene for deris Umage hver 1 mark er 1 rdlr er til sammen 6 rdlr 2 mark 8 s/killling og siden Reisen derfra er gaaen til et andet aastæd, da anføres her ikke for hjemreisen.

Og som forordningen Melder at mand paa Aastæden tillige skal kiende paa Omkostningerne, hvem dem skal betale, da som Leilendingerne Gamle Ole, Johannes, Enken Brite, Nils og Unge Ole som i denne Sag haver taget til gienmæle, ere befundne skyldige i denne dom, at Jordejeren S/igneu/r Jonas Helt paaførte og aarsagede trette, til sin Gaards Conservation, thi tilfinde de foruden den paalagde Aaboed 19 rdlr 4 mark 2 s/killling, end ogsaa at betale Citanten Jonas Helt disse anvente Omkostninger med 6 rdlr 2 mark 8 s/killling til sammen in alles 26 rdlr og 10 s/killling;

Anno 1714 d/en 24 Augusti er, efter S/igneu/r Jonas Heltes begiering holdet Aasteds-Ret med samme foranførte Mænd af fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg opnæfnt, paa den Gaard Nøtenæs, til at besigtige samme Gaards Huuser og dem forsvarlig Aabod paalegges, Hvorda S/igneu/r Jonas Heltes fuldmægtig S/igneu/r Hans Frik paa Principalens Veigne foregav at have til samme tid Varslet Opsidderne paa samme Gaard Nøtenæs.

Opsidderne Nils, Knud, og Enkerne Kari og Helje møtte og svarede, at de ikke Louligen hertil Vare stevnte men vilde dog selvvillig tage til gienmæle i denne Sag; hvorpaa Vi, efter Citantens fuldmægtiges S/igneu/r Hans *Fikkens begiering begave os at besigtige Gaardepartens huuser, og begynte først paa

Nilses

(1.) Borgestue, som indvendig og udvendig fantes forsvarlig.

2. Laden, som ligeledes fantes forsvarlig.
3. Buen, som indvendig, Var forsvarlig, men Skykken som derhøes stød fattedes 1/2 tylt bordtag, 1 Sole, 1 torVelle og 1 Spær, som i alt Kunde Kaaste med arbeidsløn 2 mark 4 s/killing.
4. Floren, som indvendig fattedes 1 tylt bord til troug, paa Nordre side fattedes den 3 Oplenninger og 8tte Bord, og 1 torveld, paa Søre siden havde floren skut sig ud, og paa Vestre siden fattedes den bordtag, som alt efter udreigning vil Kaaste - 1 rdlr 4 mark 8 s/killing.

Derefter blev besigtiget Enken Heljes

- (1.) Floer, som fattedes paa Vestre side 3de oplenninger og paa østre side 4re oplenninger og 4re tylder bord, og 1/2 Vaag Næver, som i alt med Materialer og arbeidsløn vil Kaaste 1 rdlr 4 mark 13 s/killing.
2. Laden; som og fantes brøstfeldig, og vil repareris med 1 7 alens torveld 7 s/killing, 1/2 Vaag Næver 6 s/killing, 1 tylt bord 1 mark 8 s/killing, troug, Næver og bordtag paa østre siden 3 mark 4 s/killing, arbeidsløn 1 mark 8 s/killing.
3. Borgestuen begge Enkerne og Knud tilhørende, som indvendig fantes forsvarlig, men udvendig paa Vestre side fattedes den 1/2 Vaag Næver og 4re bord til bordtag, som Knud og Enken Kari tilsvare, til sammen med arbeidsløn 1 mark 4 s/killing;
4. En Kaave Enken Helje tilhørende, som fattedes 1 1/2 tylt bord 2 mark 4 s/killing 1 torveld 10 s/killing, 4re Oplenninger 4 s/killing, nok 2de for 6 s/killing arbeidsløn dertil 1 mark 8 s/killing.

Derefter blev besigtiget

- (1.) Buen Knud tilhørende, som paa østre side fattedes bordtag og 3 oplenninger for 1 mark 11 s/killing 1 9 alens torveld 9 s/killing, og arbeidsløn dertil 12 s/killing.
- (2.) Nok 1 Skykke Knud tilhørende, som fantes Loufør.
3. Floren fantes forsvarlig i alle maader.
4. Laden, Kunde forbedres med 2 mark 12 s/killing.

Derefter blev besigtiget

Enken Karies Lade, som kunde forbedres med 4 mark. Item hendes floer, hvilken fantes saa brøstfeldig, at den ikke, efter nøje udreigning kunde forbedres med ringere end 4 rdlr. Og endelig blev i øjesyn taget ./.

1714: 106

Ildhuuset alle opsidderne tilhørende, som fattedes 1/2 tylt bord til troug 12 s/killing, Sex Vaager Næver 4 mark 8 s/killing arbeidsløn dertil 3 mark.

Endelig Karies Boe, som indvendig fantes forsvarlig, men uden til fattedes den 2de bord til bordtag, som vil Kaaste 1 s/killing.

Bliver saa denne heele Gaards Huusers Aaboed til sammen = 13 rdlr 14 s/killing. Og blev saa denne forretning samme dag til ende bragt.

Hernest specificeris Omkostningerne: dagens forretning 2 rdlr. Mændene for deris Umage 1 rdlr, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing, hiemreisens Omkostning med 3de Karle paa Sorenskriverens egen bekostning 4 1/2 mil med 3de Karle, samt hiemreisedagens fortæring til sammen 1 rdlr 3 mark 4 s/killing til sammen denne forretnings paagaaende omkostninger 4 rdlr 4 mark 8 s/killing.

Og som det allernaadigste udgangne Reglement befaller at Retten og paa stæden skal kiende hvem omkostningerne skal betale for saadanne tretter, da, som befindes, at Jordejeren S/igneu/r Jonas Helt, til sin Gaards Conservation er aarsaget denne besigtelse at tage og Opsidderne Nils Knud Kari og Helje ere skyldige i denne besigtelse, da tilfindes de proportionaliter, foruden den paalagde aabod 13 rdlr 14 s/killing, end og at betale denne anvente og paagaaende

omkostning med 4 rdlr 4 mark 8 s/killling til Citanten, som gjør tilsammen aabod og Omkostning 17 rdlr 5 mark og 6 s/killling.

Anno 1714 d/en 9 Octobr/is er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Haasanger Skibbrede Almue paa Tingstædet Hoshofde, efterat at mand tilforne havde Ervartet (ventet på) fogedens Ankomst den heele dag d/en 8 Octobris, nærværende Bøidelsmanden Johannes Hannestvet, og eedsorne Laugrettesmænd, Siur Galtland, Ole Aasem, Knud Miøs, Peder Aasem, Ole Miøs, Ole Hole, Jacob Herland og Rasmus Galtland med mere Tingsøgende Almue;

Hvorda blev publicerit Lensmanden Johannes Hannestvets udgivne bøkelseddel til Anders Johanson paa 18 mark Smør og halvanden Vaag Næver (Gard ikkje nemnd), dat/erit Hannestvet d/en 5 Martij 1714.

Velbyrdige Laugmand Nils Knag lod paa Tinget tilbyde opsidderne paa Gaarden Fladaas sin Jord tilkiøbs efter forordningens tilhold, og saa fremt de nu ikke vilde kiøbe dend, ville hand have sin Ret reserverit til at selge dend til hvem hand siden vilde:

Ligeledes lod S/igneu/r Hans Smidt paa Tinget erbyde opsidderne paa sin Gaard Nore Rosland deres paaboende Gaard tilkiøbs for 80 *rlr, som ham allerrede af andre bønder, budet er, og saa fremt de ikke inden *KyldelsMisse den vil kiøbe, vil hand selge den til de fremmede, som allerrede budet haver og Leilendingerne at have skade for deris selvvillige sig paaførte Ulempe, som deraf kunde komme.

Endelig ankom fogeden efter lang udstanden møje ved purt Væjr.

Hvorda blev publicerit deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om tildømte Bøders inddrivelse til Vor frelseris kirke i Christianshafn, dat/erit 21 Julij 1714.

Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning hvorledes med delinqventerne skal forholdes, som paa livet ere dømte, dat/erit 25 Aug/ustij 1714.

Dend (Det?) Høikongelige Rente Camers ordres af 10 Aug/ustij 1714 at legdet skal betale udredning eller Mynsterpenger for aaringer 1713 og 1714.

Den høikongelige Slotz Løvs Naadigste forslag, efter deris Kongl/ig Majestets allernaadigste Villie at een hver, som forlanger de Svenske fanger til tieniste skal dem forundes dat/erit Gottorf d/en 22 Augustij 1714.

Deris Velbaarendheds forslag om hvorledes Kornet i aar er falden af dat/erit Bergen d/en 2 Octobr/is 1714 ./.

1714: 106b

D/en 10 dito blev Retten igien sat med foranførte Mænd, da som ingen Sager enten af Kongens eller andres Var indstevnt, blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende aar 1715 Retten skulle betiene; først Sex gamle, Peder Ladstad, Johannes Lone, Stephen Lone, Johannes Langeland, Lars Hougstvet, og Ole Grimstad, samt tvende Nye som ej tilforne haver aflagt deris laugtings eed; Johannes Holme, og Nils Hole.

Siden blev restancen for de ordinaire Skatter lydeligen oplæst og for Vedkommende som

tilstæde Vare udi Laugrettetz nærværelse lydeligen læst og efter fogedens Bog Confererit og efter rigtig befindende fogeden forseiglet af mig og laugrettet tilbage leveret; og blev saa Retten derefter paa det Tingsted samme tid ophævet ./.

Anno 1714 d/en 10 Octobris er holdet Høste- Skatte- og Sage Ting med Echanger Skibbredes Almue paa Tingstædet Eide nærværende Kongl/ig Majes/te/ts foget over Nordhordleen og Vos S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Ifver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Moestrøm, Nils Aurdal, Lars Rommerem, Mons Aurdal, Anders Eide, Ole Aatterstad, Ole Molvigen og Ole Helleland, med mere Tingsøgende Almue;

Hvorda, efterat deris Majestets Ret var Vorden sat, blev Tinglyst alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger, og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 106 findis extraherede.

Stiftampts skriver S/igneu/r Severin Seehusens udgivne børselseddel til Johannes Olsøn paa 1 pund Smør og 16 Kander Malt udi Elvig daterit Bergen d/en 9 Julj 1714.

S/igneu/r Søren Trolsen Glads udgivne børselbrev (til ? - namn ikkje nemnd) paa Visse Conditioner udi Gaarden Næsbøe paa 18 mark Smør og 1/4 tønne Malt daterit Eide d/en 15 Julij 1710.

Tiendeforpagteren S/igneur Jens Lem proponerede for Almuen af Myching Sogn om de vilde svare ham Tienden med 30 s/killing Vaagen i penger, saa vilde hand heller tage penger end Korn, hvortil Almuen svarede ja, og 4re Mænd af det Sogn Ole Dyrdal Knud Einestrand, Ole Kikkal, og Iver *Hørland sagde sig god for at Myching Sogn, skulle svare det aarlig med 30 s/killing vaagen.

Ligeledes gjorde 4re Mænd Lensmanden Ole Hougsdalen, Iver Hope, Mons Noreqvinge og Anders Søre Qvinge for Sandnæs Sogn, efter samme giordte forspørsel af Tiendeforpagteren, som de forrige fire om Myking Sogns almue.

D/en 11 dito blev Retten igien sat nærværende forhen specificerede, hvorda blev foretaget Sagerne, og efterdi ingen Kongens Sager vare indstevnte, blev foretaget andre Sager, og havde da

Nils Olsøn Nere Echanger ladet stevne Enken Inga Røe at betale ham resterende Landskylder og paalagde huuseboder til sammen 11 rdlr.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendes Veigne;

Stevnevidnerne Skafferen Johannes Tofte og Ole Tofte afhiemlede med Eed og opragte fingre at have stevnt hende med loulig fiorten dages Varsel til dette Ting og sted for denne Sag og talte med hende selv.

Citanten begierede at den indstevnte maatte forelægges laudag til neste Ting at møde.

Afsagt.

Inga Røe forelægges laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal vorde afsagt.

Og som ingen flere Sager Vare indstevnte, blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende aar 1715 retten skulde betiene, nemblig først 6 gamle som tilforne haver aflagt deris LaugRetteseed Lars Yttre Eide, Lars Askevig, Magne Askevig, Iver Echnæs, Lars Echnæs, Ole Vadsil og tvende Unge som først haver at aflegge deris Laugretteseed, Anders Anders/øn Totland, og Børge Biørsvig.

Siden blev restancen for de ordinaire Skatter for almuen lydelig oplæst, med fogedens bog confererit og rigtig befunden og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet tilbage leverit.

Dernest fremkom opsidderne paa dend afbrente Gaard Nore Qvinge, navnlig Mons, Erik, Magne, Oles Enke, og Iver, og tilspuurte Laugrettet og tilstæde værende Almue, om de andet kand sige end at deris tilstand jo saa elendig er, at de ikke formaar det allerringeste, og om ikke baade deris Gaardehuusers og andre deris ejendomme ere af en Ulykkelig ildebrand i aske lagde, saa de disverre intet er mere ejende end det de gaar og staar udi ? hvortil Laugrettet og Almuen svarede at dem Vel er Vitterlig {heds} deris store elendighed og fattigdom og intet af dem at være proponerit det jo sandferdigt er; og dersom Almuen ikke havde til denne tid underholdet dem med føde, maatte de allerede have sultet ihjel.

Anno 1714 d/en 19 Octobris er holdet extraordinaire Ret paa Vangen med Vangens Tinglaug, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Viching Tvilde og edsorne tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Lie, Torbiørn Løne, Gulik Opheim, Knud Nyre, Brynniel Liland, Od Synve, Knud Roustad, Colbein Kyte,

Hvorda Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel *Rafnsberg og Kongl/ig Majes/te/ts Sorenskriver S/igneu/r Jesper SvartzKopff hafde ladet indkalde Kaare Ousgiær efter forrige tiltale til Sommertinget af 28 Julij 1714.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hans Veigne; Stevnevidnerne Tollef Grove og Steffen Vikingsøn afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig.

Fogeden irettesatte, at omendskiønt mand kunde have billig aarsage at sette i rette over ham efter Lovens 6te Bogs 21 Cap/itul 7 art/ticul, saa dog alligevel, vil mand være fornøjet, at hand efter Lovens 6te bogs 21 Cap/itul 4de art/icul med en tilstrekkelig pengemulkt for utilbørlige ord vorde anseet sampt at gjøre offentlig afbed for Retten, saavit tilstrekkeligt er og betale derforuden Processens Omkostning.

Afsagt.

Kaare Ousgiær, der befindis loulig stevnt og efter loudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen, tilfindis for sine utilbørlige adferd mod sin af Gud og Kongen satte Øfrighed, Citanterne S/igneu/r Rafnsberg og Svartskopf og øvede uden aarsag sværen og banden, at bøde til neste Børnehuus

1714: 107b

i Bergen 8 rdlr for Ubeqvemme ord, sampt at erklære Citanterne med afbed offentlig for Retten og betale derforuden denne Processis omkostning med 12 rdlr, alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anno 1714 d/en 27 Octobris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Skibbredes Almue, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel *Rafnsberg Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Mit Haarvig, Johannes Tuenæs, Ole Vestelien, Mons Seim, Anders Indre Arne, Siur Qvame, Erik Tveten, Magne Arne for Gregorius Toft med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda er først publicerit alle de forordninger, naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 106 findes extraherede.

Dernest blev publicerit Henningiæ Smids udgivne bøxelbrev til Erik Mogensøn paa 1 pund og 3 mark Smør udi Stavenæs, daterit Bergen d/en 1 Octobr/is 1714.

Johannes Brøgers udgivne Bøxelbrev til Johannes Eriksøn paa Johannes Mikkelsøns brug udi Indre Arne skyldende 1 Spand Smør og 1/2 *halv huud dat/erit Berg/en d/en 23 Junij 1714.

Dernest blev Sagerne foretaget, og havde da

Kongl/ig Majes/te/ts foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg ladet stevne Hans Habechs Enke Ane, Jacob Hindsk, Jacob Hofland, fordi de har negtet fløtning med KrigsCommissarien til Buchen at betale ham for hver person hand i deris sted lejet haver 1 mark 8 s/killing for Motvillig udeblivelse.

De indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Stephen Danielsen Flactvet og Joen Birkeland afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt dem med fiorten dages Varsel: dog talte med Hans *Aabechs Enke, Jacob Hinskens og Jacob Hoflands Qvinder.

Fogeden begierede at de indstevnte maatte forelegges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Ane Buchholt, Saavelsom Jacob Hinsk og Jacob Hofland forelegges Laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt, efter hvis (det som) indgivet og paastaaet bliver.

Dito ladet stevne Christen Haavers/øn paa Øfreide, og Asbiørn Haavers/øn paa *Eisdvog fordi de har negtet fløtning med KrigsCommissarien til Completeringen, og for Ulydighed at betale de for den lejede hver 1 mark 8 s/killing for 2de Mile.

De indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Burkeland afhiemlede med Eed og opragte fingre at have stevnt dem med i dag fiorten dages Varsel til dette Ting og sted for denne Sag.

Forelagt laudag til neste Ting at møde efter Citantens paastand.

Dernest blev laurettet opnefnt som aar 1715 Retten skulle betiene nemblig Sex gamle som tilforne haver aflagt deris Eed Lars Lars/øn Melcheraaen, Rasmus Hitland, Mogens Hiorteland, Johannes Tuenestveten, Mogens Herland, og Mikkil Garnæs, sampt tvende Unge, som først haver at aflegge deris laugretteseed for Laugmanden, Jens Inste Horvigen og Nils Anders/øn Helle, sampt *5de af Store Sandvigen Jacob Hingst Jacob Hofland, Hans Niels/øn og Rasmus Knuds/øn og Nils Peders/øn udi Store Sandvigen ./.

Dernest blev restancen for de ordinaire Skatter lydeligen for Retten oplæst, og med fogedens Bog confererit og rigtig befunden, sampt ham efter forlangende under Rettens forseigling tilbage leverit.

Anno 1714 d/en 30 Octobris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Mielde Skibbredes Almue paa Gaarden Reistad, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Stokke, Johannes Havre, Aamund Græve, Iver Røskeland, Johannes Skaftuun, Nils Vikne, Nils Mit Mielde og Ole Birkeland for Nils Aschelands, sampt Lensmanden Johannes Øfste-Mielde med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, er først oplæst alle de forordninger og Naadigste anordninger, sampt høiØfrigheds befalinger som fol/io 106 findes ekstraherede.

Dernest blev publicerit Mad/a/me Macodies bøxelbrev til Johannes Halsteensøn paa 1/2 løb og 6 mark Smør udi Gaarden Hechland, dat/erit Bergen d/en 10 Octobr/is 1714.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Anders Askeland paa een Nøstegrund paa Vatlø dat/erit Bergen d/en 26 Sept/embris 1714.

Elisa Catharina Volptmands udgivne Bøxelbrev til Lars Johansen paa 1/2 løb og 1/4 tønne Malt udi Scherping daterit Bergen d/en 1 Julij 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne: og havde da

Ane Scherping stevnt Siur Pedersen Littun at betale hende de hende paa Skiftet hoes ham tillagde 1 rdlr.

Siur Littun møtte og vedstod at være loulig stevnt for samme Sag til dette Ting; Og meente at hand skulde have noget tilgode hoes hende igien hvorpaa blev spuurt efter Skiftebrevet, som i Retten blev producerit af dat/o 24 Apr/ilis 1714 hvorudi findes at hende er skeed udleg paa Skiftet derfor. Siur Littun efter tilspørgelse svarede aldri at have negtet hende hendes udleg, som hon i boen haver at søge og ikke hoes ham.

Anders Nore Vesetter paastod Dom til betaling.

Afsagt.

Anne Scherping haver vidnefast at udsøge sit udleg hoes Siur Littun, hvor det skal være efter Skiftebrevetz udvis, og saafremt Siur Littun hende dette muntlig negter, da tildømmes hand inden 15 dager at betale hende de søgende 1 rdlr under Lovens adfærd;

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1715 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugtingseed Johannes Houge Lars Houge, Ole Vefle, Peder Vefle, Siur Littun, Nils Vesetter, og tvende nye eller Unge som tilforne haver at aflegge deris Laugrettes æd for Laugmanden, Ole Houge og Siur Rivenæs.

Siden blev restancen for de ordinaire skatter for aar 1714 lydeligen for Retten oplæst, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden og ham under Rettens forseigling tilbage leverit.

Anno 1714 d/en 5te Novembris er holdet Høste Skatte og Sage Ting med Schiolds Skibbredes Almue paa Gaarden Hope nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Albert Tittelstad, Jacob Bratland, Tollef Hope, Mikkel Myrdal, Mons Fyllingen Halver Børndal, Mikkel Søvig, og Nils Houge med mere

1714: 108b

Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først bleven Publicerit de allernaadigste anordninger, Naadigste forordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 106 findes ekstraherede.

Dernest blev publicerit Georg Friderich Von Krogs udgivne Skiøde til Povel Johanson paa 1 løb 7 1/2 mark Smør udi *Schiolds i Skiolds Skibbrede beliggende, dat/erit Bergen d/en 8 Sept/embris 1714.

Ditoes udgivne Skiøde til Anders Olsøn paa 1 1/4 pund og 1 1/2 mark Smør udi *Schiolds, i Schiolds Skibbrede beliggende, dat/erit Berg/en d/en 8 Sept/embris 1714.

Ditoes udgivne Skiøde til Tollef Larsøn paa 1 løb 7 1/2 mark Smør udi Gaarden (Namn manglar) i Schiolds Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 8 Sept/embris 1714.

S/igneu/r Johan Gaarmands udgivne børselseddel paa 12 mark S/mør og 10 Kander Malt, sampt Een siittedeel faar udi Lønningen dat/erit Bergen d/en 9 Augusti 1713 ./.

Vincent's Hambres udgivne børselbrev til Salamon Nilsøn paa 22 1/2 mark Smør udi *Hennene (Henne) dat/erit Hope d/en 5 Novembr/is 1714 hvorefter er oppebæret børsel 5 rdlr.

Oberste Georg Friderich Von Kroghs udgivne Skiøde til Carl Mikkels/øn Valle paa 1 pund 7 1/2 mark Smør udi Gaarden Schiold, i Skiolds Skibbrede beliggende, dat/erit Bergen d/en 8 Septembr/is 1714.

Ditoes udgivne Skiøde til Lars Olsøn paa 1 1/4 pund 1 1/2 mark Smør udi Gaarden *Schiolds i Skiolds Skibberde beliggende daterit Bergen d/en 8 Septembr/is 1714 ./.

D/en 6te dito er holdet Ting igien paa samme sted med forhen specificerede Mænd, hvorda først blev oppebaaret de resterende Skatter, og siden Sagerne, og havde da

S/igneu/r Peter Badscher paa Consumptions forpagterens S/igneu/r Michael Storms veigne med skriftlig Kald og Varselseddel dat/erit Bergen d/en 21 Sept/embris 1714 stevnet S/igneu/r Henrich von Rechen, som blev læst; hvilken fantes paaskreven:

S/igneu/r Barth møtte paa Von Rechens veigne og forestillede Retten at bemelte Von Rechen fastelig formeente ej efter den i stevnemaalet alligerede Lovens articul at kunde finde sig forbunden denne Rettergang paa samptlige Arvingers Veigne alleene at vedtage og derfor Vilde formode at Retten paalegger Citanten Mons/ieu/r Michael Storm til denne Rettergang at lade Louligen indkalde, samptlige Vedkommende Salig Anne Skielderups arvinger og i den henseende refererede sig til Lovens 1ste Bogs 4de Cap/itul 1 art/icul saasom hand ikke kunde formode at de uindkaldede medarvinger nogen Lov eller Dom kunde overgaae.

Badscher replicerede at den udi Stevnemaalet alligerede Lovens articul obligerer Henrich *vor (von) Rechen en arving for dem alle, at svare til Citantens prætentioner, helst efterdi hand ej kand undskylde sig med at hand jo har taget ved at arve, og omendskiønt denne hands anførte exception i den henseende falder af sig selv, saa vilde hand dog derom afvente Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Efterdi denne Sag har sin dependence af Kongelige intrader da kand Retten ikke bifalde S/igneu/r Barthes indsigelse imod Citantens Stevnemaal, men forelægges ham directe at svare til Sagen.

Badscher dernest producerede et udtag af Skiftebrevet sluttet d/en 16 Martij indeværende Aar, efter afgangne og nu salig Anne Schielderup udi hvilken Citantens Reigning, som

1714: 109

efter Ane Schielderups død er funden udi hendes Sterfbod, er indført og given tilkiende at Citanten som da Værende Consumptions forpagter hoes hende rester 29 rdlr for Consumption og folkeskatten pro anno 1711 1712 og 1713. Dernest Præstens Mandtaler det ene pro A/nn/o 1711, det andet pro anno 1712 og det 3die for 1713 hvoraf indfindes at de tvende pladser Giæringsviig og Schaalevig ere forpagtede; endeligen refererede hand sig til Consumptions forordningen, som udtrykkeligen baade byder at Consumptionen og folkeskatten skal betales efter samme Mandtaler, saaog ikke exciperer andre end Almuens bønder, der besidder enten deris egne Odels Gaarder eller sig til bøjlede Gaarder.

S/igneu/r Barth paa S/igneu/r Von Rechens Veigne under reservation i sin tid Loulig at paa-anke den af Retten ergangne kiendelse hvormed hand formeener sin Principal at være *formermet, Efterdi verken hand eller med arvinger, ej heller hans Salig Moders stervbod haver haft elle(r) indesiddet med Kongl/ig intrader paa regenskab, efter den forhen i stevnemaalet alligerede Lovens articul, var Copie begierende af hvis (det som) producerit er til Sagens videre besvarelse til nestholdende Ting, da hand imidlertid Vilde formode at Dommeren paalagde Citanten at producere in originali den af Consistorio paaberaabte Dom.

Badscher svarede at dersom Mons/ieu/r Barth kand gjøre nogen indsigelse, at jo sagen ved een kiendelse for Consistorial Retten er henviist skal hand vel producere den af hannem paaberaabte Dom, hvis ikke finnis ham det at være aldeelis Unødig, med mindre Contraparten vil paadrage sig desmeere ansvar for Processens Omkostning dog formeener hand, at Monsieur Barths begier, om at faa Copier af hvis (det som) i rettelagt er, ikkun er een udflugt, hvorved hand søger at prolongere Sagens drift, helst efterdi hand samme Documenter for Consistorial-Retten har besvaret.

Barth derimod refererede sig til sit forrige.

Afsagt.

Mons/ieu/r Barth bevilges Copie af de i rettelagde documenter for sin Sags beskaffendhed til neste Ting at besvare, til hvilken tid, den af Mons/ieu/r Barth paa beraabte Consistorial Dom af Mons/ieu/r Badscher vil i rettelegges og forskaffes; alt til Sagens endelig paakiendelse.

S/igneu/r Bagge paa Velædle H/er/r Cam/m/er-Raad Schreuders Veigne ladet med skriftlig Varsel stevne Johannes Johans/øn af dato Milde d/en 19 Sept/embris 1714.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Og som ikkun det ene stevnevidne Lars Halvorsen, som Varselet skulle afhiemle ikkun møtte, saa at ingen loulig afhiembling kunde skee, kunde ej Sagen førend Stevnemaalet loulig bliver afhiemlet foretages efter Citantens fuldmegtiges S/igneu/r Bagges fortrydelse over saadan mishandling.

Lars Byenæs haver ladet stevne Ole Dolvigen fordi hand haver beskylt Citanten for at have tillagt ham at være aarsage

1714: 109b

til den forandring som seeniste gang Ved dagskatten er foretaget, saadant tiere at indeholde med og lade Citanten nyde Kirkefred.

Dend indstevnte møtte for Retten, vedstaaende efter tilspørgelse at være for denne Sag loulig stevnt gandske fragaaende sig at have nogen beskyldning ham tillagt i denne eller andre Ting.

Derpaa begierede Lars Byenæs at hands indstevnte Vidner Poul Eide og Jacob Dolvig maatte edelig afhøres: hvorpaa Poul Eide aflagde sin eed at hand intet noget derom haver hørt.

Dernest blev fremkaldet Jacob Dolvig, som efter edens afleggelse forklarede det sam/m/e som forrige Vidne, nemblig sig ej noget derom at have hørt.

Afsagt.

Ole Dolvig, som sigtelsen ej er bleven overbevist frikendes for Citantens Lars Byenæssis tiltale i denne Sag.

Lensmanden Lars Dyngeland til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beobagt haver ladet stevne Jonas Siursens Koene Brite Mikkelsdatter, for fortilig sammenleje udi sit egteskab alt til sine bødgers erleggelse;

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendes Veigne.

Stevnevidnerne Ole Raa og Lars Børkeland afhiemlede med eed og opragte fingre for Retten at have med Loulig Kald og Varsel i gaar 3 Uger siden stevnt hende for denne Sag til dette Ting og sted;

Fogeden begierede at den indstevnte maatte forelægges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Brite Espeland forelægges laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Tollef Yttrehope stevner sin grande Ole Yttrehope fordi hand ej vil betale ham een andeel udi et Ildhuus som Citanten 1/4 part Leilendingsvis var ejende og derfra er viget.

Ole Hope møtte for Retten og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag. Og svarede sig ej at Kiøbe det af Citanten som hand ej var ejende helst efterdi hands ejer saadant ham har forbuden og hand ej Citanten det brug haver forbudet.

Tollef Hope derimod forklarede at være nødt til at afvige sit Gaardepartes huus.

Afsagt,

Som denne Sag dependerer *at (af?) besigtelse siun og granskning, saa henvises den til Aastæden, hvor Citanten haver at hiemkalde Sorenskriver og 6 Mænd, som parternes Tvistighed efter foregaaende Siun og granskning retsindig skal paakiende.

Til den proposition efter Stiftbefalingsmandens ordre om Kornvexten i Aar, svarede almuen at den mestendeels Var som forleden Aar.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1715 Retten skulle betiene, nemlig 5 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettes Eed: Rasmus Hornæs, Lars Houkeland, Ole Houge, Arne Totland og Poul Aase; sampt 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugtingseed, Vincents Nere-Tittelstad, Mikkell Halvorsøn Grimstad, og Ole Raæ.

Siden blev restancen paa de ordinaire Skatter for aar 1714 lydeligen for Almuen læst, med fogedens Bog confererit og rigtig befunden og af mig med samptlige Laugrettet forseiglet fogeden tilbage leverit.

Og som ej flere Sager eller andet Tinglaget vedkommende var at forrette, blev Retten denne sinde paa dette sted brut.

1714: 110

Anno 1714 d/en 9 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Sartor Skibbredes Almue paa Gaarden Bildøen, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mikkell Snekkevigen, Ole Bache, Ole Schaalevigen, Grim Midtvæt, Anders *Bacche, Lars Trengereid, Grim Tæle, Ole Biørøen, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 106 findes extraherede.

Dernest blev publicerit Ole Goltens udgivne bøkelseddel til Ole Aamundsøn paa 1 pund fisk udi Midtvæt, hvorefter er betalt bøkkel 5 rdrlr, dat/erit Bildøen d/en 8 Nov/embris 1714.

Kari Sollesvigs tillige med Rasmus *Olsøns Sollesvigs udgivne Skiøde til Ole Rasmus/øn paa Sex mærker fisk udi Landraa hvorefter er betalt 6 *rlr, dat/erit Bildøen d/en 9 Nov/embris 1714.

Ole Olsen Dales udgivne bøkkelbrev til Ingebrigt Gregoriusøn paa 22 mark Smør udi Store-Sangolten med underliggende herlighed, dat/erit Bildøen d/en 9 Novembr/is 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og havde da

Marritte Giedanger med skriftlig stevnemaal ladet stevne Halvor Giedanger til at fravige hendes Odelsjord Giedanger som hon er ejende, efterdi hon er boeslids daterit Giedanger d/en 25 Sept/embris 1714.

Halver Gietanger møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting og sted, og svarede at hand nu ikke udi sin alderdom kunde fravige sin bøkkelde Gaard uden hand kunde faa plads igien.

Citantinden forklarede at hon ej kand lade sin Ret falde i denne post, efterdi hon selv er

boeslids og er bøxelraadig over de 5 parter i gaarden; og gjorde derpaa for Retten sin Corporlige eed at hon vilde have gaarden til sit eget brug og *motte (nøtte) og ikke til nogen andens.

Da blev af mig med samptlige Laugrettesmænd for Ret dømt og afsagt.

Efterdi Marrite Andersdatter selv er Boedslids qvinde Og bøxelraadig til de 5 parter udi Gedanger og med sin Saligheds Eed for Retten haver forklaret vil bruge gaardeparten til sin egen nøtte, da kand Retten ej andet kiende end Lovens 3die Bogs 13 Capitels 1ste articul byder, og tilfinder Halver Gietanger inden 14 Aprilis tilkommende Aar 1715 at fravige det pund fiskes leje Citantinden Marrite Andersdatter udi Gietanger tilhørende, til hendes egen nøtte og brug under 6 *rlr bøder til Kongen.

Marrite Gietanger derimod tilfindes at igiengive Halvor Gietanger sin første feste efter Loven, og betale hand hvis aabod, hand videre, end Loven tilholder, paa Gaarden Gietanger kand have gjort efter tvende Uvillige Mænds sigelse. Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

1714: 110b

Tosten Kaarevigen lader stevne Siur *Kaaregiven og hans Koene Kari fordi de haver slaget hans Koene blodig:

Begge de indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa deris Veigne;

Og som ikkun det eene stevnevidne Thommes Schage som Varselet skulle afhiemle møtte, kunde intet imod dem foretages førend dem loulig *afgiemplet Stevnemaal gives.

Mikkel Bakke formynder for Malene Castensdatter lader her for Retten opbyde at hand ikke uden sin Myndlings Malene Castensdatters skade er god for at kunde efter Vurderingen .?aa penger for hendes Løsøre, hvorføre hand for Retten her lader opbyde hendes Løsøre om *noget (nogen?) det efter Vurderingen vilde kiøbe, og opbyde hvad penger hende er tilfalden for Retten for aarlig Rente; men efter tilspørgelse vilde ingen kiøbe eller penger paa Rente optage; hvilket hand var forlangende i Ting Protocollen maatte registeris, som blev bevilget.

Dernest blev restancen paa de ordinaire skatter for aar 1714 lydeligen for Retten oplæst, med fogedens Bog confererit og af mig og samptlige Laugrettet fogeden tilbage under Rettens forseigling tilbage leverit.

Siden blev opnæfnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1715 Retten skulde betiene: nemblig Anders Nipen, Ole Hans/øn Schoge, Johannes Store Sangolt, Nils Sechingstad, Iver Landraa, Johannes Aagaatnæs, og 2de unge, som først haver at aflegge deris Laugretteseed for Laugmanden, Jens Vindenæs og Lars Østvet.

Anno 1714 d/en 12 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Herløe Skibbredes Almue paa Gaarden Frechhau, nerværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Rasmus Frommereid og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Haatoft, Aadne *Refsker (Revskar), Halver Holme, Iver Hopland, Anders Toft, Baste Siurdal, Mikkel Nesse og Jacob Rogn med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden hafde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først vorden publicerit alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger; som fol/io 106 findes ekstraherede.

Hvad sig Kornvæxten angik svarede almuen af Herlø Skibbrede at den bedre i aar end forleden Aar er falden.

Derefter lod S/igneu/r Jaen B.... Rytter, Borger og Handelsmand i Bergen anvise et Skiøde paa 24 s/killig papir i Retten til Tingliusning Udgivet af fru Zidsele Kaaes paa een Gaard kaldet Hofden i Herlø Skibbrede beliggende skyldende 1/2 Vaag fiskes leje af dato Bergen d/en 20 Junij 1714 for hvilken Gaard efter Skiødes formeld skal være betalt 24 rdlr, hvilket Skiøde blev fogeden S/igneu/r Daniel Rafnsberg paaskrevet af Retten til deris Kongl/ig Majestets interresses observa... leverit.

Item blev anvist fru Zidsele Kaases udgivne Skiøde til Anders Andersøn paa een gaard kaldet Øfre-*Tvet udi Herlø Skibbrede beliggende, skyldende 1 løb Smør 1 tønne og 1 fierding Malt, hvorfors er givet 88 rdlr, dat/erit Bergen d/en 18 Julij 1714.

Item fru Kaases udgivne Bøxelbrev til Johannes Rasmusøn paa 18 mark Smør og 9 Kander Malt udi Husebøe daterit Herlø d/en 20 Octobr/is 1714 ./.

Nils Moldeklevs udgivne bøxelbrev til Johannes Eriks/øn paa 18 mark Smør 1/2 Mæle Malt og 1/4 faar udi Moldeklef, hvorfors er taget bøxel 6 rlr dat/erit Frechau d/en 12 Novenbr/is 1714 ./.

D/en 13de dito er Retten igien Sat, nærværende forhen specificerede undtagen at udi Ole Haatoftes Sted sad Retten Mogens Frechaus hvorda blev tinglyst først

Jacob Kiøbkies udgivne Skiøde til S/igneu/r Henrik Mester paa en

1714: 111

Gaard Myrtvet kaldet udi Herlø Skibbrede beliggende, skyldende 1 1/2 løb Smør med bøxel og herlighed daterit Berg/en d/en 17 Septembr/is 1714.

Dernest blev foretaget Sagerne og havde da

S/igneu/r Peter Badscher paa Consumptions forpagterens S/igneu/r Michael Storms veigne ladet stevne Mons/ieu/r Henrik Frimand efter forrige tiltale og laudags foreleggelse.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ej heller nogen paa hands veigne.

S/igneu/r Peter Badscher møtte paa S/igneu/r Michael Storms Veigne, og producerede først Sogne Præstens Mag/ister á Møinichens mandtal af 1 Decembr/is 1713 hvoraf er at see at Henrik Frimand holder paa hands avelsgaard Langeland een mand og Koene, sampt pige og hest, saa fremlagde hand og de høibydende herrer i Camer-Collegio deris skrivelse af 5 Maj 1714 hvoraf er at udfinde at der ej exciperis nogen fra at betale Consumption folke og familie Skatten, undtagen almues Bønder, hvilket og kommer overeens med forordningen af 24 Januarij 1682 hvortil, saavelsom stevnemaalet og hvis (det som) nu fremlagt er hand sig refererede, og paastod, om ikke Henrik Frimand, som hverken efter første eller andet Varsel har ladet svare til Sagen bør tilfindes at betale de udi Stefnemaalet ommelte 7 rdlr 4 mark, saavelsom og erstatte denne Processis Omkostning og var hand, derom Dom begierende.

Afsagt,

S/igneu/r Henrich Frimand der befindes først loulig stevnt og nu efter laudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen, tilfindes at betale Citanten S/igneu/r Michael Storms de ham Søgende 7 rdlr 4 mark med 3 rdlr i Processens omkostning inden 15 dager under nam efter Loven.

Lensmanden Rasmus Frommereid til deris Kongelig Majestets observe... haver ladet stevne Ole Gribsgaard en gift mand, som skal have haft legemlig omgiengelse med Ole Hansen Gribsgaard(s) Koene til strafs lidelse efter loven og Ole Hansen Gribsgaard(s) Koene \Magdeli/ til Vederfølge.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtog at være Loulig instevnte for denne Sag, Og tilstode begge sigtelsen at have haft imod deris Siæl og samvittighed haft legemlig omgiengelse med hinanden.

Fogeden irettesatte over dem efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 26 art/icul og var Dom begierende.

Da blev af mig med samptlige Laugrettet for Ret Dømt og afsagt.

Vel er forseelsen i sig selv begaaet af disse indstevnte Ole Olsøn Gribsgaard, stoer og strafværdig, saa dog, efterdi ved forseelsen ingen Kiensgierning eller undfangelse er, kand Citantens paastand ej følges, men kiendes for Ret at de indstevnte Ole Olsøn Gribsgaard og Magdeli Gribsgaard, bør begge stande aabenbare Skrift, og til-

1714: 111b

holdes nu begge alvorlig af Retten herefterdags sig fra videre omgiengelse at entholde, saafremt de ej vil vente Lovens haarde straf.

Lensmanden Rasmus Frommereid til vedbørlig strafs lidelse haver ladet indstevne Knud Landsviig og hands tienestepige Ingeborg, fordi de ikke har vildet, bierge 6 Bønder af Jølster, som vare Kuldseiglede, af hart veir og sadde paa kiølen og raabte og skrege om hielp, men allene har vildet bemegtige sig deris Gods inden at forbarne sig over de nødlidende mennisker; som dog En stund derefter af Guds forsiun af Moldeklevs opsiddere Johannes og Mikkell Nils/øn ere blevne Christelig livbiergede.

Knud Landsvig møtte for Retten og vedtog loulig at Være stevnt for denne Sag, giørende sin undskyldning dermed at hand hafde forliden baad, hvorpaa blev indkaldet Knuds tieniste Pige Ingeborg, som forklarede, at de ikke toge mere af godset end een Vengdør og een hat, mend een Kiste Vilde Knud Landsvig de skulle tage ind, som hand med deris Villie gjorde, og maatte kaste paa det andet bord, en stund derefter saa de Kisten Komme rækendes ud ad fiorden da vilde Knud Landsvig endelig have fat paa dend, da de dog hafde sagt til ham tilforne, efterdi du ikke har bierget deres liv, hvorefter vil du tage deres gods, da svarede Knud, hand er borte fra dem hvor som er, satte sig derpaa bag i skutten, efterat hand hafde roet søer til Kisten, Gribende den fat og holt den medens de andre tvende piger skulle roe, og mens de rodede, bleve de vare een baad fra Moldeklevs som kom for at bierge godset, efterat folkene af dem først var bierget, da slap Knud Landsvig bommen og lod dend drive.

Brite Landsvig som paa Baaden med var og er Ole Landsvigs datter møtte ikke, thi vil hon til neste Ting indkaldes, sin forklaring om samme at giøre ./.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1715 skulde betiene, nemblig 5 gamle som tilforne haver aflagt deris Laugtingseed nemblig Nils Heggøen, Henrik og Gudmund Gielmen, Mons Bratzhaug og Rasmus Houland, og 3de Nye, som tilforne haver at aflegge deris Laugtingeed for Laugmanden, nemblig Mons Jacobs/øn Vig, Anders Viig og

Johannes Schurtvet.

Siden blev restancen for de ordinaire Skatter og eendeel resterende dagskat lydeligen læst for almuen, med fogedens Bog Confererit og af mig og Vedkommende Laugrettesmænd forseiglet fogeden tilbage leverit.

Anno 1714 d/en 14de Novembris, er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Allenfits Skibbredes Almue paa Tingstedet Qvame, nærværende Kongl/ig Majestets Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidemensmanden Elluf Mundal og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Jisdal, Nils Aase, Børge Jisdal, Joen Aase, Haaver *Aalver, Baste Erstad, Johannes Berfiord Nils Berfiord, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed

1714: 112

ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Høiøfrigheds befalinger eller ordres som fol/io 106 findis ekstraherede.

Hvad sig Korn vexten angaar, svarede Almuen sig at kunde equivalent holde dend som i fior.

D/en 15de dito er Retten igien sat paa forermelte sted med forhen specificeredes nærværelse, hvorda Sagerne bleve foretagne, og havde da

Besse Grimstad ladet stevne Ole Hopland og Lars Hopland til Vidner udi den Sag imellem ham og Christian Hopland angaaende een buk som begge tilegner sig og Christian Hopland til at anhøre deris forklaringer.

Ingen af Vidnerne møtte, paa Ole Hoplands Veigne møtte Rasmus Kinæs, og tilkiendegav at manden var siug.

Stevnevidnerne Erik og Ole Vatne afhiemlede at have givet dem ikkun 8 dagers Varsel.

Afsagt.

Vidnerne Ole og Lars Hopland vil gives den varsel som Loven omtaler førend de kand imponeris til at vidne i denne Sag.

Dirik Hønnechen haver ladet stevne Jens Kier efter forrige tiltale og det eene Vidnisbyrd Ole Feste til at afhiemle ved eed hvad hand udi Denne sag kand være vidende.

Jens Kier møtte og forklarede at hand gierne vilde imodtage hands stevnemaal men siden hand ikke møder begierer hand stevnemaalet at være Spilt.

Afsagt.

Efterdi Citanten ej møder da vil loulig stevnemaal igien *udstæder i denne sag af Citanten førend noget kand foretages i denne Sag.

Dernest blev restancen for de ordinaire Skatter for aar 1714 for Almuen lydeligen oplæst med fogedens Bog Confererit og rigtig befunden og af mig og nærværende Laugrettesmænd fogeden under forseigling tilbage leveret ./.

Siden blev Laugrettesmænd opnæfnt, som tilstundende Aar 1715 Retten skulle betiene, nemblig

Sex som tilforne haver aflagt deris Laugtingseed, Knud Fosse, Hans Sælle vold, Ole Titland, Sæbiørn Fæste, Jacob Toftinge, Ole Bærraas, og tvende unge, som tilforne haver for Laugmanden at aflegge sin Laugretteseeds, Ole Elsaas og Christian Hopland.

Anno 1714 d/en 16 Novembris: er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Radøe Skibbrede Almue udi Brud Knappen nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Vaagenæs, Johannes Qvidsteen, Halver Sæbøe, Stephen Sæbøe, Nils Sæbøe, Anders Helle, Anders Fieldsende og Arne Qvalem med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publiceret alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og Højofrigheds ordres som fol/io 106 findes ekstraherede.

Hvad sig Kornvæxten angaar for aar 1714 da forklarede samptlige Almue at den i dette Skibbrede haver været langt bedre i aar end forleden aar.

1714: 112b

Dernest blev publiceret Mad/a/me Elisa Catharina Volptmands udgivne Skiøde til S/igneu/r Friderich Schumager paa eendeel Gods udi Radøe Skibbrede beliggende, nemblig Fieldsende skyldende 1/2 løb Smør 2 1/2 mæle Malt Mitt-Tiore 12 mark Smør og 8 K/ander Malt Indre-Sæbøe 2 1/4? løb og 2 faar, Yttre Sæbøe 1 1/2 løb S/mør 1 1/4 t/ønne penge 21 s/killing Søre-Vættaas 1/2 løb S/mør Malt 1/2 t/ønne med første og 3die bøxel daterit Bergen d/en 3 Sept/embris 1714.

Item Mad/a/me Margaretha Von Hattens udgivne tæstamente til sine Børn Else Marie og Benedicta Maria Von Hattens paa efterskrevne Jordegods udi Radøe Skibbrede beliggende nemblig I Nordanger, som skylder 2 løber S/mør 3 t/ønner Malt dend halve deel, udi Niødtvet som skylder 2 løber Smør 1 1/2 t/ønne Malt, dend halve deel, udi Helleland som skylder 2 løber Smør 2 1/2 t/ønne Malt den halve deel, Udi Nedre-Tvet skyldende 1 løb S/mør 1 1/2 t/ønne Malt den halve deel, udi Østre Solem som skylder 1 løb S/mør 1/2 t/ønne Malt den halve deel, udi Tolleshoug skyldende 1 løb S/mør 1 1/2 t/ønne Malt den halve deel, udi Sæbdal som skylder 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt den halve deel, udi Øfre-Vaagenæs s/om skylder skylder 1 løb Smør 2 t/ønner Malt den halve deel, udi Ulfvatten som skylder 1 løb Smør 1 t/ønne Malt den halve deel, udi Søre-Lie som skylder 1/2 løb Smør 3 Mæler Malt dend halve deel, udi Houstad som skylder 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne M/alt og 1 faar, den halve deel, og udi Miøs, saavit mig tilkommer, nemblig halvdeelen af 1 1/2 løb Smør 1 1/2 tønne Malt og 1 1/2 Mæle; dat/erit Bergen d/en 2 Maj 1714.

Peder Hofmands udgifne bøxelbrev til Henrik Knudsen paa 12 mark Smør 6 Kander og 2 potter Malt udi Yttre Helle daterit Sandvigen d/en 1 Maj 1714.

Mad/a/me Catharina de Creqvies udgivne bøxelbrev til Ole Magnesøn paa 1/4 pund Smør og 5 Kander Malt udi Øfre Qvalem daterit Bergen d/en 1 Decembr/is 1713.

D/en 17de dito er Retten igien sat paa samme sted med forhen specificerede, hvorda er bleven publicerit først

Mad/a/me Margareta Von Hattens udgivne bøkelseddel til Lars Pedersøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Nore-Tiore dat/erit Bergen d/en 20 Aprilis 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretaget: og som ingen andre Var blev efterfølgende foretaget:

Johannes Johans/øn Tvet og Johannes Mikkelsøn haver ladet stevne Mikkell Gundersøn Nore Bøe fordi hand har taget Sildegarn fra dem i Vaar udi Sildefisket med hvad Velsignelse af fisk Gud kunde have givet dem, til at betale dem Garnet og fiskespilden, og lide anden straf efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting og sted; og forklarede at deris garn var kommen i haabe med hands eget garn om natten, hvilket hand tillige med sit eget antog, og kunde paa deris garn være 50 storsild; og da de ved S/anc/te Hans tider i Aar spuurte efter deris garn, gav hand tilkiende at hand havde det; efterat hand hafde haft det i fra *Kyldelsmiss om Vaaren og til S/anc/te Hans tider.

Citanterne i Rettesatte at de Underkastede sig Rettens skønsomhed og var Dom begierende, men gav derhøes tilkiende at de vare ikke længere fra, end hand vel kunde have givet dem det tilkiende, at saadan sammenblanding af garn var skeed førend hand optog det.

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

Citanterne Johannes Johans/øn Tvet og Johannes Mikkelsøn Tvet indkalder for denne Ret Mikkell Gundersøn Nore Bøe fordi hand dem Uafvidende og imod deris Villie haver i Vaar

1714: 113

paa Sildefisket fra taget dem et set Sildegarn 24 favner langt med ald sin tilbehør og med den velsignelse af fisk, som Gud derpaa kunde have givet, til at betale dem skaden og anden Lovens sigende straf udstaa, den indstevnte Mikkell Gundersøn fragik ej Sigtelsen og tilkiendegav end videre at paa Garnet kunde have Været 50 storsild; da, som saadan gierning er stridig imod Lovens 5te Bogs 11 Capit/ul 18 articul, saa kiendes for Ret at Mikkell Gundersøn Bøe bør betale Citanterne Johannes Johans/øn og Johannes Mikkelsøn Tvet Garnets Værdi med 1 rdlr 3 mark og silden med 10 s/killig, sampt udi Avindsboed 5 lod sølv og 2 mark 8 s/killig udi Processis omkostning, derforuden bøde til Kongen 1 lod Sølv hvilket alt vil udredes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1715 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettes eed: Iver Solen, Ysten Mangersnæs Ole Ols/øn Dahland, Ole Mikkelsøn Miøs, Ole Eriksøn Miøs, Rasmus Monsøn Noranger, og tvende Unge, som tilforne haver at aflegge deris Laugrettes eed Johans Nilsøn Nødtvet Villum Andersøn Grindem.

Item blev restancen for de ordinaire Skatter for Aar 1714 lydeligen for Retten oplæst og af mig og samptlige Laugrettet fogeden forseiglet tilbage leverit, hvormed Tinget denne sinde paa dette sted blev ophævet ./.

Anno 1714 d/en 19 Novembr/is er holdet Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Skibbredes

Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Mikkell Oenæs, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Iver Hodne, Mons Schouge, Nils Schouge, Knud Tveteraas, Nils Tveito, Anders Famestad, Ole Lygren, Mikkell Gaflen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden hafde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit {først} alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og høiøfrigheds ordres, som fol/io 106 findes extraherede.

Hvad sig Kornvæxten angaar, da svarede Almuen af Lindaas Skibbrede at den er faldet bedre i Aar end forleden Aar.

Dernest blev publicerit H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til Hans Peders/øn Frøsetter paa 1/2 Vaag fisk og 1 Mælle Korn \i Korsøen/, daterit Lindaas Præstegaard d/en 24 Aug/ustij 1714 ./.

D/en 20de dito er Retten igien sat paa foranførte Sted Nærværende forhen specificerede, hvorda først er bleven oppebaaret resten af deris Kongl/ig Majes/te/ts paabudne ordinaire Skatter saavit den fattige Almue hafde og formaaede at betale.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens: og havde da

Bøidelensmanden Mikkell Oenæs til deris Kongl/ig Majestets interresses beoagt ladet (stevne) Ole Schoge for *begange Horeri udi sit egteskab, da hand haver levende Koene, med sin tieniste pige Fæmme Johansdatter, der allerrede har fød et drengebarn, til strafs lidelse efter Loven, og efterdi hon ligger i barselseng paa et andet Skibbrede, gav lensmanden tilkiende at hand ikke kunde drage hende hid imod Loven.

Ole Schoge møtte for Retten og vedtog louligen at Være stevnt for denne Sag og til dette Ting, og Vedstod Sigtelsen og bad om Lindring for Bøderne.

Fogeden irettesatte efter Lovens 6te Bogs 13 capit/ul 25 art/icul og var Dom begierende.

1714: 113b

Afsagt.

Ole Schoge, som selv for Retten tilstaar at have udi sit egteskab beganget Horeri med Fæmme Johansdatter og ved hende avlet et drengebarn, tilfindis for saadan sin løsagtighed udi sit egteskab, da hand haver levende Koene, at straffes yderlig paa sin formue, i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articul.

Joel Lillaas og Iver Lillaas haver ladet stevne Christian Kalland, fordi hand skal have taget 2de bøtter Seje lever paa 8 Kander, fra dem.

Christian Kalland møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnt for denne Sag, til dette Ting og sted tilkiendegivende sig at have contra-stevnt Citanterne til at bevise dette deris stevnemaal eller og repondere derfor.

Citanterne vedstode at være louligen stevnte af ham igien for dette.

De første Citanter bleve tilspuurte om de havde nogle Vidner som kunde bevise at Contra Citanten Christian *Halland (Kalland) det paastevnte fra dem kand have taget ? hvortil de svarede at de har ingen Vidner som kand have set eller har seet at ermelte Christian dette fra dem skal have taget, men formeente at hands staldbroder Søren Fondnes, som med ermelte

Christian haver roet, skulde bevise hvad hands fortieniste paa Lyse (gamalt ord for tran), eller Rettere at sige sammensamling af Lyse kunde Være, saaog at ermelte Koene Ingeborg Kielen, som roede med ham til byen kunde tilkiendegive hvad og hvormeget lyse hand solte saaog at ermelte Koene skulde forklare om ikke Halvar Kalland *skule være paasagt af ermelte Christian Kalland at eje noget i dend selgede lyse.

Christian Kalland forklarede derimod at alt hvad Citanterne haver behaget herom at ladet registrere skal befindes gandske Usandferdigt og ei bevisligt.

Søren Fondnes møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt til at gjøre sin edelige forklaring i denne sag; som efter edens forklarelse eller afleggelse, forklarede, at hand har roet med ermelte Christian fra Vaaronden til imod S/anc/te Hans tider, men stundom roede Christian med andre, og hand og med andre, og da kunde hand have samlet i de tider til 2 Kander, og siden den tid har hand ikke roet med ham, og om Christian imedens fortiente eller samlede meere eller mindre end hand, det ved hand ikke af.

Dernest blev fremkaldet Ingeborg Larsdatter som efter edens afleggelse forklarede: at fiorten dager efter S/anc/te Hans dag drog hon i byen med Christian, og da hafde *had (hand) 5 1/2 Kande Lyse at selge; men hvor hand var kommen fra, enten hand hafde samlet den, eller paa andre maader faat den det ved hon ikke af; dog forklarede hon at Christian skulde have sagt til hende den tid at Halvor Kalla\nd ejede een Kande derudi; det Christian gandske benegtede;

Og som Citanterne efter tilspørgelse ej mere hafde at indføre lade vare de Dom paa begge sider begierende.

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

Citanterne Joen Lillaas og Iver Lillaas indkalder for Retten Christian Kalland fordi hand fra dem skal have taget 2de bøtter Seje-Lever *ubræd paa 8te Kander; hvorimod Christian Kalland indkalder Citanterne med Contrastefning deris stevnemaal at afbevise, hvilket de ikke efter tilspørgelse og examination af Retten har kundet gjøre; og derfor Dom paa begge sider begierede.

Da, som Søgningen er bleven gandske Ubevist, da dømmes for Ret at Citanterne Joen Lillaas og Iver Lillaas her for Retten afbeder, hoes Christian Kalland deris haarde stevnemaal, /: saa foruden dette ikke bør komme Christian Kalland, eller hands til Ringeste forkleinelse :/ eller og bøde til Bergens børnehuus 6 rdlr, derforuden tildømmes Citanterne Joen Lillaas og Iver Lillaas, at betale Christian Kalland denne Processes omkostning med 2 mark 1 s/killig inden 15 dager under Nam efter Loven.

1714: 114

Dertil blev Joen Lillaas og Iver Lillaas tilspuurt om de vilde efterleve Rettens Kiendelse ? Hvorpaa de for Retten afbade deris haarde i rettesettelse af dem af Vrang beretning giort, og blev saa sagen dermed ophævet.

Dernest blev Laugrettesmænd opnæfnt, som tilstundende aar 1715 Retten skulde betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugtingseed: Ole Schodven, Mogens Hundven, Anders Hundven, Nils Qvalvaag, Aamund Qvalvaag, og Nils Niøten, og tvende Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed, Mons Udlyren, og Thommes Solem.

Siden blev restancen for Almuen lydeligen læst og forkynt og efter forlangende fogeden efter begiering under Rettens forseigling tilbage leverit ./.

Anno 1714 d/en 22 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Guulens Skibbrede Almue paa Tingstædet Halsviig, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Joen Eide, Tore Eide, Elling Knarviig, Mathis Nappen, Rasmus Slire, Mons Riisnæs, Svend Vige, Ole Steene med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden havde advaret almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først Tinglyst alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og høiofrighed(s) befalinger, som fol/io 106 findes extraherede.

Hvad sig Kornvæxten angaar dertil svarede Almuen at dend kunde equivallere imod forleden.

Børge Bortvigs udgivne panteforskrivelse og fornyelses Obligation paa 115 rdlr 2 mark 12 s/killig, til Velbaarne frue Generalinde *Storms, hvorfø hende er pantsat Hope udi Gulens Skibbrede skyldende 1/2 løb Smør 1 faar, samt Aadneqvam 1/2 løb Smør 1 kvarter Malt og 1 faar udi samme Skibbrede beliggende, udi Loun paa Vos 1 pund S/mør 23 3/4 t/ønne og udi Herrestad i Sundfiord S/mør 1/2 løb, dat/erit Bergen d/en 28 Septembr/is 1714.

Arnoldi De Fines udgivne *bøxelbret til Chlemmet Nilsøn paa halvedeelen udi Glenjen paa Visse Conditioner, daterit Halsvig d/en 22 Nov/embris 1714.

Mad/a/me Giertrud de Fines udgivne bøxelbrev til Nils Mathisøn paa 1 pund Smør udi *Sværdal (Svardal), dat/erit Horvigen d/en 5 Aprilis 1714.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Hans Knudsøn paa heele Orchnæs, daterit Horvigen d/en 5 Aprilis 1714.

Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelbrev til Bertel Rasmus/øn paa 12 mark Smør 1/6 faar 3 kander Malt (i ? - gard ikkje nemnd), dat/erit Bergen d/en 7 Decembris 1713 ./.

Michael Glads udgivne bøxelbrev til Peder Mathisøn paa 8 mark Smør udi Tvet daterit Østreboe d/en 14 Febr/uarij 1713 ./.

Severin Seehusens udgivne bøxelbrev til Joen Ellingsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 Mæle Malt udi Haveland, dat/erit Bergen d/en 8 Maj 1713.

H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelseddel til Joen Christophers/øn paa 1/2 løb Smør udi Tongedal, dat/erit Lindaas d/en 3 Januarij 1714.

Hans Peter Veivisers udgivne bøxelseddel (til ? - namn ikkje nemnd) paa 12 mark Smør udi Stornæs dat/erit Bergen d/en 20 Martj 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne, og først Kongens Sager,

Lensmanden Ole Hougsdalen til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beob-

agt haver ladet indkalde Torkel Aslaks/øn Nordal og Brite Henriksdatter Nordal, som paa Vaartinget d/en 12 Martj 1714 havde ladet tilkiendegive, at hand vilde egte Brite Henriksdatter, som hand havde beligget; men som hand samme Rettens kiendelse ej haver efterlevet og fuldbyrdet sit løfte er baade hon og hand indkaldet til deris Lejermaals Bøders erleggelse.

Torkel Aslags/øn møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne,
Brite Henriksdatter møtte for Retten persohnlig og tilstod sigtelsen og stevnemaalet.
Stevnevidnerne Svend Vige og Mons Undalen møtte og afhiemlede at have ikkun givet ham 8te dages Varsel.

Afsagt.

Torkel Aslagsøn Nordal vil først gives igien loulig Varsel førend videre Rettergang imod ham kand tillades.

Dernest blev Laugrettismænd opnæfnt, som tilstundende Aar 1715 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforn haver {at aflegge} aflagt sin Laugtingseed, Ole Gryten, Peder Hendriksbøe, Hans Undertun, Anfind Vesetvig, Anfind Hope, Hogne Høgsvær og tvende unge som først haver at aflegge for Laugmanden sin Laugtingseed, Gietmund Aanneland, og Mons Hougsdal.

Siden blev restancen for de ordinaire skatter for aar 1714 lydeligen for Almuen oplæst og fogeden efter forlangende under forseigling tilbage leverit ./.

Anno 1714 d/en 11 Decembris er holdet Aasteds-Ret paa dend Gaard Vallestrand udi Mielde Skibbrede beliggende, efter Mad/a/me Apelone S/a/l/ig/ H/er/r Ottens begiering med 6 edsorne Mænd, Lensmanden Johannes Øfste-Mielde, Nils Ascheland, Anders Askeland, Johannes Øfste-Mielde, Mons Øfste-Mielde, Lars Halland,

Hvorda for os udi Rette havde ladet indkalde Citantinden Mad/a/me Appelone Svartzkopff ...se Otte Edvarsens sine tvende paa Gaarden Wallestrand opsiddere Ole og Jens Vallestrand, til at stande hende til rette for ubillig Skouhug og Husers nedraadnelse, alt efter foregaaende besigtelse Siun og grandskning af foranførte, og erstatte hende derforuden denne Processis Omkostning.

Opsidderne Ole og Jens møtte og svarede at omendskiønt de ikke hertil Vare louligen stevnte, saa vilde de dog frivillig tage til gienmæle.

Hvorpaa vi efter Citantindens paastand begave os at besigtige Gaardens og Leilendingens huuser, og først:

1. Borgestuen Ole og Jenses Brug tilhørende, som indvendig fantes forsvarlig. Paa den nordre side af den Var een nye Klæve opbyggt af Jens uden noget vederlaug af Ejeren; den østre side Jens tilhørende fattedes bordtag hvortil behøvedes 5 tylter Bord á 1 mark 8 s/killling tylden er 1 rdlr 1 mark 8 s/killling, item 3de oplenner á 6 s/killling stykket, er 1 mark 2 s/killling, og arbeidsløn dertil 2 mark. Den søndre side af den Ole tilhørende fantes med tag og bordtag forsvarlig.

2. Ildhuuset, hvilket indvendig fantes forsvarlig inden til. Paa nordre side Ole tilhørende fattedes den 1 tylt bord, som vil kaaste med tilfang, og arbeidsløn 2 mark 4 s/killling; og søre siden Jens tilhørende fattedes bordtag, som med arbeidsløn vil Kaaste sampt tilfang - 3 mark 4 s/killling ./.

3. Blev besigtiget Boen Ole allene tilhørende, som indvendig fantes forsvarlig. Paa vestre siden Ole tilhørende fattedes den 1 tylt bord som med arbeidsløn vil Kaaste 2 mark 4 s/killling;

og paa søndre siden fattedes den 3de bord, som med arbejdsløn vilde Kaaste 6 s/killling. Tagene fantes paa den Vaaning forsvarlig ./.

4. Floren, hvoraf Jens tilkom dend Nordre part vil forbedres efter nøje udreigning med 4 rdlr. Dend søndre part deraf tilkom Ole, som fattedes paa Søre siden een nye svild som vil kaaste med materialer, Arbejdsløn, og anden omkostning med Næver til taget, efter nøje udreigning 1 rdlr 3 mark.

1714: 115

5. Blev besigtiget Laden, hvoraf tilkommer Ole dend søndre part at forbedres, som kunde forbedres med 1 rlr, den østre side fantes forsvarlig paa Vestre side kunde den forbedres med 1 1/2 tylt Bord, som med arbejdsløn vilde kaaste 3 mark 4 s/killling. Dend *østre side Jens tilhørende fantes nogenlunde forsvarlig, undtagen paa *Østre siden, som fattedes 1 tylt Bord, som med arbejdsløn vilde Kaaste 2 mark 4 s/killling.

6. Loftet Ole tilhørende, som fantes forsvarlig, hvoraf dog den søre side af taget ikkun ham tilkom Ole, som fantes forsvarlig. Den Nordre side Jens tilhørende fattedes et nyt torveld og 2de Kipper Næver, som vil kaaste med arbejdsløn 5 mark.

7. Nok Jenses Loft, som paa Nordre side fattedes noget til bordtag, tag, og Næver, som i alt, efter nøje udreigning vil kaaste 1 rdlr 3 mark.

8. Jenses Bue, hvilken baade indvendig og udvendig fantes forsvarlig.

9. Underbuen Ole og Jens tilhørende, som nogenlunde fantes forsvarlig ./.

10. Om Smalehuuset forklarede Ole og Jens at de hafde, med ejerens samtykke, deelet det eene imellem dem og gjort tvende deraf, hvoraf Jenses fantes forsvarlig og Ole sit ligeledes.

11. Nøstet fantes og forsvarligt og louført i alle maader.

Og blev da denne dag saavit forrettet.

Dagen efter begave vi os at besigtige Skougen, bestaaende af Birkeveed og Older samt Hassel, ej furre eller gangveed, og efterat vi samme nøje havde igiennemseet og igiennemgaaet kunde intet af os sees og fornemmes af Leilendingerne at Være hugget eller handlet Ulouformeligt, hvorfor de ikke heller kunde bebyrdes derfor imod samvittighed med Aaboed.

Hvad sig ellers Leilendingens eller opsidderen Oles Aaboed paa hans gaardeparters huuser in summa er, da bliver dend 3 rdlr 5 mark 4 s/killling og Jenses 9 rdlr 2 {mark} s/killling, til sammen 12 rdlr 5 mark 6 s/killling, hvilke de tilholdes enten inden 14 Aprilis 1715 paa Gaardepartens huuser at anvende, eller og at betale dem til Ejeren inden samme tid med rede penger 12 rlr 5 mark 6 s/killling, for hvilken summa Citantinden Mad/a/me S/a/lig/ H/er/r Ottes selv kand lade forbedre sine Gaardeparters huuser.

Og blev saa dette denne dag forrettet;

Dernest specificeris efter det allernaadigste udgangne Reglements tilhold Omkostningerne: Sorenskriveren for 2de dagers forretning 5 rdlr, for Reisen til stæden 1 mark 2 s/killling forseiglingspenge 1 mark 4 s/killling forrettningens beskrivelse 3 mark forseglet papir 1 mark 8 s/killling. Mændene for deris Umage for tvende dagers forretning hver 1/2 rlr er 3 rdlr. Lensmanden for at tilsige Mændene 1 mark 8 s/killling til sammen Omkostning 9 rdlr 2 mark 6 s/killling. Og som forordningen explicite siger at mad paa stæden og skal kiende paa omkostningerne, da, saasom Leilendingerne Ole og Jens ere befundne skyldige udi Huusernes Louførhed, da tilfindes de af os, foruden den dem paalagde Aabod 12 rlr 5 mark 6 s/killling, endog at betale denne omkostning med 9 rlr 2 mark 6 s/killling, til sammen 22 rdlr 1 mark 12 s/killling til Citantinden Mad/a/me Appelone SvartsKopff inden 14 Apr/ilis 1715 ./.

1715: 115b

Anno 1715 d/en 19 Februarij er holdet extraordinaire Ting paa Gaarden Horvigen for Echanger Skibbredes Almues mænd, efter deris Høiædle Velbaarendheds høibyvende Resolution paa eendeel Almues mænds supplique, nærværende Iver Echnæs, Lars Askevig, Magne Askevig, Lars Yttre Eide, Ole Vadsil, Lars Øfre-Echnæs, Anders Totland, og Børge Biørsvig;

Hvorda opsidderne paa den afbrente Gaard Øfre Echanger nafnlige, Lars, Mons Ole unge og Gamle Ole, Joen og Johannes, indfant sig for Retten og begierede at dem maatte meddeelis et Louskikket Tingsvidne at deris paaboende Gaard Øfre Echanger skyldende aarlig 2 løber 2 pund og 12 mark (smør) er disverre for dem udi aske lagd d/en 20 Januarij 1715 af een Ulykkelig Vaadeild; med deris fattige ejendeele, saa at intet af dem og deris er bleven bierget undtagen floer og Lade, dog blev alt deris Korn opbrent for dem, som allerrede var tersket og i huus lagd; hvilket de end og med disse 2de Mænd Mikkell Hansøn Nere Echanger og Lars Nilsøn Eedelige forklaringer kunde bevise, som og for Retten aflagde deris Corporlige ed at hvad af Citanterne proponerit er sig saaledes sandferdig forholte, thi dette viste de vel efterdi de selv vare med at bierge Citanternis flor og lade. Hvilket Laugrettet end og Vel vidende vilde og kunde bevidne, dette begierede Citanterne at dem maatte meddeelis beskreven under Rettens Vedbørlige forseigling, som blev bevilget.

Anno 1715 d/en 10 Aprilis er holdet Vaar- restants og Sage Ting med Schiolds Skibbredes Almue paa Gaarden Hope, nærværende Vice-Laugmand og Constituerit foget Ædle Henrik Veiland, Bøidelensmanden Lars Dyngeland, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, *Resmus Hornæs, Ole Houge, Lars Houkeland, Arne Totland, Ole Raae, Poul Aase, Vincents Tittelstad og Mikkell Grimstad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først bleven oplæst:

(1.) Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Constitution til Vice-Laugmand Veiland paa Nordhord og Vosse fogederie, dat/erit Bergen d/en 28 Febr/uarij 1715 ./.

2. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste skatteforordning for 1715 paa de ordinare skatter dat/erit Kiøbenhafn d/en 26 Januarij 1715 ./.

3. Statholderens Brev om Straf for Mytteri og oprør af dato Christiania d/en 16 Febr/uarij 1715 ./.

4. S/igneu/r Jesper Stochhofs udgivne pante Obligation til S/igneu/r Verner Ros paa Capital 300 rlr, hvorfor er pantsat hans Kaaber Mølle udi Aarestad Elven beliggende med dets tilhørende inventarium, saavelsom Korn Møller og Qværner item hans Vaanhuus udi Bergen, daterit d/en 26 Apr/ilis 1711 ./.

5. Mad/a/me Ane Maria Heidemands udgivne Skiøde til Velædle og Velbyrdige Vilhelm Hansen paa efterskrevne Gaarder nemblig Tongeland 1/2 løb Smør 1 huud, Nødtvet 4re pund Smør Een huud, Kaabbeltvet 1 løb Smør, Harbache 1 løb Smør og Nørland (i Masfjorden - Gulen sk.r.) 1 løb Smør 1 tønne Malt, dat/erit Kiøbenhafn d/en 3 Augusti 1708.

6. Oluf Cosmusen Bornemann(s) udgivne Bøxelbrev til Monsieur Morten Seehusen paa Mons Anfindsøns Jordepart udi Strømme skyldende 1/2 løb Smør 1/2 Mæle Malt: dat/erit Bergen d/en 28 Martj 1714.

7. S/igneu/r Johan Gaardmands udgifne Bøxelbrev til Stephen Johansøn paa 1/2 løb Smør 1/4 t/ønne Malt og 1/8 huud (i ? - namn ikkje nemnd) daterit Bergen d/en 28 Febr/uarij 1705 ./.

1715: 116

8. Elisa Catharina S/a/l/ig/ Johan Volptmands udgivne Bøxelbrev til Lars Monsøn Næsse paa 1/4 part udi den gaard Næsse kaldet skyldende aarlig 4 1/2 skilling dat/erit Bergen d/en 3 Decembr/is 1714.

Derefter blev Sagerne foretagne og først Kongens, og hafde da

Bøidelenmanden Lars Dyngeland til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beoagt, ladet indkalde Brite Nilsdatter Samdal, der udi sit egteskab; da hon haver levende Mand udi Kongens tieniste for Soldat Jon Jacobs/øn, begangne horeri og barneavling med Mons Olsøn Samdal een Ung karl, begge til strafs lidelse efter Loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være louligen stevnte for denne Sag og tilstod Sigtelsen, nemblig at hand Mons Olsøn var denne Koenes, nu udi Hoer avlede Barns fader, og det fragik ej Mons Olsøn: hvorføre Lensmanden i rettesatte over dem, at efterdi Brite Nilsdatter første gang udi sit egteskab er befunden i hoer, hon da bør straffes efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul og hand efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul og i mangel af Bøderne at straffes efter forordningen af 5 Januarij 1714.

Afsagt.

Som de indstevnte selv for Retten tilstaar Sigtelsen, da tilfindes Brite Nilsdatter, for sit udi sit egteskab begangne horeri og barneavling, da hon haver levende Mand, med Mons Olsøn Samdal, at straffes efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articul yderlig paa sin formue, og hand nemblig Mons Olsøn Samdal at straffes efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul med at bøde 24 lod Sølv for sit begangne horeri med Brite Nilsdatter inden 15 dager under Nam efter Loven/ og begge at stande aabenbare skrift; skulle ermelte Mons Olsøn intet have at erlegge bøderne med, da i følge af deris Majes/te/ts allernaadigste udgangne forordnings tilhold af 5 Januarij 1714 tildømmes hand at fortsendes til Sogns Kaabberverk, og der at opardbeide sine idømte Bøder.

S/igneu/r Johan Barth paa S/igneu/r Von Rechens Veigne stevner med Contra Stefning Consumptions forpagteren S/igneu/r Michael Storm og begge Præstens Medhielpere Thommes Monsøn Gieringsvig og Ole Kleppestøe til at forklare hvad de har angivet til Stifts Prousten Mag/ister Ole Storm, og til Vederfølge indkaldet Mag/ister Ole Storm.

Badscher møtte paa Michael Storms Veigne og efter Rettens forrige og sidste kiendelse producerede den af Vederparten sidste Ting paaæskede Consistorii Dom, hvad den oplæste Contra stefning angaar da ligesom den Kongl/ige forordning om Consumptionen folke og familie skatten af 24 Januarij 1682 udi d/en 4 og 5 articul tilholder at Sogne Præsten tillige med tvende Mænd skal forfatte et louligt mandtal over den som bemelte skatte bør udrede, saa er det og her skeed efter de fremlagde mandtallers udviis, og som det eller saadant Mandtal bør uden nogen afkortning i hands Majes/te/ts interesse være een rettesnor for fogeden eller den som paa fogedens Veigne oppebørslen er betroet, saa har og Stiftprousten Mag/ister Ole Storm

1715: 116b

tillige med hands tvende Medhielpere saadanne Mandtaller indrettet og til Consumptions forpagteren indleverit, samme bør og Være bemelte forpagter een efterretlig rettesnor til oppebørselen hoes alle og eenhver, som derudi ere specificerede, derfor Ligesaa lidet, som Prousten kand undskylde sig for at hand jo samme Mandtal under *haad (haand) og Seigl har udgivet ligesaa lidet kand de tvende Mænd, som Citanten for denne Ret har indkaldet imod deris underskrivelse og forseigling det modsige, thi imod Lovens 1 Bogs 13 Capit/ul 18 articul kand de ikke vidne enten om alles imod en gierning som de selv gjort haver, thi om Contraparten siunes sig Misholdet (? - første del av ordet retta/overskrive) med bemelte Mandtaller, saa bør hand i følge af forhen alligerede forordning holde sig til Prousten og Mændene, som samme Mandtaller udsted haver, dette S.. (?) er ej heller Stifts Proustens Værneting og ligesaa lidet bemelte Stift Proust eller Sogne Præst kand Vidne imod de tvende mænds underskrivelse og forseigling eller og fragaa sin egen, ligesaa lidet kand disse tvende Mænd Vidne imod dem selv eller imod hannem; Contraparten kand ej heller efter saadan beskaffenhed faa dem til nogen forklaring, efterdi hand stevner dem selv til at bevise deris Værkes rigtighed, hvorforre hand efter hands stevnings Videre formæld, refererede sig uden videre vidløftighed til de i rettelagde Mandtaller, saavelsom Consumptions forordningen og paastod Dom til betaling for Consumptionen og familie skatten som fra A/nn/o 1711 - 1712 og 1713 er ubetalt og beløber sig til 29 rdlr 4 mark, saavelsom og til erstatning for denne Processis forvolte Omkostning.

S/igneu/r Barth paa Von Rechens Veigne producerede den forrige Constituerede foget S/igneu/r Daniel Rafnsbergs meddelte bevis at disse tvende ringe rødningsspladser, hvoraf Consumption folke og familie skatten prætenderis, verken udi Matriculen findes benefnte langt mindre for Nogen skat eller landskyld at Være ansat; og saasom H/er/r Stifts Prousten Mag/ister Ole Storm som nu i 10 aars tid har haft disse medhielpere og ikke tilforne for Kongens foget eller Consumptions forpagteren angivet disse tvende smaa pladser for forpagtede gaarder, førend nu i hans egen Søns Mons/ieu/r Michael Storms forpagtningstid, saa kunde ikke sluttes af hvad aarsage denne idsige hans Søn eller forpagtere, som denne fordring formerer skulle være bedre berettiget end de forrige, efterdi bemelte tvende pladser ikke ere af den beskaffenhed, at deraf efter den alligerede forordning, nogen Consumption folke og familie-Skat skulle kunde prætenderis efter hands uforgribelig formeening, hvorforre hand og paastoed at de indkalde Præstens Medhielpere, i følge af Stevnemaallet maatte antages til forklaring, saa at mand i det mindste kunde fornemme, hvorledes de inden Retten tilstaar saadan deres angivelse, saavelsom og hvorforre de ikke tilforne samme pladser haver angivet, saavelsom og om de

1715: 117

saadan deris angivelse kand loulig bevislig gøres, efterdi een slet og ret angivelse ikke kand Være noget loulig fundament til noget Krav eller fordring, men saadan sigtelse eller angivelse bør være bevislig, i hvilken henseende de og til Processen ere indkaldede.

Badscher derimod forestillede at naar Retten efterseer og overvejer Consumptions forordningen, at alle og eenhver, som ikke ere enten Odelsbønder, de som bruger bøjlede Gaarder, eller andre, som forordningen specialiter befrier, ere forskaanede for at de jo man og bør betale Consumption, om de mend ere som forordningen siger løsgiangere, det kand ej heller efter formeening give noget til Sagen eller Være Vederparten til befrielse enten disse pladser ere satte til skat eller ikke, thi her findes mange avlsgaarde, som ere satte i skat og dog maa betale Consumption, her findes mange pladser, saasom gastgiever sæder og andre som ikke er eller kand blive satte i skat og dog maa betale Consumption, conform med høist bemelte forordning, den eene af disse tvende gaarder eller pladser, nemlig Giæringsvig kand ingen eller

allerringeste dispute falde om at den jo har været forpagtet bort, først fordi ejermanden Ane Schieldrup baade tilkommer huusene, saaog ved stæden selv har holt Kiør, dog til forpagterens nøtte for een vis afgift, hvilket bevises med Sorenskriverens derom efter hendes død forfattet registrering og taxations Verk, som af comparenten blev fremlagt; det befindes og af den fremlagde Consistorii Dom, at contraparten for samme Ret selv har tilstaaet at hand som bruger samme gaard aarligen betaler 6 rlr i afgift, endskiønt det vel kand være mere, hvilket ikke kunde skee dersom denne plads enten af forpagteren var opryddet eller og hand ej havde eller har haft forbemelte kiør under forpagtning tillige med pladsen; hvad Mons/ieu/r Barthes paastand angaar de tvende Mænds forklaring, da *revferede hand sig til hands forhen fremsatte exception, og formeente at de ikke kand, bør eller maa vidne imod deris eget Verk eller imod Sogne Præsten som det tillige med dem har underforseiglet og underskrevet, hvorfore comparenten henstillede Sagen til Rettens forsvarlige afhandling.

Barth derimod forestillede Retten at naar deris Majes/te/ts Ved deris Allernaadigste udgangne forordning vil have Proprietarierne og Leilendingerne paa bøxlede gaarder som ere udi fuldkommen stand, allernaadigst forskaanede for Consumption, folke og familie Skatters erleggelse saa skulle mand allerunderdanigst formeene, at ringe opryddede pladser langt hellers allernaadigst bliver forskaanede, saasom deris oprydning hensigter til

1715: 117b

Landetz beste, saa det deraf i sin tid kand ydes skatter og Contributioner, naar de kand bruges til nogen saadan fuldkommendhed; hvad angaar den afgift, som Citanten om/m/elder da er den ikke nogen forpagtnings afgift, men alleeniste først een ringe rettighed for Grunden, som oprydderen paasidder og dernest een ringe Leje for Kiør som de til Jordens dyrkelse, i hands nød haver hiulpet ham med, paa det den plads, som tilforne laaed øde, kunde beforders til Nogen nøtte, og efterdi det saaledes er uden contestation eller modsigelse at paasidderne paa begge pladser ere selv rydningsmænd, som selv med deris sved og møje haver optaget pladserne og paa Schaaleviig imod een ringe Villighed for Grunden, selv er ejere til huuse, qvæg og fæe; men paa Giæringvig paasidderer *assiterit med et ringe huus nogle faa støkker Kiør og 1 gryde, thi smaa qvæg er hand selv ejende, saa kand jo vel ikke saadant ansees for een forpagtning og ikke heller Vel nogen Consumption folke eller familie skat prætenderis, hand paastod derfor til slutning at de indkaldede Medhielpere inden Retten deris forklaring aflegger til Sagens opliusning og Rette Grund, helst efterdi den eene Thomes Gieringsvig er selv rydningsmand paa den eene omtvistede plads Giæringvig hvorom hand i det mindste vilde ervarte Rettens kiendelse, saafremt ikke Retten havde noget imod bemelte Persohner at sige at de enten skulle være ugilde til at gjøre deris forklaring i Retten eller i andre maader ikke kunde antages.

Badscher svarede at dersom disse tvende pladser, som Mons/ieu/r Barth saa haart paastaar skal Være rødningspladser, bruges eller havde været brugt under hovetgaarden og af dem som bemelte hovetgaarder besidder, kunde vel hands indsigelse i det mindste have noget skin, men efterdi de over 20 aar, da Salig *Schvederup derpaa lod sette huuser ja fornødene bønderhuser, som bundebrug tilhører, har været separerit fra hovetgaardene og deris brug og af andre brugt, saa falder dette vel af sig selv.

Mons/ieu/r Barth erindrer og Retten med de ord, om nogen indsigelse af Retten kand have imod dem at de kand Være ugilde at gaa i Rette, anlediger comparenten at føre Dommeren til gemytte, at Thommes Mons/øn er 1712 af denne Ret tildømt at bøde fire 60 lod Sølv, at hand end ikke siden den tid executionen hoes ham skeede har rettet for sig og at hand desformedelst i følge af lovens 1 Bogs 22 Cap/itul 14 art/icul, er ugild enten at staa i rette eller at Vidne end og imod sig selv og hands egne forretninger, om hand ikke bør undgieldte Videre efter bemelte articuls tilhold.

Barth tilkiendegav, at efterdi Contraparten her blotter sig og tilkiendegiver at Præsten haver saadan

1715: 118

smuk Medhielpere hvorom hand tilforne var informert om, saa formeener hand at Retten vel udfinder af hvad beskaffendhed dette Præstens mandtal kand Være til noget grundig fundament i Sagen, hvorfor hand ogsaa meget dismere ville forvente Dommeres kiendelse, efter sin forrige paastand.

Badscher svarede at dette kand vel Være Sogne-Præsten uafvidende, men naar enten Rettens betienter, Mons/ieu/r Barth eller andre underretter ham derom gjør hand Vel vedbørlig forandring dermed.

Afsagt.

Det befindes af Ting-Protocollen at Thomes *Gieringen den eene Præstens Medhielpere er d/en 9 Julij 1712 *er dømt udi saadanne Bøder for hvilke hand er ugild at stande i Rette og hidindtil skal findes at Være ubetalte, hvorfor ingen forklaring af ham kand antages; og derforuden ej af dem begge kand antages, saasom det er stridigt imod Lovens 1 Bogs 13 Capit/ul 18 (artikkel) ./.

Hvorefter begge parter Var Dom begierende. Optagen.

Anno 1715 d/en 24 Aprilis er holdet almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Sartor Skibbredes Almue paa Gaarden Bildøen nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Vice Laugmand og Constituerit foget Ædle Henrik Veiland, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Aagaatnæs, Nils Sechingstad, Iver Landraa, Johannes Sangolt, Ole Schoge, Anders Nipen, Jens Vindenæs og Lars Ystvet med mere Tingsøgende almue,

Hvorda, efterat Tinget udi deris Majes/te/ts høie Nafn er Vorden sat, og advaret Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betienter, er først publiceret alle de forordninger og anordninger som *som fol/io 115 findes extraherede.

Dernest blev publiceret Veimesteren Ædle Drejers fuldmegtiges ordre, om Lande Vejens reparation imellem Stene og Stafvolden til Sartor Skibbredes Almue med specificerlig dato til gaardene af dato 20 Apr/ilis 1715 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne: og hafde da

Tosten Kaarevig ladet stevne Siur Kaarevigs Koene Kari, fordi hon har slaget Citantens Koene udi ansigtet blodig, og fordi hon har skient ham ærrørigt tilligemed hands Koene, at lide straf derfor efter Loven.

Kari Kaarvigen møtte for Retten og sagde at hon Ved ikke enten hon er stevnt for dette eller ej. Stevnevidnerne Thomes Schage og Nils Knudsøn (? - namnet retta/overskrive) møtte for Retten og med eed og opragte fingre forklarede at have stevnt Kari Kaareviig til dette Ting med i Mandags 3 Ugers Varsel for denne Sag.

Citanten blev tilspuurt om hand havde nogle Vidnisbyrd at afbevise dette med at hans Koene af dend indstevnte slagen Var ? hvortil hand svarede nej; men vel folk at have set hans Koene at Være blodig.

Den indstevnte møtte for Retten og benegtede gierningen.

Afsagt.

Efterdi Citanten sit paastand med loulig Vidnisbyrd ej kand afbeviser sin Sigtelse, da bliver Kari Kaarevig denne sinde fri for Citantens tiltale i denne Sag. Processens omkostning ophæves paa begge sider.

1715: 118b

Anno 1715 d/en 25 Aprilis er holdet almindeligt Vaar restantz og Sage-Ting med Herløe Skibbredes Almue paa Gaarden Frechau, nærværende Ædle H/er/r Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weiland, Bøidelensmanden Rasmus Frommereid og edsorne Laugrettesmænd, <udi> Anders Viigs sted for...et Selv Gregorius Høiland, Mons Bratshoug, Nils Heggøen, Rasmus Houland, Mons Vig, Aamund Miaatvet lejet for Henrik Gielmen af Retten, Mons Frechaus Lejet for Gudmund Gielmen, Johannes Schurtvet, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 115 findes extraherede.

(1.) Dernest blev publicerit Sidsele Kaasis udgivne Skiøde til Johan de Rytter paa 1/2 Vaag fiskes leje udi Hofden udi Herløe Skibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 20 Junij 1714 ./.

2. Laugmand Nils Knags udgifne bøkelseddel til Ole Knudsøn paa 12 mark fiskes Leje udi Bredvig, dat/erit 21 Apr/ilis 1714 ./.

3. Ditoes udgifne bøkelseddel til Nils Anders/øn Ask paa 1 Vaag fisk udi Lille Fuscanger dat/erit Bergen d/en 11 Febr/uarij 1715 ./.

4. Ditoes udgifne bøkelseddel til Ole Ellingsøn Echeland paa 18 mark Smør og 6 mark fisk udi Store Fuscanger, dat/erit Berg/en d/en 16 Febr/uarij 1715.

5. Ditoes udgifne bøkelsbrev til Ole Joensøn Fuscanger paa 1 pund Smør og een trediepart af 1 tønne Malt udi Berland, daterit Bergen d/en 20 Apr/ilis 1715 ./.

6. Elisa Catharina S/a/l/ig/ Volptmands udgifne bøkelseddel til Johannes Johansøn paa 2 pund 12 mark Smør udi Øfre Dale, daterit Bergen d/en 3 Apr/ilis 1715 ./.

7. Anders Andersøns udgifne Bøkelsbrev til Arne Olsøn paa 13 1/2 mark Smør og 1 Mæle Malt udi Øfre Tvet dat/erit Tvet d/en 25 Apr/ilis 1715.

8. Boel S/a/l/ig/ Jonas Heltens udgifne bøkelsbrev til Johannes Nilsøn Hatten paa 1/4 part udi Nøtenæs skyldende 1 Vaag og 2 p/un/d fisk dat/erit Bergen d/en 29 Januarij 1715 ./.

9. Dernest blev publicerit deris Høiædle Velbaarendheds Gunstige Resolution paa Anders Anders/øn Tvetes udgivne Memorial af dato 10 Octob/ris 1714 ./.

10. Item deris Høiædle Velbaarendheds Høibyende Resolution paa eendel af *Radvi Skibbredes Almues Mænds supplique af dat/o 30 Nov/embris 1714 ./.

Derefter blev Lensmanden tilspuurt om hand Nogle Sager deris Kongl/ig Majes/te/ts interesse og Justition andgaaende havde indstevnet ? hvortil hand svarede: at efterfølgende Sager af ham Vare indstevnte.

1. Til tilbørlig Strafs lidelse hafde hand ladet indstevne Ole Rasmusøn Hennøen fordi hand skal have besøvet udi sit egteskab Nils Nilsøn Hendøens Koene \Marritte Thommesdatter/ da dog begge syndere ere egtegift.

Ingen af de indstevnte møtte for Retten efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa deris Veigne.

Lensmanden der Kongens opsigst skulle beoagte Var overstadig drukken og forklarede at have givet dem 8tte dages Varsel, og det andet Vidnisbyrd som stevnet havde møtte ej heller Hvorfore de indstevnte vil først gives loulig Varsel førend noget i rettergang mod dem kand foretages.

1715: 119

Ligeledis var omgaaet af Lensmanden udi Knud Gutorms/øn Viigs og hans Koenes Sag, sampt Mons Olsen Vigs Sag der alle Vare stevnte for Arvesvig efter S/a/l/ig/ Aslak Vig; og intet stevnemaal afhiemplet ./.

Og som ingen flere efter trende gangers paaraabelse indfant sig, som Vilde gaa i rette, bliver Retten dennesinde paa dette stæd brudt og Tinget ophævet.

Anno 1715 d/en 26 Aprilis er holdet Vaar- restants og Sage Ting med Allenfits Skibbredes Almue paa Tingstædet Qvame nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Vice-Laugmand og Constituerit foget Ædle Henrik Weiland, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Hans Sællebold, Jacob Toftingen, Ole Bæraas, Knud Fosse, Ole Titland, Sæbiørn Fæste, Ole Elsaas, og Christian Hopland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat og almuen advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først Vorden publicerit alle de Allernaadigste forordninger og høiøfrigheds ordre og befalinger, som fol/io 115 findes extraherede.

Dernest blev publicerit Lars Tvetens udgifne bøxelbrev til Askil Ols/øn paa 1 pund 1 1/2 mark Smør og 21 Kander Malt udi Gaarden Helland hvorføre er oppebaaret bøxel 6 rlr, dat/erit d/en 2 Apr/ilis 1715.

Derefter blev Sagerne foretagne og først deris Majes/te/ts, og hafde da

Bøidelensmanden Elluf Mundal til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beoagt ladet indstevne Poul Fosse een egtegift Mand der haver sin levende Hustrue for begangne udi sit egteskab første horeri og barneavling med hands da Værende tienistepige Brite Johansdatter, item Brite Johansdatter til Vederfølge, Begge til strafs lidelse og bøders erleggelse efter loven.

Poul Fosse møtte for Retten og Vedtog stevnemaalet, item møtte Knud Johans/øn Olsvold Brite Johansdatters Broder og vedtog at hon Var loulig stevnt.

Poul Fosse benegtede ej Gierningen men henstillede sin forseelse under Rettens Kiendelse.

Paa Brite Johansdatters Veigne møtte som før er meldt Knud JohansSøn og tilkiendegav at hans Søster er død siden stevnemaalet, og formeente at Poul Fosse burte antage Barnet til opfødnig.

Fogeden i rettesatte over ham efter lovens 6te Bogs 13 Capitels 25 articul, og efterdi hon ved døden er afgangne hoes frenderne maatte *seqvistreris (Norsk Hist. Leksikon: Sekvestrasjon = ta arrest i eiendom/-deler) saa meget som til Bøderne Kunde findes.

Afsagt.

Som Poul Fosse for Retten vedstaar Sigtelsen, da tilfindes hand at straffes for første udi sit egteskab begangne Lejermaal med Brite Johansdatter, efter lovens 6te Bogs 13 Capit/uls 25 art/icul paa sin yderste formue og derforuden i følge af lovens 6te Bogs 13 Cap/ituls 1 art/icul at stande aabenbar skrift, og efterdi Brite Johansdatter ved døden er afgangen, da tildømmes af hendes efterlatte Midler saa meget, som \til/ deris Majes/te/ts Bøders afbetaling

1715: 119b

som findes kand, med 12 lod Sølv. Hvad sig ellers den afdødes Broders Knud Johansøns paastand er angaaende, at Poul Fosse dette horebarn skal antage og forsiune, da som det strider baade imod Lou og ærbarhed, saa fri kiendes Poul Fosse for hands paastand i denne Sag og tilholdes Møderne frænder og først Broderen Knud Johansøn Olsvold, som rette fødte Væрге efter loven, efter hvem Barnet Kand tage arv og hand efter det, barnets opsiun og optugtelse, om hand ellers for lovens videre straf tenker sig at befrie.

Besse Grimstad stevner Christian Hopland efter forrige tiltale item Vidnerne Lars Hopland og Ole Hopland.

Alle de indstevnte møtte tillige med Vidnerne; og Vedtoge stevnemaalet: og blev da først fremkaldet Lars Hopland, som efter edens afleggelse forklarede efter Spørsmål at hand ej er vidende enten samme omtvistede Buk er Christian tilhørende eller ej, saasom hand ej har seet ham: ej heller at vide hvad øre Christian Hopland merker paa sit qveg, ej heller om det Var Christians merke, som stod paa bukken; og til det 3die svarede hand at hvad tid besten Var merket kunde hand ej Vide og ej at haver seet ham blodig nemblig bukken.

Dernest blev fremkaldet Ole Hopland, som efter edens afleggelse forklarede: til alle 3de spørsmåler sig ej det ringeste derom at Være Vidende.

Og som Besse Grimstad efter Citanten(s) paastand tilstod at vilde gjøre sin eed paa at dette eller denne buk er hans rette og sande opfødnung; da blev Eeden ham af Retten forelæst og tilholdet den at gjøre ? hvorpaa hand aflagde sin Corporlige eed: at samme Buk var hands rette og sande opfødnung og ej nogen anden tilhørende.

Afsagt.

Efterdi Besse Grimstad for Retten have aflagt sin corporlige eed at denne omtvistede Buk er ham og ingen anden tilhørende, da tilfindes Bukken at Være ham tilhørende og som Christian Hopland ej er bleven overbevist at have merket hans buk da Viger hand angerløes for denne tiltale. Processens omkostninger ophæves paa begge sider.

Dirik Hønnechen stevner Else Jens Kier efter forrige tiltale item Vidnisbyrdet Ole Fæste at gjøre sin edelig forklaring i denne Sag.

De indstevnte møtte for Retten baade Vidnet og Jens Kiær paa hans Koenes Elses Veigne og tilstode at Være louligen stevnte i denne Sag.

Derpaa blev Ole Fæste fremkaldet for Retten som efter edens afleggelse forklarede: at da hand laaeg paa hafnen med baaden tillige med Nils Maraas, Var Else ner paa bryggen, og siger til Hønnechens pige som var paa en anden baad, kom/m/er du og din taske og tæve.

Jens Kier qvæstionerede om hand kand sige at hans Koene Else talte noget ont til Hønnechens folk da de komme roende forbi hans huus til Remme næsset ? hvortil deponenten svarede nej og at hand intet dend tid hørte hende tale noget til dem. Til det andet spørsmål svarede Ole Fæste, at pigen som ej tilforne var om noget skielsmaal Vidende førend hon kom til dem; drog til bagers for at spørge Else hvem hon med de Utilbørlige ord havde meent; da svarede hon, kommer du med di taske og tæve: og ej hørte attestanten at Hønnechens pige talte Else noget uhøfligt til.

Hønnechen begerede skadesløes Dom og 5 rdlr i omkostning. Mens Jens Kiær formeente at Være og blive frikiendt udi denne Sag.

1715: 120

Hvorpaa parterne bleve indkaldede og efter Rettens foreslag forligtes saaledes, at Jens Kier paa sin Koenes Veigne for Retten ærklærede S/igneu/r Hønnechens *Koene, at hand intet andet paa hende eller hans huus havde at sige end det som ærlig og alt sømmeligt Var, og derforuden skulle Jens Kier paa sin hustrues Veigne betale Hønnechen udi Processens Omkostning 2 rdlr, hvilket Retten stadfæstede.

Anders Røsetter paa egne og Sin faders Veigne, stevner Hans Sælle vold fordi hand paa Søre Fosse Citantens ejendel og der udi Citantens Qværnehuus indlagt tvende Møllesteener uden forlov af ham, og det saaledes udi 10 aars tid bruge uadspuurt ejeren derom og at bevise enten hand er givet forlov dertil eller taget sig det forlov til.

Hans Sælle vold møtte for Retten og vedstod at være louligt stevnt i denne Sag: og forklarede at Leilendingens Knud Fosses formand Salig Mons Nilsøn Fosse gav ham forlov dertil som den tid var ejer for Gaarden og siden har soldt den til Citanten, men havde intet skriftlig derom; og siden har hand faaet forlov af den nu Værende Leilending Knud Fosse;

Knud Fosse, nærværende for Retten, som og saaledes tog til gienmæle i denne Sag, svarede: at hand ikke har givet Hans Sælle vold anderledes forlov end hand har brugt tilforne og ej ere qværnesteenerne indlagt udi hands tid: men ej negtende at, jo hand havet nødt En Melder (Norsk Hist. Leksikon: Meld = korn som skal males; melder) derfor af Hans Sellevold at qværnen der stod paa hans bøjlede gaardepartes grund.

Citanten forklarede ellers at Hans Sellevold havde lovet ham 1 rlr for bruget; men \af/ hvad aarsage hand saadant løfte ikke Vilde nu holde kunde hand ikke vide.

Mens Hans Sellevold sagde sig at Vilde holde sit løfte og betale Citanten for de aar hand havde brugt Qværnehuuset til denne tid, ..? og saa have saa frihed at selge sine Qværnesteener til hvem hand Vilde:

Citanten derpaa paastod Dom og Processens Omkostningers erstatning.

Mens Hans Sælle vold formeente at blive for Omkostning efterdi hand Vil *giørlig rette for sig, befriet.

Afsagt.

Som Hans Sellevold giørlig efterkommer sit løfte med at betale Citanten den udlovede summa for qværnehuuset leje, da befries hand ej alleene for Omkostningerne men og tillades sine indlagde Qværnesteener inden 15 dager ubehindret at udtage, eller selge til hvem hand Vil men den udlovede 1 rlr tilfindes hand at betale Citanten inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anno 1715 d/en 27 Aprilis er holdet almindeligt Vaar restants og Sage Ting med Radøe Skibbredes Almue paa Tingstædet Askeland, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Ædle Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidemensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Rasmus Nordanger, Ole Eriksøn Miøs, Iver Solen, Ole Mikkels/øn Miøs, Ole Ols/øn DahLand, Ysten Olsøn Mangers-næs, Johannes Nilsøn Nødtvet, Villum Anders/øn Grindem med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat fogeden hafde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er Retten i deris Majes/te/ts høje Nafn sat og advaret eenhver ved dens betiening og

Nærværelse at holde sig udi hørsommelig *efternetning (efterretning), dernest er publicerit alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 115 findes extraherede.

1715: 120b

1. Dernest blev publicerit S/igneu/r Peder Hofmands udgifne bøxseddell til Jens Nils/øn Bøe paa 18 mark S/mør og 10 Kander Malt udi Yttre Helle af dat/o Sandvigen d/en 5 Apr/ilis 1715.
2. Deris Høiærværdigheds Mag/ister Nils Smeds udgifne Bøxseddell til Joen Ols/øn paa Knud Vaagenesses part udi Waagenæs dat/erit Bergen d/en 18 Decembr/is 1714.

Medens Tinget endnu varede blev grebet een persohn ved *naf (nafn) Henrik Sivers/øn Grindbek, som efter examination af Retten, foregav sig at Være fød udi Sverrig og derfra for 26 Aar siden, for mangel af lefnets Midler, bortrømte, og opholdet sig den længste Tid siden i Trundhiem, hvor hand og skal Være gift og have tient for Soldat, og forleden Aar at have begivet sig derfra til Ryefylke udi Tieniste hoes H/er/r Nils Jelsøe for Skiøtter og nu igien vil reise til Trundhiem, Om hvilket altsammen ikke aller ringeste bevis, fra Øfrighed Præst eller Oficer af ham er fremviist, *mel (men) vel et saakaldet pas af dat/o 17 Junij 1713, dog uden haand og Seigl, at hand skal have tient under Major Peter Gaardmands Compagnie udi Trundhiem 3 1/4 Aar for Soldat. Sam/m/e Person reiser alleene paa een baad, munderit med een Riflebørse Krud og Lod og een Madbomme, sampt trende forseiglede breve, lydende paa Trundhiem. Og blev hand da først tilspuurt om hand Var gift da hand rømte fra Sverrig ? hvortil hand svarede nej *? (!) hvor gammel hand Var da hand kom fra Sverrig ? hvortil hand svarede 24 *aars, hvor gammel Nu ? 50 Aar! Saa hvad sted hand først indkom i Norge ? svarede Nordland i Salten. Hvad regiment hand tiente under udi Sverrig ? svarede under det regiment Vestre Botnen og for tamboer. Hvorleng hand tiente under det regiment ? svarede 12 aar! Hvem hands fader Var ? Siver Sogmester hos Carl Sparre *? Hvor gammel hand Var da hand blev Soldat ? 18 aar. Hvorleng hand opholdt sig i Saltens fogederi førend hand kom til Trundhiem ? svarede kunde Være 14 dage. Hvorleng i Trundhiem førend hand kom her ? svarede 26 Aar. Naar hand blev gift i Trundhiem ? for 20 aar siden: Hvor mange børn ? 2de. Hvor lenge Ugift førend hand gifte sig ? 4 aar. Hvorleng hand hafde tient for Soldat ? svarede først udi 10 aar, dernest udi 3 aar. Forklarede hellers at have Været skiøtter for Laugmanden, Amptmanden og Commendanten derpaa steden, hvilke heede Drejer, Von Ahnen og Von D..fn. Hvem har skrevet passet ? svarede Generalt Henis (Albrecht Christoph von Heinen?) Auditeur Schreuder (Henrich Schrøder?). Blev tilspuurt hvor Majoren er; svarede i Trundhiem. Forklarede hellers efter tilspørgelse at hand ej har kundet faaet pas fra H/er/r Nils Jelsøe, fordi hand vilde beholde ham for een træle; og fogeden derpaa steden at have svaret ham at det ej tilkom/m/er ham at give pas til nogen reisende, da hand det hoes ham Var begierende. Foruden dette tilkiendegav hand at fire Skoemagersvenner fra Trundhiem, som opholder sig i Bergen, nafnlig Mons Olsøn, og Nils Nilsøn og tvende andre en angelmager fra Trundhiem Værende nu i Bergen ved nafn Anders, og en skreddersvend, hvis nafn hand ej kunde erindre, kiente ham, og kunde Vidne om hans Væsen udi Trundhiem. Hvorpaa brevene for Retten bleve aabnede og læste baade for at see om hand for med sandhed, saa og om noget, imod deris Majes/te/ts og regieringen kunde Være passerit og skrevet! men som deraf blev befunden at hand foer med sandhed og ej noget i brevet uden hvad Børnlig skyldighed udfordrede imod foreldre -d-kræ--- (Ordet retta/skrive over) de, og ej det allerringeste imod regieringen eller forrædisk; thi kunde mand ham ej andholde men fri lade passere.

Anno 1715 d/en 29 Aprilis er holdet Vaar restants og Sage Ting med Lindaas Skibbredes Almue paa Gaarden Indre Lyren, nærværende Ædle Laugmand Weilant og Constituerit foget Bøidelenmanden Mikkell Oenæs og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Aamund Qvalvog, Anders Hunven Nils Niøten, Thommes Solen, Mons Vdlyren, Nils Qvalvaagen Ole Schodven og Mons Hundven med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter Almuen var advaret til fredelighed,

1715: 121

ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds Befalinger som fol/io 115 findes ekstraherede.

Dernest blev publicerit Giertrud De Finis udgifne bøxelseddel til Jacob Olsøn paa Magne Andersøns part udi Kielen skyldende Aarlig 1/2 løb Smør, dat/erit Horvigen d/en 7 Januarij 1715 ./.

Nils Knags udgifne Bøxelseddel til Mogens Mogens/øn, paa 12 mark S/mør 4re Kander Malt og 12 mark fisk udi Østrem, dat/erit Bergen d/en 17 Decembr/is 1714.

Johan Madsøns udgifne Bøxelbrev til Ole Jakobs/øn Solen paa 18 mark S/mør 1/2 mæle Malt og 1 fierding huud udi Solen, dat/erit Lindaas d/en 14de Januarij 1715 ./.

Ditoes udgifne Bøxelseddel til Jacob Aamundson Houchaas paa 1/3 part udi Lars Sætres brug, dat/erit Lindaas d/en 23 Februarij 1715 ./.

S/igneu/r Lucas Olsøn Steen, stevner sin Leilending Rasmus Nilsøn Vabue at betale ham resterende Landskylder og 3die tage efter hans bogs udviis 8 rdlr 3 mark 8 s/killling, sampt at erstatte ham Processens Omkostning skadesløs.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt for denne Sag, til dette Ting og stæd, vedstaaende og Sigtelsen og Søgningen;

Lensmanden paa Citantens Veigne begierede skadesløs Dom efter Stevnemaalet.

Afsagt.

Som Rasmus Nilsøn Vabue tilstaar sigtelsen, da tilfindes hand at betale Citanten Lucas Olsøn Steen de hans fordrende 8 rlr 3 mark 8 s/killling med 2 mark i Processens Omkostning inden femten dager under Nam efter Loven.

Johannes Olsøn Berge af Fedie haver ladet stevne Gutorm Ols/øn Tongen fordi hand ham utilbørlig haver skient, hvilket hand med Jens Eides, og Ole Udhougens Vidnisbyrd kunde ham overbevise hvoraf den første er boesat mand der og den anden tiener hoes Mathis Udhøjen alt til strafs lidelse efter Loven.

Den indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Begge Vidnerne møtte og forklarede at være loulig stevnt til at aflegge deris eedelige forklaring i denne Sag.

Ingen af Stevnevidnerne møtte som Gutorm Olsøn havde stevnt, der Stevnemaalet Kunde afhiemble.

Afsagt.

Ingen Rettergang kand tillades imod den Indstevnte Gutorm Olsøn førend hannem gives den

Loulige Varsel som loven omtaler, hvilket naar skeer, skal Videre foretages efter deris Kongl/ig Majes/te/ts Lov og forordnings tilhold.

Samme dag blev fremført for Retten een Mand ved Nafn Christopher Josepsøn fød udi Nordland, der i gaard blev anholdet for angivne Klagemaal over ham af Almuen, at hand Gaard fra Gaard skal have \draget og/ angivet sig at være overgaaet Ildskade og Søeskade uden nogen øfrigheds tilladelse eller beviis om sit forhold, \og/ saagotsom aftvunget den største deel af Almuen 2 á 4 s/killling, ja end og mere og knapt ladet sig nøje med Madvarer, og hvor hand har antreffet deres Koener eenlige, haver hand med trudsler og haarde Ord aftvunget dem penger, hvilke de ham har maatt give førend hand af Gaardens er afgaaen: da saa snart hand er funden nu paa reisen fra Sogn til Brudknappen, er hand derover anholden, nemblig efter forrige Almues Klagemaal og hans Kiste Viciterit, hvorudi blant andet fantes

1715: 121b

/: som hand og har tilstaaed af den høiKongelige Oberhofretten, hvorhen forhen ergangne Domme vare indstevnede, er tildømt at miste sin huud udi fengsel for sit Utilbørlige forhold udi Trundshiems sidste Brand 1708 og at rømme Stiftet og samme Dom er over ham bleven exsequerit 1709 af Hoisager i Trundhiem, hvilket alt for Retten er vorden oplæst og af ham tilstaaet. Foruden dette er hand befunden nu med Ulovlig Vegt og efter hands forklaring brugt handel i Sogn med Tobak imod Bergens Byes Privilegier; thi blev hand paa Lindaas Tingsted videre examinerit. Den tilstædeværende Almue kiente strax forermelte Persohn og forklarede at hand har angivet for Dem at have lidt Ild og Brandskade og ej afviget førend hand har faaet penger, dog haver hand eendeel steds ladet sig nøje med Varer; hand haver ej for nogen af dem fremvist pas og tilladelse af høiøfrighed om saadan ansøgning, den hand og for Retten forklarede ej at have: Og da Retten foreholdt ham at det ikke var sømmeligt af ham at liufve paa Gud og for Mennisken, svarede hand det laaeg ikke stoer lag paa om mand ikke just sagde sandhed for een Bonde, naar mand ikke lyvede ære og Liv af nogen. Om den hoes ham fundne træ bismer, forklarede hand, at hand hafde kiøbt den af een Mand i Byen, siden sagde hand at have laant den i Bergen \af een mand/ ved nafn Johan, boende ved Munkebeks smuget, som er Skibstimmermand og Snegker, og omendskiønt hand hafde soldt 1 Vaag tobak /: hvilken samme Timmermand tog ud for ham hoes Anders Broks :/ udi Sogn, saa har hand dog paa den verken vejlet noget Tobak eller andet gods ud. Han blev da tilspuurt, hvad hand vilde med samme bismer, naar hand ikke brugte den til at Veje paa ? hvortil hand svarede, at hand meente at hand skulle Veje paa den Tobak, men som ingen vilde kiøbe med hand efter den, maatte hand selge efter Alnemaal: Da blev hand tilspuurt, hvad alen hand brugte ? hvortil hand svarede, at hand brugte deris alen der inde, eller og maalte paa Armen. Dernest blev hand tilspuurt om hand ikke andre Varer havde at selge ? der inde ? hvortil hand svarede, ej andet end faa smaa Kniplinger, som vare tagne paa Credit hoes samme Timmermand og een anden Baadsmands koene, hvilken hand sagde sig først at kiende, dernest at vide hendes nafn, og siden ikkun hvor hon boede, og ej nafn.

Dernest blev hentet een huusmand ved Nafn Hans Arnesøn udi Raadsmandsøen, som med forermelte Christopher Joseps/øn var lejet til Sogn, hvor hand Vilde afhandle sin Tobak, forklarede at hand ej hafde andet med sig at selge end 1 Vaag Tobak og til 6 alen Kniplinger, og at eendeel Almues Mænd i Sogn klagede over ham at hand fordrede 4 s/killling af dem, det hørte hand nok, og at eendeel lod Vel over ham, og at ermelte Christopher ham uafvidende fordrede for ham og, men hand aldrig at have begieret det af ham ej heller faaet deraf ringeste skilling hoes ham, men maat ladet sig nøje med sin foraccorderede løn for roeren: med Bismereen havde hand Vejet een rulle ud med Tobak i Sognefestet, og havde angivet derinde, at have mist

een Nordfar Jegt til Søes, hvilket Christopher ej kunde fragaae:

Imidlertid befallede Vice Laugmand Veiland, som foget at Christophers gods 3 tønder Korn og 1 mark røget Kiød, baad og Seigl og tvende Saugebord, skulle anholdes til det Kunde hos høiøfrighed foredrages til nermere ordre.

Anno 1715 d/en 30 Aprilis er holdet Vaar- restantz og Sage-Ting med Guulens Skibbredes Almue paa Tingstædet Halsvig, nærværende Vice-Laugmand og Constituerit Foget Ædle Henrik Veilant, Bøidelens-

1715: 122

manden Ole Hougsdalen og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Gryten, Anfind Hope, Hogne *Housgvær, Mons *Housgdal, Gietmund Aanneland, Anfind Vesetvig, Hans Undertuun, og Peder Hendriksbøe, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, er først oplæst alle de Allernaadigste forordninger naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 115 findes extraherede.

Dernest blev publicerit Ædle Ane Mari Heidemands udgifne Skiøde til Velædle Assessor Vilhelm Hanssen paa efterfølgende Gaarder: nemlig Tangeland 1/2 *halv løb Smør og 1 huud Nødtvet 4re pund Smør 1 huud, Kaabbeltvet 1 løb Smør, Harbakke 1 løb Smør, Nørland 1 løb Smør 1 tønne Malt dat/erit Kiøbenhafn d/en 3 Aug/ustij 1708 ./.

Giertrud de Fines udgifne bøkelseddel til Anders Siurs/øn paa 2 p/un/d 6 mark Smør udi Myre, dat/erit Horvigen d/en 7 Apr/lis 1715.

Ditoes udgifne bøkelseddel til Hans Sørensen paa 1/2 løb Smør udi Lund, dat/erit Horvigen d/en 2 Aprilis 1715 ./.

Ditoes udgivne bøkelsbrev til Reinert Gregoriussøn paa 1/2 løb Smør udi Lund, dat/erit Horvigen d/en 7de Apr/ilis 1715 ./.

Ditoes udgifne Bøkelsbrev til Johannes Hansøn paa 1 pund og 3 mark Smør udi Slengesøel, dat/erit Horvigen d/en 12 Martj 1715 ./.

Mag/ister Stabel lod til Tinget opbyde een gaard Gryten kaldet, til bøkels, men den tid indfant sig ingen, som den begierede eller forlangede.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens, og hafde da

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen til deris Kongl/ig Majes/te/ts interesses beobagt ladet stevne Peder Jacobs/øn Store Qværnøen for begangne Lejermaal med Guri Mathisdatter Alt til deris Bøders erleggelse efter Loven:

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtog Louligen at være stevnte for denne Sag, til dette Ting og sted, og tilstod begge Sigtelsen, nemblig hand at Være hendes rette Barns fader, og hon at Være af ham og ingen anden besvangret. De forklarede ellers at vilde egte hin anden:

Vice Laugmand Veiland begierede at dem maatte forelegges een Vis tid at fuldbyrde det.

Afsagt.

De indstevnte Peder Jacobs/øn og Guri Mathisdatter forelegges een vis tid, nemblig inden S/an/cte Hans tider at fuldbyrde dette Løfte, hvis Lovens videre straf ej dem skal overgaa.

S/igneu/r Seeverin Seehusen haver ladet stevne Johannes Iversøn Stembøe at betale ham resterende Landskyld og 3die taget til sammen 9 rdlr og betale ham Processens Omkostning.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting og tilstod Sigtelsen.

Lensmannen paastoed Dom,

Afsagt.

Som Johannes Iversøn tilstaar sigtelsen, saa tilfindes hand at betale Citanten S/igneu/r Seehuusen de ham søgende 9 rdlr med 2 mark udi Processens Omkostning inden 15 dager *efter Nam efter Loven.

Lucas Steen stevner Anders Nedre Opdal at betalle ham resterende 3 aars landskyld og et 3dietaget og førstebøxel, item at svare ham dette aars landskyld og skat, fordi hand ej haver opsagt sin Jord og betale ham Processens Omkostning.

Den indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag, og svarede at hand Var forligst med sin ejere Lucas Steen om bøxelfrihed og et aars landskyld frihed; hvorpaa hand blev tilspuurt om hand hafde nogen bøxelseddel; hvortil hand svarede ja, men ej med sig.

Lensmanden derimod forklarede at hand saa-

1715: 122b

ledes var accorderit med ham, at hand skulle nyde den Bøxelfrihed og et aars landskylds frihed naar hand stedse vilde betale ham.

Anders Nere Opdal svarede hellers efter tilspørgelse at hand ej haver opsagt sin Jord, men vil boe den i aar, og ej ...gere, og haver derfor saaet Jorden.

Afsagt.

Som heele Sagens opliusning bestaar udi Bøxelseddelen, da forelegges Anders Nere Opdal, til først holdende Ting her udi Skibbredet at producere bøxelseddelen til Sagens opliusning og endelig paakiendelse.

Mag/ister Erik á Møiniken haver ladet stevne Casten Jacobs/øn Scheljehafn med Skriftlig Varsel at fremlegge den Contract som imellem Citanten og hand er oprettet paa Grundelejen og siden fremlegge beviis paa hvad hand siden dend tid har betalt, og endelig at lide Nam Dom for motvillig udeblivelse dat/erit Berg/en d/en 7 Apr/ilis 1715 ./.

Casten Scherjehafn møtte ikke efter 3de gangers paraaabelse ej heller nogen paa hands Veigne.

Stefnevidnerne Andfind Vesetvig og Ole Stembøe afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham mandagen efter Palmesøndag.

Afsagt.

Loven forbyder at ingen rettergang eller rettes forhandlinger paa de tider de stevnt haver skal foretages, thi vil først Casten Scherjehafn gives loulig Varsel førend noget mod ham i denne Sag kand foretages.

Jukkum Kling haver ladet stevne Elling Miømjen og Lars Nappen med mundtlig Varsel at betale ham Landslod for det sildekast de gjorde paa hands Land.

Begge de indstevnte møtte for Retten, og vedstod louligen at være stevnt for denne Sag.
Derpaa indgav Citanten først sin skriftlige demonstration af dato Halsvig d/en 30 Aprilis 1715 som blev læst.

De indstevnte forklarede at de kastede om morgenen tilig ved Soleren og dertil aldri blev forbudet af nogen; men de af Ulvem, som sagde sig at eje det halve kast, sagde de sig at have forlov af, som og var med dem at kaste.

Jukkum Kling forklarede at de og usømmelig havde begiegnnet hans Koene, og vilde det med Vidnisbyrd afbevis.

Ligeledes forklarede de indstevnte at de skulle afbevis at Hans Ulføen og Oune Oxnæs havde givet dem forlov dertil, af hvilken den første ejede Landet, saa og forklarede de at have tilbydet Citantens Koene 1 kvarter Sild, saasom de andre der foregav sig at eje halve Vaagen fik en fierding paa sin lod, som foruden det gav dem lov dertil.

Afsagt.

Som de indstevnte paaraaber at vilde afbevis, det dem forlov til at Kaste er givet, saa vil saadant af dem til første Ting afbevises; hvorefter Dom i Sagen skal gaaes efter loven; imidlertid vilde de see om de kunde forliges.

Derefter blev publicerit Lector Ole Bornemands udgifne bøkelseddel til Hans Nilsøn Qvamsdal, paa 1/2 løb Smør udi Qvamsdal, daterit Bergen d/en 9 Januarij 1715 ./.

Lensmanden Ole Hougsdalen haver ladet stevne Peder Nore Glavær der skal have ført et fattig Mænniske Brite til Røe og der ej opled hende i Gaarden, ligeledes haver hand ladet stevne Gulak Røe item SoldaterKoenen paa Røe Giertrud og Mikkell Thommesøn hendes dreng, hvor denne fattige skal Være kommen og siden fragaaet uden nogen menniskes hielp, til strafs lidelse efter Loven \fordi hon er død under veis/.

Alle de indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være louligen stevnte for denne Sag til dette Ting og stæd.

Peder Nore Glavær forklarede at hand som en svag mand førde hende til lands hvor hon er kommen til Gaarden Røe frisk og færig, thi formeen hand intet af sig imod Christendommen at Være giort.

1715: 123

Gulak Røe forklarede at hand ikke var hiemme da dette fattige menniske paa Gaarden Røe skal være kommen, men haver seet hende uden for gierdesgaarden paa Røe, da hand kom fra Qværnen, da gik hon rette vejen til neste gaard og ikke talte hon med ham ej heller hand til hende, og Kunde det være sommer aften bild førend de gaf qvæget og udegangsqvæget Var ej hiem kommen, efter Landsreigning Klokken 2.

Giertrud Rød forklarede ej at have været hiemme men i marken og hentet sig qvæg hiem hvorfore hon ej har kundet see hende, langt mindre tale med hende, men Børnene hafde sagt hende, da hon her inkom at et fattig menniske hafde Været der.

Drengen Mikkell Thommesøn forklarede ej at have seet hende uden paa Roe-Vejen til Søes, da hand kunde tenke hon gik op til Gaarden, men hvor det blev af hende Siden ved hand ikke.

Vice Laugmand Weilandt henstillede dette til Rettens paakiendelse.

Afsagt.

Som ingen Vidnisbyrd er, der noget UChristeligt over disse indstevnte kand Vidne, da Viger de alle Sagesløes i denne Sag.

Og som ingen flere Sager vare der indstevnte blev Retten denne sinde paa det sted ophævede.

Anno 1715 d/en 4 Maj er holdet almindeligt Vaar- restantz og Sage-Ting med Echanger Skibbredes Almue paa Tingstædet Yttre Eide nærværende Kongl/ig Maj/estets Constituerit foget Ædle Vice-Laugmand Weilandt, Bødelensmanden Iver Esem, og edsorne tilforordnede Laugrettesmænd, Iver Echnæs, Lars Askeviig, Ole Vadsil, Magne Askevig, Lars Yttre Eide, Lars Indre Eichnæs, Anders Totland og Biørge Biørvig med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten er Vorden sat, er almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, dernest publicerit alle de allernaadigste forordninger naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 115 findes ekstraherede.

Dernest blev publicerit Alida de Crequ de la Rossis udgivne bøxelbrev til Børge Johansøn paa 1 Spand Smør og 1 Mæle Malt udi Yttre Echnæs dat/erit Mielde d/en 6 Nov/embris 1714 ./.

Wilhelm Hansens udgifne bøxelbrev til Knud Jacobs/øn paa 1 pund Smør udi Strømme, daterit d/en 8 Martij 1715 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne, og som ingen Kongens Sager Vare forfaldne eller indstevnte, blev andre foretagne og først.

Lisbet Hess Lader stevne Ole Nilsøn Jordal at betale hende efter sin udgifne Revers 3 dlr 3 mark fordi hand hende hafde Solt Een Koe, som var *Spadalsk og refundere hende Processens Omkostning.

Den indstevnte møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet; og vedstod at have udgivet denne \sin/ haand paa betalingen, men dertil Være truet; dog ej at have været i nogen tvang eller fængsel, da hand dette har udgivet, og at for ommelte Mænd samme hafde underskrevet til Vidne, og hafde tilbage taget Qvægets huud, saadan som der Var.

Citantinden producerede den indstevntes beviis af 30de Martj 1714 og paastoed Dom. Hvorpaa Citantinden efter persvasion (Persuadere = overtale) af Retten eftergav ham den 1/2 Rdrlr.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte ej benægter at denne haand jo af ham udgivet er, uden fængsels eller anden tvang, som Loven omtaler, til betaling, da tilfindes hand, nemblig Ole Nilsøn Jordal at betale Citantinden Lisebeth Hess, de ham søgende 3 dlr med 1/2 Rdrlr udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

1715: 123b

Rasmus Lechnæs haver ladet stevne Ole Olsøn Muulen, der haver taget festpenge af ham og tilsagt ham sin tieniste og siden festet sig til een anden, at lide straf efter Loven, item Anders Eide som samme tiener siden haver fæstet at lide straf efter Loven fordi hand samme tiener af hans tieniste haver *folokket (forlokket), item Aamund Mullen, som var overværende, da samme tiener af ham blev leiet til forklaring derom at giøre, item at bemelte dreng maatte tilfindes at betale ham Processens omkostning.

Anders Eide og Aamund Muulen og Ole Olsøn møtte for Retten og vedsagde at være louligen stevnte:

Drengen blev tilspuurt hvor gammel hand Var, hvortil hand svarede 20 aar; og svarede efter

tilspørgelse at have fæstet sig til Rasmus Lechnæs med sin Stiffaders Villie, og var lovet af Citanten 2 rdlr udi Løn og hans Stiffader var samme tid hoes; for at tiene ham 1715, derforuden var ham og lovet Klæder, som een tiener vedkom.

Dend indstevntes fader forklarede at have lejet eller festet sin Stifsøn til Rasmus Lechnæs til at tiene ham det aar 1715 for aarlige klæder og 2 rdlr i Løn, om hand gjorde lige derfor og tiden skeede 2de dager efter Hellig 3 Kongers dag, som Ole Ols/øn og tilstod, og oppebar derpaa festpenge dagen derefter 1 mark efter dend indstevntes og Stiffaderens forklaring. Men aarsagen hvorføre hand ikke vilde lade sin Søn kom/m/e udi Rasmus Lechnæsis tieniste, var, fordi der *spargeredes at tienernes Løn beholt hand tilbagers for at frie dem for udskrivelse; hvilket Rasmus Lechnæs paastoed ham at overbevises og søge ham for saadant, som Sagen er Uvedkommende, thi da trøster hand sig ved, saadan uskikkelig paasagn at refutere (Refutere = gjendrive).

Anders Eide svarede, at hand lenge førend Rasmus Lechnæs hafde givet ham festpenge, hafde begieret samme dreng til tieniste, men ej at have afvist at hand hafde oppebærget fæstepenge af Rasmus Lechnæs, Nu Værende Citant, førend dagen efter, hand hafde oppebærget af Citanten, og da tog ham fæstepenger af ham og.

Drengen svarede at fordi hand kiente Anders Eide bedre end Rasmus, da vilde hand før tiene Anders end Rasmus: hvilket Stiffaderen Aamund sagde sig ej at afvide.

Rasmus Lechnæs paastoed derefter Dom.

Afsagt.

Som Ole Olsøn Muulen selv tilstaar at have tilsagt Rasmus Lechnæs sin tieniste med Stiffaderens Aamund Muulens samtykke og derfor oppebærget fæstepenge 1 mark og være lovet 2 rdlr i aarlig løn; og siden bortfestet sig imod sin Stiffaders Videnskab til Anders Eide, da tilfindes hand, i følge af Lovens 3de Bogs 21 Cap/itul 14 art/icul at betale Citanten Rasmus Lechnæs de af ham oppebaarne festpenge 1 mark og een fierde del af hans Løn 1/2 Rdlr, sampt 2 mark i Processens Omkostning, tilsammen 1 rdlr inden 15 dager under Nam efter Loven; Men for Citantens tiltale, Viger Anders Eide Sagesløes i denne Sag, saasom drengen befindes meere skyldig end hand.

Dernest blev publicerit Anders Andersøn Totlands og Anders Indre Eides sluttede *foreeening om Arv af 4 Maj 1715.

Item Anders Andersøn Totlands udgifne afkald for Møderne Arv af dat/o Eide d/en 4 Mai 1715 ./.

Anno 1715 d/en 6 Maj er holdet Vaar- restantz og Skatte sampt Sage-Ting med Haasanger Skibbredes Almue, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget over Nordhordleen og Voos Ædle S/igneu/r Vice-Laugmand Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Grimstad, Peder Ladstad, Lars Houstvet, Johannes Langeland,

1715: 124

Johannes Holme, Nils Hole og Anders Hoshofde for Johannes Lone, og Johannes Kleveland for Stephen Lone med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, er først Tinglyst alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og høi-Øfrigheds befalinger, som fol/io 115 findes extraherede.

(1.) Dernest blev publiceret S/igneu/r Hans Smidts udgifne Skiøde til Erik Johans/øn Nore-Rosland paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Malt udi samme Gaard dat/erit Bergen d/en 27 Nov/embris 1714.

2. Henrik Henriks/øn *Urhdalhs, paa S/igno/r/a/ Trine Nitters Veigne udgifne bøkelseddel til Peder Olsøn paa 1/2 løb Smør og 6 Kander Malt udi Birkeland dat/erit Bergen d/en 21 Febr/uarij 1715 ./.

3. Brite Hannestvets tillige med sin faders og Lauværges samtykke udgifne bøkelseddel til Anders Johansøn paa 1 pund Smør og 1 Mæle Malt udi Hannestvet, dat/erit Hannestvet d/en 22 Martij 1715 ./.

4. Elisa Catharina S/a/l/ig/ Volptmands udgifne Bøxelbrev til Knud Johansøn paa 18 mark Smør og 6 Kander Malt udi Løedtvæt, daterit Bergen d/en 2 Aprilis 1715 ./.

5. S/igneu/r Hans Smidts udgifne Skiøde til Erik Joensøn Nordre-Rosland paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Malt udi sin paa boende Gaard Nore Rosland, dat/erit Bergen d/en 27 Nov/embris 1714 ./.

6. Johannes Raknæsses tillige med Ole Miøses og Haldor Bysems udgifne bøkelsbrev til Torkel Monsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Øfstuus, hvorfore er oppebaaret bøkøl 12 rdlr, daterit Rachnæs d/en 3de Febr/uarij 1715 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens: og hafde da

Ole Hole Ladet stevne Nils Hole fordi hand haver op brut een *Vet (veit/grøft) ved huuset, og paa videre ord som passerede: hvorom ingen Vidner fantes, formeenende at hand ej hafde ret til at giøre saadant.

Dend indstevnte møtte for Retten, og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag.

Citanten forklarede at hand formeen at ham ikke kunde veigres at grave Vedt til sin Jords forbedring.

Nils Hole derimod formeen at hvad tilforne er gjort ved Dom/m/er og Mænd, det kand nu ikke forandres.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af besigtelse Siun og grandskning da henvises den til Aastæden, hvilket naar skeer, skal videre kiendes udi Sagen hvad lov og Ret medfører.

Jacob Herland haver ladet stevne Ingebrigt Kleppe fordi hand skal have taget noget Ved fra ham, som er hugget i Citantens Skoug, til Vidtne derom indkaldet Aamund Hustrulie, Ole Lødtved, og Johannes Helland; til strafs lidelse efter Loven. Ingebrigt Kleppe haver med Contrastefning ladet stevne Citanten igien fordi hand vil formeene ham at hugge udi sin ejendoms Skoug.

Afsagt.

Denne Sag henvises til Aastæden, hvilket naar skeer skal videre udi Sagen kiendes hvis lou og

Ret medfører.

Johannes Langeland haver ladet stefne Knud Fogsdal, som har soldt ham 2de fafner Ved, til at forklare om hand har soldt samme ved til Siur Fielskaar, og lide straf derfor efter Loven; item stevner hand Siur Fielskaar, som samme Veed sig haver bemegtiget; til refusions erstatning.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnt i denne Sag. Og som Johannes Langeland self sad Retten betiente i hans sted Johannes Lone.

Knud Fogstad svarede at have soldt Citanten de tvende fafner ved, som Siur Fielskaar haver sig bemegtiget og ej haver oppebaaret noget enten af penger eller penges værd hoes Siur Fielskaar for samme Ved.

Siur Fielskaar svarede, at hand formeente, fordi hand tilforne, for ungefær 3 aar siden, haver leveret ham penge for ved, som Knud Fogstad een og anden tid bortsolt, saa meente hand at denne Ved skulle komme ham

1715: 124b

til.

Knud Fogstad blev tilspuurt om hand af Siur Fielskaar hafde oppebærget penger paa denne Ved ? hvortil hand svarede nej: men vel tilforne oppebærget penger af ham for at skaffe ham ved, men ej nafngivet sted og tid; Og dend summa som Knud Fogstad sagde sig at have oppebæret for at forskaffe ved tid efter anden udi betaling er 3 mark 13 s/killling, men aldri sagt ham, at hand skulle have den eller anden ved.

Siur Fielskaar tilspuurte Knud Fogstad om hand ikke haver skikket sin Søn Fusse Siursen til ham og begiert denne Ved af ham Og om Knud Fogstad ikke havde tilsagt ham denne Veed ? hvortil Knud Fogstad sagde sig at have svaret, at hand ej hafde lovet Siur Fielskaar at tage denne omtvistede Ved, men sagt at hand selv vilde føre denne ved til Bergen og selge den, paa det den udi Skatterne skulle forslaa noget for ham, som en fattig mand, og med tiden vilde betale Siur Fielskaar, hvilket var lunge førend hand soldte Johannes Langeland den: og gav til kiende at hand aldrig hafde givet Siur Fielskaar eller nogen i hands nafn, forlov til at røre, langt mindre tage og føre denne Ved bort.

Siur Fielskaar forklarede, at hand med Vidner skulle forklarlig bevise at ham var givet forlov Af Knud Fogstad til at tage og bortføre denne Ved ? hvortil hand svarede at have Lars Hougstvet, Ole Kalleklef, og Mons Helland.

Afsagt.

Som Siur Fielskaar paaraaber sig til Vidnisbyrds førelse, udi denne Sag, nemblig Lars Hougstvet, Ole Kalleklef og Mons Helland, da haver Siur Fielskaar samme til førstholdende Ting at indkalde, deris edlige forklaringer at aflegge, om Knud Fogstad, haver givit ham forlov til at tage samme Ved, og indkalde Vedkommende til Vedermæle, hvilket naar skeed er, skal videre udi Sagen kiendes hvis Lov og Ret medfører.

Deris Velærværdighed Mag/ister Erik á Møiniken haver ladet stevne Torkel og Nils Øfstus fordi de uden hands minde og tilladelse haver opbyggt og staaende et nøst paa hands allernaadigst benificerede grund Holme, til at fravige og borttage samme nøst og straffes videre efter loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være louligen stevnte, ej benegtende at samme Grund, hvorpaa nøstet er bestaaende Holmes grund er tilhørende, men Nils Øfstus forklarede at have bøklet af salig H/er/r Anders samme grund eller nøstested, men ej at have bøksested, og som hand ej er krevet om grundeleje, har hand den ej kundet betale.

Torkel svarede sig at Være uskyldig herudi, saasom hand er nyelig dertil kommen; og hvorledes det haver sig med hands formand kunde hand ikke vide, dog erbød hand sig at vilde

betale grundejerne.

Og som de begge erbøed sig at betale de 6 aars resterende grundejer og begierede tid til at fare til ejeren til forligelse, og hvis de ikke inden Sommertinget kunde treffe forlig, vilde de da underkaste sig Rettens kiendelse.

Afsagt.

De indstevnte bevilges tid til at drage til ejeren om at treffe forlig udi denne Sag, inden Sommertinget, og om ej skee kand, skal efter foregaaende Varsel kiendes hvad loven videre medfører.

Fuse Siurs/øn (Vassel 15, Fjellskål 23) haver ladet stevne Nils Anders/øn Fotland fordi hand ej har vildet betale afgift af tvende kiør, hans Koene Synneve Nilsdatter tilhørende, som hand har haft for hende udi 9 Uger; alt til billig erstatning derfor og Processens Omkostningers afbetaling.

Nils Fotland møtte for Retten og vedstoed at Være loulig stevnt for denne Sag. Nils Fotland forklarede at hand var værre faren ved hendes fraskillelse fra ham, end hand kunde have profit af hendes qvæg, hvortil Nils Fotland blev tilspuurt om Fuses koene hafde tilsagt ham nogen tjeniste ? hvortil hand svarede nej: og forklarede at have tilbudet hende sine egne kiør, og hand har ingen nøtte *har haft af hendes kiør saasom hand ikke kunde tilsee sine egne

1715: 125

dis hellers hendes; og ved sig ingen nøtte af sin egen afdrot dis hellers af hendes qvæg. Hvad de 6 Uger angaaende som Citantens Koene arbeidede hoes hand, kand hand ikke negte.

Og som parterne bleve tilholdte herudi at forliges med godhed, sagde de sig det ville giøre: og paastoed Fuse 2 rdlr: men Nils vilde ikke byde noget: men som Laugrettet forklarer som kyndige Mænd at pigen kunde fortiene udi de 6 Uger 3 mark og qvæget importere 1 rdlr udi de 9 uger. Thi maatte Retten kiende paa billighed.

Afsagt.

Som Nils Fotland ej kand fragaae at jo Citantens Koene haver tient ham udi 6 Uger, og hendes qvæg haver været udi hans hiemme, da kand Retten ej andet end for billigt ansee at Nils Fotland bør betale Citanten Fuse Siursøn paa hans Koenes Veigne for arbeide og afdrot af qvæget 1 rdlr 3 mark hvilke hand tilfindes at betale inden 15 dager under Nam efter Loven, og befries saa for Processens til dato anvente Omkostning.

Mad/a/me Veiners lod producere et skriftlig Stevnemaal udi Retten uden stemplet papir hvilket for dets aarsage skyld ej blev antaget ej heller indfant sig nogen som fuldmagt paa hendes veigne at tale hafde.

Og som ingen efter trende gangers paaraabelse indfant sig der videre vilde gaa i rette, blev Retten dennesinde paa dette sted, ophævet.

Anno 1715 d/en 7 Maj, er holdet Vaar- restantz og Sage-Ting med Mielde Skibbredes Almue paa Tingstædet Reistad, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts constituerit foget over Nordhordleen og Wos Ædle Vice Laugmand Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Lars Houge, Baste Reistad, Ole Vefle, Nils Vesetter, Siur Littun, Johannes Houge, Ole Houge og Siur Rivenæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger, naadigste anordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 115 findes ekstraherede.

Dernest blev publicerit Velbyrdige Frue Sidsele Kaasis udgifne Skiøde til Ole Olsøn paa 2 p/un/d 3 mark Smør udi Soelbjerg, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1714.

Ditoes udgifne Skiøde til Elling Ellingsøn Solberg paa 2 pund og 9 mark Smør udi Solbjerg, hvorføre er oppebærgit 40 rlr 3 mark 12 s/killling, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1714.

Johannes Brøgers paa H/er/r Samuel Bugges Veigne udgifne bøxelbrev til Arne Olsøn paa hans faders Brug udi Vefle, hvorføre er oppebærgit bøxel 7 rdlr, dat/erit Bergen d/en 18 Januarij 1715 ./.

Ditoes udgifne bøxelseddel til Nils Lars/øn paa Peder Nilsøns brug udi Nordre-Væfle; hvorføre er oppebærgit Bøxel 7 rlr, dat/erit Berg/en d/en 18 Januarij 1715.

Mad/a/me Appelone Svardskopfs udgifne bøxelbrev til Baste Olsøn paa *paa 1 pund Smør udi Eversdalen dat/erit Mangers Præstegaard d/en 16 Junij 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne, og som ingen Kongens vare indstevnte da efterfølgende.

Nils Askeland haver ladet stevne Nils Mit Mielde for 3 rdlr af Kirkens tiendes intresse, som hand var accorderit med ham om at sig forskaffe, alt til betaling og Processens Omkostningers erstatning.

Paa Nils Mit Mieldes veigne møtte hans Søn Nils Nilsøn, som efter ordre af sin fader Vedtog Stevnemaalet at Være sig loulig forkynt og til stevningen videre svarede: at hands fader haver oppebaaret pengene nemblig de søgende 3 rdlr af Mielde Kirkes tilhørende tiende, for Citanten, men forklarede at samme penge var betalte til H/er/r Claus

1715: 125b

Schavenius dog imod Citantens ordre.

Nils Askeland paastod Dom over Nils Mitmielde til betaling, saasom hand samme kirkes tiende sig haver tilforpagtet hoes forpagteren S/igneu/r Jens Lem, og Nils Mit Mielde at søge sin regres hos den hand dem imod hands ordre leverit haver.

Afsagt.

Som Nils Mit Mieldes Søn Nils Nilsøn paa sin faders veigne tilstaar at hand efter ordre af Citanten, eller aftale med ham, paa hands Veigne haver af Mielde Kirkes tiende, den Citanten haver forpagtet oppebærgit 3 rdlr, og samme imod hands ordre udleverit til Sogne Præsten, da tilfindes Nils Mitmielde at betale Citanten de ham søgende og for ham oppebaarne 3 rdlr af Mielde Kirkes tiende med 2 mark 8 s/killling udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven; hvorimod Nils Mit-Mielde gives fuldkommen regres, sine, imod ordre ud leverede penger, hoes vedkommende paa Louligste maade, som hand best ved og kand at udsøge.

Anders Askeland forpagter for Gierstad Kirkes tiende haver ladet stevne Anders Gierstad, og Jens Gierstad, Simen, Mikel, Enken Marrite at betale ham Kirkens Korntiendes anpart af deris Gaard og erstatte ham Processens Omkostning.

Ingen af de indstevnte møtte. Men Elling Solberg møtte paa deris Veigne og svarede, at efterdi de hafde betalt denne deris anpart af Kirkens tiende til Præsten til sammen 1 rlr 1 mark 8 s/killling, da formeen de at blive befriet for Citantens Søgning, i denne Sag; saasom Præsten vil oppebærge dens anpart som for Annex-gaarden, dernest blev Elling Solberg tilspuurt om nogensinde tilforne denne Kirkens tiendes anpart Var betalt til Præsten førend nu, ? hvortil hand svarede nej:

Anders Askeland paastod at de maatte tilfindes at betale ham de hoes dem søgende 1 rlr 1 mark 8 s/killling efter hands forpagtningsudviis, og erstatte ham denne Processis Omkostning: og de igien at søge deres regres hoes Vedkommende.

Afsagt.

Som Elling Solbiere forklarer for Retten, at de indstevnte Anders, Jens, Simen, Mikkell og Enken Marrite Gierstad alle tider tilforne haver {oppebær} betalt til Kirkeværgerne Kirkens tiendes anpart og ej til nogen anden; og som samme forpagtes Citanten Anders Askeland, paa samme maade sig kirkens tiendes anpart haver tilforpagtet og ej af de indstevnte nødt sin betaling; da tilfindes de indstevnte Anders, Jens, Simen, Mikkell og Enken Marrite Gierstad, at betale Citanten, til sammen 1 rlr 1 mark 8 s/killling med 1/2 rlr udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven, hvorimod dem gives fuld regres til Vedkommende deris udlagde penger, paa Louligste Maader, at igien søge.

Anders Askeland lader stevne Elling og Knud Solbiere at betale ham paa Gierstad Kirkes Veigne, Landskyld 1 1/2 Mæle Korn, som hand endnu rester og ej Vil betale og erstatte ham Processens Omkostning og fierde penger efter Loven.

De indstevnte møtte for Retten og forklarede ej at være stevnt i denne Sag.

Stevnevidnerne møtte ikke, som Varselet skulle afhiemle, thi vil de først gives loulig Varsel, førend noget imod dem kand foretages.

Ædle H/er/r Seeverin Seehuusen formynder for S/a/l/ig/ Mag/ister Nils Hiermands datter Ane Catharina Giermand, lader stevne Klokkeren *Lorentz Petersen, for utilbørlige og fast udviste ærrørige ord over hands Myndtling Ane Catharina Giermand, hvilket Vidner er Jndkaldet derom Mogens Øfste Mielde een boesat Mand her i Tinglaget, og een pige Adrian Marie Bilde som tilforne haver tient hoes H/er/r Claus og siden tilholdt hoes Ane Mens og nu nyelig igien er kommen til H/er/r Claus, alt til et Tingsvidnes erholdelse.

*Peter Lorensen møtte og forklarede at have faaet loulig 14 dagers Varsel, men ej at være stevnt til at anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer.

Derpaa blev stevnevidnerne Anders Veset og Nils Veset

1715: 126

fremkaldede, og som Nils Veset var een af Laugrettet, som dette aar besad Retten blev Nils Askeland *salt (satt) udi hans sted, hvilke forklarede edelig for Retten at have stevnt ham med loulig Varsel, baade for denne Sag i sig selv og til at anhøre de indstevnte Vidners forklaringer.

Vidnerne Mogens Øfstemielde og Adrian Marie Bilde møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnte til at aflegge deris eedlige forklaringer i denne Sag.

Citantens fuldmegtig S/igneu/r Thommes Crommetie paastoed, at de indkaldede Vidner maatte eedelig forhøres, hvorpaa eden blev dem forelæst og af Retten tilholdet, deris retsindige forklaring at gjøre:

Og blev da først fremkaldet Mogens Øfste Mielde, efterat det andet vidne var udvist medens hand skulle aflegge sin eedelig deposition, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige vidnisbyrd, forklarede saaledes: at efter Juulen i aar 1715 var hand udi Ane Mensis huus, som

ved Hougs Kirke er boende, var deponenten tillige med Lorents Petersøn udi Ane Menses huus da hørde hand Lorents Petersøn skielde Ane Catharina Hiermands for en hore, som midlertid var kommen ind til Ane Mænds, og om noget andet var passerit tilforne imellem, det ved hand <ikke> og samme tid var Adrian og inde i stuen.

*Peter Lorentsøn tilspurte Attestanten om ikke Ane Catharina Giermand spurte ham, om det var sandt at hand hafde lovet hendes Broder een Ulykke ? og om hand ikke derpaa svarede hende, det skal i have sagt som een hore indtil i beviser det: hvortil deponenten svarede, at hand ikke hørte at Ane Catharina Giermands formered noget Spørsmaal til *Lorents Petersøn, \men svarede/ det skal i have løjet som een hore.

Og som begge parter ej hafde mere efter tilspørgelse af Retten at qvæstionere til deponenten, blev hand udviist og det andet Vidne indkaldet ved navn Adrian, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at efterat Demoiselle Ane Catharina Hiermands var efter Kiyndelsmesse Aar 1715 kommen udi Ane Menses Huus, hvor deponenten tillige med Mons Øfste Mielde, Ane Mens og Lorents Petersøn Var tilstæde, begynte Lorents Petersøn at tale om ungdommen som fra hands information var taget; da siger Demoisellen til ham: taler i ilde om min faderbroder, hvortil Lorents svarede nej, derpaa siger Demoisellen Ane Catharina, ligesom i haver lovet min broder ondt, da svarede Lorents og sagde til hende, det Lygst du som en hore.

Og som ingen af parterne videre hafde at qvæstionere til Attestantinden begierede endelig S/igneu/r Crommetie dette under Rettens forseigling beskrevet, som blev bevilget.

Ane Mens haver ladet stevne Lorentz Petersøn fordi hand haver udslaget hendes Vinduer, til strafs lidelse efter loven, og refusion for paaførte skade, samt Processens billige Omkostnings erstattelse.

Lorens Petersøn møtte for Retten og vedtog stevnemaalet, forklarede og at denne skade af ham er gjort imod hands Villie, i det hand haver slaget fire Ruuder i stykker;

Citantinden forklarede at ej mere heller var udslaget end 4re ruder; med dends blye; men af hvad forset, eller hvad intention dette af ham er skeed, kunde hon ikke vide, saasom hon den tid skaden blev gjort ej var hiemme. Citantinden forklarede at ruderne kaaste hende 1 mark at reparere, men mad og drikke og fløtning kaaste og noget, som hon formeen sig at bør vederlegges af ham: og paastod Dom til betaling og Processens Omkostning.

Afsagt.

Som Lorens Petersøn ej fragaar, at hand jo haver, dog uvillig, udslaget Citantindens 4re ruder, hvilke hende at indsette igien har kaastet foruden fløtning og Kost 1 mark; da tilfindes Lorents Petersøn at betale Citantinden først for de 4re ruder hand udslaget haver 1 mark, og 2 mark i fløtningspen-

1715: 126b

ger for Glasmageren samt 1 mark 12 s/killig udi Processens omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven: Og som Citantinden ej tillegger ham nogen Voldsom Sag, eller den ham er bleven overbevist nu for Retten da befries hand for videre bøder udi denne Sag.

Og som ingen flere hafde indstevnt Sager til paakiendelse, blev Retten denne sinde, paa dette sted brudt.

Anno 1715 d/en 8 Maj er holdet Vaar- Skatte og Sage Ting med Arne Skibbredes Almue paa Gaarden Yttre-Arne, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foged Ædle Vice Laugmand

Weilandt, Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Rasmus Hitland, Lars Melkeraaen, Mogens Hiorteland, Johans Tuenæstvet, Mons Helland, Mikkell Garnæs, Jens Horvigen og Nils Helle, men udi Lars Melkeraaens sted sad Lars Aastvet, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, *efteraat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 115 findes extraherede.

Dernest blev publicerit

(1.) Ædle Else Lilienschiolds tillige med Major Storms og Hans Riisbreks udgifne Skiøde til Siur Jonsøn Littun paa 1/2 løb Smør udi Brudvig med bøxel, dat/erit Grafdals-gaard d/en 20 Novembr/is 1714 ./.

2. Else Salig Hans Pedersøns udgifne pante-obligation til S/igneu/r Gunder Bærentsøn paa Capital 300 rdlr, hvorføre er pantsat hendes iboende huus udi Store-Sandvigen med reberbane og ald tilhørende, daterit Bergen d/en 20 Sept/embris 1714 ./.

3. Mag/ister Ole Storms udgifne bøxelbrev til Johannes Monsøn paa et pund Smør og et qvarter Malt udi Tuenæs, hvorføre er oppebaaret Bøxel 9 rdlr, dat/erit Bergen d/en 3 Nov/embris 1714 ./.

4. S/igneu/r Daniel Rafnsbergs udgifne bøxelbrev til Bent Haavers/øn paa *1 Smørs* leje (i ? - gard ikkje nemnd), hvilket leilendingen nyder uden bøxel og 6 aars landskyldsfrihed dat/erit Bergen d/en 8 Decembr/is 1714 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens, og hafde da.

Bøidelensmanden Børge Selvig ladet indkalde Brite Jensdatter der udi sit egteskab er bleven besovet, da hon haver levende Mand udi Sverrig, som fra Compagniet er bortrømt til strafs lidelse efter loven, og til at bekiende sin Barnefader til Videre deris Majes/te/ts Bøders observation.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog loulig at være stevnt for denne Sag; og nafngav ingen til Barnefader, men forklarede at være af een ubekient person, den hon aldri før eller siden hafde seet ej heller vist hands nafn, men hon holdt ham for en baadsmand.

\.....?...../ Vice Laugmand Veiland paastod Dom over hende efter Loven.

Afsagt.

Brite Jensdatter befindes for sit, udi sit egteskab begangne horeri da hon haver levende Mand, at straffes paa sin yderlig formue efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 25 articul og ifølge af Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul at stande aabenbare Skrift.

Dernest fremstoed for Retten opsidderne paa den afbrente Gaard Vasdal udi Arne Skibbrede beliggende af Jordskyld 1 løb 18 mark Smør, nafnlig, Mogns Brynnelsen og Johannes Monsøn, og tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue, om dem ikke er vitterligt, at deris paaboende gaard Vasdal ved Mikkels tider 1714 undtagen deris floor og Lade, er tillige med alle andre deris fattige ejendele af indboe og madvarer samt Klæder, af een Ulykkelig Ildebrand i aske lagde, saa de derover, disvere for dem, er geraadet udi store Armod og elendighed ? hvortil Almuen og tilstædeværende Laugrettesmænd, svarede, at hvad af dem proponerit er i alle maader sig sandferdig forholder

1715: 127

det de vel vidende, med god samvittighed kand og vil bevidne:

Citanterne begierede dette under rettens vedbørlige forseigling som blev bevilget.

Anders Olsøn boende i *Eisdvog haver ladet stevne Brite Selvigen fordi hon ham haver overskiendet og med usømmelige ord overfaldet, til Vidne derom er Birte en Koene Boende i Byen, Citantens Koenes Søster og Ane Gieldmeid boende i Bergen.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendes Veigne, ej heller vidnesbyrdene.

Stefnevidnerne Stephen Flactvet og Torlef Flactvet, tvende boesatte mænd her i Tinglavet, afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt hende loulig til dette Ting, og for denne Sag og talte med hende selv;

Afsagt.

Som de tvende paaberaabte Vidner sorterer under Bergens Byes Jurisdiction, da haver Citanten deris edelige depositioner der at lade afhøre og Brite Selvigen at kalde til Vedermæle, og det under Rettens vedbørlige forseigling edtage, hvilket naar skeed er, skal efter foregaaende stevnemaal, udi Sagen kiendes hvis lou og Ret medfører.

Bøidelensmanden Iver Esem haver ladet stevne Knud Myhrdal at betale ham resterende Tiende for 5 aar og smaatiende for samme aar til sammen 8 mark og smaatiende 1 mark og betale denne Processens Omkostning.

Den indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.

Stefnevidnerne Joen Birkeland og Stephen Flactvet afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt ham med i dag 15 dages Varsel og talte med ham selv for hans boepæl.

Lensmanden begierede laudags foreleggelse.

Afsagt.

Knud Myhrdal forelægges laudag til nestholdende Ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej dom skal vorde afsagt.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse, efter trende gangers paaraabelse, vare indstevnte, blev Retten denne sinde paa dette Tingstæd brut og ophævet.

Anno 1715 d/en 15 Maj er holdet Ting paa Nobis Kroug, nærværende Bøidelensmand Lars Dyngeland, og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Rasmus Hornæs, Lars Houkeland, Arne Totland, Vincents Tittelstad, Poul Aase, Ole Raae Jukkum Schaale, Ole Houge,

Hvorda blev afsagt den Dom imellem Consumptions forpagteren S/igneu/r Michael Storm og Henrik von Rechen, paa Mad/a/me S/a/l/ig/ Ane Schreuders Arvingers veigne, som d/en 10 Aprilis 1715 til Doms blev optagen, saa meldende udi Barthes nærværelse og Bierigs paa M... Vedsitters.

Citanten Mons/ieu/r Michael Storm, efter hiemvisningsdom fra Consistorio af 27 Julij 1714 søger Mons/ieu/r Henrik Von Rechen paa samptlige S/a/l/ig/ Mad/a/me Ane Schielderups Arvingers Veigne at betale sig resterende Consumption, folke og familie Skat af de tvende Gaarder eller pladser, Gieringsviig og Schaalevig kaldet, efter forhen indgivende Reigninger til hende, efter Præstens Mandtallers indgivende, og derforuden betale Processens skadesløse Omkostning.

Hvorimod S/igneu/r Von Rechen med Contrastevning paastaar, herfore at være befriet, af aarsage, fordi hand formeen, mandtallerne ej at være rigtige, pladserne U-matriculerede, og ej forpagtede Gaarder, men Huusmandspladser eller rydningspladser, {hvilke for Consumption, folke og familie}, og at Consumptions forpagteren derforuden tilfindis at betale Processens Omkostning:

Herimod replicerer Mons/ieu/r Badscher paa Citantens Mons/ieu/r Storms Veigne at Mons/ieu/r Von Rechen bør betale af disse tvende gaarder

1715: 127b

eller pladser Giæringsviig eller Schaalevig, efter Præstens indgifne Mandtaller, som bør Være Consumptions forpagteren een efterretlig Rettesnor, og fordi paa Giæringen besynderlig ejeren er tilhørende baade huuse og 6 qvæg, og faar een temmelig afgift eller forpagtning deraf og \efterdi/ samme opsidder selv mandtallerne haver underforseiglet med vidner som Acterne Vedløftigere udviser.

Hvorimod Contra Citanten Von Rechen formeen at efterdi pladserne ej ere udi Skat Lagde, det hand med S/igneu/r Rafnsbergs attest beviser, og fordi af samme pladser ej tilforne er fordred Consumption eller af Præsten anteignet til Consumption førend hans Søn Consumptionen forpagtede, skulle de endnu, som før, for Consumption, folke og familie Skat blive befriede med videre; men saavit acterne udviser kand Retten ej anderledes ansee det eene plads Gieringsviig, end som et forpagtet, og ej rydningsplads, af aarsage, fordi Opsidderen hverken ejer huuse eller qvæg og andet inventarium, som Rydningsmænd bør tilkomme, men ejeren alt dette er ejende, hvoraf og nydes aarlig afgift, efter egen tilstaaelse af Contra Citanten, 6 rdlr, som ellers var alt for haard afgift for een rydningsmand,

Thi tilfinder Retten S/igneu/r Von Rechen, at betale Citanten Mons/ieu/r Michael Storm, paa samptlige Arvingers Veigne, de ham, af Giæringsviig, for 3de aar resterende Consumption, folke og familie skat, aarlig 4 rdlr 5 mark til sammen 14 rdlr 3 mark inden 15 dager under Nam efter Loven, hvorimod S/igneu/r Von Rechen gives Regres til medarvingerne sine for meget udlagde penger proportionaliter at udsøge. Hvad det andet plads Schaalevig er angaaende, da ansees det af Retten for et rydningsplads, saasom opsidderen baade er huuse og qvæg ejende, af hvilket ej nogen Consumption bør svares, og derfor frikiendes Mons/ieu/r Von Rechen, paa samptlige Arvingers veigne, for Citantens tiltale i denne post, hvorimod Consumptions forpagteren S/igneu/r Michael Storm gives regres til dem, som mandtallerne udgivet haver.

Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

Samme dag blev Retten igien sat paa forermelte Sted med sam/m/e Laugretesmænd undtagen Ole Raae og Jukkum *Schaalevig (Schaale) som udi samme Sag var stevnt til Vidner udi hvis sted betiente Retten Hermand Morits og Jørgen Elfring,

Hvorda Mons/ieu/r Bierig paa Bergens Byes Kemners Vegne producerede sit skriftlige forsæt, *at (af) 12 Apr/ilis 1715 som blev læst; hvorudi Var indkaldet Vidner Lensmanden Lars Dyngeland, Jens Yttre-Mittun og Ole Raae deris edelige forklaringer at aflegge, item deris forklaringer at anhøre Ædle Toldinspecteur Poul Rafnsdorf og forrige ejer Henrik Korts, item Velædle H/er/r Cammerraad Hans Schreuder og Stifts Prousten Mag/ister Ole Storm om de noget herimod kunde have at sige eller prætendere.

Dernest producerede H/er/r toldinspecteur Poul Rafnsdorf et skriftlig Contrastefning af 6 Maj 1715 af følgende indhold læst, hvorudi var indkaldet Byens Kemner Nils Sandersen paa egne og H/er/r Camerraad Schreuders Veigne at producere skriftlig adkomst, hvorefter hand paa Byens Veigne kunde tilegne sig nogen ret eller deel, udi Lundgaardz \Tagemark/ Vandet Calfarie eller saa kaldet Nobis Kroug førend Vidnisbyrdene skulle afhøres og endelig at anhøre Jukkum Hartvigson Møller og Axel Møller, sampt Jacob Davids/øns edlige forklaringer om samme skiel og skifte.

Toldinspecteuren Poul Rafnsdorf møtte tillige med H/er/r Camer Raad Schreuder og vedtog loulig at Være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer, og paa Mag/ister Oles Veigne møtte Hermod Stranges/øn som forklarede det samme.

Lars Dyngeland tillige med Ole Raae møtte og for Retten og vedtog at være loughligen stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag.

Mons/ieu/r Rafnsdorf paastod eller forsikkrede paa Henrik Kores Veigne at hand og Var loulig stevnt hertil.

Cristen Bierig forklarede at være paa Kiemnerens Veigne loulig stevnt for Sagen og til at anhøre de indstevnte Vidners forklaringer.

Jokum Hartvigsen Møller, Axel Møller og Jacob Davids/øn møtte og for retten og vedstode at være loughligen stevnte til at aflegge deris eedelige depositioner i denne Sag.

Christen Bierig og foruden at svare til Contrastevningen gav til kiende at stevnemaalet vel indeholder til Doms erholdelse, mens hans Principal forlanger ikkun Vidnernes førelse til Tingsvidnes erholdelse, hvilke hand og begierede af Retten til forklaring og invision paa skiel og skifte imellem *Byes (Byens) Tagemark og Nobes Kroig ejendeele saavit de kand Være vitterligt.

H/er/r ToldIndspecteur som ejer for Nobes Kroig møtte og dertil svarede at hand *referede sig til det for Sagen af S/igneu/r Bierig paa Kemnerens Vegne udtagne Stevnemaal, som udtrykkelig siger, at hand vorder stevnt paa Aastæden først til Vidners anhørelse om skiel og skifte imellem Nobis Kroig og Byens Mark, og i øfrige til en lounæssig Doms erholdelse og Processens erstatning, hvorefter hand formoeder og paastaar at S/igneu/r Bierig eller Kiemneren nu ej kand fravige deris eget udstædde skriftlige Stevnemaal, i særdelished saasom Cammerraad Schreuder og hand tillige derefter haver indrettet og udtaget Contrastefning, hvorefter hand paastaar at S/igneu/r Bierig Vorder paalagt at producere hvad skriftlig adkomst hand paa Byens Veigne haver til at bevise det byen i ringeste er tilhørende enten det løbende Vand, eller demmingen paa fieldet forinden hands indstevnte Vidner vorder ført og videre *referede sig til contrastefningens indhold.

H/er/r Cammer Raad Schreuder møtte og paastoed efter contrastefningens indhold af Toldindspecteur Rafnsdorf paa hands og egne Veigne udsted, een endelig Dom angaaende skiel og merke imellem Lundgaarden og Byens Tagemark, i det øfrige refererede hand sig til stevnemalets videre indhold, og S/igneu/r Rafnsdorfs giorte paastand og derefter begierede at de indkalde Vidner maatte afhøres.

Hermod Strangesøn møtte og forklarede at hand paa Stifts *proistens veigne vilde anhøre de indstevnte vidners forklaringer.

Bierig begierede at Dommeren og Retten vilde considerere hvem Sagen egentlig er reist imod nemblig Nobis Krougs ejermænd, og ikke mod Velbyrdige H/er/r Camer Raad Schreuder, hvem hand ikke formoder noget af Byens tagemark eller i andre maader sig tilegner og derfor ikke uden til Vedermaale til disse Vidners afhørelse er indkaldet, saa maatte ogsaa considereris at Citanten udi Hovetstevningen forlanger Vidners førelse, hvilke hand og formoder Retten til forklaring antager og ikke efter Contrastefningen, forinden samme vidners førelse, bliver obligeret, efter ContraCitanternis paastand, anden adkomst at producere.

Cammer Raad Schreuder derimod replicerede, at efterdi Sagen er reist imod Nobis Kroug og dens ejere til Doms lidelse og hand til samme er indkaldet og Varslet, om hand

derimod havde noget at sige eller prætere, da som Nobis Kroug altid haver været een depen... af Lundgaarden, hvis tagemark med hin anden er Combinerede, altsaa haver hand vært

foraarsaget ved Toldinspecteuren at udvirke Contra Citation udi Sagen, og ydermeere efter hands forrige paastand eskede Dom til een markeskiels udvisning imellem Lundgaardens ejendeele, hvor...d er Nobis Kroug, saavit fægangen, og verserer.

Imod S/igneu/r Bierigs repliique svarede H/er/r Toldinspecteur Rafnsdorf, at hand refererede sig, saavel til hovetstevnemaalet, som til hands egen udtagne Contrastevning, saa og til hands forhen giorte paastand, og til ydermeere at forsvare samme sin paastand, producerede hand først, et, af forrige ejer og forrige odelsberettiget til Nobis Kroug, eller Calfarie Mons/ieu/r Henrik Kortz og hands kieriste Blansefloer Skots, udstædde Skiøde, dat/erit Callfarie d/en 15 April 1712, som hand begierede for Retten maatte oplæses hvilket og 1713 d/en 9 Martij er loulig tinglyst; dernest producerede hand een høi Kongl/ig OberHofrettes Dom, af dat/o 1 Martj 1706, hvorudi den i Skiødet paaberaabte Bøxle Contract, af S/a/l/ig/ Velbyrdige Børge Juul udgiven, dat/erit Lundgaard d/en 28 Martij 1643, er anført, som hand iligemaade begierede at blive læst, som og skeede; hvorved S/igneu/r *Rafnsstorf formeener, at have bevist, det Calfarie, eller det saa Kaldet Nobis Kroug med dets tilhørende Vandløb og demming, sampt ad anden herlighed, fra fields til fiere, hannem alleene og ikke Byen tilkommer, hvorfore hand efter contrastevnemaalets formeld, kraftigst paastaar, at S/igneu/r Bierig som paa Byens Kemners Veigne, det for Sagen udvirkede Stevnemaal haver underskrevet og udsted og her for Retten tilstaaet loulig Contrastefningen sig at være anvist, bør producere loulig og tilstrekkelig adkomst, hvorved hand tenker og vil prætere noget af bemelte Calfarie eller Nobis Kroug tilhørende, at fra vinde, det være sig Vandløbet, demmingen paa fieldet, med herlighed at demme lade, sampt dessen tilhørende udmark fra fields til fiere etc: i øfrige reserverede sig sin Videre paastand, i fald Retten skulle for got eragte forinden Dom gaar, de indstevnte Vidner at Vorde ført, at giøre, dog herhøes begierede, at maatte i agt tages ved Vidnernes førelse lovens 1 Bog 13 Cap/itul 9 art/icul.

Imod *Velbyrdige H/er/r Cammer Raad Schreuders indsigelse, vilde Bierig alleene, uden nogen Vidløftighed, Kortelig forestille, at Retten vilde, udaf Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Resolution, teignet paa forrige Kemners Niclas Oldenborgs indgifne Memorial, om dette extra-Tings holdelse fornemme, at Velbyrdige H/er/r Camer-Raad Schreuder, saavelsom Velærværdige Mag/ister Ole Storm, efter samme Resolutions indhold, ere stefnte, ikke til at søge noget i fra deres ejendeele, ej heller at beskyldte dem for, at de sig noget af Byens ejendeele {sig} haver tileignet, men alleene, som Naboer til Nobis Krougs ejendeele, at Være til Vedermaale, saaledes har hand ikke forlangt noget skiel eller skifte imellem Lundgaards ejendeele, eller Byens tagemark, men alleene Vidnisbyrder om skiel og skifte imellem Nobes Kroug og Byens skiel og skifte; til H/er/r Toldinspecteurs forestillelse hafde hand ikke videre, uden at hand ikke kunde vedtage noget af hands paastand

1715: 129

forinden stevnemaalets, som af hovetCitanten er udvirket, bliver efterlevet ved Vidnesførelse, og er det langt i fra at Byens Kemner, søger noget fra Nobes Krougs ejendeele, men allene, indkaller, hvis (det som) hand formeener Byen med Rette tilhører, og Kunde vel de, af Toldinspecteur Rafnsdorf producerede Documenter, som af hannem kaldne bevisligheder endskiønt Mons/ieu/r Henrik Korts, som skiødet haver udgivet, vel ikke kand hiemle hvis (det som) hand til Toldinspecteuren har soldt og ikke heller skal kunde fremvise nogen adkomst, at Nobis Kroug tilhører fra fields til fiere, som hand derudi har specificerit og ikke helles (heller?) bevist de *markeesteene og skiel og skifte som hand sig paaberaaber.

Cammer-Raad Schreuder replicerede, at hand i anledning af Mons/ieu/r Bierigs Udtagne Stefnemaal, hvorved hand haver indkaldet eendeel Vidner til eedelig forklaring, om skiel og skifte imellem Byens Tagemark og Nobis Krougs ejendeele, hvilke til deels sorterer under

Lundgaarden, haver formerit sin paastand, til hvilken hand sig ydermeere refererede, ind reservation til videre, naar de paa begge sider hidsente Vidner ere afhørte.

Rafnsdorff, imod Bierigs anførte, ydermere ærklærede sig, at hand Vel siuntis Uforføden, dertil videre, end allerede skeed er, at svare, dog for at Vise, hvor ubillig Byens Kemner paafører ham denne Proces, hvortil ermelte Kemner af Bergens Byes Magistrat skal have ordre, saa producerede hand, forrige ejer til Calfarie eller Nobis Kroeg S/igneu/r Henrik Korsis, til Bergen Byes Magistrat, indgifne allerydmygst begier, dat/erit Calfarie d/en 17 Nov/embris 1710, det de vilde behage, for at forekomme, det hand ej med vidløftig Proces skulle paabyrdes, de dog vilde gunstigst behage, at give ham tilkiende, hvad adkomst og ret de kunde have til at prætere noget af bemelte Calfarie mark og ejendom, eller dessen paaløbende Vande etc: og saasom hand derpaa intet svar erholdte, haver hand ved memorial, dat/erit Calfarie d/en 20 Aprilis 1711, hoes Velbemelte Magistraten gjort ydermere ansøgning om forbemelte og ydmygst bedet, de dog vilde see der hen, at hand for Proces og vidløftighed maatte *forskaanees, hvilke begge memorialer, af Notario Publico vidimerit, som og den sidste Magistraten i Bergen har insuinerit, produceris her til Rettens eftersiun, hvoraf da maa erfares, hvor liden føje, enten Magistraten eller Byens Kemner, haver eller haver haft til at paaføre Henrik Kordts eller mig Proces, for den deel de ingen adkomst haver til, i særdelighed allerede er bevist, at Vandet og Demmingen, med hvis Videre Nobis-Kroug, efter Henrik Kortsis skiødes formeld, tilhører, haver fuldt bemelte Nobis Kroug og dessen ejere fra A/nnu 1643 til nu, upaaanket, som er over 70 aar, *referred sig derudinden til lovens 5 Bog 5 Cap/itul 3 art/icul om end *aldrig adkomst for Nobis Kroig

1715: 129b

var til; ligeledes forklarer lovens 5 Bogs 5 Cap/itul 1 art/icul om hævde, det forommelte end ydermere; hvad Mons/ieu/r Bierigs Sigtelse imod Henrik Kortz angaar, det hand ej, hvis (det som) hand har soldt kand hiemle, setter jeg udi *Henrik paastand og tillige med Sagen i Dommerens og Rettens paaskiøn.

Mons/ieu/r Henrik Kortz reserverede sig sin tiltale til S/igneu/r Christen Bierig, for utilbørlig sigtelse, i sin tid og beleilig tid.

Bierig imod S/igneu/r *Rafnsdorfs fremste (seeniste?) proposition, siunis dennesinde ikke, forinden vidnerne ere førte, noget at svare, mens reserverede sig hands indsigelse derimod og derhøes begierede, at maatte observeris, de af Rafnsdorf fremlagde saa kaldede bevisligheder, hvilke ikke til det ringeste har beviist, det Mons/ieu/r Rafnsdorf formeener, eller som Henrik Kortis skiøde indeholder, meget mindre, ved de samme, gjort nogen anvisning paa skiel og skifte imellem Byens Tagemark og Nobes Krogs Ejendeele.

S/igneu/r Rafnsdorf herimod svarede at for at fornøje S/igneu/r Bierigs begier, skal hand gotgiøre at skiel og skifte imellem Byens Lundgaards og Nobis Krogs Tagemark s/om skal findes fra skarret paa fieldet og lige ned med alfare Vejen og fra bemelte skar opad til det højeste field, ved den paa samme field staaende store Varde, som de indstevnte Vidner og ydermere vel giøre forklaring om, naar de deris Vidner skal aflegge og ydermeere erfares; naar skiel og skifte skal eftersees efter Hovet Citantens Stevnemaals indhold.

Derpaa blev Citantens Vidnisbyrd fremkaldet. Og forklarede først Lensmanden Lars Dyngeland 76 aar gammel, at have hørt af de gamle sige at de Sex steene østen for gierdet af Lundgaards og Calfare Eng, hvoraf de tvende nu ere borte, betyder skilsmisse imellem Lundgaards Eng og den alfare Vej, men ej skiel og skifte imellem Byens Tagemark og Landets udmark. Mons/ieu/r Bierig tilspuurte attestanten om hand ikke har hørt at disse forermelte steene vare opsatte af de 4re Herremænd at skille Lundgaards mark fra Byens Tagemark ? hvortil hand svarede: nej, og ej at have hørt anderledes end de betyde separation imellem den alfare Vej og

Engen. S/igneu/r Rafnsdorf tilspuurte attestanten om hand haver nogensinde hørt at Nobis Krougs eller Calfarie Elf og demming paa fieldet haver tilhørt andre end Lundgaardens og Nobis Kroug Ejere ? hvortil hand svarede, ej andet at have hørt end at den jo har tilhørt Lundgaarden og Nobis Krougs ejere, hvorpaa hand for Retten aflagde sin Corporlige eed, at hand ej rettere, sandere og bedre, viste end hand nu forklaret hafde.

Dernest blev fremkaldet OleRaae, s/om forklarede det samme som Lensmanden Lars Dyngeland om steenenis betydelse, og forklarede at have hørt det af Salig Jens Mittun og Lars Nødtvet, som begge vare ældgamle Mænd, og forklarede det samme som Lensmanden om ælven hvilket hand af samme mænd havde hørt, hvorpaa hand for Retten aflagde sin corporlige eed at hand ikke ved rettere, sandere, eller hørt anderledes end nu forklaret er.

*Monsær Bierig begierede tid til at føre andre Vidnisbyrd i Sagen.

Dernest blev fremkaldet Contra Citantens Vidner, og først Jukkum Hartvigson 36 aar, som forklarede at hvis Vand som var kommen af myrene og komme i Schomager

1715: 130

diget og kommer ned ad Starefossen eller skarret og samlet sig paa Calfarie, har været brugt til Barkemøllen paa Nobis Kroug upaaanket udi hands Tid indtil Mikkell Buccher kom og satte sin Mølle der, da hand af Mons/ieu/r Korts blev forbudet at bygge og bruge, og har hørt at det altid har hørt Lundgaards ejere til hvem og Skomagerne som barkemøllen brugte, har svaret afgift derfor, og aldri tilforne enten selv eller af andre hørt at Byens Kemner har gjort nogen præntion derpaa. Cammer Raad Schreuder tilspuurte ham, om hand ikke var vitterligt noget skilsmisse imellem Byens og Lundgaardens Tagemark ? hvortil hand svarede at saalenge hand har gaaet her, har hand aldri seet andre Merker, end et hagegierde, som begynder fra øverste schare fra fieldet og gaar ned ad til Sandgrof bakken, ved nærmeste Calfarie mod Byen, men om det var skiel og skifte imellem Lundgaarden, Calfarie og Byen, det ved hand ej. Nok tilspuurte H/er/r Cammer-Raad Schreuder, i anledning af et gammelt Copie document, ham, af Mons/ieu/r Kortz forrige ejer til Lundgaarden, ved hands Skiødes \efter adition/ til H/er/r Cammer Raad Schreuder overleverit, om hand ikke var vidende, eller hafde hørt af forfædrene at den østre part af Syndnæs haver tilhørt Lundgaarden ? hvortil hand svarede, at hand vel har hørt, at Lundgaarden er ejende i Syndnæs, men ej hvorvit eller skiel og skifte der i mellem: ydermere tilspuurt om hand ikke var vitterligt eller hafde hørt, at den østre side af bemelte Syndnæs bakke imod store strømmen, haver udi forrige tider været et Huusmands sæde, som haver ligget under Lundgaarden ?

Bierig derimod paastoed, at Vidnet til den forklaring Velbyrdige H/er/r Cammer-Raad af ham forlanger ej bliver antaget, saasom hand formeente at derudi er begreben noget som er uden for denne Sag og dispute imellem Nobis Krougs ejere og Byens Kemner ?

Cammer-Raad Schreuder begierede herom Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Som udi Stevnemaalet er indkaldet Vidner til at forklare om Lundgaardens og Calfarie \og Byens/ skiel og skifte, og Kiemneren dertil Kaldet, saa kand Monsieur Bierigs paastand ej følges, men Vidnet tilholdes sin forklaring dertil at gjøre.

Hvortil hand svarede at hand haver hørt at Lundgaarden skulle tilhøre den østre part af Syndnæs, men skiel og skifte viste hand ikke at gjøre nogen forklaring om. Om steenene, til Mons/ieu/r Bierigs Spørmaal, svarede hand, det samme som Lensmanden, og Ole Raae. Mons/ieu/r Bierig tilspuurte videre, om hand ikke ved, at af fieldet paa den østre side af Vejen, som hand formeener hører Byen til, er hugget steen, og om der ikke har gaaet Qvæg til Græsning, og Om hand har hørt, at nogen af Byen dertil har haft tilladelse fra Nobis-Krougs eller Lundgaards ejere ? hvortil hand svarede, at Baade Byens, Nobis Krougs, Lundgaardens og

Aarestads fæe har alle gaaet der uden forhindring eller tilladelse enten af ejere af Lundgaarden eller Nobis Kroug, eller for-

1715: 130b

hindring af Byen, hvorpaa hand aflagde sin eed at hand ej rettere, eller sandere viste eller hafde hørt, end hand nu forklaret hafde.

Dernest blev fremkaldet Axel Møller, som forklarede om steenene og qvæget som forrige Vidne: men enten udmarken hører byen til eller Lundgaarden, det ved hand ej. Mons/ieu/r Bierig tilspuurte ham om hand ikke ved at Lundgaarden har ejet paa den Vestre side af steenene ? hvortil hand svarede ja: men om Lundgaarden eller Byen er ejende paa østre side det ved hand ikke. Men at Skoemagerne altid har brugt elven det ved hand, og af hvem de har haft tilladelse, ved hand ej andre end Lundgaards ejere, men om de har bøjlet Vandet det Ved hand ej; siden forklarede hand, at de har bøjlet pladset, men om de har bøjlet op i fieldet det ved hand ej: \hvorpaa hand aflagde sin eed/

Dernest blev fremkaldet Jacob Davids/øn Fløen, som forklarede, at fra hand Var 12 aar gammel, har hand ej andet fornummet eller hørt, end at jo Calfarie Vand tilhører Nobis Krog og har fuldt barkemøllen og alle tider været bøjlet af Lundgaards ejere, og naar nogen af Skoemagerne ere døde, har deris efterkomere strax maat bøjlet af Lundgaards ejere; ligeledes haver hand hørt, at demningen er opsat af Skoemagerne paa fieldet. Om steenene forklarede hand, at hvad de ere angaaende, da har hand hørt at de har betydet separartion for Lundgaards, Calfaries og Nobis Krogs gierde, og at Gierdet ej lengere, for Vejens skyld, maatte udføres end samme steener stoed, men hvem samme steener haver opset har hand ej hørt; men det har hand hørt, at Lundgaarden Var ejende baade paa østre og Vestre side af Vejen og de nedsatte steene, og om det gierde som findes fra skarret ner imod Sandgrov-bakken, ved hand ikke, ej heller har hørt, enten det er skiel og skifte, imellem Byen og Landet, eller Nobis Kroug eller ej: Efter tilspørgelse af H/er/r Cammer Raad Schreuder, svarede hand, at hand har hørt, at Lundgaarden skulle Være ejende den Østre side af Syndnæs til Lille strømmen, hvilket hand sagde sig at have hørt af sine ældgamle forældre, og var attestanten nu self 71 aar; Om qvæget forklarede hand det samme som Jukkum Schaale, og om alt dette gjorde hand sin Corporlige eed, at hand ej rettere og sandere viste eller hafde hørt, end af ham forklaret er.

Monsieur Bierig, efterat Vidnerne hafde aflagt deris forklaringer og eed, begierede at Lars Dyngeland under samme eed hand tilforne hafde aflagt maatte svare til dette spørmaal, om hvem som ejede paa den Vestre side af de opsatte steene, og hvem som ejede paa østre side af Vejen ? hvortil hand svarede at hand Ved vist at Lundgaarden og Calfarie paa Vestre side af Steenene er ejende, men hvem som ejer paa Østre side af Vejen det ved hand ikke videre end forklaret er.

Imod Mons/ieu/r Bierigs paastand imod at føre andre Vidner refererede *Ransdorf sig til Loven pag/ina 26 art/icul 15 og imidlertid paastaar at laugrettet maa grandske efter Vidnernes forklaring om skiel og skifte imellem Byen og Lundgaard, hvorunder Calfarie og Nobis Kroug forhen har været liggende, dessens tagemark.

Hvad Vidnerne angik refererede Bierig sig til alligerede articul, men saavit hand paastaar om grandskning, da Vedkommer det ikke, efter hands formeening, Processen; men alleene at Vidnerne gjør anvisning paa de omvundne markesteene og hvad Videre de har forklaret.

Afsagt.

Sagen gives Rum til d/en 21 Aug/ustij 1715 at Citanten da kand føre flere Vidnisbyrd, imidlertid blev foretaget med Vidnisbyrdene at gjøre anvisning efter deris forklaringer; til den af Retten udsatte tid igien vilde Monsieur Bierig for Retten indgive alle de bevisligheder hand kand have alt til endelig Doms erlangelse

efter forregaaende Siun og grandskning.

Derpaa begynte vi, i parternes Nærværelse, ved Svertemanden, og forklarede, Lænsmanden Lars Dyngeland, Jacob Davidsøn Fløen og de andre Vidner, at paa den østre side af den største steen, liggende over den lille Elv *fløbekekn kaldet, oven for Svertemanden, hvorpaa stod et Kaars, og kaldtes samme Steen Kaars brue, over hvilken de gik, førend bruen blev bygget, naar det var meget Vand, og blev samme steen af Commissarierne beseet og taget til en merkesteen for øfre siden af Vejen, som nu er borte. Norden for denne, i Elven paa Nordre side af Nobis Krougs engemark, fantes een steen hvorudi stod hugget Galle, og aarstal 1604. Nok et stække Norden for fantes een steen indholdt paa Calfarie, hvorpaa stod hugget AARNTEN. Norden for den et stykke paa øfverste Calfarie fantes end een uden for Gierdet, hvorpaa stod hugget KNND STEN, End skulle der een have ligget neden for Johannes paa Kalfaret, som nu ikke er at finde, men meenes at være *at være* overskyldt af Grums; og forklarede Lensmanden at ved *Hospitalsengen (Hospitals-engen) inden for porten, har hand hørt sige een at have staaet, men Jacob Natland forklarede at have seet den steen og stod den paa den østre side tvert oven fra Chasten Augustus, men hvad der stod paa den, kunde hand ikke erindre sig.

Saavit denne sag forrettet.

Anno 1715 d/en 15 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Skibbrede Almue paa Tingstædet Indre-Eide, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Vice Laugmand og Constituerit foget Ædle Henrik Veilantz, Bøidelsmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Iver Echnæs, Lars Askeviig, Magne Askeviig, Ole Vadsil, Lars Yttre-Eide, Lars Indre-Echnæs, Anders Anders/øn Totland, og Børge Biørsviig, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er Vorden Sat, Almuen af ædle Vice-Laugmand Veilandt er bleven advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, dernest er vorden publicerit,

1. Deris Majes/te/ts Allernaadigste forordning om Krigsstyren udi Norge for aar 1715 dat/erit Kiøbenhafn d/en 23 Aprilis 1715 ./.
2. Deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undals ordre, hvorledes med samme Krigsstyrs taxation skal forholdes, dat/erit Bergen d/en 15 Junij 1715 ./.
3. Deris Majest/ets Allernaadigste forordning om Findmarkens beseigling, dat/erit Kiøbenhafn d/en 8 Apr/ilis 1715.
4. Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om forbuud paa alle slags Korn Varers Udførsel af Danmark og Norge til fremmede stæder, item Smør, Tallig, Oxe, faare og Lammekiød, flesk Saltet eller røget samt Tørfisk, dat/erit Kiøbenhafn d/en 5 Aprilis 1715 ./.
5. Deris Majes/te/ts Allernaadigste forordning om de Svendske fangers underholdning dat/erit Kiøbenhafn d/en 8 Apr/ilis 1715.
6. Deris Majes/te/ts Allernaadigste forordning og befaling om Fidimerede Copier af Fundatzen, ..ve.. Breve, og Documenter, henrørende til Legata, til Hospitaler, fattige, Kirker og Skoler

1715 ./.

7. Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmands udgivne Skiøde til Børge Lars/øn Haannesdal paa 1 pund Smør og 1 1/2 Mæle Malt udi Kalsaas udi Echanger Schibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 15 Junij 1715 ./.

8. Siur Eismæsses paa egne og medinteressentes Veigne udgivne Bøxelbrev til Nils Andersøn paa 18 mark Smør og 12 Kander Malt, udi Myer, dat/erit Eismæsses d/en 3 Febr/uarij 1715 ./.

9. Mag/ister Erik á *Mionichens udgivne bøxelbrev til Johannes Knudsen Farrestvet paa 18 mark Smør og 3 Vaager Næver udi Farrestvet, dat/erit Moe d/en 12 Julij 1715 ./.

D/en 16 dito blev Retten igien Sat, nærværende forhen specificerede

Hvorda, efterat Skatterne Vare betalte, saavit var at erlanges fremstillede sig for Retten Enroullerit Matros Stephen Jonsøn Yttre Eide, af Bergens Stift, boende paa Gaarden Yttre Eide udi Echanger Schibbrede, og tilspuurte Laugrettet, og tilstæde Værende Almue, om den ikke er vitterligt at hand er boesat \gift/ Mand og bruger udi Gaarden Yttre Eide 1/2 løb og 4 mark Smør, og om det ikke nu er paa femte Aar siden hand samme Gaardebrug bøjlede ? hvortil Almuen og Laugrettet svarede at det sig saaledes sandferdig forholder som proponerit er, *? item om ikke hands Gaardeparters huuser, medens hand udi deris Majes/te/ts tieniste et og trædeve Maaneder Var, meget Vare forfaldne, ? hvortil de svarede, at eenhver kand tenke at naar huusboenden borte er, Gaardsens huuser altid ruineris og bliver til nedfalds; hvilket hand under rettens forseigling Var forlangende, som blev bevilget.

Dernest tilspuurte forrige foget S/igneu/r Daniel Rafnsberg *og tilspuurte* tilstæde Værende Almue udi Echanger Schibbrede om nogen af dennem havde betalt nogen dagskat for afvigte Aar 1714; hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at som de ej udi Nogen dagskat for 1714 ere taxerede, haver de ej heller samme til hannem kundet betale, hvilket Mons/ieu/r Rafnsberg under Rettens forseigling beskreven var begierende, det vi ikke heller har kundet vegre, men samme hannem tilstillet.

Item tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg tilstædeværende Almue om nogen af dennem var Vitterligt eller kunde sige, om noget Arveløes eller forbrut Odelsgoods, item Siette og tiende penge, uden Rigs førte Midler, Vrag, forlovspenger, for afførsel fra Kongens Gods, var falden her udi Echanger Schibbrede for afvigte aar 1714, eller af fogeden oppebaaret ? hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at ingen af dem, hverken viste eller kunde sige noget af forberørte til deris Majes/te/ts Interesse at være

1715: 132

falden, eller fogeden leverit, hvilket Mons/ieu/r Rafnsberg forlangede under Rettens forseigling attesterit, det vi ikke kunde negte, men hannem samme uden Veigring tilstiller.

Item tilspuurte ermelte Rafnsberg tilstædeværende Almue, om ikke efterskrefne Gaarder for 1714 udi Echanger Schibbrede har ligget øde og usaaede 1714, nemlig Egebotten Smør 6 mark, Nedre-Aas 22 1/2 mark Smør og udi Røe 8 1/4 mark Smør ? hvortil de alle med een Mund svarede ja, at forermelte Gaarder for 1714 har været Usaaede, hvorfor ingen Tiende deraf er til deris Majes/te/t bleven ydet; hvilket Mons/ieu/r Rafnsberg forlangede under Rettens forseigling attesterit, som vi ej har kundet negte, men samme med Voris Signeters underføjelse bekræfter.

Anno 1715 d/en 18 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredes Almue paa Tingstædet Hoshofde nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget, Ædle Vice Laugmand Weilandt, Bøidelsmanden Johannes Hannestvet, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Peder Ladstad, Lars Ols/øn Houstvet, Johannes Langeland, Johannes Lone, Ole Grimstad, Stephen Lone, Nils Hole, og Johannes Holme, med mere, Tingsøgende,

Hvorda, efter almuen er advaret til ædruelighed, fredelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit, alle de allernaadigste forordninger, Og høibydende Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 131 findes ekstraherede: dernest,

1. Peder Aasems udgivne bøkelseddel til Anders Johansøn paa 1 pund Smør og 18 kander Malt udi Aasem, dat/erit Hoshofde d/en 18 Julij 1715 ./.
2. Johannes Hannestvets udgivne Bøkelseddel til Ole Monsøn paa 1/2 løb Smør udi Gammersviig dat/erit Hannestvet d/en 1 Februarij 1715 ./.
3. Cathrine de Crequ S/a/l/ig/ Peder Lems udgivne bøkelsbrev til Anders Knuds/øn (på) 1 pund Smør og 8 Kander Malt udi Søre Myching, dat/erit Bergen d/en 10 Junij 1715 ./.
4. Ole Miøsis og Haldor Bysems skiøde til Johannes Raknæs paa 18 mark Smør og 12 Kander Malt udi Øfstuus efter Skiftebrevets formæld af 7 Aug/ustij 1714 daterit Hoshofde d/en 18 Julij 1715 ./.
5. Mag/ister Ole Storms udgivne bøkelsbrev til Reserv Soldat Elluf Bastesøn paa 1 pund Smør og 8 Kander Malt udi Fosdal, daterit Bergen d/en 6 Februarij 1715 ./.

D/en 19 Julij er Retten igien sat nærværende forhen specificerede:

Hvorda blev publicerit efter opsidderne paa Solbjerg, Røvem, Geiiterim, Schiestad, deris andragende, hvorudi de beklager sig ej at nyde deris Sætterhage, for andre omkringboende fortrædelige Mænniskers Vanart, ubeskaaret, men omkringboende af uskikkelighed og uforsvarlig omgang,

1715: 132b

førend de med deris qvæg opkommer, hendretter saa mange hæster i deris fieldhage, at det for dennem gandske er fordærved og for deris Qvæg opæt førend de fremkommer; thi begierer de herved fredlysning over samme Sætermark for videre uskiel og medhandling at een hver kand nyde sit Ubeskaaret og uden fortængsel, saafremt de ikke skal foraarsages at uddrive deris Creature, hvilke om de derover tager skade maa komme paa deris eget ansvar.

D/en 20 dito Retten igien sat samme steds,

Hvorda er bleven foretaget den allernaadigste paabudne dagskats taxation med efterfølgende Mænd Ole Moene, Siur Bærnæs, Nils Kleppe, Jørgen Østre Kleppe Nils Øfstuus, Johannes Holme, af Haasanger Sogn og Aamund Hustrulie Ole Birkeland, Lars Sæbiørsøn Gielvig, Vemmund Haaland og Mons Geldvig af Hammers Sogn.

Johannes Langeland lader stevne Siur Fielschaar og Knud Fogsdal efter forrige tiltale af 6 Maj 1715;

Siur Fielschaal møtte og forklarede at være loulig Varslet for samme Sag, men som Johannes Langeland dette aar sad Retten, betiente udi hands sted i denne Sag Aamund Hustrulie;

Knud *Fogdal møtte ikke, ej heller nogen paa hans Veigne,
Siur Fielschaal blev tilspuurt om hand ikke til dette Ting har indkaldet sine paaberaabte Vidnisbyrd ? hvortil hand svarede nej: Dernest blev hand tilspuurt hvorfor hand ikke efter Rettens kiendelse har indkaldet sine Vidner ? dertil hand svarede, fordi det Var *aandens (onne) tider.

Afsagt.

Efterdi Siur Fielschaar ej denne sinde efter Rettens forrige kiendelse haver ladet føre sine da nafngifne og paaberaabte Vidnisbyrd til første Ting som skiee biurde, og Johannes Langeland ej heller ladet dennesinde Varsle Knud Fogsdal, som sagen og angaar, da haver Johannes Langeland til førstholdende Ting igien loulig at indkalde parterne til endelig Doms erlangelse, hvilket naar skeer skal udi Sagen kiendes hvis lou og Ret medfører.

Dernest overleverede S/igneu/r Daniel Rafnsberg forrige Constituerit foget et restants register paa ordinaire og extraordinaire Skatter for 1714 som blev forseiglet, hvorpaa var betalt Ole Mellesdals rest 1 rlr 5 mark 5 s/killig og Johannes Helland(s) part 1 *mark (rdlr) 5 mark 7 s/killig som efter hands forlangende blev forseiglet.

Iligemaade tilspuurte S/igneu/r Rafnsberg om dem var vitterligt, eller kunde sige om noget arveløes eller forbrut odels gods, item 6te og tiende, for uden Rigs førte Midler, Vrag, forlovspege for afførsel fra Kongens Gods Var falden her udi Haasanger Schibbrede for afvigte Aar 1713, 1714 eller af ham oppebaaret ? hvortil de alle svarede Nej, at ingen af dem, verken Viste eller kunde sige sig Noget af forberørte til deris Majes/te/ts interesse at være falden.

Item om nogen af Almuen har betalt til ham den allernaadigste paabudne Krigsstyr eller dagskat for 1714, hvortil de alle svarede eenstemmig nej, at ingen dagskat for 1714 er betalt.

Anno 1715 d/en 22 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredes Almue paa Tingstædet Reistad, Nærværende Ædle vice Laugmand *Weilandt og Consti-

1715: 133

tuerit foget *Henrik Weilandt*, Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Siur Littun, Nils Vesetter, Ole Vefle, Johannes Houge, Siur Rivenæs, Ole Houge, Lars Houge, Baste Reistad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Vice Laugmand og Constituerit foged Henrik Weilandt, havde advaret Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, blev først Tinglyst alle de allernaadigste paabudne forordninger og høiøfrigheds orderes og befalinger som fol/io 131 findes ekstraherede: dernest.

1. Mad/a/me Ane Catharina Wolptmands udgivne Skiøde til Iver Goutesøn Loftaas paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Loftaas i Mielde Schibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 28 Junij 1715 ./.

2. H/er/r Claus Schavenii udgivne bøkelseddel til Mons Larsøn paa 1/2 løb Smør og 1 1/2 Mæle Malt udi Niaastad, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 12 Februarij 1715 ./.

3. Lorents Petersøns udgifne bøkelseddel til Gutorm Larsøn paa den halve brug udi

Hundhammer daterit *Hougsvaag d/en 4 Febr/uarij 1715 ./.

4. Johannes Olsøn Rongveeds tillige med hands huustrues Marrite Rasmusdatters ja og samtykke, og Iver Goutesøn Loftaasis tillige med hands hustrues Ane Rasmusdatters udgivne Skiøde til Elling Olsøn Burkeland, hver paa 9 mark Smør og 6 Kander Malt, udi Burcheland, til sammen 18 mark Smør og 12 Kander Malt, daterit Reistad d/en 22 Julij 1715 ./.

D/en 23 dito blev Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede,

Hvorda blev publiceret H/er/r Claus Schavenii udgivne boxelbrev til Knud Mons/øn paa 1 pund Smør og fire kander Malt udi Tielland, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 5 Aprilis 1715 ./.

S/igneu/r Seeverin Seehuusen haver med skriftlig kald og Varsel ladet stevne Klokkeren til Hougs Lorents Peters/øn daterit Bergen d/en 3 Julj 1715, som blev læst saa formeldende:

Lorentz Peters/øn møtte for Retten Persohnlig og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag og til dette Ting.

Derefter producerede Mons/ieu/r Bierig paa Citantens Veigne Stiftbefalingsmandens permission, samme Sag imod Lorents Petersøn at udføre dat/erit Bergen d/en 20 Julij 1715. Dernest producerede hand et louskikket Tingsvidne under Rettens forseigling af dat/o Reistad d/en 1 Maj 1715 ./ hvormed hand formeener at bevise det indstevnte Lorents Petersøn Citantens Myndling Ana Catharina Giermand det haver tiltalt, hendes Persohn og ærlig Nafn til forkleinelse, og derfor, efter hands formeening bør ansees som den der har sigtet og skieldet hende for een løgnere, det hand ikke kand eller nogen tid skal kunde bevise; hvorom hand nermere refererede

1715: 133b

sig til Stevnemaalet og over hannem at giøre Ane Catharina Giermand for Retten offentlig ærklæring, og straf bøder at udrede, om hand ikke efter lovens 6te (boks) 21 Cap/itul 2 articul bør ansees.

Lorents Petersøn indgav derefter sit skriftlige forset af dato Reistad d/en 23 Julij 1715, som blev læst.

Bierig svarede til Lorents Petersøns indgivne, og den derudi giorte begier om dilation til Vidners førelse, at endskiønt Citanten ikke frygter for nogle Vidnisbyrder Lorents Peters/øn kand have at høre (føre?), saasom bemelte Petersøn aldri med dennem eller Nogen skal kunde overbevise eller betyde Ane Catharina Gierdmand, det hand hende haver tiltalt, skieldet og Sigtet fore, saa dog alligevel formeener hand at ej Nogen Vidnisbyrder i denne Sag paa hans side, nemblig Peters/øn kand tillades hannem at føres, thi om det skulle Være de forrige Vidner som eengang ere afhørte, da ligesaa lidet, som Vidner maa indstevnes for nogen ... som tilforne har gjort nogen forklaring, med mindre de beskyldes enten ikke have Vildet eller vidnet deris Sandhed, som lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 25 art/icul omtaler, saa lidet skulle hand formode om Vidnerne ere de samme hand meener som forhen førte ere, at de her igien for denne Ret til anden forklaring kand tillades at føres, helst saasom bemelte Petersøn til Vidnerne forhen haver gjort de Spørsmåler hand den tid hafde og ærklæret sig den tid ikke videre at have dennem at tilspørge; er det Ane Mensis forklaring hand forlanger, da naar Lorents Petersøn i følge af Lovens 1 Bogs 13 Cap/itul 28 Articul gør sin eed, at hand ikke om saadant Vidne haver vist, da de andre hafde aflagt deris forklaring og hand her for Retten Var tilstæde tager Citanten gjerne til gienmæle og ikke skal Være derimod at Lorents Petersøn samme Vidnisbyrd eller andet, som ikke tilforne har gjort forklaring, fører og ved Retten lader afhøre, hand indstillede udi det øfrige alt dette til Dommeren og de gode Dannemænds retsindige paaskiønnende:

hvorudi hand Vil formode at Sagen denne sinde til endskab Vorder befordret.

Lorents Peters/øn aflagde sin eed ej at Være Vidende om samme Vidne Ane Mends at have været tilstæde udi Stuen førend hand fornåm det af extracten.

Vidnet Ane Mens Var tilstæde, og forklarede at Være Loulig stevnt af Lorents Petersøn til at aflegge sin eedelig deposition udi denne Sag:

Bierig vilde og paa Citantens Veigne tage frivillig til gienmæle: hvor-

1715: 134

paa Lorents Petersøn begierede Tid til neste Ting, som en Ulovkyndig Mand at ansøge høiøfrighed om en kyndig Mand til Neste Ting hans Sag at andtage.

Afsagt.

Lorents Peters/øn bevilges tid til neste Ting at ansøge Høi øfrighed om en loukyndig Mand til sin Sag at udføre, til hvilken tid hand og vilde producere alt hvad hand agter \fornøden/ til sin Sags forsvar, saa fremt ej Dom skal vorde afsagt, efter hvis (det som) allerede indgivet og afhørt er.

Mad/a/me Bente Hiermands haver med muntlig Varsel stevnt sin Leilending Anders Gierstad brugende aarlig 1 pund og 1/3 tønne Malt, først at betale hende efter Dom af 22 Nov/embris 1712 penge 9 rdr 1 mark 4 s/killling, og resterende Landskylder derforuden for \1707/ 1708 1709 1710 og 1711 aarlig 1 rdr 4 mark 8 s/killling, til sammen 8 rdr 4 mark 8 s/killling item 3die taget for 1708 og 1711 3 mark 8 s/killling er 1 rdr 1 mark item 8tte aars Koeleje á aaret 1 mark 8 s/killling er 2 rdrl, til sammen dend summa, foruden fierdepengerne 2 rdrl 1 mark 9 s/killling = 23 rdr 3 mark 10 s/killling, samt at betale hende denne Processis Omkostning.

Anders Gierstad møtte for Retten og Vedstod at Være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting; og svarede at have betalt siden 1709 at have betalt 6 rdrl, foruden det hands bog udviser qvittering for; hvorføre blev funden een af 23 Octobr/is 1713 paa 3 rdrl, og hand gjorde end derforuden sin Eed derpaa efter Citantindens broders begier og paastoed at de andre 3 rdrl og er betalt; hvad koelejen er angaaende, da er det forhøit saasom andre ej giver mere end 1 mark 4 s/killling og hand ej har haft Koen lengere End 7 aar er 1 rdr 12 s/killling; og har betalt hende een Veder paa Lejen for 1 rdr; hvorføre hand ej bliver mere pligtig end 10 rdr 0 mark 6 s/killling.

Rafnsberg paastod herefter Dom og processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Som Anders Gierstad ej kand bevise mere at være betalt end de forhen i acterne specificerede qvitteringer udviiser, saa hand derefter befindes at blive skyldig endnu 10 rdr 6 s/killling, da tilfindes hand at betale Jordejeren Citantinden de hende indpligtige Tie Rdrl 6 s/killling med 2 mark 4 s/killling i Processens forvoldte Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Nils Nore Wefle haver ladet stevne Knud Mæle at betale Giertrud Nore Væfle 6 rdrl, som hendes Salig Mand Peder Nilsøn Wæfle hafde forklaret udi sit yderste at hand ham pligtig Var:

Knud Mæle møtte for Retten og vedtog at være loulig *stevt for denne Sag og gandske benegter Søgningen; og derpaa efter Dommerens foreleggelse aflagde sin corporlige eed at hand den afdødes Enke eller ham indtet var pligtig.

Nils Nore Vefle henstillede Sagen til Rettens paakiendelse.

1715: 134b

Afsagt.

Som Knud Mæle ved eed haver fra lagt sig Sagen, da frikiendes hand for Citantens tiltale i

denne Sag.

H/er/r Claus Schavenius haver ladet stevne Elling Hartvet at refundere ham een qvige udi 3de aar, som ham til foster var sat, og betalt foster for; og uden Citantens minde var leverit af Elling Hartvet til andre hvor samme qvige formedelst Vanrøgt og sult er bortdød.

Den indstevnte møtte for Retten og vedstod at være loulig stevnt for denne sag, og tilstod at qvigen var ham leverit til foster og forsorg af H/er/r Claus, og blev ham betalt i landskyldens afkortning; den indstevnte blev tilspuurt om Qvæget eller qvigen fattedes noget, da hand fik det; hvortil hand svarede nej; og forklarede \at qvigen/ verken Var død af Lungesot, brod død, blodsot, Alder, eller kalv; hellers forklarede hand at have advaret Præsten H/er/r Claus Kyndelsmysse tider om Vaaren at Qvigen var siug: derpaa blev den indstevnte tilspuurt om hon ej var død af Vanrykt eller sult: hvortil hand svarede ja at hand skulle det med Ole Hartvet og Baste Hartvets edelige Vidnisbyrd det forklare.

Derpaa blev Ole Hartvet fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: at da hand kom hen og saaeg qvigen da hon var død og flaadde den, var der lidet Kiød paa den, men under hals/en hafde hon saa stoer svuld som en blaahat.

Det andet Vidnisbyrd møtte ikke;

Afsagt.

Elling Hartvet haver til første Ting at indkalde det andet Vidne Baste Hartvet, til at aflegge sin edlig forklaring i denne Sag til opliusning og endelig paakiendelse.

Erik Schaftun lader stevne Elling Hartvet fordi hands hest skall være aarsag til Citantens Ungfolles død; og betale ham samme folles Omkostning.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag: men ej at den \ham/ laante hest af Naboerne var aarsag til hans folles død, det ham ej heller skal kunde overbevises.

Citanten blev tilspuurt om hand havde nogle Vidnisbyrd, som kunde overbevise denne gierning, ? hvortil hand svarede nej:

Afsagt.

Som Erik Schaftun sin Sigtelse ej kand bevise, da viger Elling Hartvet fri for Citantens Søgning i denne Sag.

Dernest anviiste fogeden eet restantz register paa eendeel resterende skatter paa 5 rdlr, som hand under forseigling Var forlangende, efterdi ingen indsigelse der imod kunde giøres, som og skeede.

Item tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg Almuen og tilstæde værende Laugrettesmænd, om dem ikke er Vitterligt, at indeværende Aar 1714 har ligget øde og Usaaet efterfølgende Gaarder i Mielde Schibbrede: nemblig Erstad Smør 2 pund 6 mark, Scheerping Smør 1/2 løb 9 mark ? hvortil de alle med een Mund svarede ja, at forermelte Gaardeparter for 1714 har ligget øde og Usaaede

1715: 135

hvorfore ingen Tiende til deris Majes/te/t af samme er bleven ydet, hvilket alt; Mons/ieu/r Rafnsberg til beviis paa sine stæder under Rettens forseigling er bleven meddeelt.

Ligeledes tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg om nogen af dem kunde sige om noget arveløes eller forbrut Odels gods, item Siette og tiende penge, Vrag Var falden her udi Mielde Schibbrede

1713, ligeledes om nogen forlovspege for afførsel fra Kongens gods er tilkommen deris Majestet for 1713 undtagen paa den Gaard Ascheland 1 rdlr. Hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at de hverken viste eller kunde sige, noget af forbemelte, videre end som anført er, til deris Majes/te/ts interesse at Være falden, hvilket alt under Rettens forseigling Mons/ieu/r Rafnsberg beskrevet var begierende, som vi ikke kunde veigre hannem, men hannem vedbørlig har meddelt.

Iligemaade tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg samptlige tilstædeværende Almue her i Schibbredet, om noget arveløes eller forbrut odelsgoods item Siette og tiende penge, for uden Rigs førte Midler, Vrag, forlovspege for afførsel fra Kongens gods var tilfalden udi Mielde Schibbrede for 1714. Hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at ingen af dem hverken vidste eller kunde sige noget af forbemelte til deris Majes/te/ts interesse at være falden eller af fogeden oppebaaret.

Sammeledes tilspuurte bemelte Mons/ieu/r Rafnsberg tilstæde værende Almue, om nogen af dem kunde sige, til hannem noget at have betalt af den allernaadigste paabudne dagskat for 1714 ? der til de alle eenslydende svarede nej, at ingen dagskat for ermelte 1714 er betalt.

D/en 24 Julij Retten igien sat sammesteds

Hvorda blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1715 med fire af Hammers Præstegjelds Mænd Baste Monsøn Reistad, Nils Monsøn, Jens Wallestrand og Ole Reistad, item fire Mænd af Gierstad Sogn Siur Littun, Lars Houge Ole Houge, og Ole Gierstad, item fire af Mielde Sogn Lensmanden Johannes Øfste Mielde, Johannes Johanson Øfste Mielde, Mons Øfste Mielde og Nils Søre Vesetter, item af Hougs Sogn Anders Askeland, Johannes Hafre, Anders Hafre og Siur Rivenæs.

Dernest lod opsidderne paa Gaardene Solbjerg, Røvem, Geiterem, Schiestad og Præstuun Tinglyse og fredlyse deris fæe hage og Sæterhave, med beklagende ej at nyde, for andre omkring boende fortrædelige Menniskers Vanart, deris fæhave eller fieldhave ubeskaaret men førend de med deris Qvæg der opkommer alting at Være fortært af overflødig Mengde og hæster af andre Uvedkommendes qvæg,

1715: 135b

og det som af Vanart og Rettens fredlysning til Vedkommendes og præcaution for Videre Ulemper.

Anno 1715 d/en 25 Julij er holdet Sommer Skatte og Sageting med Arne Schibbredes Almue paa Tingstædet Yttre Arne, Nærværende Ædle Vice Laugmand *Weilandst og Constituerit foget, Bøidelensmanden Børge Selvigen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Hitland, Johannes Tuenæstvet, Mikkell Garnæs, Mons Helland, Nils Helle, Mons Hiorteland, Lars Melkeraaen og Jens Indste-Horvig med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit *ale de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 131 findes ekstraherede.

(1.) Dernest blev publiceret Alida de Creqvi dit la Rochies udgivne Skiøde til Johannes Øfste Mielde paa Hane af Jordskyld med bœxel og herlighed Een halv løb Smør, hvorfore hende er betalt af ham 41 rdr, dat/erit Mielde Gaard d/en 12 Aprilis 1715 ./.

2. Stiftamtskriver Severin Seehuusens udgifne bœxelbrev til Hans Hansøn paa 2 pund 6 mark Smør 12 Kander Malt udi Houchaas, hvilket leilendingen uden bœxel er forundt, dat/erit Berg/en d/en 16 Martij 1715.

3. *Ditoees udgifne bœxelseddel til Asbiørn Haavers/øn paa 1 pund Smør og tolf Kander Malt udi Euchaas, dat/erit Bergen d/en 16 Martij 1715 ./.

4. S/igneu/r Johannes Brøgers udgifne Bœxelseddel til Jon Christens/øn paa een halv løb Smør og 1/2 huud udi Indre Arne, hvorfore er betalt bœxel 7 rdr, dat/erit Bergen d/en 9 Martij 1715 ./.

D/en 26 Julij blev Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede:

Hvorda blev publiceret S/igneu/r Seeverin Seehusens udgivne bœxelseddel til Erik Andersøn paa 2 pund 18 mark Smørs leje udi Gaarden Jordal, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1715 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens: til hvilken tid,

Bøidelensmanden Børge Selvig hafde ladet stevne Brite Johansdatter Weaa, een egtegift koene, der haver sin levende Mand ude i Kongens tieniste for Soldat, til strafs lidelse efter Loven for begangne barneavling og horeri med sin tienistedreng Ole Johansøn Yttre Boge, og indstevnt tillige hand at erlegge sine bøder efter loven eller lide *strav efter forordningen;

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtog at Være louligen stevnte for denne Sag; bekiendende begge gierningen, nemblig hon at have avlet ved sin forrige tiener Ole Johans/øn udi hendes Mands fraværelse et pigebarn, og drengen tilstoed selv at Være hendes barns fader:

Vice Laugmand Weilandt tilspuurte om de vare hin anden noget beslegtede? hvortil de svarede at Være hinanden udi 3die led beslegtede; hvorpaa Ædle H/er/r laugmand Weiland satte i rette over dem efter Lovens 6te Bogs 13 Capitels 13 articul og Var Dom efter deris tilstaaelse forlangende ./.

1715: 136

Da blev af mig og samptlige Laugrettet for ret, Dømt og afsagt.

Som de indstevnte Brite Johansdatter, een egtegift Koene, der haver sin levende Mand ude i Kongens tieniste, haver udi sit egteskab begangt Horeri og barneavling med Ole Johansøn Yttre Boge, og efter deris egen tilstaaelse ere hin anden i tredie lige leed beslegtede, da, i følge af Lovens Siette bogs trettende Capitels trettende articul tildømmes de at straffis yderlig paa sin formue og hon nemblig Brite Johansdatter at forsendes til børnehuuset der to aar at ardbeiide, og hand nemblig Ole Johansøn at bortskikkes til Kaabberverket i Sogn der to aar at ardbeide, og begge først at stande aabenbare skrift, hvilket alt bør efterkommes inden 8tte Uger efter denne Doms afsigelse ./.

Dito haver ladet stevne Børge *Brynnildsøn (Brynnild er skrive over eit anna navn) og Thrine Buchholt for fortilig sammenleje udi deris egteskab til deris Egtebøders erleggelse.

Ingen af de indstevnte møtte for Retten, ej heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Stephen Daniels/øn Flactvet og Joen Birkeland tvende boesatte Mænd her i Tinglaget afhiemlede med eed og opragte fingre at (have) stevnt Thrine Buchholt loulig for denne sag til dette Ting, og talte med hende selv, men Manden Børge *Johansøn Var ej hiemme

men udenlands.

Ædle Laugmand Veilands forlangede at tiden maatte udsettes til hand fremkom, hvilken Retten bevilgede.

Dito ladet for samme Sag Baadsmand Jens Rasmus/øn og Rangele Olsdatter; hvilke ej møtte, men efter Stevnevidnernes eedelige forklaringer Vare louligen stevnte for denne Sag, dog fant de dem ej selv, men Een Koene udi huuset hvor de logerede fant de;

Vice Laugmand Veiland begerede udsettelse for at informere sig om hand stoed i Kongens tjeniste eller ej, som blev bevilget.

Lensmanden Iver Esem stevner Knud Myrdal efter forrige tiltale

\Knud Myrdals Koene møtte/ ej benegtende gielden eller Søgningen, men formeente fordi han var noget af pengene tilforne tilbudet, de nu burte befries for Omkostningerne; og som de nu strax bleve betalte bleve de befriede for Omkostningerne.

1715: 136b

Lensmanden Iver Esem haver ladet stevne Gregorius Lie at betale ham resterende tiende og smaatiende for 1712, 1713 og 1714 penge 2 rdr, og betale ham derforuden denne Processis Omkostning skadesløses.

Den indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne:

Stevnevidnerne Stephen Daniels/øn Flactvet og Joen Birkeland, afhiemlede for Retten Med eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig for denne Sag til dette Ting og talte med hands datter Kisti Gregoriusdatter.

Lensmanden Børge Selvig paa Citantens Veigne begierede at hand maatte forelægges laudag til neste Ting at møde.

Afsagt.

Gregorius Lie forelægges Laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen saa fremt ej Dom skal afsiges efter hvis (det som) anført er.

Mons/ieu/r Rafnsberg tilspuurte samptlige tilstæde Værende Almue og Laugrettet i Arne Schibbrede om nogen af dem Var Vitterligt, eller kunde sige, om noget arVeløes gods eller forbrut Odels gods item Siette og tiendepenge, for uden Rigs førte Midler, Vrag forlovspenge for afførsel fra Kongens Gods, var falden herudi Arne Schibbrede for aar 1713 ? der til de alle svarede nej, at de ikke viste noget af forbemelte til deris Majes/te/ts interesse at Være falden; hvilket hand under Rettens forseigling begierede, som ham og blev meddeelt.

Sammeledes tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg tilstædeværende Almue udi Arne Schibbrede og tilforordnede Laugrett om nogen af dem var Vitterligt at noget arveløes eller forbrut Odels Gods, item Siette og tiendepenge, Uden Rigs førte Midler, Vrag, forlovspenge for afførsel fra Kongens Gods Var tilfalden her udi Arne Schibbrede for afvigte Aar 1714, Eller af hannem oppebaaret ? hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at ingen af dem hverken viidste eller kunde sige noget af forbenefnte til deris Majestets interesse at Være falden; hvilket hand under Rettens forseigling begierende var, som hannem og blev tilstillet.

Saa og tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg tilstæde Værende Almue udi Arne Schibbrede med samptlige Laugrettet, om nogen af dennem vidste noget af den allernaadigste paabudne dagskat

for 1714 til hannem at Være erlagt og betalt ? hvortil alle eenstemmige, svarede Nej, at ikke

1715: 137

nogen dagskat for 1714 er betalt; om hvilket Mons/ieu/r Rafnsberg Rættens attestation iligemaade var begierende, som vi ikke kunde negte hannem, men hannem meddelte.

Dernest indgav ham et lidet restantz register paa eendeel ordinaire og extraordinare Skatter udi Arne Schibbrede, som iligemaade, efterat de vare blevne oplæste og ingen modsigelse giort, hannem under Rettens forseigling, efter forlangende blev meddeelt ./.

D/en 27 Julij blev Retten igien sammestæds sat, med forhen specificerede, hvorda blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1715 med 4re mænd af hvert kirkesogn; af Brudvig Sogn med efterfølgende fire Mænd Aamund Helle, Halsteen Boge, Anders Brudviig og Johannes Olsnæs, item fire af Hougs Sogn Johannes Tuenæs, Anders Aarne, Nils Romsloe og Haldor Songstad; dernest med fire Hammers Sogn og Aasenis Capel, nafnlige Ole *Mecheraaen, Hans *Hordchaas, Mikkell Sætterstøel og Anders Blindem, hvilken taxation samme dag blev til ende bragt.

Og som ingen Sager til dette Ting, end allerede indført er af nogen efter trede gangers paaraabelse vare indstevnede, blev Retten dennesinde paa dette Tingstæd brut, og saaledes sluttet denne Protocoll udi Herrens Nafn af

Arnoldo de Fine